

1.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING

Aan: M

Prima
81/13

JOZ

Van

T +31-70-412

Datum

30 maart 2012

Registratienr

394022

Bijlagen

2

Kopie voor

D. JOZ

DIV. JOZ

nota

Onderwerp: Ondertekening TK brief Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond het onderwijs en

Paraaf JOZ

Datum

Paraaf DGPV

Datum

parallel ium
spoed

Kopie aan en reeds

afgestemd met

JOZ

Datum afgedaan

Gekoppeld registratienr.

394393

Deponeren in dossier

Aanleiding

Tijdens de begrotingsbehandeling van OCW d.d. 7 december 2011 hebt u toegezegd de Kamer te informeren over de toekomst van sport en bewegen in en rond de school, onder andere naar aanleiding van de passage in het regeerakkoord waarin staat dat het kabinet streeft naar meer sportlessen in het basis-, voortgezet- en beroepsonderwijs. Tevens hebt u toen toegezegd terug te komen op de wens van de Kamer om rookvrije schoolpleinen te realiseren.

De concept-brief is op 13 maart in een periodiek overleg met de Directie JOZ met u besproken. Op 26/6 is, zoals afgesproken, de brief met de PO-Raad, de VO-raad en de MBO Raad besproken.

De sectorraden zijn bereid voor 1 juli 2012 een onderwijsagenda *Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl* te ontwikkelen. Zij tekenen daarbij wel aan dat er realistische verwachtingen moeten zijn van zo'n Agenda en, belangrijker nog, van de ambities om met relatief beperkte middelen in het huidige tijdsgewricht en gezien de vele andere prioriteiten die scholen hebben, massa te maken met deze activiteiten. Desalniettemin erkennen zij volmondig het maatschappelijk belang van sport, bewegen en gezondheid en hun rol als partner daarin. Een rol die vooral moet bestaan in het van onderop stimuleren.

Bedoeling is dat met ingang van het nieuwe schooljaar uitvoering wordt gegeven aan de agenda. Daartoe blijft het huidige Platform in principe bestaan, maar nu onder regie van de Onderwijsraden en met een beperkt werkbudget. Het accent moet immers liggen op de uitvoering van activiteiten.

VWS hecht er waarde aan dat de verbinding met Olympisch Vuur is geborgd; zowel aan de voorkant van het proces als in de vorm van bestuurlijk draagvlak voor de te ontwikkelen agenda en de wijze van uitvoering. Dit strookt geheel en al met de ambitie om zoveel mogelijk gebruik te maken van hetgeen al bestaat en al is ontwikkeld.

Wds

Omdat ook het HO, bijvoorbeeld in de vorm van stages en nieuwe inzichten veel kan betekenen, voor de doelgroep van jongeren tot 18 jaar, wordt ook het HO als partner betrokken.

JOZ

Datum

4 januari 2012

Samenvatting inhoud van brief

In de brief wordt ingegaan op de stand van zaken ten aanzien van de huidige wet- en regelgeving betreffende sport en bewegen, de resultaten van het beleid van de afgelopen periode en uw ambities voor de komende periode.

U verwijst in algemene termen naar de afspraak in het regeerakkoord en geeft aan dat u veel waarde hecht aan het stimuleren van sport, bewegen en een gezonde leefstijl en dat onderwijs daaraan een belangrijke bijdrage kan en moet leveren. Zowel binnen de school zelf als in de hoedanigheid van ketenpartner voor andere partijen.

U beschrijft de reeds bereikte resultaten van het beleidskader *Sport, Bewegen en Onderwijs* en van de inzet van de combinatiefunctionarissen.

Vervolgens geeft u aan op welke manier u in de toekomst op de ingeslagen koers wilt voortbouwen. In dat kader gaat u kort in op de brief en het programma *Sport en Bewegen in de Buurt* van uw collega van VWS, die afgelopen jaar naar de TK zijn gestuurd.

U vraagt de PO-Raad, de VO-raad en de MBO Raad vóór 1 juli een plan van aanpak te ontwikkelen voor een onderwijsagenda *Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl* in afstemming met de huidige partners van het *Platform Sport, Bewegen en Onderwijs*.

Financieel kader

Vanuit de begroting van OCW wordt voor een periode van vier jaar, van 2012 t/m 2015 jaarlijks € 500.000,- vrijgemaakt. VWS stelt een zelfde bedrag ter beschikking. Ambtelijk is gewaarschuwd voor het risico dat M.VWS zich alsnog hiervan distantieert omdat de activiteiten sterk onderwijs gerelateerd zijn. Mocht dit het geval zijn dan is dat een politiek vraagstuk, dat overleg tussen u en M.VWS vergt.

Besluiten

Gaat u akkoord met de bijgevoegde brief?

Na ondertekening wordt de brief verzonden aan de Tweede Kamer

Bijlagen

1. Brief Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond het onderwijs met kenmerk JOZ-394393
2. 5^e Tussenrapportage Platform Sport, Bewegen en Onderwijs maart 2012

JOZ
Datum
4 januari 2012

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
394393

Bijlagen
2

Datum **13 APR. 2012**
Betreft Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond het onderwijs

Tijdens de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) op 7 december 2011 heb ik toegezegd u, mede namens mijn collega van VWS, te informeren over de ontwikkelingen van sport en bewegen in en rond het onderwijs. Met deze brief kom ik aan deze toezegging tegemoet.

Sport en bewegen, maar ook andere aspecten van een gezonde leefstijl, zijn belangrijk voor het presteren en voor het welbevinden, zowel op korte als op langere termijn. Het onderwijs kan en wil daaraan, als ketenpartner in activiteiten voor kinderen en jongeren, graag zijn specifieke bijdrage leveren. Sport en onderwijs horen bij elkaar en versterken elkaar. Sport en bewegen is voor de meeste kinderen en jongeren leuk om te doen en levert een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling en de gezondheid van kinderen en jongeren. Dit kan leiden tot betere schoolprestaties en minder uitval. Het VU Medisch Centrum te Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen hebben recentelijk een rapport uitgebracht over de lange termijneffecten van beweging. De onderzoeken tonen aan dat er een positieve relatie bestaat tussen lichaamsbeweging en leerprestaties.¹

Daarbij is uiteraard van belang om aan te sluiten bij wat al in gang is gezet door de departementen van OCW en VWS, de VNG en natuurlijk het onderwijsveld zelf.

Deze brief gaat in op resultaten van de afgelopen periode, zoals het *Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs*², inclusief het gelijknamige platform en de inzet van de combinatiefunctionarissen, plus de ambities voor de komende periode en het financiële kader (zie bijlage). Daarbij wordt ook kort ingegaan op de *Beleidsbrief Sport en bewegen in Olympisch perspectief*³ en het *programma Sport en Bewegen*

¹ VU Medisch Centrum Amsterdam () en RuG Groningen (), onderzoeken lange termijneffecten van beweging, 2011

² TK, 2008-2009, 31700, nr. 15

³ TK, 2010-2011, 30234, nr. 37

*in de Buurt*⁴, die u in mei en in november van vorig jaar ontving en op de operationalisering van de randvoorwaardelijke infrastructuur voor die ambities.

Datum

Onze referentie
394393

1. Resultaten tot nu toe

1.1. Sport en bewegen in de school

Bewegingsonderwijs is de basis voor het leren van motorische vaardigheden van kinderen en is daarom opgenomen in de kerndoelen voor het primair en voortgezet onderwijs. In het middelbaar beroepsonderwijs is de zorg voor de eigen gezondheid opgenomen in de kwalificatie-eisen. Hoe scholen binnen het wettelijk kader invulling geven aan sport en bewegen is een keuze van de school zelf. Het 'wat' is beschreven, het 'hoe' is aan de school zelf.

Vanuit het ministerie van OCW wordt dan ook geen verplicht aantal uren voorgeschreven dat scholen voor primair en voortgezet onderwijs aan bewegingsonderwijs moeten besteden. Net als bij andere vakken in het primair onderwijs zijn er geen voorschriften over de duur en frequentie van het aanbod. In het voortgezet onderwijs bestaat lichamelijke opvoeding uit praktische bewegingsactiviteiten, die gespreid worden verzorgd over alle leerjaren van het voortgezet onderwijs, per leerjaar gespreid over de schoolweken en in een zodanige substantiële omvang en schooltijd dat wordt voldaan aan de eisen op het gebied van kwaliteit, intensiteit en variëteit van de bewegingsactiviteiten, zoals die zijn neergelegd in kerndoelen en examenprogramma's. Uitgegaan wordt van de situatie zoals die op 1 augustus 2005 voor het bewegingsonderwijs gold.

In het middelbaar beroepsonderwijs zijn kwalificatie-eisen met betrekking tot de zorg voor de eigen gezondheid een verplicht onderdeel van elke opleiding. De eisen zijn vastgelegd in de paragraaf 'vitaal burgerschap' van het document *Kwalificatie-eisen loopbaan en burgerschap in het mbo, studiejaar 2011-2012* en vanaf 1 augustus 2012 in het *Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB*.

Vitaal burgerschap heeft betrekking op de bereidheid en het vermogen om te reflecteren op de leefstijl en zorg te dragen voor de eigen vitaliteit. Het gaat hierbij om de gezondheidsrisico's van leefstijl en van werk. Naast bewegen en sport gaat het ook om aspecten als voeding, roken, alcohol, drugs en seksualiteit.

Het bevoegd gezag van scholen en instellingen bepaalt, mede afhankelijk van de aard van de toekomstige beroepspraktijk en in samenhang met de overige onderdelen van het opleidingsprogramma, binnen het wettelijke kader zelf de inrichting van het onderwijs over vitaal burgerschap.

Het *Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs*⁵, gecoördineerd door het gelijknamige Platform, heeft vooral voor het vmbo en het mbo binnen deze

⁴ Ministerie VWS, 2011

⁵ TK, 2008-2009, 31700, nr 15.

wettelijke kaders tot veel beweging (letterlijk en figuurlijk) en vernieuwing geleid. De resultaten daarvan lijken op vrij grote schaal te bekliven (zie 1.2.)

Datum

Onze referentie
394393

1.2. Het 'Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs'

In juni van dit jaar loopt het door het vorige kabinet ingestelde *Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs* af. Dit beleidskader streefde naar meer sportdeelname en beweging door de schoolgaande jeugd. Het gelijknamige Platform Sport, Bewegen en Onderwijs, dat bestaat uit partijen uit onderwijs, sport en kennis, heeft de afgelopen jaren nauw samengewerkt om zowel binnen als buiten het onderwijs een beter samenhangend aanbod van sport en beweging voor jongeren te realiseren. Dit gebeurde via vijf deelprojecten (zie bijlage 5e Tussenrapportage Platform, Sport, Bewegen en Onderwijs):

- Masterplan Bewegen en Sport in het mbo;
- Vmbo in beweging;
- Sportaanbod voor het onderwijs;
- Effectiviteit Interventies;
- Sport Lokaal Samen.

Op 29 juni 2012 komt de eindrapportage *Monitor en Evaluatie* beschikbaar.

Uit de tussenrapportage van TNO in 2011 blijkt dat het bereik van de samenwerkingsverbanden en projecten groot is geweest. 60% van alle mbo-scholen (roc's, aoc's en vakscholen) doet bijvoorbeeld mee aan het masterplan, met als resultaat dat in schooljaar 2010-2011 75.000 mbo-studenten gemiddeld een uur per week een nieuw bewegingsaanbod volgden. De MBO Raad heeft via MBO Diensten scholen actief ondersteund met een breed scala aan ondersteuningsprogramma's, onder andere *Test je Leefstijl*.

Test je Leefstijl is een programma over sport, bewegen, vitaliteit en gezondheid dat aansluit bij de interne onderwijs- en zorgstructuur van de school. Verankering vindt plaats door vastlegging van het onderwijsprogramma in de studiegids of het Opleidings- en examenreglement. Inmiddels heeft meer dan de helft van de mbo-scholen aangegeven, op zeer diverse wijze, invulling te (blijven) geven aan programma's waarin vitaal burgerschap en vitaal werknemerschap worden geborgd.

Momenteel zijn er circa 1250 schoolactieve sportverenigingen. Een toenemend aantal scholen voor voortgezet onderwijs vult het reguliere lesprogramma bewegingsonderwijs aan met maatwerkelementen, als extra schoolsportactiviteiten, Lichamelijke Opvoeding 2 voor het vmbo, Bewegen, Sport en Maatschappij voor havo/vwo en *Special Heroes*.

1.3. De impuls brede scholen, sport en cultuur en de combinatiefuncties

In 2008 is het toenmalige kabinet samen met gemeenten gestart met het realiseren van combinatiefuncties (Impuls Brede Scholen, sport en cultuur). In

Datum

Onze referentie
394393

2010 zijn er meer dan 1000 combinatiefuncties gerealiseerd.⁶ Deze medewerkers zijn in meer dan 300 gemeenten aan de slag om jongeren op en rond school meer te laten sporten en bewegen en kennis te laten maken met culturele activiteiten.⁷ Dit gebeurt op en rond school, bij sportverenigingen en culturele instellingen. Tot nu toe hebben gemeenten ingetekend voor 1825 fte.

Om de Impuls Brede Scholen, sport en cultuur tot succes te maken, is de afgelopen jaren geïnvesteerd in de ondersteuning. De ondersteuning voor onderwijs en cultuur loopt tot en met december 2012.

2. Ambities voor de komende periode

Sport en bewegen zijn onderdeel van een gezonde en actieve leefstijl, waarvan gezond eten, verantwoord omgaan met het eigen lichaam en dat van anderen en inzicht in effecten op lange termijn onderdeel uitmaken.

Het regeerakkoord spreekt daarom de ambitie uit om sport en bewegen in het onderwijs te intensiveren. Doel is dat alle leerlingen op een uitdagende en verantwoorde manier worden gestimuleerd om de beweegnorm te realiseren. Dat moet zowel binnen de school gebeuren als in de samenwerking tussen school en andere ketenpartners. In de kabinetsbrede Landelijke nota Gezondheidsbeleid 'Gezondheid Dichtbij'⁸ beschrijft het kabinet dit ook als speerpunt en geeft hier vanuit beleid richting aan. Het gaat erom dat alle kinderen en jongeren worden bereikt.

Er zijn signalen over versnippering, zowel van beleid als van gremia waarin wordt overlegd. Om meer effectiviteit en efficiëntie te bewerkstelligen, wordt er dan ook gestreefd naar bundeling en samenhang, in inhoudelijke, maar ook in organisatorische zin.

2.1. Beleidsbrief 'Sport en Bewegen in Olympisch perspectief' en het programma 'Sport en Bewegen in de Buurt'

De *Beleidsbrief Sport* en het daarin beschreven programma vormen het vervolg op het *Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs*. Met het nieuwe programma wil het kabinet stimuleren dat het lokale sport- en beweegaanbod beter aansluit op de vraag en dat er meer lokaal maatwerk komt, zodat mensen meer mogelijkheden krijgen om te sporten en bewegen in de eigen leefomgeving. De ministers van VWS en OCW investeren samen € 70 miljoen in het nieuwe programma Sport en Bewegen in de Buurt.

⁶ Monitor Impuls brede school, sport en cultuur 2010, BMC juni 2010.

⁷ ██████████ Monitor Impuls brede school, sport en cultuur 2010. Rapportage 2-meting 1e tranche gemeenten en 1-meting 2e tranche gemeenten. Amersfoort: BMC, 2011.

⁸ TK, 32.792, 25 mei 2011.

Uiteindelijk is de bedoeling dat dat leidt tot meer sportdeelname en tot een gezonde, verantwoorde en actieve leefstijl. Hierbij is ruim aandacht voor onder andere naschoolse sportactiviteiten en de verbinding van sportaanbieders aan scholen. Het partnerschap tussen onderwijs en sport moet ertoe leiden dat de kwantiteit en kwaliteit van het bewegingsonderwijs en de naschoolse sportactiviteiten toenemen.

Datum

Onze referentie
394393

Voor gericht gemeentelijk sport- en beweegbeleid is het van belang dat de gemeente weet waar de kansen liggen. Gemeenten brengen daarom zelf in kaart welke buurten gebaat kunnen zijn bij een meer vraaggericht sport- en beweegaanbod. Om gemeenten hierbij te ondersteunen, ontwikkelen het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) en de vereniging Sport en Gemeenten (VSG) een buurtscan. Het doel van de scan is gemeenten te helpen bij het ontwikkelen van een plan van aanpak voor een buurtgericht sport- en beweegaanbod. Zo kunnen ook groepen jongeren geïdentificeerd worden die extra beweegactiviteiten nodig hebben op en rond de school.

2.2. Verdere ontwikkeling van combinatiefuncties

Gezien de succesvolle inzet van combinatiefuncties op en rond school en de sportvereniging, heeft de minister van VWS besloten tot uitbreiding naar 2.900 fte combinatiefuncties die met een verbrede inzet nog meer mensen kunnen laten sporten en bewegen in de buurt⁹. Deze combinatiefuncties worden buurtsportcoaches genoemd.

De buurtsportcoach mag worden ingezet voor jongeren, maar ook voor andere doelgroepen. Gemeenten en hun lokale partners zijn vrij om te kiezen waar, hoe en voor wie ze de sport- en beweegmogelijkheden willen vergroten. Inzetten op meer sport in en rond de school is daarbij één van de mogelijkheden.

De afgelopen jaren is er een sterke focus geweest bij de ondersteuning op het realiseren van aantallen combinatiefuncties bij sport, cultuur en onderwijs. Nu staat, naast de afgesproken aantallen fte's, ook de kwaliteit van de inzet van deze medewerkers op de agenda. Daar waar combinatiefunctionarissen worden ingezet, verbetert immers de kwantiteit en de kwaliteit van het aanbod, zo blijkt uit onderzoek van het Mulier Instituut en de Kennispraktijk.¹⁰ Ook toont recent onderzoek van het Mulier Instituut de succesfactoren aan in de samenwerking tussen sportverenigingen en scholen.¹¹

Om de kwaliteit verder te verbeteren en te waarborgen, worden bestaande beroepsprofielen aangepast en waar voor de verbrede inzet nieuwe profielen nodig zijn, worden deze opgesteld. Daar waar mogelijk wordt aangesloten bij de

⁹ TK, 2011-2012, 30234 nr. 54

¹⁰ Impuls lokaal bekeken: Meer en beter, verdiepingsonderzoek naar effecten en processen van inzet combinatiefunctie in 6 gemeenten, Mulier Instituut en Kennispraktijk 2011

¹¹ Sport en onderwijs verbonden 2012 ()

Datum

Onze referentie
394393

cao's. Ook wordt gestimuleerd dat opleidingen zich verbreden van de invalshoek sport en beweging naar een gezonde leefstijl. Ook aandacht in de opleidingen voor het uitoefenen van combinatiefuncties onderwijs, sport en cultuur is van belang.

2.3. Publiek-private samenwerking

Bedrijven en zorgverzekeraars interesseren zich in toenemende mate voor het stimuleren van preventieve zorg voor de vitaliteit van scholieren en jongeren. Daardoor ontstaan nieuwe vormen van publiek-private samenwerking, bijvoorbeeld partnerschappen om een maatschappelijk probleem aan te pakken. Een voorbeeld hiervan is een zorgverzekeraar die zich ten doel heeft gesteld om samen met gemeenten, basisscholen en andere partijen een structurele kwaliteitsimpuls aan het bewegingsonderwijs op Friese basisscholen te geven. Het resultaat hiervan is dat uiteindelijk op alle basisscholen in Friesland structureel drie uur gymonderwijs wordt gegeven door een professionele leerkracht bewegingsonderwijs.

Scoren voor Gezondheid is een landelijk project van de Stichting Meer dan Voetbal waarbij profvoetballers uit de eredivisie kinderen aanzetten tot een gezonde leefstijl. De belevingswereld van het voetbal en de topsportmentaliteit van de spelers stimuleren kinderen om meer te bewegen en gezonder te eten. Er vinden activiteiten plaats op school, thuis en in het stadion. Naast voetbal worden er ook andere sportactiviteiten aangeboden. Alle kinderen tekenen een contract bij hun favoriete clubs met hun idool en dat werkt! Met dit programma zijn de afgelopen jaren 65.000 kinderen van 8 tot 12 jaar bereikt. Hiervan is 10% lid geworden van een sportvereniging. Tevens is 75% zich na afloop bewuster van een gezonde leefstijl. Meer dan 500 basisscholen zijn tot nu toe betrokken geweest bij dit project.

Het Centrum Gezond Leven van het RIVM (CGL) en het NISB stimuleren onder andere het gebruik van best passende leefstijlinterventies op lokaal niveau. Dat gebeurt door interventies inzichtelijk te presenteren en te beoordelen op kwaliteit en samenhang. Door het toeleiden naar en verbinden van effectieve interventies wordt versnippering tegengegaan. In de interventiedatabase van het CGL zijn inmiddels ruim 1200 interventies voor het onderwijs opgenomen. Deze zijn toegankelijk via de onderwijsite www.gezondeschool.nl. Hiervan zijn er medio maart 2012 54 positief beoordeeld door de erkenningscommissie interventies (24 voor po, 24 voor vo en 6 voor mbo). Scoren voor Gezondheid is één van de erkende interventies.

Een heel andere vorm van publiek-private samenwerking is de samenwerking tussen scholen en fitnesscentra, dans- en balletscholen en scholen voor vechtsport. Deze vormen van sport spreken leerlingen in het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs meer aan dan sporten die via de klassieke sportverenigingen worden beoefend. Logischerwijs bestaat er vanuit deze private sportondernemingen belangstelling voor samenwerking met onderwijs, zowel binnen de onderwijstijd als daarna.

Ambitie is om deze initiatieven verder te ontwikkelen, gericht te verspreiden en verder te simuleren, als onderdeel van een samenhangende agenda gericht op

het onderwijs. Dit wordt versterkt vanuit de impuls uit het programma SBB en de impuls Gezonde Leefstijl Jeugd van het ministerie van VWS.

Datum

Onze referentie
394393

2.4. Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

Voorstel is om tot een onderwijsagenda *Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl* te komen. Inzet van de agenda is niet om scholen voor te schrijven dat en hoe uitgebreid zij sport, bewegen en een gezonde leefstijl moeten vormgeven. Wel is het de bedoeling om scholen te stimuleren hier aandacht aan te besteden en een handreiking te bieden hoe zij dit kunnen doen. De handreiking biedt ook suggesties om verbindingen te leggen met initiatieven en producten die op andere beleidsterreinen dan dat van onderwijs zijn ontwikkeld.

Met een extra impuls 'Gezonde Leefstijl Jeugd' van in totaal € 6 miljoen wordt tot en met 2014 onder andere de verbinding van school en gezondheid door het ministerie van VWS ondersteund. Het ministerie van VWS heeft de coördinatie van de impuls belegd bij het eerder genoemde RIVM Centrum Gezond Leven (CGL). Met deze impuls zal het CGL het programma de Gezonde School en het Vignet Gezonde School voor het primair onderwijs uitbreiden naar andere schooltypen, aansluitend bij de vraag en belangen vanuit het onderwijsveld.

De nieuwe handreikingen zullen voor en mede door onderwijspartners worden ontwikkeld, analoog aan de ontwikkeling van de *Handleiding Gezond MBO* door MBO Diensten en gezondheidspartners, en de betrokkenheid van de PO-Raad bij de reeds beschikbare *Handleiding Gezonde School* voor ondersteuners.

Onderdeel van de impuls Gezonde Leefstijl Jeugd is ook het versterken van de weerbaarheid van jongeren en het vergroten van hun betrokkenheid via gerichte inzet van *social media*. Met deze activiteiten draagt het CGL ook bij aan de uitvoering van de onderwijsagenda *Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl*.

Kern van de onderwijsagenda *Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl* is het stimuleren van een schoolbeleid Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl bij scholen voor primair- en voortgezet onderwijs; (voortgezet) speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Schoolbeleid kan bestaan uit elementen op het gebied van kennis, vaardigheden en houding ten aanzien van sport, bewegen en een gezonde leefstijl en in het aanbrengen van samenhang daartussen. Onderdeel daarvan kunnen voorzieningen van de school zijn: ruimte voor bewegen en sport, een gezonde kantine, een rookvrij schoolplein, alcoholvrije schoolfeesten. De agenda besteedt aandacht aan de professionalisering van zowel zittend als aankomend personeel. Zo'n schoolbeleid veronderstelt intensieve samenwerking met ketenpartners, zoals met sportverenigingen in de nabije omgeving, met private sportondernemingen, met de gemeente (buurtsportcoaches, buurtscan), maar ook met organisaties als de Kinderopvang, het CJG, de GGD en het welzijnswerk.

Ouders maken natuurlijk structureel deel uit van de keten van partners. Immers het ondersteunen van sport en bewegen in de school, het bevorderen van sport en bewegen ook buiten schooltijd en het zorg dragen voor een gezonde leefstijl in het algemeen, begint bij de houding van de ouders.

Datum

Onze referentie
394393

Zoals gezegd, dient hierbij vanzelfsprekend te worden aangesloten bij wat andere partijen de komende periode ontwikkelen. Daarnaast moet de wijze waarop scholen worden gestimuleerd en ondersteund aansluiten bij de vigerende verantwoordelijkheden en rollen in het onderwijs.

Ik vraag de PO-Raad, de VO-raad en de MBO Raad om gezamenlijk en in afstemming met relevante partijen deze nieuwe onderwijsagenda *Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl* vóór 1 juli 2012 verder uit te werken. De doelgroep bestaat in principe uit jongeren tot en met achttien jaar. Wel is het natuurlijk alleszins wenselijk dat relevante opleidingen van het HBO en de Universiteiten een bijdrage leveren. Uitwisseling tussen HBO en MBO enerzijds en het funderend onderwijs anderzijds in de vorm van bijvoorbeeld stages is daarvan al een bekend voorbeeld. Maar het gaat er ook om dat nieuwe inzichten en aanpakken tijdig aan het onderwijs beschikbaar worden gesteld.

Mijn streven is erop gericht om met ingang van het nieuwe schooljaar de agenda te gaan uitvoeren. Op deze wijze kan het onderwijs ook optimaal aansluiten bij de VWS-impuls *Gezonde Leefstijl Jeugd*. Met mijn collega van VWS hecht ik er belang aan om vanaf de start versnippering te voorkomen en optimaal gebruik te maken van dat wat er al is. Daarom wordt van meet af aan gewerkt aan een actieve verbinding met de Alliantie Olympisch Vuur. Doordat in Olympisch Vuur en het Convenant Gezond Gewicht vele partijen vertegenwoordigd zijn, biedt dit grote kansen op een bredere verbinding en daarnaast op publiek-private samenwerking.

Voor de activiteiten die met dit plan zijn gemoed stellen mijn collega van VWS en ik een activiteitenbudget van maximaal € 1 miljoen op jaarbasis ter beschikking voor de jaren 2012 tot en met 2015. Besluitvorming over en toekenning van het definitieve bedrag hangt af van de door de raden op te stellen agenda.

2.5. Organisatorische inbedding

Samenhang en efficiëntie staan voorop in de bestuurlijke en organisatorische inbedding van de ontwikkeling en uitvoering van de onderwijsagenda *Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl*.

Uitgangspunt is dat het huidige *Platform Sport, Bewegen en Onderwijs* dat de afgelopen jaren, zoals hiervoor is beschreven, uitstekend werk heeft verricht en goede resultaten heeft geboekt, als zodanig in stand blijft. Dit met dien verstande dat de bestuurlijke aansturing in handen van de sectorraden komt. De ondersteuning van het platform loopt eveneens via de raden.

Datum

Onze referentie
394393

Tot slot

Met de continuering van de combinatiefuncties, de inzet op verdere kwaliteitsverbetering daarvan en met de ontwikkeling van de onderwijsagenda *Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl*, hoop en verwacht ik via het onderwijs een belangrijke bijdrage te leveren aan een gezonde leefstijl van kinderen en jongeren. De nieuwe bestuurlijke aansturing en de ondersteuning van het *Platform Sport, Bewegen en Onderwijs* zullen een bijdrage leveren aan zowel verdere inhoudelijke samenhang als aan efficiëntie.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en sport,

n
M

Financieel kader bij brief sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond het onderwijs

Programma (bedragen in miljoenen euro)		2012	2013	2014	2015	2016
Sport en bewegen in de buurt (deel OCW combinatiefuncties)	VWS	49	59	60	54	54
	OCW	11	11	11	11	11
	Totaal	60	70	71	65	65
Special Heroes	VWS	0,8	0,5	0,4	0,3	
Impuls Gezonde leefstijl jeugd	VWS	1,1	2,6	2,6		
Gezonde school	VWS	0,4				
Onderwijsagenda sport, bewegen en gezonde leefstijl	VWS	0,5	0,5	0,5	0,5	
	OCW	0,5	0,5	0,5	0,5	
	Totaal	1	1	1	1	
Totaal budget		63,3	74,1	75	66,3	65

Het beschikbare budget voor Sport en bewegen in de buurt na 2014 hangt af van of de extra middelen uit de loterijopbrengsten ook na 2014 beschikbaar blijven. In deze tabel is deze € 6 miljoen na 2014 dan ook niet opgenomen. Mochten de opbrengsten niet meer beschikbaar zijn, dan moeten nieuwe afspraken met de bestuurlijke partners gemaakt worden over wat de gevolgen hiervan zijn voor de verdeling van het budget binnen het programma Sport en Bewegen in de Buurt.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@mbodiensten.nl]
Verzonden: woensdag 18 juli 2012 9:35
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: overgebleven gelden sport bewegen en onderwijs

Hallo [REDACTED]

Antwoorden op je vragen:

- 1) In hoeverre zullen de middelen (her)ingezet worden voor activiteiten binnen de mbo-sector? De herbestemming zal volledig op het mbo gericht zijn
 - Je gaf al eerder een aantal opties aan waaronder: 'testjeleefstijl.nu', 'vitaalmbbo.nl' en 'vitaal werknemerschap'.
 - Is het mogelijk om te specificeren waarvoor de middelen zullen worden ingezet? Ja, de doorontwikkeling van de mbo lessendatabase, bewegen en gezondheid
 - De activiteiten moeten in overeenstemming zijn met de doelen zoals verwoord in de subsidie. Komen direct overeen, zijn doorgaande projecten van de afgelopen jaren die nog verfijning kunnen gebruiken
- 1) De niet bestede middelen moeten (her)ingezet worden binnen de betreffende subsidieperiode. De subsidieperiode loopt t/m december 2012.
 - Is het mogelijk om aan te geven in hoeverre de niet bestede middelen binnen de subsidieperiode zullen worden ingezet? Als jullie aangeven dat dit voor 31-12 gedaan moet zijn is dat uiteraard ook de einddatum. Mijn oorspronkelijke vraag was gericht op een mogelijk gebruik ná 31-12. Kennelijk wordt dat lastig. Ik blijf dan dus binnen de oorspronkelijke subsidieperiode, prima.

Groeten [REDACTED]

Van: [REDACTED]@MINOCW.NL]
Verzonden: 17 juli 2012 16:20
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: overgebleven gelden sport bewegen en onderwijs

Beste [REDACTED]

In reactie op het verzoek tot herinzet van niet bestede middelen uit het beleidskader SBO stuur ik je het volgende.

In feite betreft dit een 'verzoek tot aanpassing van de vastgelegde wijze van uitvoeren van de gesubsidieerde activiteit' (zie: artikel 7 Wijzigingen – Subsidie Beleidskader SBO). Voor de behandeling van dit verzoek zijn twee punten van belang. Ik vroeg me af of je hier inzicht in kan geven?

- 2) In hoeverre zullen de middelen (her)ingezet worden voor activiteiten binnen de mbo-sector?
 - Je gaf al eerder een aantal opties aan waaronder: 'testjeleefstijl.nu', 'vitaalmbbo.nl' en 'vitaal werknemerschap'.
 - Is het mogelijk om te specificeren waarvoor de middelen zullen worden ingezet?
 - De activiteiten moeten in overeenstemming zijn met de doelen zoals verwoord in de subsidie.
- 2) De niet bestede middelen moeten (her)ingezet worden binnen de betreffende subsidieperiode. De subsidieperiode loopt t/m december 2012.

- Is het mogelijk om aan te geven in hoeverre de niet bestede middelen binnen de subsidieperiode zullen worden ingezet?

Met vriendelijke groet,

Van: [redacted]@mbodiensten.nl]

Verzonden: dinsdag 10 juli 2012 16:27

Aan: [redacted]

CC: [redacted]

Onderwerp: RE: overgebleven gelden sport bewegen en onderwijs

Hallo [redacted] en overige betrokkenen

Mbt de mogelijke onderbesteding.

Op 1 oktober moeten alle deelnemende scholen hun accountantsverklaring inleveren.

Dan wordt duidelijk of er schoolprojecten zijn waarin niet alles gebruikt is.

Ik ga er van uit dat dat zo is. Maar weet dus geen bedragen.

Medio oktober dus wel.

Er kunnen dan voor 31 december nog wel wat bestedingen plaats vinden, maar zeker niet alle.

Mbt de mogelijke doelen: (meest urgent/interessant)

- Testjeleefstijl.nu ; er zijn een paar interessante kansen;
 - o a) de doorontwikkeling richting het VO (ivm doorlopende ontwikkellijn),
 - o b) de doorontwikkeling van de persoonlijke feedback (samen met TNO, zie bijlage, geschatte kosten €200.00,-)
 - o c) onderzoek naar mogelijkheid voor PO (kinderen én ouders)
- Lessendatabase, vitaalmbo.nl;
 - o Aanstellen moderator om database verder te vullen op basis van inbreng van docenten uit scholen
 - o Uitbereiden met meer lessen, samen met oa. het bedrijfsleven, gericht op vitaal werknemerschap
 - o Onderzoek mogelijkheid door te ontwikkelen richting VO
- Vitaal werknemerschap; maken servicedocument voor de scholen om dit thema op te nemen in de curricula

Groeten [redacted]

Van: [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: 10 juli 2012 14:39

Aan: [redacted]

CC: [redacted]

Onderwerp: RE: overgebleven gelden sport bewegen en onderwijs

Beste [redacted]

In de "Monitor en Evaluatie Bolcidskadcr Sport, Beweging en Onderwijs: Eindrapportage" (juli 2012) door TNO staat beschreven wat de (positieve) opbrengsten zijn van het Masterplan bewegen en sport mbo, ook van Testjeleefstijl.nu. Ik heb aan [redacted] gevraagd om deze week nog een korte specifieke inhoudelijke en financiële onderbouwing te sturen van herinzet onderbenutte middelen. Ook of deze gelden dit jaar nog kunnen worden ingezet. De beschikking loopt t/m december 2012. BVE zal uiteindelijk toestemming moeten geven voor herinzet onderbenutte middelen. Ik neem aan dat de MBO-Raad ook een formeel verzoek moet indienen aan de minister (artikel 7 van de beschikking). BVE kan het dan verder afhandelen.

Wat betreft jouw vraag over andere mogelijkheden om onderbenutte middelen in te zetten, bijvoorbeeld voor nieuwe subsidie SBGL, weet ik niet of dat technisch mogelijk is. Subsidie SBGL wordt namelijk een nieuwe beschikking voor de komende 4 jaren, namelijk van 2012 t/m 2016. Deze beschikking is wel weer aan MBO-diensten, dus zeer waarschijnlijk weer via BVE.

Coördinatie vanuit OCW m.b.t. SBGL ligt bij JOZ en budget voor SBGL komt ook vanuit JOZ.

Maandag hebben wij weer een afspraak staan voor overleg.

Groeten van,

beleidsmedewerker afdeling Jeugd

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Jeugd, Onderwijs en Zorg / kamer 12.035
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: +31-70-412
E-mail: @minocw.nl

Van:
Verzonden: dinsdag 10 juli 2012 13:15
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: overgebleven gelden sport bewegen en onderwijs

Hallo

N.a.v. ons overleg van gister had ik nog een aantal vragen m.b.t.:

- 1) de herinzet van onbenutte middelen van SBO
- 2) de beschikking vanuit BVE voor subsidie SBGL

1) Herinzet onbenutte middelen SBO

- Wat is het standpunt van JOZ over de herinzet van de onderbenutte middelen van SBO?
- Wat is het standpunt van JOZ over de kwaliteit van de activiteiten van SBO waarvoor de middelen zouden worden gebruikt? ('Testjeleeftijl.nu')
- Zijn er nog andere mogelijkheden om de onderbenutte middelen in te zetten? (Zouden de onderbenutte middelen bijv. ook ingezet kunnen worden voor de subsidie voor de SBGL?)

2) De beschikking vanuit BVE voor subsidie SBGL

- De coördinatie vanuit OCW m.b.t. het project SBGL ligt bij JOZ?

Tot slot:

In de bijlage is de digitale versie van de beschikking vanuit BVE voor de 'subsidie Beleidskader sport, bewegen en onderwijs' toegevoegd.

m.v.g.,

Directie BVE

Van:
Verzonden: vrijdag 6 juli 2012 11:05
Aan:
CC:
Onderwerp: overgebleven gelden sport bewegen en onderwijs

Heren,

Via bereikte mij een verzoek van de MBO Raad mbt een herinzet van een eventuele onderuitputting op de middelen voor sport, bewegen en onderwijs. Hieronder zien jullie de mailwisseling die daarop betrekking heeft. Echter, bij mijn weten is die beschikking vanuit jullie uitgegaan, en hoort de beoordeling/behandeling van dit verzoek dan ook bij jullie.

Dit heb ik ook aan laten weten. Vandaar deze mail aan jullie, met een cc aan .
Ik hoop dat jullie kunnen reageren op zijn verzoek.

Met vr gr
[redacted]

Van: [redacted]@minvws.nl]
Verzonden: maandag 2 juli 2012 16:10
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: retour overgebleven gelden?

Beste [redacted] en [redacted]

Graag wil ik wel heel kort reageren op alleen punt 3 van onderstaande mailwisseling: over de subsidie en wat er met de gelden gebeurt gaan wij niet, daar willen we ons ook niet in mengen.

Testjeleefstijl is in mijn ogen een zeer nuttige en kwalitatief goede activiteit is. De doelgroep jeugd is een belangrijke prioriteit in het leefstijlbeleid van VWS, en in het huidige beleid vindt ook al op bepaalde onderdelen belangrijke aansluiting en verbinding plaats met Testjeleefstijl.

Bij een eventuele beslissing hierover in het kader van overgebleven gelden (maar dat is, nogmaals, aan jullie) is het wel goed om deze onderdelen al in beeld te hebben, om te voorkomen dat dingen dubbel worden gedaan: maar daar is [redacted] goed van op de hoogte!

Met vriendelijke groet,

dhr. [redacted] ([redacted])

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Ministry of Health, Welfare and Sport
Nutrition, Health Protection and Prevention Department
P.O.Box 20350
2500 EJ The Hague - The Netherlands
Tel: +31 (0)70-340 [redacted] e-mail [redacted]@minvws.nl

Van: [redacted]@mbodiensten.nl]
Verzonden: woensdag 27 juni 2012 9:01
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: FW: retour overgebleven gelden?

Geachte heer [redacted]

Graag zou ik verder met u in contact komen over de door mij gestelde vraag over de (restant) middelen uit het platform Sport, Bewegen en Onderwijs, specifiek het deelproject mbo.

U stelt al een aantal vragen waar ik antwoord op zal geven.

1. De subsidieperiode loopt dit najaar af, ook dan zal pas duidelijk worden wat de overgebleven bedragen uit de deelprojecten/scholen zijn. Mijn voorstel zal dus niet binnen de huidige projectperiode vallen.
2. Ja, het instrument Testjeleefstijl.nu is direct gekoppeld aan de doelen binnen het platform; het stimuleren van bewegen en gezondheid binnen het mbo en heeft zich ontwikkeld tot een breed gedragen (zelf)test en diagnose instrument voor de individuele student én de school als geheel.
3. Dit is aan [redacted] (ea, bv. [redacted]) te beoordelen.

Is het mogelijk om hier verder telefonisch contact over te hebben?

Met vriendelijke groet,

██████████
projectmanager
Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl
Testjeleefstijl.nu

MBO
diensten

T: 0348 ██████████ • M ██████████
W: www.platformbewegenensport.nl • I: ██████████@mbodiensten.nl

Bezoekadres: Houttuinlaan 6 • 3447 GM • Woerden
Postadres: Postbus 2051 • 3440 DB • Woerden

De informatie in deze e-mail is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien de lezer van deze mededeling niet de geadresseerde is, wordt u er hierbij op gewezen, dat u geen recht hebt kennis te nemen van de resterende inhoud van deze e-mail, het te kopiëren of te verstrekken aan andere personen dan de geadresseerde. Indien u deze e-mail abusievelijk hebt ontvangen, brengt u dan de afzender op de hoogte waarbij u gevraagd zal worden het originele bericht te vernietigen. MBO Diensten is niet verantwoordelijk en wijst iedere aansprakelijkheid af voor en/of in verband met alle gevolgen en/of schade van een onjuiste en/of onvolledige verzending en ontvangst van deze e-mail.

Van: ██████████@minocw.nl

Verzonden: 25 juni 2012 12:14

Aan: ██████████

Onderwerp: FW: retour overgebleven gelden?

Ha ██████████,

██████████ is de persoon bij VWS.

Zie verder e-mail ██████████ over inzet van middelen test je leefstijl. Graag even direct telefonisch contact met ██████████ hierover.

Gr. ██████████

██████████
beleidsmedewerker afdeling Jeugd

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Jeugd, Onderwijs en Zorg / kamer 12.035
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: +31-70-412 ██████████
E-mail: ██████████@minocw.nl

Van: ██████████

Verzonden: dinsdag 29 mei 2012 10:09

Aan: ██████████

Onderwerp: Re: retour overgebleven gelden?

Ha ██████████,

Dat hangt ervan af.

In de eerste plaats:

- 1) Loopt de subsidieperiode nog? Zo ja, lukt het om deze kosten en bijbehorende activiteiten te betalen/uit te voeren binnen de subsidieperiode?
- 2) Past deze activiteit binnen de doelstellingen zoals verwoord in de subsidie?

Daarnaast geldt zoals altijd de inhoudelijke weging:

3) Wat is de kwaliteit van deze activiteit? Wat vind je ervan? Is het een noodzakelijk, nuttig, effectief instrument? Voegt het iets toe? Een paar ton is veel geld.

Vrgr

Van: [redacted]
Verzonden: Tuesday, May 29, 2012 09:33 AM

Aan: [redacted]
Cc: [redacted]@mbodiensten.nl>; [redacted]
Onderwerp: FW: retour overgebleven gelden?

[redacted]

Is er een mogelijkheid dat deze middelen ingezet worden voor bijvoorbeeld Testjeleefstijl.nu?

Gr. [redacted]

[redacted]
beleidsmedewerker afdeling Jeugd

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Jeugd, Onderwijs en Zorg / kamer 12.035
Rijnstraat 50, Postbus 18375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: +31-70-412 [redacted]
E-mail: [redacted]@minocw.nl

Van: [redacted]@mbodiensten.nl]

Verzonden: donderdag 24 mei 2012 11:00

Aan: [redacted]
Onderwerp: retour overgebleven gelden?

[redacted]

Is het nog bespreekbaar dat de niet bestede middelen uit het huidige beleidskader SBO, die terug moeten naar 'jullie' nog een herbestemming krijgen?

Bv. de doorontwikkeling van Testjeleefstijl.nu

Ik heb nog geen zicht op hoeveel dat zou kunnen zijn trouwens, geschat; een paar ton.

Wil je eens een balletje opgooien over dit soort opties?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
projectmanager
Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

M=O
diensten

T: 0348 75 [redacted] • M: [redacted]
W: www.platformbewegenensport.nl • I: [redacted]@mbodiensten.nl

Bezoekadres: Houttuinlaan 6 • 3447 GM • Woerden
Postadres: Postbus 2051 • 3440 DB • Woerden

De informatie in deze e-mail is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien de lezer van deze mededeling niet de geadresseerde is, wordt u er hierbij op gewezen, dat u geen recht hebt kennis te nemen van de resterende inhoud van deze e-mail, het te kopiëren of te verstrekken aan andere personen dan de geadresseerde. Indien u deze e-mail abusievelijk hebt ontvangen, brengt u dan de afzender op de hoogte waarbij u gevraagd zal worden het originele bericht te vernietigen. MBO Diensten is niet verantwoordelijk en wijst iedere aansprakelijkheid af voor en/of in verband met alle gevolgen en/of schade van een onjuiste en/of onvolledige verzending en ontvangst van deze e-mail.

De informatie in dit bericht en de eventuele bijlagen kunnen vertrouwelijk zijn en zijn uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

De informatie in dit bericht en de eventuele bijlagen kunnen vertrouwelijk zijn en zijn uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De informatie in dit bericht en de eventuele bijlagen kunnen vertrouwelijk zijn en zijn uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

De informatie in dit bericht en de eventuele bijlagen kunnen vertrouwelijk zijn en zijn uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 17 september 2012 14:50
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: FW: Financien nwe platform SBGI

[redacted] en [redacted]

Zie e-mail aan VWS t.k.n. Zodra ik het plan van de Onderwijsraden binnen heb, stuur ik het ook naar jullie ter goedkeuring. Let wel het gaat om een plan van de Onderwijsraden zelf in afstemming met relevante partijen. OCW en VWS hebben in een brief aan de TK het kader aangegeven.

Gr. [redacted]

[redacted]
beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Voortgezet Onderwijs / kamer 11.047
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: +31-70-412 [redacted]
E-mail: [redacted]@minocw.nl

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 17 september 2012 10:36
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI

Beste [redacted] en [redacted]

Het plan wordt z.s.m. naar VWS en OCW gestuurd. Het moet dan worden goedgekeurd en dan kan de beschikking uit vanuit OCW.

[redacted] stemmen jullie verder af over overboeking naar VO?
2012 4 ton en in 2016 6 ton ([redacted] akkoord?).

Groeten van,
[redacted]

[redacted]
beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Voortgezet Onderwijs / kamer 11.047
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: +31-70-412 [redacted]
E-mail: [redacted]@minocw.nl

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@minvws.nl]
Verzonden: maandag 17 september 2012 9:51
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI
Urgentie: Hoog

Hallo allen,

Het loket voor de 12^e suppletore begroting sluit op korte termijn.
Dus ik wil nu een overboeking gaan aanmaken.

Iedereen akkoord met mijn voorstel? En wordt het dan dit jaar 4 of 5 ton totaal?
En dan ga ik er vanuit dat ze binnenkort echt van start gaan. Dat blijft natuurlijk wel de voorwaarde.

Groet,
[redacted]

Van: [redacted] ()
Verzonden: woensdag 29 augustus 2012 14:05
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI

Ha [redacted]

Ik begreep van [redacted] dat ze binnenkort wel gaan starten. Maar dus met wat vertraging.
Is het een optie om uit te gaan van een doorloop tot halverwege 2016?

Dus dan wordt het totaal als volgt:

2012 4 of 5 ton
2013 1 miljoen
2014 1 miljoen
2015 1 miljoen
2016 5 of 6 ton

Groet,
[redacted]

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@minocw.nl]
Verzonden: maandag 20 augustus 2012 14:52
Aan: [redacted]
Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI

Ha [redacted]

In principe hebben we dus 4 mln beschikbaar van 2012-2015. In onze beschikkingen is er, als een subsidie meerdere jaren betreft, altijd ruimte om geld te schuiven tussen deze jaren.

Om te voorkomen dat instellingen gaan rentetrekken, proberen we tegenwoordig het kasritme aan te laten sluiten bij de liquiditeitsbehoefte van de subsidiant.

M.a.w. Ik heb er geen probleem mee wanneer de begroting ertoe leidt dat men aangeeft in 2012 4 ton nodig te hebben en in 2013 1,6 mln.: [redacted]

Alleen: dat wil ik dan wel graag weten dus ik zou graag zsm ene goede begroting zien, incl liquiditeitsprognose, zodat we op basis daarvan afspraken kunnen maken.

Eens?

Vrgr
[redacted]

Van: [redacted] () [mailto:[redacted]@minvws.nl]
Verzonden: maandag 20 augustus 2012 10:39

Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI

Ha [redacted]

Je hebt gelijk voor wat betreft het financieel kader, maar ik blijf erbij dat in de tekst voorwaarden staan:

- Maximaal 1 miljoen
- Besluitvorming over het definitieve bedrag hangt af van de in te dienen agenda

Dus voor 2013 t/m 2015 kan het wat mij betreft best gaan om maximaal 1 miljoen, als daar goede plannen voor zijn.

Voor 2012 lijkt mij een lager bedrag reëel vanwege het feit dat er nog geen goed plan ligt en het jaar alweer aardig opschiet.

Groet,

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@minocw.nl]
Verzonden: maandag 20 augustus 2012 10:06
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI

Ha [redacted]

Nee dit klopt niet.

WVS heeft zelf het financieel kader bij de sportbrief aan de Kamer gemaakt. Deze is ook als bijlage meegestuurd aan de Kamer. Daarin wordt er gesproken betr. de Onderwijsagenda over **kalenderjaren: 2012 1 miljoen, 2013 1 miljoen, 2014 1 miljoen en 2015 1 miljoen**. Dit is ook in het overleg op OCW met de voorzitters van de Raden, WVS ([redacted]) en OCW ([redacted]) duidelijk gecommuniceerd. Het is zelfs extra aan de orde geweest en er is toen verwezen naar het financieel kader van WVS.

In het financieel kader heeft WVS ook de bedragen genoemd voor Sport en bewegen in de buurt, Special Heroes, Impuls Gezonde Leefstijl Jeugd, Gezonde School en de Onderwijsagenda.

Gr. [redacted]

[redacted]
beleidsmedewerker afdeling Jeugd

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Jeugd, Onderwijs en Zorg / kamer 12.035
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: +31-70-412 [redacted]
E-mail: [redacted]@minocw.nl

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 17 augustus 2012 14:01
Aan: [redacted]
Onderwerp: FW: Financien nwe platform SBGI

Ha [redacted]

Zie onderstaande mail van [redacted].
Klopt het dat het 3 schooljaren betreft?

Vrgr
[redacted]

Van: [redacted] () [mailto:[redacted]@minvws.nl]
Verzonden: woensdag 15 augustus 2012 14:50

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI

Ha [REDACTED],

Ik ben alweer ruim twee weken aan de slag. Daarvoor 3 weken vrij. Eerst een week in Normandië, lekker met zijn tweeën zonder kinderen. Niet al te warm, maar wel een mooie omgeving en leuke dingen gedaan. Daarna nog twee weken thuis. Eerste week was het weer wisselend en hebben we dus ook nog wat nuttige dingen gedaan. De laatste week was prachtig weer en dus veel gefietst en op het strand verbleven.

Ik heb nog even de brief aan de Kamer erbij gepakt en met [REDACTED] gesproken.

In de brief staat dat de agenda met ingang van het nieuwe schooljaar uitgevoerd moet gaan worden: Dus zeg maar vanaf eind augustus/begin september.

Verder staat erin dat OCW en VWS maximaal 1 miljoen op jaarbasis beschikbaar stellen voor de jaren 2012 tot en met 2015.

Dal lijkt vier jaar te zijn, waar ik niet beter wist dan dat het om drie jaar zou gaan.

Maar als je uitgaat van schooljaren, dan klopt het weer. Dan zijn het de schooljaren 2012-2013, 2013-2014 en 2014-2015.

En het gaat om maximaal 1 miljoen "op jaarbasis". Dus dat kunnen we keurig terugrekenen naar schooljaren.

Dan wordt de totaalreeks volgens mij (rekening houdend met 4 maanden in 2012, 6 maanden in 2013 en 2 maanden vakantie, etc.):

2012 4 ton

2013 1 miljoen

2014 1 miljoen

2015 6 ton

Daarvan neemt VWS de helft voor haar rekening. Dus dan zou ik de helft over gaan boeken naar jullie.

Verder staat er ook nog in de brief dat besluitvorming over en toekenning van het definitieve bedrag afhangt van de door de raden op te stellen agenda.

De daadwerkelijke toekenning van de middelen vindt dus pas plaats nadat de plannen zijn ingediend en goedgekeurd.

[REDACTED]

Groet,
[REDACTED]

Van: [REDACTED] [mailto:[REDACTED]@minocw.nl]

Verzonden: woensdag 15 augustus 2012 10:59

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI

Ha [REDACTED],

Dat is zeker lang geleden. Ik ben net weer begonnen na een lekkere vakantie met prima weer, alhoewel we op Goeree OverFlakkee zaten en we ons enige zorgen maakten van te voren: maar nogmaals: het was prima. Ben jij nog weggeweest?

Ja ik heb ook van [REDACTED] begrepen dat de middelen voor dat nieuwe platform via ons gaan lopen. Eerlijk gezegd heb ik nu één, twee, drie niet eens de bedragen paraat.

Het gaat volgens mij om de periode 2012-2014?

Het maakt mij niet uit of je dat jaarlijks of ineens of in twee etappes boekt, mits maar geboekt wordt op de jaren waarin de verplichtingen komen (en dus niet de middelen van de volledige periode overgemaakt worden in 2012, waarna wij 2 jaar lang dmv kasschuiven alles in het juiste jaar moeten zien te krijgen ☺)

Overigens gaat het dossier 'sport' bij ons binnenkort naar een andere directie (vo), dus verwacht ik dat ons contact helaas, helaas de komende periode nog minder zal worden dan het al was.....:(

Ik hoor t wel.

Vrgr

Van: [redacted] () [mailto:[redacted]@minvws.nl]

Verzonden: maandag 13 augustus 2012 15:16

Aan: [redacted]

Onderwerp: FW: Financien nwe platform SBGI

Ha [redacted],

Dat is weer even gelden.

Hoe staat het leven erbij aan jouw kant?

Ik begrijp dat wij weer budget aan jullie verschuldigd zijn.

Van: [redacted]

Verzonden: dinsdag 22 mei 2012 11:36

Aan: [redacted]

Onderwerp: FW: Financien nwe platform SBGI

Ha [redacted]

Ik meld je even dat [redacted] met jou contact opneemt over het maken van afspraken financiering beleidskader Sport bewegen en gezonde leefstijl.(zie bijlage).

Jouw eerste reactie was, wij maken het geld over aan OCW. Maar dat doen we natuuurlijk obv een plan van aanpak. En dat ligt er nog niet.

OV?

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@minocw.nl]

Verzonden: dinsdag 22 mei 2012 9:49

Aan: [redacted]

CC: [redacted]

Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI

Ha [redacted] en [redacted],

Dat is prima.

Met [redacted] is eerder afgesproken dat de middelen van VWS aan OCW zullen worden overgemaakt en dat hun financiële man daarover contact met [redacted] zal opnemen.

[redacted], heeft VWS nog contact met jou opgenomen over het overmaken van middelen van VWS naar OCW? Zo niet, wil jij dat dan doen??????

Alvast bedankt!

Gr. [REDACTED]

[REDACTED]
beleidsmedewerker afdeling Jeugd

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Jeugd, Onderwijs en Zorg / kamer 12.035
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: +31-70-412 [REDACTED]
E-mail: [REDACTED]@minocw.nl

Van: [REDACTED] [mailto:[REDACTED]@mbodiensten.nl]

Verzonden: dinsdag 22 mei 2012 8:55

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI

Hallo [REDACTED]

Goede weergave van de historie en ons gesprekje van gisteren.
Laten we even wachten met het maken van keuzes totdat we meer weten over de organisatiestructuur.

Ik neem aan dat [REDACTED] dat verder in de gaten zal houden.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
projectmanager
Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

MBO
diensten

T: [REDACTED] • **M:** [REDACTED]

W: www.platformbewegenensport.nl • **I:** [REDACTED]@mbodiensten.nl

Bezoekadres: Houttuinlaan 6 • 3447 GM • Woerden

Postadres: Postbus 2051 • 3440 DB • Woerden

De informatie in deze e-mail is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien de lezer van deze mededeling niet de geadresseerde is, wordt u er hierbij op gewezen, dat u geen recht hebt kennis te nemen van de resterende inhoud van deze e-mail, het te kopiëren of te verstrekken aan andere personen dan de geadresseerde. Indien u deze e-mail abusievelijk hebt ontvangen, brengt u dan de afzender op de hoogte waarbij u gevraagd zal worden het originele bericht te vernietigen. MBO Diensten is niet verantwoordelijk en wijst iedere aansprakelijkheid af voor en/of in verband met alle gevolgen en/of schade van een onjuiste en/of onvolledige verzending en ontvangst van deze e-mail.

Van: [REDACTED] [mailto:[REDACTED]@minocw.nl]

Verzonden: 21 mei 2012 11:25

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: RE: Financien nwe platform SBGI

Beste [REDACTED]

Zoals we net telefonisch bespraken hierbij even mijn reactie.

Ik begrijp de voor- en nadelen die je noemt.

Overweging vanuit ons is met name ingegeven door de ervaringen in de afgelopen periode.

Zoals je weet hebben we rondom het Platform sport bewegen en onderwijs een discussie gehad hoe de middelen het beste verdeeld konden worden.

De Auditdienst van ocw heeft hiervoor tenslotte het voorstel gedaan voor gescheiden subsidiebeschikkingen, in plaats van een bundelbeschikking aan de SLO.

Het probleem van een bundelbeschikking is met name de vraag hoe de subsidieontvanger kan voldoen aan zijn verantwoordingsverplichtingen: een deel van de middelen wordt immers direct 'doorgesluisd' naar één of meerdere andere partijen. Die andere partijen ondernemen vervolgens activiteiten en geven het geld uit: de subsidieontvanger zelf heeft hier nauwelijks zicht of grip op, maar wordt door ocw wél verantwoordelijk gehouden voor de rechtmatige inzet van alle ontvangen gelden.

Mocht er sprake zijn van een opzet waarbij er één gezamenlijke activiteit o.i.d. wordt ondernomen (ten gunste van alle betrokken sectoren), dan is het mogelijk om daarvoor een subsidiebeschikking naar één partij te sturen (die dan verantwoordelijk is).

Mocht er sprake zijn van een opzet waarbij de beschikbare middelen worden verdeeld over de sectoren/sectororganisaties waarbij die ieder eigen activiteiten uitvoeren ten behoeve van de desbetreffende sector, dan geldt dat daardoor om bovengenoemde redenen, afzonderlijke beschikkingen de voorkeur hebben boven een bundelbeschikking.

Kortom: de meest passende vorm van geld beschikken is afhankelijk van de manier waarop de activiteiten worden georganiseerd,

Met vrgr

drs. Directie Jeugd, Onderwijs en Zorg | Afdeling Passend Onderwijs | Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap | Rijnstraat 50 | kamer 12.022 | IPC 2450 | PO 16375 | 2500 BJ 's-Gravenhage | T: 070 - 412

Van:

Verzonden: maandag 21 mei 2012 10:21

Aan:

CC:

Onderwerp: FW: Financien nwe platform SBGI

Ha ,

Zie reactie van . Graag jouw reactie via de e-mail.

Gr.

beleidsmedewerker afdeling Jeugd

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Jeugd, Onderwijs en Zorg / kamer 12.035
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: +31-70-412
E-mail: @minocw.nl

Van: [mailto: @mbodiensten.nl]

Verzonden: woensdag 16 mei 2012 13:56

Aan:

CC:

Onderwerp: Financien nwe platform SBGI

Hallo

In ons overleg afgelopen maandag bij OCW benoemde je dat er over gedacht wordt om de middelen (4x 1 mlj) voor de drie betrokken onderwijsraden te verdelen en naar de afzonderlijke partijen over te maken.

Dit heeft voor- en nadelen.

Voordeel;

- iedere partij is verantwoordelijk voor zijn eigen deel en zal hier eigen verantwoordelijkheid voor moeten nemen, inhoudelijk en financieel
- geen discussie over verdeling en inzet.

Nadeel;

- 3x een accountantsverklaring á (geschat) €20.000,- ipv 1, = veel meer overheadkosten
- Minder duidelijk aan te brengen samenhang binnen het op te richten gezamenlijke servicepunt voor alle drie de onderwijskolommen
- 3x een organisatie inrichten mbt de aanstellingen, contracten, projecten ed.

Samengevat, in drieën verdelen geeft duidelijkheid over inzet maar veel meer overhead eb maken samenwerking lastiger.

De PO-raad en VO-raad zijn zich intern aan het beraden wat hun uitgangspunt is.

Vanuit de MBO Raad ligt er de voorkeur om vanuit een basis te werken, bij voorkeur de al bestaande projectorganisatie voor het onderwijs, MBO Diensten.

Met vriendelijke groet

dhr. [REDACTED]
Projectleider MBO Diensten
Bewegen en Sport, Gezonde school

website [mbodiensten](#)

website [mboraad](#)

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]@mbodiensten.nl

MBO
diensten

De informatie in dit bericht en de eventuele bijlagen kunnen vertrouwelijk zijn en zijn uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

De informatie in dit bericht en de eventuele bijlagen kunnen vertrouwelijk zijn en zijn uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@mbodiensten.nl]

Verzonden: vrijdag 28 september 2012 18:12

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: RE: concept-plan Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl

Geachte betrokkenen

Hierbij ontvangt u de laatste versie van het projectplan Onderwijsagenda, sport, bewegen en gezonde leefstijl in en om het onderwijs, kortweg de Onderwijsagenda.

Deze versie is voor 95% klaar en wordt in deze uitvoering ook verzonden aan alle betrokkenen uit het werkveld die in het voortraject een rol hebben gespeeld.

De komende week wordt gebruikt om alle feedback te verwerken, de feedback moet binnen zijn voor woensdag 12.00 uur.

De bijgestelde versie zal worden voorgelegd aan de besturen van de onderwijsraden en waarschijnlijk in de week van 8 oktober formeel worden aangeboden.

Graag jullie feedback op dit stuk.

Mede namens

[REDACTED] (PO)

[REDACTED] (VO)

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
projectmanager

Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

MBO
diensten

T: 0348 [REDACTED]

• M: [REDACTED]

W: www.platformbewegenensport.nl • I: [REDACTED]@mbodiensten.nl

Bezoekadres: Houttuinlaan 6 • 3447 GM • Woerden

Postadres: Postbus 2051 • 3440 DB • Woerden

De informatie in deze e-mail is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien de lezer van deze mededeling niet de geadresseerde is, wordt u er hierbij op gewezen, dat u geen recht hebt kennis te nemen van de resterende inhoud van deze e-mail, het te kopiëren of te verstrekken aan andere personen dan de geadresseerde. Indien u deze e-mail abusievelijk hebt ontvangen, brengt u dan de afzender op de hoogte waarbij u gevraagd zal worden het originele bericht te vernietigen. MBO Diensten is niet verantwoordelijk en wijst iedere aansprakelijkheid af voor en/of in verband met alle gevolgen en/of schade van een onjuiste en/of onvolledige verzending en ontvangst van deze e-mail.

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@minocw.nl]

Verzonden: 28 september 2012 10:58

Aan: [redacted]

CC: [redacted]

Onderwerp: FW: concept-plan Sport, bewegen en een Gezonde Leefstijl

[redacted] ook graag het stuk sturen aan de andere genoemde OCW en VWS collega's i.a.a.

Alvast bedankt!

Groeten van,

[redacted]
beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Voortgezet Onderwijs / kamer 11.047
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: +31-70-412 [redacted]
E-mail: [redacted]@minocw.nl

Van: [redacted]

Verzonden: vrijdag 28 september 2012 10:54

Aan: [redacted]

CC: [redacted]

Onderwerp: concept-plan Sport, bewegen en een Gezonde Leefstijl

Beste [redacted],

Op maandag 1 oktober staat o.a. het concept-plan Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl op de agenda van het overleg tussen VWS, OCW en de voorzitters van het Platform. Punt van aandacht is ook de overdrachtsbijeenkomst van maandag 26 november.

Met [redacted] van de MBO Raad heb ik telefonisch vanochtend afgesproken dat wij vanmiddag het stuk over de e-mail ontvangen.

Groeten van,

[redacted]
beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Voortgezet Onderwijs / kamer 11.047
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: +31-70-412 [redacted]
E-mail: [redacted]@minocw.nl

De informatie in dit bericht en de eventuele bijlagen kunnen vertrouwelijk zijn en zijn uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl in en rondom de school

'Voor, door en met de scholen'

2012-2016

Datum 01 oktober 2012

Status: Concept, versie 20120929

Onder redactie van: [REDACTED] (PO-Raad),
[REDACTED] (VO-raad),
[REDACTED] (MBO Raad)

Inleiding

Voor u ligt de 'Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl in en rondom de school' (hierna te noemen Onderwijsagenda SBGL) opgesteld door de PO-, VO- en MBO- Raad in opdracht van de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹. De 'Onderwijsagenda is bedoeld voor het primair - en voortgezet onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

De onderwijsraden onderschrijven middels de Onderwijsagenda het belang van Sport, Bewegen en Gezonde leefstijl in (en rondom) het onderwijs. Sport en bewegen, maar ook andere aspecten van een gezonde leefstijl, zijn namelijk belangrijk voor het presteren en voor het welbevinden, zowel op korte als op langere termijn. Het onderwijs kan en wil daaraan, als ketenpartner in activiteiten voor kinderen en jongeren, graag zijn specifieke bijdrage leveren. Sport en onderwijs horen bij elkaar en versterken elkaar. Sport en bewegen is voor de meeste kinderen en jongeren leuk om te doen en levert een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling en de gezondheid van kinderen en jongeren. Dit kan leiden tot betere schoolprestaties en minder uitval (Bos & Paulussen, 2010). Het VU Medisch Centrum te Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen hebben een rapport uitgebracht over de lange termijneffecten van beweging (Visscher, Hartman & Elferink-Gemser, 2011). De onderzoeken tonen aan dat er een positieve relatie bestaat tussen lichaamsbeweging en leerprestaties. Fitte kinderen en leerlingen die fit en sportief vaardig zijn, scoren hoger op leeraspecten als taakgerichtheid, planning, aandacht en probleemoplossend vermogen. Sportende kinderen die lid van een sportvereniging zijn, blijven minder vaak zitten dan niet of weinig sportende kinderen. Daarnaast behalen kinderen die hoger scoren op testen van balvaardigheid, een betere CITO-rekenscore dan hun klasgenoten (Visscher et al., 2011). Daarbij zorgt lidmaatschap van sportvereniging voor aantoonbaar duurzame sportbeoefening. Jong geleerd is oud gedaan. Het op jonge leeftijd leren sporten geeft een 3,5 keer grotere kans dat zij ook op oudere leeftijd blijven sporten (Raitakari, 1994; Trudeau & Shephard, 2005).

Kortom; genoeg redenen om als onderwijsraden de handen ineem te slaan en in nauwe samenwerking met o.a. de #Jeugdimpuls, NOC*NSF, KVLO, VSG, GGD Nederland, Thema instituten, projectgroep combinatiefuncties onderwijs en andere (nog aan te wijzen) landelijke partners te werken aan de onderstaande ambitie:

Het stimuleren van scholen om te komen tot schoolbeleid met betrekking tot sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en gezond leefstijlaanbod in en rondom de school.

Doordat er meerdere initiatieven, samenwerkingsverbanden, impulsen en convenanten zijn op het gebied van SBGL (zie bijlage 2), waarin vele partijen vertegenwoordigd zijn, biedt dit kansen op een bredere verbinding. Op 4 en 21 juni 2012 hebben er twee voorbereidende werksessies plaatsgevonden met als doel om enerzijds de concrete inhoud van de Onderwijsagenda vorm te geven en anderzijds om de gezamenlijk gedragen ambitie te verkennen om de diverse opdrachten vanuit de ministeries rondom SBGL met elkaar te verbinden en de gedachten te toetsen om te werken aan een blauwdruk voor een ketenaanpak rondom deze thema's in de onderwijssector.

In de Onderwijsagenda SBGL is rekening gehouden met de uitkomsten van de werksessies, het landelijk beschreven beleid, diverse nota's en wetten waarin ambities, maatregelen en doelen staan beschreven die bijdragen aan meer sport- en beweegparticipatie en een gezondere leefstijl onder de

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/04/13/kamerbrief-over-sport-bewegen-en-gezonde-leefstijl-in-en-rond-het-onderwijs.html>

jeugd. Daarnaast zijn de aanbevelingen en succesfactoren vanuit het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs meegenomen in het projectvoorstel. Dit alles om op een efficiënte en eenduidige manier het onderwijs te bedienen.

Het projectvoorstel beschrijft in achtereenvolgende volgorde de aanleiding/de behoefte uit de sector, de ambitie, de doelstelling en de sector specifieke subdoelstellingen, de activiteiten, de monitoring, de organisatie en structuur, de begroting en de planning.

De onderwijsraden streven er gezamenlijk, en in nauwe samenwerking met andere actoren, naar om de genoemde doelstelling in de periode 2012-2016 waar te maken.

Namens de PO-Raad, VO-raad, en MBO Raad,

Drs. [REDACTED]
Roulerend voorzitter

CONCEPT

Inhoudsopgave

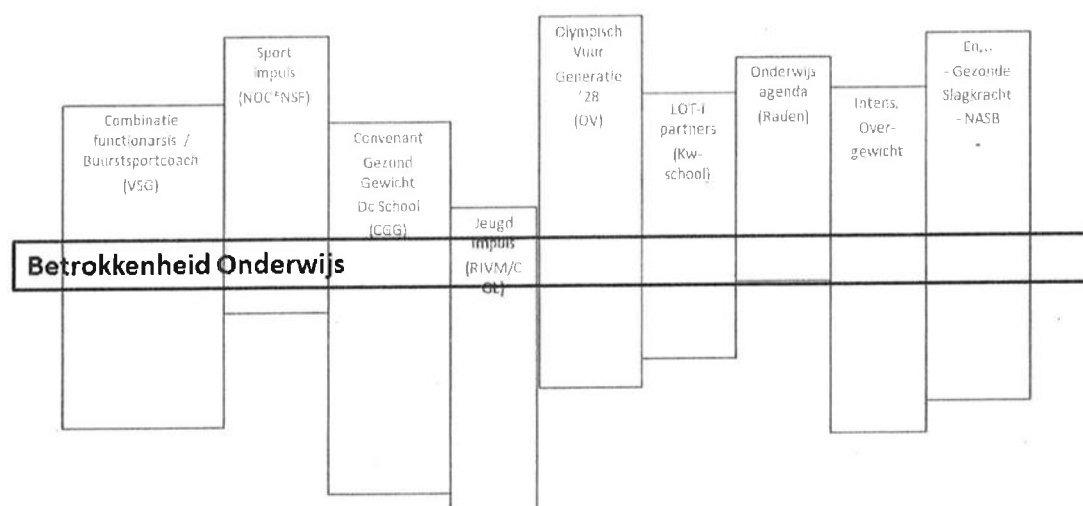
Inleiding	2
1. Aanleiding Onderwijsagenda SBGL.....	5
1.1 De sector Primair Onderwijs (PO).....	6
1.2 De sector Voortgezet Onderwijs (VO)	8
1.3 De sector Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO):	13
2. Doelstelling Onderwijsagenda SBGL.....	17
2.1 Doelstelling	17
2.2 Subdoelen sector primair onderwijs 2012-2016	18
2.3 Subdoelen sector voortgezet onderwijs 2012 – 2016	19
2.4 Subdoelen sector middelbaar beroepsonderwijs.....	20
3 Activiteiten per sector	22
3.1 Primair onderwijs.....	22
3.2 Voortgezet onderwijs	24
3.3 Middelbaar Beroeps Onderwijs.....	25
4 Monitoring en evaluatie	28
5 Organisatiestructuur - Servicepunt	29
5.1 Kernteam	29
5.2 Servicepunt	29
5.2.1 Projectleider.....	32
5.2.2 Medewerker onderwijsraden.....	32
5.2.4 Regionale school ondersteuners.	36
5.3 Samenwerking Jeugdimpuls en LOT partners	37
6 Projectsubsidie voor scholen.....	38
6.1 Beoordelingsprocedure	38
7 Ondersteuningsorganisatie	39
7.1 Communicatie.....	39
7.2 Financiën.....	39
7.3 Administratie/secretariaat	39
8 Begroting	40
9 Planning	41
Bijlage 1: Literatuuroverzicht	42
Bijlage 2: landelijke initiatieven.....	43
Bijlage 3 Aanvraagformulier Middelen Beleidskader Sport, Bewegen en Gezonde leefstijl.....	49

1. Aanleiding Onderwijsagenda SBGL

Vanuit het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs (2009-2012) is er de afgelopen drie jaar hard gewerkt aan diverse projecten waaronder twee projecten met een directe focus op het onderwijs, 'VMBO in beweging' en het 'MBO masterplan'. Het helpen van scholen om te focussen op een Gezonde school² en daarbinnen specifiek op het thema sport en bewegen heeft geleid tot een duidelijke toename van aandacht voor dit onderwerp (TNO, 2012).

In de afgelopen jaren zijn er, naast het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs, diverse projecten gestart om in diverse plekken in Nederland meer aandacht te krijgen voor een gezondere leefstijl. In al deze initiatieven is er een betrokkenheid van de sector onderwijs. Soms direct, soms indirect. Over het algemeen wordt er vóór de sector bedacht wat er goed zou kunnen zijn. Gelukkig is dit de laatste jaren aan het veranderen en worden de scholen nadrukkelijker aan de voorkant van nieuwe projecten betrokken, zo ook bij de Onderwijsagenda SBGL.

Hieronder volgt een globale schematische weergave van de huidige ontwikkelingen anno 2012.

*Deze schematische weergave is een schets van de lopende en startende trajecten en is niet in een werkelijke orde van tijd en grootte geplaatst.

Duidelijk is dat er een groot verschil in ondersteuningsbehoefte, problematiek en schaalgrootte en daarmee in de 'aanvliegroute' tussen po, vo en mbo scholen is. Dit vraagt om een verschillende focus per sector en een differentiatie van de aanpak waarbij de behoefte en de vraag van scholen centraal staan. In onderstaande hoofdstukken wordt uitgewerkt waar de behoefte/accent verschillen per sector liggen, wat de aanleidingen zijn.

² www.gezondeschool.nl

1.1 De sector Primair Onderwijs (PO)

Met in totaal ca. 7.481 scholen en ruim 1,65 miljoen leerlingen (CBS, 2012), wat 52,6% van de totaal aantal leerlingen in de Onderwijsagenda SBGL is, is de sector po in vergelijking met de andere onderwijssectoren groot te noemen. Dit vraagt, zoals gezegd, om een differentiatie van aanpak waarbij de behoefte en de vraag van scholen centraal staan.

Bewegingsonderwijs in het primair onderwijs is de basis voor het leren van motorische vaardigheden van kinderen en is daarom, evenals gezonde leefstijl, opgenomen in de kerndoelen. Hoe scholen binnen het wettelijk kader invulling geven aan sport, bewegen en gezonde leefstijl is een keuze van de school zelf. Het 'wat' is beschreven, het 'hoe' is aan de school zelf.

1.1.1 Schoolbeleid

Uit onderzoek blijkt dat vele basisscholen gezondheid bevorderende en preventieve activiteiten uitvoeren (Bos, de Jongh & Paulussen, 2010). Om daadwerkelijk effect te hebben op gezondheids- en onderwijsuitkomsten, zoals beschreven staat in de inleiding, is het echter nodig dat de activiteiten planmatig worden uitgevoerd, structureel en integraal zijn (Stewart-Brown, 2006). Hoewel op 82% van de basisscholen het thema bewegen en sport belangrijk wordt gevonden door de schoolleiding, zijn er een stuk minder basisscholen (43%) die ook gericht beleid voeren om bewegen en sport bij de leerlingen te stimuleren (Stuij, Wisse, van Mossel, Lucassen & van den Dool, 2011). Schoolvertegenwoordigers zien het belang van sport en bewegen in, maar vertalen dit (nog) niet altijd in een gerichte aanpak/(school)beleid. 5% van de basisscholen geeft bewegen en sport prioriteit bij de verdeling van de financiële middelen (Stuij, 2011). Om daadwerkelijk te komen tot gericht en duurzaam (school)beleid op het gebied van sport, bewegen en een gezonde leefstijl is het van belang om op verschillende niveaus (macro= bestuurlijk, meso= directie en micro= leerkracht) scholen in het primair onderwijs te stimuleren. Daarbij dient de Onderwijsagenda SBGL rekening te houden met de ervaring van scholen (die vaak zelf goed weten wat er speelt), dat de keuzevrijheid van de scholen het draagvlak voor opname van gezondheid en schoolbeleid vergroot (Bos et al., 2010). Uit onderzoek van het Mulier Instituut (2011) blijkt dat naarmate basisscholen een actiever beweegbeleid voeren, een groter deel van de leerlingen aangeeft dat de school hen aanmoedigt tot bewegen en sporten. In het stimuleren van een gericht en duurzaam schoolbeleid zal duidelijk de nadruk komen te liggen op de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in en rondom de school en in iets mindere mate de kwantiteit. Net als bij andere vakken in het basisonderwijs zijn er geen voorschriften over de duur en de frequentie van het sport en bewegen aanbod (Stuij, 2011). Uit onderzoek van het Mulier Instituut (2011) blijkt dat basisscholen gemiddeld boven de gestelde richtlijn van de Onderwijs Inspectie³ uit komen. De focus zal dus meer gericht zijn op de kwaliteit van de lessen, de onderwijsgevendens (kader), en de randvoorwaarden als accommodatie en materialen die invloed hebben op het beweeggedrag van de leerlingen. Idealiter zou elke basisschool een leerkracht met een afgeronde ALO-opleiding voor de klas hebben, maar vaak is de financiering van deze vakleerkrachten een probleem voor de scholen. Vakleerkrachten moeten gefinancierd worden uit algemene middelen (de lumpsum), waarin maar een klein deel beschikbaar is voor vakonderwijs. Het is aan de school zelf hoe dit geld in te zetten en eventueel aan te vullen (Herweijer et al. 2008). Op ca. 42% van de basisscholen werkt momenteel een vakleerkracht bewegingsonderwijs, waarbij moet worden aangemerkt dat het niet duidelijk is welke groepen zij specifiek lesgeven en hoeveel uur per week zij de lessen verzorgen (KVLO).

³ In de richtlijn staat dat de eerst twee groepen van het basisonderwijs dagelijks lichamelijke opvoeding op het rooster moet hebben staan en voor de groepen drie tot en met acht minimaal twee keer per week drie kwartier.

1.1.2 Verbinding #Jeugdimpuls,

Basisscholen geven aan te kampen met een gebrek aan tijd, geld en inhoudelijke ondersteuning op het terrein van gezondheidsbevordering. Ze noemen in dit verband vooral trainingen, uitwisseling van ervaringen met anderen en hulp bij het vergroten van draagvlak (Bos et al., 2010). Mede doordat basisscholen zich doorgaans overvraagd voelen in het grote en weinig samenhangende aanbod (Stuij et al., 2011) is het vanuit de sector po wenselijk om met de Onderwijsagenda SBGL o.a. aan te sluiten op de aanpak van de #Jeugdimpuls (2012). Hierdoor kunnen krachten gebundeld worden en scholen geholpen worden middels (financiële) ondersteuning en/of advies op maat bij het uitvoeren van activiteiten om de gezondheid van hun leerlingen te bevorderen. I.s.m. de #Jeugdimpuls zet de Onderwijsagenda SBGL, voor wat betreft de sector po, in op 'in theorie goed onderbouwde' gezondheid bevorderende interventies. Mochten scholen het in het kader van profilering wenselijk vinden, dan kunnen zij (desgewenst middels ondersteuning, samen met de GGD) in aanmerking komen voor het Vignet Gezonde School, waarbij vooral gestuurd wordt op het themacertificaat Sport & Bewegen. Bij de lancering van het Vignet Gezonde school op 19 september jongstleden hadden 36 basisscholen het Vignet Gezonde School toegekend gekregen, waarvan 29 themavignetten Sport & Bewegen (GGD Nederland). Verschillende internationale meta-analyses tonen aan dat beweegprogramma's onder andere op scholen een positief effect hebben op het beweeggedrag (Dobbins et al., 2009; Beets et al., 2009; Conn et al., 2009; Hillsdon et al., 2005). Voor kinderen hebben interventies die bestaan uit meerdere componenten als educatie, een beweegprogramma en een omgevingsverandering de grootste kans van slagen. Vooral wanneer zij zich ook richten op meerdere settings als de school, de wijk, ouders en leeftijdgenootjes (Sluijs et al., 2007; De Meester et al., 2009).

1.1.3 Partnerschap

Omdat een derde van de basisscholen (N=2100) betrokken is bij een brede school (Oberon, 2011), zal de Onderwijsagenda SBGL zich ook focussen op brede scholen/Integraal Kind Centra's (IKC's). Deze brede scholen/IKC's hebben een brede maatschappelijke functie en werken structureel samen met instellingen voor welzijn, zorg, kinderopvang, sport en/of cultuur en dragen samen zorg voor een substantiële uitbereiding van het aanbod (Oberon, 2011). Iets meer dan twee derde van de brede scholen organiseert wekelijks één of meerdere activiteiten op het gebied van sport en bewegen. Daar ongeveer een vijfde van de brede scholen nog geen doorgaande lijn in het aanbod heeft gerealiseerd is het van belang om in de Onderwijsagenda SBGL de verbinding te zoeken met het Programma Sport en Bewegen in de Buurt en specifiek de inzet van de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches⁴⁵. Per 1 januari 2012 zijn er in totaal 1.364 formatieplaatsen aan combinatiefunctionarissen gerealiseerd in 249 gemeenten (81%). De meeste functies zijn door de gemeenten van de vier tranches in de sportsector aangesteld (570 FTE), gevolgd door het primair onderwijs (475FTE).⁶ Doordat combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches zowel werkzaam zijn bij een sport- of beweegaanbieder als in tenminste één andere sector (zorg, welzijn, kinderopvang, jeugdzorg of bedrijfsleven), dragen zij eraan bij dat meer mensen (in alle leeftijdscategorieën) in hun eigen nabije omgeving kunnen sporten en bewegen. Deze focus van de sector po in de Onderwijsagenda SBGL zet daarmee ook in op het partnerschap tussen onderwijs, sport, gezonde leefstijl en publiek private samenwerking, wat zal leiden tot een duurzaam en gezond schoolbeleid.

1.1.4 Gedifferentieerde beleidsaanpak

Door gebruik te maken van elkaars sterke punten kan gezamenlijk de sportparticipatie op lokaal niveau worden gestimuleerd en levert iedereen een belangrijke maatschappelijke bijdrage aan de leefbaarheid in de wijk. De verschillen wat betreft sportparticipatie onder basisschoolleerlingen (4 tot ca. 12 jaar) verschillen aanzienlijk per gemeente, wijk en school (NOC*NSF, 2012). Over het algemeen genomen voldoen volgens de ouders van de 4-11 jarigen 20% aan de NNGB, 32% aan de

⁴ www.sportindebuurt.nl/

⁵ www.combifunctiesonderwijs.nl

⁶ Samenvatting monitor Impuls brede scholen, sport en cultuur over 2011 (BMC, juni 2012)

Fitnorm en 47% aan de Combinorm⁷. Er is dus een nog een flinke slag te maken. Echter, basisschoolleerlingen die op een school zitten met meer beweegbeleid wonen significant vaker in zeer stedelijke gebieden, zijn vaker van niet westerse afkomst en komen vaker uit gezinnen die geen auto hebben dan leeftijdsgenoten op scholen met doorsnee of minder beweegbeleid (Stuij, 2011). Ook zijn het leerlingen die minder vaak lid zijn van een sportvereniging. De scholen waar deze leerlingen op zitten voeren (mogelijk in samenwerking met de gemeenten) extra beweegbeleid om beweeg- en sportmogelijkheden voor leerlingen te creëren omdat zij deze mogelijkheden van huis uit niet hebben. Kortom; een positieve trend. De Onderwijsagenda SBGL focust zich daarom, voor wat betreft de sector po, op wijken/gemeente/scholen waar de sportparticipatie (zeer) laag is, d.m.v. het inzetten van 'inhoudelijk bewezen effectieve interventies' om zo doeltreffend aan de slag te gaan. In nauwe samenspraak met de landelijke partners zullen afspraken worden gemaakt wat betreft criteria voor de aanvraag van een stimuleringssubsidie ten behoeve van een gedifferentieerde beleidsaanpak.

1.2 De sector Voortgezet Onderwijs (VO)

Ruim 930.000⁸ leerlingen volgen voortgezet onderwijs op een van de 641 scholen voor praktijkonderwijs, vmbo, havo of vwo. Daarnaast volgen nog eens ruim 31.000 leerlingen een 'groene' vmbo-opleiding op een van de AOC's of groene afdeling van een brede scholengemeenschap.

Meer dan de helft van de jongeren in de middelbare schoolleeftijd van 12 – 17 jaar beweegt onvoldoende. Dat betekent dat zij niet voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB: tenminste 60 minuten matig intensief bewegen per dag) en ook niet aan de Fitnorm (minimaal drie dagen per week zwaar intensief bewegen gedurende 20 minuten). Vooral meisjes, jongeren die niet aan sport doen en jongeren met een niet-Nederlandse herkomst bewegen te weinig⁹.

Juist de 'middelbare schoolperiode' is een kwetsbare periode waarbij jongeren minder gaan bewegen en afhaken bij de sportverenigingen. Gedurende de puberteit stellen jongeren andere prioriteiten, waardoor het lidmaatschap van sportverenigingen terugloopt. Onderzoek laat zien dat leerlingen van het praktijkonderwijs en de beroepsgerichte leerwegen van het vmbo nemen minder aan verenigingssport deel dan leerlingen op de havo en het vwo¹⁰. Daarbij raakt een deel van de leerlingen op een zeker moment uitgekeken op de traditionele vormen van sport en bewegen. Zij oriënteren zich in toenemende mate op trendsporten of streetsporten: streetdance, free running, streetsurfing, maar ook klimmen en capoeira.¹¹ Er is sprake van een verschuiving van competitiegericht sporten naar een meer op beleving gericht bewegen: de persoonlijke beleving en het showelement worden belangrijker.¹² Parallel hieraan - en wellicht ook hiermee samenhangend - is er sprake van een ontwikkeling van georganiseerd sporten naar ongeorganiseerd sporten, met afgeleide 'spelregels' en attributen en meer eigen inbreng van jongeren. Scholen en sportverenigingen verschillen in de wijze waarop ze inspelen op deze trend.

1.2.1 Sport & bewegen in het voortgezet onderwijs

In tegenstelling tot de overige onderwijssectoren kent het voortgezet onderwijs van oudsher een structurele verankering van lichamelijke opvoeding in het curriculum en in het lesrooster.

⁷ NNGB= de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, tot 18 jaar; 5 dagen per week 60 minuten matig intensieve lichaamsbeweging. Fitnorm= Minimaal drie dagen per week ten minste 20 minuten zwaar intensieve lichaamsbeweging. Combinorm= NNGB + Fitnorm.

⁸ Cijfers 2012 uit Memorie van Toelichting Begroting 2013, Begrotingsstaat OCW

⁹ Bernaards 2011

¹⁰ School, bewegen en sport, 2011, W.J.H. Mulier Instituut

¹¹ Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding, 2010, KVLO

¹² Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding, 2010, KVLO

Het onderwijs in lichamelijke opvoeding is zowel in kwalitatieve (inhoud, in de vorm van kerndoelen en eindtermen) als in kwantitatieve (omvang) zin verankerd in wet en regelgeving en wordt verzorgd door vakleerkrachten. Lichamelijke oefening is een verplicht vak voor elke leerling in het voortgezet onderwijs, waardoor alle leerlingen een 'basis in bewegen' wordt geboden. Een groot aantal scholen kiest ervoor om extra te investeren in sport en bewegen en zich als school te profileren. Dit doen ze in toenemende mate in samenwerking met partners in de regio.

De vakleerkracht

Het onderwijs in lichamelijke opvoeding in het VO wordt door vakleerkrachten gegeven. Het aantal onbevoegde docenten lichamelijke opvoeding in het VO is relatief gering. Een grote meerderheid van de vakleerkrachten is aangesloten bij de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO). De KVLO heeft een beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding opgesteld. In het profiel beschrijft de vakvereniging beroepsgroep aan welke kwaliteitseisen de leraar moet voldoen om te kunnen functioneren in het huidige voortgezet onderwijs.

Een docent lichamelijke opvoeding moet goed kunnen inspelen op de grote verschillen tussen leerlingen, omdat de niveaoverschillen tussen leerlingen groot zijn. Ook de toename van het aantal leerlingen met leer- en gedragsproblemen en fysieke beperkingen vraagt van de leraar lichamelijke opvoeding specifieke kennis en vaardigheden.

De Onderwijsagenda SBGL zet voor het VO in op:

- verbetering van de kwaliteit van de LO-lessen ('KWALO') door o.a. – in samenwerking met de KVLO - een professionaliseringsaanbod voor de docent lichamelijke opvoeding te ontwikkelen, in de vorm van collegiale consultatie, themabijeenkomsten, intervisie e.d.
- verankering van sport en bewegen in de overdracht/het overdrachtdossier PO en VO.
- stimulering van de totstandkoming van Sport Oriëntatie Keuzetrajecten (SOK) op VO-scholen in samenwerking met regionale partners.
- gerichte ondersteuning van professionals die zijn betrokken bij sport en bewegen in en om de school, in samenwerking met de KVLO.

Inhoud onderbouw: kerndoelen

Voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs zijn kerndoelen geformuleerd voor het leergebied Bewegen en sport. In de zes kerndoelen voor het onderdeel Bewegen en sport gaat het om een brede oriëntatie op verschillende soorten bewegingsactiviteiten en daarin het verkennen en uitbreiden van de eigen mogelijkheden. Omdat sport en bewegen bij uitstek samenwerking vereisen, zijn daarvoor afzonderlijke kerndoelen opgenomen. Daarnaast is er een kerndoel gericht op de relatie met gezondheid en welzijn.

Inhoud bovenbouw: examenprogramma's

Voor de bovenbouw vmbo, havo, vwo zijn eindtermen lichamelijke opvoeding vastgelegd in – geglobaliseerde - examenprogramma's LO 1. Het examenprogramma omvat de onderdelen 'vaardigheden, bewegen, bewegen en regelen, bewegen en gezondheid en bewegen en samenleving'. Het eindexamen bestaat uit het schoolexamen.

Keuzevakken en beroepsgericht vak

Daarnaast hebben vmbo-leerlingen van de GL/TL de mogelijkheid om in de bovenbouw te kiezen voor het keuzevak LO2. Leerlingen van het havo en vwo kunnen in de bovenbouw kiezen voor het keuzevak Bewegen, Sport en Maatschappij (BSM). Beide vakken besteden gerichte aandacht aan het 'leren organiseren', en worden met een centraal examen afgesloten.

Leerlingen van het vmbo kunnen – in het kader van het verplichte beroepsgerichte programma in de bovenbouw kiezen voor het intersectorale vak Sport, Dienstverlening en veiligheid (SDV). Dit vak biedt een oriëntatie en voorbereiding op verwante vervolgopleidingen in het mbo en wordt eveneens centraal geëxamineerd.

Leerlingen die kiezen voor een keuzevak of beroepsgericht vak zijn veelal al actief op het terrein van sport en bewegen. De inzet van de Onderwijsagenda is er met name op gericht dat deze leerlingen sport- en bewegingsactiviteiten in en om de school gaan organiseren voor medeleerlingen. Op die manier wordt recht gedaan aan de beoogde formule: 'van, voor en door jongeren'.

De Onderwijsagenda SBGL zet voor het VO in op:

- *een groei van het aantal leerlingen dat het keuzevak LO2 of BSM kiest en het stimuleren dat deze jongeren een aanjaagfunctie vervullen voor sport, bewegen en gezonde leefstijl in en rondom de school.*
- *een passende plek voor het intersectorale vmbo-programma Sport, Dienstverlening en veiligheid in de nieuwe beroepsgerichte programmastructuur en een goede aansluiting van dit programma op verwante vervolgopleidingen in het mbo.*

Omvang

In het voortgezet onderwijs is er geen voorgeschreven lessentabel of adviestabel. Het is aan de school om te bepalen hoeveel tijd aan een bepaald vak wordt besteed. Het vak lichamelijke opvoeding is de enige uitzondering waarvoor wel een aantal verplichtingen gelden. Zo moet lichamelijke opvoeding in elk leerjaar worden gegeven, gespreid over de schoolweken. Het moet gaan om praktische bewegingsactiviteiten en plaatsvinden in zodanige omvang dat wordt voldaan aan de inhoudelijke eisen op het gebied van kwaliteit, intensiteit en variëteit zoals neergelegd in kerndoelen en examenprogramma's. In het examenbesluit (artikel 26) wordt alleen gesproken over de omvang van de studielast die gemiddeld nodig is om het examenprogramma te kunnen realiseren, niet over de wijze waarop deze in contacttijd moet worden vertaald. Het is dus in principe aan de school om te bepalen welk deel van die studielast wordt vertaald in contacttijd, in lessen en andere vormen van directe begeleiding door een docent. Meestal hanteert een school daar een vaste formule voor. In de dagelijkse praktijk betekent het dat leerlingen 2 - 3 lessen per week lichamelijke opvoeding op het rooster hebben staan.

Uit een recente verkenning van de SLO¹³ komt naar voren dat met name in de bovenbouw van havo en vwo-scholen niet volledig wordt voldaan aan de minimale eisen voor studielast en contacttijd. Vmbo-scholen steken hierbij gunstiger af. De KVLO benadrukt dat het effect van toenemende bezuinigingen op het vak LO voelbaar is, en dat door de grote nadruk op de basisvaardigheden het vak 'onder druk' staat. Ook in het inspectietoezicht gaat weinig aandacht uit naar de kwantiteit & kwaliteit van de lessen lichamelijke opvoeding, hetgeen door de beroepsvereniging als een gemis aan erkenning wordt ervaren.

De Onderwijsagenda SBGL zet voor het VO in op:

- *het behalen van de minimumeis voor lichamelijke opvoeding voor alle VO-scholen, ook in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs.*

1.2.2 Overige schoolsportactiviteiten in het voortgezet onderwijs

Een aantal scholen biedt naast het verplichte aanbod buiten de lessen een eigen schoolsportprogramma aan. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van sportklassen zijn. Ook zijn er LOOT-scholen, topsporttalentscholen en zogeheten sportactieve scholen. Uit de verkenning van SLO¹⁴ blijkt dat docenten van havo en vwo-scholen vaker aangeven een uitgebreid naschools sportprogramma te hebben dan vmbo-docenten. Scholen willen daar nog actiever in worden, maar liefst 72 procent van de scholen zegt graag een uitgebreid schoolsportprogramma te willen hebben. Van de vmbo-scholen zegt zelfs 80% dat zij graag een uitgebreid naschools sportprogramma willen hebben. Zij willen op die manier beter tegemoet komen aan de wensen van de leerlingen om te kunnen kiezen uit een ruim aanbod, passend bij hun eigen voorkeuren en kwaliteiten. Wat zijn de huidige belemmeringen voor

¹³ LO in de bovenbouw van het VO, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het VO, Enschede. 2012.

¹⁴ LO in de bovenbouw van het VO, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het VO, Enschede. 2012.

scholen? Wat hebben scholen nodig om een schoolsportprogramma te kunnen organiseren? Wat is een kansrijke aanpak? Welke ervaringen zijn opgedaan met de combinatiefunctionarissen? De onderwijsagenda zal hier speciale aandacht aan besteden.

De Onderwijsagenda SBGL zet voor het VO in op:

- *uitbreiding van het aantal scholen dat een aanvullend sportprogramma aanbiedt. Specifieke aandacht gaat daarbij uit naar vmbo-scholen met leerwegen BB en KB en het praktijkonderwijs.*
- *verhoging van het aantal scholen dat het certificaat 'sportactieve school' behaalt en/of de beoogde opvolger hiervan: het deelcertificaat sport en bewegen van het vignet gezonde school.*
- *het in kaart brengen van belemmeringen die reguliere VO-scholen ondervinden die 'sporttalenten' in huis hebben en het zoeken van oplossingen voor deze belemmeringen (leerplicht, wet- en regelgeving etc.).*

Partnerschappen in sport en bewegen

Scholen voor voortgezet onderwijs zijn 'natuurlijke' ontmoetingsplaatsen waar leerlingen met hun in deze leeftijd zo belangrijke 'peers' vertoeven. De toenemende druk op scholen om meer maatschappelijke functies in zich te verenigen is alleen daarom al goed verklaarbaar. Scholen kunnen samen met lokale externe partijen (sportverenigingen, -scholen, maatschappelijke organisaties etc.) een passend pauze- en schoolsportaanbod ontwikkelen. De drempel voor leerlingen wordt daarmee lager en activiteiten die aansluitend aan het onderwijs worden georganiseerd zijn makkelijker in te passen in de agenda's van jongeren. Door te kunnen sporten op een moment en plek die past in het dagarrangement van de jongeren blijven jongeren sporten en worden de jongeren die (nog) niet sporten eerder verleid om te gaan sporten. Een aan de school gerelateerd sport- en bewegingsaanbod trekt ouders soms eerder over de streep.

Professionals zoals vakdocenten en combinatiefunctionarissen - buurtsportcoaches die in dienst zijn bij één werkgever, maar werkzaam zijn in tenminste twee sectoren (kinderopvang, cultuur, sport, onderwijs) - vervullen hierbij een belangrijke spilfunctie. Doel hiervan is dat het activiteitsaanbod beter en uitgebreider wordt. Vanuit de Onderwijsagenda zal gerichte aandacht uitgaan naar wijken en regio's waar de sport- en bewegingsparticipatie achterblijft. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van bestaande databases en inventarisaties van schoolactieve sportverenigingen/sport in de buurt van o.a. NOC*NSF.

Om dit te kunnen realiseren investeren we ook landelijk in samenwerking en afstemming met de belangrijkste stakeholders in het veld van sport en onderwijs, waaronder NOC*NSF, KVLO, VNG en VSG (buurtsportcoaches) en RIVM/CGL (voor aanpak gezonde school/leefstijl). We streven naar efficiëntie in het overleg van al deze partijen.

De Onderwijsagenda SBGL zet voor het VO in op:

- *uitbreiding van het schoolsportaanbod op en rondom de school door samenwerking met lokale schoolactieve sportverenigingen en inzet van buurtsportcoaches. Ook zullen competities tussen schoolteams worden gestimuleerd.*
- *ondersteuning van scholen bij het ontwikkelen van sportpartnerschappen in de regio. Goede samenwerkingsvoorbeelden (zoals bijvoorbeeld met schoolsportverenigingen Rotterdam) worden in samenwerking met partners als NOC*NSF landelijk 'uitgedragen'.*
- *hogere deelname van scholen en deelnemers aan de schoolsportcompetitie Mission Olympic (initiatief van NOC*NSF, KVLO en Coca Cola Nederland). Specifieke aandacht gaat daarbij uit naar deelname van vmbo-scholen aan de (regionale) competitie.*

1.2.3 Gezonde leefstijl in het voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs is sprake van een degelijke 'infrastructuur' en verankering van sport en bewegen in het curriculum. Eerder in deze notitie signaleerden we al dat sport en bewegen bijdraagt aan de schoolprestaties en het terugdringen van schooluitval. Het bestrijden van bewegingsarmoede is ook vanuit gezondheidsperspectief essentieel: regelmatig bewegen is van belang voor het voorkomen van overgewicht, diabetes, depressie en hart- en vaatziekten. Maar ook regelmatig en

gezond eten, matig alcoholgebruik en niet roken leveren een belangrijke bijdrage aan een gezonde leefstijl. Leerlingen van het voortgezet onderwijs zijn over het algemeen nog niet zo gevoelig voor dergelijke gezondheidsaspecten: ze zijn jong en hebben - zolang het uiterlijk niet leidt onder ongezond gedrag – andere dingen aan het hoofd. Maar ook op het gebied van gezonde leefstijl moet de invloed én voorbeeldwerking van mede-leefstijdsgenoten niet onderschat worden.

De school wordt een belangrijke plek toegedicht voor zowel de preventieve aanpak (voorlichten en signaleren van risico's) als de curatieve aanpak (het doorverwijzen voor een vroegtijdige behandeling). De leraren lichamelijke opvoeding worden door hun kennis van de problematiek van bewegen en overgewicht vaak gezien als deskundigen binnen de school.

De basis voor een gezonde leefstijl ligt in onze optiek bij de opvoeding. Succesvolle interventies beginnen in het gezin en bij voorkeur op jonge leeftijd. Vanzelfsprekend kunnen scholen daarbij goede voorlichting geven, maatregelen nemen die een gezonde leefstijl bevorderen (beleid gericht op sport en bewegen, gezonde kantine, ontmoediging van roken etc.) en uitstralen dat een gezonde leefstijl 'de norm' is. Vanuit die optiek is de VO-raad ook medeondertekenaar van het deelconvenant School van het convenant Gezond Gewicht en ondersteunt zij het deelconvenant Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) en Jeugdimpuls.

De primaire taak van de school ligt bij de overdracht van en het aanleren van kennis en vaardigheden. Maar de school kan dat alleen doen als ook de opvoeders daarin hun verantwoordelijkheid nemen en kinderen stimuleren om te leren en zich te ontwikkelen. Ouders en school hebben kortom ieder een eigen verantwoordelijkheid maar hebben elkaar nodig om deze gedeelde verantwoordelijkheden waar te kunnen maken en hun krachten te versterken. Dat geldt ook voor een gezonde leefstijl. Het belang van ouderbetrokkenheid bij de school is evident.

De Onderwijsagenda SBGL zet voor het VO in op:

- *een – in het schoolbeleid verankerd - gezond voedingsaanbod¹⁵ bij alle VO-scholen.*
- *de ontwikkeling van een leefstijltest voor de bovenbouw van havo en vwo.*
- *meer maatschappelijke stages bij sportverenigingen en overige aan sport, bewegen en leefstijl gerelateerde organisaties.*
- *versterking van de ouderbetrokkenheid bij voeding en bewegen op school. Zij sluit hierbij aan bij de overige – al lopende initiatieven – die erop gericht zijn de ouderbetrokkenheid in het VO te versterken.*
- *meer synergie in bestaande initiatieven als Olympisch Vuur, Jeugdimpuls (deelspoor School), Convenant Gezond Gewicht.*

1.2.4 Project Vmbo in beweging

In 2009 is het project 'Vmbo in beweging' van start gegaan. In dit project werken VO-raad, NISB en KVLO samen om op 80 vmbo-scholen een sport- en beweegaanbod voor inactieve leerlingen te creëren. Inactieve leerlingen zijn leerlingen die niet voldoen aan de combinorm (NNBG- en/of de Fitnorm). De ambitie was om het aantal inactieve leerlingen met 10% te laten dalen.

Concreet betekende dit voor de scholen:

- Intensiveren van het sport en beweegaanbod met de focus op de inactieve leerling
- Verankering van sport en bewegen in de school(omgeving)
- Aanstellen van een sport en beweegcoördinator

Aan het project 'Vmbo in Beweging' namen in totaal 79 vmbo-scholen deel.

Wat heeft het project opgeleverd?

Het percentage vmbo-leerlingen dat voldeed aan de beweegnorm is gedurende het project aanzienlijk en significant toegenomen van gemiddeld 41,6% naar 54,5%. Het percentage inactieve leerlingen daalde hiermee met 12,8%. Een meerderheid van de deelnemende scholen heeft een

¹⁵ Minimaal 75% basisproducten (zoals fruit, broodjes, salades) en maximaal 25% niet-basis voedingsmiddelen (snoep, snacks).

structureel sport- en beweegaanbod gecreëerd voor inactieve leerlingen. Scholen die hun sport- en beweegaanbod buiten de gymlessen om verbeterden (voor alle leerlingen) behaalden een grotere toename in het percentage normactieve leerlingen dan scholen die dit niet deden.

Succesfactoren

Wat zijn de belangrijkste succesfactoren geweest om extra sport- en beweegaanbod te realiseren? Scholen vinden een schoolbrede visie t.a.v. sport en bewegen en het creëren van een breed draagvlak voor deze visie heel belangrijk om vmbo-leerlingen in beweging te krijgen. Daarnaast vinden zij het inzetten van de regiocoach en het voortzetten van de netwerken van belang. De deelnemende scholen zijn structureel meer gaan samenwerken met diverse partners op het gebied van sport en bewegen. Daarnaast zijn voldoende financiering, de aanwezigheid van een sport- en bewegecoördinator en het actief betrekken van jongeren bij de vormgeving van het aanbod van doorslaggevend belang geweest.

Bijna de helft van die scholen geeft aan dat de activiteiten die in het kader van Vmbo in Beweging zijn opgezet volgend jaar voortgezet worden en bij 38% zelfs uitgebreid.

Het project 'Vmbo in beweging' is een succesvol project wat jongeren in beweging heeft gekregen en scholen heeft gestimuleerd om actie te ondernemen om het aantal inactieve leerlingen te verkleinen. Bekeken zal worden of de deelnemende scholen aan het project als 'coach' kunnen fungeren voor collega vmbo-scholen in de regio die niet participeerden in het project.

Het project kan daarbij als voorbeeld dienen voor nieuwe activiteiten in het voortgezet onderwijs. Ook de ervaringen van de projectgroep Combifuncties Onderwijs zullen meegenomen worden.

De Onderwijsagenda SBGL zet voor het VO in op:

- *ontwikkeling van een beleidshandreiking voor en door bestuurders in het VO.*
- *specifieke aandacht voor Sport en bewegen in het praktijkonderwijs en de BB en KB in het vmbo.*
- *het 'uitrollen' van de succesvolle resultaten van het project 'Vmbo in beweging' samen met huidige deelnemende scholen en andere samenwerkingspartners.*
- *'doorontwikkeling' van de instrumenten die in het project zijn opgeleverd – zoals de vmbo-toolbox – en het inzetten van deze instrumenten op nieuwe vmbo-scholen.*

1.3 De sector Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO):

De sector middelbaar beroepsonderwijs heeft ruim 550.000 studenten die op 66 instellingen door heel Nederland studeren. De meeste studenten nemen deel aan een Beroeps Opleidende Leerweg (BOL) en de overige via een Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL). De leeftijd varieert van 16 tot ruim 50 jaar, waarbij de groep studenten in een BOL opleiding meestal tussen de 16-23 jaar zit. Binnen het mbo zijn de onderwijsinhouden beschreven in Kwalificatiedossiers (zie www.kwalificatiesmbo.nl). Naast deze ongeveer 300 beroep specifieke dossiers moeten alle scholen de studenten een programma 'Leren en Loopbaan' (2011)¹⁶ aanbieden. Hierin staan diverse overstijgende leerdoelen zoals politiek, je plek in de maatschappij en vitaal burgerschap.

In 1996 is de verplichting om bewegingsonderwijs en sport te programmeren los gelaten door de overheid en het onderwijs. Vanaf 2007 is het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap toegevoegd aan de onderwijsdoelen, met daarin als 7e kerntaak; Vitaal Burgerschap. Deze onderwijsdoelen hebben de afgelopen jaren bijgedragen aan het voorzichtig herinvoeren van onderwijs in de thema's bewegen en gezonde leefstijl. De aangepaste versie van dit document in 2011 geeft nog duidelijker de richting aan het onderwijs.

¹⁶ Zie: <http://www.kwalificatiesmbo.nl/leren-loopbaan-en-burgerschap.html>

De huidige tekst is:

De dimensie vitaal burgerschap

De dimensie vitaal burgerschap heeft betrekking op de bereidheid en het vermogen om te reflecteren op de eigen leefstijl en zorg te dragen voor de eigen vitaliteit als burger en werknemer.

Hierbij gaat het om de zorg voor de eigen vitaliteit en fitheid. Daarbij is een belangrijke taak om de juiste afstemming te vinden tussen werken, zorgen (voor jezelf en voor anderen), leren en ontspannen.

De student heeft kennis over en inzicht in de volgende onderwerpen die bij de dimensie vitaal burgerschap aan bod komen: de kenmerken van een gezonde leefwijze waaronder de nationale norm gezond bewegen en de aard, plaats en organisatie van gezondheidsbevorderende activiteiten in de samenleving en het arbeidsproces.

Om zorg te kunnen dragen voor de eigen gezondheid is het nodig dat de student zich bewust is van zijn eigen leefstijl, gezondheidsrisico's van leefstijl en werk in kan schatten, op basis daarvan verantwoorde keuzes kan maken en activiteiten onderneemt die bijdragen aan een gezonde leefstijl. Het gaat naast bewegen en sport ook om aspecten als voeding, roken, alcohol, drugs en seksualiteit.

De sportdeelname onder jongeren in het mbo is laag en neemt af¹⁷ Het opleidingsniveau is een directe indicator van de hoogte van de gezondheidslast en levensverwachting¹⁸ net als het gebrek aan beweging gedurende iemands actieve leven¹⁹. Vanuit het beroepsonderwijs is ook het perspectief van de werkgever een van de uitgangspunten bij het bepalen van de onderwijsdoelen en inhouden. Zo is ook het thema 'Vitaal Werknemerschap' binnen de kwalificatiedossiers een onderdeel dat versterking nodig heeft om de startende jongere op de arbeidsmarkt een gezondere start te laten maken. De thema's Workability, Veiligheid en Arbo horen daarbij.

Uit de alliantie school en sport hebben in het jaar 2007 en 2008 al 15 mbo instellingen een extra impuls gekregen met de zogenaamde startpremie. Deze stimulering is versterkt in het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs. (2008-2012) In de periode is er gewerkt aan het realiseren van de geformuleerde 5% doelstelling; 5% van de netto onderwijstijd bestaat uit sport actieve lessen die verankerd zijn in de studiegids, dat is 1 lesuur per week.

Vergelijking van de beginsituatie in 2008 in vergelijking met 2012.

	Percentage BOL-leerlingen dat vijfprocentnorm haalt in 2008	Percentage BOL-leerlingen dat vijfprocentnorm haalt in 2012
1 ^e jaars	17%	45%
2 ^e jaars	10%	21%
3 ^e jaars	5%	10%
4 ^e jaars	4%	7%

Bron: DSP, Monitor sport en bewegen mbo 2008 en 2012.

Het accent heeft binnen de scholen vooral gelegen op het verzorgen van onderwijs in de eerste jaars BOL groepen en op het aanbieden van leerinhouden vanuit vitaal burgerschap. De doorontwikkeling is zichtbaar in twee richtingen;

a. les aan meer studenten op meer scholen van 45% →75%? en

¹⁷ SCP rapport; Sportdeelname in Nederland 2010

¹⁸ <http://www.nationaalkompas.nl/gezondheid-en-ziekte/sterfte-levensverwachting-en-dalys/levensverwachting/verschillen-sociaaleconomisch/>

¹⁹ <http://www.trouw.nl/tr/nl/4516/Gezondheid/article/detail/1865864/2011/03/27/Beweeg-voor-je-brein-het-is-nooit-te-laat-om-te-beginnen.dhtml>

b. leerinhouden verdiepen en verbreden, meer leefstijl gebonden en meer gericht op vitaal werknemerschap.

Uit: Monitor en evaluatie platform Sport Bewegen en Onderwijs, TNO 2012

Het 'Masterplan bewegen en sport mbo' (Masterplan mbo) had als doelstelling "Het duurzaam implementeren van bewegen en sport binnen het mbo, om de deelnemers voor te bereiden op een plek in de maatschappij als vitale werknemer en vitale burger". Het streven was dat 5% van de minimale contacttijd per leerjaar (850 uur) die de student binnenschools aanwezig was, bestond uit sportactieve uren. Het 'Masterplan mbo' had als hoofddoelstelling het herinvoeren van lessen bewegingsonderwijs en gezondheid/leefstijl, om hiermee de 5%-doelstelling na te streven.

In totaal hebben 44 mbo scholen meegedaan aan het project. Dat is 67% van alle mbo scholen in Nederland. Het streven was dat 5% van de minimale contacttijd per leerjaar (850 uur) die de student binnenschools aanwezig was, bestond uit sportactieve uren. Een goede stap is al gemaakt om deze ambitieuze doelstelling te behalen. In alle leerjaren is het percentage bol-studenten dat de 5%-norm haalt gestegen. Voor het eerste leerjaar gaat het om een toename van 29% in 2010 naar 45% in 2012. De stijging in het tweede, derde en vierde leerjaar is echter minder groot dan in het eerste leerjaar. Een van de aanbevelingen vanuit dit project is dan ook om de doelstelling van de 5%-norm te beperken tot de eerste twee leerjaren. Studenten uit de eerste twee leerjaren zijn vaker op school aanwezig dan studenten uit de andere leerjaren. Deze laatste groep moet namelijk een substantieel aantal uren besteden aan stages. Hierdoor is het bijzonder lastig gebleken om deze groep aan het bewegen te krijgen via een interventie uitgezet op school.

*De samenwerking vanuit het landelijke platform heeft geresulteerd in contacten tussen de sector onderwijs (via de MBO Raad) en de sector sport (via NOC*NSF en NISB). Alle scholen zijn 12 keer bij elkaar geweest en er zijn 6 netwerken ontstaan op de verschillende thema's. Binnen elke school zijn samenwerkingsverbanden ontstaan met omliggende betrokken partijen. Verder is binnen het project aandacht besteed aan het organiseren van platformbijeenkomsten, masterclasses, netwerkbijeenkomsten, opleidingen en versturing van nieuwsbrieven. Voor de sportcoördinatoren is er drie keer een 8-daagse opleiding aangeboden. Voor de docenten is er een digitale lessendatabase ontwikkeld. Er is een lichte afname van het aantal docenten op niveau 5. Dat wordt gecompenseerd door een toename in de andere categorieën. Dat wordt gecompenseerd door een toename van instructeurs en extern ingehuurde deskundigen.*

In drie jaar tijd heeft sport, bewegen en vitaliteit binnen het mbo een structurele plek gekregen binnen het onderwijsprogramma. Bij sommige scholen is bewegen al zo verankerd en onderdeel van het reguliere aanbod dat er geen projectorganisatie meer nodig is. Bij anderen staat de wijze waarop de coördinatie vorm zal krijgen in de toekomst nog ter discussie. Uit een evaluatief onderzoek naar de implementatie en begeleiding van mbo-instellingen bij het Masterplan blijkt dat het mbo-instellingen het beste volgens een gecombineerde top-down/bottom-up benadering te werk kunnen gaan. De resultaten laten zien dat het voor een adequate implementatie noodzakelijk is voldoende draagvlak te creëren onder zowel het college van bestuur, het middenmanagement als het operationeel niveau (Kennispriktijk, 2012).

De verankering binnen dit project is uitstekend verlopen. In totaal gaan 33 scholen zeker door met hun aanbod, met eigen middelen. Dit is 75% van de deelnemende scholen en 50% van de mbo scholen in Nederland. Samen hebben ze een aanbod van 1 uur per week voor ongeveer 60.000 mbo studenten.

Vanuit de MBO Raad bestaat al ongeveer 20 jaar het platform bewegen en sport mbo (zie www.platformbewegenensport.nl). In dit platform komen de leden, de sportcoördinatoren van op dit moment, 44 scholen, 4 keer per jaar bij elkaar en wisselen ze op diverse manieren informatie uit. Een greep uit de huidige activiteiten; studiedagen, congressen, themanetwerkbijeenkomsten, studiereizen, goed gevulde website en nieuwsbrief. De afgelopen jaren is dhr Hans Schutte voorzitter geweest, op dit moment wordt er gezocht naar een vervanger vanwege het vertrek van dhr Schutte naar het ministerie van OCW als Directeur Generaal.

In 2011 is in samenwerking met de MBO Raad door het RIVM de handleiding Gezonde school samengesteld, het afgelopen jaar is er door 12 instellingen actief gestart met de handleiding. Deze werden ondersteund door het NIGZ.

De zelfreflectie via de leefstijltest voor alle studenten in het mbo, www.testjeleefstijl.nu biedt de basis voor de student om het sport- en leefstijl (les) programma op de school te volgen. Tevens geeft deze test een goed beeld van de schoolsituatie en kan hij start en effectmetingen presenteren.

Vanuit de zeer goede start die er nu gemaakt is de afgelopen jaren vanuit het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs met betrekking tot het herintroduceren van onderwijs op bewegen en gezonde leefstijl, is de sector mbo nu in staat om verder te groeien als het gaat om meer en beter onderwijs binnen deze thema's.

2. Doelstelling Onderwijsagenda SBGL

In dit hoofdstuk beschrijven we wat de doelstelling is voor de Onderwijsagenda SBGL en werken deze integraal en per sector specifiek uit. Omdat de verschillende doelgroepen binnen het onderwijs verschillende doelen en resultaten hebben beschrijven we deze per sector en gaan we uit van specifieke subdoelen op macro niveau; de bestuurder, op meso niveau; de directie en op micro niveau; de leraar/docent. Waarbij we ervan uit gaan dat de subdoelen bijdragen aan de hieronder beschreven hoofddoelstelling. We hebben de volgende ambitie geformuleerd:

Het stimuleren van scholen om te komen tot schoolbeleid met betrekking tot sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en gezond leefstijlaanbod in en rondom de school.

2.1 Doelstelling

Mede naar aanleiding van de kamerbrief (d.d. 13 april 2012) en passend bij de geformuleerde ambitie luidt de doelstelling van de Onderwijsagenda SBGL als volgt:

In 2016 hebben 30% van de scholen in Nederland een beschreven Gezonde School beleid wat heeft geleid tot het uitreiken van minimaal 1000 vignetten Sport en Bewegen.
In 2016 is er een samenhangend landelijk beleid voor scholen op het gebied van bewegen en gezondheid, dit om de diverse initiatieven te kunnen kanaliseren.
In 2016 worden er meer lessen bewegen en gezondheid gegeven
In 2016 worden er betere lessen sport & bewegen en gezondheid gegeven (niet te meten!) [wellicht wel als je aangeeft dat ze door professionals/vakleerkrachten worden gegeven]

Specifiek wordt dit vertaald in, in 2016:

- 20% van de scholen (1500) heeft een vignet aanvraag ingediend
- 13% van de scholen (1000) heeft een vignet toegekend gekregen
- 40% van de scholen heeft de website over het vignet geraadpleegd
- 70% van de scholen heeft gehoord van het vignet

De Onderwijsagenda SBGL is bedoeld voor het primair - en voortgezet onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en daarmee voor de leeftijdsgroep 4- 18 jaar. Omdat de Onderwijsagenda SBGL aanhaakt op brede scholen / Integrale Kind Centra's middels het Programma Sport en Bewegen in de buurt komen de 0-4 jarige mogelijk ook in contact met het programma aanbod. Tevens zullen de studenten op het mbo die in jaargroep 1 en 2 zitten en ouder zijn in het aanbod meegenomen worden.

Elk jaar zal, aan de hand van de behoefte en de wens van scholen, de (sub)doelstellingen (eventueel) aangepast en aangescherpt worden. Dit omdat de Onderwijsagenda SBGL vooral stuurt op het aanwakken van de vraag en vervolgens een vraaggericht aanbod heeft.

De onderwijsraden hebben de ambitie om scholen te helpen bij het bewustzijn van de positieve effecten van meer aandacht voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rondom de school voor de leerlingen/studenten, voor de medewerkers, voor de school en voor de maatschappij.

Daarbij zal ingezet worden op het stimuleren van scholen om gezond en duurzaam schoolbeleid te formuleren en dit uit te voeren.

Om deze vraag op te halen en het onderwijs zo goed mogelijk te bedienen zal er een Servicepunt worden opgericht (zie hoofdstuk 5), waarin de drie Onderwijsraden in samenwerking met landelijke experts en (aangewezen) actoren gezamenlijk communiceren naar en met de scholen. Hierdoor wordt de Onderwijsagenda SBGL van, voor én door de scholen.

2.2 Subdoelen sector primair onderwijs

Voor het primair onderwijs worden op drie niveaus activiteiten ondernomen. Op zowel het bestuurlijk niveau (macro), het directie/schoolleiding niveau (meso), als het niveau van de individuele leerkracht (micro) moet de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl leiden tot een meer integraal, duurzaam en effectiever (school)beleid. Uiteindelijk moeten de doelstellingen die op de drie afzonderlijke niveaus zijn geformuleerd bijdragen aan het bereiken van hetzelfde doel, namelijk het verhogen van de beweegparticipatie van leerlingen van 4 t/m 12 jaar en daarmee leiden tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rondom de school.

Op macro-bestuurlijk niveau

Op macro/bestuurlijk niveau streeft de sector primair onderwijs ernaar om schoolbesturen, en specifiek schoolbesturen in de regio's/wijken waar de sportparticipatie (zeer) laag is, te stimuleren om schoolbreed gezondheidsbeleid te ontwikkelen. De opdracht aan de schoolbesturen is om te zorgen voor optimale condities voor scholen en professionals zoals goede accommodaties, financiering en samenwerkingspartners in de regio.

Meso-directieniveau

De doelstelling op meso/directie niveau is het verhogen van het aantal scholen dat het themacertificaat Sport & Bewegen van het Vignet Gezonde School behaalt, en specifiek in de wijken/regio's waar de sportparticipatie (zeer) laag is. Binnen de projectperiode (2012-2016) wordt gestreefd naar toekenning van minimaal 500 basisscholen die het Vignet Gezonde school (met het themacertificaat Sport en Bewegen) behalen.

Micro-leerkracht niveau

Op micro/de bevoegde (vak)leerkracht-, combinatiefunctionaris- en buurtsportcoach- niveau streeft de sector primair onderwijs naar kwalitatieve versterking van het onderwijs in lichamelijke opvoeding door professionalisering van vakleerkrachten en vormen van collegiale consultatie.

2.3 Subdoelen sector voortgezet onderwijs

Vanuit het VO wordt ingezet op het realiseren van de volgende ambities:

In 2016:

- is het percentage leerlingen in het voortgezet onderwijs dat voldoet aan de beweegnorm gestegen naar minimaal 60%. [is dat reëel?]
- heeft XX% van de VO-scholen in Nederland een beschreven Gezonde School beleid wat heeft geleid tot het uitreiken van minimaal XXXX vignetten Gezonde school met deelcertificaten Sport en Bewegen. [volgt nog]
- hebben alle VO-scholen een – in het schoolbeleid verankerd - gezond voedingsaanbod op de school.
- voldoen alle VO-scholen aan de minimumnorm voor lichamelijke opvoeding in het VO.
- worden de lessen lichamelijke opvoeding gegeven door vakleerkrachten die hun professie aantoonbaar onderhouden.
- is het aantal maatschappelijke stages bij aan sport, bewegen en leefstijl gerelateerde organisaties met 25% toegenomen.
- is het aantal vmbo-scholen (BB en KB) en praktijkscholen dat een aanvullend sportprogramma aanbiedt met 50% toegenomen.
- is het aantal leerlingen dat een keuzevak LO2 of BSM kiest met 25% toegenomen.
- heeft 10% van de leerlingen in de bovenbouw havo of vwo de onlinetest 'testjeleefstijl.nu' gedaan.
- is het aspect sport en bewegen opgenomen in het overdrachtdossier PO – VO [is dat reëel Hester?]

Voor het voortgezet onderwijs worden op drie niveaus activiteiten ondernomen. Op zowel het niveau van de individuele docent, het schoolniveau als het bestuurlijk niveau moet de agenda sport, bewegen en een gezonde leefstijl leiden tot een meer integraal en effectiever beleid. Voor deze drie actoren geldt dat zij ieder in hun eigen domein een grote invloed kunnen hebben op het stimuleren van dit gedrag bij jongeren. Uiteindelijk moeten de doelstellingen die op de drie afzonderlijke niveaus zijn geformuleerd bijdragen aan het komen tot schoolbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl. Het doel hiervan is het verhogen van de beweegparticipatie van jongeren en het vergroten van de aandacht voor een gezonde leefstijl onder jongeren in het VO.

Macro-bestuurlijk niveau: bestuur

De focus van het bestuur is om een school- of bestuursbreed gezondheidsbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl te ontwikkelen, dit beleid te verankeren en te borgen. Dit alles aansluitend bij de Code Goed Onderwijsbestuur. De opdracht aan het bestuur daarbij is om te zorgen voor optimale condities voor scholen en professionals zoals goede accommodaties, financiering en samenwerkingspartners in de regio. De Onderwijsagenda ondersteunt hierbij door bestuurders een professionaliseringsaanbod en handreikingen op dit terrein aan te bieden.

Meso-directieniveau: school

De opdracht aan de directie is om sport, bewegen en gezonde leefstijl in het schoolbeleid te verankeren en hiervoor draagvlak te creëren binnen de school. Belangrijk daarbij is te werken vanuit de visie van de school zelf. Wil ik mij profileren als sportactieve en/of gezonde school? Wat wil ik op het terrein van sport, bewegen en gezonde leefstijl betekenen in mijn wijk/buurt? Gestreefd wordt naar een verhoging van het aantal scholen dat het certificaat sportactieve school en/of het deelcertificaat sport en bewegen van het vignet gezonde school behaalt.

Micro niveau: docent/vaksectie

De focus ligt hierbij op kwalitatieve versterking van het onderwijs in lichamelijke opvoeding door professionalisering van vakleerkrachten in de vorm van o.a. collegiale consultatie,

themabijeenkomsten, intervisie e.d. Daarnaast wordt ingezet op het uitbreiden van het aantal scholen dat bij sport en bewegen in en om de school nieuwe activiteiten aanbiedt waarbij ruimte is voor ideeën van leerlingen. Dit lukt allen door samen te werken met verenigingen en andere partners op lokaal/regionaal niveau. Ook deze lokale en regionale partners zullen gebruik kunnen maken van het professionaliseringsaanbod.

2.4 Subdoelen sector middelbaar beroepsonderwijs

In de komende vier jaar willen we bij de bestuurders het bewustzijn van de positieve effecten van meer aandacht voor bewegen en een gezonde leefstijl voor de student, voor de medewerkers, voor de school en voor de maatschappij. In het argumentenoverzicht van de handleiding gezonde school voor het mbo staat dit als volgt beschreven²⁰:

Een Gezonde School stimuleert op een integrale en structurele manier de gezondheid van studenten en medewerkers en legt dit vast in haar beleid. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie WHO gaat het bij 'gezondheid' niet alleen om de afwezigheid van ziekte, maar om een volledig lichamelijk, geestelijk, sociaal en maatschappelijk welbevinden. Een gezond mbo draagt hier op verschillende manieren aan bij. Een gezonde student heeft meer kans op goede schoolprestaties en verzuimt minder. Goede schoolprestaties leiden op langere termijn tot maatschappelijk succes. En een gezonde werkomgeving bevordert daarnaast de tevredenheid van het schoolpersoneel. Dit vermindert het ziekteverzuim. Binnen het mbo kunnen uiteenlopende gezondheidsthema's aandacht krijgen. Denk aan actuele onderwerpen als overgewicht, overmatig alcoholgebruik, psychische gezondheid, fysieke veiligheid of relaties en seksualiteit. Een Gezonde School richt zich in haar beleid op signalering van ongezond gedrag, educatie over gezondheidsthema's en op omgevingsfactoren, zoals rookzones en een beweging stimulerende omgeving. Structurele aandacht voor gezondheid, vastgelegd in het beleid van de mbo-instelling, zorgt voor een blijvend resultaat. Structurele en langdurige aandacht voor een gezondheidsonderwerp vergroot de kans om ook op lange termijn effecten te realiseren. Onderzoek toont aan dat gezondheidsbevordering het meeste effect heeft als activiteiten voor een bepaald gezondheidsthema op meerdere niveaus worden aangeboden.

De vier niveaus van gezondheidsbevordering zijn de volgende (met als voorbeeld het thema roken):

- **Signalering**, bijvoorbeeld studenten die veel roken signaleren en met hen het gesprek aangaan.
- **Gezondheidseducatie**, bijvoorbeeld lessen Vitaal Burgerschap met aandacht voor het onderwerp roken en het omgaan met groepsdruk.
- **Schoolomgeving**, bijvoorbeeld het inrichten van rookzones.
- **Schoolbeleid**, bijvoorbeeld regelgeving rond roken als onderdeel van het beleid van de instelling.

Naast een aanpak gericht op de verschillende niveaus van gezondheidsbevordering, is het belangrijk dat de gekozen activiteiten inspelen op verschillende doelgroepen. Door vanaf het begin zowel studenten als medewerkers te betrekken, vergroot u het draagvlak voor de Gezonde School.

²⁰ Argumentenoverzicht Gezonde school mbo

Binnen het mbo is de middenmanagement laag, directeuren en teamleiders, het gremium dat de besluiten neemt over lessenplanning, docenteninzet en de begroting per onderwijseenheid. Hier zal vooral de focus liggen op de kwantiteit. Dus staan onderwerpen als financiën, planning, deskundigheidsbevordering, netwerkvorming en aandacht voor de workability van de medewerker centraal.

Voor de docenten binnen het mbo zal de focus liggen op de ondersteuning van het verbeteren van de kwaliteit, dit door deskundigheidsbevordering vooral door het vergroten van het gebruik van de bekende interventies, voor het mbo specifiek; Testjeleefstijl.nu en de lessendatabase; vitaalmbo.nl. Het stimuleren en verbeteren van binnenscholen aanbod zal meer gericht zijn op het behalen van de 5% norm met kwalitatief sterke lessen.

Het behalen van de 5% norm (=1 klokuur per week) zal gericht zijn op het uitbreiden van het aantal scholen dat dit voor hun BOL 1^e jaars aanbiedt, nu ongeveer 30 mbo scholen met een bereik van 50.000 studenten, naar 55 scholen met een bereik van 80.000 BOL 1^e jaars studenten. Tevens zal de voorbereiding gericht zijn op het bereiken van de BOL 2^e jaars studenten, hier is de doelstelling; 20 scholen met samen een 5% aanbod voor 20.000 studenten. Tevens zal de voorbereiding gericht zijn op het bereiken van de BBL 1^e jaars studenten, hier is de doelstelling; 20 scholen met samen een 5% aanbod voor 10.000 studenten.

Het onderwijs dat wordt gegeven is verankerd in studiegidsen en wordt daarmee zoveel mogelijk uit de lumpsum gefinancierd. Het aanbod dat wordt gegeven komt voor het grootste deel uit de lessendatabase, dat als dé digitale verzamel- en ontwikkelplaats dient voor goede leerinhouden.

3 Activiteiten per sector

In dit hoofdstuk zullen de activiteiten per sector kenbaar gemaakt worden. De hiervoor genoemde doelen worden concreet uitgewerkt in activiteiten.

3.1 Primair onderwijs

In hoofdstuk 1 is beschreven dat de sector po speerpunten heeft in de Onderwijsagenda SBGL. Te weten; schoolbeleid, focus op interventies en partnerschap. Wat betreft het schoolbeleid zal ingezoomd gaan worden op drie niveaus, zie hoofdstuk 3.1.1 t/m 3.1.3. De resultaten van de focus op interventies zal in nauwe samenhang met de #Jeugdimpuls plaats vinden, zie hoofdstuk 3.1.4. Het speerpunt partnerschap is verweven in de resultaten op macro, meso en micro niveau. Bijvoorbeeld door het organiseren van kennisdeling/studiedagen welke gezamenlijk georganiseerd kunnen gaan worden met betrokken actoren.

3.1.1 Macro-/bestuurlijk niveau

De PO-Raad behartigt als vereniging de gemeenschappelijke belangen van de besturen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Daarmee is de PO-Raad als communicatiekanaal de logische weg om de bestuurders te bereiken.

Om bij te dragen aan de hoofddoelstelling zal de PO-Raad schoolbesturen stimuleren tot een gericht en duurzaam (school)beleid op het gebied van sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De PO-Raad zal starten met een **oproep** onder haar leden, waarin gevraagd zal worden welke schoolbesturen het thema Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl wel of niet op de agenda hebben en welke schoolbesturen daarin aandacht geven in hun bestuurlijk (school)beleidsplan. De oproep zal gedaan worden middels een nieuwsbericht op de website van de PO-Raad. Hierdoor wordt het voor de PO-Raad inzichtelijk(er) wat de vraag en behoefte van de besturen is. Mede aan de hand daarvan zal de PO-Raad **goede voorbeelden publiceren en verspreiden**. Een voorbeeld daarvan is een nieuwsbericht met daarin een schoolportret van 1 á 2 schoolbesturen. Tevens zullen de schoolbestuurders geïnteresseerd en gemotiveerd worden gemaakt doordat het thema sport, bewegen en een gezonde leefstijl op bestuurlijk **relevante congressen** aandacht zal krijgen.

In samenwerking met de KVLO zal er een **raamwerk** als tool worden ontwikkeld op bestuurlijk niveau. Dit raamwerk zal eind 2014 ontwikkeld zijn, verspreid, gepubliceerd en aangereikt te hebben aan de schoolbesturen. Dit raamwerk zal bijdragen aan de ontwikkeling en ondersteuning van de individuele bestuurlijke schoolbeleidsplannen.

3.1.2 Meso- /directieniveau

Op basis van minimaal vijf good practices zal er een **stappenplan** worden ontwikkeld voor integraal en structureel schoolbeleid. De PO-Raad zal dit in samenwerking met de KVLO en mogelijk de AVS (als natuurlijke partner van de schoolleiders) ontwikkelen. Het streven is om dit stappenplan eind 2014 ontwikkeld, verspreid, gepubliceerd en aangereikt te hebben aan schoolleiders/schooldirecties.

Ook op directie en schoolleidersniveau zal er aandacht gevraagd worden voor het thema sport, bewegen en gezonde leefstijl tijdens voor de doelgroep **relevante congressen/bijeenkomsten**. Het streven is om dit minimaal 1x per jaar aanbod te laten komen.

In samenwerking met de KVLO en mogelijk AVS zal er eind 2014 minimaal 1x een **studiedag/lezing** zijn georganiseerd, waardoor het thema ook op dit niveau (nog meer) op de agenda wordt gezet. Het streven is om minimaal 50% schoolleiders/directeuren te bereiken.

3.1.3 Micro- /leerkrachtniveau

Voor de bevoegde (vak) leerkrachten, combinatiefunctionarissen, buurtsportcoaches en andere professionals in het onderwijsveld zal er ter stimulering van de **deskundigheidsbevordering** tijdens bijvoorbeeld een studiedag, een netwerkdag of een congres aandacht komen voor Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl, waarbij wordt gestuurd op de methodiek Gezonde School. Deze studiedag zal in nauwe samenwerking met de KVLO, PABO's, het Programma Sport, Bewegen in de buurt, door de experts vanuit het servicepunt worden georganiseerd.

3.1.4 Interventies en begeleiding #Jeugdimpuls

Zoals in de aanleiding staat beschreven zet de Onderwijsagenda SBGL in nauwe samenwerking met de #Jeugdimpuls in op 'in theorie goed onderbouwde' gezondheid bevorderende interventies. De #Jeugdimpuls (looptijd 2012-2014) geeft via de deelsporen school en sociale media een impuls aan de gezonde leefstijl van jongeren. Twee van de vijf activiteiten van de #Jeugdimpuls zijn vooral gericht op de sector primair onderwijs en sluiten aan bij de doelstelling van de Onderwijsagenda SBGL. In nauwe samenwerking zal toegewerkt worden naar een **handreiking gezonde school voor directeuren** van het primair onderwijs die op zijn/haar school een gezonde leefstijl van zijn leerlingen wil bevorderen. De handreiking bevat informatie over redenen om aan gezonde school te werken, tips over het verkrijgen van draagvlak en mogelijkheden om concreet aan de slag te gaan. De handreiking wordt ontsloten via www.gezondeschool.nl. De andere primair onderwijs gerichte activiteit vanuit de #Jeugdimpuls, waaraan de Onderwijsagenda SBGL zal bijdragen is **het versterken van activiteiten in het primair onderwijs** middels stimuleren van gebruik van de 'in theorie goed onderbouwde' interventies/activiteiten. Basisscholen ontvangen informatie over opties om ondersteuning aan te vragen vanuit de #Jeugdimpuls (en de Onderwijsagenda SBGL). Uitgaand van de vraag van de scholen kunnen scholen hulp krijgen bij het uitvoeren van activiteiten om de gezondheid van hun leerlingen te bevorderen. Deze hulp wordt aangeboden in de vorm van (financiële) ondersteuning en/of advies op maat, en wordt uitgezet via een tenderconstructie. In juli 2012 is de #Jeugdimpuls gestart met de organisatie van deze tender, waarbij de PO-Raad, de lokale partijen (GGD-en), interventie-eigenaren en de GGD-NL is betrokken.

3.2 Voortgezet onderwijs

3.2.1 Macro-/bestuurlijk niveau

De VO-raad behartigt als vereniging de gemeenschappelijke belangen van de besturen in het voortgezet onderwijs en het praktijkonderwijs. Daarmee is de VO-raad als communicatiekanaal de logische weg om de bestuurders te bereiken. De uitingen van de VO-raad, zoals VO-actueel en VO-magazine hebben een hoog bereik onder de doelgroep bestuurders en schoolleiders. Ook de website van de VO-raad wordt veelvuldig geraadpleegd.

Om bij te dragen aan de hoofddoelstelling zal de VO-raad schoolbesturen stimuleren tot een gericht en duurzaam (school)beleid op het gebied van sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De VO-raad zal starten met een oproep onder haar leden, waarin gevraagd zal worden welke schoolbesturen het thema Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl op de agenda hebben en welke schoolbesturen daarin aandacht geven in hun bestuurlijk (school)beleidsplan. Hierdoor wordt het voor de VO-raad inzichtelijk(er) wat de vraag en behoefte van de besturen is. Mede aan de hand daarvan zal de VO-raad goede voorbeelden publiceren en verspreiden. Tevens zullen de schoolbestuurders geïnteresseerd en gemotiveerd worden gemaakt doordat het thema sport, bewegen en een gezonde leefstijl op bestuurlijk relevante congressen aandacht zal krijgen.

In samenwerking met de KVLO zal er samen met bestuurders een raamwerk als tool worden ontwikkeld op bestuurlijk niveau. Dit raamwerk zal eind 2014 ontwikkeld zijn, verspreid, gepubliceerd en aangereikt aan de schoolbesturen.

De Onderwijsagenda SBGL gaat:

- *een beleidshandreiking ontwikkelen voor en door bestuurders in het VO.*
- *een gericht professionaliseringsaanbod doen voor bestuurders in het VO.*
- *specifieke aandacht vestigen op het belang van Sport, bewegen en gezonde leefstijl in het praktijkonderwijs en de BB en KB in het vmbo in de diverse publicaties van de VO-raad.*

3.2.2 Meso- /directieniveau

Ook op directie en schoolleidersniveau zal er op allerlei manieren aandacht gevraagd worden voor het thema sport, bewegen en gezonde leefstijl tijdens voor de doelgroep relevante congressen/bijeenkomsten en publicatie-uitingen.

De Onderwijsagenda SBGL gaat:

- *scholen – met name scholen voor vmbo en praktijkonderwijs - ondersteunen bij het vormgeven van een aanvullend schoolsportprogramma en het betrekken van jongeren bij deze activiteiten.*
- *scholen stimuleren leerlingen een gezond voedingsaanbod aan te bieden.*
- *promoten dat scholen het certificaat 'sportactieve school' en/of de beoogde opvolger hiervan - het deelcertificaat sport en bewegen van het vignet gezonde school - behalen.*
- *scholen stimuleren Sport Oriëntatie Keuzetrajecten (SOK) vorm te geven in samenwerking met regionale partners.*
- *scholen stimuleren deel te nemen aan de schoolsportcompetitie Mission Olympic.*
- *scholen ondersteunen bij het versterken van de ouderbetrokkenheid bij voeding en bewegen op school.*
- *scholen stimuleren meer maatschappelijke stages bij sportverenigingen en overige aan sport, bewegen en leefstijl gerelateerde organisaties aan te bieden.*
- *zich actief inzetten om sport en bewegen in de overdracht/het overdrachtdossier PO en VO te verankeren.*
- *de mogelijkheid onderzoeken om in Vensters voor Verantwoording een indicator voor Sport, Bewegen en Gezonde leefstijl opnemen.*

- *belemmeringen in kaart brengen die reguliere VO-scholen ondervinden die 'sporttalenten' in huis hebben en het zoeken van oplossingen voor deze belemmeringen*

3.2.3 Micro- /leerkrachtniveau

Voor de bevoegde (vak) leerkrachten, combinatiefunctionarissen, buurtsportcoaches en andere professionals in het onderwijsveld zal tijdens regionale of landelijke studiedagen, een netwerkdagen, of congressen aandacht komen voor Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl.

De Onderwijsagenda SBGL gaat:

- *een professionaliseringsaanbod voor de docent lichamelijke opvoeding ontwikkelen en aanbieden, gericht op verbetering van de kwaliteit van de LO-lessen.*
- *een ondersteuningsaanbod doen voor professionals die zijn betrokken bij sport en bewegen in en om de school, in samenwerking met de KVLO.*
- *een leefstijltest voor de bovenbouw van havo en vwo ontwikkelen en deelname aan deze test promoten.*

3.2.4 Samenwerking op landelijk niveau

De Onderwijsagenda SBGL gaat:

- *in samenwerking met partners als NOC*NSF goede samenwerkingsvoorbeelden (zoals bijvoorbeeld met schoolsportverenigingen Rotterdam) landelijk 'uitdragen'*
- *instrumenten die in het project Vmbo in beweging zijn opgeleverd - in samenwerking met NISB en KVLO doorontwikkelen en het inzetten van deze instrumenten op nieuwe vmbo-scholen stimuleren.*
- *succesvolle resultaten van het project Vmbo in beweging 'uitrollen' samen met huidige deelnemende scholen en andere samenwerkingspartners.*
- *meer synergie bewerkstelligen in bestaande initiatieven als Olympisch Vuur, Jeugdimpuls (deelspoor School), Convenant Gezond Gewicht.*

3.3 Middelbaar Beroeps Onderwijs

3.3.1 Macroniveau; de bestuurders:

De communicatiekanalen van de MBO Raad en MBO Diensten zijn de logische wegen om de bestuurders te bereiken. De nieuwsbrief en MBO krant worden goed gelezen en verspreid in de scholen. Het informeren en overtuigen van bestuurders via de vergader en overleg structuur is een van de beste mogelijkheden om direct contact te hebben. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om via werkbezoeken direct de sportcoördinator te ondersteunen en in gesprek te gaan met de bestuurder. Eén van de belangrijkste focussen is het samenstellen van beleid voor het krijgen van een Gezonde school. Het overtuigen van de bestuurders en helpen om goede keuzes te maken zal een van de speerpunten zijn.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal 2x per jaar een artikel in de MBO krant publiceren*
- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal zoveel mogelijk de sense of urgency bespreekbaar maken en deze opgeroepen vraag beantwoorden binnen de diverse vergadercircuits van de MBO Raad én in persoonlijke gesprekken, in de komende 4 jaren zullen er minimaal 40 persoonlijke gesprekken met bestuurders plaatsvinden.*

Ook de bestuurder en directie van de MBO Raad en MBO Diensten zijn betrokken bij diverse netwerken en platforms. Door de bestuurder te adviseren, ondersteunen en vervangen waar nodig kunnen we de samenhang binnen de diverse projecten waarborgen.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal plaats nemen in de diverse overlegorganen en de link naar de interne overige beleidsthema's leggen te denken valt aan de kwalificatiedossiers, loopbaan & burgerschap, examinering, onderwijstijd/topsport, de opleiding Sport & Bewegen.*

Vanuit het platform zal er extra aandacht zijn voor het opzetten van Publiek Private Samenwerkingen (PPS). Binnen het mbo is hier al langer spraken van vanwege de goede relaties met het bedrijfsleven in het kader van afstemmen van werk en opleiding. Deze banden zijn een goede basis voor ondersteuning door bedrijven om een intensievere samenwerking rond vitaal werknemerschap aan te gaan. De werkgevers zijn immers bij een gezonde startende werknemer en bij een overdracht van kennis, vaardigheden en houding op de andere collega's. Bestuurders zullen geholpen worden bij het versterken van PPS binnen deze thema's.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal met minimaal 4 beroepssectoren een verbinding aangaan waarbinnen een aantal toonaangevende bedrijven betrokken worden die sector breed werken. Zij tonen een actieve betrokkenheid door bij te dragen aan de ontwikkeling én uitvoering van actieve leefstijl en vitaal werknemerschap programma's.*
- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal de voor het Testjeleefstijl.nu commerciële betrokkenen vinden die de exploitatie makkelijker maken en daardoor de klantprijs naar beneden kunnen brengen.*

3.3.2 Mesoniveau; het middenmanagement

Het uitwisselen van kennis en ervaringen tussen de experts, regiobegeleiders en collega's is een van de meest gewaardeerde activiteiten in het huidige platform bewegen en sport van de MBO Raad en is de uitkomst van het onderzoek naar de implementatie binnen het platform SBO, gedaan door Kennispraktijk (2012). Via het platform bewegen en sport zullen de sportcoördinatoren elkaar minimaal 4x per jaar ontmoeten en via speciale masterclasses steeds in een thema verdiepen. Via de website en nieuwsbrief van het platform worden de sportcoördinatoren maandelijks op de hoogte gehouden van alle nieuwe landelijke en regionale ontwikkelingen. Ook collegiale consultatie en studiereizen zullen tot de mogelijkheden behoren.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal het bestaande 'platform bewegen en sport mbo' gebruiken als ontmoetingsplaats voor de mbo sportcoördinatoren, de bestaande activiteiten zoals de platformbijekomsten, maandelijks nieuwsbrief, website, masterclasses zullen binnen de kaders van de onderwijsagenda uitgevoerd worden.*
- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal binnen de regio, gestuurd door de regionale ondersteuners de collegiale consultatie opzetten.*

Binnen het mbo zijn er nog weinig beschreven interventies in de databases. De komende jaren zullen er meer activiteiten opgespoord worden en beter worden beschreven om ze te kunnen plaatsen in de databases. Tevens zullen de beschreven activiteiten via diverse kanalen worden gepromoot.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal samen met het onderzoeksprogramma van ZonMW, de bestaande praktijk opzoeken, in kaart brengen en de witte vlekken benoemen. De witte vlekken zullen worden ontwikkeld en verspreid.*

De sportcoördinatoren zullen worden geholpen met de uitvoering van het door het bestuur bepaalde beleid voor de Gezonde school. Er zal scholing worden opgezet om de sportcoördinator beter zijn functie uit te kunnen laten oefenen. Onderwerpen zoals bijvoorbeeld; stakeholdermanagement, financiën, communicatie en politieke sensitiviteit zullen hier aan bod komen.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal de al eerder ontwikkelde en uitgevoerde opleiding voor sportcoördinatoren verder ontwikkelen en voor alle betrokkenen in de markt zetten.*

Het begeleiden van de scholen bij de kansrijke landelijke ontwikkelingen zoals de buursportcoach en de sportimpuls, zal worden gedaan door middel van specifieke regionale netwerkbijeenkomsten, nieuwsbrieven, tipsheets en de regionale ondersteuner.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal alle actuele ontwikkelingen proberen te sturen en zo mede vorm te geven dat ze voor de sector het best passend zijn. Vervolgens zullen de kansrijke ontwikkelingen actief worden verspreid en de sportcoördinatoren geholpen om dit toe te passen in hun eigen praktijk.*

3.3.3 Microniveau; de docent

Het gebruik en in de inhoud van Testjeleefstijl.nu en het basisdocument mbo zullen verder doorontwikkeld worden. Dit zal zoveel mogelijk samen met de docenten in de school gebeuren. De leefstijltest en de lessen worden steeds in de school getest en waar nodig aangepast. De lessendatabase zal verder worden gevuld. Mogelijke uitbereiding naar het VO is een kans om een doorlopende leerlijn te maken.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal met de docenten de lessendatabase verder ontwikkelen, testen en promoten*

Een doorlopende leerlijn vitaliteit van PO naar VO en naar MBO zal worden ontwikkeld samen de bijbehorende leermaterialen en leerlingvolgysteem. Tevens zal er worden ingezet op de verbreding van de docent van smal (alleen biologie of bewegen, naar breed, meer een docent bewegen en actieve leefstijl. Ook het breder ontsluiten van de kennis en producten van de thema instituten is hierbij van belang. Er zal een betere samenwerking van de thema instituten moeten ontstaan. De kwartiermaker onderwijs zal een cruciale rol spelen.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal meewerken aan het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn met bijpassende leermaterialen en leerlingvolgysteem.*

Binnen het mbo zijn er nog weinig beschreven interventies in de databases. De komende jaren zullen er meer activiteiten opgespoord worden en beter worden beschreven om ze te kunnen plaatsen in de databases. Tevens zullen de beschreven activiteiten via diverse kanalen worden gepromoot.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal samen met het onderzoeksprogramma van ZonMW, de bestaande praktijk opzoeken, in kaart brengen en de witte vlekken benoemen. De witte vlekken zullen worden ontwikkeld en verspreid.*

Eén van de kansrijke onderdelen binnen het mbo om de sportieve activiteiten verder te promoten is schoolsport, verenigingen en kampioenschappen. Beide zijn al voorzichtig gestart en kunnen nu door naar een Nederland brede dekking. Het doorgroeien naar volwaardige verenigingen, als dependance van de schoolactieve vereniging met regionale en landelijke toernooien zijn echte stimulansen om te blijven sporten. Een Mission Olympic opzet voor het mbo zal onderzocht moeten worden. Scholen zullen hierbij begeleidt en geholpen worden. Tevens zal op dit punt de goede afstemming met de KVLO en NOC*NSF door moeten gaan.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal promoten dat er de mbo scholen de bestaande schoolsportverenigingen en schoolsporttoernooien verder uitbouwen en nieuwe, in kansrijke sporten, op gaan zetten.*

Ook voor de docent zullen diverse scholingsmogelijkheden, netwerken en congressen opgezet worden. Veelal zal dit in samenwerking van de andere sectoren en partners gedaan worden.

- *De Onderwijsagenda SBGL in het mbo zal een scholingsagenda op gaan zetten, samen met de landelijke partners.*

4 Monitoring en evaluatie

De monitoring, evaluatie en eindrapportage zal worden uitgevoerd door onafhankelijke onderzoeksinstituten in samenwerking met de diverse partijen die deel uit maken van de Onderwijsagenda SBGL.

Primair zal het gaan om het aantal scholen dat aantoonbaar bezig met het vormgeven van Gezond Schoolbeleid en daarnaast het aantal behaalde vignetten Gezonde School en het themacertificaat Sport & Bewegen. Binnen de verschillende sectoren zijn verschillende accenten gelegd welke ook apart gemonitord dienen te worden. Dit zal in de jaarlijkse tussenrapportage beschreven worden.

Jaarlijks op 1 oktober zal er een tussenrapportage opgeleverd worden waarbij de Output en Outcome ten opzichte van de geformuleerde ambitie en doelen zullen worden verwoord. Op grond van deze rapportage zal, waar nodig, de doelstelling en bijbehorende begroting worden aangepast. Dit zal steeds in nauw overleg met de opdrachtgever plaatsvinden.

1 februari 2013	0-metingrapportage op gestelde doelen
1 november 2013	1-meting rapportage
1 november 2014	2-meting rapportage
1 november 2015	3-meting rapportage
1 november 2016	inhoudelijke eindrapportage
20 december 2016	financiële eindrapportage / accountantsverklaring

5 Organisatiestructuur - Servicepunt

Het samenwerken van de drie onderwijsraden om te komen tot meer en beter bewegen in Nederland is uniek. De brancheverenigingen hebben een groot bereik binnen de scholen. Het aanspreekpunt is voornamelijk de bestuurder in de school. Om de doelstellingen te kunnen behalen is het nodig om het hele spectrum aan doelgroepen te bereiken. Om dit te kunnen doen wordt er voor, door en met de scholen een Servicepunt ingericht waarin verschillende ondersteunings- en begeleidings- instrumenten in samenwerking met lokale, regionale en landelijke partijen voor scholen beschikbaar komen. Er wordt hier nadrukkelijk gestuurd op het gebruik maken van de bestaande ondersteuningsinstrumenten en organisaties.

Er zijn drie rollen te herkennen binnen het servicepunt.

Ten eerste zal er binnen elke onderwijsraad een verantwoordelijke medewerker worden aangesteld die samen met de projectleider en één van de voorzitters van de raden verantwoordelijk is voor de uitvoering van de sectorspecifieke resultaten. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is belegd bij dhr. Sjoerd Slagter, voorzitter VO-raad.

Ten tweede worden alle landelijke ontwikkelingen door verschillende expert voor de verschillende sectoren gevolgd, gestuurd en gecommuniceerd.

Ten derde krijgen de scholen begeleiding, dit zal door de regionale schoolondersteuners worden gedaan.

Daarnaast zal er nauw worden samengewerkt met de andere organisaties in Nederland die aan vergelijkbare doelen werken.

5.1 Kernteam

In nauwe samenwerking met het CGL #Jeugdimpuls zal de landelijke overlegstructuur vormgegeven worden. Het dilemma dat hier bij speelt is aan de ene kant de opdracht om overleggen te verminderen en overlap eruit te halen. En aan de andere kant de betrokken partners regelmatig samen spreken over de ontwikkelingen binnen de onderwijsagenda en het sturen op samenwerking. Het is dus niet wenselijk om een nieuwe overlegtafel te creëren maar om bestaande te benutten en samen te voegen.

Het is nu te vroeg om hier uitspraken over te doen.

In eerste instantie zal de afstemming met de #jeugdimpuls plaatsvinden en zal er een overlegtafel vergelijkbaar met het platform sport, bewegen en onderwijs samengesteld moeten worden. In het najaar 2012 zullen deze gesprekken plaatsvinden waarna er begin 2013 duidelijkheid moet zijn over de overlegstructuur.

Vanuit de onderwijsraden is Sjoerd Slagter, voorzitter VO-Raad, de bestuurlijk verantwoordelijke. De drie voorzitter spreken elkaar 3 keer per jaar over de voortgang van het project in zijn algemeen en specifiek er sector. De planning hiervoor is; oktober, februari, juni.

De projectleider en drie sectorverantwoordelijk projectleiders zullen hierbij aanwezig zijn en elke keer een tussenrapportage bespreken, in het overleg van oktober wordt de jaarlijkse rapportage voor de opdrachtgever besproken en bepaald, deze wordt in november van elk jaar opgeleverd.

5.2 Servicepunt

De scholen worden ondersteund via een vraag en aanbod gestuurde serviceorganisatie.

Het servicepunt Sport, bewegen en gezonde leefstijl voor het onderwijs heeft een fysieke en digitale component.

Fysiek: de regioconsulenten komen op afroep langs, organiseren lokale en regionale bijeenkomsten en zorgen ervoor dat bestaande netwerken rond deze thema's beter vindbaar zijn voor de scholen en aansluiten bij hun behoefte. Tevens zullen er regionale en landelijke bijeenkomsten plaatsvinden in de vorm van netwerkvorming, platformbijeenkomsten en deskundigheidsbevordering.

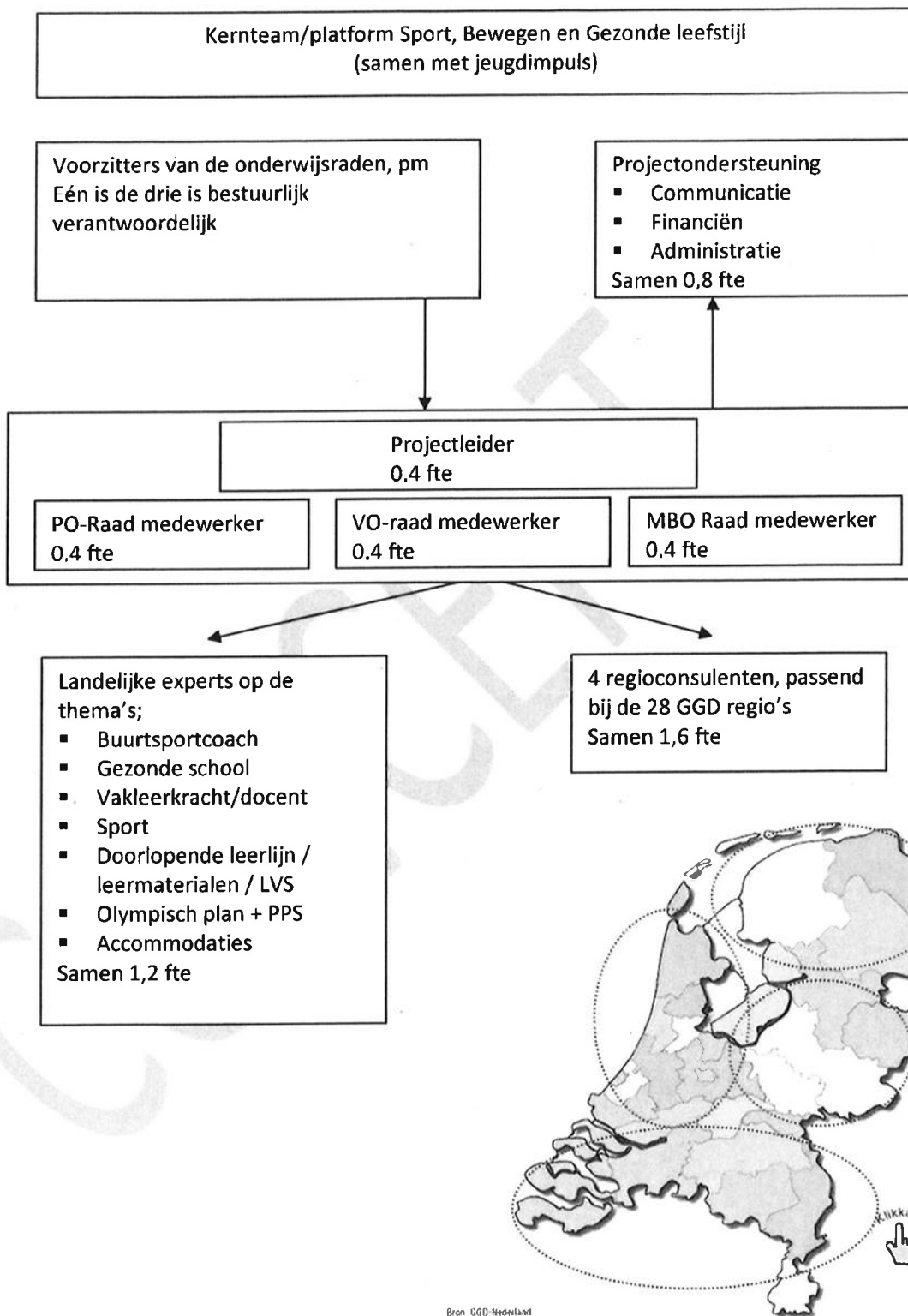
Digitaal: de bestaande websites van de Gezonde school, Wikiwijs en de afzonderlijke communicatie kanalen (website/nieuwsbrief) van de onderwijsraden zullen worden ingezet. Er zal geen aparte website/huisstijl ontwikkeld worden omdat de onderwijsagenda een tijdelijke impuls is waarbij het accent komt te liggen op het versterken van bestaande initiatieven en reguliere organisaties.

Voor een aantal onderwerpen zijn er landelijk veel ontwikkelingen, de kennis die daarvoor voor handen is en het meedenken en praten bij de doorontwikkeling voor de komende jaren wordt gedaan door landelijke experts. Deze experts zijn voor dat onderwerp al betrokken in een andere organisatie in het land, dat kan een school of ondersteuningsorganisatie zijn.

In de komende paragrafen worden de actoren verder uitgewerkt.

CONCEPT

Organogram:

5.2.1 Projectleider

De projectleider valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van een van de voorzitters van de onderwijsraden en is inhoudelijk en uitvoerend verantwoordelijk voor de onderwijsagenda.

Het takenpakket bestaat uit:

- Mede vormgeven van het uitvoeringsplan;
- Aansturen van de drie medewerkers binnen de onderwijsraden;
- Aansturen van de experts;
- Aansturen van de Regio vertegenwoordigers;
- Samenwerking tussen de betrokken partijen vormgeven, vastleggen en onderhouden;
- Opzetten en voorzitten van overleg- en evaluatiemomenten zowel beleids- als uitvoerend;
- Zorg dragen voor de externe en interne communicatie van de projecten richting doelgroepen
- Coördineren van de uitvoering van de expert thema's;
- Bewaken en sturen van de voortgang van de uitvoering;
- Monitoring en schrijven van voortgangsrapportages;
- Verzorgen van de financiële administratie.

5.2.2 Medewerker onderwijsraden

Binnen elk van de drie onderwijsraden komt een medewerker die een grote rol speelt in het van binnenuit behartigen van de belangen, kennen van de 'wegen' richting bestuurders van de scholen en het optimaal gebruiken van de communicatiekracht. Tevens is de raadsmedewerker diegene die bij alle ontwikkelingen zijn sectorbelang in de gaten houdt en voor sectorspecifieke inbreng zorgt. De raadsmedewerkers zullen onder aansturing van de projectleider elke 2 weken bij elkaar komen.

...

5.2.3 Landelijke experts voor scholen

De landelijke experts hebben elk een onderwerp in 'beheer'. Op dat onderwerp zijn zij dé landelijke expert en zitten al jaren in de gremia en organisaties die als kerntaak hebben om met dat onderwerp bezig te zijn. Vanwege de complexiteit van dat onderwerp omdat er meerdere organisaties mee bezig zijn en belangen mee gemoeid zijn is de expert diegene die de verbinding met het onderwijs sterker maakt. Aan de ene kant door invloed uit te oefenen op de ontwikkelrichtingen door kennis in te brengen van de behoeften en kansen binnen de diverse onderwijssectoren. Aan de andere kant door de scholen te bedienen met passende handleidingen, websites, verwijzingen, vraagbaken, deskundigheidsbevordering etc.

Het takenpakket bestaat uit:

- Schrijven van het uitvoeringsplan voor de uitvoering van het expert thema;
- Samenwerking bewerkstelligen tussen de betrokken partijen
- Opzetten en voorzitten van overleg- en evaluatiemomenten op uitvoerend niveau;
- Zorg dragen voor de externe en interne communicatie van de projecten richting doelgroepen
- Coördineren van de uitvoering van het expert thema;
- Bewaken en sturen van de voortgang van de uitvoering;
- Monitoring en schrijven van producten en rapportages;
- Zicht houden op de financiële administratie en communicatie;
- Opzetten en (mede) uitvoeren van deskundigheidsbevordering van het onderwerp.

In de volgende paragrafen wordt steeds kort beschreven wat het onderwerp is en welke partners hierbij betrokken zijn. Dit is een eerste indicatie, elke expert zal binnen een maand na zijn aanstelling een analyse en plan van aanpak voor de eerste 2 jaar aanleveren en aangeven waar de accenten per sector liggen.

Expert: Buurtsportcoach

Om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle inwoners van jong tot oud, investeert het ministerie van VWS in de uitbreiding en een bredere inzet van combinatiefuncties met extra buurtsportcoaches. Dit bouwt voort op de Impuls brede scholen, sport en cultuur waarbij combinatiefuncties worden ingezet voor de sectoren onderwijs, sport en cultuur. 2.900 Buurtsportcoaches gaan actief aan de slag. Doordat zij zowel werkzaam zijn bij een sport- of beweegaanbieder als in tenminste één andere sector (zorg, welzijn, kinderopvang, jeugdzorg of bedrijfsleven), dragen zij eraan bij dat meer mensen in hun eigen nabije omgeving kunnen sporten en bewegen.

Onderwerp/inzet:

- Het helpen van scholen om het werken met combinatiefuncties sport en cultuur in het onderwijs te stimuleren. Het op de hoogte houden van actuele ontwikkelingen en helpen bij de uitvoering. Daarnaast worden achtergrondinformatie, stappenplannen, onderzoeken, praktijkvoorbeelden en antwoorden op veel gestelde vragen beschikbaar gesteld om de sector verder wegwijs te maken in de wereld van de combinatiefunctie/buurtsportcoach.

Partners:

- Vereniging Sport en Gemeente²¹
- Projectgroep Combifuncties Onderwijs²²

Expert: Gezonde school

Een Gezonde School stimuleert op een integrale en structurele manier de gezondheid van studenten en medewerkers en legt dit vast in haar beleid. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie WHO gaat het bij 'gezondheid' niet alleen om de afwezigheid van ziekte, maar om een volledig lichamelijk, geestelijk, sociaal en maatschappelijk welbevinden. Een Gezonde School draagt hier op verschillende manieren aan bij. Een gezonde leerling/student heeft meer kans op goede schoolprestaties en verzuimt minder. Goede schoolprestaties leiden op langere termijn tot maatschappelijk succes. Een gezonde werkomgeving bevordert daarnaast de tevredenheid van het schoolpersoneel. Dit vermindert het ziekteverzuim.

Binnen het onderwijs kunnen uiteenlopende gezondheidsthema's aandacht krijgen. Denk aan actuele onderwerpen als overgewicht, overmatig alcoholgebruik, psychische gezondheid, fysieke veiligheid of relaties en seksualiteit. Een Gezonde School richt zich in haar beleid op signalering van ongezond gedrag, educatie over gezondheidsthema's en op omgevingsfactoren, zoals rookzones en een bewegingsstimulerende omgeving. Structurele aandacht voor gezondheid, vastgelegd in het beleid van de school, zorgt voor een blijvend resultaat.

Onderwerp/inzet:

- Het mede ontwikkelen van de handleiding Gezonde School voor het VO, en het vignet voor het VO en MBO, het stimuleren van gebruik van de handleiding en aanvragen van het vignet, advies en ondersteuning geven bij het gebruik van handleiding en aanvraag vignet, danwel goed kunnen doorverwijzen naar de lokale deskundige partner, bv de GGD.
- Mede vormgeven en ontwikkelen van Testjeleefstijl.nu en bijbehorende gezonde leefstijl portal.

Partners:

- RIVM/ CGL (Centrum Gezond Leven)²³
- Thema instituten, verenigd in LOT²⁴
- Fondsgestuurde organisaties zoals de Hartstichting²⁵, Diabetesfonds²⁶

²¹ <http://www.sportindebuurt.nl/>

²² <http://www.combifunctieonderwijs.nl/?page=13>

²³ <http://www.gezondeschool.info/>

²⁴ <http://www.lot-i.nl/wie-zijn-wij/leden-van-het-lot>

- TNO, gezond leven²⁷
- Convenant Gezond Gewicht

Expert: vakleerkracht/docent

De rol van de bevoegde vakleerkracht/docent voor bewegingsonderwijs is onmiskenbaar een belangrijke, maar staat onder druk. Niet zozeer vanwege de kwaliteit maar vanwege de financiële druk in de schoolorganisaties en dat door de grote nadruk op de basisvaardigheden het vak 'onder druk' staat. Uit een recente verkenning van de SLO²⁸ komt naar voren dat met name in de bovenbouw van havo en vwo-scholen niet volledig wordt voldaan aan de minimale eisen voor studielast en contacttijd. Vmbo-scholen steken hierbij gunstiger af. Ook in het inspectietoezicht gaat weinig aandacht uit naar de kwantiteit & kwaliteit van de lessen lichamelijke opvoeding, hetgeen door de beroepsvereniging als een gemis aan erkenning wordt ervaren.

Onderwerp/inzet:

- Het stimuleren van de inzet van meer bevoegde vakleerkrachten/docenten in alle drie de onderwijssectoren. Het mede promoten van deskundigheidsbevordering binnen de scholen.
- Het mede zorg dragen voor een versterkt programma op de sporthogescholen.

Partners:

- KVLO²⁹
- Hogeschool overleg sport, HOS (ALO's)³⁰
- SLO³¹

Expert: Sport

Sport, bewegen en onderwijs horen bij elkaar en versterken elkaar. Sport en bewegen is namelijk niet alleen leuk om te doen, het levert ook een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling van jongeren. Jongeren die voldoende sporten en bewegen groeien gezond op en voelen zich ook gezond. Sport- en beweeginterventies kunnen gericht worden ingezet om onder meer overgewicht, dat bij de jeugd steeds verder toeneemt, te verminderen. Daarnaast is sport bij uitstek een terrein waarop kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen en kunnen uitblinken, tekst van website NOC*NSF. De onderwerpen die de sportorganisaties en scholen direct binden zijn; schoolsportverenigingen, schoolsporttoernooien, sportkaderopleidingen en topsport. Bij deze vier onderwerpen is er steeds een verbinding nodig tussen lokaal de school en de verenigingen, en landelijk de schoolorganisaties en de bonden/NOC*NSF.

Onderwerp/inzet:

- Het ondersteunen van scholen en verenigingen bij het opstarten van schoolsportverenigingen
- Het meewerken aan de start van de landelijke schoolsportorganisatie voor vo, mbo en hbo/wo en het stimuleren van deelname aan Mission Olympic (VO) en de NK's (MBO)
- Het stimuleren en afstemmen van kaderopleidingen tussen scholen onderling en de Academie voor Sportkader
- Met betrekking tot topsport, ondersteuning bieden aan scholen en scholen laten betrekken bij de regionale Olympische steunpunten, en landelijk gesprekspartner zijn over ontwikkelingen binnen CTO's, NTC's en de Topsport Talentscholen (voorheen LOOT)

²⁵ <http://www.hartstichting.nl/>

²⁶ <http://www.diabetesfonds.nl/>

²⁷ TNO Gezond leven

²⁸ LO in de bovenbouw van het VO, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het VO, Enschede. 2012.

²⁹ <http://www.kvlo.nl/>

³⁰ <http://www.kiesjstudie.nl/studierichtingA04-Academie-lichamelijke-opvoeding-ALO-.html>

³¹ <http://www.slo.nl/>

Partners:

- NOC*NSF³²
- NISB³³
- NLCoach³⁴
- Academie voor sportkader³⁵

Expert: Doorlopende leerlijn en leermaterialen

Naadloos overstappen van basisschool naar vmbo, of van vmbo naar mbo? Er zijn verschillende vragen die allemaal vragen die te maken hebben met het onderwerp doorlopende leerlijnen. Afspraken over doorlopende leerlijnen zijn belangrijk voor een goede aansluiting tussen de verschillende schooltypen. Leerlingen moeten samenhang zien in het onderwijs dat ze krijgen. Meer samenhang kan zorgen voor meer doorstroom in de beroepskolom en voor minder schooluitval. Meer samenhang tussen de sectoren kan bereikt worden door het maken van een doorlopende leerlijn 'vitaliteit', waarbij de kerndoelen en competenties over de gehele beroepskolom in referentieniveaus worden uitgewerkt met bijpassende leermiddelen en interventies te volgen in een doorlopend leerlingvolgsysteem.

Onderwerp/inzet:

- Het meewerken aan het opzetten en uitwerken van de doorlopende leerlijn vitaliteit
- Het inventariseren en sturen van de ontwikkeling in leermaterialen en erkende interventies / activiteiten
- Het (meewerken aan het) opzetten en uitwerken van een integraal leerlingvolgsysteem gekoppeld aan de leerlijn.
- Het (meewerken aan) verankeren van sport en bewegen in de overdracht/het overdrachtdossier PO en VO.

Partners:

- SLO
- KVLO
- Voedingscentrum en overige LOT partners
- Uitgeverijen
- Convenant Gezond Gewicht

Expert: Olympisch plan en Publiek – private samenwerking (PPS)

Olympisch Vuur

Olympisch Vuur 2028 staat voor een vitale samenleving en werkt aan 'generatie 2028'. Sport en bewegen is onmisbaar voor een goede sociale, fysieke en mentale ontwikkeling van de jeugd van 4 tot 18 jaar. Olympisch Vuur beoogt Nederlanders te stimuleren in beweging te komen én te blijven, zodat Nederland al voor 2028 een vitaal topland is en het daarna ook blijft.

Hoewel deze 'Generatie 2028' een hoge sportparticipatie heeft, haalt ongeveer de helft van deze doelgroep de dagelijkse beweegnorm niet. Om dit tij te keren, gaat Olympisch Vuur 2028 samen met de andere alliantiepartners de combinatie van sport en school stimuleren.

*Publiek - private samenwerking*³⁶

Publiek - private Samenwerking (PPS) is samenwerking tussen publieke en private partijen (bedrijven en zorgverzekeraars) gericht op een van tevoren vastgesteld doel. PPS kan plaatsvinden op landelijk-, gemeentelijk- en op wijkniveau.

³² <http://www.nocnsf.nl/sportaanbodvoorhetonderwijs>

³³ <http://leidraad.nisb.nl/>

³⁴ <http://www.nlcoach.nl/>

³⁵ <http://www.nocnsf.nl/academie-voor-sportkader>

³⁶ <http://www.loketgezondleven.nl/settings/gezonde-gemeente/beleidscyclus/beleidsuitvoering/samenwerking/pps/>

In de nieuwste nota landelijk gezondheidsbeleid staat PPS genoemd als een kansrijk middel om de gezonde keuze maximaal aantrekkelijk en toegankelijk te maken. Publiek - private samenwerking gaat verder dan sponsoring

Bedrijven dragen op de volgende manieren bij aan het lokale gezondheidsprogramma:

- Mensen: beschikbaar stellen van personele capaciteit in de vorm van denkkracht in de stuurgroep, het uitwisselen van expertise op het gebied van marketing en communicatie en hulp bij het organiseren van een evenement.
- Munten: een (meerjarige) financiële bijdrage. Dit geld wordt zowel ingezet voor het generieke programma als voor specifieke activiteiten.
- Middelen: bijdragen in natura, bijvoorbeeld sponsoren van fruit of het leveren van gadgets.
- Media: inzet van communicatiemiddelen zoals websites, jaarverslagen, corporate communicatie, in etalages of beschikbare ruimte in andere (gedrukte) media.
- Massa: als een bedrijf enthousiast is over het programma, kan deze 'bevriende' publieke en private partijen ook overtuigen om mee te doen. Hierdoor ontstaat er meer bekendheid voor het programma en ontstaan kansen om het succesvoller te maken.

Onderwerp/inzet:

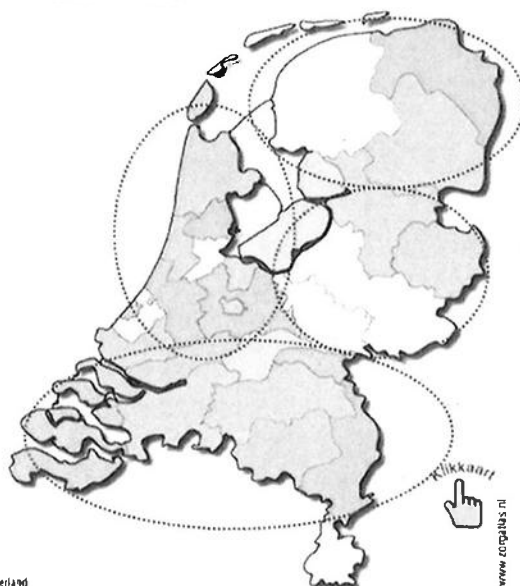
Partners:

- Olympisch Vuur³⁷
- Publiek Private Samenwerkingspartners

5.2.4 Regionale school ondersteuners.

Om de scholen 'hands-on' en lokaal te kunnen helpen gaan we werken met regioconsulenten. Verspreid over Nederland zijn er vier regioconsulenten actief die gedurende een halve weektaak de scholen in hun regio ondersteunen. De consulenten helpen de scholen bij de realisatie van een integraal sport en beweegaanbod. Ze zijn bekend met de kansrijke interventies en hebben een goed overzicht van betrokken partijen en mogelijk nieuwe netwerkpartners, bovendien zijn zij ervaren in het ondersteunen van beleidsprocessen op het gebied van sport en bewegen. De benoemde regionale ondersteuners werken in 4 regio's die samenhangen met de 28 GGD regio's³⁸ en sluiten aan bij hun netwerkfunctie. Daarnaast brengen ze in hun plan van aanpak in kaart

Zie:

³⁷ <http://www.olympisch-vuur.nl/vitale-samenleving>

³⁸ <http://www.zorgatlas.nl/thema-s/gebiedsindelingen-en-topografie/gebiedsindelingen/ggd-regio-s/>

Na aanstelling zullen de regioconsulenten binnen 1 maand een regioscan aanleveren van begeleidingsfuncties en rollen van aanwezige organisaties en maken een daarop aangepast plan van aanpak.

In het lokale en regionale netwerk spelen diverse organisaties een belangrijke rol, bijvoorbeeld:

Gezondheid: GGD, ...

Onderwijs: Schoolbegeleidingsdienst, ...

Sport: Buurtsportcoaches, Provinciale sportraden, ...

5.3 Samenwerking Jeugdimpuls en LOT partners

In ongeveer dezelfde periode wordt de #jeugdimpuls door het CGL uitgevoerd en werken de LOT partners aan een gezamenlijke benadering van het onderwijs, het plan daarvoor wordt nu door een kwartiermaker gemaakt.

In een vroeg stadium is er al overleg geweest tussen de projectleider van het CGL en de beoogd projectleider van de onderwijsagenda. Een aantal projecten uit de #jeugdimpuls zijn al afgestemd op de doelen in de onderwijsagenda. De doelen zijn op elkaar afgestemd en er zijn al regelmatige afstemming overleggen gepland.

Het ondersteunen van Testjeleefstijl.nu door het ontwikkelen van een 'smartphone app', het opzetten van een financieel ondersteuningsmodel voor scholen in het primair onderwijs zijn al twee #jeugdimpuls acties die al in goede samenwerking gestart zijn.

Een van de punten waarop we nadrukkelijk willen samenwerken is het landelijke overleg. Binnen de #jeugdimpuls wordt gesproken over een Kernteam en vanuit het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs bestaat er een platformoverleg. Daarnaast zijn er vergelijkbare overlegstructuren rond het Convenant Gezond Gewicht en Olympisch Vuur. Om te beginnen zullen de #jeugdimpuls en de onderwijsagenda samen een afstemmingoverleg starten. Daarna wordt er verder gekeken naar een betere en meer efficiënte landelijke overlegstructuur. De verwachting is dat dit medio 2013 duidelijker zal zijn.

6 Projectsubsidie voor scholen

Alle PO, VO en MBO scholen kunnen een aanvraag indienen voor een financiële en inhoudelijke ondersteuning.

De aanvragen moeten in het Format aanvraag gedaan worden (zie bijlage 3)

De aanvragen moeten binnen zijn voor 1 februari 2013

In de aanvraag wordt aangegeven dat de aanvrager akkoord gaat met de volgende algemene uitgangspunten:

Vanwege een verankering in het schoolbeleid:

- ondertekening door CvB of directie, en opnemen in het beleid van de instelling
- het streven naar geformuleerd Gezonde schoolbeleid wordt opgenomen in schoolgids, studiegids ed.

Vanwege het nastreven van een substantiële omvang van Bewegen en sport:

- PO: onderschrijven van de ambitie om 3 lessen per week aan te gaan bieden
- VO: onderschrijven van de ambitie om een ruim buitenschools sportaanbod te organiseren
- MBO: onderschrijven 5% doelstelling

Vanwege het delen van kennis:

- *elke aanvrager wordt gevraagd lid te worden van het Platform Sport, Bewegen en Gezonde leefstijl van respectievelijk het PO, VO en MBO en voldoet daarna aan de lidmaatschapseisen (oa. actieve inzet, kennisdeling en een jaarlijkse bijdrage van PO: €50, VO: € 150 en MBO: €1500)*

Vanwege het kunnen doen van effectmeting en monitoring:

- meedoen met de 2 jaarlijkse benchmark (monitoring)

Met betrekking tot de verantwoording/monitoring:

- de sportcoördinator levert een basisplan van aanpak aan, voor 1 februari 2013, waarin de in de aanvraag benoemde thema's nader zijn uitgewerkt en SMART geformuleerd.
- de sportcoördinator zal bij de centraal georganiseerde bijeenkomsten aanwezig zijn en actieve inbreng hebben bij de kennisdeling.
- als de afspraken niet nagekomen worden, zal binnen de programmaraad Sport, Bewegen en Gezonde leefstijl, bepaald worden wat de consequenties zijn. Een uitgesteld tijdspad of terugbetaling van de middelen zijn opties.

De verdeelsleutel voor de aanvragen is vastgesteld op een maximumaanvraag per school, per jaar:

PO € 1000,-

VO € 5000,-

MBO €10.000,-

6.1 Beoordelingsprocedure

De ingediende aanvragen worden, om de objectiviteit te waarborgen, beoordeeld door de projectleider samen met de drie raadvertegenwoordigers. De honorering van de aanvragen staat onder supervisie van de voorzitter. Voor de beoordeling wordt een beoordelingsformulier gebruikt (zie bijlage 3)

Het doorgeven van de beoordeling zal plaatsvinden per mail voor 15 januari en gevolgd per brief, voor 20 januari. De middelen zullen vervolgens een factuur moeten worden aangevraagd waarna het bedrag zal worden overgemaakt door aan de school.

7 Ondersteuningsorganisatie

De ondersteuningsorganisatie wordt ondergebracht bij MBO Diensten. Er zal op drie onderwerpen ondersteuning worden georganiseerd, communicatie, financiën en secretariaat.

7.1 Communicatie

De communicatiefunctie wordt vervuld door een communicatiemedewerker uit een van de raden aangevuld met de collega's uit de andere. De communicatiemedewerker zal een communicatieplan maken waarin de verschillende doelgroepen en communicatiekanalen worden benoemd.

Dit plan is voor 1 januari klaar en zal elk half jaar worden bijgesteld.

Tot 1 juli 2013 wordt de website van het huidige platform Sport, Bewegen en Onderwijs onderhouden door de communicatiemedewerker. Er zullen geen nieuwe mededelingen of stukken bijkomen, alleen het normale onderhoud zal gedaan worden. Op 1 juli 2013 zal de site uit de lucht gehaald worden en de geplaatste stukken zullen herplaatst worden op de op dat moment meest gangbare website.

7.2 Financiën

De financiële administratie zorgt voor de inkomsten en uitgaven via een eigen budgetpost waarbinnen er een heldere financiële boekhouding gevoerd zal worden. Elk kwartaal wordt er een financiële rapportage opgeleverd. Deze rapportages maken jaarlijks een onderdeel uit van het jaarverslag. In de beginfase zal er overleg gevoerd worden tussen de controller en de accountant om van te voeren afspraken te maken over de boekhouding en afhandeling om daarmee een snelle en juiste eind verantwoording te kunnen krijgen.

Het opvragen van offertes en beoordelen van detacheringsovereenkomsten zal gebeuren naar de richtlijnen zoals geldend bij MBO Diensten.

7.3 Administratie/secretariaat

De administratie van documenten, verslagen en notulen, het maken van afspraken en plannen van bijeenkomsten is belegd bij een secretaresse van MBO Diensten die rechtstreeks onder de projecteider zal fungeren.

8 Begroting

Voor de uitvoering van de onderwijsagenda is voor de komende 4 jaar 4 miljoen Euro beschikbaar. Deze middelen zijn primair toebedeeld aan schoolondersteuning en begeleiding ten behoeve van het halen van de geformuleerde doelstelling.

Naast deze middelen zal er worden gezocht naar partijen met vergelijkbare doelstellingen waardoor de middelen aangevuld kunnen worden. Hier zal de expert PPS een belangrijke rol spelen.

Er is al bekend dat in dit eerste jaar en deel van de #jeugdimpuls middelen ingezet zal worden voor de gezamenlijke doelen.

Daarnaast zijn er in het lenteakkoord afspraken gemaakt over een intensivering van de interventies gericht op het terugdringen van overgewicht, de brief 'extra middelen bestrijding overgewicht bij kinderen'³⁹. Hierin bestaat de mogelijkheid voor aanvullende middelen voor schoolprojecten passend binnen de doelstelling van de onderwijsagenda. Hierover zal medio november meer bekend zijn.

Fasering:

De planning is in drie fasen in te delen.

De opstartfase, 1 oktober 2012 tot 1 januari 2013, budget €300.000

De Implementatiefase: 2013, budget €1.000.000,-

De Implementatiefase; 2014, budget €1.000.000,-

De implementatiefase; 2015, budget €1.000.000,-

De implementatiefase; 2016 tot 1 juli 2016, budget €550.00,-

Afrondende fase; 1 juli 2016 tot 1 december 2016, budget €150.000,-

Zie voor de uitwerking de bijgevoegde aparte begroting, versie 20120928.

Voor de begroting geldt nadrukkelijk dat het een integraal onderdeel uitmaakt van dit plan en daar waar er in de komende vier jaar verschuivingen plaatsvinden in doelen en werkwijze, de begroting mee verandert. Het is dus mogelijk om te schuiven met de budgetposten, uiteraard altijd passend binnen de geformuleerde hoofddoelstelling.

³⁹ VWS – Brief

9 Planning

2012		
Oktober	11	Indienen plan bij ministeries
November	1	Vormgeven servicepunt
December	1	start Service Punt.
2013		
November	15	opleveren 1 ^e voortgangsrapportage
2014		
November	15	opleveren 2 ^e voortgangsrapportage
2015		
November	15	opleveren 3 ^e voortgangsrapportage
2016		
november	1	inleveren inhoudelijke eindrapportage
december	20	inleveren financiële verklaring

Bijlage 1: Literatuuroverzicht

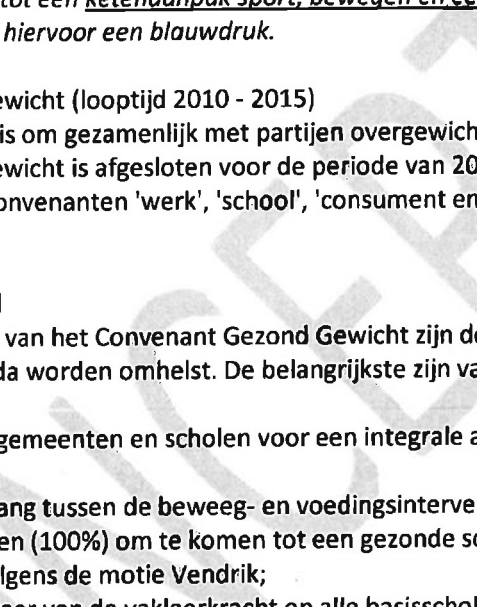
- Bax, H. Driel, G. van. Jansma, F. Palen, H. van der. Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding, KVLO. Zeist. Jan Luiting Fonds. 2010.
- Beets MW, Beighle A, Erwin HE, Huberty JL. After-school program impact on physical activity and fitness: a meta-analysis. *Am J Prev Med*, 2009; 36: 527-37.
- Bemelmans, W. (2012) Jeugdimpuls. Retrieved from: http://www.loketgezondleven.nl/object_binary/o14163_Activiteiten2012ProgrammaImpulsGezondeLeefstijlJeugd.pdf
- Bos, V. D.M. de Jongh en T.G.W.M. Paulussen, Gezondheidsbevordering en preventie in het onderwijs. Stand van zaken, effectiviteit en ervaringen van GGD-en en scholen, RIVM, Bilthoven 2010.
- Bouwer, B. Houthoff, D. Mossel, G. van. SLO. LO in de bovenbouw van het VO, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het VO, Enschede. 2012.
- CBS (2012). *Statistisch jaarboek 2012*. Den Haag/Heerlen: CBS.
- Conn VS, Hafdahl AR, Cooper PS, Brown LM, Lusk SL. Meta-analysis of workplace physical activity interventions. *Am J Prev Med*, 2009; 37: 330-9.
- Dobbins M, Corby K de, Robeson P, Husson H, Tirilis D. School-based physical activity programs for promoting physical activity and fitness in children and adolescents aged 6-18. *Cochrane Database*, 2009; CD007651.
- Herweijer, L., H. Stegeman & E. Wisse (2008). Sport en onderwijs. In: K. Breedveld, C. Kamphuis & A. Tiessen-Raaphorst (red.), rapportage Sport 2008. Den Haag/'s-Hertogenbosch: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulier Instituut: 231-254.
- Hillsdon M, Foster C, Thorogood M. Interventions for promoting physical activity. *Cochrane Database Syst Rev* 2005(1): CD003180
- Meester F De, Lenthe FJ van, Spittaels H, Lien N, Bourdeaudhuij I De. Interventions for promoting physical activity among European teenagers: a systematic review. Gent: IJBNPA, 2009.
- NISB, Vmbo in beweging, suggesties, conclusies en aanbevelingen.
- Oberon (2011). *Jaarbericht 2011. Brede scholen in Nederland*. Utrecht: Oberon.
- Raitakari e.a (1994) effects of persisting physical activity and inactivity on coronary risk factors in children and young adults. *American Journal of Epidemiology*
- Stewart-Brown S. What is the evidence on school health promotion in improving health of preventing disease and specifically, what is the effectiveness of the health promoting school approach? 2006, WHO European region, Copenhagen.
- Sluijs EM, McMinn AM, Griffin SJ. Effectiveness of interventions to promote physical activity in children and adolescents: systematic review of controlled trials. *BMJ*, 2007; 335: 703.
- Stegeman, H. (2000). Belang van bewegingsonderwijs. Legitimatie en algemene doelstellingen van het schoolvak lichamelijke opvoeding. Zeist: Jan Luiting Fonds.
- Stubbe, J. ea., Monitor en evaluatie SBO Eindrapport, Leiden 2012
- Stuij, M., Wisse, E., Mossel, G. van, Lucassen, J., Dool, R. van den (2011). *School, bewegen en sport : onderzoek naar relaties tussen de school(omgeving) en het beweeg- en sportgedrag van leerlingen*. Nieuwegein/'s-Hertogenbosch: Arko Sports Media/ W.J.H. Mulier Instituut.
- Trudeau, F. & Shephard, R.J. (2005) Contribution of school programmes to Physical activity levels and attitudes in children and adults. *Sports Med*, 35, 89-105
- Visscher C, Hartman E, Elferink-Gemser M. Fit, vaardig en verstandig! : een decennium "Groninger" onderzoek naar de relatie tussen bewegen en cognitie, sport- en schoolprestaties bij de jeugd. 2011.

Bijlage 2: landelijke initiatieven

Een vogelvlucht langs alle initiatieven, impulsen gericht op sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond het onderwijs

In deze bijlage worden de uit beleid voortvloeiende initiatieven, impulsen en bijbehorende organisaties benoemd die relevant zijn voor de uitvoering van de Onderwijsagenda. Daarnaast zullen beoogde partijen worden benoemd die hun rol en expertise gaan inzetten als ketenpartner om sport, bewegen en een gezonde leefstijl duurzaam te implementeren binnen de setting school. Deze lijst heeft niet de intentie compleet te zijn, maar heeft als doel om te constateren dat er schrikbarend veel overlap is tussen de verschillende activiteiten en dat er onvoldoende wordt samengewerkt. De activiteiten die voortvloeien uit de kennisfunctie van diverse partijen is hier nog niet in meegenomen. Dit onderschrijft de noodzaak tot een ketenaanpak sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De Onderwijsagenda presenteert hiervoor een blauwdruk.

1. Convenant Gezond Gewicht (looptijd 2010 - 2015)

Het doel van het convenant⁴⁰ is om gezamenlijk met partijen overgewicht terug te dringen. Het nieuwe Convenant Gezond Gewicht is afgesloten voor de periode van 2010 - 2015 en bestaat uit een koepelconvenant en de deelconvenanten 'werk', 'school', 'consument en vrije tijd' en 'Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)'.

1.1 Deelconvenant School

Binnen Deelconvenant School van het Convenant Gezond Gewicht zijn doelstellingen geformuleerd die binnen de Onderwijsagenda worden omhelst. De belangrijkste zijn vastgelegd in een position paper⁴¹:

- 1) Lobby richting overheid, gemeenten en scholen voor een integrale aanpak van overgewicht op de scholen;
- 2) Aanbrengen van samenhang tussen de beweeg- en voedingsinterventies van partijen;
- 3) Stimuleren van alle scholen (100%) om te komen tot een gezonde schoolkantine en een gezond aanbod in automaten, volgens de motie Vendrik;
- 4) Stimuleren van de terugkeer van de vakleerkracht op alle basisscholen;
- 5) Doorontwikkeling van instrumenten voor ouderparticipatie (bewustwording bij ouders van inactieve kinderen en belang gezond eten);
- 6) Ontwikkelen van een kwaliteitsstandaard voor middelbare scholen voor een gezonde leefstijl op het gebied van voeding en bewegen.

1.2 Deelconvenant Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)

Het tweede deelconvenant dat een belangrijke rol speelt binnen de Onderwijsagenda is deelconvenant Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG). JOGG is een initiatief van het Convenant Gezond Gewicht en is de beweging waarbij iedereen in stad, dorp of wijk zich inzet om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken.

Het is een lokale, duurzame, intersectorale aanpak die bewezen effectief is om de stijging van overgewicht en obesitas bij jongeren om te zetten in een daling. Voldoende bewegen en gezonder eten wordt de norm. De JOGG-aanpak kenmerkt zich door een sterke trekker die alle lokale partijen laat samenwerken aan één gemeenschappelijk doel: een gezonde gemeente voor de jeugd. Het convenantbureau wil dat er in 2015 in Nederland minstens 75 van zulke JOGG-gemeenten zijn. Gemeenten die nu al zijn aangesloten, zijn: Amsterdam, Zwolle, Rotterdam, Veghel, Utrecht, Den Haag, Tynaarlo, Borger-Odoorn, IJsselstein, Delft, Leiden en Breda. Tevens is Drenthe aangesloten als JOGG-provincie.

⁴⁰ <http://www.convenantgezondgewicht.nl>

⁴¹ http://www.convenantgezondgewicht.nl/activiteiten/school/position_paper

2. Gezonde Slagkracht (looptijd 2009 - 2014)

ZonMw-programma Gezonde Slagkracht⁴² staat open voor alle gemeenten en biedt inhoudelijke ondersteuning bij resultaatgerichte preventie van overgewicht, schadelijk alcoholgebruik, roken en drugs. Het doel is om op een integrale wijze gezond gedrag van inwoners van gemeenten te stimuleren. Gemeenten die meedoen leren hoe ze op een innovatieve manier een gezonde leefstijl kunnen bevorderen en zij delen deze kennis met collega gemeenten. Tot en met 2014 heeft het ministerie van VWS 10 miljoen euro beschikbaar gesteld voor (het ontwikkelen van) een integrale aanpak voor preventie van overgewicht, schadelijk alcoholgebruik, roken en drugs. Er zijn inmiddels 34 gemeenten die tussen de 100.000 en 250.000 euro subsidie per gemeente hebben ontvangen. Er is een grote variëteit tussen deze gemeenten, niet alleen ten aanzien van de thema's die aandacht vragen, maar ook in aanpak en in grootte van de gemeente.

3. Handreiking Gezonde Gemeenten/Gezonde School/Gezonde Wijk (looptijd continu)

3.1 Gezonde Gemeenten

In de Handreiking Gezonde Gemeenten (RIVM, CGL)⁴³ staat algemene informatie over de context en randvoorwaarden die van belang zijn voor gemeentelijk gezondheidsbeleid. Daarnaast bevat de handreiking informatie over de vier fasen van de beleidscyclus van gezondheidsbeleid. Vijf themadelen beschrijven hoe de beleidscyclus concreet kan worden ingevuld voor de verschillende thema's: roken, overgewicht, depressie, alcohol en seksuele gezondheid. Een checklist helpt de partners om de verschillende fasen uit de beleidscyclus te doorlopen. De handreiking is gekoppeld aan het interventie-overzicht met aanbevolen interventies per thema. Hier ligt ook de koppeling met het erkenningstraject effectieve interventies van CGL en de I(nterventie)-database.

3.2 Gezonde School

Handreiking Gezonde School⁴⁴ van RIVM, CGL is een digitale handreiking om met gezondheidsbeleid op scholen aan de slag te gaan. In het programma Gezonde School werken verschillende landelijke en regionale partijen samen. Zij stemmen hun interventieaanbod op elkaar af en beoordelen het aanbod op kwaliteit en toepasbaarheid. Ook hebben zij samen voor het basisonderwijs de handleiding Gezonde School en het Vignet Gezonde School ontwikkeld. Sinds juli 2011 is er ook een handleiding Gezonde School voor het mbo beschikbaar. Het vignet Gezonde School bestaat uit een basiscertificaat en acht themacertificaten, zoals het themacertificaat Sport en Bewegen. Ieder themacertificaat heeft betrekking op een bepaald onderwerp. Om het vignet Gezonde School te verkrijgen, moet de school voldoen aan de norm van het basiscertificaat en aan de norm van minimaal één van de themacertificaten. Voor het vo bestaat nog het certificeren van sportactieve scholen dat in lijn met wat in het po is gebeurd, ondergebracht wordt binnen vignet gezonde school.

3.3 Gezonde Wijk

De digitale Handreiking Gezonde Wijk⁴⁵ wordt ingezet bij het opstellen en uitvoeren van een wijkgerichte aanpak voor gezondheidsbevordering. De handreiking bevat tips, achtergrondinformatie en praktijkvoorbeelden voor een planmatige, wijkgerichte aanpak. Deze handreiking ondersteunt bij de wijkgerichte uitvoering van gemeentelijk gezondheidsbeleid en is zo een aanvulling op de Handreiking Gezonde Gemeente.

[ik mis nummer vier, maar durf niet zomaar de nummering aan te passen, vanwege mogelijke verwijzingen]

⁴² <http://www.gezondeslagkracht.nl>

⁴³ <http://www.loketgezondleven.nl/settings/gezonde-gemeente>

⁴⁴ <http://www.gezondeschool.nl>

⁴⁵ <http://www.loketgezondleven.nl/settings/gezonde-wijk/>

5. Lokaal Actief (looptijd continu)

Lokaal Actief van NIGZ⁴⁶ stimuleert ambtenaren van gemeenten om integraal werk te maken van het bevorderen van een gezonde leefstijl. Daarbij richt de gemeente zich vooral op gezond eten en bewegen. De basis hiervoor is de samenwerking tussen gemeenten, lokale en regionale organisaties. Door samen te werken worden meer en betere strategieën en methodieken ontwikkeld, komen leefstijlprogramma's echt van de grond en worden de lasten van de activiteiten gedeeld.

6. Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB 2008 – 2014)

Het NASB is een initiatief van het ministerie van VWS. Met het NASB wil VWS bereiken dat meer burgers dagelijks gaan bewegen en sporten. Door middel van het NASB kunnen gemeenten, sportorganisaties, bedrijven en andere maatschappelijke organisaties de gezondheid van te-weinig-actieve burgers stimuleren door hen activiteiten aan te bieden op het gebied van sport, spel, fitness en beweging in het 'gewone' dagelijkse leven. Het NASB richt zich in principe op drie thema's en vijf aandachtsgebieden:

- 1) Bewegen en sporten in de gemeente via onder andere de Impuls NASB. Dit betreft de aandachtsgebieden wijk, zorg en school. Ongeveer 100 gemeenten met de grootste gezondheidsachterstanden maken gebruik van de impuls NASB.
- 2) Bewegen en sporten via sportvereniging of sportbond; NASB setting Sport. NOC*NSF en een aantal sportbonden hebben laagdrempelig aanbod ontwikkeld voor een aantal takken van sport.
- 3) Bewegen en sporten tijdens of rondom het werk; NASB setting Werk. Via diverse brancheorganisaties worden werknemers gestimuleerd meer te bewegen.

7. Effectieve Interventies: erkenningstrajecten Effectief Actief (looptijd continu)

Het RIVM, Centrum Gezond Leven (CGL) bevordert het gebruik van best passende leefstijlinterventies, onder andere door beschikbare interventies inzichtelijk te presenteren en te beoordelen op kwaliteit, effectiviteit en samenhang.

Specifiek voor de sport- en beweegsector is in 2012 gestart met het project Effectief Actief, uitgevoerd door NISB, waarbij sport- en beweeginterventies worden ondersteund en beoordeeld op effectiviteit en uitvoerbaarheid. Dit ondersteunings- en erkenningstraject maakt deel uit van het gezamenlijke erkenningstraject van CGL, NJi en NCJ. NISB en Movisie hebben zich hierbij aangesloten. Het traject Effectief Actief kan als vervolg worden beschouwd van Effectiviteit Interventies, het ondersteuningstraject voor jeugdinterventies op het gebied van sport en bewegen vanuit het Platform Sport Bewegen en Onderwijs (Platform SBO).

Ook voorziet het plan de komende jaren in een verrijkingstraject, waarin deelnemende interventies de werkzaamheid, uitvoerbaarheid en/of bewijslast versterken. Dit project wordt uitgevoerd met subsidie van het ministerie van VWS. In het project Effectief Actief wordt nauw samengewerkt met NOC*NSF, VNG/VSG, Gehandicaptensport Nederland, Centrum Gezond Leven (CGL), MOVISIE en ZonMw. Daarnaast schakelt NISB ook andere partijen in zoals TNO, W.J.H. Mulier Instituut, NIVEL, diverse universiteiten en hogescholen.

De database met effectieve sport- en beweeginterventies zal o.a. ingezet gaan worden in het kader van het programma "Sport en bewegen in de buurt".

Op dit moment wordt door CGL, NJi, NCJ en Movisie in gezamenlijkheid gewerkt aan een herziening van de erkenningscriteria om meer tegemoet te komen aan de wensen uit de praktijk van de diverse sectoren. Daarnaast werken NISB en CGL samen aan de bouw van een nieuwe Interventie-database waar alle interventies worden ondergebracht.

Binnen Deelconvenant School wordt op dit moment door een aantal partijen gewerkt aan een opzet van een routeplanner die het veld inzicht geeft van erkende interventies en good-practices. Deze samenwerking op communicatiegebied zal binnen de onderwijsagenda worden versterkt.

⁴⁶ <http://www.lokaalactief.nl>

8. Landelijk Overleg Thema-instituten (LOT-i, looptijd -2016)

In de kamerbrief Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond de scholen worden de organisaties die deel uitmaken van het LOT-i, gevraagd naar aanleiding van de landelijke nota, hun toekomstige inzet te herprioriteren: meer inzet op jeugd, minder op actieve gedragsbeïnvloeding van volwassenen. Hiervoor hebben de thema-instituten financiële ruimte gecreëerd van in totaal 2 miljoen euro. Hiervoor wordt o.a. een kwartiermaker aangesteld om de inzet van de thema-instituten beter te laten aansluiten op de behoefte van scholen.

9. Impuls gezonde leefstijl jeugd: Jeugdimpuls (looptijd 2012 – 2014)

In de kamerbrief Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond de scholen heeft het RIVM, CGL het verzoek gekregen een offerte en een plan van aanpak te presenteren voor de extra impuls gezonde leefstijl jeugd. Doelstelling is het versterken van goed lopende gezondheidsbevorderende activiteiten bij schoolgaande jeugd. Deze Jeugdimpuls bestaat uit twee deelsporen: Deelspoor School: investeren in de doorontwikkeling en uitvoering van best practices. Het kernteam Gezonde School werkt aan de samenhang van activiteiten en zoekt verbinding met o.a. deelconvenant Gezonde School (CGG) en de onderwijsagenda SBGL. Het tweede deelspoor heeft tot doel het bereik van jongeren over een gezonde leefstijl via social media te vergroten. Dit deelspoor wordt gezamenlijk uitgewerkt met de werkgroep publiekscommunicatie van het LOT-i. Daarnaast wordt dit opgepakt met scholen en onderwijsexperts.

10. Het Olympisch Vuur 2028 (looptijd continu)

Het nieuwe kabinet omarmt evenals het vorige kabinet de ambities uit het Olympisch Plan 2028 en stimuleert gemeenten en organisaties om gezamenlijk te werken aan de doelstellingen uit het plan. Dit kan door bij het samenstellen van gemeentelijke nota's aan te sluiten bij de ambities uit het plan. Olympisch Vuur 2028 (OV28) kan een inspirerende kapstok zijn om gezamenlijk een aantal belangrijke doelstellingen te realiseren. Binnen het thema Vitale Samenleving van Olympisch vuur is de jeugd een belangrijke doelgroep (Generatie 2028). Primaire inzet is het significant uitbreiden (kwaliteit en kwantiteit) van sport en bewegen op scholen.

De aanpak richt zich met name op:

- Stimuleren van sport en bewegen op school d.m.v. publiek-private samenwerking;
- Uitdragen en labelen van goede voorbeelden;
- Bieden van ondersteuning door OV28.

Met name de lokale PPS is succesvol; het bedrijfsleven associeert zich met OV28 en investeert actief in jeugdsportactiviteiten in de eigen regio met zichtbare resultaten en positieve media-aandacht. De labels "supporter 2028" en "gouden project" worden uitgereikt aan scholen met een bovengemiddelde aanpak, respectievelijk top van het sportaanbod. Het stimuleert andere scholen om sport en bewegen in te zetten voor de kerndoelen van een school, binnen- en buitenschools. Deze labels nemen de bestaande vignetten (vignet gezonde school etc.) als uitgangspunt en proberen de ambities verder aan te wakkeren en te stimuleren. Het Olympisch vuur biedt aan een faciliterende rol te vervullen bij de invulling van het overlegplatform bij de onderwijsagenda. De labels worden nog verder inhoudelijk geladen in nauwe samenwerking met uitwerken en uitvoeren van deze onderwijsagenda.

11. De Nationale Sport Week (looptijd continu)

De Nationale Sport Week⁴⁷ is dé week in het jaar (meestal derde week van april, in 2013 van 20 t/m 27 april) waarin de sport zichzelf in al haar facetten collectief promoot; sportverenigingen hebben open huis, scholen besteden extra aandacht aan sport en bewegen, en steeds meer gemeenten

⁴⁷ <http://www.nationalesportweek.nl> en <http://www.nationalesportplatform.nl>

coördineren op lokaal niveau dit sportieve evenement. Inmiddels is de Nationale Sport Week een begrip. In 2012 brachten maar liefst 850.000 mensen van jong tot oud een bezoek aan meer dan 6800 'open huis' activiteiten. In 2012 hebben 161 gemeentes invulling gegeven aan een eigen sportweek. De Nationale Sport Week is een initiatief van NOC*NSF.

12. EU-Schoolfruitprogramma

Het EU-Schoolfruitprogramma⁴⁸ is bedoeld als laagdrempelige stimulans om te bevorderen dat schoolgaande kinderen samen fruit én groenten eten in de klas. Binnen het EU-Schoolfruit programma krijgen basisscholen voor elke deelnemende leerling een gratis periode fruit of groenten. Na deze periode bepalen ouders en de school of zij doorgaan met het gezamenlijk eten van fruit en groenten in de klas.

13. Nationale Schoolontbijt

Deelnemen aan het Nationaal Schoolontbijt⁴⁹ kan met de hele school. Het Nationaal Schoolontbijt verzorgde in 2008, 2009, 2010 en 2011 elk jaar een ontbijt voor 2.500 scholen. Ruim 500.000 schoolontbijtjes dus, een enorm aantal. Zowel industriële bakkerijen als warme bakkers verzorgen samen met partners het ontbijt. Het biedt een aantrekkelijke kapstok voor lessen en activiteiten over gezonde voeding en de plaats van het ontbijt daarin.

14. Aanpak Betaalde voetbal organisaties/Scoren in de wijk (looptijd continu)

Vanuit het ministerie Wonen, Wijken en Integratie (WWI) is initiatief genomen om op een aantal manieren, in samenwerking met onder andere het ministerie van VWS, de Stichting Meer dan Voetbal⁵⁰, de Cruyff Foundation, de Krajicek Foundation en de Straatvoetbalbond, het aanbod van sport en bewegen in de aandachtswijken te versterken. Hierbij wordt met name ingezet op het versterken van de maatschappelijke rol van Betaald Voetbal Organisaties. Voorbeelden hiervan zijn Scoren door scholing (doelgroep voortijdig schoolverlaters), Street League (doelgroep alle jeugd 12 t/m 15 jaar) en Scoren voor Gezondheid (doelgroep leerlingen basisschool).

15. Cruyff Court, Krajicek Playground, Lammers Plaza

Een Cruyff Court⁵¹ is een moderne invulling van het aloude trapveldje dat vroeger te vinden was in veel buurten en wijken, maar dat door de jaren heen vaak is opgeofferd voor verstedelijking en stadsuitbreiding. Met de Cruyff Courts wordt de functie die dat oude trapveldje had, weer terug in de wijk gebracht. De kinderen uit de buurt krijgen een goede, veilige plek om te sporten en door de samenwerking met de buurt, overheid, corporaties, scholen, sport- en voetbalverenigingen, en het lokale bedrijfsleven heeft het Cruyff Court ook een belangrijke sociale functie in de wijk. In relatie tot het onderwijs is Schoolplein 14⁵² ook van belang. Met een paar kleine aanpassingen worden schoolpleinen gecreëerd waar leerlingen worden uitgedaagd om structureel samen te spelen en te sporten.

Een Krajicek Playground is een plaats waar jeugd kan spelen en/of sporten. Op een playground⁵³ is plaats om te tennissen, te voetballen en te basketballen. Een playground beschikt over de mogelijkheid van het uitlenen van sportmaterialen. De playground haalt belemmeringen weg, zoals de fysieke afstand tot sportaccommodatie, financiële en culturele drempels en zorgt voor een toegankelijke plek om te sporten en spelen voor kinderen met overgewicht of voor kinderen uit gezinnen met lage inkomens. Gemeenten, wijkverenigingen en scholen kunnen een aanvraag

⁴⁸ <http://www.euschoolfruit.nl>

⁴⁹ <http://www.schoolontbijt.nl>

⁵⁰ <http://www.meerdanvoetbal.nl>

⁵¹ <http://www.cruyff-foundation.org>

⁵² <http://www.cruyff-foundation.org/smartsite.net?id=2431>

⁵³ <http://www.krajicek.nl>

indienen voor de aanleg van een playground. Ze moeten wel voldoen aan de door de Richard Krajicek Foundation (RKF) opgestelde playground-criteria op het gebied van beheer, inzet sportbegeleiders, financiering enz.

Vanuit een gedeelde visie zijn Marc Lammers en Yalp een partnership aangegaan⁵⁴. De jeugd moet meer vanuit de huidige beleving worden uitgedaagd. Kinderen moeten de ruimte krijgen om te kunnen sporten, ook als die ruimte beperkt beschikbaar is. Kinderen moeten meer "pielen", spelen en bezig zijn. Het resultaat is de Marc Lammers Plaza, gericht op zowel hockeyclubs als ook voor scholen, kinderdagverblijven en de openbare ruimte. Marc Lammers Plaza wordt opgebouwd langs 4 principes: 1. Nodigt meer uit tot spel en eigen ontdekking; 2. Maakt slimmer gebruik van zogenoemde restruimtes; 3. Maakt meer gebruik van technologische mogelijkheden; 4. Maakt meer multifunctioneel gebruik mogelijk.

16. Schoolsport

Binnen het onderwijs in Nederland zijn op diverse niveaus en sporten schoolsportinitiatieven gestart. Schoolsportverenigingen in Rotterdam en Amsterdam. Schoolsporttoernooien, opgezet door de KVLO in het SO⁵⁵ en VO⁵⁶ (Mission Olympic), en de NK's MBO⁵⁷ in 20 takken van sport, door de MBO Raad.

17. Verkiezing sportiefste school

De verkiezing van de Sportiefste School⁵⁸ van Nederland is een tweejaarlijkse evenement waarbij de school die het meest actief is op gebied van de lichamelijke opvoeding, bewegen en sport in Nederland wordt gekozen. Deelname staat open voor alle scholen uit het voortgezet onderwijs en het primair onderwijs.

⁵⁴ <http://www.marclammers.nl/marc-lammers-plaza.html>

⁵⁵ <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?4618>

⁵⁶ <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?3282>

⁵⁷ <http://www.platformbewegenensport.nl/?thema/881/Schoolsport.aspx>

⁵⁸ <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?2532>

Bijlage 3 Aanvraagformulier Middelen Beleidskader Sport, Bewegen en Gezonde leefstijl.

Subsidieaanvraagformulier

Checklist

Onderstaande tabel is bedoeld voor u als checklist. Kruis aan in hoeverre in de aanvraag aan de voorwaarde is voldaan (ja, deels of nee)

	Criteria	Ja	Deels	Nee
	Relevantie			
1	Het plan draagt bij aan meer onderwijsactiviteiten sport/bewegen/gezonde leefstijl voor de doelgroep.	☐	☐	☐
2	Het resultaat van het project is een duurzame inbedding van sport-, beweeg- en gezonde leefstijl activiteiten.	☐	☐	☐
2	Het sport-, beweeg- en gezonde leefstijl aanbod is nieuw voor de school.	☐	☐	☐
3	Het sport-, beweeg- en gezonde leefstijl aanbod is nieuw voor de doelgroep.	☐	☐	☐
5	De subsidieaanvraag is passend bij het (gezondheids)beleid van de school.	☐	☐	☐
7	Het sport-, beweeg- en gezonde leefstijl aanbod is gebaseerd op bestaande activiteiten uit de Gezonde school aanpak, I-database of NASB database.	☐	☐	☐
8	Er is aandacht voor borging/verankering; het sport-, beweeg- en gezonde leefstijl aanbod blijft ook na het project doorgaan. Er is een plan voor voortzetting na de projectperiode.	☐	☐	☐
	Kwaliteit			
1	Partners uit de omgeving zijn betrokken bij de subsidieaanvraag (Gemeente, GGD...).	☐	☐	☐
2	De 'buurtscan' is meegenomen bij het opstellen van de subsidieaanvraag (indien beschikbaar).	☐	☐	☐
3	Er is een beschrijving van de huidige lokale situatie en de wenselijke situatie.	☐	☐	☐
4	De behoeftes aan sport-, beweeg- en gezonde leefstijl aanbod in de school zijn duidelijk.	☐	☐	☐
5	Er is een doel/doelstelling/ambitie geformuleerd.	☐	☐	☐
6	Er is een logische relatie tussen doel, doelgroep en activiteit.	☐	☐	☐
7	Het plan is haalbaar in tijd, ruimte en middelen.	☐	☐	☐
8	De school levert een eigen bijdrage aan de kosten van het sport-, beweeg- en leefstijl aanbod (niet verplicht).	☐	☐	☐
10	De 'buurtsportcoach' wordt betrokken bij de uitvoering (indien beschikbaar).	☐	☐	☐
11	Het sport-, beweeg- en leefstijl aanbod wordt door partijen met voldoende expertise en ervaringen uitgevoerd.	☐	☐	☐
12	De eventuele samenwerkingspartners zijn bekend.	☐	☐	☐
13	Een begroting is toegevoegd.	☐	☐	☐
14	U heeft een plan over hoe u de activiteiten na afloop zelfstandig gaat voortzetten (u heeft een begroting hiervoor opgesteld).	☐	☐	☐

1. Huidige situatie

Licht in maximaal 150 woorden de huidige situatie kernachtig toe.

Denk aan:

- Een beschrijving van de school en omgeving, de samenstelling, de huidige sport-, beweeg- en leefstijl activiteiten, betrokken organisaties en partners.

2. Aanleiding

Geef een korte beschrijving (maximaal 150 woorden) van de aanleiding om te komen tot een subsidieaanvraag. Denk daarbij aan:

- Indien beschikbaar benoem enkele resultaten uit beschikbare analyses.
- Laat in ieder geval zien welk element uit het school (sport-, beweeg- en gezondheids)beleid aansluit op uw plan en geef aan welke partners uw aanvraag ondersteunen.

3. Doel en doelstelling

Beschrijf in maximaal 150 woorden puntsgewijs de ambitie of doelen en doelstellingen van uw plan. U laat zien dat met uw inzet een betere en duurzame deelname aan sport-, beweeg- en gezondheids activiteiten wordt bereikt.

4. Doelgroep(en)

Geef hieronder in maximaal 150 woorden een toelichting op de te bereiken doelgroep(en) van uw aanvraag.

Denk aan:

- Licht uw keuze voor de doelgroep(en) toe.
- Geef aan hoe u deze doelgroepen gaat bereiken, boeien en binden.
- U hebt een plan voor de communicatie met de doelgroep(en).

5. Actieplan

A. Geef in maximaal 150 woorden aan welke activiteit(en) u uit de beschikbare databases gebruikt. Zie: Gezonde school, Centrum Gezond leven, NISB, Menukaart.

Denk aan:

- Een beschrijving van het activiteitsaanbod.
- Onderbouw de keuze voor deze activiteit(en).
- Omschrijf de eventuele aanpassingen van het aanbod voor de buurt en de doelgroep.

B. Geef in maximaal 400 woorden een toelichting op uw actieplan.

Denk aan:

- Het activiteitsaanbod sluit logisch aan bij uw ambitie, doelstelling en doelgroep(en).
- Er is een planning beschikbaar met daarin aandacht voor de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie.
- Uw plan is haalbaar in tijd, ruimte en middelen.

6. Samenwerking

Geef hieronder in maximaal 200 woorden een toelichting op de samenwerkingspartners die in de uitvoering en voorbereiding van het actieplan betrokken zijn.

Denk aan:

- De eventuele samenwerkingspartners zijn bekend; beschrijf hun rollen in het plan.
- Eventueel rol/betrokkenheid van de 'buurtsportcoach' bij het plan is duidelijk.
- U laat zien dat de aanvrager en samenwerkende partijen over voldoende expertise beschikken voor de realisering van het actieplan.

7. Resultaat, voortgang & borging

Geef hieronder in maximaal 200 woorden een toelichting op welke wijze u:

- De resultaten registreert.
- De voortgang beheert.
- De activiteiten na afloop zelfstandig gaat voortzetten.

8. Toelichting begroting

Geef hieronder in maximaal 150 woorden een beknopte onderbouwing van:

- Personeelskosten.
- Materiële kosten.
- Organisatie kosten.

Hierin dient u ook aan te geven:

- Of en welke bijdragen van derden (incl. toezeggingen) worden ingezet.
- Of de aanvraag onderdeel is van een groter project en hoe de kosten zich daartoe verhouden.
- Hoe u de sport/beweegactiviteiten gaat voorzetten na afloop van de project .

9. Contactgegevens

School

Naam organisatie: _____

Naam directeur: _____

Bezoekadres: _____

Postadres: _____

Brin nummer: _____

Persoon

Naam contactpersoon: _____

Postadres: _____

Mailadres: _____

Telefoonnummer: _____

Aantal leerlingen van de school (of locatie) _____

Geschat bereik van aantal leerlingen met deze aanvraag _____

10 Ondertekening

Naam: _____

Functie: _____

Handtekening: _____

Plaats en datum: _____

3

450175

Ministerie van OCW	
E-doc Nr	
Datum Reg	12-10-2012
Directie	VO
Ter behandeling aan	
☒ Advies aan/afdoening door bewindsperfoon	
☐ Advies aan/afdoening door lid MT-OCW	
☐ Aankomst op directieniveau	
☐ Ter kennisgeving	
Afdeling voor:	

1) MI
2) DSPV
3) VO

Aan: de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap mevrouw J.M. van
Bijsterveldt-Vliegenthart
de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport mevrouw E.I. Schippers
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Datum: 10 oktober 2012
Betreft: Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl in en rondom de
school
Kenmerk: 12U.194007.HO.BR

Geachte mevrouw Van Bijsterveldt, geachte mevrouw Schippers,

Alstublieft! Dit is de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl (SBGL) in en rondom de school. In de Onderwijsagenda beschrijven we onze ambities die we in de periode 2012 – 2016 willen gaan realiseren voor opgroeiende kinderen en jongeren in het basisonderwijs, voortgezet (speciaal) onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. De Onderwijsagenda SBGL stimuleert onderwijsinstellingen om werk te maken van een 'gezonde leeromgeving' en daarbij nauw samen te werken met landelijke en regionale partners.

Sport en bewegen is voor de meeste kinderen en jongeren leuk om te doen en levert een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling en de gezondheid van kinderen en jongeren. Sport, bewegen en een gezonde leefstijl zijn daarnaast essentieel voor het presteren en voor het welbevinden van kinderen en jongeren. Steeds vaker zien we om ons heen de effecten van te weinig bewegen en een verkeerd voedingspatroon. We delen de zorg over het groeiend aantal leerlingen met gezondheidsproblemen, zoals overgewicht en diabetes.

Als sectorraden onderschrijven wij samen met u het belang van sport, bewegen en gezonde leefstijl in (en rondom) het onderwijs. Het onderwijs kan dat echter niet alleen: juist voor dit thema is er een belangrijke rol en voorbeeldfunctie weggelegd voor de ouders.

De Onderwijsagenda SBGL is nadrukkelijk een sectoroverstijgende agenda met gezamenlijke ambities. Om recht te doen aan de eigenheid van de leeftijdsfase waarin kinderen en jongeren zich bevinden zal de aanvliegroute tussen po, vo en mbo verschillen. De behoeftes en vragen van de scholen staan daarbij centraal: de Onderwijsagenda SBGL is uitdrukkelijk een agenda voor, door en met de scholen!

PO RAAD

VO
raad

MBO
Raad

De Onderwijsagenda SBGL was er niet gekomen zonder nauwe samenwerking en afstemming met tal van partijen die dagelijks werk maken van sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De Onderwijsagenda SBGL heeft ook pas echt kans van slagen als we de krachten bundelen en de afzonderlijke ambities met elkaar weten te verbinden.

Daar gaan we de komende jaren gezamenlijk ons uiterste best voor doen.

Namens de PO-Raad, VO-raad, en MBO Raad,

De heer [redacted]
Voorzitter

Bijlage:

Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

Begroting Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

Onderwijsagenda

Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl in en rondom de school

'Voor, door en met de scholen'

2012-2016

Datum: 10 oktober 2012

Status: Definitief

Opdrachtgever: Ministerie van OCW
Ministerie van VWS

Onder redactie van: [redacted] (PO-Raad),
[redacted] (VO-raad),
[redacted] (MBO Raad).

Contactadres: MBO Diensten
Houttuinlaan 6
3447 GM Woerden

Inleiding

Voor u ligt de 'Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl in en rondom de school' (hierna te noemen Onderwijsagenda SBGL) opgesteld door de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad in opdracht van de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹. De Onderwijsagenda SBGL is bedoeld voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), (voortgezet) speciaal onderwijs (vso) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo).

De sectorraden onderschrijven middels de Onderwijsagenda het belang van sport, bewegen en gezonde leefstijl in (en rondom) het onderwijs. De verschillende aspecten van een gezonde leefstijl, zoals Sport en Bewegen, Voeding, Alcohol, Drugs en Seksualiteit, zijn namelijk belangrijk voor het presteren en voor het welbevinden van kinderen en jongeren, zowel op korte als op langere termijn. Het onderwijs kan en wil daaraan, als ketenpartner in activiteiten voor kinderen en jongeren, graag zijn specifieke bijdrage leveren. Aandacht voor een gezonde leefstijl en onderwijs horen bij elkaar en versterken elkaar. Als aangrijpingspunt zal sport en bewegen gebruikt worden, dit is voor de meeste kinderen en jongeren leuk om te doen en levert een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling en de gezondheid van kinderen en jongeren. Dit kan leiden tot betere schoolprestaties en minder uitval (Bos & Paulussen, 2010).

Het VU Medisch Centrum in Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen hebben een rapport uitgebracht over de lange termijneffecten van beweging (2011). De onderzoeken tonen aan dat er een positieve relatie bestaat tussen lichaamsbeweging en leerprestaties. Fitte kinderen en leerlingen die fit en sportief vaardig zijn, scoren hoger op leeraspecten als taakgerichtheid, planning, aandacht en probleemoplossend vermogen. Sportende kinderen die lid van een sportvereniging zijn, blijven minder vaak zitten dan niet of weinig sportende kinderen. Daarnaast behalen kinderen die hoger scoren op testen van balvaardigheid, een betere CITO-rekenscore dan hun klasgenoten (Visscher et al., 2011). Daarbij zorgt lidmaatschap van een sportvereniging voor aantoonbaar duurzame sportbeoefening. Jong geleerd is oud gedaan. Het op jonge leeftijd leren sporten geeft een 3,5 keer grotere kans dat zij ook op oudere leeftijd blijven sporten (Raitakari, 1994; Trudeau & Shephard, 2005).

Kortom; genoeg redenen om als sectorraden de handen ineen te slaan en in nauwe samenwerking met o.a. het CGL en de #Jeugdimpuls, NOC*NSF, KVLO, VSG, NISB, GGD Nederland, Landelijke themainstituten, projectgroep combinatiefuncties onderwijs, Gemeenten, en andere (nog aan te wijzen) landelijke partners te werken aan de onderstaande ambitie:

Het stimuleren van scholen om te komen tot schoolbeleid voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en gezond leefstijlaanbod in en rondom de school.

Doordat er meerdere initiatieven, samenwerkingsverbanden, impulsen en convenanten zijn op het gebied van SBGL (zie bijlage 2), waarin vele partijen vertegenwoordigd zijn, biedt dit kansen op een bredere verbinding. Op 4 en 21 juni 2012 hebben er twee voorbereidende werksessies plaatsgevonden met een tweeledig doel:

- De concrete inhoud van de Onderwijsagenda vormgeven;
- De gezamenlijk gedragen ambitie verkennen om de diverse opdrachten vanuit de ministeries rondom SBGL met elkaar te verbinden en de gedachten te toetsen om te werken aan een blauwdruk voor een ketenaanpak rondom deze thema's in de onderwijssector.

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/04/13/kamerbrief-over-sport-bewegen-en-gezonde-leefstijl-in-en-rond-het-onderwijs.html>

In de Onderwijsagenda SBGL is rekening gehouden met de uitkomsten van de werksessies, het landelijk beschreven beleid, diverse nota's en wetten waarin ambities, maatregelen en doelen staan beschreven die bijdragen aan meer sport- en beweegparticipatie en een gezondere leefstijl onder de jeugd. Daarnaast zijn de aanbevelingen en succesfactoren vanuit het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs meegenomen in het projectvoorstel. Dit alles om op een efficiënte en eenduidige manier het onderwijs te bedienen.

Het projectvoorstel beschrijft achtereenvolgens de ambitie, aanleiding/ behoefte uit de sector, doelstelling en sectorspecifieke subdoelstellingen, activiteiten, monitoring, organisatie en structuur, begroting en planning.

De sectorraden streven er gezamenlijk, en in nauwe samenwerking met andere actoren, naar om de genoemde doelstelling in de periode 2012-2016 waar te maken.

Namens de PO-Raad, VO-raad, en MBO Raad,

Voorzitter

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Samenvatting	5
1. Aanleiding Onderwijsagenda SBGL	7
1.1 De sector primair onderwijs (po)	8
1.2 De sector voortgezet onderwijs (vo)	10
1.3 De sector middelbaar beroepsonderwijs (mbo):	14
2. Doelstelling Onderwijsagenda SBGL	18
2.1 Gezamenlijke doelstelling	18
2.2 Subdoelen sector primair onderwijs	19
2.3 Subdoelen sector voortgezet onderwijs	20
2.4 Subdoelen sector middelbaar beroepsonderwijs	21
3. Activiteiten per sector	23
3.1 Primair onderwijs	23
3.2 Voortgezet onderwijs	24
3.3 Middelbaar beroepsonderwijs	26
3.3.3 Micro-niveau: de docent	27
4. Landelijke afstemming	29
5. Monitoring en evaluatie	31
6. Organisatiestructuur	32
6.1 Servicepunt	32
6.2 Kernteam	32
6.2.1 Projectleider	35
6.2.2 Medewerker sectorraden	35
6.2.4 Regionale schoolondersteuners	40
7. Projectsubsidie voor scholen	41
7.1 Beoordelingsprocedure	41
8. Ondersteuningsorganisatie	43
8.1 Communicatie	43
8.2 Financiën	43
8.3 Secretariaat	43
9. Begroting	44
Bijlage 1: Literatuuroverzicht	45
Bijlage 2: landelijke initiatieven	46

Samenvatting

De 'Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl in en rondom de school' (hierna te noemen *Onderwijsagenda SBGL*) is opgesteld door de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad in opdracht van de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Volksgezondheid, Welzijn en Sport². De *Onderwijsagenda SBGL* is bedoeld voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), (voortgezet) speciaal onderwijs (vso) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo). De *Onderwijsagenda SBGL* beslaat een periode van 4 jaar.

Doel

Doel van de *Onderwijsagenda SBGL* is het stimuleren van scholen om te komen tot schoolbeleid met betrekking tot sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en gezond leefstijlaanbod in en rondom de school. Sport en bewegen, maar ook andere aspecten van een gezonde leefstijl, zijn namelijk belangrijk voor het presteren en voor het welbevinden voor kinderen en jongeren en kan leiden tot betere schoolprestaties en minder uitval.

Sectoroverstijgende doelstellingen

De *Onderwijsagenda SBGL* is nadrukkelijk een sectoroverstijgende agenda met gezamenlijke ambities. De gezamenlijke –sectoroverstijgende- doelstellingen van de *Onderwijsagenda SBGL* richten zich op een substantiële uitbreiding van het aantal (po-, vo-, en mbo-)scholen in Nederland dat een gericht Gezonde School-beleid heeft. Dit resulteert in 2016 in het uitreiken van minimaal 850 vignetten Gezonde school. Daarnaast is de ambitie dat er in 2016 sprake is van een uitgewerkte doorlopende leerlijn Gezonde leefstijl met bijbehorend leermiddelen- en leerlingvolgsysteemadvies. Doordat er meerdere initiatieven, samenwerkingsverbanden, impulsen en convenanten zijn op het gebied van *SBGL*, waarin vele partijen vertegenwoordigd zijn, biedt de sectoroverstijgende onderwijsagenda kansen op een bredere verbinding. Het streven is erop gericht dat er in 2016 sprake is van een samenhangend landelijk beleid en samenhangende aanpak voor scholen op het gebied van een gezonde leefstijl. Koppeling van de *Onderwijsagenda SBGL* aan andere initiatieven zoals #Jeugdimpuls, buurtsportcoaches, convenant Gezond Gewicht e.d. vergroot naar verwachting de impact van de *Onderwijsagenda SBGL*.

Sectorspecifieke doelstellingen

Om recht te doen aan de eigenheid van elke leeftijdsfase en het verschil in ondersteuningsbehoefte, problematiek en schaalgrootte zal de 'aanvliegroute' tussen po, vo en mbo scholen verschillen. De behoeftes en vragen van de scholen staan echter altijd centraal: de *Onderwijsagenda SBGL* is er een voor, door en met de scholen.

In het po wordt het fundament gelegd voor sport, bewegen en gezonde leefstijl. De focus voor de po-sector ligt op verbreding van de inhoud en kwaliteit van de lessen; professionalisering van onderwijsgevend en verbetering van de randvoorwaarden die invloed hebben op het leefstijlgedrag van de leerlingen. In samenwerking met de #Jeugdimpuls zet de *Onderwijsagenda SBGL* in op interventies die zich in de praktijk bewezen hebben. De *Onderwijsagenda SBGL* zal ook verbinding zoeken met het Convenant Gezond Gewicht en het Programma Sport en Bewegen in de Buurt en meer specifiek daarbij de inzet van de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches. Speciale aandacht gaat uit naar wijken, gemeenten en scholen waar de sportparticipatie (zeer) laag is. De *Onderwijsagenda SBGL* in het po zet sterk in op het partnerschap tussen onderwijs, sport, gezonde leefstijl en publiek-private samenwerking, gericht op een duurzaam en gezond schoolbeleid. De middelbare schoolperiode is een kwetsbare periode waarbij jongeren minder gaan bewegen en gaan experimenteren met onderdelen van de leefstijlthema's. De inzet voor het vo is om jongeren te

² <http://www.cijksverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/04/13/kamerbrief-over-sport-bewegen-en-gezonde-leefstijl-in-en-rond-het-onderwijs.html>

verleiden om meer te gaan sporten en bewegen en zo te bewerkstelligen dat meer jongeren aan de beweegnorm voldoen. De focus in het vo ligt daarbij op de beroepsgerichte leerwegen in het vmbo en het praktijkonderwijs. Het project 'Vmbo in beweging' heeft laten zien dat met een gericht sport- en beweegaanbod het aantal inactieve leerlingen substantieel kan dalen. Uitbreiding van het schoolsportaanbod en nauwe samenwerking met sportverenigingen is daarbij essentieel. Ook zet de Onderwijsagenda SBGL in op professionalisering, niet alleen van vakleerkrachten maar ook van lokale en regionale professionals. Verder is de ambitie dat in 2016 alle vo-scholen over een gezond voedingsaanbod beschikken.

De sportdeelname onder jongeren in het mbo is laag en neemt af. In het mbo is sinds enkele jaren - vanuit het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs- weer gerichte aandacht voor onderwijs in de thema's bewegen en gezonde leefstijl. Dit moet leiden tot meer en beter onderwijs in deze thema's. In het beroepsonderwijs is ook het perspectief van de werkgever van belang met aspecten als inzetbaarheid, veiligheid en Arbo. De focus in het mbo ligt op het vergroten van het bewustzijn van de bestuurders van mbo-instellingen van de positieve effecten van bewegen en een gezonde leefstijl voor de student, de medewerkers, school en maatschappij en het verder implementeren van de 5% norm binnen de doelen van vitaal burgerschap.

Activiteiten

Voor alle sectoren worden op drie niveaus activiteiten ondernomen. Op zowel het niveau van de individuele docent, het schoolniveau als het bestuurlijk niveau moet de Onderwijsagenda SBGL leiden tot een meer integraal en effectiever beleid. Voor deze drie actoren geldt dat zij ieder in hun eigen domein een grote invloed kunnen hebben op het stimuleren van dit gedrag bij kinderen en jongeren. Uiteindelijk moeten de doelstellingen die op de drie afzonderlijke niveaus zijn geformuleerd bijdragen aan een gericht schoolbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl. Naast het aanbieden van aanbod gerichte activiteiten kunnen de scholen ook een vraaggerichte financiële ondersteuning aanvragen bij het servicepunt.

Organisatie

Binnen elke sectorraad wordt een verantwoordelijke medewerker aangesteld die samen met de projectleider en één van de voorzitters van de raden verantwoordelijk is voor de uitvoering van de sectorspecifieke activiteiten. Voor specifieke aandachtsgebieden komen landelijke experts. Deze worden zoveel mogelijk gerekruteerd van organisaties die hun sporen hebben verdiend op het betreffende terrein. Een viertal regionale schoolondersteuners begeleidt (samenwerkingsverbanden van) de scholen.

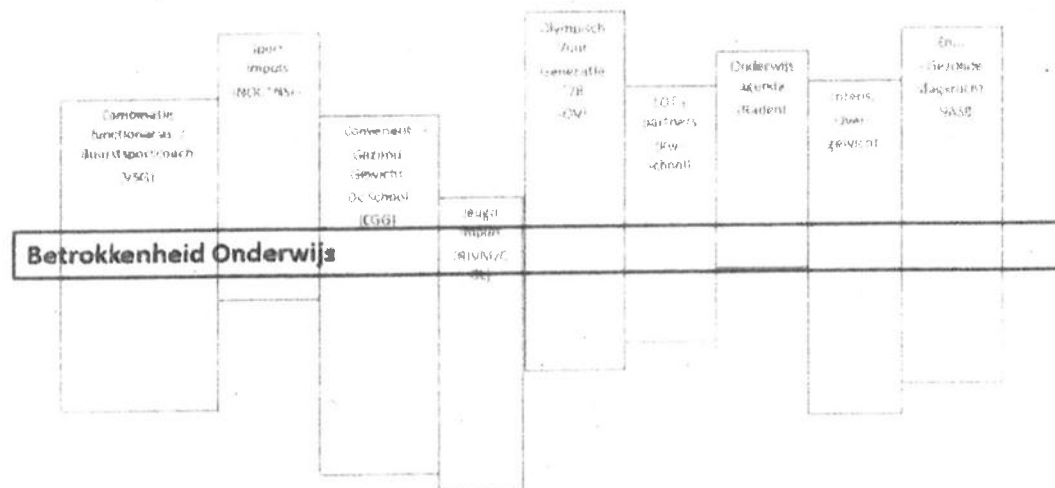
Voor de Onderwijsagenda wordt er voor, door en met de scholen een Servicepunt ingericht waarin verschillende ondersteunings- en begeleidingsinstrumenten beschikbaar komen. Er wordt nadrukkelijk gestuurd op het gebruik maken van de bestaande ondersteuningsinstrumenten en organisaties. De organisatie zal daarom nauw samenwerken met de andere organisaties in Nederland die aan vergelijkbare doelen werken.

1. Aanleiding Onderwijsagenda SBGL

Vanuit het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs (2009-2012) is er de afgelopen drie jaar hard gewerkt aan diverse projecten waaronder twee projecten met een directe focus op het onderwijs, 'Vmbo in beweging' en het 'Masterplan Bewegen en Sport mbo'. Het helpen van scholen om in het algemeen te focussen op een Gezonde school³ en specifiek op sport en bewegen heeft geleid tot een duidelijke toename van aandacht voor dit onderwerp (TNO, 2012).

In de afgelopen jaren zijn er, naast het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs, diverse projecten gestart om op diverse plekken in Nederland meer aandacht te krijgen voor een gezondere leefstijl. Het onderwijs is bij al deze initiatieven betrokken. Soms direct, soms indirect. Over het algemeen bedenken anderen wat goed zou kunnen zijn voor de sector. Gelukkig is dit de laatste jaren aan het veranderen en worden de scholen nadrukkelijker aan de voorkant van nieuwe projecten betrokken, zo ook bij de Onderwijsagenda SBGL.

Hieronder volgt een globale schematische weergave van de huidige ontwikkelingen anno 2012.

N.B. Deze schematische weergave is een schets van de lopende en startende trajecten en is niet in een werkelijke orde van tijd en grootte geplaatst.

Po-, vo- en mbo-scholen verschillen in de ondersteuningsbehoefte, problematiek en schaalgrootte en daarmee in de 'aanvliegroute'. Dit vraagt om een verschillende focus per sector en een gedifferentieerde aanpak waarbij de behoefte en vraag van scholen centraal staan. In de komende hoofdstukken wordt vanuit een korte beschrijving van de huidige situatie per sector belicht waar de behoefte en het accent per sector liggen en wat de aanleidingen zijn.

³ www.gezondeschool.nl

1.1 De sector primair onderwijs (po)

Met in totaal circa 7.481 scholen en ruim 1,65 miljoen leerlingen (CBS, 2012) omvat de po-sector⁴ 52,6% van het totaal aantal leerlingen in de Onderwijsagenda SBGL. Deze sector is in vergelijking met de andere onderwijssectoren dus groot te noemen. Dit vraagt, zoals gezegd, om een differentiatie van de aanpak waarbij de behoefte en vraag van scholen centraal staan.

Bewegingsonderwijs in het primair onderwijs is de basis voor het leren van motorische vaardigheden van kinderen en is daarom, evenals gezonde leefstijl, opgenomen in de kerndoelen. Hoe scholen binnen het wettelijk kader invulling geven aan sport, bewegen en gezonde leefstijl is een keuze van de school zelf. Het 'wat' is beschreven, het 'hoe' is aan de school zelf.

1.1.1 Schoolbeleid

Uit onderzoek blijkt dat vele basisscholen gezondheid bevorderende en preventieve activiteiten uitvoeren (■■■■■ 2010). Om daadwerkelijk effect te hebben op gezondheids- en onderwijsuitkomsten, zoals beschreven staat in de inleiding, is het echter nodig dat de activiteiten planmatig worden uitgevoerd, structureel en integraal zijn (■■■■■ 2006). Hoewel de schoolleiding op 82% van de basisscholen het thema bewegen en sport belangrijk vindt, zijn er veel minder basisscholen (43%) die ook gericht beleid voeren om bewegen en sport bij hun leerlingen te stimuleren (■■■■■ 2011). Schoolvertegenwoordigers zien het belang van sport en bewegen in, maar vertalen dit (nog) niet altijd in een gerichte aanpak/(school)beleid. 5% van de basisscholen geeft bewegen en sport prioriteit bij de verdeling van de financiële middelen (■■■■■ 2011).

Om daadwerkelijk te komen tot gericht en duurzaam (school)beleid op het gebied van sport, bewegen en een gezonde leefstijl is het van belang om op verschillende niveaus (macro= bestuurlijk, meso= directie en micro= leerkracht) scholen in het primair onderwijs te stimuleren. Daarbij moet de Onderwijsagenda SBGL rekening houden met de ervaring van scholen (die vaak zelf goed weten wat er speelt). De keuzevrijheid van de scholen vergroot het draagvlak voor opname van gezondheid en schoolbeleid (■■■■■ et al., 2010). Uit onderzoek van het Mulier Instituut (2011) blijkt dat naarmate basisscholen een actiever beweegbeleid voeren, een groter deel van de leerlingen aangeeft dat de school hen aanmoedigt tot bewegen en sporten. In het stimuleren van een gericht en duurzaam schoolbeleid zal duidelijk de nadruk komen te liggen op de kwaliteit van sport en bewegen in en rondom de school en in iets mindere mate op de kwantiteit.

Net als bij andere vakken in het basisonderwijs zijn er geen voorschriften over de duur en de frequentie van het sport- en bewegen aanbod (■■■■■ 2011). Uit onderzoek van het Mulier Instituut (2011) blijkt dat basisscholen gemiddeld boven de gestelde richtlijn van de Inspectie van het Onderwijs uit komen⁵. De focus zal dus meer gericht zijn op de verbreding van de inhoud en kwaliteit van de lessen, onderwijsgevenden (kader) en randvoorwaarden als accommodatie en materialen die invloed hebben op het leefstijlgedrag van de leerlingen. Idealiter heeft elke basisschool een leerkracht met een afgeronde ALO-opleiding voor de klas en werkt samen met binnen- en buitenschoolse sport- en leefstijlaanbieders mbo niveau 4. Vaak is de financiering van deze professionals een probleem voor de scholen. Vakleerkrachten moeten gefinancierd worden uit algemene middelen (de lumpsum), waarin maar een klein deel beschikbaar is voor vakonderwijs. De school bepaalt hoe deze dit geld inzet en eventueel aanvult (Herweijer et al. 2008). Op circa 42% van de basisscholen werkt momenteel een vakleerkracht bewegingsonderwijs. Het is niet duidelijk welke groepen zij specifiek lesgeven en hoeveel uur per week zij de lessen verzorgen (KVLO).

⁴ PO- sector omvat: Basisonderwijs en speciaal(basis en voortgezet) onderwijs

⁵ In de richtlijn staat dat de eerst twee groepen van het basisonderwijs dagelijks lichamelijke opvoeding op het rooster moet hebben staan en voor de groepen drie tot en met acht minimaal twee keer per week drie kwartier.

1.1.2 Verbinding #Jeugdimpuls

Basisscholen geven aan te kampen met een gebrek aan tijd, geld en inhoudelijke ondersteuning op het terrein van gezondheidsbevordering. Ze noemen in dit verband vooral trainingen, uitwisseling van ervaringen met anderen en hulp bij het vergroten van draagvlak (█ et al., 2010). Mede doordat basisscholen zich doorgaans overvraagd voelen in het grote en weinig samenhangende aanbod (█ et al., 2011) is het vanuit de po-sector wenselijk om met de Onderwijsagenda SBGL o.a. aan te sluiten bij de aanpak van de #Jeugdimpuls (2012). Hierdoor kunnen krachten gebundeld worden en scholen geholpen worden middels (financiële) ondersteuning en/of advies op maat bij het uitvoeren van activiteiten om de gezondheid van hun leerlingen te bevorderen.

In samenwerking met de #Jeugdimpuls zet de Onderwijsagenda SBGL, voor wat betreft de po-sector, in op CGL erkende interventies vanuit de databases van Effectief Actief en het Centrum Gezond Leven. Mochten scholen het in het kader van profilering wenselijk vinden, dan kunnen zij (desgewenst middels ondersteuning, samen met de GGD) in aanmerking komen voor het Vignet Gezonde School. Bij de lancering van het Vignet Gezonde school op 19 september 2012 hadden 36 basisscholen het Vignet Gezonde School toegekend gekregen.

Verschillende internationale meta-analyses tonen aan dat beweegprogramma's onder andere op scholen een positief effect hebben op het beweeggedrag (█ et al., 2009; █ et al., 2009; █ et al., 2009; █ et al., 2005). Voor kinderen hebben interventies die bestaan uit meerdere componenten als educatie, een leefstijlprogramma en een omgevingsverandering de grootste kans van slagen. Vooral wanneer zij zich ook richten op meerdere settings als de school, wijk, ouders en leeftijdgenootjes (█ et al., 2007; █ et al., 2009).

1.1.3 Partnerschap

Omdat een derde van de basisscholen (N=2100) betrokken is bij een brede school (Oberon, 2011), zal de Onderwijsagenda SBGL zich ook focussen op brede scholen/Integraal Kind Centra's (IKC's). Deze brede scholen/IKC's hebben een brede maatschappelijke functie en werken structureel samen met instellingen voor welzijn, zorg, kinderopvang, sport en/of cultuur en dragen samen zorg voor een substantiële voorbereiding van het aanbod (Oberon, 2011). Iets meer dan twee derde van de brede scholen organiseert wekelijks één of meerdere activiteiten op het gebied van sport en bewegen.

Omdat ongeveer een vijfde van de brede scholen nog geen doorgaande lijn in het aanbod heeft gerealiseerd is het van belang om in te zetten op leefstijlinterventies (zoals schoolactieve verenigingen) en om in de Onderwijsagenda SBGL de verbinding te zoeken met het Programma Sport en Bewegen in de Buurt en specifiek de inzet van de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches⁶⁷. Per 1 januari 2012 zijn er in totaal 1.364 formatieplaatsen aan combinatiefunctionarissen gerealiseerd in 249 gemeenten (81%). De meeste functies zijn door de gemeenten van de vier tranches in de sportsector aangesteld (570 FTE), gevolgd door het primair onderwijs (475 FTE)⁸. Doordat combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches zowel werkzaam zijn bij een sport- of beweegaanbieder als in tenminste één andere sector (zorg, welzijn, kinderopvang, jeugdzorg of bedrijfsleven) dragen zij eraan bij dat meer mensen (in alle leeftijdscategorieën) in hun eigen nabije omgeving kunnen sporten en bewegen.

Deze focus van de po-sector po in de Onderwijsagenda SBGL zet daarmee ook in op het partnerschap tussen onderwijs, sport, gezonde leefstijl en publiek-private samenwerking, wat zal leiden tot een duurzaam en gezond schoolbeleid.

⁶ www.sportindebuurt.nl/

⁷ www.combifunctiesonderwijs.nl

⁸ Samenvatting monitor Impuls brede scholen, sport en cultuur over 2011 (BMC, juni 2012)

1.1.4 Gedifferentieerde beleidsaanpak

Door gebruik te maken van elkaars sterke punten kan gezamenlijk de sportparticipatie op lokaal niveau worden gestimuleerd en levert iedereen een belangrijke maatschappelijke bijdrage aan de leefbaarheid in de wijk. De verschillen wat betreft sportparticipatie onder basisschoolleerlingen (4 tot circa 12 jaar) verschillen aanzienlijk per gemeente, wijk en school (NOC*NSF, 2012). Over het algemeen genomen voldoet volgens de ouders van de 4-11 jarigen 20% aan de NNGB, 32% aan de Fitnorm en 47% aan de Combinorm⁹. Er is dus een nog een flinke slag te maken. Echter, basisschoolleerlingen die op een school zitten met meer beweegbeleid wonen significant vaker in zeer stedelijke gebieden, zijn vaker van niet-westerse afkomst en komen vaker uit gezinnen die geen auto hebben dan leeftijdsgenoten op scholen met een doorsnee of minder beweegbeleid (2011). Ook zijn het leerlingen die minder vaak lid zijn van een sportvereniging. De scholen waar deze leerlingen op zitten voeren (mogelijk in samenwerking met de gemeenten) extra beweegbeleid om beweeg- en sportmogelijkheden voor leerlingen te creëren omdat zij deze mogelijkheden van huis uit niet hebben. Kortom; een positieve trend.

De Onderwijsagenda SBGL focust zich daarom, voor wat betreft de po-sector, op wijken/gemeente/scholen waar de sportparticipatie (zeer) laag is, door het inzetten van 'inhoudelijk bewezen CGL leefstijlinterventies' om zo doeltreffend aan de slag te gaan. In nauwe samenspraak met de landelijke partners zullen afspraken worden gemaakt over criteria voor de aanvraag van een stimuleringssubsidie voor een gedifferentieerde beleidsaanpak.

1.2 De sector voortgezet onderwijs (vo)

Ruim 930.000¹⁰ leerlingen volgen voortgezet onderwijs op een van de 641 scholen voor praktijkonderwijs, vmbo, havo of vwo. Daarnaast volgen nog eens ruim 31.000 leerlingen een 'groene' vmbo-opleiding op een van de 'agrarische onderwijsinstellingen (aoc) of groene afdeling van een brede scholengemeenschap.

Meer dan de helft, 62% van de jongeren in de middelbare schoolleeftijd van 12 – 17 jaar beweegt onvoldoende, haalt de combinorm niet¹¹. Dat betekent dat zij niet voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB: tenminste 60 minuten matig intensief bewegen per dag) en ook niet aan de Fitnorm (minimaal drie dagen per week zwaar intensief bewegen gedurende 20 minuten). Vooral meisjes, jongeren die niet aan sport doen en jongeren met een niet-Nederlandse herkomst bewegen te weinig¹².

Juist de 'middelbare schoolperiode' is een kwetsbare periode waarbij jongeren minder gaan bewegen en afhaken bij sportverenigingen en gaan experimenteren met onderdelen van de leefstijlthema's. Gedurende de puberteit stellen jongeren andere prioriteiten, waardoor het lidmaatschap van sportverenigingen terugloopt. Onderzoek laat zien dat leerlingen van het praktijkonderwijs en de beroepsgerichte leerwegen van het vmbo minder aan verenigingssport deelnemen dan leerlingen op het havo en het vwo¹³. Daarbij raakt een deel van de leerlingen op een zeker moment uitgekeken op de traditionele vormen van sport en bewegen. Zij oriënteren zich in toenemende mate op trendsporten of streetsporten: streetdance, free running, streetsurfing, maar ook klimmen en capoeira.¹⁴ Er is sprake van een verschuiving van competitiegericht sporten naar

⁹ NNGB= de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, tot 18 jaar; 5 dagen per week 60 minuten matig intensieve lichaamsbeweging. Fitnorm= Minimaal drie dagen per week ten minste 20 minuten zwaar intensieve lichaamsbeweging. Combinorm= NNGB + Fitnorm.

¹⁰ Cijfers 2012 uit Memorie van Toelichting Begroting 2013, Begrotingsstaat OCW

¹¹ Blz 64; http://www.vtv2010.nl/object_binary/o9228_RIVM02-Gezondheid-en-determinanten-VTV-2010.pdf

¹² Bernaards 2011

¹³ School, bewegen en sport, 2011, W.J.H. Mulier Instituut

¹⁴ Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding, 2010, KVI.O

een meer op beleving gericht bewegen: de persoonlijke beleving en het showelement worden belangrijker.¹⁵ Parallel hieraan - en wellicht ook hiermee samenhangend - is er sprake van een ontwikkeling van georganiseerd sporten naar ongeorganiseerd sporten, met afgeleide 'spelregels' en attributen en meer eigen inbreng van jongeren. Scholen en sportverenigingen verschillen in de wijze waarop ze inspelen op deze trend.

1.2.1 Stevigere verankering van sport, bewegen en leefstijl in het voortgezet onderwijs

In tegenstelling tot de overige onderwijssectoren kent het voortgezet onderwijs van oudsher een structurele verankering van lichamelijke opvoeding (lo) in het curriculum en in het lesrooster. In het leergebied Mens en natuur en een vak als biologie zijn kerndoelen en eindtermen opgenomen die betrekking hebben op leefstijl. Dit onderwijs is verankerd in wet en regelgeving en vakleerkrachten verzorgen dit. Voor lo worden ook eisen aan de omvang gesteld. Lichamelijke oefening is een verplicht vak voor elke leerling in het voortgezet onderwijs, waardoor alle leerlingen een 'basis in bewegen' wordt geboden. Een groot aantal scholen kiest ervoor om extra te investeren in sport en bewegen en zich als school te profileren. Dit doen ze in toenemende mate in samenwerking met partners in de regio.

De vakleerkracht

Vakleerkrachten geven het onderwijs in het vo. Het aantal onbevoegde lo-docenten in het vo is relatief gering. Een grote meerderheid van de vakleerkrachten lo is aangesloten bij de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO). De KVLO heeft een beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding opgesteld. Een lo-docent moet goed kunnen inspelen op de grote verschillen tussen leerlingen, omdat de niveauverschillen tussen leerlingen groot zijn. Ook de toename van het aantal leerlingen met leer- en gedragsproblemen en fysieke beperkingen vraagt van de lo-leraar specifieke kennis en vaardigheden. De Onderwijsagenda SBGL zet daarom in het vo sterk in op professionalisering van vakleerkrachten.

Verankering in curriculum

Voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs zijn kerndoelen geformuleerd voor het leergebied Bewegen en sport en voor het leergebied Mens en natuur die betrekking hebben op sport, bewegen en gezonde leefstijl. In de zes kerndoelen voor het onderdeel Bewegen en sport gaat het om een brede oriëntatie op verschillende soorten bewegingsactiviteiten. Daarnaast zijn er afzonderlijke kerndoelen opgenomen voor samenwerking en de relatie met gezondheid en welzijn. Het leergebied Mens en natuur bevat kerndoelen over lichamelijke en psychische gezondheid en persoonlijke verzorging.

Voor de bovenbouw van het vmbo, havo en vwo zijn eindtermen lichamelijke opvoeding vastgelegd in – geglobaliseerde - examenprogramma's LO 1. Het eindexamen bestaat uit het schoolexamen. Daarnaast hebben vmbo-leerlingen van de gemengde leerweg en theoretische leerweg de mogelijkheid om in de bovenbouw te kiezen voor het keuzevak LO2. Leerlingen van het havo en vwo kunnen in de bovenbouw kiezen voor het keuzevak Bewegen, Sport en Maatschappij (BSM). Beide vakken besteden gerichte aandacht aan het 'leren organiseren', en worden met een centraal examen afgesloten. Het vak biologie omvat ook eindtermen die gerelateerd zijn aan leefstijl.

Leerlingen van het vmbo kunnen – in het kader van het verplichte beroepsgerichte programma - in de bovenbouw kiezen voor het intersectorale vak Sport, Dienstverlening en veiligheid (SDV). Dit vak biedt een oriëntatie en voorbereiding op verwante vervolgopleidingen in het mbo en wordt eveneens centraal geëxamineerd.

Leerlingen die kiezen voor een keuzevak of beroepsgericht vak zijn veelal al actief op het terrein van sport en bewegen. De inzet van de Onderwijsagenda is er met name op gericht dat deze leerlingen activiteiten op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl in en om de school gaan

¹⁵ Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding, 2010. KVLO

organiseren voor hun medeleerlingen. Op die manier wordt recht gedaan aan de beoogde formule: 'van, voor en door jongeren'.

Omvang

In het voortgezet onderwijs is er geen voorgeschreven lessentabel of adviestabel. De school bepaalt hoeveel tijd aan een bepaald vak wordt besteed. Het vak lichamelijke opvoeding is de enige uitzondering waarvoor wel een aantal verplichtingen gelden. Zo moet lichamelijke opvoeding in elk leerjaar worden gegeven, gespreid over de schoolweken. Het moet gaan om praktische bewegingsactiviteiten en plaatsvinden in zodanige omvang dat wordt voldaan aan de inhoudelijke eisen op het gebied van kwaliteit, intensiteit en variëteit zoals neergelegd in kerndoelen en examenprogramma's. In het examenbesluit (artikel 26) wordt alleen gesproken over de omvang van de studielast die gemiddeld nodig is om het examenprogramma te kunnen realiseren, niet over de wijze waarop deze in contacttijd moet worden vertaald. De school bepaalt dus in principe welk deel van die studielast wordt vertaald in contacttijd, in lessen en andere vormen van directe begeleiding door een docent. Meestal hanteert een school daar een vaste formule voor. In de dagelijkse praktijk betekent het dat leerlingen 2 - 3 lesuren per week lichamelijke opvoeding op het rooster hebben staan.

Uit een recente verkenning van de SLO¹⁶ komt naar voren dat met name in de bovenbouw van havo en vwo-scholen niet volledig wordt voldaan aan de minimale eisen voor studielast en contacttijd voor lo. Vmbo-scholen steken hierbij gunstiger af.

1.2.2 Uitbreiding van overige schoolsportactiviteiten in het voortgezet onderwijs

Een aantal scholen biedt naast het verplichte aanbod buiten de lessen een eigen schoolsportprogramma aan, bijvoorbeeld in de vorm van sportklassen. Ook zijn er LOOT-scholen, topsporttalentscholen en zogeheten sportactieve scholen. Uit de verkenning van SLO¹⁷ blijkt dat docenten van havo en vwo-scholen vaker aangeven een uitgebreid naschools sportprogramma te hebben dan vmbo-docenten. Scholen willen daar nog actiever in worden, maar liefst 72% van de scholen zegt graag een uitgebreid schoolsportprogramma te willen hebben. Van de vmbo-scholen zegt zelfs 80% dat zij graag een uitgebreid naschools sportprogramma willen hebben. Zij willen op die manier beter tegemoet komen aan de wensen van de leerlingen om te kunnen kiezen uit een ruim aanbod, passend bij hun eigen voorkeuren en kwaliteiten. Wat zijn de huidige belemmeringen voor scholen? Wat hebben scholen nodig om een schoolsportprogramma te kunnen organiseren? Wat is een kansrijke aanpak? Welke ervaringen zijn opgedaan met de combinatiefunctionarissen? De Onderwijsagenda besteedt hier speciale aandacht aan.

Partnerschappen in sport en bewegen

Scholen voor voortgezet onderwijs zijn 'natuurlijke' ontmoetingsplaatsen waar leerlingen met hun in deze leeftijd zo belangrijke 'peers' vertoeven. De toenemende druk op scholen om meer maatschappelijke functies in zich te verenigen is alleen daarom al goed verklaarbaar. Scholen kunnen samen met lokale externe partijen (sportverenigingen, -scholen, maatschappelijke organisaties et cetera) een passend pauze- en schoolsportaanbod ontwikkelen. De drempel voor leerlingen wordt daarmee lager en activiteiten die aansluitend aan het onderwijs worden georganiseerd zijn makkelijker in te passen in de agenda's van jongeren. Door te kunnen sporten op een moment en plek die past in het dagarrangement van de jongeren blijven jongeren sporten en worden de jongeren die (nog) niet sporten eerder verleid om te gaan sporten. Een aan de school gerelateerd sport- en bewegingsaanbod trekt ouders soms eerder over de streep.

Professionals zoals vakdocenten en combinatiefunctionarissen - buurtsportcoaches kunnen hierbij een belangrijke spilfunctie vervullen. Doel hiervan is dat het activiteitenaanbod beter en uitgebreider

¹⁶ Lo in de bovenbouw van het vo, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het vo, Enschede, 2012.

¹⁷ Lo in de bovenbouw van het vo, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het vo, Enschede, 2012.

wordt. Vanuit de Onderwijsagenda SBGL gaat gerichte aandacht uit naar wijken en regio's waar de sport- en bewegingsparticipatie achterblijft. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van bestaande databases en inventarisaties van schoolactieve sportverenigingen/sport in de buurt van onder andere NOC*NSF.

Om dit te kunnen realiseren investeren we ook landelijk in samenwerking en afstemming met de belangrijkste stakeholders in het veld van sport en onderwijs, waaronder NOC*NSF, KVLO, VNG en VSG (buurtsportcoaches) en RIVM/CGL (voor aanpak gezonde school/leefstijl). We streven naar efficiëntie in het overleg van al deze partijen.

1.2.3 Meer aandacht voor gezonde leefstijl in het voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs is sprake van een degelijke 'infrastructuur' en verankering van sport en bewegen in het curriculum. Eerder in deze notitie signaleerden we al dat sport en bewegen bijdraagt aan de schoolprestaties en het terugdringen van schooluitval. Het bestrijden van bewegingsarmoede is ook vanuit gezondheidsperspectief essentieel: regelmatig bewegen is van belang voor het voorkomen van overgewicht, diabetes, depressie en hart- en vaatziekten. Maar ook regelmatig en gezond eten, matig alcoholgebruik en niet roken leveren een belangrijke bijdrage aan een gezonde leefstijl. Vo-leerlingen zijn over het algemeen nog niet zo gevoelig voor dergelijke gezondheidsaspecten: ze zijn jong en hebben - zolang het uiterlijk niet leidt onder ongezond gedrag – andere dingen aan het hoofd. Maar ook op het gebied van gezonde leefstijl moet de invloed én voorbeeldwerking van mede-leeftijdsgenoten en ouders niet onderschat worden.

De school wordt een belangrijke plek toegedicht voor zowel de preventieve aanpak (voorlichten en signaleren van risico's) als de curatieve aanpak (het doorverwijzen voor een vroegtijdige behandeling). De lo-leraren worden door hun kennis van de problematiek van bewegen en overgewicht vaak gezien als deskundigen binnen de school, zo ook de leraren biologie en maatschappijleer voor de overige leefstijlthema's.

De basis voor een gezonde leefstijl ligt in onze optiek bij de opvoeding. Succesvolle interventies beginnen in het gezin en bij voorkeur op jonge leeftijd. Vanzelfsprekend kunnen scholen daarbij goede voorlichting geven, maatregelen nemen die een gezonde leefstijl bevorderen (beleid gericht op sport en bewegen, gezonde kantine, ontmoediging van roken, et cetera) en uitstralen dat een gezonde leefstijl 'de norm' is. Vanuit die optiek is de VO-raad ook medeondertekenaar van het deelconvenant School van het convenant Gezond Gewicht en ondersteunt zij het deelconvenant Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), de #Jeugdimpuls en het Olympisch Vuur.

De primaire taak van de school ligt bij de overdracht van en het aanleren van kennis en vaardigheden. Maar de school kan dat alleen doen als ook de opvoeders daarin hun verantwoordelijkheid nemen en kinderen stimuleren om te leren en zich te ontwikkelen. Ouders en school hebben kortom ieder een eigen verantwoordelijkheid. Ze hebben elkaar nodig om deze gedeelde verantwoordelijkheden waar te kunnen maken en hun krachten te versterken. Dat geldt ook voor een gezonde leefstijl. Het belang van ouderbetrokkenheid bij de school is evident.

1.2.4 Uittrollen van de resultaten van het project 'Vmbo in beweging'

In 2009 is het project 'Vmbo in beweging' van start gegaan. In dit project werken de VO-raad, NISB en KVLO samen om op 80 vmbo-scholen een sport- en beweegaanbod voor inactieve leerlingen te creëren. Inactieve leerlingen zijn leerlingen die niet voldoen aan de combinorm (NNBG- en/of de Fitnorm). De ambitie was om het aantal inactieve leerlingen met 10% te laten dalen. Concreet betekende dit voor de scholen:

- Intensiveren van het sport en beweegaanbod met de focus op de inactieve leerling;
- Verankeren van sport en bewegen in de school(omgeving);
- Aanstellen van een sport- en beweegcoördinator.

Aan het project 'Vmbo in beweging' namen in totaal 79 vmbo-scholen deel.

Wat heeft het project opgeleverd?

Het percentage vmbo-leerlingen dat voldeed aan de beweegnorm is gedurende het project aanzienlijk en significant toegenomen van gemiddeld 41,6% naar 54,5%. Het percentage inactieve leerlingen daalde hiermee met 12,8%. Een meerderheid van de deelnemende scholen heeft een structureel sport- en beweegaanbod gecreëerd voor inactieve leerlingen. Scholen die hun sport- en beweegaanbod buiten de gymlessen om verbeterden (voor alle leerlingen) behaalden een grotere toename in het percentage normactieve leerlingen dan scholen die dit niet deden.

Succesfactoren

Wat zijn de belangrijkste succesfactoren geweest om extra sport- en beweegaanbod te realiseren? Scholen vinden een schoolbrede visie voor sport en bewegen en het creëren van een breed draagvlak voor deze visie heel belangrijk om vmbo-leerlingen in beweging te krijgen. Daarnaast vinden zij het inzetten van de regiocoach en het voortzetten van de netwerken van belang. De deelnemende scholen zijn structureel meer gaan samenwerken met diverse partners op het gebied van sport en bewegen. Daarnaast zijn voldoende financiering, de aanwezigheid van een sport- en beweegcoördinator en het actief betrekken van jongeren bij de vormgeving van het aanbod van doorslaggevend belang geweest. Bijna de helft van die scholen geeft aan dat zij de activiteiten die in het kader van 'Vmbo in beweging' zijn opgezet volgend jaar voortzetten en 38% breidt deze zelfs uit.

Het project 'Vmbo in beweging' is een succesvol project dat jongeren in beweging heeft gekregen en scholen heeft gestimuleerd om actie te ondernemen om het aantal inactieve leerlingen te verkleinen. Bekeken wordt of de deelnemende scholen aan het project als 'coach' kunnen fungeren voor collega vmbo-scholen in de regio die niet participeerden in het project. Het project kan daarbij als voorbeeld dienen voor nieuwe activiteiten in het voortgezet onderwijs. Ook de ervaringen van de projectgroep Combifuncties Onderwijs zullen meegenomen worden.

1.3 De sector middelbaar beroepsonderwijs (mbo):

De sector middelbaar beroepsonderwijs heeft ruim 550.000 studenten die op 66 instellingen door heel Nederland studeren. De studenten volgen een opleiding in de beroepsopleidende leerweg (bol) of de beroepsbegeleidende leerweg (bbl). Hun leeftijd varieert van 16 tot ruim 50 jaar, waarbij de bol-studenten meestal tussen de 16 en 23 jaar zijn. Binnen het mbo zijn de onderwijsinhouden beschreven in kwalificatiedossiers (zie www.kwalificatiesmbo.nl). Naast deze ongeveer 300 beroep specifieke dossiers moeten alle scholen de studenten een programma 'Loopbaan en burgerschap' (2011)¹⁸ aanbieden. Hierin staan diverse overstijgende leerdoelen zoals politiek, je plek in de maatschappij en vitaal burgerschap.

In 1996 hebben de overheid en het onderwijs de verplichting om bewegingsonderwijs en sport te programmeren los gelaten. Vanaf 2007 is het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap toegevoegd aan de onderwijsdoelen, met daarin als 7e kerntaak; Vitaal Burgerschap. Deze onderwijsdoelen hebben de afgelopen jaren bijgedragen aan het voorzichtig herinvoeren van onderwijs in de thema's bewegen en gezonde leefstijl. De aangepaste versie van dit document in 2011 geeft nog duidelijker de richting aan het onderwijs.

¹⁸ Zie: <http://www.kwalificatiesmbo.nl/leren-loopbaan-en-burgerschap.html>

De huidige tekst is:

De dimensie vitaal burgerschap

De dimensie vitaal burgerschap heeft betrekking op de bereidheid en het vermogen om te reflecteren op de eigen leefstijl en zorg te dragen voor de eigen vitaliteit als burger en werknemer.

Hierbij gaat het om de zorg voor de eigen vitaliteit en fitheid. Daarbij is een belangrijke taak om de juiste afstemming te vinden tussen werken, zorgen (voor jezelf en voor anderen), leren en ontspannen.

De student heeft kennis over en inzicht in de volgende onderwerpen die bij de dimensie vitaal burgerschap aan bod komen: de kenmerken van een gezonde leefwijze waaronder de nationale norm gezond bewegen en de aard, plaats en organisatie van gezondheid bevorderende activiteiten in de samenleving en het arbeidsproces.

Om zorg te kunnen dragen voor de eigen gezondheid is het nodig dat de student zich bewust is van zijn eigen leefstijl, gezondheidsrisico's van leefstijl en werk in kan schatten, op basis daarvan verantwoorde keuzes kan maken en activiteiten onderneemt die bijdragen aan een gezonde leefstijl. Het gaat naast bewegen en sport ook om aspecten als voeding, roken, alcohol, drugs en seksualiteit.

De sportdeelname onder jongeren in het mbo is laag en neemt af¹⁹. Het opleidingsniveau is een directe indicator van de hoogte van de gezondheidslast en levensverwachting²⁰ net als het gebrek aan beweging gedurende iemands actieve leven²¹. Vanuit het beroepsonderwijs is ook het perspectief van de werkgever een van de uitgangspunten bij het bepalen van de onderwijsdoelen en inhouden. Zo is ook het thema 'Vitaal werknemerschap' binnen de kwalificatiedossiers een onderdeel dat versterking nodig heeft om de startende jongere op de arbeidsmarkt een gezondere start te laten maken. De thema's Inzetbaarheid, Veiligheid en Arbo horen daarbij. Vitaal werknemerschap is in het mbo een belangrijk thema in de discussie over 'zware beroepen' en 'langer doorwerken' bij het opleiden van goede startende beroepsbeoefenaren.

Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs 2008-2012

Uit de alliantie School en Sport hebben in het jaar 2007 en 2008 al 15 mbo-instellingen een extra impuls gekregen met de zogenaamde startpremie. Deze stimulering is versterkt in het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs (2008-2012). In deze periode is er gewerkt aan het realiseren van de geformuleerde 5%-doelstelling; 5% van de netto onderwijstijd bestaat uit sportactieve lessen die verankerd zijn in de studiegids; dat is 1 lesuur per week.

Vergelijking van de beginsituatie in 2008 in vergelijking met 2012.

	Percentage bol-studenten dat 5%-norm haalt in 2008	Percentage bol-studenten dat 5%-norm haalt in 2012
1 ^e jaars	17%	45%
2 ^e jaars	10%	21%
3 ^e jaars	5%	10%
4 ^e jaars	4%	7%

Bron: DSP, Monitor sport en bewegen mbo 2008 en 2012.

¹⁹ SCP rapport: Sportdeelname in Nederland 2010

²⁰ <http://www.nationaalkompas.nl/gezondheid-en-ziekte/sterfte-levensverwachting-en-daily-5/levensverwachting-verschillen-sociaaleconomisch/>

²¹ <http://www.tropw.nl/ti/ni/4516/tegezondheid/article/derail/1865864/2011/03/27/Beweeg-voor-je-brein-het-is-nooit-te-laat-om-te-beginnen.dhtml>

Het accent heeft binnen de scholen vooral gelegen op het verzorgen van onderwijs in de eerstejaars bol-groepen en op het aanbieden van leerinhouden vanuit vitaal burgerschap. De doorontwikkeling is zichtbaar in twee richtingen;

- a. les aan meer studenten op meer scholen; van 45% → 75%?
- b. leerinhouden verdiepen en verbreden, meer leefstijl gebonden en meer gericht op vitaal werknemerschap.

Platform Bewegen en Sport

Vanuit de MBO Raad bestaat al ongeveer 20 jaar het platform Bewegen en Sport mbo (zie www.platformbewegenensport.nl). In dit platform komen de leden, de sportcoördinatoren van op dit moment 44 scholen, 4 keer per jaar bij elkaar en wisselen ze op diverse manieren informatie uit. Een greep uit de huidige activiteiten; studiedagen, congressen, themanetwerkbijeenkomsten, studiereizen, goed gevulde website en nieuwsbrief. De afgelopen jaren was dhr. [REDACTED] voorzitter van dit platform. Vanwege zijn vertrek naar het ministerie van OCW zoekt het platform nog naar een vervanger.

Handleiding Gezonde School

Het RIVM heeft in 2011 in samenwerking met de MBO Raad de handleiding Gezonde School samengesteld. Inmiddels zijn in 2012 12 instellingen actief gestart met deze handleiding. Het NIGZ ondersteunde hun daarbij.

Mbo-scholen kunnen voor de basis van hun Gezonde School-beleid gebruik maken van de schoolsituatie die uit de leefstijltest voor mbo-studenten komt. Ook presenteert deze test start- en effectmetingen. Studenten beantwoorden op www.testjeleefstijl.nu vragen over hun leefstijl en doen een fittest. De zelfreflectie via deze leefstijltest biedt de basis voor de student om het sport- en leefstijl (les) programma op de school te volgen.

Vervolg

De afgelopen jaren is er vanuit het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs een goede start gemaakt in het mbo met het herintroduceren van bewegen en gezonde leefstijl. Daarom is de mbo-sector nu in staat om verder te groeien als het gaat om meer en beter onderwijs binnen deze thema's.

In de komende vier jaar willen we bij de bestuurders van mbo-instellingen het bewustzijn vergroten van de positieve effecten van meer aandacht voor bewegen en een gezonde leefstijl voor de student, medewerkers, school en maatschappij. In het argumentenoverzicht van de Handleiding Gezonde School voor het mbo staat dit als volgt beschreven²²:

Een Gezonde School stimuleert op een integrale en structurele manier de gezondheid van studenten en medewerkers en legt dit vast in haar beleid. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie WHO gaat het bij 'gezondheid' niet alleen om de afwezigheid van ziekte, maar om een volledig lichamelijk, geestelijk, sociaal en maatschappelijk welbevinden. Een gezond mbo draagt hier op verschillende manieren aan bij. Een gezonde student heeft meer kans op goede schoolprestaties en verzuimt minder. Goede schoolprestaties leiden op langere termijn tot maatschappelijk succes. En een gezonde werkomgeving bevordert daarnaast de tevredenheid van het schoolpersoneel. Dit vermindert het ziekteverzuim. Binnen het mbo kunnen uiteenlopende gezondheidsthema's aandacht krijgen. Denk aan actuele onderwerpen als overgewicht, overmatig alcoholgebruik, psychische gezondheid, fysieke veiligheid of relaties en seksualiteit. Een Gezonde School richt zich in haar beleid op signalering van ongezond gedrag, educatie over gezondheidsthema's en op omgevingsfactoren, zoals rookzones en een beweging stimulerende omgeving. Structurele aandacht voor gezondheid, vastgelegd in het beleid van de mbo-instelling, zorgt voor een

²² [Argumentenoverzicht Gezonde school mbo](#)

blijvend resultaat. Structurele en langdurige aandacht voor een gezondheidsonderwerp vergroot de kans om ook op lange termijn effecten te realiseren. Onderzoek toont aan dat gezondheidsbevordering het meeste effect heeft als activiteiten voor een bepaald gezondheidsthema op meerdere niveaus worden aangeboden.

De vier niveaus van gezondheidsbevordering zijn de volgende (met als voorbeeld het thema roken):

- *Signalering, bijvoorbeeld studenten die veel roken signaleren en met hen het gesprek aangaan.*
- *Gezondheidseducatie, bijvoorbeeld lessen Vitaal Burgerschap met aandacht voor het onderwerp roken en het omgaan met groepsdruk.*
- *Schoolomgeving, bijvoorbeeld het inrichten van rookzones.*
- *Schoolbeleid, bijvoorbeeld regelgeving rond roken als onderdeel van het beleid van de instelling.*

Naast een aanpak gericht op de verschillende niveaus van gezondheidsbevordering, is het belangrijk dat de gekozen activiteiten inspelen op verschillende doelgroepen. Door vanaf het begin zowel studenten als medewerkers te betrekken, vergroot u het draagvlak voor de Gezonde School.

2. Doelstelling Onderwijsagenda SBGL

In dit hoofdstuk beschrijven we wat de doelstelling is voor de Onderwijsagenda SBGL en werken deze integraal en per sector specifiek uit. Omdat de verschillende doelgroepen binnen het onderwijs verschillende doelen en resultaten hebben beschrijven we deze per sector en gaan we uit van specifieke subdoelen op macro-niveau (de bestuurder), op meso-niveau (de directie) en op micro-niveau (de leraar/docent). Waarbij we ervan uit gaan dat de subdoelen bijdragen aan de hieronder beschreven hoofddoelstelling. De sectorraden hebben mede naar aanleiding van de Kamerbrief (van 13 april 2012) de volgende ambitie geformuleerd:

Het stimuleren van scholen om te komen tot schoolbeleid voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en gezond leefstijlaanbod in en rondom de school.

2.1 Gezamenlijke doelstelling

De Onderwijsagenda SBGL is bedoeld voor het primair - en voortgezet onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en daarmee voor de leeftijdsgroep 4- 18 jaar. Omdat de Onderwijsagenda SBGL aanhaakt bij brede scholen/Integrale Kind Centra's middels het Programma Sport en Bewegen in de buurt, komen de 0-4 jarige mogelijk ook in contact met het programma-aanbod. Mbo-studenten die in studiejaar 1 en 2 zitten en ouder zijn dan 18 jaar worden in het aanbod meegenomen.

De doelstellingen worden (eventueel) elk jaar aan de hand van de behoefte en wens van scholen aangepast en aangescherpt. De Onderwijsagenda SBGL stuurt namelijk vooral op het aanwakkeren van de vraag en heeft vervolgens een vraaggericht aanbod. Om deze vraag op te halen en het onderwijs zo goed mogelijk te bedienen wordt er een Servicepunt opgericht (zie hoofdstuk 6), waarin de drie sectorraden in samenwerking met landelijke experts en (aangewezen) actoren gezamenlijk communiceren naar en met de scholen en te ondersteunen bij het versterken van de elementen van Gezonde School. De Onderwijsagenda SBGL is hierdoor van, voor én door de scholen.

De sectorraden hebben de ambitie om scholen te helpen bij hun bewustwording van de positieve effecten van meer aandacht voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rondom de school voor de leerlingen/studenten, medewerkers, school en maatschappij. Daarbij zet de Onderwijsagenda in op het stimuleren van scholen om gezond en duurzaam schoolbeleid te formuleren en dit uit te voeren.

De gehanteerde definitie van 'gezonde leefstijl' is:

Leefstijl is een set van gedragingen die invloed heeft op de gezondheid

Hiermee worden alle leefstijlthema's bedoeld; meer sport en bewegen, gezonde voeding, niet roken, matige alcoholconsumptie, geen druggebruik en veilige seks.

De gezamenlijke –sector overstijgende- doelstellingen van de Onderwijsagenda SBGL zijn:

- In 2016 heeft 25% van de (po-, vo-, en mbo-)scholen in Nederland een beschreven Gezonde School-beleid op meso-/directie-niveau. Dat heeft geleid tot het uitreiken van minimaal 850 vignetten Gezonde school.
- In 2016 is er een samenhangend landelijk beleid en de uitvoering daarvan, voor scholen op het gebied van een gezonde leefstijl, om de diverse initiatieven te kunnen kanaliseren.
- In 2016 is er een doorlopende leerlijn Gezonde leefstijl uitgewerkt met bijbehorend leermiddelen- en leerlingvolgsysteemadvies.

2.2 Subdoelen sector primair onderwijs

Vanuit de sector po zet de Onderwijsagenda SBGL in op het realiseren van de onderstaande doelen. In 2016:

- is het percentage leerlingen in het primair onderwijs (te weten het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs) dat voldoet aan de beweegnorm²³ gestegen van 47% naar minimaal 53%.
- hebben minimaal 450 basisscholen in Nederland de toekenning van het Vignet Gezonde School behaald.
- voldoen alle po-scholen tenminste aan de minimumnorm (groepen 1 en 2 dagelijks lichamelijke opvoeding, de groepen 3 t/m 8 twee keer per week drie kwartier, en leerlingen uit het speciaal basisonderwijs drie keer per week drie kwartier) voor lichamelijke opvoeding in het primair onderwijs.
- werken de primair onderwijs scholen zoveel mogelijk samen met de binnen en buitenschoolse sport en beweegaanbieders.
- geven bevoegde (vak)leerkrachten de lo-lessen.

Voor het primair onderwijs worden op drie niveaus doelen onderscheiden. Op zowel het bestuurlijk niveau (macro), het directie/schoolleidingniveau (meso), als het niveau van de individuele leerkracht (micro) moet de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl leiden tot een meer integraal, duurzaam en effectiever (school)beleid. Uiteindelijk moeten de doelstellingen die op de drie afzonderlijke niveaus zijn geformuleerd bijdragen aan het bereiken van hetzelfde doel, namelijk het verhogen van de beweegparticipatie van leerlingen van 4 t/m 12 jaar. Daarmee moeten ze leiden tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rondom de school.

Op macro-bestuurlijk niveau: bestuur

Op macro-/bestuurlijk niveau streeft de po-sector ernaar om schoolbesturen, en specifiek schoolbesturen in de regio's/wijken waar de sportparticipatie (zeer) laag is, te stimuleren om schoolbreed gezondheidsbeleid te ontwikkelen. De opdracht aan de schoolbesturen is om te zorgen voor optimale condities voor scholen en professionals zoals goede accommodaties, financiering en samenwerkingspartners in de regio.

Meso-/directieniveau: school

De doelstelling op meso-/directieniveau is dat het aantal scholen dat aantoonbaar bezig is met het vormgeven van Gezond School-beleid, specifiek in de wijken/regio's waar de sportparticipatie (zeer) laag is, toeneemt. Binnen de projectperiode (2012-2016) wordt gestreefd naar toekenning van het vignet Gezonde School aan minimaal 450 basisscholen. De opdracht aan de directies is om samen te werken met samenwerkingspartners in de buurt/wijk.

Micro-niveau: bevoegd (vak) leerkracht/combinatiefunctionaris/buurtsportcoach

Op het micro- niveau van de bevoegde (vak)leerkracht, combinatiefunctionaris en buurtsportcoach streeft de po-sector naar kwalitatieve versterking van het onderwijs in lichamelijke opvoeding en leefstijlthema's door professionalisering van vakleerkrachten en vormen van collegiale consultatie.

²³ Beweegnorm is in dit verband de Combinorm (NNGB + Fitnorm) volgens de ouders van 4-11 jarige.

2.3 Subdoelen sector voortgezet onderwijs

Vanuit de sector vo zet de Onderwijsagenda SBGL in op het realiseren van de volgende doelen:

In 2016:

- is het percentage leerlingen in het voortgezet onderwijs dat voldoet aan de beweegnorm gestegen naar minimaal 50%.
- heeft 35% van de vo-scholen in Nederland een beschreven Gezonde School-beleid wat heeft geleid tot het uitreiken van minimaal 200 vignetten Gezonde School.
- hebben alle vo-scholen een – in het schoolbeleid verankerd – gezond voedingsaanbod op de school.
- voldoen alle vo-scholen aan de minimumnorm voor lichamelijke opvoeding.
- geven vakleerkrachten die hun professie aantoonbaar onderhouden, de lessen lichamelijke opvoeding.
- is het aantal maatschappelijke stages²⁴ bij aan sport, bewegen en leefstijl gerelateerde organisaties met 25% toegenomen.
- is het aantal vmbo-scholen (bb en kb) en praktijkscholen dat een aanvullend sportprogramma aanbiedt met 50% toegenomen.
- heeft 10% van de leerlingen in het vo de onlinetest 'testjeleefstijl.nu' gedaan.

Voor het voortgezet onderwijs worden op drie niveaus doelen onderscheiden. Op zowel het niveau van de individuele docent, het schoolniveau als het bestuurlijk niveau moet de agenda sport, bewegen en een gezonde leefstijl leiden tot een meer integraal en effectiever beleid. Voor deze drie actoren geldt dat zij ieder in hun eigen domein een grote invloed hebben op het stimuleren van dit gedrag bij jongeren. Uiteindelijk moeten de doelstellingen die op de drie afzonderlijke niveaus zijn geformuleerd bijdragen aan het komen tot schoolbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl. Het doel hiervan is het verhogen van de beweegparticipatie van jongeren en het vergroten van de aandacht voor een gezonde leefstijl onder jongeren in het vo. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het handvest gezonde kantine²⁵

Macro-bestuurlijk niveau: bestuur

De focus van het bestuur is om een school- of bestuursbreed gezondheidsbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl te ontwikkelen en dit beleid vervolgens te verankeren en te borgen. Dit alles aansluitend bij de Code Goed Onderwijsbestuur. De opdracht aan het bestuur daarbij is om te zorgen voor optimale condities voor scholen en professionals, zoals goede accommodaties, financiering en samenwerkingspartners in de regio. De Onderwijsagenda SBGL ondersteunt de bestuurders hierbij met een professionaliseringsaanbod en handreikingen op dit terrein.

Meso-directieniveau: school

De opdracht aan de directie is om sport, bewegen en gezonde leefstijl in het schoolbeleid te verankeren en hiervoor draagvlak te creëren binnen de school. Belangrijk daarbij is te werken vanuit de visie van de school zelf. Wil ik mij profileren als sportactieve en/of gezonde school? Wat wil ik op het terrein van sport, bewegen en gezonde leefstijl betekenen in mijn wijk/buurt? Gestreefd wordt naar een substantiële toename van het aantal scholen dat het vignet Gezonde School behaalt.

Micro-niveau: docent/vaksectie

De focus ligt hierbij op kwalitatieve versterking van het onderwijs in lichamelijke opvoeding en gezonde leefstijl door professionalisering van vakleerkrachten in de vorm van o.a. collegiale

²⁴ Athankelijke van politieke besluitvorming over de maatschappelijke stages

²⁵ <http://www.voedingscentrum.nl/professionals/horeca-en-catering/handvest-gezonder-voedingsaanbod-op-scholen.aspx>

consultatie, themabijeenkomsten en intervisie. Daarnaast zet de Onderwijsagenda SBGL in op het uitbreiden van het aantal scholen dat bij sport en bewegen in en om de school nieuwe activiteiten aanbiedt waarbij ruimte is voor ideeën van leerlingen (meedenken/meedoen/mee organiseren). Dit lukt alleen door samen te werken met verenigingen en andere partners op lokaal/regionaal niveau. Ook deze lokale en regionale partners kunnen gebruik maken van het professionaliseringsaanbod.

2.4 Subdoelen sector middelbaar beroepsonderwijs

Vanuit het mbo zet de Onderwijsagenda SBGL in op het realiseren van de volgende doelen:
In 2016:

- is het percentage studenten in het middelbaar beroepsonderwijs dat voldoet aan de bewegnorm gestegen naar minimaal 50% (t/m 17 jaar) en 60% (18 jaar en ouder).
- heeft 35% van de mbo-scholen in Nederland een beschreven Gezonde School-beleid wat heeft geleid tot het uitreiken van minimaal 200 vignetten Gezonde School.
- hebben alle mbo-scholen een – in het schoolbeleid verankerd - gezond voedingsaanbod op de school en resulteert dit in 100% van de kantines met een gezond aanbod.
- is het aantal mbo-scholen dat een aanvullend schoolsportprogramma aanbiedt met 50% toegenomen.
- heeft 75% van de eerstejaars bol-studenten de onlinetest 'testjeleefstijl.nu' gedaan en 50% van de tweedejaars bol-studenten.
- voldoet 75% van de mbo-scholen aan het 5%-aanbod van sportactieve lessen voor de eerstejaars bol-studenten.
- hebben 20 scholen voor in totaal 20.000 tweedejaars bol-studenten sportactieve lessen die 5% van de onderwijstijd uitmaken.
- hebben 20 scholen voor in totaal 10.000 eerstejaars bbl-studenten sportactieve lessen die 5% van de onderwijstijd uitmaken.

Binnen het middelbaar beroepsonderwijs worden op drie niveaus doelen onderscheiden. Op zowel het niveau van de individuele docent, het schoolniveau als het bestuurlijk niveau moet de Onderwijsagenda SBGL leiden tot een meer integraal en effectiever beleid. Voor deze drie actoren geldt dat zij ieder in hun eigen domein een grote invloed kunnen hebben op het stimuleren van dit gedrag bij jongeren. Uiteindelijk moeten de doelstellingen die op de drie afzonderlijke niveaus zijn geformuleerd bijdragen aan het komen tot schoolbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl. Het doel hiervan is het verhogen van de beweegparticipatie van jongeren en het vergroten van de aandacht voor een gezonde leefstijl onder jongeren in het mbo.

Macro-bestuurlijk niveau: bestuur

De focus van het bestuur is om een school- of bestuursbreed gezondheidsbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl te ontwikkelen en dit beleid te verankeren en borgen. De opdracht aan het bestuur daarbij is om te zorgen voor optimale condities voor de school en professionals zoals goede accommodaties, financiering en samenwerkingspartners in de regio. De Onderwijsagenda SBGL ondersteunt bestuurders hierbij met een professionaliseringsaanbod en handreikingen op dit terrein. Het gebruik van de handleiding Gezonde School mbo is hiervoor het geëigende instrument.

Meso-directieniveau: school

Binnen het mbo is de midden managementlaag van directeuren en teamleiders het gremium dat de besluiten neemt over lessenplanning, docenteninzet en de begroting per onderwijseenheid. Hier zal vooral de focus liggen op de kwantiteit. Dus staan onderwerpen als financiën, planning, deskundigheidsbevordering en netwerkvorming centraal.

Het onderwijs dat scholen geven is verankerd in studiegidsen en wordt daarmee zoveel mogelijk uit de lumpsum gefinancierd. Het aanbod dat scholen geven komt voor het grootste deel uit de

lessendatabase 'Vitaal mbo', dat als dé digitale verzamel- en ontwikkelplaats dient voor goede leerinhouden.

Micro niveau: docent/vaksectie

De focus ligt hierbij op kwalitatieve versterking van het onderwijs in vitaal burgerschap en vitaal werknemerschap door professionalisering van vakleerkrachten in de vorm van o.a. collegiale consultatie, themabijeenkomsten en intervisie. Het platform Bewegen en Sport van de MBO Raad speelt hier een belangrijke rol in.

Ook is er veel aandacht voor het vergroten van het gebruik van de bekende, al bestaande interventies. Voor het mbo gaat het specifiek om Testjeleefstijl.nu (www.testjeleefstijl.nu) en de lessendatabase 'Vitaal mbo' (www.vitaalmbonl).

Het stimuleren van de kwantitatieve versterking van binnenschools aanbod is gericht op het behalen van de 5%-norm met kwalitatief sterke lessen.

3 Activiteiten per sector

In dit hoofdstuk staan de activiteiten per sector. Deze activiteiten zijn concrete uitwerkingen van de in hoofdstuk 2 genoemde doelen.

3.1 Primair onderwijs

In hoofdstuk 1 is beschreven dat de po-sector speerpunten heeft in de Onderwijsagenda SBGL: schoolbeleid, focus op interventies & ondersteuningsaanbod en partnerschap. Wat betreft het schoolbeleid zoomt de sector in op drie niveaus, zie hoofdstuk 3.1.1 t/m 3.1.3. De resultaten van de focus op interventies & het ondersteuningsaanbod vindt in nauwe samenhang met de #Jeugdimpuls plaats, zie hoofdstuk 3.1.4. Het speerpunt partnerschap is verweven in de resultaten op macro-, meso- en micro-niveau. Bijvoorbeeld door het organiseren van kennisdeling/studiedagen die gezamenlijk georganiseerd worden met de betrokken actoren.

3.1.1 Macro-/bestuurlijk niveau

De PO-Raad behartigt als vereniging de gemeenschappelijke belangen van de besturen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Daarmee is de PO-Raad als communicatiekanaal de logische weg om de bestuurders te bereiken.

Om bij te dragen aan de hoofddoelstelling stimuleert de PO-Raad schoolbesturen tot een gericht en duurzaam (school)beleid op het gebied van sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De PO-Raad start met een oproep onder haar leden, waarin de raad vraagt welke schoolbesturen het thema Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl op de agenda hebben en welke schoolbesturen daaraan aandacht geven in hun bestuurlijk (school)beleidsplan. De PO-Raad wil inzichtelijk(er) krijgen wat de vraag en behoefte van de besturen is. Mede aan de hand daarvan publiceert en verspreidt de PO-Raad goede voorbeelden. Een voorbeeld daarvan is een nieuwsbericht met daarin een schoolportret van 1 á 2 schoolbesturen. De PO-Raad interesseert en motiveert de schoolbestuurders ook voor het thema sport, bewegen en een gezonde leefstijl op bestuurlijk relevante congressen en bijeenkomsten.

In samenwerking met diverse partijen ontwikkelt de PO-Raad een raamwerk als tool op bestuurlijk niveau. Dit raamwerk is eind 2013 ontwikkeld, verspreid, gepubliceerd en aangereikt aan de schoolbesturen. Dit raamwerk draagt bij aan de ontwikkeling en ondersteuning van de individuele, bestuurlijke schoolbeleidsplannen.

Kortom, de Onderwijsagenda SBGL:

- Doet een behoefteonderzoek onder de leden van de PO-Raad;
- Publiceert en verspreidt goede voorbeelden onder de leden van de PO-Raad;
- Ontwikkelt een beleidshandreiking voor en door bestuurders in het PO;
- Doet een gericht professionaliseringsaanbod voor bestuurders in het PO.

3.1.2 Meso- /directieniveau

Op basis van minimaal vijf good practices ontwikkelt de PO-Raad een stappenplan voor integraal en structureel schoolbeleid. De PO-Raad doet dit in samenwerking met het Centrum Gezond Leven, de KVLO, #Jeugdimpuls en mogelijk de AVS (als natuurlijke partner van de schoolleiders). Het streven is om dit stappenplan eind 2013 ontwikkeld, verspreid, gepubliceerd en aangereikt te hebben aan schoolleiders/schooldirecties.

Ook op directie- en schoolleidersniveau vraagt de raad aandacht voor het thema sport, bewegen en gezonde leefstijl tijdens voor de doelgroep relevante congressen/bijeenkomsten. Het streven is om dit minimaal één keer per jaar aanbod te laten komen.

In samenwerking met de landelijke partners organiseren we studiedagen/lezingen, waardoor het thema ook op dit niveau (nog meer) op de agenda komt. Het streven is om alle schoolleiders / directeuren te bereiken.

Kortom, de Onderwijsagenda SBGL:

- *Ontwikkelt een stappenplan voor integraal en structureel schoolbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl;*
- *Ondersteunt scholen – met name scholen in wijken/regio's waar de sportparticipatie laag is – door het aanbieden van een ondersteuningsaanbod (financieel en/ of advies op maat) i.s.m. het #Jeugdimpuls;*
- *Doet een gericht professionaliseringsaanbod voor schoolleiders in het po;*
- *Organiseert studiedagen/lezingen voor directies/schoolleiders in het po;*
- *Geeft scholen een financiële ondersteuning om Gezonde School beleid vorm te geven, vignetten aan te vragen en CGL erkende interventies te implementeren.*

3.1.3 Micro-/leerkrachtniveau

Voor de bevoegde (vak) leerkrachten, combinatiefunctionarissen, buurtsportcoaches en andere professionals in het onderwijsveld komt er ter stimulering van de deskundigheidsbevordering tijdens bijvoorbeeld een studiedag, een netwerkdag of een congres aandacht voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl. Daarbij wordt gestuurd op de methodiek van de Gezonde School. De Onderwijsagenda SBGL sluit aan bij de bestaande deskundigheidsbevorderingen van bijvoorbeeld de KVLO, de pabo's en het Programma Sport, Bewegen in de Buurt. Deze aansluiting vindt o.a. plaats via de Landelijke Experts.

Kortom, de Onderwijsagenda SBGL:

- *Doet een gericht professionaliseringsaanbod voor bevoegde (vak) leerkrachten, combinatiefunctionarissen, buurtsportcoaches en andere professionals in het po-onderwijsveld;*
- *Ondersteunt scholen – met name scholen in wijken/regio's waar de sportparticipatie laag is – door het aanbieden van een ondersteuningsaanbod (financieel en/ of advies op maat) i.s.m. #Jeugdimpuls voor 2012;*
- *Werkt mee aan het sector overstijgend ontwikkelen van een doorlopende leerlijn met bijpassende leermaterialen en leerlingvolgsysteem.*

3.2 Voortgezet onderwijs

3.2.1 Macro-/bestuurlijk niveau

De VO-raad behartigt als vereniging de gemeenschappelijke belangen van de besturen in het voortgezet onderwijs en het praktijkonderwijs. Daarmee is de VO-raad als communicatiekanaal de logische weg om de bestuurders te bereiken. De uitingen van de VO-raad, zoals VO-actueel en VO-magazine hebben een hoog bereik onder de bestuurders en schoolleiders. Ook de website van de VO-raad raadplegen zij veelvuldig.

Om bij te dragen aan de hoofddoelstelling stimuleert de VO-raad schoolbesturen tot een gericht en duurzaam (school)beleid op het gebied van sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De VO-raad start met een oproep onder haar leden, waarin de raad vraagt welke schoolbesturen het thema sport, bewegen en gezonde leefstijl op de agenda hebben en welke schoolbesturen daaraan aandacht geven in hun bestuurlijk (school)beleidsplan. Hierdoor krijgt de VO-raad inzichtelijk(er) wat de vraag en behoefte van de besturen is. Mede aan de hand daarvan publiceert en verspreidt de VO-raad goede voorbeelden. De VO-raad interesseert en motiveert de schoolbestuurders ook voor het thema sport, bewegen en een gezonde leefstijl via bestuurlijk relevante congressen.

In samenwerking met de landelijke partners ontwikkelt de raad samen met bestuurders een raamwerk als tool op bestuurlijk niveau. Dit raamwerk is eind 2013 ontwikkeld, verspreid, gepubliceerd en aangereikt aan de schoolbesturen.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Ontwikkelt een beleidshandreiking voor en door bestuurders in het vo;*
- *Doet een gericht professionaliseringsaanbod voor bestuurders in het vo;*
- *Vestigt specifieke aandacht op het belang van sport, bewegen en gezonde leefstijl in het praktijkonderwijs en de bb en kb in het vmbo in de diverse publicaties van de VO-raad.*

3.2.2 Meso- /directieniveau

Ook op directie- en schoolleidersniveau vraagt de VO-raad op allerlei manieren aandacht voor het thema sport, bewegen en gezonde leefstijl tijdens voor de doelgroep relevante congressen/bijeenkomsten en publicatie-uitingen.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Ondersteunt scholen – met name scholen voor vmbo en praktijkonderwijs - bij het vormgeven van een aanvullend schoolsportprogramma en het betrekken van jongeren bij deze activiteiten;*
- *Stimuleert scholen leerlingen een gezond voedingsaanbod aan te bieden;*
- *Promoot dat scholen het vignet gezonde school behalen;*
- *Stimuleert scholen Sport Oriëntatie Keuzetrajecten (SOK) vorm te geven in samenwerking met regionale partners;*
- *Stimuleert scholen deel te nemen aan de schoolsportcompetitie Mission Olympic;*
- *Ondersteunt scholen bij het versterken van de ouderbetrokkenheid bij voeding en bewegen op school, samen met de werkgroep ouderparticipatie van het CGG, de School;*
- *Stimuleert scholen meer maatschappelijke stages bij sportverenigingen en overige aan sport, bewegen en leefstijl gerelateerde organisaties aan te bieden;*
- *Onderzoekt de mogelijkheid om in Vensters voor Verantwoording een indicator voor sport, bewegen en gezonde leefstijl op te nemen;*
- *Brengt belemmeringen in kaart die LOOT scholen en overige vo-scholen ondervinden die 'sporttalenten' in huis hebben en zoekt oplossingen voor deze belemmeringen;*
- *Geeft scholen een financiële ondersteuning om Gezonde School-beleid vorm te geven, vignetten aan te vragen en CGL erkende interventies te implementeren.*

3.2.3 Micro- /leerkrachtniveau

Voor de bevoegde (vak) leerkrachten, combinatiefunctionarissen, buurtsportcoaches en andere professionals in het onderwijsveld komt tijdens regionale of landelijke studiedagen, een netwerkdagen, of congressen aandacht voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Ontwikkelt een professionaliseringsaanbod voor de docenten en biedt dit aanbod, gericht op verbetering van de kwaliteit en verbreding van onder andere de lo-lessen;*
- *Doet een ondersteuningsaanbod voor professionals die zijn betrokken bij sport en bewegen in en om de school, in samenwerking met de landelijk betrokken partijen;*
- *Werkt mee aan het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn met bijpassende leermaterialen en leerlingvolgsysteem.*

3.2.4 Samenwerking op landelijk niveau

Enkele doelen van de Onderwijsagenda SBGL hebben betrekking op landelijke initiatieven en activiteiten, die niet direct te koppelen zijn aan individuele vo-scholen. De nadruk ligt op het verspreiden van good practices die aantoonbaar succesvol zijn geweest. Wat werkt nu echt? In navolging van het mbo wordt Testjeleefstijl.nl doorontwikkeld.

De Onderwijsagenda SBGL:

- Draagt in samenwerking met partners als NOC*NSF goede samenwerkingsvoorbeelden (zoals bijvoorbeeld met schoolsportverenigingen Rotterdam) landelijk uit;
- Ontwikkelt instrumenten die in het project Vmbo in beweging zijn opgeleverd - in samenwerking met NISB en KVLO - zo nodig door en stimuleert de inzet van deze instrumenten op nieuwe vmbo-scholen;
- Rolt succesvolle resultaten van het project Vmbo in beweging samen met huidige deelnemende scholen en andere samenwerkingspartners uit;
- Bewerkstelligt meer synergie in bestaande initiatieven als Olympisch Vuur, #Jeugdimpuls (deelspoor School) en Convenant Gezond Gewicht;
- Ontwikkelt Testjeleefstijl.nl voor het vo en promoot deelname aan deze interventie.

3.3 Middelbaar beroepsonderwijs

3.3.1 Macroniveau: de bestuurders:

De communicatiekanalen van de MBO Raad en MBO Diensten zijn de logische wegen om de bestuurders van mbo-scholen te bereiken. De nieuwsbrief van de MBO Raad en de MBO krant worden goed gelezen en verspreid in de scholen. Het informeren en overtuigen van bestuurders via de vergader- en overlegstructuur is een van de beste mogelijkheden om direct contact te hebben. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om via werkbezoeken direct de sportcoördinator van de instelling te ondersteunen en in gesprek te gaan met de bestuurder. Eén van de belangrijkste focussen is het samenstellen van beleid voor het krijgen van een Gezonde School. Het overtuigen van de bestuurders en helpen om goede keuzes te maken is een van de speerpunten.

Ook de bestuurder en directie van de MBO Raad en MBO Diensten zijn betrokken bij diverse netwerken en platforms. Door de bestuurder te adviseren, ondersteunen en vervangen waar nodig kunnen we de samenhang binnen de diverse projecten waarborgen.

Vanuit het platform zal er extra aandacht zijn voor het opzetten van Publiek Private Samenwerkingen (PPS). Binnen het mbo is hier al langer sprake van vanwege de goede relaties met het bedrijfsleven in het kader van afstemmen van werk en opleiding. Deze banden zijn een goede basis voor ondersteuning door bedrijven om een intensievere samenwerking rond vitaal werknemerschap aan te gaan. De werkgevers zijn immers bij een gezonde startende werknemer en bij een overdracht van kennis, vaardigheden en houding op de andere collega's. Bestuurders zullen geholpen worden bij het versterken van PPS binnen deze thema's.

Vanuit het platform SBGL zal er specifiek binnen het mbo netwerk van de facilitair managers worden ingezet op het informeren en waar mogelijk sturen, doorverwijzen of helpen bij het realiseren van een 100% aantal Gezonde kantines.

De Onderwijsagenda SBGL:

- Publiceert twee keer per jaar een artikel in de MBO krant;
- Maakt zoveel mogelijk de sense of urgency bespreekbaar en beantwoordt deze opgeroepen vraag binnen de diverse vergadercircuits van de MBO Raad én in persoonlijke gesprekken, in de komende vier jaren vinden minimaal veertig persoonlijke gesprekken met bestuurders plaats;
- Organiseert in 2014 en 2016 samen met de partners een congres;
- Neemt via de medewerker binnen de MBO Raad plaats in de diverse overlegorganen en legt de link naar de interne overige beleidsthema's zoals de kwalificatiedossiers, Loopbaan & Burgerschap, examinering, onderwijstijd/topsport en de opleiding Sport & Bewegen;
- Gaat met minimaal vier beroepssectoren een verbinding aan waarbinnen een aantal toonaangevende bedrijven betrokken worden die sector breed werken. Zij tonen een actieve betrokkenheid door bij te dragen aan de ontwikkeling én uitvoering van actieve leefstijl en vitaal werknemerschap programma's;

- *Vindt voor Testjeleefstijl.nu commerciële betrokkenen die de exploitatie makkelijker maken waardoor de klantprijs naar beneden kan;*
- *Begeleidt mbo-scholen waardoor 100% van de scholen een gezond voedingsaanbod heeft²⁶.*

3.3.2 Meso-niveau: het middenmanagement

Het uitwisselen van kennis en ervaringen tussen de experts, regiobegeleiders en collega's is een van de meest gewaardeerde activiteiten in het huidige platform Bewegen en Sport van de MBO Raad en is de uitkomst van het onderzoek naar de implementatie binnen het platform SBO, gedaan door Kennispraktijk (2012). Via het platform Bewegen en Sport mbo, ontmoeten de sportcoördinatoren van de mbo-instellingen elkaar minimaal vier keer per jaar. Daarnaast verdiepen zij zich via speciale masterclasses steeds in een thema. Via zijn website en nieuwsbrief houdt het platform de sportcoördinatoren maandelijks op de hoogte van alle nieuwe landelijke en regionale ontwikkelingen. Ook collegiale consultatie en studiereizen behoren tot het aanbod.

Binnen het mbo zijn er nog weinig beschreven interventies in de databases. De komende jaren worden meer activiteiten opgespoord en worden deze beter beschreven om ze te kunnen plaatsen in de databases. De beschreven activiteiten worden via diverse kanalen gepromoot.

De sportcoördinatoren worden geholpen met de uitvoering van het door het bestuur bepaalde beleid voor de Gezonde School. De Onderwijsagenda SBGL zet scholing op om de sportcoördinator beter zijn functie uit te kunnen laten oefenen. Onderwerpen zoals stakeholdermanagement, financiën, communicatie en politieke sensitiviteit komen hier aan bod.

Het begeleiden van de scholen bij de kansrijke landelijke ontwikkelingen zoals de Buurtsportcoach en de Sportimpuls, gebeurt via specifieke, regionale netwerkbijeenkomsten, nieuwsbrieven, tipsheets en de regionale ondersteuner.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Gebruikt het bestaande platform Bewegen en Sport mbo als ontmoetingsplaats voor de mbo-sportcoördinatoren. De bestaande activiteiten zoals de platformbijeenkomsten, maandelijke nieuwsbrief, website, studiereis en masterclasses worden binnen de kaders van de Onderwijsagenda SBGL uitgevoerd;*
- *Zet binnen de regio, gestuurd door de regionale ondersteuners de collegiale consultatie op;*
- *Zoekt samen met het onderzoeksprogramma van ZonMW de bestaande praktijk op, brengt ze in kaart en benoemt de witte vlekken benoemen. De witte vlekken zullen worden ontwikkeld en verspreid;*
- *Ontwikkelt de al eerder ontwikkelde en uitgevoerde opleiding voor sportcoördinatoren verder en zet deze voor alle betrokkenen in de markt;*
- *Probeert alle actuele ontwikkelingen te sturen en deze zo mede vorm te geven dat ze voor de sector het best passend zijn. Vervolgens worden de kansrijke ontwikkelingen actief verspreid en de sportcoördinatoren geholpen om dit toe te passen in hun eigen praktijk;*
- *Geeft scholen een financiële ondersteuning om Gezonde School beleid vorm te geven, vignetten aan te vragen en CGL erkende interventies te implementeren.*

3.3.3 Micro-niveau: de docent

Het gebruik en in de inhoud van Testjeleefstijl.nu en de lessendatabase Vitaalmbo.nl worden doorontwikkeld. Dit gebeurt zoveel mogelijk samen met de docenten in de school. De leefstijltest en de lessen worden steeds in de school getest en waar nodig aangepast. De lessendatabase wordt verder gevuld. Mogelijke uitbereiding naar het vo is een kans om een doorlopende leerlijn te maken. De Onderwijsagenda SBGL ontwikkelt een doorlopende leerlijn vitaliteit van po naar vo en naar mbo samen met de bijbehorende leermaterialen en leerlingvolgsysteem. Daarnaast wordt ingezet op de verbreding van de docent van smal (alleen biologie of bewegen), naar breed (meer een docent

²⁶ <http://www.gezonde.schoolkantine.nl/nl/school/nbo-school/>

bewegen en actieve leefstijl). Ook het breder ontsluiten van de kennis en producten van de thema-instituten is hierbij van belang. Er moet een betere samenwerking tussen de thema-instituten en het mbo ontstaan. De kwartiermaker onderwijs speelt hierbij een cruciale rol.

Binnen het mbo zijn er nog weinig beschreven interventies in de databases. De komende jaren worden meer activiteiten opgespoord en beter beschreven om ze te kunnen plaatsen in de databases. De beschreven activiteiten worden via diverse kanalen gepromoot.

Eén van de kansrijke onderdelen binnen het mbo om de sportieve activiteiten verder te promoten zijn schoolsport, verenigingen en kampioenschappen. Deze zijn al voorzichtig gestart en kunnen nu door naar een Nederland brede dekking. Het doorgroeien naar volwaardige verenigingen, als dependance van de schoolactieve vereniging met regionale en landelijke toernooien zijn echte stimulansen om te blijven sporten. Een Mission Olympic-opzet voor het mbo moet onderzocht worden. Scholen worden hierbij begeleid en geholpen. Goede afstemming met de KVLO en NOC*NSF zijn hierbij noodzakelijk.

Ook voor de docent zet de Onderwijsagenda SBGL diverse scholingsmogelijkheden, netwerken en congressen op. Veelal gebeurt dit in samenwerking met de andere sectoren en partners.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Ontwikkelt, test en promoot de lessendatabase met docenten;*
- *Werkt mee aan het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn met bijpassende leermaterialen en leerlingvolgsysteem;*
- *Promoot dat de mbo scholen de bestaande schoolsportverenigingen en schoolsport toernooien verder uitbouwen en zetten nieuwe, in kansrijke sporten, op;*
- *Zet een scholingsagenda op, samen met de landelijke partners, en voert die uit.*

4 Landelijke afstemming

Een deel van de landelijke ontwikkelingen wordt direct verbonden aan de Onderwijsagenda SBGL door de inzet van experts. De verbinding en ontwikkeling doen de sectorraden door eigen personele inzet. Naast deze verbondenheid zijn er een aantal landelijke initiatieven die in zich zelf een ontwikkeling voor het onderwijs hebben. Hieronder worden er aantal genoemd die op deze manier een belangrijke partner zijn.

#Jeugdimpuls

Zoals in de aanleiding staat beschreven zet de Onderwijsagenda SBGL in nauwe samenwerking met de #Jeugdimpuls in op 'in theorie goed onderbouwde' gezondheid bevorderende interventies. De #Jeugdimpuls (looptijd 2012-2014) geeft via de deelsporen school en sociale media een impuls aan de gezonde leefstijl van jongeren.

Twee van de vijf activiteiten van de #Jeugdimpuls zijn vooral gericht op de po-sector en sluiten aan bij de doelstelling van de Onderwijsagenda SBGL. In nauwe samenwerking wordt toegewerkt naar een handreiking Gezonde School voor po-directeuren die op zijn/haar school een gezonde leefstijl van zijn leerlingen wil bevorderen. De handreiking bevat informatie over redenen om aan een gezonde school te werken, tips over het verkrijgen van draagvlak en mogelijkheden om concreet aan de slag te gaan. De handreiking wordt ontsloten via www.gezondeschool.nl.

De andere op primair onderwijs gerichte activiteit vanuit de #Jeugdimpuls, waaraan de Onderwijsagenda SBGL bijdraagt, is het versterken van activiteiten middels het stimuleren van het gebruik van de 'in theorie goed onderbouwde' interventies/activiteiten. Basisscholen ontvangen informatie over opties om ondersteuning aan te vragen vanuit de #Jeugdimpuls (en de Onderwijsagenda SBGL). Uitgaand van hun vraag kunnen scholen hulp krijgen bij het uitvoeren van activiteiten om de gezondheid van hun leerlingen te bevorderen. Deze hulp wordt aangeboden in de vorm van (financiële) ondersteuning en/of advies op maat, en wordt uitgezet via een tenderconstructie. In juli 2012 is de #Jeugdimpuls gestart met de organisatie van deze tender, waarbij de PO-Raad, de lokale partijen (GGD-en), interventie-eigenaren en de GGD-NL zijn betrokken. Vanuit de #Jeugdimpuls wordt er voor het mbo gewerkt aan het ondersteunen van Testjeleefstijl.nu door het ontwikkelen van een digitale ondersteuning via social media en het uit werken en implementeren van het vignet Gezonde School door GGD NL. Beide ontwikkelingen zijn in goede samenwerking al gestart.

Convenant Gezond Gewicht

De sectorraden participeren zowel in het Convenant Gezond Gewicht (CGG) als de Onderwijsagenda SBGL. De sectorraden hebben commitment gegeven om zich in te zetten voor beide initiatieven. De doelstellingen van de Onderwijsagenda SBGL sluiten aan op de doelstellingen van het CGG (waaronder de doelstellingen van het deelconvenant school en JOGG). Om eenduidigheid en overzicht voor het onderwijs te garanderen, is het noodzakelijk dat beide initiatieven (CGG en Onderwijsagenda SBGL) samen optrekken en nauwe aansluiting zoeken bij elkaar. De Onderwijsagenda SBGL en het CGG maken hier in 2012 in goed overleg verdere afspraken over. De focuspunten van het deelconvenant school zijn:

1. Gezond voedingsaanbod op scholen
2. Sport en bewegen voor/tijdens/na schooltijd
3. Aanbod ouderparticipatie beschikbaar en toegankelijk maken
4. Geïntegreerd aanbod voeding- en beweeginterventies voor scholen en JOGG-gemeenten

De convenantpartners en dus ook het onderwijs, zijn inhoudelijk akkoord met deze focus en sluiten hier op aan. De afstemming is er op gericht dat de Onderwijsagenda SBGL een sterker accent legt op de JOGG-gemeenten en JOGG legt een sterker accent op het onderwijs. Op deze manier versterken beide initiatieven elkaar.

Landelijk Overleg Thema-instituten (LOT)

De thema-instituten werken aan een gezamenlijk plan om de gehele onderwijssector, met een accent op het vo en mbo, beter te bedienen met informatie en ondersteuning. De aangestelde kwartiermaker werkt dit plan uit. De Onderwijsagenda SBGL biedt alle hulp en communicatiekanalen om dit gezamenlijk in te vullen. Medio 2013 is dit plan van de LOT-partners gereed.

Sportimpuls

Een goede kans voor scholen om extra financiering te vinden is een aanvraag doe bij de Sportimpuls. Dat betekent dat

- a. er voldoende voor de scholen geschikte interventies in de menukaart beschikbaar moeten zijn, en
- b. scholen de weg naar deze aanvraag moeten kennen en een aanvraag in moeten kunnen dienen

Op beide aspecten kan de Onderwijsagenda SBGL scholen ondersteunen en begeleiden.

5 Monitoring en evaluatie

Onafhankelijke onderzoeksinstituten voeren de monitoring, evaluatie en eindrapportage uit in samenwerking met de diverse partijen die deel uit maken van de Onderwijsagenda SBGL. De monitoring dient twee doelen: het informeren van scholen over hun voortgang en positionering van andere scholen (hoe doe ik het?) en het in kaart brengen van de landelijke voortgang zodat mogelijk het beleid kan worden bijgesteld. Uiteindelijk dient dit als basis voor de verantwoording van alle inzet binnen de Onderwijsagenda.

Primair gaat het om het aantal scholen dat aantoonbaar bezig is met het vormgeven van Gezond School-beleid en daarnaast het aantal behaalde vignetten Gezonde School. Binnen de verschillende sectoren zijn verschillende accenten gelegd welke ook apart gemonitord dienen te worden. Dit wordt in de jaarlijkse tussenrapportage beschreven.

Ieder jaar levert de Onderwijsagenda SBGL op 1 oktober een tussenrapportage op waarbij de Output en Outcome ten opzichte van de geformuleerde ambitie en doelen worden verwoord. Op grond van deze rapportage past de Onderwijsagenda, waar nodig, de doelstelling en bijbehorende begroting aan. Dit vindt steeds in nauw overleg met de opdrachtgever plaats.

1 februari 2013	0-metingrapportage op gestelde doelen
1 november 2014	1-meting rapportage
1 november 2016	inhoudelijke eindrapportage
20 december 2016	financiële eindrapportage / accountantsverklaring

NB, door TNO:

In 2014 zal (vermoedelijk) het laatste trendrapport bewegen en gezondheid uitkomen. Hierin zullen de beweegcijfers staan beschreven tot en met 2012. Daarna zal het monitoren van bewegen in Nederland op een andere manier worden voortgezet. Hoe precies is nog niet helemaal duidelijk. De kans is echter groot dat de vragen waarmee het beweeggedrag in 2016 zal worden bepaald anders zal zijn dan de vragen die momenteel in de TNO monitor worden gebruikt. Hierdoor is het nog lastiger om een uitspraak te doen over het percentage kinderen dat in 2016 volgens deze nieuwe methode aan de beweegnorm zal voldoen.

6 Organisatiestructuur

6.1 Servicepunt

Het samenwerken van de drie sectorraden om te komen tot meer en beter bewegen in Nederland is uniek. De brancheverenigingen hebben een groot bereik binnen de scholen. Hun aanspreekpunt is voornamelijk de bestuurder in de school. Om de doelstellingen te behalen is het nodig om het hele spectrum aan doelgroepen te bereiken. Om dit te kunnen doen wordt er voor, door en met de scholen een Servicepunt ingericht waarin verschillende ondersteunings- en begeleidingsinstrumenten in samenwerking met lokale, regionale en landelijke partijen voor scholen beschikbaar komen. Er wordt hier nadrukkelijk gestuurd op het gebruik maken van de bestaande ondersteuningsinstrumenten en organisaties.

Er zijn drie rollen te herkennen binnen het Servicepunt:

1. Binnen elke onderwijsraad een verantwoordelijke medewerker worden aangesteld die samen met de projectleider en één van de voorzitters van de raden verantwoordelijk is voor de uitvoering van de sectorspecifieke activiteiten. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is belegd bij de heer Sjoerd Slagter, voorzitter VO-raad.
2. Team van verschillende landelijke experts volgen, sturen en communiceren alle landelijke ontwikkelingen.
3. De scholen krijgen desgewenst begeleiding en ondersteuning van de regionale schoolondersteuners.
4. Back office: communicatie-, financieel en administratief medewerker.

Daarnaast werkt het Servicepunt nauw met de andere organisaties in Nederland samen die aan vergelijkbare doelen werken.

Een vraag- en aanbodgestuurde serviceorganisatie ondersteunt de scholen. Het Servicepunt Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl voor het onderwijs heeft een fysieke en digitale component. Fysiek: de regioconsultanten komen op afroep langs, organiseren lokale en regionale bijeenkomsten en zorgen ervoor dat bestaande netwerken rond deze thema's beter vindbaar zijn voor de scholen en aansluiten bij hun behoefte. Ook vinden er regionale en landelijke bijeenkomsten plaats in de vorm van netwerkvorming, platformbijeenkomsten en deskundigheidsbevordering. Digitaal: het Servicepunt zet de bestaande websites van de Gezonde School, Wikiwijs en de afzonderlijke communicatiekanalen (website/nieuwsbrief) van de sectorraden in. Er komt geen aparte website/huisstijl omdat de Onderwijsagenda SBGL een tijdelijke impuls is waarbij het accent ligt op het versterken van bestaande initiatieven en reguliere organisaties.

Voor een aantal onderwerpen zijn er landelijk veel ontwikkelingen. Landelijke experts hebben de kennis over deze ontwikkelingen en zij denken en praten mee bij de doorontwikkeling voor de komende jaren. Deze experts zijn voor dat onderwerp al betrokken in een andere organisatie in het land. Dat kan een school of ondersteuningsorganisatie zijn.

6.2 Kernteam

In nauwe samenwerking met het CGL #Jeugdimpuls wordt de landelijke overlegstructuur vormgegeven. Hierbij speelt het dilemma dat aan de ene kant de opdracht bestaat om overleggen te verminderen en overlap eruit te halen en aan de andere kant om de betrokken partners regelmatig samen te spreken over de ontwikkelingen binnen de Onderwijsagenda SBGL en het sturen op samenwerking.

Het is dus niet wenselijk om een nieuwe overlegtafel te creëren, maar om bestaande te benutten en samen te voegen. Het is nu te vroeg om hier uitspraken over te doen.

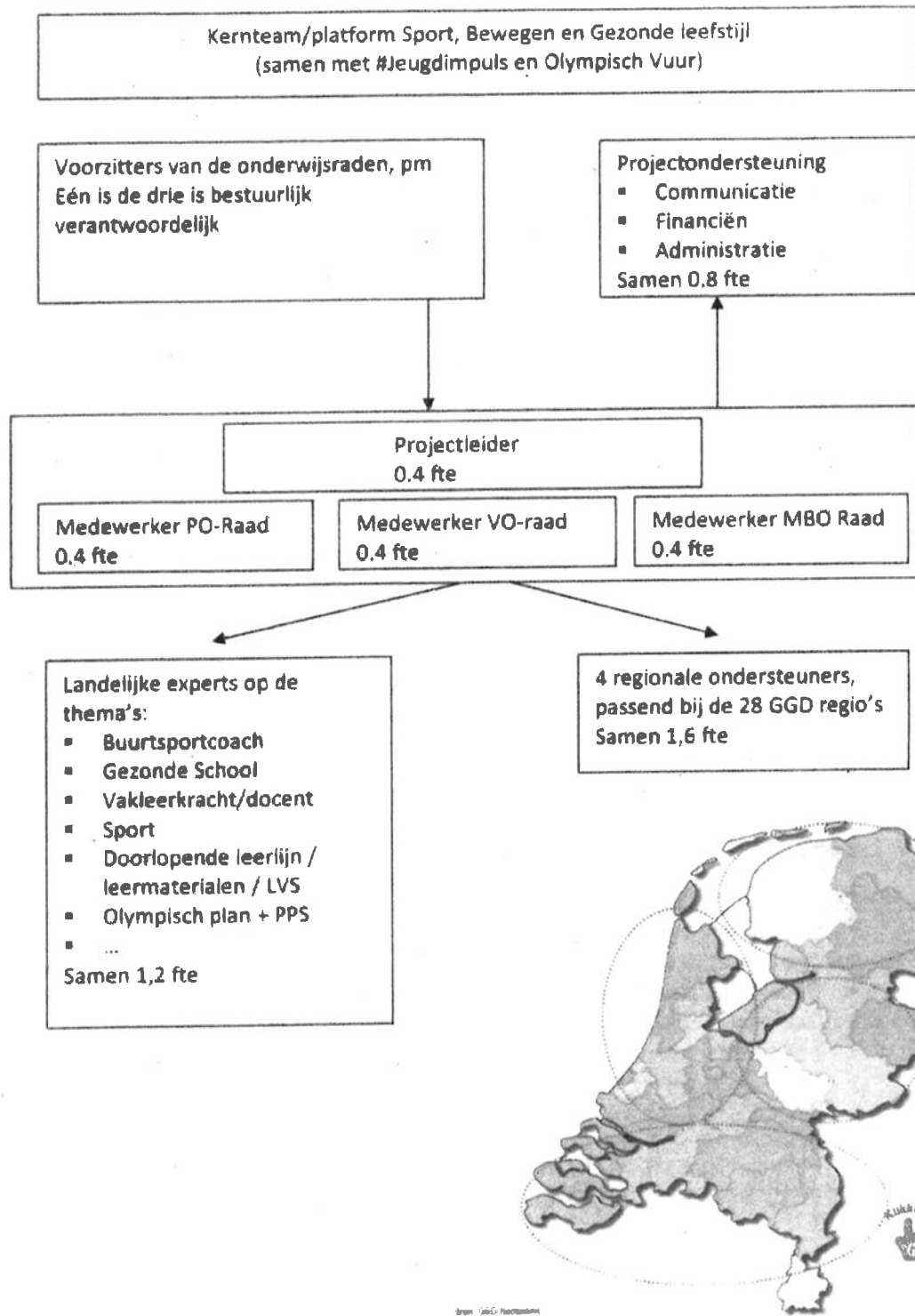
In eerste instantie vindt de afstemming met de #Jeugdimpuls plaats en moet er een overlegtafel vergelijkbaar met het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs samengesteld worden.

In het najaar 2012 vinden deze gesprekken plaats waarna er begin 2013 duidelijkheid moet zijn over de overlegstructuur. Daarnaast is de rol van het Olympisch Vuur 2028 onmiskenbaar bij het verder afstemmen en professionaliseren van landelijk draagvlak.

Vanuit de sectorraden is Sjoerd Slagter (voorzitter VO-raad) de bestuurlijk verantwoordelijke. De drie voorzitters spreken elkaar drie keer per jaar over de voortgang van het project in het algemeen en per sector in het bijzonder. De planning hiervoor is: oktober, februari en juni. De projectleider en drie sectorverantwoordelijke projectleiders zijn hierbij aanwezig en bespreken elke keer een tussenrapportage. In het overleg van oktober staat de jaarlijkse rapportage voor de opdrachtgever op de agenda. Deze levert de Onderwijsagenda SBGL in november van elk jaar op.

In de komende paragrafen staan de actoren verder uitgewerkt.

Organogram:

6.2.1 Projectleider

De projectleider valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van een van de voorzitters van de sectorraden en is inhoudelijk en uitvoerend verantwoordelijk voor de Onderwijsagenda.

Het takenpakket bestaat uit:

- Mede vormgeven van het uitvoeringsplan;
- Begeleiden en aansturen van de drie medewerkers binnen de onderwijsraden;
- Begeleiden en aansturen van de experts;
- Begeleiden en aansturen van de regio vertegenwoordigers;
- Vormgeven, vastleggen en onderhouden van de samenwerking tussen de betrokken partijen;
- Opzetten en voorzitten van overleg- en evaluatiemomenten zowel beleids- als uitvoerend;
- Zorgen voor de externe en interne communicatie van de projecten richting doelgroepen;
- Coördineren van de uitvoering van de expertthema's;
- Bewaken en sturen van de voortgang van de uitvoering;
- Monitoren en schrijven van voortgangsrapportages;
- Verzorgen van de financiële administratie.

6.2.2 Medewerker sectorraden

Binnen elk van de drie sectorraden komt een medewerker die een grote rol speelt in het van binnenuit behartigen van de belangen, kennen van de 'wegen' richting bestuurders van de scholen en het optimaal gebruiken van de communicatiekracht. De medewerker van de sectorraad is verantwoordelijk voor het behalen van de sectordoelen en houdt bij alle ontwikkelingen zijn sectorbelang in de gaten en zorgt voor sectorspecifieke inbreng. De sectorraadmedewerkers komen onder aansturing van de projectleider elke twee weken bij elkaar.

6.2.3 Landelijke expert voor scholen

De landelijke experts hebben elk een onderwerp in 'beheer'. Op dat onderwerp zijn zij de landelijke expert. Zij zitten al jaren in de gremia en organisaties die als kerntaak hebben om met dat onderwerp bezig te zijn. De onderwerpen zijn complex vanwege verschillende betrokken organisatie en de diverse belangen. De expert maakt de verbinding met het onderwijs sterker. Aan de ene kant oefent hij invloed uit op de ontwikkelrichtingen door de behoeften van en de kansen in de onderwijssectoren in te brengen. Aan de andere kant bedient hij de scholen met passende handleidingen, websites, verwijzingen, vraagbaken, deskundigheidsbevordering, et cetera.

Het takenpakket bestaat uit:

- Schrijven van het uitvoeringsplan voor de uitvoering van het expertthema;
- Bewerkstelligen samenwerking tussen de betrokken partijen;
- Ophalen en beantwoorden van de vraag vanuit de sector op macro-, meso- en microniveau;
- Opzetten en voorzitten van overleg- en evaluatiemomenten op uitvoerend niveau;
- Zorgen voor de externe en interne communicatie van de projecten richting doelgroepen;
- Coördineren van de uitvoering van het expertthema;
- Bewaken en sturen van de voortgang van de uitvoering;
- Monitoren en schrijven van producten en rapportages;
- Zicht houden op de financiële administratie en communicatie;
- Opzetten en (mede) uitvoeren van deskundigheidsbevordering van het onderwerp.

Het werven van de betrokken experts gebeurt via de normale procedures van solliciteren danwel offreren. Natuurlijk ligt er een logisch en sterke band met de betrokken nationale partijen die al veel kennis op deze terreinen hebben ontwikkeld en als toonaangevend bekend staan.

In de volgende paragrafen staan de onderwerpen en betrokken partners beschreven. Dit is een eerste indicatie. Elke expert levert binnen een maand na zijn aanstelling een analyse en plan van aanpak voor de eerste twee jaar aan en geeft aan waar de accenten per sector liggen.

Expert: Buurtsportcoach

Om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle inwoners van jong tot oud, investeert het ministerie van VWS in de uitbreiding en een bredere inzet van combinatiefuncties met extra buurtsportcoaches. Dit bouwt voort op de Impuls brede scholen, sport en cultuur waarbij combinatiefuncties worden ingezet voor de sectoren onderwijs, sport en cultuur. 2.900 Buurtsportcoaches gaan actief aan de slag. Doordat zij zowel werkzaam zijn bij een sport- of beweegaanbieder als in tenminste één andere sector (zorg, welzijn, kinderopvang, jeugdzorg of bedrijfsleven), dragen zij eraan bij dat meer mensen in hun eigen nabije omgeving kunnen sporten en bewegen.

Onderwerp/inzet:

- Helpen van scholen om het werken met combinatiefuncties sport en cultuur en buurtsportcoach in het onderwijs te stimuleren.
- Op de hoogte houden van scholen van actuele ontwikkelingen en helpen bij de uitvoering.
- Beschikbaar stellen van achtergrondinformatie, stappenplannen, onderzoeken, praktijkvoorbeelden en antwoorden op veel gestelde vragen om de sector verder wegwijs te maken in de wereld van de combinatiefunctie/buurtsportcoach.

Partners:

- Vereniging Sport en Gemeente: Programma Sport en Bewegen in de buurt²⁷
- Projectgroep Combifuncties Onderwijs (VBS)²⁸
- ...

Expert: Gezonde School

Een Gezonde School stimuleert op een integrale en structurele manier de gezondheid van leerlingen/studenten en medewerkers en legt dit vast in haar beleid. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie WHO gaat het bij 'gezondheid' niet alleen om de afwezigheid van ziekte, maar om een volledig lichamelijk, geestelijk, sociaal en maatschappelijk welbevinden. Een Gezonde School draagt hier op verschillende manieren aan bij. Een gezonde leerling/student heeft meer kans op goede schoolprestaties en verzuimt minder. Goede schoolprestaties leiden op langere termijn tot maatschappelijk succes. Een gezonde werkomgeving bevordert daarnaast de tevredenheid van het schoolpersoneel. Dit vermindert het ziekteverzuim.

Binnen het onderwijs kunnen uiteenlopende gezondheidsthema's aandacht krijgen. Denk aan actuele onderwerpen als overgewicht, overmatig alcoholgebruik, psychische gezondheid, fysieke veiligheid of relaties en seksualiteit. Een Gezonde School richt zich in haar beleid op signalering van ongezond gedrag, educatie over gezondheidsthema's en op omgevingsfactoren, zoals rookzones en een bewegingsstimulerende omgeving. Structurele aandacht voor gezondheid, vastgelegd in het beleid van de school, zorgt voor een blijvend resultaat.

Onderwerp/inzet:

- Mede ontwikkelen van de handleiding Gezonde School voor het vo en het vignet voor het vo en mbo;
- Mede ontwikkelen van de schoolversie van handleiding Gezonde School PO;
- Stimuleren van het gebruik van de handleiding en het aanvragen van het vignet;
- Scholen adviseren en ondersteunen bij het gebruik van handleiding en de aanvraag van het vignet of scholen goed doorverwijzen naar de lokale deskundige partner, bijvoorbeeld de GGD;
- Mede vormgeven en ontwikkelen van Testjeleefstijl.nu en bijbehorende gezonde leefstijlportal.

Partners:

- RIVM/ CGL (Centrum Gezond Leven)²⁹

²⁷ <http://www.sportindebuurt.nl>

²⁸ <http://www.combifunctieonderwijs.nl>

- Thema-instituten, verenigd in LOT³⁰
- Fondsgestuurde organisaties zoals de Hartstichting³¹, Diabetesfonds³²
- TNO, gezond leven³³
- Convenant Gezond Gewicht
- ...

Expert: vakleerkracht/docent

De rol van de bevoegde (vak)leerkracht/docent voor bewegingsonderwijs is onmiskenbaar een belangrijke, maar staat onder druk. Niet zozeer vanwege de kwaliteit maar vanwege de financiële druk in de schoolorganisaties. Door de grote nadruk op de basisvaardigheden komt het vak 'onder druk' staat. Uit een recente verkenning van de SLO³⁴ komt naar voren dat met name in de bovenbouw van havo- en vwo-scholen niet volledig wordt voldaan aan de minimale eisen voor studielast en contacttijd. Vmbo-scholen steken hierbij gunstiger af. Ook in het inspectietoezicht gaat weinig aandacht uit naar de kwantiteit en kwaliteit van de lo-lessen, hetgeen de beroepsvereniging als een gemis aan erkenning ervaart.

Onderwerp/inzet:

- Stimuleren van de inzet van meer bevoegde (vak)leerkrachten/docenten in de drie onderwijssectoren;
- Mede promoten van deskundigheidsbevordering binnen de scholen op het gebied van sport, bewegen en gezondheid in en om de school;
- Mede zorgen voor een verbreed programma op de sporthogescholen.

Partners:

- KVLO³⁵
- Landelijk overleg ALODO (ALO's)³⁶
- SLO³⁷
- ...

Expert: Sport

Sport, bewegen en onderwijs horen bij elkaar en versterken elkaar. Sport en bewegen is namelijk niet alleen leuk om te doen, het levert ook een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling van jongeren. Jongeren die voldoende sporten en bewegen groeien gezond op en voelen zich ook gezond. Sport- en beweginginterventies kunnen gericht worden ingezet om onder meer overgewicht, dat bij de jeugd steeds verder toeneemt, te verminderen. Daarnaast is sport bij uitstek een terrein waarop kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen en kunnen uitblinken (tekst van website [NOC*NSF](#)). De onderwerpen die de sportorganisaties en scholen direct binden zijn: schoolsportverenigingen, schoolsporttoernooien, sportkaderopleidingen en topsport. Bij deze vier onderwerpen is er steeds een verbinding nodig tussen de lokale school en verenigingen, en de landelijke schoolorganisaties en de bonden/NOC*NSF.

Onderwerp/inzet:

- Ondersteunen van scholen en verenigingen bij het opstarten van schoolsportverenigingen, samen met NOC*NSF;

²⁹ <http://www.gezondeschool.info>

³⁰ <http://www.lot.nl/wie-zijn-wij/leden-van-het-lot>

³¹ <http://www.hartstichting.nl/>

³² <http://www.diabetesfonds.nl/>

³³ TNO Gezond leven

³⁴ LO in de bovenbouw van het VO. Trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het VO, Enschede, 2012.

³⁵ <http://www.kvlo.nl/>

³⁶ http://www.kiesiestudie.nl/studierichtingA04_Academie-lichamelijke-opvoeding-ALO-.html

³⁷ <http://www.slo.nl/>

- Meewerken aan de start van de landelijke schoolsportorganisatie voor vo, mbo en hbo/wo en het stimuleren van deelname aan Mission Olympic (vo) en de NK's (mbo);
- Stimuleren en afstemmen van kaderopleidingen tussen scholen onderling en de Academie voor Sportkader;
- Verbinding leggen of versterken met de schoolactieve verenigingen zoals benoemd in het project van NOC*NSF in het platform SBO³⁸;
- Ondersteuning bieden aan scholen op het gebied van topsport en scholen laten betrekken bij de regionale Olympische steunpunten, en landelijk gesprekspartner zijn over ontwikkelingen binnen CTO's, NTC's en de Topsport Talentscholen (voorheen LOOT).

Partners:

- NOC*NSF³⁹
- NISB⁴⁰
- NLCoach⁴¹
- Academie voor sportkader⁴²
- KVLO
- Olympische netwerken⁴³
- ...

Expert: Doorlopende leerlijn, leermaterialen en LVS

Naadloos overstappen van basisschool naar vmbo, of van vmbo naar mbo? Er zijn verschillende vragen die allemaal die te maken hebben met het onderwerp doorlopende leerlijnen.

Afspraken over doorlopende leerlijnen zijn belangrijk voor een goede aansluiting tussen de verschillende schooltypen. Leerlingen moeten samenhang zien in het onderwijs dat ze krijgen. Meer samenhang kan zorgen voor meer doorstroom in de beroepskolom en voor minder schooluitval.

Meer samenhang tussen de sectoren kan bereikt worden door het maken van een doorlopende leerlijn 'gezonde leefstijl', waarbij de kerndoelen en competenties over de gehele beroepskolom in referentieniveaus worden uitgewerkt met bijpassende leermiddelen en interventies te volgen in een doorlopend leerlingvolgsysteem.

Onderwerp/inzet:

- Meewerken aan het opzetten en uitwerken van de doorlopende leerlijn vitaliteit;
- Inventariseren en sturen van de ontwikkeling in leermaterialen en CGL erkende interventies / activiteiten;
- (Meewerken aan het) opzetten en uitwerken van een integraal leerlingvolgsysteem gekoppeld aan de leerlijn.

Partners:

- SLO
- KVLO
- Voedingscentrum en overige LOT-partners
- Uitgeverijen
- Convenant Gezond Gewicht
- ...

³⁸ <http://www.nocnsf.nl/sportenonderwijs>

³⁹ <http://www.nocnsf.nl/sportaanbodvoorhetonderwijs>

⁴⁰ <http://leidraad.nisb.nl/>

⁴¹ <http://www.nlcoach.nl/>

⁴² <http://www.nocnsf.nl/academie-voor-sportkader>

⁴³ <http://www.nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=1469>

Expert: Olympisch Plan 2028 en publiek – private samenwerking (PPS)

Olympisch Vuur 2028

Olympisch Vuur 2028 staat voor een vitale samenleving en werkt aan 'generatie 2028'. Sport en bewegen is onmisbaar voor een goede sociale, fysieke en mentale ontwikkeling van de jeugd van 4 tot 18 jaar. Olympisch Vuur beoogt Nederlanders te stimuleren in beweging te komen én te blijven, zodat Nederland al voor 2028 een vitaal toeland is en het daarna ook blijft.

Hoewel deze 'Generatie 2028' een hoge sportparticipatie heeft, haalt ongeveer de helft van deze doelgroep de dagelijkse beweegnorm niet. Om dit tij te keren, gaat Olympisch Vuur 2028 samen met de andere alliantiepartners de combinatie van sport en school stimuleren.

Publiek - Private Samenwerking⁴⁴

Publiek - Private Samenwerking (PPS) is samenwerking tussen publieke en private partijen (bedrijven en zorgverzekeraars) gericht op een van tevoren vastgesteld doel. PPS kan plaatsvinden op landelijk-, gemeentelijk- en op wijkniveau.

In de nieuwste nota landelijk gezondheidsbeleid staat PPS genoemd als een kansrijk middel om de gezonde keuze maximaal aantrekkelijk en toegankelijk te maken. Publiek - private samenwerking gaat verder dan sponsoring.

Bedrijven dragen op de volgende manieren bij aan het lokale gezondheidsprogramma:

- Mensen: beschikbaar stellen van personele capaciteit in de vorm van denkkracht in de stuurgroep, het uitwisselen van expertise op het gebied van marketing en communicatie en hulp bij het organiseren van een evenement.
- Munten: een (meerjarige) financiële bijdrage. Dit geld wordt zowel ingezet voor het generieke programma als voor specifieke activiteiten.
- Middelen: bijdragen in natura, bijvoorbeeld sponsoren van fruit of het leveren van gadgets.
- Media: inzet van communicatiemiddelen zoals websites, jaarverslagen, corporate communicatie, in etalages of beschikbare ruimte in andere (gedrukte) media.
- Massa: als een bedrijf enthousiast is over het programma, kan deze 'bevriende' publieke en private partijen ook overtuigen om mee te doen. Hierdoor ontstaat er meer bekendheid voor het programma en ontstaan kansen om het succesvoller te maken.

Onderwerp/inzet:

- Mede uitwerken en verspreiden van Olympische Educatie binnen alle sectoren;
- Verspreiden van de hoofdboodschap van Olympisch Vuur die voor het onderwijs het best passend zijn: Vitale samenleving en Excellente prestaties;
- Beschrijven en ontsluiten van goede voorbeelden van Publiek Private Samenwerking binnen het onderwijs en scholen helpen om dit lokaal in te zetten.

Partners:

- Olympisch Vuur⁴⁵
- Publiek Private Samenwerkingspartners
- ...

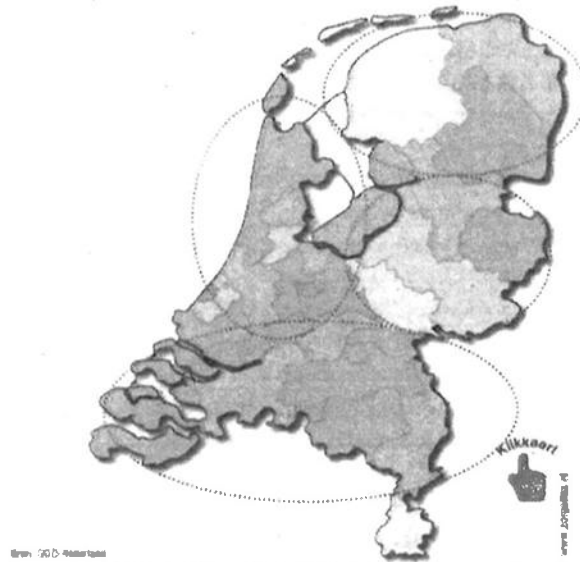
⁴⁴ <http://www.lokefgezondleven.nl/settings/gezonde-gemeente/beleidscyclus/beleidsuitvoering/samenwerking/pps/>

⁴⁵ <http://www.olympisch-vuur.nl/vitale-samenleving>

6.2.4 Regionale schoolondersteuners.

Om de scholen 'hands-on' en lokaal te kunnen helpen gaan we werken met regio-ondersteuners. Verspreid over Nederland zijn vier regionale schoolondersteuners actief die gedurende een halve weektaak de scholen in hun regio ondersteunen. Deze ondersteuners helpen de scholen bij de realisatie van een integraal sport- en beweegaanbod. Ze zijn bekend met de kansrijke interventies en hebben een goed overzicht van betrokken partijen en mogelijk nieuwe netwerkpartners. Bovendien zijn zij ervaren in het ondersteunen van beleidsprocessen op het gebied van sport en bewegen. De benoemde regionale ondersteuners werken in vier regio's die samenhangen met de 28 GGD regio's⁴⁶ en sluiten aan bij hun netwerkfunctie. Vanuit de schaalgrootte gezien is het noodzakelijk om deze samenwerking te zoeken en te versterken, een regio-ondersteuner heeft ongeveer 2.000 scholen in zijn regio. De regionale ondersteuning gaat 'matchen' met de versterking van 'advies op maat' aan de scholen uit het gezamenlijke keuzemenu met de #Jeugdimpuls.

Zie:

Na hun aanstelling leveren de regioconsulenten gezamenlijk en individueel binnen twee maanden een regioscan aan van begeleidingsfuncties en rollen van aanwezige organisaties. Zij doen dit op de drie niveaus, macro, meso en micro. Zij maken een daarop aangepast plan van aanpak. Hierbij worden ook de onderwijsnetwerken op het gebied van bewegen (zoals vakgroepen) meegenomen.

In het lokale en regionale netwerk spelen diverse organisaties en personen een belangrijke rol, bijvoorbeeld:

Gezondheid: GGD

Onderwijs: schoolbegeleidingsdienst, gemeente

Sport: Buurtsportcoaches, provinciale sportraden, gemeente

De VSG heeft het samenwerken in de lokale setting in de afgelopen periode in het platform SBO uitgewerkt in het stappenplan Sport Lokaal Samen⁴⁷. De deelnemende scholen en gemeenten worden geïnformeerd over deze handige en in de praktijk geteste werkwijze.

⁴⁶ <http://www.zorgatlas.nl/thema-s/gebiedsindelingen-en-topografie/gebiedsindelingen/ggd-regio-s/>

⁴⁷ <http://www.sportlokaalsamen.nl/>

7 Projectsubsidie voor scholen

Alle po-, vo- en mbo-scholen kunnen een aanvraag indienen voor financiële en inhoudelijke ondersteuning. Deze aanvragen moeten zij in het format doen (zie bijlage 3). De bedoeling is dat scholen een kleine impuls krijgen om binnen de school extra inzet te kunnen plegen voor het werken aan het Gezonde School beleid, het aanvragen van een Vignet en het implementeren van erkende interventies. In het eerste jaar zal voor het PO aangesloten worden bij de #Jeugdimpuls aanvragen. De deelnemende scholen zullen via een projectverslag verantwoording afleggen over de geformuleerde doelen, gepleegde inzet en bereikte effecten. De aanvragen moeten voor het eerste jaar voor 1 februari 2013 binnen zijn en scholen moeten deze besteden in het schooljaar waarin de subsidie is toegekend.

In de aanvraag staat dat de aanvrager akkoord gaat met de volgende algemene uitgangspunten: Vanwege een verankering in het schoolbeleid:

- Het (college van) bestuur ondertekent de aanvraag en neemt bewegen, sport en een gezonde leefstijl op in het beleid van de instelling.
- De school streeft naar geformuleerd Gezonde School-beleid en neemt dit op in de schoolgids, studiegids, schoolplan ed.

Vanwege het nastreven van een substantiële omvang van bewegen en sport:

- Po-scholen onderschrijven de ambitie om minimaal twee keer drie kwartier per week, en voor het speciaal onderwijs drie keer drie kwartier, gegeven door (vak)leerkracht, aan te gaan bieden.
- Vo-scholen onderschrijven de ambitie om een ruim buitenschools sportaanbod te organiseren.
- Mbo-scholen onderschrijven de 5%-doelstelling.

Vanwege het kunnen doen van effectmeting en monitoring:

- Scholen doen mee met de benchmark (monitoring).

Voor de verantwoording/monitoring:

- De aanvrager levert een basisplan van aanpak aan, voor 1 maart 2013, waarin de in de aanvraag benoemde thema's nader zijn uitgewerkt en SMART geformuleerd.
- De aanvrager is bij de (centraal) georganiseerde bijeenkomsten aanwezig en heeft actieve inbreng bij de kennisdeling.
- Als scholen de afspraken niet nakomen, bepaalt de programmaraad Sport, Bewegen en Gezonde leefstijl wat de consequenties zijn. Een uitgesteld tijdspad of terugbetaling van de middelen zijn opties.

De verdeelsleutel voor de aanvragen is vastgesteld op een maximumaanvraag per school, per jaar:

Po € 1000,-

Vo € 5000,-

Mbo €10.000,-

Er zal, bij over inschrijving, meer aandacht gaan naar de buurten met een lage sportparticipatie en binnen het vo op de vmbo-scholen.

7.1 Beoordelingsprocedure

Om de objectiviteit te waarborgen beoordeelt de projectleider samen met de drie raadvértegenwoordigers de ingediende aanvragen. De honorering van de aanvragen staat onder supervisie van de voorzitter. Voor de beoordeling wordt een beoordelingsformulier gebruikt (zie bijlage 3)

Het doorgeven van de beoordeling vindt plaats per mail (voor 15 februari) en per brief (voor 20 februari). De school moet vervolgens de middelen via een factuur aanvragen waarna het bedrag wordt overgemaakt aan de school. Voor de schooljaren 2013-2014, 2014-2015 en 2015-2016 moeten

de aanvragen binnen zijn voor 1 mei in het voorafgaande schooljaar en komt de bevestiging voor 1 juni van datzelfde jaar. De besteding zal in het daaropvolgende schooljaar plaats moeten vinden.

Data schoolsubsidietraject schematisch:

	Uiterlijke aanvraag datum	Uiterlijke datum bevestiging	Aanleveren plan van aanpak	Periode van besteding	Inleverdatum verslag
1 ^e aanvraagronde	1 februari '13	15 februari '13	1 maart '13	15 januari '13 – 1 augustus '13	1 oktober '13
2 ^e aanvraagronde	1 mei '13	1 juni '13	1 september '13	1 augustus '13 – 1 augustus '14	1 oktober '14
3 ^e aanvraagronde	1 mei '14	1 juni '14	1 september '14	1 augustus '14 – 1 augustus '15	1 oktober '15
4 ^e aanvraagronde	1 mei '15	1 juni '15	1 september '15	1 augustus '15 – 1 augustus '16	1 oktober '16

8 Ondersteuningsorganisatie

De ondersteuningsorganisatie wordt ondergebracht bij MBO Diensten. Er zal op drie onderwerpen ondersteuning worden georganiseerd, communicatie, financiën en secretariaat.

8.1 Communicatie

De communicatiefunctie wordt vervuld door een communicatiemedewerker uit een van de raden aangevuld met de collega's uit de andere. De communicatiemedewerker zal een communicatieplan maken waarin de verschillende doelgroepen en communicatiekanalen worden benoemd. Dit plan is voor 1 januari klaar en zal elk half jaar worden bijgesteld.

Tot 1 juli 2013 wordt de website van het huidige platform Sport, Beweging en Onderwijs onderhouden door de communicatiemedewerker. Er zullen geen nieuwe mededelingen of stukken bijkomen, alleen het normale onderhoud zal gedaan worden. Op 1 juli 2013 zal de site uit de lucht gehaald worden en de geplaatste stukken zullen herplaatst worden op de op dat moment meest gangbare website.

8.2 Financiën

De financiële administratie zorgt voor de inkomsten en uitgaven via een eigen budgetpost waarbinnen er een heldere financiële boekhouding gevoerd zal worden. Elk kwartaal wordt er een financiële rapportage opgeleverd. Deze rapportages maken jaarlijks een onderdeel uit van het jaarverslag. In de beginfase zal er overleg gevoerd worden tussen de controller en de accountant om van te voren afspraken te maken over de boekhouding en afhandeling om daarmee een snelle en juiste eind verantwoording te kunnen krijgen.

Het opvragen van offertes en beoordelen van detacheringsovereenkomsten zal gebeuren naar de richtlijnen zoals geldend bij MBO Diensten.

8.3 Secretariaat

De administratie van documenten, verslagen en notulen, het maken van afspraken en plannen van bijeenkomsten is belegd bij een secretaresse van MBO Diensten die rechtstreeks onder de projecteider zal fungeren.

9 Begroting

Voor de uitvoering van de Onderwijsagenda SBGL is voor de komende vier jaar 4 miljoen euro beschikbaar. Deze middelen zijn primair toebedeeld aan schoolondersteuning en -begeleiding voor het halen van de geformuleerde doelstelling.

Naast deze middelen zoekt de Onderwijsagenda SBGL naar partijen met vergelijkbare doelstellingen waardoor de middelen aangevuld kunnen worden. Hierin speelt de expert PPS een belangrijke rol. Er is al bekend dat in dit eerste jaar en deel van de #Jeugdimpuls-middelen ingezet worden voor de gezamenlijke doelen.

Daarnaast zijn er in het Lenteakkoord afspraken gemaakt over een intensivering van de interventies gericht op het terugdringen van overgewicht, de brief 'extra middelen bestrijding overgewicht bij kinderen'⁴⁸. Hierin bestaat de mogelijkheid voor aanvullende middelen voor schoolprojecten passend binnen de doelstelling van de Onderwijsagenda. Hierover is medio november meer bekend.

Fasering

De planning is in drie fasen in te delen:

Opstartfase:

- 1 oktober 2012 tot 1 januari 2013: budget €300.000

Implementatiefase:

- 2013: budget €1.000.000,-
- 2014: budget €1.000.000,-
- 2015: budget €1.000.000,-
- 2016 tot 1 juli 2016: budget €550.00,-

Afrondende fase

- 1 juli 2016 tot 1 december 2016: budget €150.000,-

Zie voor de uitwerking de bijgevoegde aparte begroting, versie 20121010.

Voor de begroting geldt nadrukkelijk dat het een integraal onderdeel uitmaakt van dit plan. Als er in de komende vier jaar verschuivingen plaatsvinden in de doelen en/of werkwijze verandert de begroting ook. Het is dus mogelijk om te schuiven met de budgetposten, uiteraard altijd passend binnen de geformuleerde hoofddoelstelling van de Onderwijsagenda.

⁴⁸ VWS - Brief

Bijlage 1: Literatuuroverzicht

- [redacted] Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding, KVLO. Zeist. Jan Luiting Fonds. 2010.
- [redacted] After-school program impact on physical activity and fitness: a meta-analysis. *Am J Prev Med*, 2009; 36: 527-37.
- [redacted] (2012) Jeugdimpuls. Retrieved from: http://www.loketgezondleven.nl/object_binary/o14163_Activiteiten2012ProgrammaImpulsGezondeLeefstijlJeugd.pdf
- [redacted] Gezondheidsbevordering en preventie in het onderwijs. Stand van zaken, effectiviteit en ervaringen van GGD-en en scholen, RIVM, Bilthoven 2010.
- [redacted] SLO. LO in de bovenbouw van het VO, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het VO, Enschede. 2012.
- CBS (2012). *Statistisch jaarboek 2012*. Den Haag/Heerlen: CBS.
- [redacted] Meta-analysis of workplace physical activity interventions. *Am J Prev Med*, 2009; 37: 330-9.
- [redacted] Tirilis D. School-based physical activity programs for promoting physical activity and fitness in children and adolescents aged 6-18. *Cochrane Database*, 2009; CD007651.
- [redacted] (2008). Sport en onderwijs. In: [redacted] (red.), rapportage Sport 2008. Den Haag/ 's-Hertogenbosch: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulier Instituut: 231-254.
- [redacted] Interventions for promoting physical activity. *Cochrane Database Syst Rev* 2005(1): CD003180
- [redacted] Interventions for promoting physical activity among European teenagers: a systematic review. *Gent: IJBNPA*, 2009.
- NISB, Vmbo in beweging, suggesties, conclusies en aanbevelingen.
- Oberon (2011). *Jaarbericht 2011. Brede scholen in Nederland*. Utrecht: Oberon.
- [redacted] e.a (1994) effects of persisting physical activity and inactivity on coronary risk factors in children and young adults. *American Journal of Epidemiology*
- [redacted] What is the evidence on school health promotion in improving health of preventing disease and specifically, what is the effectiveness of the health promoting school approach? 2006, WHO European region, Copenhagen.
- [redacted] Effectiveness of interventions to promote physical activity in children and adolescents: systematic review of controlled trials. *BMJ*, 2007; 335: 703.
- [redacted] (2000). Belang van bewegingsonderwijs. Legitimatie en algemene doelstellingen van het schoolvak lichamelijke opvoeding. Zeist: Jan Luiting Fonds.
- [redacted], Monitor en evaluatie SBO Eindrapport, Leiden 2012
- [redacted] (2011). *School, bewegen en sport: onderzoek naar relaties tussen de school(omgeving) en het beweeg- en sportgedrag van leerlingen*. Nieuwegein/ 's-Hertogenbosch: Arko Sports Media/ W.J.H. Mulier Instituut.
- [redacted] (2005) Contribution of schoolprogrammes to Physical activity levels and attitudes in children and adults. *Sports Med*, 35, 89-105
- [redacted] Fit, vaardig en verstandig! : een decennium "Groninger" onderzoek naar de relatie tussen bewegen en cognitie, sport- en schoolprestaties bij de jeugd. 2011.

Bijlage 2: landelijke initiatieven

Een vogelvlucht langs alle initiatieven, impulsen gericht op sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond het onderwijs, met dank aan het NISB als verzamelaar van deze gegevens.

In deze bijlage worden de uit beleid voortvloeiende initiatieven, impulsen en bijbehorende organisaties benoemd die relevant zijn voor de uitvoering van de Onderwijsagenda. Daarnaast zullen beoogde partijen worden benoemd die hun rol en expertise gaan inzetten als ketenpartner om sport, bewegen en een gezonde leefstijl duurzaam te implementeren binnen de setting school. Deze lijst heeft niet de intentie compleet te zijn, maar heeft als doel om te constateren dat er schrikbarend veel overlap is tussen de verschillende activiteiten en dat er onvoldoende wordt samengewerkt. De activiteiten die voortvloeien uit de kennisfunctie van diverse partijen is hier nog niet in meegenomen. Dit onderschrijft de noodzaak tot een ketenaanpak sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De Onderwijsagenda SBGL presenteert hiervoor een blauwdruk.

1. Convenant Gezond Gewicht (looptijd 2010 - 2015)

Het doel van het convenant⁴⁹ is om gezamenlijk met partijen overgewicht terug te dringen. Het nieuwe Convenant Gezond Gewicht is afgesloten voor de periode van 2010 - 2015 en bestaat uit een koepelconvenant en de deelconvenanten 'werk', 'school', 'consument en vrije tijd' en 'Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)'.

1.1 Deelconvenant School

Binnen Deelconvenant School van het Convenant Gezond Gewicht zijn doelstellingen geformuleerd die binnen de Onderwijsagenda SBGL worden omhelst. De belangrijkste zijn vastgelegd in een position paper⁵⁰:

- 1) Lobby richting overheid, gemeenten en scholen voor een integrale aanpak van overgewicht op de scholen;
- 2) Aanbrengen van samenhang tussen de beweeg- en voedingsinterventies van partijen;
- 3) Stimuleren van alle scholen (100%) om te komen tot een gezonde schoolkantine en een gezond aanbod in automaten, volgens de motie Vendrik;
- 4) Stimuleren van de terugkeer van de vakleerkracht op alle basisscholen;
- 5) Doorontwikkeling van instrumenten voor ouderparticipatie (bewustwording bij ouders van inactieve kinderen en belang gezond eten);
- 6) Ontwikkelen van een kwaliteitsstandaard voor middelbare scholen voor een gezonde leefstijl op het gebied van voeding en bewegen.

1.2 Deelconvenant Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)

Het tweede deelconvenant dat een belangrijke rol speelt binnen de Onderwijsagenda SBGL is deelconvenant Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG). JOGG is een initiatief van het Convenant Gezond Gewicht en is de beweging waarbij iedereen in stad, dorp of wijk zich inzet om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken.

Het is een lokale, duurzame, intersectorale aanpak die bewezen effectief is om de stijging van overgewicht en obesitas bij jongeren om te zetten in een daling. Voldoende bewegen en gezonder eten wordt de norm. De JOGG-aanpak kenmerkt zich door een sterke trekker die alle lokale partijen laat samenwerken aan één gemeenschappelijk doel: een gezonde gemeente voor de jeugd. Het convenantbureau wil dat er in 2015 in Nederland minstens 75 van zulke JOGG-gemeenten zijn. Gemeenten die nu al zijn aangesloten, zijn: Amsterdam, Zwolle, Rotterdam, Veghel, Utrecht, Den Haag, Tynaarlo, Borger-Odoorn, IJsselstein, Delft, Leiden en Breda. Tevens is Drenthe aangesloten als JOGG-provincie.

⁴⁹ <http://www.convenantgezondgewicht.nl>

⁵⁰ http://www.convenantgezondgewicht.nl/activiteiten/school/position_paper

2. Gezonde Slagkracht (looptijd 2009 - 2014)

ZonMw-programma Gezonde Slagkracht⁵¹ staat open voor alle gemeenten en biedt inhoudelijke ondersteuning bij resultaatgerichte preventie van overgewicht, schadelijk alcoholgebruik, roken en drugs. Het doel is om op een integrale wijze gezond gedrag van inwoners van gemeenten te stimuleren. Gemeenten die meedoen leren hoe ze op een innovatieve manier een gezonde leefstijl kunnen bevorderen en zij delen deze kennis met collega gemeenten. Tot en met 2014 heeft het ministerie van VWS 10 miljoen euro beschikbaar gesteld voor (het ontwikkelen van) een integrale aanpak voor preventie van overgewicht, schadelijk alcoholgebruik, roken en drugs. Er zijn inmiddels 34 gemeenten die tussen de 100.000 en 250.000 euro subsidie per gemeente hebben ontvangen. Er is een grote variëteit tussen deze gemeenten, niet alleen ten aanzien van de thema's die aandacht vragen, maar ook in aanpak en in grootte van de gemeente.

3. Handreiking Gezonde Gemeenten/Gezonde School/Gezonde Wijk (looptijd continu)

3.1 Gezonde Gemeenten

In de Handreiking Gezonde Gemeenten (RIVM, CGL)⁵² staat algemene informatie over de context en randvoorwaarden die van belang zijn voor gemeentelijk gezondheidsbeleid. Daarnaast bevat de handreiking informatie over de vier fasen van de beleidscyclus van gezondheidsbeleid. Vijf themadelen beschrijven hoe de beleidscyclus concreet kan worden ingevuld voor de verschillende thema's: roken, overgewicht, depressie, alcohol en seksuele gezondheid. Een checklist helpt de partners om de verschillende fasen uit de beleidscyclus te doorlopen. De handreiking is gekoppeld aan het interventie-overzicht met aanbevolen interventies per thema. Hier ligt ook de koppeling met het erkenningstraject effectieve interventies van CGL en de I(nterventie)-database.

3.2 Gezonde School

Handreiking Gezonde School⁵³ van RIVM, CGL is een digitale handreiking om met gezondheidsbeleid op scholen aan de slag te gaan. In het programma Gezonde School werken verschillende landelijke en regionale partijen samen. Zij stemmen hun interventieaanbod op elkaar af en beoordelen het aanbod op kwaliteit en toepasbaarheid. Ook hebben zij samen voor het basisonderwijs de handleiding Gezonde School en het Vignet Gezonde School ontwikkeld. Sinds juli 2011 is er ook een handleiding Gezonde School voor het mbo beschikbaar. Het vignet Gezonde School bestaat uit een basiscertificaat en acht themacertificaten, zoals het themacertificaat Sport en Bewegen. Ieder themacertificaat heeft betrekking op een bepaald onderwerp. Om het vignet Gezonde School te verkrijgen, moet de school voldoen aan de norm van het basiscertificaat en aan de norm van minimaal één van de themacertificaten. Voor het vo bestaat nog het certificeren van sportactieve scholen dat in lijn met wat in het po is gebeurd, ondergebracht wordt binnen vignet gezonde school.

3.3 Gezonde Wijk

De digitale Handreiking Gezonde Wijk⁵⁴ wordt ingezet bij het opstellen en uitvoeren van een wijkgerichte aanpak voor gezondheidsbevordering. De handreiking bevat tips, achtergrondinformatie en praktijkvoorbeelden voor een planmatige, wijkgerichte aanpak. Deze handreiking ondersteunt bij de wijkgerichte uitvoering van gemeentelijk gezondheidsbeleid en is zo een aanvulling op de Handreiking Gezonde Gemeente.

⁵¹ <http://www.gezondeslagkracht.nl>

⁵² <http://www.loketgezondleven.nl/settings/gezonde-gemeente>

⁵³ <http://www.gezondeschool.nl>

⁵⁴ <http://www.loketgezondleven.nl/settings/gezonde-wijk/>

4. Lokaal Actief (looptijd continu)

Lokaal Actief van NIGZ⁵⁵ stimuleert ambtenaren van gemeenten om integraal werk te maken van het bevorderen van een gezonde leefstijl. Daarbij richt de gemeente zich vooral op gezond eten en bewegen. De basis hiervoor is de samenwerking tussen gemeenten, lokale en regionale organisaties. Door samen te werken worden meer en betere strategieën en methodieken ontwikkeld, komen leefstijlprogramma's echt van de grond en worden de lasten van de activiteiten gedeeld.

5. Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB 2008 – 2014)

Het NASB is een initiatief van het ministerie van VWS. Met het NASB wil VWS bereiken dat meer burgers dagelijks gaan bewegen en sporten. Door middel van het NASB kunnen gemeenten, sportorganisaties, bedrijven en andere maatschappelijke organisaties de gezondheid van te-wenig-actieve burgers stimuleren door hen activiteiten aan te bieden op het gebied van sport, spel, fitness en beweging in het 'gewone' dagelijkse leven. Het NASB richt zich in principe op drie thema's en vijf aandachtsgebieden:

- 1) Bewegen en sporten in de gemeente via onder andere de Impuls NASB. Dit betreft de aandachtsgebieden wijk, zorg en school. Ongeveer 100 gemeenten met de grootste gezondheidsachterstanden maken gebruik van de impuls NASB.
- 2) Bewegen en sporten via sportvereniging of sportbond; NASB setting Sport. NOC*NSF en een aantal sportbonden hebben laagdrempelig aanbod ontwikkeld voor een aantal takken van sport.
- 3) Bewegen en sporten tijdens of rondom het werk; NASB setting Werk. Via diverse brancheorganisaties worden werknemers gestimuleerd meer te bewegen.

6. Effectieve Interventies: erkenningstrajecten Effectief Actief (looptijd continu)

Het RIVM, Centrum Gezond Leven (CGL) bevordert het gebruik van best passende leefstijlinterventies, onder andere door beschikbare interventies inzichtelijk te presenteren en te beoordelen op kwaliteit, effectiviteit en samenhang.

Specifiek voor de sport- en beweegsector is in 2012 gestart met het project Effectief Actief, uitgevoerd door NISB, waarbij sport- en beweeginterventies worden ondersteund en beoordeeld op effectiviteit en uitvoerbaarheid. Dit ondersteunings- en erkenningstraject maakt deel uit van het gezamenlijke erkenningstraject van CGL, NJI en NCJ. NISB en Movisie hebben zich hierbij aangesloten. Het traject Effectief Actief kan als vervolg worden beschouwd van Effectiviteit Interventies, het ondersteuningstraject voor jeugdinterventies op het gebied van sport en bewegen vanuit het Platform Sport Bewegen en Onderwijs (Platform SBO).

Ook voorziet het plan de komende jaren in een verrijkingstraject, waarin deelnemende interventies de werkzaamheid, uitvoerbaarheid en/of bewijslast versterken. Dit project wordt uitgevoerd met subsidie van het ministerie van VWS. In het project Effectief Actief wordt nauw samengewerkt met NOC*NSF, VNG/VSG, Gehandicaptensport Nederland, Centrum Gezond Leven (CGL), MOVISIE en ZonMw. Daarnaast schakelt NISB ook andere partijen in zoals TNO, W.J.H. Mulier Instituut, NIVEL, diverse universiteiten en hogescholen.

De database met effectieve sport- en beweeginterventies zal o.a. ingezet gaan worden in het kader van het programma "Sport en bewegen in de buurt".

Op dit moment wordt door CGL, NJI, NCJ en Movisie in gezamenlijkheid gewerkt aan een herziening van de erkenningscriteria om meer tegemoet te komen aan de wensen uit de praktijk van de diverse sectoren. Daarnaast werken NISB en CGL samen aan de bouw van een nieuwe Interventie-database waar alle interventies worden ondergebracht.

Binnen Deelconvenant School wordt op dit moment door een aantal partijen gewerkt aan een opzet van een routeplanner die het veld inzicht geeft van erkende interventies en good-practices. Deze samenwerking op communicatiegebied zal binnen de onderwijsagenda SBGL worden versterkt.

⁵⁵ <http://www.lokaalactief.nl>

7. Landelijk Overleg Thema-instituten (LOT-i, looptijd -2016)

In de kamerbrief Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond de scholen worden de organisaties die deel uitmaken van het LOT-i, gevraagd naar aanleiding van de landelijke nota, hun toekomstige inzet te herprioriteren: meer inzet op jeugd, minder op actieve gedragsbeïnvloeding van volwassenen. Hiervoor hebben de thema-instituten financiële ruimte gecreëerd van in totaal 2 miljoen euro. Hiervoor wordt o.a. een kwartiermaker aangesteld om de inzet van de thema-instituten beter te laten aansluiten op de behoefte van scholen.

8. Impuls gezonde leefstijl jeugd: Jeugdimpuls (looptijd 2012 – 2014)

In de kamerbrief Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond de scholen heeft het RIVM, CGL het verzoek gekregen een offerte en een plan van aanpak te presenteren voor de extra impuls gezonde leefstijl jeugd. Doelstelling is het versterken van goed lopende gezondheidsbevorderende activiteiten bij schoolgaande jeugd. Deze Jeugdimpuls bestaat uit twee deelsporen:

Deelspoor School: investeren in de doorontwikkeling en uitvoering van best practices. Het kernteam Gezonde School werkt aan de samenhang van activiteiten en zoekt verbinding met o.a. deelconvenant Gezonde School (CGG) en de onderwijsagenda SBGL.

Het tweede deelspoor heeft tot doel het bereik van jongeren over een gezonde leefstijl via social media te vergroten. Dit deelspoor wordt gezamenlijk uitgewerkt met de werkgroep publiekscommunicatie van het LOT-i. Daarnaast wordt dit opgepakt met scholen en onderwijsexperts.

9. Het Olympisch Vuur 2028 (looptijd continu)

Het nieuwe kabinet omarmt evenals het vorige kabinet de ambities uit het Olympisch Plan 2028 en stimuleert gemeenten en organisaties om gezamenlijk te werken aan de doelstellingen uit het plan. Dit kan door bij het samenstellen van gemeentelijke nota's aan te sluiten bij de ambities uit het plan. Olympisch Vuur 2028 (OV28) kan een inspirerende kapstok zijn om gezamenlijk een aantal belangrijke doelstellingen te realiseren.

Binnen het thema Vitale Samenleving van Olympisch vuur is de jeugd een belangrijke doelgroep (Generatie 2028). Primaire inzet is het significant uitbreiden (kwaliteit en kwantiteit) van sport en bewegen op scholen.

De aanpak richt zich met name op:

- Stimuleren van sport en bewegen op school d.m.v. publiek-private samenwerking;
- Uitdragen en labelen van goede voorbeelden;
- Bieden van ondersteuning door OV28.

Met name de lokale PPS is succesvol; het bedrijfsleven associeert zich met OV28 en investeert actief in jeugdsportactiviteiten in de eigen regio met zichtbare resultaten en positieve media-aandacht. De labels "supporter 2028" en "gouden project" worden uitgereikt aan scholen met een bovengemiddelde aanpak, respectievelijk top van het sportaanbod. Het stimuleert andere scholen om sport en bewegen in te zetten voor de kerndoelen van een school, binnen- en buitenschools. Deze labels nemen de bestaande vignetten (vignet gezonde school etc.) als uitgangspunt en proberen de ambities verder aan te wakkeren en te stimuleren.

Het Olympisch vuur biedt aan een faciliterende rol te vervullen bij de invulling van het overlegplatform bij de onderwijsagenda. De labels worden nog verder inhoudelijk geladen in nauwe samenwerking met uitwerken en uitvoeren van deze onderwijsagenda.

10. De Nationale Sport Week (looptijd continu)

De Nationale Sport Week⁵⁶ is dé week in het jaar (meestal derde week van april, in 2013 van 20 t/m 27 april) waarin de sport zichzelf in al haar facetten collectief promoot; sportverenigingen hebben open huis, scholen besteden extra aandacht aan sport en bewegen, en steeds meer gemeenten

⁵⁶ <http://www.nationalesportweek.nl> en <http://www.nationalesportplatform.nl>

coördineren op lokaal niveau dit sportieve evenement. Inmiddels is de Nationale Sport Week een begrip. In 2012 brachten maar liefst 850.000 mensen van jong tot oud een bezoek aan meer dan 6800 'open huis' activiteiten. In 2012 hebben 161 gemeentes invulling gegeven aan een eigen sportweek. De Nationale Sport Week is een initiatief van NOC*NSF.

11. EU-Schoolfruitprogramma

Het EU-Schoolfruitprogramma⁵⁷ is bedoeld als laagdrempelige stimulans om te bevorderen dat schoolgaande kinderen samen fruit én groenten eten in de klas. Binnen het EU-Schoolfruit programma krijgen basisscholen voor elke deelnemende leerling een gratis periode fruit of groenten. Na deze periode bepalen ouders en de school of zij doorgaan met het gezamenlijk eten van fruit en groenten in de klas.

12. Nationale Schoolontbijt

Deelnemen aan het Nationaal Schoolontbijt⁵⁸ kan met de hele school. Het Nationaal Schoolontbijt verzorgde in 2008, 2009, 2010 en 2011 elk jaar een ontbijt voor 2.500 scholen. Ruim 500.000 schoolontbijtjes dus, een enorm aantal. Zowel industriële bakkerijen als warme bakkers verzorgen samen met partners het ontbijt. Het biedt een aantrekkelijke kapstok voor lessen en activiteiten over gezonde voeding en de plaats van het ontbijt daarin.

13. Aanpak Betaalde voetbal organisaties/Scoren in de wijk (looptijd continu)

Vanuit het ministerie Wonen, Wijken en Integratie (WWI) is initiatief genomen om op een aantal manieren, in samenwerking met onder andere het ministerie van VWS, de Stichting Meer dan Voetbal⁵⁹, de Cruyff Foundation, de Krajicek Foundation en de Straatvoetbalbond, het aanbod van sport en bewegen in de aandachtswijken te versterken. Hierbij wordt met name ingezet op het versterken van de maatschappelijke rol van Betaald Voetbal Organisaties. Voorbeelden hiervan zijn Scoren door scholing (doelgroep voortijdig schoolverlaters), Street League (doelgroep alle jeugd 12 t/m 15 jaar) en Scoren voor Gezondheid (doelgroep leerlingen basisschool).

14. Cruyff Court, Krajicek Playground, Lammers Plaza

Een Cruyff Court⁶⁰ is een moderne invulling van het aloude trapveldje dat vroeger te vinden was in veel buurten en wijken, maar dat door de jaren heen vaak is opgeofferd voor verstedelijking en stadsuitbreiding. Met de Cruyff Courts wordt de functie die dat oude trapveldje had, weer terug in de wijk gebracht. De kinderen uit de buurt krijgen een goede, veilige plek om te sporten en door de samenwerking met de buurt, overheid, corporaties, scholen, sport- en voetbalverenigingen, en het lokale bedrijfsleven heeft het Cruyff Court ook een belangrijke sociale functie in de wijk. In relatie tot het onderwijs is Schoolplein 14⁶¹ ook van belang. Met een paar kleine aanpassingen worden schoolpleinen gecreëerd waar leerlingen worden uitgedaagd om structureel samen te spelen en te sporten.

Een Krajicek Playground is een plaats waar jeugd kan spelen en/of sporten. Op een playground⁶² is plaats om te tennissen, te voetballen en te basketballen. Een playground beschikt over de mogelijkheid van het uitlenen van sportmaterialen. De playground haalt belemmeringen weg, zoals de fysieke afstand tot sportaccommodatie, financiële en culturele drempels en zorgt voor een toegankelijke plek om te sporten en spelen voor kinderen met overgewicht of voor kinderen uit gezinnen met lage inkomens. Gemeenten, wijkverenigingen en scholen kunnen een aanvraag

⁵⁷ <http://www.euschoolfruit.nl>

⁵⁸ <http://www.schoolontbijt.nl>

⁵⁹ <http://www.meerdanvoetbal.nl>

⁶⁰ <http://www.cruyff-foundation.org>

⁶¹ <http://www.cruyff-foundation.org/smartsite.net?id=2431>

⁶² <http://www.krajicek.nl>

indienen voor de aanleg van een playground. Ze moeten wel voldoen aan de door de Richard Krajicek Foundation (RKF) opgestelde playground-criteria op het gebied van beheer, inzet sportbegeleiders, financiering enz.

Vanuit een gedeelde visie zijn Marc Lammers en Yalp een partnership aangegaan⁶³. De jeugd moet meer vanuit de huidige beleving worden uitgedaagd. Kinderen moeten de ruimte krijgen om te kunnen sporten, ook als die ruimte beperkt beschikbaar is. Kinderen moeten meer "pielen", spelen en bezig zijn. Het resultaat is de Marc Lammers Plaza, gericht op zowel hockeyclubs als ook voor scholen, kinderdagverblijven en de openbare ruimte. Marc Lammers Plaza wordt opgebouwd langs 4 principes: 1. Nodigt meer uit tot spel en eigen ontdekking; 2. Maakt slimmer gebruik van zogenoemde restruimtes; 3. Maakt meer gebruik van technologische mogelijkheden; 4. Maakt meer multifunctioneel gebruik mogelijk.

15. Schoolsport

Binnen het onderwijs in Nederland zijn op diverse niveaus en sporten schoolsportinitiatieven gestart. Schoolsportverenigingen in Rotterdam en Amsterdam. Schoolsporttoernooien, opgezet door de KVLO in het SO⁶⁴ en VO⁶⁵ (Mission Olympic), en de NK's mbo⁶⁶ in 20 takken van sport, door de MBO Raad.

16. Verkiezing sportiefste school

De verkiezing van de Sportiefste School⁶⁷ van Nederland is een tweejaarlijkse evenement waarbij de school die het meest actief is op gebied van de lichamelijke opvoeding, bewegen en sport in Nederland wordt gekozen. Deelname staat open voor alle scholen uit het voortgezet onderwijs en het primair onderwijs.

⁶³ <http://www.marclammers.nl/marc-lammers-plaza.html>

⁶⁴ <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?4618>

⁶⁵ <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?3282>

⁶⁶ <http://www.platformbewegenensport.nl/?thema/881/Schoolsport.aspx>

⁶⁷ <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?2522>

Kategori	2021					2022					2023					2024					2025				
	Jan	Feb	Mar	Apr	Mei	Jan	Feb	Mar	Apr	Mei	Jan	Feb	Mar	Apr	Mei	Jan	Feb	Mar	Apr	Mei	Jan	Feb	Mar	Apr	Mei
Saldo Awal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Penerimaan	100	200	300	400	500	150	250	350	450	550	200	300	400	500	600	250	350	450	550	650	300	400	500	600	700
Pembayaran	50	100	150	200	250	100	150	200	250	300	50	100	150	200	250	100	150	200	250	300	150	200	250	300	350
Saldo Akhir	50	100	150	200	250	50	100	150	200	250	150	200	250	300	350	250	300	350	400	450	250	300	350	400	450
Total	150	300	450	600	750	200	350	500	650	800	250	400	550	700	850	500	650	800	950	1100	550	700	850	1000	1150

Keterangan: ...
 ...
 ...

7

Dep.
MA
8/11

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER GOEDKEURING EN ONDERTEKENING

Aan: M

22/10

VO

Van

T +31-70-412

Datum

16 oktober 2012

Registratienr

443421

Kopie voor

D. VO

VO/BMR:

VO/F:

Kopie aan en reeds

afgestemd met

BVE, PO

Datum afgedaan

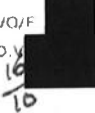
nota

Onderwerp: Plan Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl in het PO, VO en MBO

Paraaf VO/F

Paraaf D.V.

Datum

16/10/12

Paraaf DGPV

Datum

16/10/12

Gekoppeld registratienr.

443560

Deponeren in dossier

Aanleiding

Hierbij treft u ter goedkeuring het plan met de bijbehorende begroting Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) aan (zie bijlage). Het plan zal tegelijkertijd worden voorgelegd aan M.VWS.

In de brief van 13 april 2012 heeft u mede namens M.VWS de Tweede Kamer (TK) geïnformeerd over de ontwikkelingen van sport en bewegen in en rond het onderwijs (zie bijlage). Hierin heeft u mede namens M.VWS aan de PO-Raad, de VO-raad en de MBO Raad gevraagd om een plan van aanpak voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl te maken.

Op 18 juni 2012 heeft u uw reactie aan de TK gegeven op het schriftelijk verslag van het overleg over toekomstig sportbeleid van de vaste commissie voor OCW (zie bijlage). U heeft hierin ook toegezegd het plan aan de TK te sturen ter informatie.

Goedkeuring

OCW en VWS geven op ambtelijk niveau goedkeuring aan het plan en de begroting. Het plan voldoet aan de in de brief d.d. 13 april 2012 aan de TK door OCW en VWS gestelde eisen van onder andere:

- stimulering van schoolbeleid sport, bewegen en een gezonde leefstijl in het po, vo en mbo;
- afstemming met andere relevante partijen, zoals NOC*NSF, NISB, KVLO, RIVM;
- koppeling aan andere initiatieven, zoals impuls 'Gezonde Leefstijl Jeugd', buurtsportcoaches, Convenant Gezond Gewicht, Olympisch Vuur;
- publiek-private samenwerking;
- gebruikmaking van goede resultaten huidig Platform Sport, Bewegen en Onderwijs, zoals het project 'Vmbo in beweging';
- professionalisering van vakleerkrachten en lokale en regionale professionals, zoals buurtsportcoaches.

Besluit

- Bent u akkoord met het plan?

Toelichting plan SBGL (zie samenvatting plan)

Datum

24 september 2012

Doel

Doel van de Onderwijsagenda SBGL is scholen in het PO, VO en MBO te stimuleren tot schoolbeleid met betrekking tot sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport en bewegen in en rondom de school.

De gezamenlijke, sectoroverstijgende, doelstellingen richten zich onder andere op een substantiële uitbreiding van het aantal (po-, vo-, en mbo-)scholen dat een gericht Gezonde School-beleid heeft. Dit resulteert in 2016 in het uitreiken van minimaal 850 vignetten Gezonde School.

In het plan zijn de sectoroverstijgende en sectorspecifieke doelstellingen, de activiteiten en de organisatie nader uitgewerkt.

Monitoring, evaluatie en eindrapportage

Onafhankelijke onderzoeksinstituten voeren de monitoring, evaluatie en eindrapportage uit in samenwerking met de diverse partijen die deel uitmaken van de Onderwijsagenda SBGL.

Ieder jaar levert de Onderwijsagenda SBGL op 1 oktober een tussenrapportage op waarbij de Output en Outcome ten opzichte van de geformuleerde ambitie en doelen worden verwoord. Op grond van deze rapportage past de Onderwijsagenda, waar nodig, de doelstellingen en bijbehorende begroting aan. Dit vindt steeds in nauw overleg met OCW en VWS plaats.

Financieel kader

Vanuit OCW en VWS wordt vier miljoen euro beschikbaar gesteld van oktober 2012 t/m december 2016. OCW en VWS delen de kosten. De middelen zullen vanuit het bestedingsplan VO na uw goedkeuring en goedkeuring M.VWS aan MBO Diensten worden toegekend. MBO Diensten verdeelt vervolgens de middelen.

Ter ondertekening

Indien u akkoord gaat met het plan, graag ondertekening van de begeleidende brief bij het plan aan de TK (zie bijlage). Na ontvangst van de goedkeuring van M.VWS, gaat de brief ter informatie naar de TK.

Bijlagen;

1. Brief TK met nr. 443560 betr. aanbieding plan SBGL
2. Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 30234, nr. 65
3. Reactie op het schriftelijk verslag d.d 18 juni 2012
4. Plan 'Onderwijsagenda SBGL'

[REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: woensdag 17 oktober 2012 16:26

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: RE: vaststelling Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

Dankjewel, [REDACTED]. Ik sprak [REDACTED] hier ook al over. Henk is er morgen weer, met wie [REDACTED] dus kan bellen. [REDACTED] geeft [REDACTED] daarvoor deze mail en de sportnota die nu bij M ligt in zijn speedmap.

[REDACTED]

na inzien al te wijken van de gewerkte verhaalingen van de notulen en de conclusies te lezen.
Groet en dank voor je snelle reactie en advies!

[REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: woensdag 17 oktober 2012 15:14

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: FW: vaststelling Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

Urgentie: Hoog

Beste [REDACTED]

Zie e-mail VWS.

Morgen neemt [REDACTED] telefonisch contact op met [REDACTED]. Zelf ben ik op school en daarna op vakantie. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Misschien nog als achtergrondinformatie bij het gesprek: de nota Sport die nu bij M.OCW ligt en de nota met toekenningsbrief die in bezit is van [REDACTED]. Wil jij deze nota's aan [REDACTED] geven donderdag?

Groeten van ,
[REDACTED]

Van: [REDACTED]@minvws.nl]

Verzonden: woensdag 17 oktober 2012 9:54

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: vaststelling Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

Beste Collega's,

Mede namens [REDACTED] informeer ik jullie over de stand van zaken rond de vaststelling van de Onderwijsagenda.

Gisterenmiddag is het plan van de Onderwijsraden besproken met de DG Volksgezondheid. Het standpunt van VWS is:

De Onderwijsagenda geeft ons aanleiding een zorgvuldige afweging te maken ten aanzien van de inhoud, het budget en vergroting van bestuurlijk draagvlak. We hebben meer tijd nodig om ook nieuwe ontwikkelingen op waarde te kunnen schatten voor de uitvoering van de Onderwijsagenda. Op directieniveau zal contact gelegd worden met OCW.

Vriendelijke groeten,

[REDACTED]
Senior Beleidsadviseur,
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Directie Sport,

T-070-[REDACTED]

Mob [REDACTED]

M-[REDACTED]@minvws.nl

P- Postbus 20350

2500 EJ Den Haag

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl in en rondom de school

'Voor, door en met de scholen'

2012-2016

Datum 29 oktober 2012

Status: Definitief

Opdrachtgever: Ministerie van OCW
Ministerie van VWS

Onder redactie van: [REDACTED] (PO-Raad),
[REDACTED] (VO-raad),
[REDACTED] (MBO Raad).

Contactadres: MBO Diensten
Houttuinlaan 6
3447 GM Woerden

Inleiding

Voor u ligt de 'Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl in en rondom de school' (hierna te noemen Onderwijsagenda SBGL) opgesteld door de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad in opdracht van de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹. De Onderwijsagenda SBGL is bedoeld voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), (voortgezet) speciaal onderwijs (vso) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo).

De sectorraden onderschrijven middels de Onderwijsagenda het belang van sport, bewegen en gezonde leefstijl in (en rondom) het onderwijs. De verschillende aspecten van een gezonde leefstijl, zoals Sport en Bewegen, Voeding, Alcohol, Drugs en Seksualiteit, zijn namelijk belangrijk voor het presteren en voor het welbevinden van kinderen en jongeren, zowel op korte als op langere termijn. Het onderwijs kan en wil daaraan, als ketenpartner in activiteiten voor kinderen en jongeren, graag zijn specifieke bijdrage leveren. Aandacht voor een gezonde leefstijl en onderwijs horen bij elkaar en versterken elkaar. Als aangrijpingspunt zal sport en bewegen gebruikt worden, dit is voor de meeste kinderen en jongeren leuk om te doen en levert een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling en de gezondheid van kinderen en jongeren. Dit kan leiden tot betere schoolprestaties en minder uitval (Bos & Paulussen, 2010).

Het VU Medisch Centrum in Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen hebben een rapport uitgebracht over de lange termijneffecten van beweging (Visscher, Hartman & Elferink-Gemser, 2011). De onderzoeken tonen aan dat er een positieve relatie bestaat tussen lichaamsbeweging en leerprestaties. Fitte kinderen en leerlingen die fit en sportief vaardig zijn, scoren hoger op leeraspecten als taakgerichtheid, planning, aandacht en probleemoplossend vermogen. Sportende kinderen die lid van een sportvereniging zijn, blijven minder vaak zitten dan niet of weinig sportende kinderen. Daarnaast behalen kinderen die hoger scoren op testen van balvaardigheid, een betere CITO-rekenscore dan hun klasgenoten (Visscher et al., 2011). Daarbij zorgt lidmaatschap van een sportvereniging voor aantoonbaar duurzame sportbeoefening. Jong geleerd is oud gedaan. Het op jonge leeftijd leren sporten geeft een 3,5 keer grotere kans dat zij ook op oudere leeftijd blijven sporten (Raitakari, 1994; Trudeau & Shephard, 2005).

Kortom; genoeg redenen om als sectorraden de handen ineens te slaan en in nauwe samenwerking met o.a. het CGL en de #Jeugdimpuls, NOC*NSF, KVLO, VSG, NISB, GGD Nederland, Landelijke thema-instituten, projectgroep combinatiefuncties onderwijs, Gemeenten, en andere (nog aan te wijzen) landelijke partners te werken aan de onderstaande ambitie:

Het stimuleren van scholen om te komen tot schoolbeleid voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en gezond leefstijlaanbod in en rondom de school.

Doordat er meerdere initiatieven, samenwerkingsverbanden, impulsen en convenanten zijn op het gebied van SBGL (zie bijlage 2), waarin vele partijen vertegenwoordigd zijn, biedt dit kansen op een bredere verbinding. Op 4 en 21 juni 2012 hebben er twee voorbereidende werksessies plaatsgevonden met een tweeledig doel:

- De concrete inhoud van de Onderwijsagenda vormgeven;
- De gezamenlijk gedragen ambitie verkennen om de diverse opdrachten vanuit de ministeries rondom SBGL met elkaar te verbinden en de gedachten te toetsen om te werken aan een blauwdruk voor een ketenaanpak rondom deze thema's in de onderwijssector.

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/04/13/kamerbrief-over-sport-bewegen-en-gezonde-leefstijl-in-en-rond-het-onderwijs.html>

In de Onderwijsagenda SBGL is rekening gehouden met de uitkomsten van de werksessies, het landelijk beschreven beleid, diverse nota's en wetten waarin ambities, maatregelen en doelen staan beschreven die bijdragen aan meer sport- en beweegparticipatie en een gezondere leefstijl onder de jeugd. Daarnaast zijn de aanbevelingen en succesfactoren vanuit het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs meegenomen in het projectvoorstel. Dit alles om op een efficiënte en eenduidige manier het onderwijs te bedienen.

Het projectvoorstel beschrijft achtereenvolgens de ambitie, aanleiding/ behoefte uit de sector, doelstelling en sectorspecifieke subdoelstellingen, activiteiten, monitoring, organisatie en structuur, begroting en planning.

De sectorraden streven er gezamenlijk, en in nauwe samenwerking met andere actoren, naar om de genoemde doelstelling in de periode 2012-2016 waar te maken.

Namens de PO-Raad, VO-raad, en MBO Raad,

Voorzitter

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Samenvatting.....	5
1. Aanleiding Onderwijsagenda SBGL	7
1.1 De sector primair onderwijs (po).....	8
1.2 De sector voortgezet onderwijs (vo)	10
1.3 De sector middelbaar beroepsonderwijs (mbo):	14
2. Doelstelling Onderwijsagenda SBGL.....	18
2.1 Gezamenlijke doelstelling.....	18
2.2 Subdoelen sector primair onderwijs	19
2.3 Subdoelen sector voortgezet onderwijs.....	20
2.4 Subdoelen sector middelbaar beroepsonderwijs	21
3 Activiteiten per sector	23
3.1 Primair onderwijs	23
3.2 Voortgezet onderwijs	24
3.3 Middelbaar beroepsonderwijs	26
3.3.3 Micro-niveau: de docent	27
4 Landelijke afstemming	29
5 Monitoring en evaluatie	31
6 Organisatiestructuur	32
6.1 Servicepunt.....	32
6.2 Kernteam	32
6.2.1 Projectleider.....	35
6.2.2 Medewerker sectorraden	35
6.2.4 Regionale schoolondersteuners.....	40
7 Projectsubsidie voor scholen.....	41
7.1 Beoordelingsprocedure	41
8 Ondersteuningsorganisatie	43
8.1 Communicatie	43
8.2 Financiën	43
8.3 Secretariaat	43
9 Begroting	44
Bijlage 1: Literatuuroverzicht	45
Bijlage 2: landelijke initiatieven.....	46

Samenvatting

De 'Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl in en rondom de school' (hierna te noemen Onderwijsagenda SBGL) is opgesteld door de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad in opdracht van de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Volksgezondheid, Welzijn en Sport². De Onderwijsagenda SBGL is bedoeld voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), (voortgezet) speciaal onderwijs (vso) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo). De Onderwijsagenda SBGL beslaat een periode van 4 jaar.

Doel

Doel van de Onderwijsagenda SBGL is het stimuleren van scholen om te komen tot schoolbeleid met betrekking tot sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en gezond leefstijlaanbod in en rondom de school. Sport en bewegen, maar ook andere aspecten van een gezonde leefstijl, zijn namelijk belangrijk voor het presteren en voor het welbevinden voor kinderen en jongeren en kan leiden tot betere schoolprestaties en minder uitval.

Sectoroverstijgende doelstellingen

De Onderwijsagenda SBGL is nadrukkelijk een sectoroverstijgende agenda met gezamenlijke ambities. De gezamenlijke –sectoroverstijgende- doelstellingen van de Onderwijsagenda SBGL richten zich op een substantiële uitbreiding van het aantal (po-, vo-, en mbo-)scholen in Nederland dat een gericht Gezonde School-beleid heeft. Dit resulteert in 2016 in het uitreiken van minimaal 850 vignetten Gezonde school. Daarnaast is de ambitie dat er in 2016 sprake is van een uitgewerkte doorlopende leerlijn Gezonde leefstijl met bijbehorend leermiddelen- en leerlingvolgsysteemadvies. Doordat er meerdere initiatieven, samenwerkingsverbanden, impulsen en convenanten zijn op het gebied van SBGL, waarin vele partijen vertegenwoordigd zijn, biedt de sectoroverstijgende onderwijsagenda kansen op een bredere verbinding. Het streven is erop gericht dat er in 2016 sprake is van een samenhangend landelijk beleid en samenhangende aanpak voor scholen op het gebied van een gezonde leefstijl. Koppeling van de Onderwijsagenda SBGL aan andere initiatieven zoals #Jeugdimpuls, buurtsportcoaches, convenant Gezond Gewicht e.d. vergroot naar verwachting de impact van de Onderwijsagenda SBGL.

Sectorspecifieke doelstellingen

Om recht te doen aan de eigenheid van elke leeftijdsfase en het verschil in ondersteuningsbehoefte, problematiek en schaalgrootte zal de 'aanliegroute' tussen po, vo en mbo scholen verschillen. De behoeftes en vragen van de scholen staan echter altijd centraal: de Onderwijsagenda SBGL is er een voor, door en met de scholen.

In het po wordt het fundament gelegd voor sport, bewegen en gezonde leefstijl. De focus voor de po-sector ligt op verbreding van de inhoud en kwaliteit van de lessen, professionalisering van onderwijsgevend en verbetering van de randvoorwaarden die invloed hebben op het leefstijlgedrag van de leerlingen. In samenwerking met de #Jeugdimpuls zet de Onderwijsagenda SBGL in op interventies die zich in de praktijk bewezen hebben. De Onderwijsagenda SBGL zal ook verbinding zoeken met het Convenant Gezond Gewicht en het Programma Sport en Bewegen in de Buurt en meer specifiek daarbij de inzet van de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches. Speciale aandacht gaat uit naar wijken, gemeenten en scholen waar de sportparticipatie (zeer) laag is. De Onderwijsagenda SBGL in het po zet sterk in op het partnerschap tussen onderwijs, sport, gezonde leefstijl en publiek-private samenwerking, gericht op een duurzaam en gezond schoolbeleid. De middelbare schoolperiode is een kwetsbare periode waarbij jongeren minder gaan bewegen en gaan experimenteren met onderdelen van de leefstijlthema's. De inzet voor het vo is om jongeren te

² <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/04/13/kamerbrief-over-sport-bewegen-en-gezonde-leefstijl-in-en-rond-het-onderwijs.html>

verleiden om meer te gaan sporten en bewegen en zo te bewerkstelligen dat meer jongeren aan de beweegnorm voldoen. De focus in het vo ligt daarbij op de beroepsgerichte leerwegen in het vmbo en het praktijkonderwijs. Het project 'Vmbo in beweging' heeft laten zien dat met een gericht sport- en beweegaanbod het aantal inactieve leerlingen substantieel kan dalen. Uitbreiding van het schoolsportaanbod en nauwe samenwerking met sportverenigingen is daarbij essentieel. Ook zet de Onderwijsagenda SBGL in op professionalisering, niet alleen van vakleerkrachten maar ook van lokale en regionale professionals. Verder is de ambitie dat in 2016 alle vo-scholen over een gezond voedingsaanbod beschikken.

De sportdeelname onder jongeren in het mbo is laag en neemt af. In het mbo is sinds enkele jaren - vanuit het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs- weer gerichte aandacht voor onderwijs in de thema's bewegen en gezonde leefstijl. Dit moet leiden tot meer en beter onderwijs in deze thema's. In het beroepsonderwijs is ook het perspectief van de werkgever van belang met aspecten als inzetbaarheid, veiligheid en Arbo. De focus in het mbo ligt op het vergroten van het bewustzijn van de bestuurders van mbo-instellingen van de positieve effecten van bewegen en een gezonde leefstijl voor de student, de medewerkers, school en maatschappij en het verder implementeren van de 5% norm binnen de doelen van vitaal burgerschap.

Activiteiten

Voor alle sectoren worden op drie niveaus activiteiten ondernomen. Op zowel het niveau van de individuele docent, het schoolniveau als het bestuurlijk niveau moet de Onderwijsagenda SBGL leiden tot een meer integraal en effectiever beleid. Voor deze drie actoren geldt dat zij ieder in hun eigen domein een grote invloed kunnen hebben op het stimuleren van dit gedrag bij kinderen en jongeren. Uiteindelijk moeten de doelstellingen die op de drie afzonderlijke niveaus zijn geformuleerd bijdragen aan een gericht schoolbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl. Naast het aanbieden van aanbod gerichte activiteiten kunnen de scholen ook een vraaggerichte financiële ondersteuning aanvragen bij het servicepunt.

Organisatie

Binnen elke sectorraad wordt een verantwoordelijke medewerker aangesteld die samen met de projectleider en één van de voorzitters van de raden verantwoordelijk is voor de uitvoering van de sectorspecifieke activiteiten. Voor specifieke aandachtsgebieden komen landelijke experts. Deze worden zoveel mogelijk gerekruteerd van organisaties die hun sporen hebben verdiend op het betreffende terrein. Een viertal regionale schoolondersteuners begeleidt (samenwerkingsverbanden van) de scholen.

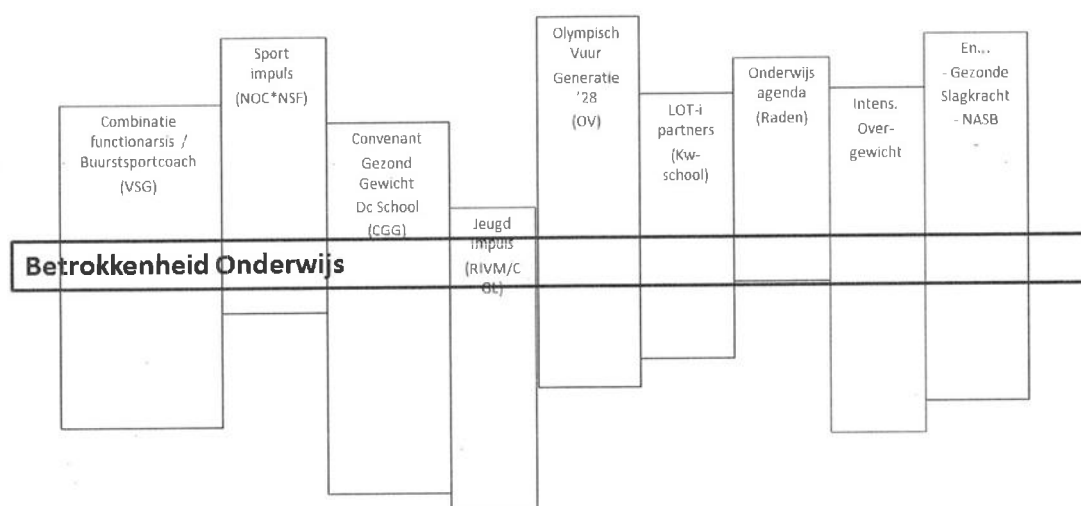
Voor de Onderwijsagenda wordt er voor, door en met de scholen een Servicepunt ingericht waarin verschillende ondersteunings- en begeleidingsinstrumenten beschikbaar komen. Er wordt nadrukkelijk gestuurd op het gebruik maken van de bestaande ondersteuningsinstrumenten en organisaties. De organisatie zal daarom nauw samenwerken met de andere organisaties in Nederland die aan vergelijkbare doelen werken.

1. Aanleiding Onderwijsagenda SBGL

Vanuit het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs (2009-2012) is er de afgelopen drie jaar hard gewerkt aan diverse projecten waaronder twee projecten met een directe focus op het onderwijs, 'Vmbo in beweging' en het 'Masterplan Bewegen en Sport mbo'. Het helpen van scholen om in het algemeen te focussen op een Gezonde school³ en specifiek op sport en bewegen heeft geleid tot een duidelijke toename van aandacht voor dit onderwerp (TNO, 2012).

In de afgelopen jaren zijn er, naast het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs, diverse projecten gestart om op diverse plekken in Nederland meer aandacht te krijgen voor een gezondere leefstijl. Het onderwijs is bij al deze initiatieven betrokken. Soms direct, soms indirect. Over het algemeen bedenken anderen wat goed zou kunnen zijn voor de sector. Gelukkig is dit de laatste jaren aan het veranderen en worden de scholen nadrukkelijker aan de voorkant van nieuwe projecten betrokken, zo ook bij de Onderwijsagenda SBGL.

Hieronder volgt een globale schematische weergave van de huidige ontwikkelingen anno 2012.

N.B. Deze schematische weergave is een schets van de lopende en startende trajecten en is niet in een werkelijke orde van tijd en grootte geplaatst.

Po-, vo- en mbo-scholen verschillen in de ondersteuningsbehoefte, problematiek en schaalgrootte en daarmee in de 'aanvliegroute'. Dit vraagt om een verschillende focus per sector en een gedifferentieerde aanpak waarbij de behoefte en vraag van scholen centraal staan. In de komende hoofdstukken wordt vanuit een korte beschrijving van de huidige situatie per sector belicht waar de behoefte en het accent per sector liggen en wat de aanleidingen zijn.

³ www.gezondeschool.nl

1.1 De sector primair onderwijs (po)

Met in totaal circa 7.481 scholen en ruim 1,65 miljoen leerlingen (CBS, 2012) omvat de po-sector⁴ 52,6% van het totaal aantal leerlingen in de Onderwijsagenda SBGL. Deze sector is in vergelijking met de andere onderwijssectoren dus groot te noemen. Dit vraagt, zoals gezegd, om een differentiatie van de aanpak waarbij de behoefte en vraag van scholen centraal staan.

Bewegingsonderwijs in het primair onderwijs is de basis voor het leren van motorische vaardigheden van kinderen en is daarom, evenals gezonde leefstijl, opgenomen in de kerndoelen. Hoe scholen binnen het wettelijk kader invulling geven aan sport, bewegen en gezonde leefstijl is een keuze van de school zelf. Het 'wat' is beschreven, het 'hoe' is aan de school zelf.

1.1.1 Schoolbeleid

Uit onderzoek blijkt dat vele basisscholen gezondheid bevorderende en preventieve activiteiten uitvoeren (Bos, de Jongh & Paulussen, 2010). Om daadwerkelijk effect te hebben op gezondheids- en onderwijsuitkomsten, zoals beschreven staat in de inleiding, is het echter nodig dat de activiteiten planmatig worden uitgevoerd, structureel en integraal zijn (Stewart-Brown, 2006). Hoewel de schoolleiding op 82% van de basisscholen het thema bewegen en sport belangrijk vindt, zijn er veel minder basisscholen (43%) die ook gericht beleid voeren om bewegen en sport bij hun leerlingen te stimuleren (Stuij, Wisse, van Mossel, Lucassen & van den Dool, 2011). Schoolvertegenwoordigers zien het belang van sport en bewegen in, maar vertalen dit (nog) niet altijd in een gerichte aanpak/(school)beleid. 5% van de basisscholen geeft bewegen en sport prioriteit bij de verdeling van de financiële middelen (Stuij, 2011).

Om daadwerkelijk te komen tot gericht en duurzaam (school)beleid op het gebied van sport, bewegen en een gezonde leefstijl is het van belang om op verschillende niveaus (macro= bestuurlijk, meso= directie en micro= leerkracht) scholen in het primair onderwijs te stimuleren. Daarbij moet de Onderwijsagenda SBGL rekening houden met de ervaring van scholen (die vaak zelf goed weten wat er speelt). De keuzevrijheid van de scholen vergroot het draagvlak voor opname van gezondheid en schoolbeleid (Bos et al., 2010). Uit onderzoek van het Mulier Instituut (2011) blijkt dat naarmate basisscholen een actiever beweegbeleid voeren, een groter deel van de leerlingen aangeeft dat de school hen aanmoedigt tot bewegen en sporten. In het stimuleren van een gericht en duurzaam schoolbeleid zal duidelijk de nadruk komen te liggen op de kwaliteit van sport en bewegen in en rondom de school en in iets mindere mate op de kwantiteit.

Net als bij andere vakken in het basisonderwijs zijn er geen voorschriften over de duur en de frequentie van het sport- en bewegen aanbod (Stuij, 2011). Uit onderzoek van het Mulier Instituut (2011) blijkt dat basisscholen gemiddeld boven de gestelde richtlijn van de Inspectie van het Onderwijs uit komen⁵. De focus zal dus meer gericht zijn op de verbreding van de inhoud en kwaliteit van de lessen, onderwijsgevenden (kader) en randvoorwaarden als accommodatie en materialen die invloed hebben op het leefstijlgedrag van de leerlingen. Idealiter heeft elke basisschool een leerkracht met een afgeronde ALO-opleiding voor de klas en werkt samen met binnen- en buitenschoolse sport- en leefstijlaanbieders mbo niveau 4. Vaak is de financiering van deze professionals een probleem voor de scholen. Vakleerkrachten moeten gefinancierd worden uit algemene middelen (de lumpsum), waarin maar een klein deel beschikbaar is voor vakonderwijs. De school bepaalt hoe deze dit geld inzet en eventueel aanvult (Herweijer et al. 2008). Op circa 42% van de basisscholen werkt momenteel een vakleerkracht bewegingsonderwijs. Het is niet duidelijk welke groepen zij specifiek lesgeven en hoeveel uur per week zij de lessen verzorgen (KVLO).

⁴ PO- sector omvat: Basisonderwijs en speciaal(basis en voortgezet) onderwijs

⁵ In de richtlijn staat dat de eerst twee groepen van het basisonderwijs dagelijks lichamelijke opvoeding op het rooster moet hebben staan en voor de groepen drie tot en met acht minimaal twee keer per week drie kwartier.

1.1.2 Verbinding #Jeugdimpuls

Basisscholen geven aan te kampen met een gebrek aan tijd, geld en inhoudelijke ondersteuning op het terrein van gezondheidsbevordering. Ze noemen in dit verband vooral trainingen, uitwisseling van ervaringen met anderen en hulp bij het vergroten van draagvlak (Bos et al., 2010). Mede doordat basisscholen zich doorgaans overvraagd voelen in het grote en weinig samenhangende aanbod (Stuij et al., 2011) is het vanuit de po-sector wenselijk om met de Onderwijsagenda SBGL o.a. aan te sluiten bij de aanpak van de #Jeugdimpuls (2012). Hierdoor kunnen krachten gebundeld worden en scholen geholpen worden middels (financiële) ondersteuning en/of advies op maat bij het uitvoeren van activiteiten om de gezondheid van hun leerlingen te bevorderen.

In samenwerking met de #Jeugdimpuls zet de Onderwijsagenda SBGL, voor wat betreft de po-sector, in op CGL erkende interventies vanuit de databases van Effectief Actief en het Centrum Gezond Leven. Mochten scholen het in het kader van profilering wenselijk vinden, dan kunnen zij (desgewenst middels ondersteuning, samen met de GGD) in aanmerking komen voor het Vignet Gezonde School. Bij de lancering van het Vignet Gezonde school op 19 september 2012 hadden 36 basisscholen het Vignet Gezonde School toegekend gekregen.

Verschuillende internationale meta-analyses tonen aan dat beweegprogramma's onder andere op scholen een positief effect hebben op het beweeggedrag (Dobbins et al., 2009; Beets et al., 2009; Conn et al., 2009; Hillsdon et al., 2005). Voor kinderen hebben interventies die bestaan uit meerdere componenten als educatie, een leefstijlprogramma en een omgevingsverandering de grootste kans van slagen. Vooral wanneer zij zich ook richten op meerdere settings als de school, wijk, ouders en leeftijdgenootjes (Sluijs et al., 2007; De Meester et al., 2009).

1.1.3 Partnerschap

Omdat een derde van de basisscholen (N=2100) betrokken is bij een brede school (Oberon, 2011), zal de Onderwijsagenda SBGL zich ook focussen op brede scholen/Integraal Kind Centra's (IKC's). Deze brede scholen/IKC's hebben een brede maatschappelijke functie en werken structureel samen met instellingen voor welzijn, zorg, kinderopvang, sport en/of cultuur en dragen samen zorg voor een substantiële uitbereiding van het aanbod (Oberon, 2011). Iets meer dan twee derde van de brede scholen organiseert wekelijks één of meerdere activiteiten op het gebied van sport en bewegen.

Omdat ongeveer een vijfde van de brede scholen nog geen doorgaande lijn in het aanbod heeft gerealiseerd is het van belang om in te zetten op leefstijlinterventies (zoals schoolactieve verenigingen) en om in de Onderwijsagenda SBGL de verbinding te zoeken met het Programma Sport en Bewegen in de Buurt en specifiek de inzet van de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches⁶⁷. Per 1 januari 2012 zijn er in totaal 1.364 formatieplaatsen aan combinatiefunctionarissen gerealiseerd in 249 gemeenten (81%). De meeste functies zijn door de gemeenten van de vier tranches in de sportsector aangesteld (570 FTE), gevolgd door het primair onderwijs (475 FTE)⁸. Doordat combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches zowel werkzaam zijn bij een sport- of beweegaanbieder als in tenminste één andere sector (zorg, welzijn, kinderopvang, jeugdzorg of bedrijfsleven) dragen zij eraan bij dat meer mensen (in alle leeftijdscategorieën) in hun eigen nabije omgeving kunnen sporten en bewegen.

Deze focus van de po-sector po in de Onderwijsagenda SBGL zet daarmee ook in op het partnerschap tussen onderwijs, sport, gezonde leefstijl en publiek-private samenwerking, wat zal leiden tot een duurzaam en gezond schoolbeleid.

⁶ www.sportindebuurt.nl/

⁷ www.combifunctiesonderwijs.nl

⁸ Samenvatting monitor Impuls brede scholen, sport en cultuur over 2011 (BMC, juni 2012)

1.1.4 Gedifferentieerde beleidsaanpak

Door gebruik te maken van elkaars sterke punten kan gezamenlijk de sportparticipatie op lokaal niveau worden gestimuleerd en levert iedereen een belangrijke maatschappelijke bijdrage aan de leefbaarheid in de wijk. De verschillen wat betreft sportparticipatie onder basisschoolleerlingen (4 tot circa 12 jaar) verschillen aanzienlijk per gemeente, wijk en school (NOC*NSF, 2012). Over het algemeen genomen voldoet volgens de ouders van de 4-11 jarigen 20% aan de NNGB, 32% aan de Fitnorm en 47% aan de Combinorm⁹. Er is dus een nog een flinke slag te maken. Echter, basisschoolleerlingen die op een school zitten met meer beweegbeleid wonen significant vaker in zeer stedelijke gebieden, zijn vaker van niet-westerse afkomst en komen vaker uit gezinnen die geen auto hebben dan leeftijdsgenoten op scholen met een doorsnee of minder beweegbeleid (Stuij, 2011). Ook zijn het leerlingen die minder vaak lid zijn van een sportvereniging. De scholen waar deze leerlingen op zitten voeren (mogelijk in samenwerking met de gemeenten) extra beweegbeleid om beweeg- en sportmogelijkheden voor leerlingen te creëren omdat zij deze mogelijkheden van huis uit niet hebben. Kortom; een positieve trend.

De Onderwijsagenda SBGL focust zich daarom, voor wat betreft de po-sector, op wijken/gemeente/scholen waar de sportparticipatie (zeer) laag is, door het inzetten van 'inhoudelijk bewezen CGL leefstijlinterventies' om zo doeltreffend aan de slag te gaan. In nauwe samenspraak met de landelijke partners zullen afspraken worden gemaakt over criteria voor de aanvraag van een stimuleringssubsidie voor een gedifferentieerde beleidsaanpak.

1.2 De sector voortgezet onderwijs (vo)

Ruim 930.000¹⁰ leerlingen volgen voortgezet onderwijs op een van de 641 scholen voor praktijkonderwijs, vmbo, havo of vwo. Daarnaast volgen nog eens ruim 31.000 leerlingen een 'groene' vmbo-opleiding op een van de 'agrarische onderwijsinstellingen (aoc) of groene afdeling van een brede scholengemeenschap.

Meer dan de helft, 62% van de jongeren in de middelbare schoolleeftijd van 12 – 17 jaar beweegt onvoldoende, haalt de combinorm niet¹¹. Dat betekent dat zij niet voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB: tenminste 60 minuten matig intensief bewegen per dag) en ook niet aan de Fitnorm (minimaal drie dagen per week zwaar intensief bewegen gedurende 20 minuten). Vooral meisjes, jongeren die niet aan sport doen en jongeren met een niet-Nederlandse herkomst bewegen te weinig¹².

Juist de 'middelbare schoolperiode' is een kwetsbare periode waarbij jongeren minder gaan bewegen en afhaken bij sportverenigingen en gaan experimenteren met onderdelen van de leefstijlthema's. Gedurende de puberteit stellen jongeren andere prioriteiten, waardoor het lidmaatschap van sportverenigingen terugloopt. Onderzoek laat zien dat leerlingen van het praktijkonderwijs en de beroepsgerichte leerwegen van het vmbo minder aan verenigingssport deelnemen dan leerlingen op het havo en het vwo¹³. Daarbij raakt een deel van de leerlingen op een zeker moment uitgekeken op de traditionele vormen van sport en bewegen. Zij oriënteren zich in toenemende mate op trendsporten of streetsporten: streetdance, free running, streetsurfing, maar ook klimmen en capoeira.¹⁴ Er is sprake van een verschuiving van competitiegericht sporten naar

⁹ NNGB= de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, tot 18 jaar; 5 dagen per week 60 minuten matig intensieve lichaamsbeweging. Fitnorm= Minimaal drie dagen per week ten minste 20 minuten zwaar intensieve lichaamsbeweging. Combinorm= NNGB + Fitnorm.

¹⁰ Cijfers 2012 uit Memorie van Toelichting Begroting 2013, Begrotingsstaat OCW

¹¹ Blz 64; http://www.vtv2010.nl/object_binary/o9228_RIVM02-Gezondheid-en-determinanten-VTV-2010.pdf

¹² Bernaards 2011

¹³ School, bewegen en sport, 2011, W.J.H. Mulier Instituut

¹⁴ Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding, 2010, KVLO

een meer op beleving gericht bewegen: de persoonlijke beleving en het showelement worden belangrijker.¹⁵ Parallel hieraan - en wellicht ook hiermee samenhangend - is er sprake van een ontwikkeling van georganiseerd sporten naar ongeorganiseerd sporten, met afgeleide 'spelregels' en attributen en meer eigen inbreng van jongeren. Scholen en sportverenigingen verschillen in de wijze waarop ze inspelen op deze trend.

1.2.1 Stevigere verankering van sport, bewegen en leefstijl in het voortgezet onderwijs

In tegenstelling tot de overige onderwijssectoren kent het voortgezet onderwijs van oudsher een structurele verankering van lichamelijke opvoeding (lo) in het curriculum en in het lesrooster. In het leergebied Mens en natuur en een vak als biologie zijn kerndoelen en eindtermen opgenomen die betrekking hebben op leefstijl. Dit onderwijs is verankerd in wet en regelgeving en vakleerkrachten verzorgen dit. Voor lo worden ook eisen aan de omvang gesteld. Lichamelijke oefening is een verplicht vak voor elke leerling in het voortgezet onderwijs, waardoor alle leerlingen een 'basis in bewegen' wordt geboden. Een groot aantal scholen kiest ervoor om extra te investeren in sport en bewegen en zich als school te profileren. Dit doen ze in toenemende mate in samenwerking met partners in de regio.

De vakleerkracht

Vakleerkrachten geven het onderwijs in het vo. Het aantal onbevoegde lo-docenten in het vo is relatief gering. Een grote meerderheid van de vakleerkrachten lo is aangesloten bij de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO). De KVLO heeft een beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding opgesteld. Een lo-docent moet goed kunnen inspelen op de grote verschillen tussen leerlingen, omdat de niveauverschillen tussen leerlingen groot zijn. Ook de toename van het aantal leerlingen met leer- en gedragsproblemen en fysieke beperkingen vraagt van de lo-leraar specifieke kennis en vaardigheden. De Onderwijsagenda SBGL zet daarom in het vo sterk in op professionalisering van vakleerkrachten.

Verankering in curriculum

Voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs zijn kerndoelen geformuleerd voor het leergebied Bewegen en sport en voor het leergebied Mens en natuur die betrekking hebben op sport, bewegen en gezonde leefstijl. In de zes kerndoelen voor het onderdeel Bewegen en sport gaat het om een brede oriëntatie op verschillende soorten bewegingsactiviteiten. Daarnaast zijn er afzonderlijke kerndoelen opgenomen voor samenwerking en de relatie met gezondheid en welzijn. Het leergebied Mens en natuur bevat kerndoelen over lichamelijke en psychische gezondheid en persoonlijke verzorging.

Voor de bovenbouw van het vmbo, havo en vwo zijn eindtermen lichamelijke opvoeding vastgelegd in – geglobaliseerde - examenprogramma's LO 1. Het eindexamen bestaat uit het schoolexamen. Daarnaast hebben vmbo-leerlingen van de gemengde leerweg en theoretische leerweg de mogelijkheid om in de bovenbouw te kiezen voor het keuzevak LO2. Leerlingen van het havo en vwo kunnen in de bovenbouw kiezen voor het keuzevak Bewegen, Sport en Maatschappij (BSM). Beide vakken besteden gerichte aandacht aan het 'leren organiseren', en worden met een school examen afgesloten. Het vak biologie omvat ook eindtermen die gerelateerd zijn aan leefstijl.

Leerlingen van het vmbo kunnen – in het kader van het verplichte beroepsgerichte programma - in de bovenbouw kiezen voor het intersectorale vak Sport, Dienstverlening en veiligheid (SDV). Dit vak biedt een oriëntatie en voorbereiding op verwante vervolgopleidingen in het mbo en wordt centraal geëxamineerd.

Leerlingen die kiezen voor een keuzevak of beroepsgericht vak zijn veelal al actief op het terrein van sport en bewegen. De inzet van de Onderwijsagenda is er met name op gericht dat deze leerlingen activiteiten op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl in en om de school gaan

¹⁵ Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding, 2010, KVLO

organiseren voor hun medeleerlingen. Op die manier wordt recht gedaan aan de beoogde formule: 'van, voor en door jongeren'.

Omvang

In het voortgezet onderwijs is er geen voorgeschreven lessentabel of adviestabel. De school bepaalt hoeveel tijd aan een bepaald vak wordt besteed. Het vak lichamelijke opvoeding is de enige uitzondering waarvoor wel een aantal verplichtingen gelden. Zo moet lichamelijke opvoeding in elk leerjaar worden gegeven, gespreid over de schoolweken. Het moet gaan om praktische bewegingsactiviteiten en plaatsvinden in zodanige omvang dat wordt voldaan aan de inhoudelijke eisen op het gebied van kwaliteit, intensiteit en variëteit zoals neergelegd in kerndoelen en examenprogramma's. In het examenbesluit (artikel 26) wordt alleen gesproken over de omvang van de studielast die gemiddeld nodig is om het examenprogramma te kunnen realiseren, niet over de wijze waarop deze in contacttijd moet worden vertaald. De school bepaalt dus in principe welk deel van die studielast wordt vertaald in contacttijd, in lessen en andere vormen van directe begeleiding door een docent. Meestal hanteert een school daar een vaste formule voor. In de dagelijkse praktijk betekent het dat leerlingen 2 - 3 lesuren per week lichamelijke opvoeding op het rooster hebben staan.

Uit een recente verkenning van de SLO¹⁶ komt naar voren dat met name in de bovenbouw van havo en vwo-scholen niet volledig wordt voldaan aan de minimale eisen voor studielast en contacttijd voor lo. Vmbo-scholen steken hierbij gunstiger af.

1.2.2 Uitbreiding van overige schoolsportactiviteiten in het voortgezet onderwijs

Een aantal scholen biedt naast het verplichte aanbod buiten de lessen een eigen schoolsportprogramma aan, bijvoorbeeld in de vorm van sportklassen. Ook zijn er LOOT-scholen, topsporttalentscholen en zogeheten sportactieve scholen. Uit de verkenning van SLO¹⁷ blijkt dat docenten van havo en vwo-scholen vaker aangeven een uitgebreid naschools sportprogramma te hebben dan vmbo-docenten. Scholen willen daar nog actiever in worden, maar liefst 72% van de scholen zegt graag een uitgebreid schoolsportprogramma te willen hebben. Van de vmbo-scholen zegt zelfs 80% dat zij graag een uitgebreid naschools sportprogramma willen hebben. Zij willen op die manier beter tegemoet komen aan de wensen van de leerlingen om te kunnen kiezen uit een ruim aanbod, passend bij hun eigen voorkeuren en kwaliteiten. Wat zijn de huidige belemmeringen voor scholen? Wat hebben scholen nodig om een schoolsportprogramma te kunnen organiseren? Wat is een kansrijke aanpak? Welke ervaringen zijn opgedaan met de combinatiefunctionarissen? De Onderwijsagenda besteedt hier speciale aandacht aan.

Partnerschappen in sport en bewegen

Scholen voor voortgezet onderwijs zijn 'natuurlijke' ontmoetingsplaatsen waar leerlingen met hun in deze leeftijd zo belangrijke 'peers' vertoeven. De toenemende druk op scholen om meer maatschappelijke functies in zich te verenigen is alleen daarom al goed verklaarbaar. Scholen kunnen samen met lokale externe partijen (sportverenigingen, -scholen, maatschappelijke organisaties et cetera) een passend pauze- en schoolsportaanbod ontwikkelen. De drempel voor leerlingen wordt daarmee lager en activiteiten die aansluitend aan het onderwijs worden georganiseerd zijn makkelijker in te passen in de agenda's van jongeren. Door te kunnen sporten op een moment en plek die past in het dagarrangement van de jongeren blijven jongeren sporten en worden de jongeren die (nog) niet sporten eerder verleid om te gaan sporten. Een aan de school gerelateerd sport- en bewegingsaanbod trekt ouders soms eerder over de streep.

Professionals zoals vakdocenten en combinatiefunctionarissen - buurtsportcoaches kunnen hierbij een belangrijke spelfunctie vervullen. Doel hiervan is dat het activiteitenaanbod beter en uitgebreider

¹⁶ Lo in de bovenbouw van het vo, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het vo, Enschede. 2012.

¹⁷ Lo in de bovenbouw van het vo, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het vo, Enschede. 2012.

wordt. Vanuit de Onderwijsagenda SBGL gaat gerichte aandacht uit naar wijken en regio's waar de sport- en bewegingsparticipatie achterblijft. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van bestaande databases en inventarisaties van schoolactieve sportverenigingen/sport in de buurt van onder andere NOC*NSF.

Om dit te kunnen realiseren investeren we ook landelijk in samenwerking en afstemming met de belangrijkste stakeholders in het veld van sport en onderwijs, waaronder NOC*NSF, KVLO, VNG en VSG (buurtsportcoaches) en RIVM/CGL (voor aanpak gezonde school/leefstijl). We streven naar efficiëntie in het overleg van al deze partijen.

1.2.3 Meer aandacht voor gezonde leefstijl in het voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs is sprake van een degelijke 'infrastructuur' en verankering van sport en bewegen in het curriculum. Eerder in deze notitie signaleerden we al dat sport en bewegen bijdraagt aan de schoolprestaties en het terugdringen van schooluitval. Het bestrijden van bewegingsarmoede is ook vanuit gezondheidsperspectief essentieel: regelmatig bewegen is van belang voor het voorkomen van overgewicht, diabetes, depressie en hart- en vaatziekten. Maar ook regelmatig en gezond eten, matig alcoholgebruik en niet roken leveren een belangrijke bijdrage aan een gezonde leefstijl. Vo-leerlingen zijn over het algemeen nog niet zo gevoelig voor dergelijke gezondheidsaspecten: ze zijn jong en hebben - zolang het uiterlijk niet leidt onder ongezonder gedrag – andere dingen aan het hoofd. Maar ook op het gebied van gezonde leefstijl moet de invloed én voorbeeldwerking van mede-leeftijdsgenoten en ouders niet onderschat worden.

De school wordt een belangrijke plek toegedicht voor zowel de preventieve aanpak (voorlichten en signaleren van risico's) als de curatieve aanpak (het doorverwijzen voor een vroegtijdige behandeling). De lo-leraren worden door hun kennis van de problematiek van bewegen en overgewicht vaak gezien als deskundigen binnen de school, zo ook de leraren biologie en maatschappijleer voor de overige leefstijlthema's.

De basis voor een gezonde leefstijl ligt in onze optiek bij de opvoeding. Succesvolle interventies beginnen in het gezin en bij voorkeur op jonge leeftijd. Vanzelfsprekend kunnen scholen daarbij goede voorlichting geven, maatregelen nemen die een gezonde leefstijl bevorderen (beleid gericht op sport en bewegen, gezonde kantine, ontmoediging van roken, et cetera) en uitstralen dat een gezonde leefstijl 'de norm' is. Vanuit die optiek is de VO-raad ook medeondertekenaar van het deelconvenant School van het convenant Gezond Gewicht en ondersteunt zij het deelconvenant Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), de #Jeugdimpuls en het Olympisch Vuur.

De primaire taak van de school ligt bij de overdracht van en het aanleren van kennis en vaardigheden. Maar de school kan dat alleen doen als ook de opvoeders daarin hun verantwoordelijkheid nemen en kinderen stimuleren om te leren en zich te ontwikkelen. Ouders en school hebben kortom ieder een eigen verantwoordelijkheid. Ze hebben elkaar nodig om deze gedeelde verantwoordelijkheden waar te kunnen maken en hun krachten te versterken. Dat geldt ook voor een gezonde leefstijl. Het belang van ouderbetrokkenheid bij de school is evident.

1.2.4 Uitrollen van de resultaten van het project 'Vmbo in beweging'

In 2009 is het project 'Vmbo in beweging' van start gegaan. In dit project werken de VO-raad, NISB en KVLO samen om op 80 vmbo-scholen een sport- en beweegaanbod voor inactieve leerlingen te creëren. Inactieve leerlingen zijn leerlingen die niet voldoen aan de combinorm (NNBG- en/of de Fitnorm). De ambitie was om het aantal inactieve leerlingen met 10% te laten dalen.

Concreet betekende dit voor de scholen:

- Intensiveren van het sport en beweegaanbod met de focus op de inactieve leerling;
- Verankeren van sport en bewegen in de school(omgeving);
- Aanstellen van een sport- en beweegcoördinator.

Aan het project 'Vmbo in beweging' namen in totaal 79 vmbo-scholen deel.

Wat heeft het project opgeleverd?

Het percentage vmbo-leerlingen dat voldeed aan de beweegnorm is gedurende het project aanzienlijk en significant toegenomen van gemiddeld 41,6% naar 54,5%. Het percentage inactieve leerlingen daalde hiermee met 12,8%. Een meerderheid van de deelnemende scholen heeft een structureel sport- en beweegaanbod gecreëerd voor inactieve leerlingen. Scholen die hun sport- en beweegaanbod buiten de gymlessen om verbeterden (voor alle leerlingen) behaalden een grotere toename in het percentage normactieve leerlingen dan scholen die dit niet deden.

Succesfactoren

Wat zijn de belangrijkste succesfactoren geweest om extra sport- en beweegaanbod te realiseren? Scholen vinden een schoolbrede visie voor sport en bewegen en het creëren van een breed draagvlak voor deze visie heel belangrijk om vmbo-leerlingen in beweging te krijgen. Daarnaast vinden zij het inzetten van de regiocoach en het voortzetten van de netwerken van belang. De deelnemende scholen zijn structureel meer gaan samenwerken met diverse partners op het gebied van sport en bewegen. Daarnaast zijn voldoende financiering, de aanwezigheid van een sport- en beweegcoördinator en het actief betrekken van jongeren bij de vormgeving van het aanbod van doorslaggevend belang geweest. Bijna de helft van die scholen geeft aan dat zij de activiteiten die in het kader van 'Vmbo in beweging' zijn opgezet volgend jaar voortzetten en 38% breidt deze zelfs uit.

Het project 'Vmbo in beweging' is een succesvol project dat jongeren in beweging heeft gekregen en scholen heeft gestimuleerd om actie te ondernemen om het aantal inactieve leerlingen te verkleinen. Bekeken wordt of de deelnemende scholen aan het project als 'coach' kunnen fungeren voor collega vmbo-scholen in de regio die niet participeerden in het project. Het project kan daarbij als voorbeeld dienen voor nieuwe activiteiten in het voortgezet onderwijs. Ook de ervaringen van de projectgroep Combifuncties Onderwijs zullen meegenomen worden.

1.3 De sector middelbaar beroepsonderwijs (mbo):

De sector middelbaar beroepsonderwijs heeft ruim 550.000 studenten die op 66 instellingen door heel Nederland studeren. De studenten volgen een opleiding in de beroepsopleidende leerweg (bol) of de beroepsbegeleidende leerweg (bbl). Hun leeftijd varieert van 16 tot ruim 50 jaar, waarbij de bol-studenten meestal tussen de 16 en 23 jaar zijn. Binnen het mbo zijn de onderwijsinhouden beschreven in kwalificatiedossiers (zie www.kwalificatiesmbo.nl). Naast deze ongeveer 300 beroep specifieke dossiers moeten alle scholen de studenten een programma 'Loopbaan en burgerschap' (2011)¹⁸ aanbieden. Hierin staan diverse overstijgende leerdoelen zoals politiek, je plek in de maatschappij en vitaal burgerschap.

In 1996 hebben de overheid en het onderwijs de verplichting om bewegingsonderwijs en sport te programmeren los gelaten. Vanaf 2007 is het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap toegevoegd aan de onderwijsdoelen, met daarin als 7e kerntaak; Vitaal Burgerschap. Deze onderwijsdoelen hebben de afgelopen jaren bijgedragen aan het voorzichtig herinvoeren van onderwijs in de thema's bewegen en gezonde leefstijl. De aangepaste versie van dit document in 2011 geeft nog duidelijker de richting aan het onderwijs.

¹⁸ Zie: <http://www.kwalificatiesmbo.nl/leren-loopbaan-en-burgerschap.html>

De huidige tekst is:

De dimensie vitaal burgerschap

De dimensie vitaal burgerschap heeft betrekking op de bereidheid en het vermogen om te reflecteren op de eigen leefstijl en zorg te dragen voor de eigen vitaliteit als burger en werknemer.

Hierbij gaat het om de zorg voor de eigen vitaliteit en fitheid. Daarbij is een belangrijke taak om de juiste afstemming te vinden tussen werken, zorgen (voor jezelf en voor anderen), leren en ontspannen.

De student heeft kennis over en inzicht in de volgende onderwerpen die bij de dimensie vitaal burgerschap aan bod komen: de kenmerken van een gezonde leefwijze waaronder de nationale norm gezond bewegen en de aard, plaats en organisatie van gezondheid bevorderende activiteiten in de samenleving en het arbeidsproces.

Om zorg te kunnen dragen voor de eigen gezondheid is het nodig dat de student zich bewust is van zijn eigen leefstijl, gezondheidsrisico's van leefstijl en werk in kan schatten, op basis daarvan verantwoorde keuzes kan maken en activiteiten onderneemt die bijdragen aan een gezonde leefstijl. Het gaat naast bewegen en sport ook om aspecten als voeding, roken, alcohol, drugs en seksualiteit.

De sportdeelname onder jongeren in het mbo is laag en neemt af¹⁹. Het opleidingsniveau is een directe indicator van de hoogte van de gezondheidslast en levensverwachting²⁰ net als het gebrek aan beweging gedurende iemands actieve leven²¹. Vanuit het beroepsonderwijs is ook het perspectief van de werkgever een van de uitgangspunten bij het bepalen van de onderwijsdoelen en inhouden. Zo is ook het thema 'Vitaal werknemerschap' binnen de kwalificatiedossiers een onderdeel dat versterking nodig heeft om de startende jongere op de arbeidsmarkt een gezondere start te laten maken. De thema's Inzetbaarheid, Veiligheid en Arbo horen daarbij. Vitaal werknemerschap is in het mbo een belangrijk thema in de discussie over 'zware beroepen' en 'langer doorwerken' bij het opleiden van goede startende beroepsbeoefenaren.

Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs 2008-2012

Uit de alliantie School en Sport hebben in het jaar 2007 en 2008 al 15 mbo-instellingen een extra impuls gekregen met de zogenaamde startpremie. Deze stimulering is versterkt in het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs (2008-2012). In deze periode is er gewerkt aan het realiseren van de geformuleerde 5%-doelstelling; 5% van de netto onderwijstijd bestaat uit sportactieve lesuren die verankerd zijn in de studiegids; dat is 1 lesuur per week.

Vergelijking van de beginsituatie in 2008 in vergelijking met 2012.

	Percentage bol-studenten dat 5%-norm haalt in 2008	Percentage bol-studenten dat 5%-norm haalt in 2012
1 ^e jaars	17%	45%
2 ^e jaars	10%	21%
3 ^e jaars	5%	10%
4 ^e jaars	4%	7%

Bron: DSP, Monitor sport en bewegen mbo 2008 en 2012.

¹⁹ SCP rapport; [Sportdeelname in Nederland 2010](#)

²⁰ <http://www.nationaalkompas.nl/gezondheid-en-ziekte/sterfte-levensverwachting-en-daly-s/levensverwachting-verschillen-sociaaleconomisch/>

²¹ <http://www.trouw.nl/tr/nl/4516/Gezondheid/article/detail/1865864/2011/03/27/Beweeg-voor-je-brein-het-is-nooit-te-laai-om-te-beginnen.dhtml>

Het accent heeft binnen de scholen vooral gelegen op het verzorgen van onderwijs in de eerstejaars bol-groepen en op het aanbieden van leerinhouden vanuit vitaal burgerschap. De doorontwikkeling is zichtbaar in twee richtingen;

a. les aan meer studenten op meer scholen; van 45% →75%?

b. leerinhouden verdiepen en verbreden, meer leefstijl gebonden en meer gericht op vitaal werknemerschap.

Platform Bewegen en Sport

Vanuit de MBO Raad bestaat al ongeveer 20 jaar het platform Bewegen en Sport mbo (zie www.platformbewegenensport.nl). In dit platform komen de leden, de sportcoördinatoren van op dit moment 44 scholen, 4 keer per jaar bij elkaar en wisselen ze op diverse manieren informatie uit. Een greep uit de huidige activiteiten; studiedagen, congressen, themanetwerkbijeenkomsten, studiereizen, goed gevulde website en nieuwsbrief. De afgelopen jaren was dhr. [REDACTED] voorzitter van dit platform. Vanwege zijn vertrek naar het ministerie van OCW zoekt het platform nog naar een vervanger.

Handleiding Gezonde School

Het RIVM heeft in 2011 in samenwerking met de MBO Raad de handleiding Gezonde School samengesteld. Inmiddels zijn in 2012 12 instellingen actief gestart met deze handleiding. Het NIGZ ondersteunde hun daarbij.

Mbo-scholen kunnen voor de basis van hun Gezonde School-beleid gebruik maken van de schoolsituatie die uit de leefstijltest voor mbo-studenten komt. Ook presenteert deze test start- en effectmetingen. Studenten beantwoorden op www.testjeleefstijl.nu vragen over hun leefstijl en doen een fittest. De zelfreflectie via deze leefstijltest biedt de basis voor de student om het sport- en leefstijl (les) programma op de school te volgen.

Vervolg

De afgelopen jaren is er vanuit het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs een goede start gemaakt in het mbo met het herintroduceren van bewegen en gezonde leefstijl. Daarom is de mbo-sector nu in staat om verder te groeien als het gaat om meer en beter onderwijs binnen deze thema's.

In de komende vier jaar willen we bij de bestuurders van mbo-instellingen het bewustzijn vergroten van de positieve effecten van meer aandacht voor bewegen en een gezonde leefstijl voor de student, medewerkers, school en maatschappij. In het argumentenoverzicht van de Handleiding Gezonde School voor het mbo staat dit als volgt beschreven²²:

Een Gezonde School stimuleert op een integrale en structurele manier de gezondheid van studenten en medewerkers en legt dit vast in haar beleid. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie WHO gaat het bij 'gezondheid' niet alleen om de afwezigheid van ziekte, maar om een volledig lichamelijk, geestelijk, sociaal en maatschappelijk welbevinden. Een gezond mbo draagt hier op verschillende manieren aan bij. Een gezonde student heeft meer kans op goede schoolprestaties en verzuimt minder. Goede schoolprestaties leiden op langere termijn tot maatschappelijk succes. En een gezonde werkomgeving bevordert daarnaast de tevredenheid van het schoolpersoneel. Dit vermindert het ziekteverzuim. Binnen het mbo kunnen uiteenlopende gezondheidsthema's aandacht krijgen. Denk aan actuele onderwerpen als overgewicht, overmatig alcoholgebruik, psychische gezondheid, fysieke veiligheid of relaties en seksualiteit. Een Gezonde School richt zich in haar beleid op signalering van ongezond gedrag, educatie over gezondheidsthema's en op omgevingsfactoren, zoals rookzones en een beweging stimulerende omgeving. Structurele aandacht voor gezondheid, vastgelegd in het beleid van de mbo-instelling, zorgt voor een

²² [Argumentenoverzicht Gezonde school mbo](#)

blijvend resultaat. Structurele en langdurige aandacht voor een gezondheidsonderwerp vergroot de kans om ook op lange termijn effecten te realiseren. Onderzoek toont aan dat gezondheidsbevordering het meeste effect heeft als activiteiten voor een bepaald gezondheidsthema op meerdere niveaus worden aangeboden.

De vier niveaus van gezondheidsbevordering zijn de volgende (met als voorbeeld het thema roken):

- **Signalering**, bijvoorbeeld studenten die veel roken signaleren en met hen het gesprek aangaan.
- **Gezondheidseducatie**, bijvoorbeeld lessen *Vitaal Burgerschap* met aandacht voor het onderwerp roken en het omgaan met groepsdruk.
- **Schoolomgeving**, bijvoorbeeld het inrichten van rookzones.
- **Schoolbeleid**, bijvoorbeeld regelgeving rond roken als onderdeel van het beleid van de instelling.

Naast een aanpak gericht op de verschillende niveaus van gezondheidsbevordering, is het belangrijk dat de gekozen activiteiten inspelen op verschillende doelgroepen. Door vanaf het begin zowel studenten als medewerkers te betrekken, vergroot u het draagvlak voor de Gezonde School.

2. Doelstelling Onderwijsagenda SBGL

In dit hoofdstuk beschrijven we wat de doelstelling is voor de Onderwijsagenda SBGL en werken deze integraal en per sector specifiek uit. Omdat de verschillende doelgroepen binnen het onderwijs verschillende doelen en resultaten hebben beschrijven we deze per sector en gaan we uit van specifieke subdoelen op macro-niveau (de bestuurder), op meso-niveau (de directie) en op micro-niveau (de leraar/docent). Waarbij we ervan uit gaan dat de subdoelen bijdragen aan de hieronder beschreven hoofddoelstelling. De sectorraden hebben mede naar aanleiding van de Kamerbrief (van 13 april 2012) de volgende ambitie geformuleerd:

Het stimuleren van scholen om te komen tot schoolbeleid voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en gezond leefstijlaanbod in en rondom de school.

2.1 Gezamenlijke doelstelling

De Onderwijsagenda SBGL is bedoeld voor het primair - en voortgezet onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en daarmee voor de leeftijdsgroep 4- 18 jaar. Omdat de Onderwijsagenda SBGL aanhaakt bij brede scholen/Integrale Kind Centra's middels het Programma Sport en Bewegen in de buurt, komen de 0-4 jarige mogelijk ook in contact met het programma-aanbod. Mbo-studenten die in studiejaar 1 en 2 zitten en ouder zijn dan 18 jaar worden in het aanbod meegenomen.

De doelstellingen worden (eventueel) elk jaar aan de hand van de behoefte en wens van scholen aangepast en aangescherpt. De Onderwijsagenda SBGL stuurt namelijk vooral op het aanwakkeren van de vraag en heeft vervolgens een vraaggericht aanbod. Om deze vraag op te halen en het onderwijs zo goed mogelijk te bedienen wordt er een Servicepunt opgericht (zie hoofdstuk 6), waarin de drie sectorraden in samenwerking met landelijke experts en (aangewezen) actoren gezamenlijk communiceren naar en met de scholen en te ondersteunen bij het versterken van de elementen van Gezonde School. De Onderwijsagenda SBGL is hierdoor van, voor én door de scholen.

De sectorraden hebben de ambitie om scholen te helpen bij hun bewustwording van de positieve effecten van meer aandacht voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rondom de school voor de leerlingen/studenten, medewerkers, school en maatschappij. Daarbij zet de Onderwijsagenda in op het stimuleren van scholen om gezond en duurzaam schoolbeleid te formuleren en dit uit te voeren.

De gehanteerde definitie van 'gezonde leefstijl' is:

Leefstijl is een set van gedragingen die invloed heeft op de gezondheid

Hiermee worden alle leefstijlthema's bedoeld; meer sport en bewegen, gezonde voeding, niet roken, matige alcoholconsumptie, geen druggebruik en veilige seks.

De gezamenlijke –sector overstijgende- doelstellingen van de Onderwijsagenda SBGL zijn:

- In 2016 heeft 25% van de (po-, vo-, en mbo-)scholen in Nederland een beschreven Gezonde School-beleid op meso-/directie-niveau. Dat heeft geleid tot het uitreiken van minimaal 850 vignetten Gezonde school.
- In 2016 is er een samenhangend landelijk beleid en de uitvoering daarvan, voor scholen op het gebied van een gezonde leefstijl, om de diverse initiatieven te kunnen kanaliseren.
- In 2016 is er een doorlopende leerlijn Gezonde leefstijl uitgewerkt met bijbehorend leermiddelen- en leerlingvolgsysteemadvies.

2.2 Subdoelen sector primair onderwijs

Vanuit de sector po zet de Onderwijsagenda SBGL in op het realiseren van de onderstaande doelen. In 2016:

- is het percentage leerlingen in het primair onderwijs (te weten het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs) dat voldoet aan de beweegnorm²³ gestegen van 47% naar minimaal 53%.
- hebben minimaal 450 basisscholen in Nederland de toekenning van het Vignet Gezonde School behaald.
- voldoen alle po-scholen tenminste aan de minimumnorm (groepen 1 en 2 dagelijks lichamelijke opvoeding, de groepen 3 t/m 8 twee keer per week drie kwartier. en leerlingen uit het speciaal basisonderwijs drie keer per week drie kwartier) voor lichamelijke opvoeding in het primair onderwijs.
- werken de primair onderwijs scholen zoveel mogelijk samen met de binnen en buitenschoolse sport en beweegaanbieders.
- geven bevoegde (vak)leerkrachten de lo-lessen.

Voor het primair onderwijs worden op drie niveaus doelen onderscheiden. Op zowel het bestuurlijk niveau (macro), het directie/schoolleidingniveau (meso), als het niveau van de individuele leerkracht (micro) moet de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl leiden tot een meer integraal, duurzaam en effectiever (school)beleid. Uiteindelijk moeten de doelstellingen die op de drie afzonderlijke niveaus zijn geformuleerd bijdragen aan het bereiken van hetzelfde doel, namelijk het verhogen van de beweegparticipatie van leerlingen van 4 t/m 12 jaar. Daarmee moeten ze leiden tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rondom de school.

Op macro-bestuurlijk niveau: bestuur

Op macro-/bestuurlijk niveau streeft de po-sector ernaar om schoolbesturen, en specifiek schoolbesturen in de regio's/wijken waar de sportparticipatie (zeer) laag is, te stimuleren om schoolbreed gezondheidsbeleid te ontwikkelen. De opdracht aan de schoolbesturen is om te zorgen voor optimale condities voor scholen en professionals zoals goede accommodaties, financiering en samenwerkingspartners in de regio.

Meso-/directieniveau: school

De doelstelling op meso-/directieniveau is dat het aantal scholen dat aantoonbaar bezig is met het vormgeven van Gezond School-beleid, specifiek in de wijken/regio's waar de sportparticipatie (zeer) laag is, toeneemt. Binnen de projectperiode (2012-2016) wordt gestreefd naar toekenning van het vignet Gezonde School aan minimaal 450 basisscholen. De opdracht aan de directies is om samen te werken met samenwerkingspartners in de buurt/wijk.

Micro-niveau: bevoegd (vak) leerkracht/combinatiefunctionaris/buurt sportcoach

Op het micro- niveau van de bevoegde (vak)leerkracht, combinatiefunctionaris en buurtsportcoach streeft de po-sector naar kwalitatieve versterking van het onderwijs in lichamelijke opvoeding en leefstijlthema's door professionalisering van vakleerkrachten en vormen van collegiale consultatie.

²³ Beweegnorm is in dit verband de Combinorm (NNGB + Fitnorm) volgens de ouders van 4-11 jarige.

2.3 Subdoelen sector voortgezet onderwijs

Vanuit de sector vo zet de Onderwijsagenda SBGL in op het realiseren van de volgende doelen:

In 2016:

- is het percentage leerlingen in het voortgezet onderwijs dat voldoet aan de beweegnorm gestegen naar minimaal 50%.
- heeft 35% van de vo-scholen in Nederland een beschreven Gezonde School-beleid wat heeft geleid tot het uitreiken van minimaal 200 vignetten Gezonde School.
- hebben alle vo-scholen een – in het schoolbeleid verankerd - gezond voedingsaanbod op de school.
- voldoen alle vo-scholen aan de minimumnorm voor lichamelijke opvoeding.
- geven vakleerkrachten die hun professie aantoonbaar onderhouden, de lessen lichamelijke opvoeding.
- is het aantal maatschappelijke stages²⁴ bij aan sport, bewegen en leefstijl gerelateerde organisaties met 25% toegenomen.
- is het aantal vmbo-scholen (bb en kb) en praktijkscholen dat een aanvullend sportprogramma aanbiedt met 50% toegenomen.
- heeft 10% van de leerlingen in het vo de onlinetest 'testjeleefstijl.nu' gedaan.

Voor het voortgezet onderwijs worden op drie niveaus doelen onderscheiden. Op zowel het niveau van de individuele docent, het schoolniveau als het bestuurlijk niveau moet de agenda sport, bewegen en een gezonde leefstijl leiden tot een meer integraal en effectiever beleid. Voor deze drie actoren geldt dat zij ieder in hun eigen domein een grote invloed hebben op het stimuleren van dit gedrag bij jongeren. Uiteindelijk moeten de doelstellingen die op de drie afzonderlijke niveaus zijn geformuleerd bijdragen aan het komen tot schoolbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl. Het doel hiervan is het verhogen van de beweegparticipatie van jongeren en het vergroten van de aandacht voor een gezonde leefstijl onder jongeren in het vo. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het handvest gezonde kantine²⁵

Macro-bestuurlijk niveau: bestuur

De focus van het bestuur is om een school- of bestuursbreed gezondheidsbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl te ontwikkelen en dit beleid vervolgens te verankeren en te borgen. Dit alles aansluitend bij de Code Goed Onderwijsbestuur. De opdracht aan het bestuur daarbij is om te zorgen voor optimale condities voor scholen en professionals, zoals goede accommodaties, financiering en samenwerkingspartners in de regio. De Onderwijsagenda SBGL ondersteunt de bestuurders hierbij met een professionaliseringsaanbod en handreikingen op dit terrein.

Meso-directieniveau: school

De opdracht aan de directie is om sport, bewegen en gezonde leefstijl in het schoolbeleid te verankeren en hiervoor draagvlak te creëren binnen de school. Belangrijk daarbij is te werken vanuit de visie van de school zelf. Wil ik mij profileren als sportactieve en/of gezonde school? Wat wil ik op het terrein van sport, bewegen en gezonde leefstijl betekenen in mijn wijk/buurt? Gestreefd wordt naar een substantiële toename van het aantal scholen dat het vignet Gezonde School behaalt.

Micro-niveau: docent/vaksectie

De focus ligt hierbij op kwalitatieve versterking van het onderwijs in lichamelijke opvoeding en gezonde leefstijl door professionalisering van vakleerkrachten in de vorm van o.a. collegiale

²⁴ Afhankelijke van politieke besluitvorming over de maatschappelijke stages

²⁵ <http://www.voedingscentrum.nl/professionals/horeca-en-catering/handvest-gezonder-voedingsaanbod-op-scholen.aspx>

consultatie, themabijeenkomsten en intervisie. Daarnaast zet de Onderwijsagenda SBGL in op het uitbreiden van het aantal scholen dat bij sport en bewegen in en om de school nieuwe activiteiten aanbiedt waarbij ruimte is voor ideeën van leerlingen (meedenken/meedoen/mee organiseren). Dit lukt alleen door samen te werken met verenigingen en andere partners op lokaal/regionaal niveau. Ook deze lokale en regionale partners kunnen gebruik maken van het professionaliseringsaanbod.

2.4 Subdoelen sector middelbaar beroepsonderwijs

Vanuit het mbo zet de Onderwijsagenda SBGL in op het realiseren van de volgende doelen:

In 2016:

- is het percentage studenten in het middelbaar beroepsonderwijs dat voldoet aan de beweegnorm gestegen naar minimaal 50% (t/m 17 jaar) en 60% (18 jaar en ouder).
- heeft 35% van de mbo-scholen in Nederland een beschreven Gezonde School-beleid wat heeft geleid tot het uitreiken van minimaal 200 vignetten Gezonde School.
- hebben alle mbo-scholen een – in het schoolbeleid verankerd - gezond voedingsaanbod op de school en resulteert dit in 100% van de kantines met een gezond aanbod.
- is het aantal mbo-scholen dat een aanvullend schoolsportprogramma aanbiedt met 50% toegenomen.
- heeft 75% van de eerstejaars bol-studenten de onlinetest 'testjeleefstijl.nu' gedaan en 50% van de tweedejaars bol-studenten.
- voldoet 75% van de mbo-scholen aan het 5%-aanbod van sportactieve lessen voor de eerstejaars bol-studenten.
- hebben 20 scholen voor in totaal 20.000 tweedejaars bol-studenten sportactieve lessen die 5% van de onderwijstijd uitmaken.
- hebben 20 scholen voor in totaal 10.000 eerstejaars bbl-studenten sportactieve lessen die 5% van de onderwijstijd uitmaken.

Binnen het middelbaar beroepsonderwijs worden op drie niveaus doelen onderscheiden. Op zowel het niveau van de individuele docent, het schoolniveau als het bestuurlijk niveau moet de Onderwijsagenda SBGL leiden tot een meer integraal en effectiever beleid. Voor deze drie actoren geldt dat zij ieder in hun eigen domein een grote invloed kunnen hebben op het stimuleren van dit gedrag bij jongeren. Uiteindelijk moeten de doelstellingen die op de drie afzonderlijke niveaus zijn geformuleerd bijdragen aan het komen tot schoolbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl. Het doel hiervan is het verhogen van de beweegparticipatie van jongeren en het vergroten van de aandacht voor een gezonde leefstijl onder jongeren in het mbo.

Macro-bestuurlijk niveau: bestuur

De focus van het bestuur is om een school- of bestuursbreed gezondheidsbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl te ontwikkelen en dit beleid te verankeren en borgen. De opdracht aan het bestuur daarbij is om te zorgen voor optimale condities voor de school en professionals zoals goede accommodaties, financiering en samenwerkingspartners in de regio. De Onderwijsagenda SBGL ondersteunt bestuurders hierbij met een professionaliseringsaanbod en handreikingen op dit terrein. Het gebruik van de handleiding Gezonde School mbo is hiervoor het geëigende instrument.

Meso-directieniveau: school

Binnen het mbo is de midden managementlaag van directeuren en teamleiders het gremium dat de besluiten neemt over lessenplanning, docenteninzet en de begroting per onderwijseenheid. Hier zal vooral de focus liggen op de kwantiteit. Dus staan onderwerpen als financiën, planning, deskundigheidsbevordering en netwerkvorming centraal.

Het onderwijs dat scholen geven is verankerd in studiegidsen en wordt daarmee zoveel mogelijk uit de lumpsum gefinancierd. Het aanbod dat scholen geven komt voor het grootste deel uit de

lessendatabase 'Vitaal mbo', dat als dé digitale verzamel- en ontwikkelplaats dient voor goede leerinhouden.

Micro niveau: docent/vaksectie

De focus ligt hierbij op kwalitatieve versterking van het onderwijs in vitaal burgerschap en vitaal werknemerschap door professionalisering van vakleerkrachten in de vorm van o.a. collegiale consultatie, themabijeenkomsten en intervisie. Het platform Bewegen en Sport van de MBO Raad speelt hier een belangrijke rol in.

Ook is er veel aandacht voor het vergroten van het gebruik van de bekende, al bestaande interventies. Voor het mbo gaat het specifiek om Testjeleefstijl.nu (www.testjeleefstijl.nu) en de lessendatabase 'Vitaal mbo' (www.vitaalmbonl.nl).

Het stimuleren van de kwantitatieve versterking van binnenschools aanbod is gericht op het behalen van de 5%-norm met kwalitatief sterke lessen.

3 Activiteiten per sector

In dit hoofdstuk staan de activiteiten per sector. Deze activiteiten zijn concrete uitwerkingen van de in hoofdstuk 2 genoemde doelen.

3.1 Primair onderwijs

In hoofdstuk 1 is beschreven dat de po-sector speerpunten heeft in de Onderwijsagenda SBGL: schoolbeleid, focus op interventies & ondersteuningsaanbod en partnerschap. Wat betreft het schoolbeleid zoomt de sector in op drie niveaus, zie hoofdstuk 3.1.1 t/m 3.1.3. De resultaten van de focus op interventies & het ondersteuningsaanbod vindt in nauwe samenhang met de #Jeugdimpuls plaats, zie hoofdstuk 3.1.4. Het speerpunt partnerschap is verweven in de resultaten op macro-, meso- en micro-niveau. Bijvoorbeeld door het organiseren van kennisdeling/studiedagen die gezamenlijk georganiseerd worden met de betrokken actoren.

3.1.1 Macro-/bestuurlijk niveau

De PO-Raad behartigt als vereniging de gemeenschappelijke belangen van de besturen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Daarmee is de PO-Raad als communicatiekanaal de logische weg om de bestuurders te bereiken.

Om bij te dragen aan de hoofddoelstelling stimuleert de PO-Raad schoolbesturen tot een gericht en duurzaam (school)beleid op het gebied van sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De PO-Raad start met een oproep onder haar leden, waarin de raad vraagt welke schoolbesturen het thema Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl op de agenda hebben en welke schoolbesturen daaraan aandacht geven in hun bestuurlijk (school)beleidsplan. De PO-Raad wil inzichtelijk(er) krijgen wat de vraag en behoefte van de besturen is. Mede aan de hand daarvan publiceert en verspreidt de PO-Raad goede voorbeelden. Een voorbeeld daarvan is een nieuwsbericht met daarin een schoolportret van 1 á 2 schoolbesturen. De PO-Raad interesseert en motiveert de schoolbestuurders ook voor het thema sport, bewegen en een gezonde leefstijl op bestuurlijk relevante congressen en bijeenkomsten.

In samenwerking met diverse partijen ontwikkelt de PO-Raad een raamwerk als tool op bestuurlijk niveau. Dit raamwerk is eind 2013 ontwikkeld, verspreid, gepubliceerd en aangereikt aan de schoolbesturen. Dit raamwerk draagt bij aan de ontwikkeling en ondersteuning van de individuele, bestuurlijke schoolbeleidsplannen.

Kortom, de Onderwijsagenda SBGL:

- *Doet een behoefteonderzoek onder de leden van de PO-Raad;*
- *Publiceert en verspreidt goede voorbeelden onder de leden van de PO-Raad;*
- *Ontwikkelt een beleidshandreiking voor en door bestuurders in het PO;*
- *Doet een gericht professionaliseringsaanbod voor bestuurders in het PO.*

3.1.2 Meso- /directieniveau

Op basis van minimaal vijf good practices ontwikkelt de PO-Raad een stappenplan voor integraal en structureel schoolbeleid. De PO-Raad doet dit in samenwerking met het Centrum Gezond Leven, de KVLO, #Jeugdimpuls en mogelijk de AVS (als natuurlijke partner van de schoolleiders). Het streven is om dit stappenplan eind 2013 ontwikkeld, verspreid, gepubliceerd en aangereikt te hebben aan schoolleiders/schooldirecties.

Ook op directie- en schoolleidersniveau vraagt de raad aandacht voor het thema sport, bewegen en gezonde leefstijl tijdens voor de doelgroep relevante congressen/bijeenkomsten. Het streven is om dit minimaal één keer per jaar aanbod te laten komen.

In samenwerking met de landelijke partners organiseren we studiedagen/lezingen, waardoor het thema ook op dit niveau (nog meer) op de agenda komt. Het streven is om alle schoolleiders / directeuren te bereiken.

Kortom, de Onderwijsagenda SBGL:

- *Ontwikkelt een stappenplan voor integraal en structureel schoolbeleid op het gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl;*
- *Ondersteunt scholen – met name scholen in wijken/regio's waar de sportparticipatie laag is – door het aanbieden van een ondersteuningsaanbod (financieel en/ of advies op maat) i.s.m. het #Jeugdimpuls;*
- *Doet een gericht professionaliseringsaanbod voor schoolleiders in het po;*
- *Organiseert studiedagen/lezingen voor directies/schoolleiders in het po;*
- *Geeft scholen een financiële ondersteuning om Gezonde School beleid vorm te geven, vignetten aan te vragen en CGL erkende interventies te implementeren.*

3.1.3 Micro-/leerkrachtniveau

Voor de bevoegde (vak) leerkrachten, combinatiefunctionarissen, buurtsportcoaches en andere professionals in het onderwijsveld komt er ter stimulering van de deskundigheidsbevordering tijdens bijvoorbeeld een studiedag, een netwerkdag of een congres aandacht voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl. Daarbij wordt gestuurd op de methodiek van de Gezonde School. De Onderwijsagenda SBGL sluit aan bij de bestaande deskundigheidsbevorderingen van bijvoorbeeld de KVLO, de pabo's en het Programma Sport, Bewegen in de Buurt. Deze aansluiting vindt o.a. plaats via de Landelijke Experts.

Kortom, de Onderwijsagenda SBGL:

- *Doet een gericht professionaliseringsaanbod voor bevoegde (vak) leerkrachten, combinatiefunctionarissen, buurtsportcoaches en andere professionals in het po-onderwijsveld;*
- *Ondersteunt scholen – met name scholen in wijken/regio's waar de sportparticipatie laag is – door het aanbieden van een ondersteuningsaanbod (financieel en/ of advies op maat) i.s.m. #Jeugdimpuls voor 2012;*
- *Werkt mee aan het sector overstijgend ontwikkelen van een doorlopende leerlijn met bijpassende leermaterialen en leerlingvolgsysteem.*

3.2 Voortgezet onderwijs

3.2.1 Macro-/bestuurlijk niveau

De VO-raad behartigt als vereniging de gemeenschappelijke belangen van de besturen in het voortgezet onderwijs en het praktijkonderwijs. Daarmee is de VO-raad als communicatiekanaal de logische weg om de bestuurders te bereiken. De uitingen van de VO-raad, zoals VO-actueel en VO-magazine hebben een hoog bereik onder de bestuurders en schoolleiders. Ook de website van de VO-raad raadplegen zij veelvuldig.

Om bij te dragen aan de hoofddoelstelling stimuleert de VO-raad schoolbesturen tot een gericht en duurzaam (school)beleid op het gebied van sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De VO-raad start met een oproep onder haar leden, waarin de raad vraagt welke schoolbesturen het thema sport, bewegen en gezonde leefstijl op de agenda hebben en welke schoolbesturen daaraan aandacht geven in hun bestuurlijk (school)beleidsplan. Hierdoor krijgt de VO-raad inzichtelijk(er) wat de vraag en behoefte van de besturen is. Mede aan de hand daarvan publiceert en verspreidt de VO-raad goede voorbeelden. De VO-raad interesseert en motiveert de schoolbestuurders ook voor het thema sport, bewegen en een gezonde leefstijl via bestuurlijk relevante congressen.

In samenwerking met de landelijke partners ontwikkelt de raad samen met bestuurders een raamwerk als tool op bestuurlijk niveau. Dit raamwerk is eind 2013 ontwikkeld, verspreid, gepubliceerd en aangereikt aan de schoolbesturen.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Ontwikkelt een beleidshandreiking voor en door bestuurders in het vo;*
- *Doet een gericht professionaliseringsaanbod voor bestuurders in het vo;*
- *Vestigt specifieke aandacht op het belang van sport, bewegen en gezonde leefstijl in het praktijkonderwijs en de bb en kb in het vmbo in de diverse publicaties van de VO-raad.*

3.2.2 Meso- /directieniveau

Ook op directie- en schoolleidersniveau vraagt de VO-raad op allerlei manieren aandacht voor het thema sport, bewegen en gezonde leefstijl tijdens voor de doelgroep relevante congressen/bijeenkomsten en publicatie-uitingen.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Ondersteunt scholen – met name scholen voor vmbo en praktijkonderwijs - bij het vormgeven van een aanvullend schoolsportprogramma en het betrekken van jongeren bij deze activiteiten;*
- *Stimuleert scholen leerlingen een gezond voedingsaanbod aan te bieden;*
- *Promoot dat scholen het vignet gezonde school behalen;*
- *Stimuleert scholen Sport Oriëntatie Keuzetrajecten (SOK) vorm te geven in samenwerking met regionale partners;*
- *Stimuleert scholen deel te nemen aan de schoolsportcompetitie Mission Olympic;*
- *Ondersteunt scholen bij het versterken van de ouderbetrokkenheid bij voeding en bewegen op school, samen met de werkgroep ouderparticipatie van het CGG, de School;*
- *Stimuleert scholen meer maatschappelijke stages bij sportverenigingen en overige aan sport, bewegen en leefstijl gerelateerde organisaties aan te bieden;*
- *Onderzoekt de mogelijkheid om in Vensters voor Verantwoording een indicator voor sport, bewegen en gezonde leefstijl op te nemen;*
- *Brengt belemmeringen in kaart die LOOT scholen en overige vo-scholen ondervinden die 'sporttalenten' in huis hebben en zoekt oplossingen voor deze belemmeringen;*
- *Geeft scholen een financiële ondersteuning om Gezonde School-beleid vorm te geven, vignetten aan te vragen en CGL erkende interventies te implementeren.*

3.2.3 Micro- /leerkrachtniveau

Voor de bevoegde (vak) leerkrachten, combinatiefunctionarissen, buurtsportcoaches en andere professionals in het onderwijsveld komt tijdens regionale of landelijke studiedagen, een netwerkdagen, of congressen aandacht voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Ontwikkelt een professionaliseringsaanbod voor de docenten en biedt dit aanbod, gericht op verbetering van de kwaliteit en verbreding van onder andere de lo-lessen;*
- *Doet een ondersteuningsaanbod voor professionals die zijn betrokken bij sport en bewegen in en om de school, in samenwerking met de landelijk betrokken partijen;*
- *Werkt mee aan het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn met bijpassende leermaterialen en leerlingvolgsysteem.*

3.2.4 Samenwerking op landelijk niveau

Enkele doelen van de Onderwijsagenda SBGL hebben betrekking op landelijke initiatieven en activiteiten, die niet direct te koppelen zijn aan individuele vo-scholen. De nadruk ligt op het verspreiden van good practices die aantoonbaar succesvol zijn geweest. Wat werkt nu echt? In navolging van het mbo wordt Testjeleefstijl.nl doorontwikkeld.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Draagt in samenwerking met partners als NOC*NSF goede samenwerkingsvoorbeelden (zoals bijvoorbeeld met schoolsportverenigingen Rotterdam) landelijk uit;*
- *Ontwikkelt instrumenten die in het project Vmbo in beweging zijn opgeleverd - in samenwerking met NISB en KVLO - zo nodig door en stimuleert de inzet van deze instrumenten op nieuwe vmbo-scholen;*
- *Rolt succesvolle resultaten van het project Vmbo in beweging samen met huidige deelnemende scholen en andere samenwerkingspartners uit;*
- *Bewerkstelligt meer synergie in bestaande initiatieven als Olympisch Vuur, #Jeugdimpuls (deelspoor School) en Convenant Gezond Gewicht;*
- *Ontwikkelt Testjeleefstijl.nl voor het vo en promoot deelname aan deze interventie.*

3.3 Middelbaar beroepsonderwijs

3.3.1 Macroniveau: de bestuurders:

De communicatiekanalen van de MBO Raad en MBO Diensten zijn de logische wegen om de bestuurders van mbo-scholen te bereiken. De nieuwsbrief van de MBO Raad en de MBO krant worden goed gelezen en verspreid in de scholen. Het informeren en overtuigen van bestuurders via de vergader- en overlegstructuur is een van de beste mogelijkheden om direct contact te hebben. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om via werkbezoeken direct de sportcoördinator van de instelling te ondersteunen en in gesprek te gaan met de bestuurder. Eén van de belangrijkste focussen is het samenstellen van beleid voor het krijgen van een Gezonde School. Het overtuigen van de bestuurders en helpen om goede keuzes te maken is een van de speerpunten.

Ook de bestuurder en directie van de MBO Raad en MBO Diensten zijn betrokken bij diverse netwerken en platforms. Door de bestuurder te adviseren, ondersteunen en vervangen waar nodig kunnen we de samenhang binnen de diverse projecten waarborgen.

Vanuit het platform zal er extra aandacht zijn voor het opzetten van Publiek Private Samenwerkingen (PPS). Binnen het mbo is hier al langer sprake van vanwege de goede relaties met het bedrijfsleven in het kader van afstemmen van werk en opleiding. Deze banden zijn een goede basis voor ondersteuning door bedrijven om een intensievere samenwerking rond vitaal werknemerschap aan te gaan. De werkgevers zijn immers bij een gezonde startende werknemer en bij een overdracht van kennis, vaardigheden en houding op de andere collega's. Bestuurders zullen geholpen worden bij het versterken van PPS binnen deze thema's.

Vanuit het platform SBGL zal er specifiek binnen het mbo netwerk van de facilitair managers worden ingezet op het informeren en waar mogelijk sturen, doorverwijzen of helpen bij het realiseren van een 100% aantal Gezonde kantines .

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Publiceert twee keer per jaar een artikel in de MBO krant;*
- *Maakt zoveel mogelijk de sense of urgency bespreekbaar en beantwoordt deze opgeroepen vraag binnen de diverse vergadercircuits van de MBO Raad én in persoonlijke gesprekken, in de komende vier jaren vinden minimaal veertig persoonlijke gesprekken met bestuurders plaats;*
- *Organiseert in 2014 en 2016 samen met de partners een congres;*
- *Neemt via de medewerker binnen de MBO Raad plaats in de diverse overlegorganen en legt de link naar de interne overige beleidsthema's zoals de kwalificatiedossiers, Loopbaan & Burgerschap, examinering, onderwijstijd/topsport en de opleiding Sport & Bewegen;*
- *Gaat met minimaal vier beroepssectoren een verbinding aan waarbinnen een aantal toonaangevende bedrijven betrokken worden die sector breed werken. Zij tonen een actieve betrokkenheid door bij te dragen aan de ontwikkeling én uitvoering van actieve leefstijl en vitaal werknemerschap programma's;*

- *Vindt voor Testjeleefstijl.nu commerciële betrokkenen die de exploitatie makkelijker maken waardoor de klantprijs naar beneden kan;*
- *Begeleidt mbo-scholen waardoor 100% van de scholen een gezond voedingsaanbod heeft²⁶.*

3.3.2 Meso-niveau: het middenmanagement

Het uitwisselen van kennis en ervaringen tussen de experts, regiobegeleiders en collega's is een van de meest gewaardeerde activiteiten in het huidige platform Bewegen en Sport van de MBO Raad en is de uitkomst van het onderzoek naar de implementatie binnen het platform SBO, gedaan door Kennispraktijk (2012). Via het platform Bewegen en Sport mbo, ontmoeten de sportcoördinatoren van de mbo-instellingen elkaar minimaal vier keer per jaar. Daarnaast verdiepen zij zich via speciale masterclasses steeds in een thema. Via zijn website en nieuwsbrief houdt het platform de sportcoördinatoren maandelijks op de hoogte van alle nieuwe landelijke en regionale ontwikkelingen. Ook collegiale consultatie en studiereizen behoren tot het aanbod.

Binnen het mbo zijn er nog weinig beschreven interventies in de databases. De komende jaren worden meer activiteiten opgespoord en worden deze beter beschreven om ze te kunnen plaatsen in de databases. De beschreven activiteiten worden via diverse kanalen gepromoot.

De sportcoördinatoren worden geholpen met de uitvoering van het door het bestuur bepaalde beleid voor de Gezonde School. De Onderwijsagenda SBGL zet scholing op om de sportcoördinator beter zijn functie uit te kunnen laten oefenen. Onderwerpen zoals stakeholdermanagement, financiën, communicatie en politieke sensitiviteit komen hier aan bod.

Het begeleiden van de scholen bij de kansrijke landelijke ontwikkelingen zoals de Buurtsportcoach en de Sportimpuls, gebeurt via specifieke, regionale netwerkbijeenkomsten, nieuwsbrieven, tipsheets en de regionale ondersteuner.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Gebruikt het bestaande platform Bewegen en Sport mbo als ontmoetingsplaats voor de mbo-sportcoördinatoren. De bestaande activiteiten zoals de platformbijeenkomsten, maandelijks nieuwsbrief, website, studiereis en masterclasses worden binnen de kaders van de Onderwijsagenda SBGL uitgevoerd;*
- *Zet binnen de regio, gestuurd door de regionale ondersteuners de collegiale consultatie op;*
- *Zoekt samen met het onderzoeksprogramma van ZonMW de bestaande praktijk op, brengt ze in kaart en benoemt de witte vlekken benoemen. De witte vlekken zullen worden ontwikkeld en verspreid;*
- *Ontwikkelt de al eerder ontwikkelde en uitgevoerde opleiding voor sportcoördinatoren verder en zet deze voor alle betrokkenen in de markt;*
- *Probeert alle actuele ontwikkelingen te sturen en deze zo mede vorm te geven dat ze voor de sector het best passend zijn. Vervolgens worden de kansrijke ontwikkelingen actief verspreid en de sportcoördinatoren geholpen om dit toe te passen in hun eigen praktijk;*
- *Geeft scholen een financiële ondersteuning om Gezonde School beleid vorm te geven, vignetten aan te vragen en CGL erkende interventies te implementeren.*

3.3.3 Micro-niveau: de docent

Het gebruik en in de inhoud van Testjeleefstijl.nu en de lessendatabase Vitaalmbo.nl worden doorontwikkeld. Dit gebeurt zoveel mogelijk samen met de docenten in de school. De leefstijltest en de lessen worden steeds in de school getest en waar nodig aangepast. De lessendatabase wordt verder gevuld. Mogelijke uitbereiding naar het vo is een kans om een doorlopende leerlijn te maken. De Onderwijsagenda SBGL ontwikkelt een doorlopende leerlijn vitaliteit van po naar vo en naar mbo samen met de bijbehorende leermaterialen en leerlingvolgsysteem. Daarnaast wordt ingezet op de verbreding van de docent van smal (alleen biologie of bewegen), naar breed (meer een docent

²⁶ <http://www.degezondeschoolkantine.nl/nl/school/mbo-school/>

bewegen en actieve leefstijl). Ook het breder ontsluiten van de kennis en producten van de thema-instituten is hierbij van belang. Er moet een betere samenwerking tussen de thema-instituten en het mbo ontstaan. De kwartiermaker onderwijs speelt hierbij een cruciale rol.

Binnen het mbo zijn er nog weinig beschreven interventies in de databases. De komende jaren worden meer activiteiten opgespoord en beter beschreven om ze te kunnen plaatsen in de databases. De beschreven activiteiten worden via diverse kanalen gepromoot.

Eén van de kansrijke onderdelen binnen het mbo om de sportieve activiteiten verder te promoten zijn schoolsport, verenigingen en kampioenschappen. Deze zijn al voorzichtig gestart en kunnen nu door naar een Nederland brede dekking. Het doorgroeien naar volwaardige verenigingen, als dependance van de schoolactieve vereniging met regionale en landelijke toernooien zijn echte stimulansen om te blijven sporten. Een Mission Olympic-opzet voor het mbo moet onderzocht worden. Scholen worden hierbij begeleid en geholpen. Goede afstemming met de KVLO en NOC*NSF zijn hierbij noodzakelijk.

Ook voor de docent zet de Onderwijsagenda SBGL diverse scholingsmogelijkheden, netwerken en congressen op. Veelal gebeurt dit in samenwerking met de andere sectoren en partners.

De Onderwijsagenda SBGL:

- *Ontwikkelt, test en promoot de lessendatabase met docenten;*
- *Werkt mee aan het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn met bijpassende leermaterialen en leerlingvolgsysteem;*
- *Promoot dat de mbo scholen de bestaande schoolsportverenigingen en schoolsport toernooien verder uitbouwen en zetten nieuwe, in kansrijke sporten, op;*
- *Zet een scholingsagenda op, samen met de landelijke partners, en voert die uit.*

4 Landelijke afstemming

Een deel van de landelijke ontwikkelingen wordt direct verbonden aan de Onderwijsagenda SBGL door de inzet van experts. De verbinding en ontwikkeling doen de sectorraden door eigen personele inzet. Naast deze verbondenheid zijn er een aantal landelijke initiatieven die in zich zelf een ontwikkeling voor het onderwijs hebben. Hieronder worden er aantal genoemd die op deze manier een belangrijke partner zijn.

#Jeugdimpuls

Zoals in de aanleiding staat beschreven zet de Onderwijsagenda SBGL in nauwe samenwerking met de #Jeugdimpuls in op 'in theorie goed onderbouwde' gezondheid bevorderende interventies. De #Jeugdimpuls (looptijd 2012-2014) geeft via de deelsporen school en sociale media een impuls aan de gezonde leefstijl van jongeren.

Twee van de vijf activiteiten van de #Jeugdimpuls zijn vooral gericht op de po-sector en sluiten aan bij de doelstelling van de Onderwijsagenda SBGL. In nauwe samenwerking wordt toegewerkt naar een handreiking Gezonde School voor po-directeuren die op zijn/haar school een gezonde leefstijl van zijn leerlingen wil bevorderen. De handreiking bevat informatie over redenen om aan een gezonde school te werken, tips over het verkrijgen van draagvlak en mogelijkheden om concreet aan de slag te gaan. De handreiking wordt ontsloten via www.gezondeschool.nl.

De andere op primair onderwijs gerichte activiteit vanuit de #Jeugdimpuls, waaraan de Onderwijsagenda SBGL bijdraagt, is het versterken van activiteiten middels het stimuleren van het gebruik van de 'in theorie goed onderbouwde' interventies/activiteiten. Basisscholen ontvangen informatie over opties om ondersteuning aan te vragen vanuit de #Jeugdimpuls (en de Onderwijsagenda SBGL). Uitgaand van hun vraag kunnen scholen hulp krijgen bij het uitvoeren van activiteiten om de gezondheid van hun leerlingen te bevorderen. Deze hulp wordt aangeboden in de vorm van (financiële) ondersteuning en/of advies op maat, en wordt uitgezet via een tenderconstructie. In juli 2012 is de #Jeugdimpuls gestart met de organisatie van deze tender, waarbij de PO-Raad, de lokale partijen (GGD-en), interventie-eigenaren en de GGD-NL zijn betrokken. Vanuit de #Jeugdimpuls wordt er voor het mbo gewerkt aan het ondersteunen van Testjeleefstijl.nu door het ontwikkelen van een digitale ondersteuning via social media en het uit werken en implementeren van het vignet Gezonde School door GGD NL. Beide ontwikkelingen zijn in goede samenwerking al gestart.

Convenant Gezond Gewicht

De sectorraden participeren zowel in het Convenant Gezond Gewicht (CGG) als de Onderwijsagenda SBGL. De sectorraden hebben commitment gegeven om zich in te zetten voor beide initiatieven. De doelstellingen van de Onderwijsagenda SBGL sluiten aan op de doelstellingen van het CGG (waaronder de doelstellingen van het deelconvenant school en JOGG). Om eenduidigheid en overzicht voor het onderwijs te garanderen, is het noodzakelijk dat beide initiatieven (CGG en Onderwijsagenda SBGL) samen optrekken en nauwe aansluiting zoeken bij elkaar. De Onderwijsagenda SBGL en het CGG maken hier in 2012 in goed overleg verdere afspraken over. De focuspunten van het deelconvenant school zijn:

1. Gezond voedingsaanbod op scholen
2. Sport en bewegen voor/tijdens/na schooltijd
3. Aanbod ouderparticipatie beschikbaar en toegankelijk maken
4. Geïntegreerd aanbod voeding- en beweeginterventies voor scholen en JOGG-gemeenten

De convenantpartners en dus ook het onderwijs, zijn inhoudelijk akkoord met deze focus en sluiten hier op aan. De afstemming is er op gericht dat de Onderwijsagenda SBGL een sterker accent legt op de JOGG-gemeenten en JOGG legt een sterker accent op het onderwijs. Op deze manier versterken beide initiatieven elkaar.

Landelijk Overleg Thema-instituten (LOT)

De thema-instituten werken aan een gezamenlijk plan om de gehele onderwijssector, met een accent op het vo en mbo, beter te bedienen met informatie en ondersteuning. De aangestelde kwartiermaker werkt dit plan uit. De Onderwijsagenda SBGL biedt alle hulp en communicatiekanalen om dit gezamenlijk in te vullen. Medio 2013 is dit plan van de LOT-partners gereed.

Sportimpuls

Een goede kans voor scholen om extra financiering te vinden is een aanvraag doe bij de Sportimpuls.

Dat betekent dat

- a. er voldoende voor de scholen geschikte interventies in de menukaart beschikbaar moeten zijn, en
- b. scholen de weg naar deze aanvraag moeten kennen en een aanvraag in moeten kunnen dienen

Op beide aspecten kan de Onderwijsagenda SBGL scholen ondersteunen en begeleiden.

5 Monitoring en evaluatie

Onafhankelijke onderzoeksinstituten voeren de monitoring, evaluatie en eindrapportage uit in samenwerking met de diverse partijen die deel uit maken van de Onderwijsagenda SBGL. De monitoring dient twee doelen: het informeren van scholen over hun voortgang en positionering van andere scholen (hoe doe ik het?) en het in kaart brengen van de landelijke voortgang zodat mogelijk het beleid kan worden bijgesteld. Uiteindelijk dient dit als basis voor de verantwoording van alle inzet binnen de Onderwijsagenda.

Primair gaat het om het aantal scholen dat aantoonbaar bezig is met het vormgeven van Gezond School-beleid en daarnaast het aantal behaalde vignetten Gezonde School. Binnen de verschillende sectoren zijn verschillende accenten gelegd welke ook apart gemonitord dienen te worden. Dit wordt in de jaarlijkse tussenrapportage beschreven.

Ieder jaar levert de Onderwijsagenda SBGL op 1 oktober een tussenrapportage op waarbij de Output en Outcome ten opzichte van de geformuleerde ambitie en doelen worden verwoord. Op grond van deze rapportage past de Onderwijsagenda, waar nodig, de doelstelling en bijbehorende begroting aan. Dit vindt steeds in nauw overleg met de opdrachtgever plaats.

1 februari 2013	0-metingrapportage op gestelde doelen
1 november 2014	1-meting rapportage
1 november 2016	inhoudelijke eindrapportage
20 december 2016	financiële eindrapportage / accountantsverklaring

NB, door TNO:

In 2014 zal (vermoedelijk) het laatste trendrapport bewegen en gezondheid uitkomen. Hierin zullen de bewegcijfers staan beschreven tot en met 2012. Daarna zal het monitoren van bewegen in Nederland op een andere manier worden voortgezet. Hoe precies is nog niet helemaal duidelijk. De kans is echter groot dat de vragen waarmee het beweeggedrag in 2016 zal worden bepaald anders zal zijn dan de vragen die momenteel in de TNO monitor worden gebruikt. Hierdoor is het nog lastiger om een uitspraak te doen over het percentage kinderen dat in 2016 volgens deze nieuwe methode aan de beweegnorm zal voldoen.

6 Organisatiestructuur

6.1 Servicepunt

Het samenwerken van de drie sectorraden om te komen tot meer en beter bewegen in Nederland is uniek. De brancheverenigingen hebben een groot bereik binnen de scholen. Hun aanspreekpunt is voornamelijk de bestuurder in de school. Om de doelstellingen te behalen is het nodig om het hele spectrum aan doelgroepen te bereiken. Om dit te kunnen doen wordt er voor, door en met de scholen een Servicepunt ingericht waarin verschillende ondersteunings- en begeleidingsinstrumenten in samenwerking met lokale, regionale en landelijke partijen voor scholen beschikbaar komen. Er wordt hier nadrukkelijk gestuurd op het gebruik maken van de bestaande ondersteuningsinstrumenten en organisaties.

Er zijn drie rollen te herkennen binnen het Servicepunt:

1. Binnen elke onderwijsraad een verantwoordelijke medewerker worden aangesteld die samen met de projectleider en één van de voorzitters van de raden verantwoordelijk is voor de uitvoering van de sectorspecifieke activiteiten. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is belegd bij de heer Sjoerd Slagter, voorzitter VO-raad.
2. Team van verschillende landelijke experts volgen, sturen en communiceren alle landelijke ontwikkelingen.
3. De scholen krijgen desgewenst begeleiding en ondersteuning van de regionale schoolondersteuners.
4. Back office: communicatie-, financieel en administratief medewerker.

Daarnaast werkt het Servicepunt nauw met de andere organisaties in Nederland samen die aan vergelijkbare doelen werken.

Een vraag- en aanbodgestuurde serviceorganisatie ondersteunt de scholen. Het Servicepunt Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl voor het onderwijs heeft een fysieke en digitale component. Fysiek: de regioconsulenten komen op afroep langs, organiseren lokale en regionale bijeenkomsten en zorgen ervoor dat bestaande netwerken rond deze thema's beter vindbaar zijn voor de scholen en aansluiten bij hun behoefte. Ook vinden er regionale en landelijke bijeenkomsten plaats in de vorm van netwerkvorming, platformbijeenkomsten en deskundigheidsbevordering. Digitaal: het Servicepunt zet de bestaande websites van de Gezonde School, Wikiwijs en de afzonderlijke communicatiekanalen (website/nieuwsbrief) van de sectorraden in. Er komt geen aparte website/huisstijl omdat de Onderwijsagenda SBGL een tijdelijke impuls is waarbij het accent ligt op het versterken van bestaande initiatieven en reguliere organisaties.

Voor een aantal onderwerpen zijn er landelijk veel ontwikkelingen. Landelijke experts hebben de kennis over deze ontwikkelingen en zij denken en praten mee bij de doorontwikkeling voor de komende jaren. Deze experts zijn voor dat onderwerp al betrokken in een andere organisatie in het land. Dat kan een school of ondersteuningsorganisatie zijn.

6.2 Kernteam

In nauwe samenwerking met het CGL #Jeugdimpuls wordt de landelijke overlegstructuur vormgegeven. Hierbij speelt het dilemma dat aan de ene kant de opdracht bestaat om overleggen te verminderen en overlap eruit te halen en aan de andere kant om de betrokken partners regelmatig samen te spreken over de ontwikkelingen binnen de Onderwijsagenda SBGL en het sturen op samenwerking.

Het is dus niet wenselijk om een nieuwe overlegtafel te creëren, maar om bestaande te benutten en samen te voegen. Het is nu te vroeg om hier uitspraken over te doen.

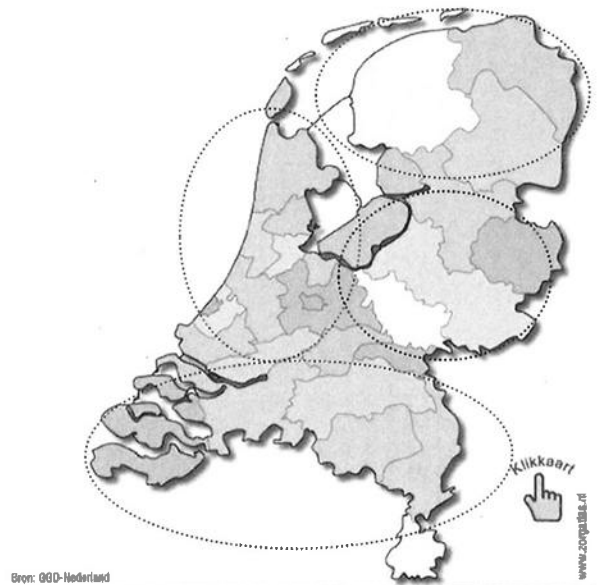
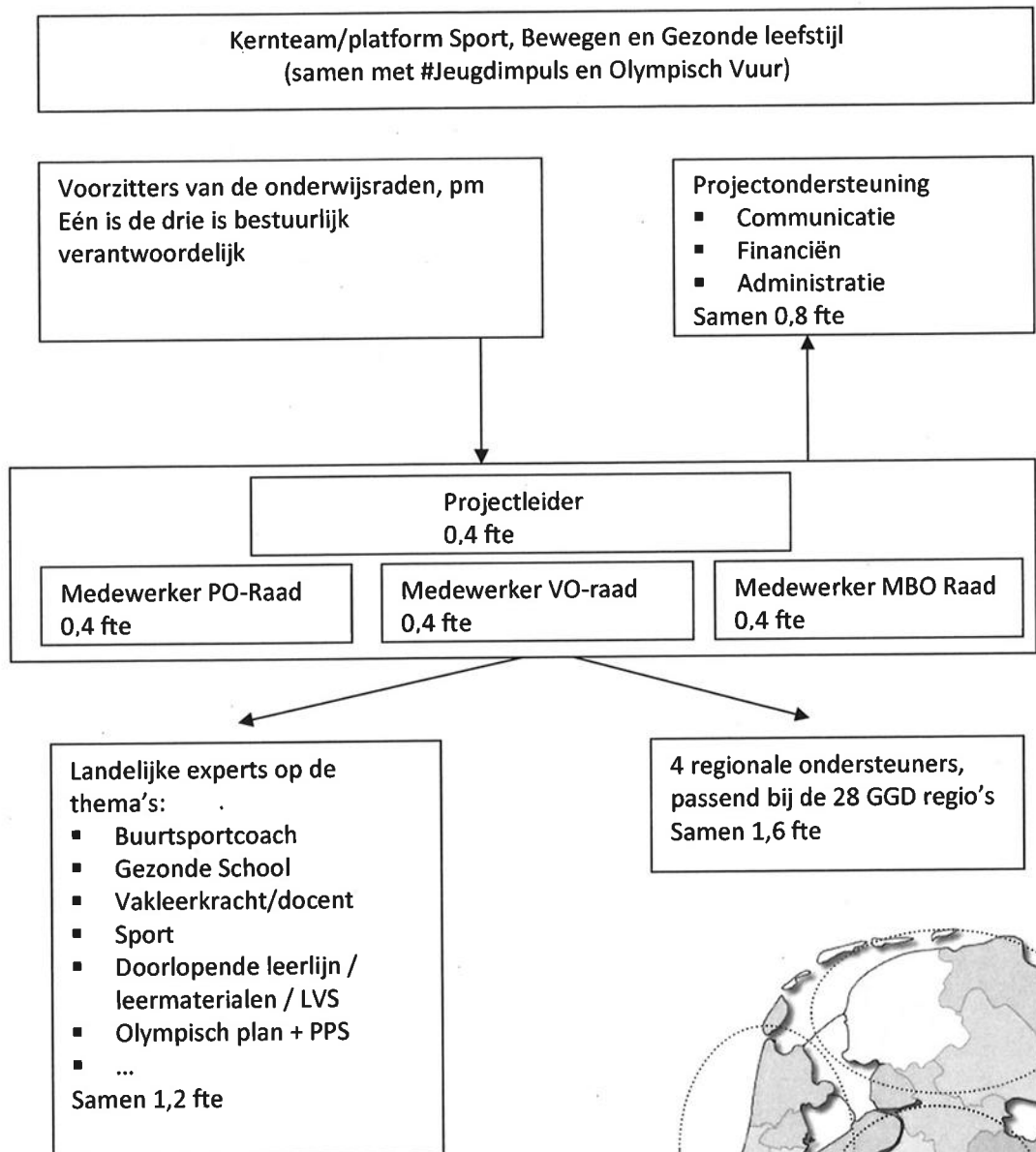
In eerste instantie vindt de afstemming met de #Jeugdimpuls plaats en moet er een overlegtafel vergelijkbaar met het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs samengesteld worden.

In het najaar 2012 vinden deze gesprekken plaats waarna er begin 2013 duidelijkheid moet zijn over de overlegstructuur. Daarnaast is de rol van het Olympisch Vuur 2028 onmiskenbaar bij het verder afstemmen en professionaliseren van landelijk draagvlak.

Vanuit de sectorraden is [REDACTED] [REDACTED] (voorzitter VO-raad) de bestuurlijk verantwoordelijke. De drie voorzitters spreken elkaar drie keer per jaar over de voortgang van het project in het algemeen en per sector in het bijzonder. De planning hiervoor is: oktober, februari en juni. De projectleider en drie sectorverantwoordelijke projectleiders zijn hierbij aanwezig en bespreken elke keer een tussenrapportage. In het overleg van oktober staat de jaarlijkse rapportage voor de opdrachtgever op de agenda. Deze levert de Onderwijsagenda SBGL in november van elk jaar op.

In de komende paragrafen staan de actoren verder uitgewerkt.

Organogram:

6.2.1 Projectleider

De projectleider valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van een van de voorzitters van de sectorraden en is inhoudelijk en uitvoerend verantwoordelijk voor de Onderwijsagenda.

Het takenpakket bestaat uit:

- Mede vormgeven van het uitvoeringsplan;
- Begeleiden en aansturen van de drie medewerkers binnen de onderwijsraden;
- Begeleiden en aansturen van de experts;
- Begeleiden en aansturen van de regio vertegenwoordigers;
- Vormgeven, vastleggen en onderhouden van de samenwerking tussen de betrokken partijen;
- Opzetten en voorzitten van overleg- en evaluatiemomenten zowel beleids- als uitvoerend;
- Zorgen voor de externe en interne communicatie van de projecten richting doelgroepen;
- Coördineren van de uitvoering van de expertthema's;
- Bewaken en sturen van de voortgang van de uitvoering;
- Monitoren en schrijven van voortgangsrapportages;
- Verzorgen van de financiële administratie.

6.2.2 Medewerker sectorraden

Binnen elk van de drie sectorraden komt een medewerker die een grote rol speelt in het van binnenuit behartigen van de belangen, kennen van de 'wegen' richting bestuurders van de scholen en het optimaal gebruiken van de communicatiekracht. De medewerker van de sectorraad is verantwoordelijk voor het behalen van de sectordoelen en houdt bij alle ontwikkelingen zijn sectorbelang in de gaten en zorgt voor sectorspecifieke inbreng. De sectorraadmedewerkers komen onder aansturing van de projectleider elke twee weken bij elkaar.

6.2.3 Landelijke expert voor scholen

De landelijke experts hebben elk een onderwerp in 'beheer'. Op dat onderwerp zijn zij dé landelijke expert. Zij zitten al jaren in de gremia en organisaties die als kerntaak hebben om met dat onderwerp bezig te zijn. De onderwerpen zijn complex vanwege verschillende betrokken organisatie en de diverse belangen. De expert maakt de verbinding met het onderwijs sterker. Aan de ene kant oefent hij invloed uit op de ontwikkelrichtingen door de behoeften van en de kansen in de onderwijssectoren in te brengen. Aan de andere kant bedient hij de scholen met passende handleidingen, websites, verwijzingen, vraagbaken, deskundigheidsbevordering, et cetera.

Het takenpakket bestaat uit:

- Schrijven van het uitvoeringsplan voor de uitvoering van het expertthema;
- Bewerkstelligen samenwerking tussen de betrokken partijen;
- Ophalen en beantwoorden van de vraag vanuit de sector op macro-, meso- en microniveau
- Opzetten en voorzitten van overleg- en evaluatiemomenten op uitvoerend niveau;
- Zorgen voor de externe en interne communicatie van de projecten richting doelgroepen;
- Coördineren van de uitvoering van het expertthema;
- Bewaken en sturen van de voortgang van de uitvoering;
- Monitoren en schrijven van producten en rapportages;
- Zicht houden op de financiële administratie en communicatie;
- Opzetten en (mede) uitvoeren van deskundigheidsbevordering van het onderwerp.

Het werven van de betrokken experts gebeurt via de normale procedures van solliciteren danwel offrenen. Natuurlijk ligt er een logisch en sterke band met de betrokken nationale partijen die al veel kennis op deze terreinen hebben ontwikkeld en als toonaangevend bekend staan.

In de volgende paragrafen staan de onderwerpen en betrokken partners beschreven. Dit is een eerste indicatie. Elke expert levert binnen een maand na zijn aanstelling een analyse en plan van aanpak voor de eerste twee jaar aan en geeft aan waar de accenten per sector liggen.

Expert: Buurtsportcoach

Om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle inwoners van jong tot oud, investeert het ministerie van VWS in de uitbreiding en een bredere inzet van combinatiefuncties met extra buurtsportcoaches. Dit bouwt voort op de Impuls brede scholen, sport en cultuur waarbij combinatiefuncties worden ingezet voor de sectoren onderwijs, sport en cultuur. 2.900 Buurtsportcoaches gaan actief aan de slag. Doordat zij zowel werkzaam zijn bij een sport- of beweegaanbieder als in tenminste één andere sector (zorg, welzijn, kinderopvang, jeugdzorg of bedrijfsleven), dragen zij eraan bij dat meer mensen in hun eigen nabije omgeving kunnen sporten en bewegen.

Onderwerp/inzet:

- Helpen van scholen om het werken met combinatiefuncties sport en cultuur en buurtsportcoach in het onderwijs te stimuleren.
- Op de hoogte houden van scholen van actuele ontwikkelingen en helpen bij de uitvoering.
- Beschikbaar stellen van achtergrondinformatie, stappenplannen, onderzoeken, praktijkvoorbeelden en antwoorden op veel gestelde vragen om de sector verder wegwijs te maken in de wereld van de combinatiefunctie/buurtsportcoach.

Partners:

- Vereniging Sport en Gemeente: Programma Sport en Bewegen in de buurt²⁷
- Projectgroep Combifuncties Onderwijs (VBS)²⁸
- ...

Expert: Gezonde School

Een Gezonde School stimuleert op een integrale en structurele manier de gezondheid van leerlingen/studenten en medewerkers en legt dit vast in haar beleid. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie WHO gaat het bij 'gezondheid' niet alleen om de afwezigheid van ziekte, maar om een volledig lichamelijk, geestelijk, sociaal en maatschappelijk welbevinden. Een Gezonde School draagt hier op verschillende manieren aan bij. Een gezonde leerling/student heeft meer kans op goede schoolprestaties en verzuimt minder. Goede schoolprestaties leiden op langere termijn tot maatschappelijk succes. En een gezonde werkomgeving bevordert daarnaast de tevredenheid van het schoolpersoneel. Dit vermindert het ziekteverzuim.

Binnen het onderwijs kunnen uiteenlopende gezondheidsthema's aandacht krijgen. Denk aan actuele onderwerpen als overgewicht, overmatig alcoholgebruik, psychische gezondheid, fysieke veiligheid of relaties en seksualiteit. Een Gezonde School richt zich in haar beleid op signalering van ongezond gedrag, educatie over gezondheidsthema's en op omgevingsfactoren, zoals rookzones en een bewegingsstimulerende omgeving. Structurele aandacht voor gezondheid, vastgelegd in het beleid van de school, zorgt voor een blijvend resultaat.

Onderwerp/inzet:

- Mede ontwikkelen van de handleiding Gezonde School voor het vo en het vignet voor het vo en mbo;
- Mede ontwikkelen van de schoolversie van handleiding Gezonde School PO;
- Stimuleren van het gebruik van de handleiding en het aanvragen van het vignet;
- Scholen adviseren en ondersteunen bij het gebruik van handleiding en de aanvraag van het vignet of scholen goed doorverwijzen naar de lokale deskundige partner, bijvoorbeeld de GGD;
- Mede vormgeven en ontwikkelen van Testjeleefstijl.nu en bijbehorende gezonde leefstijlportal.

Partners:

- RIVM/ CGL (Centrum Gezond Leven)²⁹

²⁷ <http://www.sportindebuurt.nl>

²⁸ <http://www.combifunctieonderwijs.nl>

- Thema-instituten, verenigd in LOT³⁰
- Fondsgestuurde organisaties zoals de Hartstichting³¹, Diabetesfonds³²
- TNO, gezond leven³³
- Convenant Gezond Gewicht
- ...

Expert: vakleerkracht/docent

De rol van de bevoegde (vak)leerkracht/docent voor bewegingsonderwijs is onmiskenbaar een belangrijke, maar staat onder druk. Niet zozeer vanwege de kwaliteit maar vanwege de financiële druk in de schoolorganisaties. Door de grote nadruk op de basisvaardigheden komt het vak 'onder druk' staat. Uit een recente verkenning van de SLO³⁴ komt naar voren dat met name in de bovenbouw van havo- en vwo-scholen niet volledig wordt voldaan aan de minimale eisen voor studielast en contacttijd. Vmbo-scholen steken hierbij gunstiger af. Ook in het inspectietoezicht gaat weinig aandacht uit naar de kwantiteit en kwaliteit van de lo-lessen, hetgeen de beroepsvereniging als een gemis aan erkenning ervaart.

Onderwerp/inzet:

- Stimuleren van de inzet van meer bevoegde (vak)leerkrachten/docenten in de drie onderwijssectoren;
- Mede promoten van deskundigheidsbevordering binnen de scholen op het gebied van sport, bewegen en gezondheid in en om de school;
- Mede zorgen voor een verbreed programma op de sporthogescholen.

Partners:

- KVLO³⁵
- Landelijk overleg ALODO (ALO's)³⁶
- SLO³⁷
- ...

Expert: Sport

Sport, bewegen en onderwijs horen bij elkaar en versterken elkaar. Sport en bewegen is namelijk niet alleen leuk om te doen, het levert ook een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling van jongeren. Jongeren die voldoende sporten en bewegen groeien gezond op en voelen zich ook gezond. Sport- en beweeginterventies kunnen gericht worden ingezet om onder meer overgewicht, dat bij de jeugd steeds verder toeneemt, te verminderen. Daarnaast is sport bij uitstek een terrein waarop kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen en kunnen uitblinken (tekst van website NOC*NSF). De onderwerpen die de sportorganisaties en scholen direct binden zijn: schoolsportverenigingen, schoolsporttoernooien, sportkaderopleidingen en topsport. Bij deze vier onderwerpen is er steeds een verbinding nodig tussen de lokale school en verenigingen, en de landelijke schoolorganisaties en de bonden/NOC*NSF.

Onderwerp/inzet:

- Ondersteunen van scholen en verenigingen bij het opstarten van schoolsportverenigingen, samen met NOC*NSF;

²⁹ <http://www.gezondeschool.info>

³⁰ <http://www.lot-i.nl/wie-zijn-wij/leden-van-het-lot>

³¹ <http://www.hartstichting.nl/>

³² <http://www.diabetesfonds.nl/>

³³ TNO Gezond leven

³⁴ LO in de bovenbouw van het VO, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het VO, Enschede. 2012.

³⁵ <http://www.kvlo.nl/>

³⁶ <http://www.kiesjestudie.nl/studierichtingA04-Academie-lichamelijke-opvoeding-ALO-.html>

³⁷ <http://www.slo.nl/>

- Meewerken aan de start van de landelijke schoolsportorganisatie voor vo, mbo en hbo/wo en het stimuleren van deelname aan Mission Olympic (vo) en de NK's (mbo);
- Stimuleren en afstemmen van kaderopleidingen tussen scholen onderling en de Academie voor Sportkader;
- Verbinding leggen of versterken met de schoolactieve verenigingen zoals benoemd in het project van NOC*NSF in het platform SBO³⁸;
- Ondersteuning bieden aan scholen op het gebied van topsport en scholen laten betrekken bij de regionale Olympische steunpunten, en landelijk gesprekspartner zijn over ontwikkelingen binnen CTO's, NTC's en de Topsport Talentscholen (voorheen LOOT).

Partners:

- NOC*NSF³⁹
- NISB⁴⁰
- NLCoach⁴¹
- Academie voor sportkader⁴²
- KVLO
- Olympische netwerken⁴³
- ...

Expert: Doorlopende leerlijn, leermaterialen en LVS

Naadloos overstappen van basisschool naar vmbo, of van vmbo naar mbo? Er zijn verschillende vragen die allemaal die te maken hebben met het onderwerp doorlopende leerlijnen. Afspraken over doorlopende leerlijnen zijn belangrijk voor een goede aansluiting tussen de verschillende schooltypen. Leerlingen moeten samenhang zien in het onderwijs dat ze krijgen. Meer samenhang kan zorgen voor meer doorstroom in de beroepskolom en voor minder schooluitval. Meer samenhang tussen de sectoren kan bereikt worden door het maken van een doorlopende leerlijn 'gezonde leefstijl', waarbij de kerndoelen en competenties over de gehele beroepskolom in referentieniveaus worden uitgewerkt met bijpassende leermiddelen en interventies te volgen in een doorlopend leerlingvolgsysteem.

Onderwerp/inzet:

- Meewerken aan het opzetten en uitwerken van de doorlopende leerlijn vitaliteit;
- Inventariseren en sturen van de ontwikkeling in leermaterialen en CGL erkende interventies / activiteiten;
- (Meewerken aan het) opzetten en uitwerken van een integraal leerlingvolgsysteem gekoppeld aan de leerlijn.

Partners:

- SLO
- KVLO
- Voedingscentrum en overige LOT-partners
- Uitgeverijen
- Convenant Gezond Gewicht
- ...

³⁸ <http://www.nocnsf.nl/sportenonderwijs>

³⁹ <http://www.nocnsf.nl/sportaanbodvoorhetonderwijs>

⁴⁰ <http://leidraad.nisb.nl/>

⁴¹ <http://www.nlcoach.nl/>

⁴² <http://www.nocnsf.nl/academie-voor-sportkader>

⁴³ <http://www.nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=1469>

Expert: Olympisch Plan 2028 en publiek – private samenwerking (PPS)

Olympisch Vuur 2028

Olympisch Vuur 2028 staat voor een vitale samenleving en werkt aan 'generatie 2028'. Sport en bewegen is onmisbaar voor een goede sociale, fysieke en mentale ontwikkeling van de jeugd van 4 tot 18 jaar. Olympisch Vuur beoogt Nederlanders te stimuleren in beweging te komen én te blijven, zodat Nederland al voor 2028 een vitaal toptand is en het daarna ook blijft.

Hoewel deze 'Generatie 2028' een hoge sportparticipatie heeft, haalt ongeveer de helft van deze doelgroep de dagelijkse beweegnorm niet. Om dit tij te keren, gaat Olympisch Vuur 2028 samen met de andere alliantiepartners de combinatie van sport en school stimuleren.

Publiek - Private Samenwerking⁴⁴

Publiek - Private Samenwerking (PPS) is samenwerking tussen publieke en private partijen (bedrijven en zorgverzekeraars) gericht op een van tevoren vastgesteld doel. PPS kan plaatsvinden op landelijk-, gemeentelijk- en op wijkniveau.

In de nieuwste nota landelijk gezondheidsbeleid staat PPS genoemd als een kansrijk middel om de gezonde keuze maximaal aantrekkelijk en toegankelijk te maken. Publiek - private samenwerking gaat verder dan sponsoring.

Bedrijven dragen op de volgende manieren bij aan het lokale gezondheidsprogramma:

- Mensen: beschikbaar stellen van personele capaciteit in de vorm van denkkracht in de stuurgroep, het uitwisselen van expertise op het gebied van marketing en communicatie en hulp bij het organiseren van een evenement.
- Munten: een (meerjarige) financiële bijdrage. Dit geld wordt zowel ingezet voor het generieke programma als voor specifieke activiteiten.
- Middelen: bijdragen in natura, bijvoorbeeld sponsoren van fruit of het leveren van gadgets.
- Media: inzet van communicatiemiddelen zoals websites, jaarverslagen, corporate communicatie, in etalages of beschikbare ruimte in andere (gedrukte) media.
- Massa: als een bedrijf enthousiast is over het programma, kan deze 'bevriende' publieke en private partijen ook overtuigen om mee te doen. Hierdoor ontstaat er meer bekendheid voor het programma en ontstaan kansen om het succesvoller te maken.

Onderwerp/inzet:

- Mede uitwerken en verspreiden van Olympische Educatie binnen alle sectoren;
- Verspreiden van de hoofdboodschap van Olympisch Vuur die voor het onderwijs het best passend zijn: Vitale samenleving en Excellente prestaties;
- Beschrijven en ontsluiten van goede voorbeelden van Publiek Private Samenwerking binnen het onderwijs en scholen helpen om dit lokaal in te zetten.

Partners:

- Olympisch Vuur⁴⁵
- Publiek Private Samenwerkingspartners
- ...

⁴⁴ <http://www.loketgezondleven.nl/settings/gezonde-gemeente/beleidscyclus/beleidsuitvoering/samenwerking/pps/>

⁴⁵ <http://www.olympisch-vuur.nl/vitale-samenleving>

6.2.4 Regionale schoolondersteuners.

Om de scholen 'hands-on' en lokaal te kunnen helpen gaan we werken met regio-ondersteuners. Verspreid over Nederland zijn vier regionale schoolondersteuners actief die gedurende een halve weektaak de scholen in hun regio ondersteunen. Deze ondersteuners helpen de scholen bij de realisatie van een integraal sport- en beweegaanbod. Ze zijn bekend met de kansrijke interventies en hebben een goed overzicht van betrokken partijen en mogelijk nieuwe netwerkpartners. Bovendien zijn zij ervaren in het ondersteunen van beleidsprocessen op het gebied van sport en bewegen. De benoemde regionale ondersteuners werken in vier regio's die samenhangen met de 28 GGD regio's⁴⁶ en sluiten aan bij hun netwerkfunctie. Vanuit de schaalgrootte gezien is het noodzakelijk om deze samenwerking te zoeken en te versterken, een regio-ondersteuner heeft ongeveer 2.000 scholen in zijn regio. De regionale ondersteuning gaat 'matchen' met de versterking van 'advies op maat' aan de scholen uit het gezamenlijke keuzemenu met de #Jeugdimpuls.

Zie:

Na hun aanstelling leveren de regioconsulenten gezamenlijk en individueel binnen twee maanden een regioscan aan van begeleidingsfuncties en rollen van aanwezige organisaties. Zij doen dit op de drie niveaus, macro, meso en micro. Zij maken een daarop aangepast plan van aanpak. Hierbij worden ook de onderwijsnetwerken op het gebied van bewegen (zoals vakgroepen) meegenomen.

In het lokale en regionale netwerk spelen diverse organisaties en personen een belangrijke rol, bijvoorbeeld:

Gezondheid: GGD

Onderwijs: schoolbegeleidingsdienst, gemeente

Sport: Buurtsportcoaches, provinciale sportraden, gemeente

De VSG heeft het samenwerken in de lokale setting in de afgelopen periode in het platform SBO uitgewerkt in het stappenplan Sport Lokaal Samen⁴⁷. De deelnemende scholen en gemeenten worden geïnformeerd over deze handige en in de praktijk geteste werkwijze.

⁴⁶ <http://www.zorgatlas.nl/thema-s/gebiedsindelingen-en-topografie/gebiedsindelingen/ggd-regio-s/>

⁴⁷ <http://www.sportlokaalsamen.nl/>

7 Projectsubsidie voor scholen

Alle po-, vo- en mbo-scholen kunnen een aanvraag indienen voor financiële en inhoudelijke ondersteuning. Deze aanvragen moeten zij in het format doen (zie bijlage 3). De bedoeling is dat scholen een kleine impuls krijgen om binnen de school extra inzet te kunnen plegen voor het werken aan het Gezonde School beleid, het aanvragen van een Vignet en het implementeren van erkende interventies. In het eerste jaar zal voor het PO aangesloten worden bij de #Jeugdimpuls aanvragen. De deelnemende scholen zullen via een projectverslag verantwoording afleggen over de geformuleerde doelen, gepleegde inzet en bereikte effecten. De aanvragen moeten voor het eerste jaar voor 1 februari 2013 binnen zijn en scholen moeten deze besteden in het schooljaar waarin de subsidie is toegekend.

In de aanvraag staat dat de aanvrager akkoord gaat met de volgende algemene uitgangspunten: Vanwege een verankering in het schoolbeleid:

- Het (college van) bestuur ondertekent de aanvraag en neemt bewegen, sport en een gezonde leefstijl op in het beleid van de instelling.
- De school streeft naar geformuleerd Gezonde School-beleid en neemt dit op in de schoolgids, studiegids, schoolplan ed.

Vanwege het nastreven van een substantiële omvang van bewegen en sport:

- Po-scholen onderschrijven de ambitie om minimaal twee keer drie kwartier per week, en voor het speciaal onderwijs drie keer drie kwartier, gegeven door (vak)leerkracht, aan te gaan bieden.
- Vo-scholen onderschrijven de ambitie om een ruim buitenschools sportaanbod te organiseren.
- Mbo-scholen onderschrijven de 5%-doelstelling.

Vanwege het kunnen doen van effectmeting en monitoring:

- Scholen doen mee met de benchmark (monitoring).

Voor de verantwoording/monitoring:

- De aanvrager levert een basisplan van aanpak aan, voor 1 maart 2013, waarin de in de aanvraag benoemde thema's nader zijn uitgewerkt en SMART geformuleerd.
- De aanvrager is bij de (centraal) georganiseerde bijeenkomsten aanwezig en heeft actieve inbreng bij de kennisdeling.
- Als scholen de afspraken niet nakomen, bepaalt de programmaraad Sport, Bewegen en Gezonde leefstijl wat de consequenties zijn. Een uitgesteld tijdspad of terugbetaling van de middelen zijn opties.

De verdeelsleutel voor de aanvragen is vastgesteld op een maximumaanvraag per school, per jaar:

Po € 1000,-

Vo € 5000,-

Mbo €10.000,-

Er zal, bij over inschrijving, meer aandacht gaan naar de buurten met een lage sportparticipatie en binnen het vo op de vmbo-scholen.

7.1 Beoordelingsprocedure

Om de objectiviteit te waarborgen beoordeelt de projectleider samen met de drie raadvetegenwoordigers de ingediende aanvragen. De honorering van de aanvragen staat onder supervisie van de voorzitter. Voor de beoordeling wordt een beoordelingsformulier gebruikt (zie bijlage 3)

Het doorgeven van de beoordeling vindt plaats per mail (voor 15 februari) en per brief (voor 20 februari). De school moet vervolgens de middelen via een factuur aanvragen waarna het bedrag wordt overgemaakt aan de school. Voor de schooljaren 2013-2014, 2014-2015 en 2015-2016 moeten

de aanvragen binnen zijn voor 1 mei in het voorafgaande schooljaar en komt de bevestiging voor 1 juni van datzelfde jaar. De besteding zal in het daaropvolgende schooljaar plaats moeten vinden.

Data schoolsubsidietraject schematisch:

	Uiterlijke aanvraag datum	Uiterlijke datum bevestiging	Aanleveren plan van aanpak	Periode van besteding	Inleverdatum verslag
1 ^e aanvraagronde	1 februari '13	15 februari '13	1 maart '13	15 januari '13 – 1 augustus '13	1 oktober '13
2 ^e aanvraagronde	1 mei '13	1 juni '13	1 september '13	1 augustus '13 – 1 augustus '14	1 oktober '14
3 ^e aanvraagronde	1 mei '14	1 juni '14	1 september '14	1 augustus '14 – 1 augustus '15	1 oktober '15
4 ^e aanvraagronde	1 mei '15	1 juni '15	1 september '15	1 augustus '15 – 1 augustus '16	1 oktober '16

8 Ondersteuningsorganisatie

De ondersteuningsorganisatie wordt ondergebracht bij MBO Diensten. Er zal op drie onderwerpen ondersteuning worden georganiseerd, communicatie, financiën en secretariaat.

8.1 Communicatie

De communicatiefunctie wordt vervuld door een communicatiemedewerker uit een van de raden aangevuld met de collega's uit de andere. De communicatiemedewerker zal een communicatieplan maken waarin de verschillende doelgroepen en communicatiekanalen worden benoemd. Dit plan is voor 1 januari klaar en zal elk half jaar worden bijgesteld.

Tot 1 juli 2013 wordt de website van het huidige platform Sport, Bewegen en Onderwijs onderhouden door de communicatiemedewerker. Er zullen geen nieuwe mededelingen of stukken bijkomen, alleen het normale onderhoud zal gedaan worden. Op 1 juli 2013 zal de site uit de lucht gehaald worden en de geplaatste stukken zullen herplaatst worden op de op dat moment meest gangbare website.

8.2 Financiën

De financiële administratie zorgt voor de inkomsten en uitgaven via een eigen budgetpost waarbinnen er een heldere financiële boekhouding gevoerd zal worden. Elk kwartaal wordt er een financiële rapportage opgeleverd. Deze rapportages maken jaarlijks een onderdeel uit van het jaarverslag. In de beginfase zal er overleg gevoerd worden tussen de controller en de accountant om van te voeren afspraken te maken over de boekhouding en afhandeling om daarmee een snelle en juiste eind verantwoording te kunnen krijgen. Het opvragen van offertes en beoordelen van detacheringsovereenkomsten zal gebeuren naar de richtlijnen zoals geldend bij MBO Diensten.

8.3 Secretariaat

De administratie van documenten, verslagen en notulen, het maken van afspraken en plannen van bijeenkomsten is belegd bij een secretaresse van MBO Diensten die rechtstreeks onder de projecteider zal fungeren.

9 Begroting

Voor de uitvoering van de Onderwijsagenda SBGL is voor de komende vier jaar 4 miljoen euro beschikbaar. Deze middelen zijn primair toebedeeld aan schoolondersteuning en -begeleiding voor het halen van de geformuleerde doelstelling.

Naast deze middelen zoekt de Onderwijsagenda SBGL naar partijen met vergelijkbare doelstellingen waardoor de middelen aangevuld kunnen worden. Hierin speelt de expert PPS een belangrijke rol. Er is al bekend dat in dit eerste jaar en deel van de #Jeugdimpuls-middelen ingezet worden voor de gezamenlijke doelen.

Daarnaast zijn er in het Lenteakkoord afspraken gemaakt over een intensivering van de interventies gericht op het terugdringen van overgewicht, de brief 'extra middelen bestrijding overgewicht bij kinderen'⁴⁸. Hierin bestaat de mogelijkheid voor aanvullende middelen voor schoolprojecten passend binnen de doelstelling van de Onderwijsagenda. Hierover is medio november meer bekend.

Fasering

De planning is in drie fasen in te delen:

Opstartfase:

- 1 oktober 2012 tot 1 januari 2013: budget €300.000

Implementatiefase:

- 2013: budget €1.000.000,-
- 2014: budget €1.000.000,-
- 2015: budget €1.000.000,-
- 2016 tot 1 juli 2016: budget €550.00,-

Afrondende fase

- 1 juli 2016 tot 1 december 2016: budget €150.000,-

Zie voor de uitwerking de bijgevoegde aparte begroting, versie 20121010.

Voor de begroting geldt nadrukkelijk dat het een integraal onderdeel uitmaakt van dit plan. Als er in de komende vier jaar verschuivingen plaatsvinden in de doelen en/of werkwijze verandert de begroting ook. Het is dus mogelijk om te schuiven met de budgetposten, uiteraard altijd passend binnen de geformuleerde hoofddoelstelling van de Onderwijsagenda.

⁴⁸ VWS – Brief

Bijlage 1: Literatuuroverzicht

- Bax, H. Driel, G. van. Jansma, F. Palen, H. van der. Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding, KVLO. Zeist. Jan Luiting Fonds. 2010.
- Beets MW, Beighle A, Erwin HE, Huberty JL. After-school program impact on physical activity and fitness: a meta-analysis. *Am J Prev Med*, 2009; 36: 527-37.
- Bemelmans, W. (2012) Jeugdimpuls. Retrieved from: http://www.loketgezondleven.nl/object_binary/o14163_Activiteiten2012Programmalm impulsGezondeLeefstijlJeugd.pdf
- Bos, V. D.M. de Jongh en T.G.W.M. Paulussen, Gezondheidsbevordering en preventie in het onderwijs. Stand van zaken, effectiviteit en ervaringen van GGD-en en scholen, RIVM, Bilthoven 2010.
- Bouwer, B. Houthoff, D. Mossel, G. van. SLO. LO in de bovenbouw van het VO, trendanalyse voor lichamelijke opvoeding in de bovenbouw van het VO, Enschede. 2012.
- CBS (2012). *Statistisch jaarboek 2012*. Den Haag/Heerlen: CBS.
- Conn VS, Hafdahl AR, Cooper PS, Brown LM, Lusk SL. Meta-analysis of workplace physical activity interventions. *Am J Prev Med*, 2009; 37: 330-9.
- Dobbins M, Corby K de, Robeson P, Husson H, Tirilis D. School-based physical activity programs for promoting physical activity and fitness in children and adolescents aged 6-18. *Cochrane Database*, 2009; CD007651.
- Herweijer, L., H. Stegeman & E. Wisse (2008). Sport en onderwijs. In: K. Breedveld, C. Kamphuis & A. Tiessen-Raaphorst (red.), rapportage Sport 2008. Den Haag/ 's-Hertogenbosch: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulier Instituut: 231-254.
- Hillsdon M, Foster C, Thorogood M. Interventions for promoting physical activity. *Cochrane Database Syst Rev* 2005(1): CD003180
- Meester F De, Lenthe FJ van, Spittaels H, Lien N, Bourdeaudhuij I De. Interventions for promoting physical activity among European teenagers: a systematic review. Gent: IJBNPA, 2009.
- NISB, Vmbo in beweging, suggesties, conclusies en aanbevelingen.
- Oberon (2011). *Jaarbericht 2011. Brede scholen in Nederland*. Utrecht: Oberon.
- Raitakari e.a (1994) effects of persisting physical activity and inactivity on coronary risk factors in children and young adults. *American Journal of Epidemiology*
- Stewart-Brown S. What is the evidence on school health promotion in improving health of preventing disease and specifically, what is the effectiveness of the health promoting school approach? 2006, WHO European region, Copenhagen.
- Sluijs EM, McMinn AM, Griffin SJ. Effectiveness of interventions to promote physical activity in children and adolescents: systematic review of controlled trials. *BMJ*, 2007; 335: 703.
- Stegeman, H. (2000). Belang van bewegingsonderwijs. Legitimatie en algemene doelstellingen van het schoolvak lichamelijke opvoeding. Zeist: Jan Luiting Fonds.
- Stubbe, J. ea., Monitor en evaluatie SBO Eindrapport, Leiden 2012
- Stuij, M., Wisse, E., Mossel, G. van, Lucassen, J., Dool, R. van den (2011). *School, bewegen en sport : onderzoek naar relaties tussen de school(omgeving) en het beweeg- en sportgedrag van leerlingen*. Nieuwegein/ 's-Hertogenbosch: Arko Sports Media/ W.J.H. Mulier Instituut.
- Trudeau, F. & Shephard, R.J. (2005) Contribution of school programmes to Physical activity levels and attitudes in children and adults. *Sports Med*, 35, 89-105
- Visscher C, Hartman E, Elferink-Gemser M. Fit, vaardig en verstandig! : een decennium "Groninger" onderzoek naar de relatie tussen bewegen en cognitie, sport- en schoolprestaties bij de jeugd. 2011.

Bijlage 2: landelijke initiatieven

Een vogelvlucht langs alle initiatieven, impulsen gericht op sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond het onderwijs, met dank aan het NISB als verzamelaar van deze gegevens.

In deze bijlage worden de uit beleid voortvloeiende initiatieven, impulsen en bijbehorende organisaties benoemd die relevant zijn voor de uitvoering van de Onderwijsagenda. Daarnaast zullen beoogde partijen worden benoemd die hun rol en expertise gaan inzetten als ketenpartner om sport, bewegen en een gezonde leefstijl duurzaam te implementeren binnen de setting school. Deze lijst heeft niet de intentie compleet te zijn, maar heeft als doel om te constateren dat er schrikbarend veel overlap is tussen de verschillende activiteiten en dat er onvoldoende wordt samengewerkt. De activiteiten die voortvloeien uit de kennisfunctie van diverse partijen is hier nog niet in meegenomen. Dit onderschrijft de noodzaak tot een ketenaanpak sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De Onderwijsagenda SBGL presenteert hiervoor een blauwdruk.

1. Convenant Gezond Gewicht (looptijd 2010 - 2015)

Het doel van het convenant⁴⁹ is om gezamenlijk met partijen overgewicht terug te dringen. Het nieuwe Convenant Gezond Gewicht is afgesloten voor de periode van 2010 - 2015 en bestaat uit een koepelconvenant en de deelconvenanten 'werk', 'school', 'consument en vrije tijd' en 'Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)'.

1.1 Deelconvenant School

Binnen Deelconvenant School van het Convenant Gezond Gewicht zijn doelstellingen geformuleerd die binnen de Onderwijsagenda SBGL worden omhelst. De belangrijkste zijn vastgelegd in een position paper⁵⁰:

- 1) Lobby richting overheid, gemeenten en scholen voor een integrale aanpak van overgewicht op de scholen;
- 2) Aanbrengen van samenhang tussen de beweeg- en voedingsinterventies van partijen;
- 3) Stimuleren van alle scholen (100%) om te komen tot een gezonde schoolkantine en een gezond aanbod in automaten, volgens de motie Vendrik;
- 4) Stimuleren van de terugkeer van de vakleerkracht op alle basisscholen;
- 5) Doorontwikkeling van instrumenten voor ouderparticipatie (bewustwording bij ouders van inactieve kinderen en belang gezond eten);
- 6) Ontwikkelen van een kwaliteitsstandaard voor middelbare scholen voor een gezonde leefstijl op het gebied van voeding en bewegen.

1.2 Deelconvenant Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)

Het tweede deelconvenant dat een belangrijke rol speelt binnen de Onderwijsagenda SBGL is deelconvenant Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG). JOGG is een initiatief van het Convenant Gezond Gewicht en is de beweging waarbij iedereen in stad, dorp of wijk zich inzet om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken.

Het is een lokale, duurzame, intersectorale aanpak die bewezen effectief is om de stijging van overgewicht en obesitas bij jongeren om te zetten in een daling. Voldoende bewegen en gezonder eten wordt de norm. De JOGG-aanpak kenmerkt zich door een sterke trekker die alle lokale partijen laat samenwerken aan één gemeenschappelijk doel: een gezonde gemeente voor de jeugd. Het convenantbureau wil dat er in 2015 in Nederland minstens 75 van zulke JOGG-gemeenten zijn. Gemeenten die nu al zijn aangesloten, zijn: Amsterdam, Zwolle, Rotterdam, Veghel, Utrecht, Den Haag, Tynaarlo, Borger-Odoorn, IJsselstein, Delft, Leiden en Breda. Tevens is Drenthe aangesloten als JOGG-provincie.

⁴⁹ <http://www.convenantgezondgewicht.nl>

⁵⁰ http://www.convenantgezondgewicht.nl/activiteiten/school/position_paper

2. Gezonde Slagkracht (looptijd 2009 - 2014)

ZonMw-programma Gezonde Slagkracht⁵¹ staat open voor alle gemeenten en biedt inhoudelijke ondersteuning bij resultaatgerichte preventie van overgewicht, schadelijk alcoholgebruik, roken en drugs. Het doel is om op een integrale wijze gezond gedrag van inwoners van gemeenten te stimuleren. Gemeenten die meedoen leren hoe ze op een innovatieve manier een gezonde leefstijl kunnen bevorderen en zij delen deze kennis met collega gemeenten. Tot en met 2014 heeft het ministerie van VWS 10 miljoen euro beschikbaar gesteld voor (het ontwikkelen van) een integrale aanpak voor preventie van overgewicht, schadelijk alcoholgebruik, roken en drugs. Er zijn inmiddels 34 gemeenten die tussen de 100.000 en 250.000 euro subsidie per gemeente hebben ontvangen. Er is een grote variëteit tussen deze gemeenten, niet alleen ten aanzien van de thema's die aandacht vragen, maar ook in aanpak en in grootte van de gemeente.

3. Handreiking Gezonde Gemeenten/Gezonde School/Gezonde Wijk (looptijd continu)

3.1 Gezonde Gemeenten

In de Handreiking Gezonde Gemeenten (RIVM, CGL)⁵² staat algemene informatie over de context en randvoorwaarden die van belang zijn voor gemeentelijk gezondheidsbeleid. Daarnaast bevat de handreiking informatie over de vier fasen van de beleidscyclus van gezondheidsbeleid. Vijf themadelen beschrijven hoe de beleidscyclus concreet kan worden ingevuld voor de verschillende thema's: roken, overgewicht, depressie, alcohol en seksuele gezondheid. Een checklist helpt de partners om de verschillende fasen uit de beleidscyclus te doorlopen. De handreiking is gekoppeld aan het interventie-overzicht met aanbevolen interventies per thema. Hier ligt ook de koppeling met het erkenningstraject effectieve interventies van CGL en de I(nterventie)-database.

3.2 Gezonde School

Handreiking Gezonde School⁵³ van RIVM, CGL is een digitale handreiking om met gezondheidsbeleid op scholen aan de slag te gaan. In het programma Gezonde School werken verschillende landelijke en regionale partijen samen. Zij stemmen hun interventieaanbod op elkaar af en beoordelen het aanbod op kwaliteit en toepasbaarheid. Ook hebben zij samen voor het basisonderwijs de handleiding Gezonde School en het Vignet Gezonde School ontwikkeld. Sinds juli 2011 is er ook een handleiding Gezonde School voor het mbo beschikbaar. Het vignet Gezonde School bestaat uit een basiscertificaat en acht themacertificaten, zoals het themacertificaat Sport en Bewegen. Ieder themacertificaat heeft betrekking op een bepaald onderwerp. Om het vignet Gezonde School te verkrijgen, moet de school voldoen aan de norm van het basiscertificaat en aan de norm van minimaal één van de themacertificaten. Voor het vo bestaat nog het certificeren van sportactieve scholen dat in lijn met wat in het po is gebeurd, ondergebracht wordt binnen vignet gezonde school.

3.3 Gezonde Wijk

De digitale Handreiking Gezonde Wijk⁵⁴ wordt ingezet bij het opstellen en uitvoeren van een wijkgerichte aanpak voor gezondheidsbevordering. De handreiking bevat tips, achtergrondinformatie en praktijkvoorbeelden voor een planmatige, wijkgerichte aanpak. Deze handreiking ondersteunt bij de wijkgerichte uitvoering van gemeentelijk gezondheidsbeleid en is zo een aanvulling op de Handreiking Gezonde Gemeente.

⁵¹ <http://www.gezondeslagkracht.nl>

⁵² <http://www.loketgezondleven.nl/settings/gezonde-gemeente>

⁵³ <http://www.gezondeschool.nl>

⁵⁴ <http://www.loketgezondleven.nl/settings/gezonde-wijk/>

4. Lokaal Actief (looptijd continu)

Lokaal Actief van NIGZ⁵⁵ stimuleert ambtenaren van gemeenten om integraal werk te maken van het bevorderen van een gezonde leefstijl. Daarbij richt de gemeente zich vooral op gezond eten en bewegen. De basis hiervoor is de samenwerking tussen gemeenten, lokale en regionale organisaties. Door samen te werken worden meer en betere strategieën en methodieken ontwikkeld, komen leefstijlprogramma's echt van de grond en worden de lasten van de activiteiten gedeeld.

5. Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB 2008 – 2014)

Het NASB is een initiatief van het ministerie van VWS. Met het NASB wil VWS bereiken dat meer burgers dagelijks gaan bewegen en sporten. Door middel van het NASB kunnen gemeenten, sportorganisaties, bedrijven en andere maatschappelijke organisaties de gezondheid van te-weinig-actieve burgers stimuleren door hen activiteiten aan te bieden op het gebied van sport, spel, fitness en beweging in het 'gewone' dagelijkse leven. Het NASB richt zich in principe op drie thema's en vijf aandachtsgebieden:

- 1) Bewegen en sporten in de gemeente via onder andere de Impuls NASB. Dit betreft de aandachtsgebieden wijk, zorg en school. Ongeveer 100 gemeenten met de grootste gezondheidsachterstanden maken gebruik van de impuls NASB.
- 2) Bewegen en sporten via sportvereniging of sportbond; NASB setting Sport. NOC*NSF en een aantal sportbonden hebben laagdrempelig aanbod ontwikkeld voor een aantal takken van sport.
- 3) Bewegen en sporten tijdens of rondom het werk; NASB setting Werk. Via diverse brancheorganisaties worden werknemers gestimuleerd meer te bewegen.

6. Effectieve Interventies: erkenningstrajecten Effectief Actief (looptijd continu)

Het RIVM, Centrum Gezond Leven (CGL) bevordert het gebruik van best passende leefstijlinterventies, onder andere door beschikbare interventies inzichtelijk te presenteren en te beoordelen op kwaliteit, effectiviteit en samenhang.

Specifiek voor de sport- en beweegsector is in 2012 gestart met het project Effectief Actief, uitgevoerd door NISB, waarbij sport- en beweeginterventies worden ondersteund en beoordeeld op effectiviteit en uitvoerbaarheid. Dit ondersteunings- en erkenningstraject maakt deel uit van het gezamenlijke erkenningstraject van CGL, NJi en NCJ. NISB en Movisie hebben zich hierbij aangesloten. Het traject Effectief Actief kan als vervolg worden beschouwd van Effectiviteit Interventies, het ondersteuningstraject voor jeugdinterventies op het gebied van sport en bewegen vanuit het Platform Sport Bewegen en Onderwijs (Platform SBO).

Ook voorziet het plan de komende jaren in een verrijkingstraject, waarin deelnemende interventies de werkzaamheid, uitvoerbaarheid en/of bewijslast versterken. Dit project wordt uitgevoerd met subsidie van het ministerie van VWS. In het project Effectief Actief wordt nauw samengewerkt met NOC*NSF, VNG/VSG, Gehandicaptensport Nederland, Centrum Gezond Leven (CGL), MOVISIE en ZonMw. Daarnaast schakelt NISB ook andere partijen in zoals TNO, W.J.H. Mulier Instituut, NIVEL, diverse universiteiten en hogescholen.

De database met effectieve sport- en beweeginterventies zal o.a. ingezet gaan worden in het kader van het programma "Sport en bewegen in de buurt".

Op dit moment wordt door CGL, NJi, NCJ en Movisie in gezamenlijkheid gewerkt aan een herziening van de erkenningscriteria om meer tegemoet te komen aan de wensen uit de praktijk van de diverse sectoren. Daarnaast werken NISB en CGL samen aan de bouw van een nieuwe Interventie-database waar alle interventies worden ondergebracht.

Binnen Deelconvenant School wordt op dit moment door een aantal partijen gewerkt aan een opzet van een routeplanner die het veld inzicht geeft van erkende interventies en good-practices. Deze samenwerking op communicatiegebied zal binnen de onderwijsagenda SBGL worden versterkt.

⁵⁵ <http://www.lokaalactief.nl>

7. Landelijk Overleg Thema-instituten (LOT-i, looptijd -2016)

In de kamerbrief Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond de scholen worden de organisaties die deel uitmaken van het LOT-i, gevraagd naar aanleiding van de landelijke nota, hun toekomstige inzet te herprioriteren: meer inzet op jeugd, minder op actieve gedragsbeïnvloeding van volwassenen. Hiervoor hebben de thema-instituten financiële ruimte gecreëerd van in totaal 2 miljoen euro. Hiervoor wordt o.a. een kwartiermaker aangesteld om de inzet van de thema-instituten beter te laten aansluiten op de behoefte van scholen.

8. Impuls gezonde leefstijl jeugd: Jeugdimpuls (looptijd 2012 – 2014)

In de kamerbrief Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond de scholen heeft het RIVM, CGL het verzoek gekregen een offerte en een plan van aanpak te presenteren voor de extra impuls gezonde leefstijl jeugd. Doelstelling is het versterken van goed lopende gezondheidsbevorderende activiteiten bij schoolgaande jeugd. Deze Jeugdimpuls bestaat uit twee deelsporen: Deelspoor School: investeren in de doorontwikkeling en uitvoering van best practices. Het kernteam Gezonde School werkt aan de samenhang van activiteiten en zoekt verbinding met o.a. deelconvenant Gezonde School (CGG) en de onderwijsagenda SBGL. Het tweede deelspoor heeft tot doel het bereik van jongeren over een gezonde leefstijl via social media te vergroten. Dit deelspoor wordt gezamenlijk uitgewerkt met de werkgroep publiekscommunicatie van het LOT-i. Daarnaast wordt dit opgepakt met scholen en onderwijsexperts.

9. Het Olympisch Vuur 2028 (looptijd continu)

Het nieuwe kabinet omarmt evenals het vorige kabinet de ambities uit het Olympisch Plan 2028 en stimuleert gemeenten en organisaties om gezamenlijk te werken aan de doelstellingen uit het plan. Dit kan door bij het samenstellen van gemeentelijke nota's aan te sluiten bij de ambities uit het plan. Olympisch Vuur 2028 (OV28) kan een inspirerende kapstok zijn om gezamenlijk een aantal belangrijke doelstellingen te realiseren. Binnen het thema Vitale Samenleving van Olympisch vuur is de jeugd een belangrijke doelgroep (Generatie 2028). Primaire inzet is het significant uitbreiden (kwaliteit en kwantiteit) van sport en bewegen op scholen.

De aanpak richt zich met name op:

- Stimuleren van sport en bewegen op school d.m.v. publiek-private samenwerking;
- Uitdragen en labelen van goede voorbeelden;
- Bieden van ondersteuning door OV28.

Met name de lokale PPS is succesvol; het bedrijfsleven associeert zich met OV28 en investeert actief in jeugdsportactiviteiten in de eigen regio met zichtbare resultaten en positieve media-aandacht. De labels "supporter 2028" en "gouden project" worden uitgereikt aan scholen met een bovengemiddelde aanpak, respectievelijk top van het sportaanbod. Het stimuleert andere scholen om sport en bewegen in te zetten voor de kerndoelen van een school, binnen- en buitenschools. Deze labels nemen de bestaande vignetten (vignet gezonde school etc.) als uitgangspunt en proberen de ambities verder aan te wakkeren en te stimuleren.

Het Olympisch vuur biedt aan een faciliterende rol te vervullen bij de invulling van het overlegplatform bij de onderwijsagenda. De labels worden nog verder inhoudelijk geladen in nauwe samenwerking met uitwerken en uitvoeren van deze onderwijsagenda.

10. De Nationale Sport Week (looptijd continu)

De Nationale Sport Week⁵⁶ is dé week in het jaar (meestal derde week van april, in 2013 van 20 t/m 27 april) waarin de sport zichzelf in al haar facetten collectief promoot; sportverenigingen hebben open huis, scholen besteden extra aandacht aan sport en bewegen, en steeds meer gemeenten

⁵⁶ <http://www.nationalesportweek.nl> en <http://www.nationalesportplatform.nl>

coördineren op lokaal niveau dit sportieve evenement. Inmiddels is de Nationale Sport Week een begrip. In 2012 brachten maar liefst 850.000 mensen van jong tot oud een bezoek aan meer dan 6800 'open huis' activiteiten. In 2012 hebben 161 gemeentes invulling gegeven aan een eigen sportweek. De Nationale Sport Week is een initiatief van NOC*NSF.

11. EU-Schoolfruitprogramma

Het EU-Schoolfruitprogramma⁵⁷ is bedoeld als laagdrempelige stimulans om te bevorderen dat schoolgaande kinderen samen fruit én groenten eten in de klas. Binnen het EU-Schoolfruit programma krijgen basisscholen voor elke deelnemende leerling een gratis periode fruit of groenten. Na deze periode bepalen ouders en de school of zij doorgaan met het gezamenlijk eten van fruit en groenten in de klas.

12. Nationale Schoolontbijt

Deelnemen aan het Nationaal Schoolontbijt⁵⁸ kan met de hele school. Het Nationaal Schoolontbijt verzorgde in 2008, 2009, 2010 en 2011 elk jaar een ontbijt voor 2.500 scholen. Ruim 500.000 schoolontbijtjes dus, een enorm aantal. Zowel industriële bakkerijen als warme bakkers verzorgen samen met partners het ontbijt. Het biedt een aantrekkelijke kapstok voor lessen en activiteiten over gezonde voeding en de plaats van het ontbijt daarin.

13. Aanpak Betaalde voetbal organisaties/Scoren in de wijk (looptijd continu)

Vanuit het ministerie Wonen, Wijken en Integratie (WWI) is initiatief genomen om op een aantal manieren, in samenwerking met onder andere het ministerie van VWS, de Stichting Meer dan Voetbal⁵⁹, de Cruyff Foundation, de Krajicek Foundation en de Straatvoetbalbond, het aanbod van sport en bewegen in de aandachtswijken te versterken. Hierbij wordt met name ingezet op het versterken van de maatschappelijke rol van Betaald Voetbal Organisaties. Voorbeelden hiervan zijn Scoren door scholing (doelgroep voortijdig schoolverlaters), Street League (doelgroep alle jeugd 12 t/m 15 jaar) en Scoren voor Gezondheid (doelgroep leerlingen basisschool).

14. Cruyff Court, Krajicek Playground, Lammers Plaza

Een Cruyff Court⁶⁰ is een moderne invulling van het aloude trapveldje dat vroeger te vinden was in veel buurten en wijken, maar dat door de jaren heen vaak is opgeofferd voor verstedelijking en stadsuitbreiding. Met de Cruyff Courts wordt de functie die dat oude trapveldje had, weer terug in de wijk gebracht. De kinderen uit de buurt krijgen een goede, veilige plek om te sporten en door de samenwerking met de buurt, overheid, corporaties, scholen, sport- en voetbalverenigingen, en het lokale bedrijfsleven heeft het Cruyff Court ook een belangrijke sociale functie in de wijk. In relatie tot het onderwijs is Schoolplein 14⁶¹ ook van belang. Met een paar kleine aanpassingen worden schoolpleinen gecreëerd waar leerlingen worden uitgedaagd om structureel samen te spelen en te sporten.

Een Krajicek Playground is een plaats waar jeugd kan spelen en/of sporten. Op een playground⁶² is plaats om te tennissen, te voetballen en te basketballen. Een playground beschikt over de mogelijkheid van het uitlenen van sportmaterialen. De playground haalt belemmeringen weg, zoals de fysieke afstand tot sportaccommodatie, financiële en culturele drempels en zorgt voor een toegankelijke plek om te sporten en spelen voor kinderen met overgewicht of voor kinderen uit gezinnen met lage inkomens. Gemeenten, wijkverenigingen en scholen kunnen een aanvraag

⁵⁷ <http://www.euschoolfruit.nl>

⁵⁸ <http://www.schoolontbijt.nl>

⁵⁹ <http://www.meerdanvoetbal.nl>

⁶⁰ <http://www.cruyff-foundation.org>

⁶¹ <http://www.cruyff-foundation.org/smartsite.net?id=2431>

⁶² <http://www.krajicek.nl>

indienen voor de aanleg van een playground. Ze moeten wel voldoen aan de door de Richard Krajicek Foundation (RKF) opgestelde playground-criteria op het gebied van beheer, inzet sportbegeleiders, financiering enz.

Vanuit een gedeelde visie zijn Marc Lammers en Yalp een partnership aangegaan⁶³. De jeugd moet meer vanuit de huidige beleving worden uitgedaagd. Kinderen moeten de ruimte krijgen om te kunnen sporten, ook als die ruimte beperkt beschikbaar is. Kinderen moeten meer "pielen", spelen en bezig zijn. Het resultaat is de Marc Lammers Plaza, gericht op zowel hockeyclubs als ook voor scholen, kinderdagverblijven en de openbare ruimte. Marc Lammers Plaza wordt opgebouwd langs 4 principes: 1. Nodigt meer uit tot spel en eigen ontdekking; 2. Maakt slimmer gebruik van zogenoemde restruimtes; 3. Maakt meer gebruik van technologische mogelijkheden; 4. Maakt meer multifunctioneel gebruik mogelijk.

15. Schoolsport

Binnen het onderwijs in Nederland zijn op diverse niveaus en sporten schoolsportinitiatieven gestart. Schoolsportverenigingen in Rotterdam en Amsterdam. Schoolsporttoernooien, opgezet door de KVLO in het SO⁶⁴ en VO⁶⁵ (Mission Olympic), en de NK's mbo⁶⁶ in 20 takken van sport, door de MBO Raad.

16. Verkiezing sportiefste school

De verkiezing van de Sportiefste School⁶⁷ van Nederland is een tweejaarlijkse evenement waarbij de school die het meest actief is op gebied van de lichamelijke opvoeding, bewegen en sport in Nederland wordt gekozen. Deelname staat open voor alle scholen uit het voortgezet onderwijs en het primair onderwijs.

⁶³ <http://www.marclammers.nl/marc-lammers-plaza.html>

⁶⁴ <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?4618>

⁶⁵ <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?3282>

⁶⁶ <http://www.platformbewegenensport.nl/?thema/881/Schoolsport.aspx>

⁶⁷ <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?2532>

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

6

MBO Diensten
De heer [REDACTED]
Postbus 2051
3440 DB WOERDEN

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.ocwduo.nl

Doorkiesnummer

21 NOV 2012

Datum
Betreft Subsidie Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl;
verplichtingnummers 61500-103235 en 61500-103236

Onze referentie
OND/ODB-12/75465 U

Uw brief van

Uw referentie

Bijlagen

OND/ODB-12/75466 U

Geachte heer [REDACTED],

Op 10 oktober 2012 is een subsidieverzoek ingediend voor de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl namens de PO-Raad, VO-Raad en MBO-Raad. Dit plan heeft als doel om scholen te stimuleren om te komen tot schoolbeleid met betrekking tot bewegen, sport en een gezonde leefstijl leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport en bewegen in en rondom de school.

Het subsidieverzoek bedraagt in totaal € 4.000.000,00, waarvan € 300.000,00 voor 2012, € 1.000.000,00 voor 2013 t/m 2015 en € 7.000.000,00 voor 2016, bestemd voor de activiteiten zoals beschreven in uw hierboven genoemde aanvraag. De bedragen zullen worden overgemaakt aan MBO Diensten.

Ik heb mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, besloten het plan goed te keuren en te subsidiëren. U treft bijgaand de subsidiebeschikking aan voor het door u ingediende plan. In deze beschikking zijn de verantwoordelijkheden en de financiële voorwaarden voor de besteding van de betreffende middelen opgenomen.

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Heeft u vragen? Op www.duo.nl vindt u onder 'Zakelijk' informatie over actuele ontwikkelingen in uw onderwijssector. Onder 'Instellingsinformatie' vindt u voorlichting over onder meer regelgeving, crebo en bekostigingsinformatie over de onderwijsinstellingen. U kunt natuurlijk ook telefonisch contact opnemen met het Informatiecentrum onderwijs of mailen naar ico@duo.nl. Het informatiecentrum is op werkdagen van 08.30 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur te bereiken via de telefoonnummers: 079 - 323 [redacted] (po), 079 - 323 [redacted] (vo) of 079 - 323 [redacted] (bvh).

Hoogachtend,
De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
clustermanager OND/ODB

drs. Marijan van der Zande-van de Blankevoort

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.ocwduo.nl

Onze referentie
OND/ODB-12/75465 U

Uw brief van

Uw referentie

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

03.04.68.01

MBO Diensten
De heer [REDACTED]
Postbus 2051
3440 DB WOERDEN

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.ocwduo.nl

Doorklesnummer

21 NOV 2012

Datum
Betreft Subsidie Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl;
verplichtingnummers 61500-103235 en 61500-103236

Onze referentie
OND/ODB-12/75465 U

Uw brief van

Uw referentie

Geachte heer [REDACTED]

↓
MBO-raad

↓
MBO-raad

Bijlagen

OND/ODB-12/75466 U

Op 10 oktober 2012 is een subsidieverzoek ingediend voor de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl namens de PO-Raad, VO-Raad en MBO-Raad. Dit plan heeft als doel om scholen te stimuleren om te komen tot schoolbeleid met betrekking tot bewegen, sport en een gezonde leefstijl leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport en bewegen in en rondom de school.

Het subsidieverzoek bedraagt in totaal € 4.000.000,00, waarvan € 300.000,00 voor 2012, € 1.000.000,00 voor 2013 t/m 2015 en € 7.000.000,00 voor 2016, bestemd voor de activiteiten zoals beschreven in uw hierboven genoemde aanvraag. De bedragen zullen worden overgemaakt aan MBO Diensten.

Ik heb mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, besloten het plan goed te keuren en te subsidiëren. U treft bijgaand de subsidiebeschikking aan voor het door u ingediende plan. In deze beschikking zijn de verantwoordelijkheden en de financiële voorwaarden voor de besteding van de betreffende middelen opgenomen.

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Heeft u vragen? Op www.duo.nl vindt u onder 'Zakelijk' informatie over actuele ontwikkelingen in uw onderwijssector. Onder 'Instellingsinformatie' vindt u voorlichting over onder meer regelgeving, crebo en bekostigingsinformatie over de onderwijsinstellingen. U kunt natuurlijk ook telefonisch contact opnemen met het Informatiecentrum onderwijs of mailen naar ico@duo.nl. Het informatiecentrum is op werkdagen van 08.30 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur te bereiken via de telefoonnummers: 079 - 323 [redacted] (po), 079 - 323 [redacted] (vo) of 079 - 323 [redacted] (bvh).

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.ocwduo.nl

Onze referentie
OND/ODB-12/75465 U

Uw brief van

Uw referentie

Hoogachtend,
De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
clustermanager OND/ODB

drs. Marijan van der Zande-van de Blankevoort

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.ocwduo.nl

Doorkiesnummer

Onze referentie
OND/ODB-12/75466 U

Uw brief van

Uw referentie

Bijlagen

Datum 2 1 NOV 2012
Betreft

Subsidiebeschikking

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op artikel 2 van de Regeling OCW-subsidies (Staatscourant 2010, nr. 15670, 11 oktober 2010);

BESLUIT:

Artikel 1. Subsidieverlening

1. Aan MBO Diensten wordt subsidie verleend voor uitvoering van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL), toegezonden bij brief van 10 oktober 2012.
2. De subsidie wordt verleend voor de periode 1-10-2012 t/m 31-12-2016.

Artikel 2. Subsidiebedrag

De subsidie bedraagt in totaal € 4.000.000,00 waarvan € 300.000,00 in 2012, € 1.000.000,00 in 2013 t/m 2015 en € 700.000,00 in 2016.

Artikel 3. Begrotingsvoorwaarde

Subsidie ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld wordt verleend onder de voorwaarde, bedoeld in artikel 4:34, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 4. Voortgangsverslag

De subsidieontvanger zendt aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED] vóór 1 december van elk jaar een voortgangsrapportage met een beschrijving van de in het voorgaande jaar ontplooidde activiteiten.

Artikel 5. Meldingsplicht

De melding, bedoeld in artikel 9 van de Regeling OCW-subsidies, geschiedt schriftelijk aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED]

Artikel 6. Vaststellen subsidie

De aanvraag tot subsidievaststelling vindt plaats binnen 13 weken na afloop van het boekjaar 2016.

Deze aanvraag dient te worden gestuurd naar DUO/OND/ODB, Postbus 606, 2700 ML Zoetermeer.

De subsidie wordt vastgesteld binnen 22 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling.

Artikel 7. Verantwoording met activiteitenverslag

1. De subsidieontvanger toont aan de hand van een activiteitenverslag als bedoeld in artikel 19 van de Regeling OCW-subsidies aan dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verstrekt, zijn verricht en dat is voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen.
2. Het activiteitenverslag wordt meegezonden met de in art 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling

Artikel 8. Verantwoording over kosten

1. De subsidieontvanger legt rekening en verantwoording af aan de hand van een financieel verslag als bedoeld in artikel 21 en 22 van de Regeling OCW-subsidies.
2. Het financieel verslag wordt meegezonden met de in art 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling.

Artikel 9. Betaling

De betaling van het subsidiebedrag zoals genoemd in artikel 2 vindt als volgt plaats. Het bedrag voor 2012 van € 300.000,00 zal binnenkort aan u worden overgemaakt onder vermelding van **verplichtingnummer 61500-103235** op rekening

██████████ In 2013 t/m 2015 wordt per kwartaal € 250.000,00, in totaal € 3.000.000,00, overgemaakt en in 2016 € 350.000,00 in april en € 350.000,00 in juli onder vermelding van **verplichtingnummer 61500-103236**.

namens deze,
clustermanager OND/ODB

drs. Marijan van der Zande-van de Blankevoort

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.ocwduo.nl

Onze referentie
OND/ODB-12/75466 U

Uw brief van

Uw referentie

03.04.60.01

20

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING

Aan: DUO

VO

Van

T +31-70-412 [redacted]

Datum

15 oktober 2012

Registratienr

450164

Bijlagen

443575

Kopie voor

VO/F: [redacted]

VO/BMR: [redacted]

Kopie aan en reeds afgestemd met

Datum afgedaan

Gekoppeld registratienr.
443575

Deponeren in dossier

nota

Onderwerp: Subsidie Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl

Paraaf VO/BMR
Datum 25/10 [redacted]

VO/F 6/11/12
Datum [redacted]

Aanleiding

Ontvangst subsidieverzoek van de sectorraden voor het plan 'Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl' met de bijbehorende begroting.

Samenvatting van de brief

Toekenning aan MBO Diensten van in totaal € 4.000.000,-, waarvan € 300.000,- voor 2012, € 1.000.000 voor 2013 t/m 2015 en € 700.000,- voor 2016 bestemd voor de activiteiten zoals beschreven in het plan.

Besluiten door ondertekening

Goedkeuring betaling aan MBO Diensten

Consequenties

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

MBO Diensten
T.a.v. de heer [REDACTED]
Postbus 2051
3440 DB WOERDEN

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.minocw.nl

Contactpersoon

T +31-70-412 [REDACTED]
[REDACTED]
IPC 2450

Onze referentie
443575

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Datum
Betreft Subsidie Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl

Geachte heer [REDACTED],

Op 10 oktober 2012 is een subsidieverzoek ingediend voor de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl namens de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad. Dit plan heeft als doel om scholen te stimuleren om te komen tot schoolbeleid met betrekking tot bewegen, sport en een gezonde leefstijl leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport en bewegen in en rondom de school.

Het subsidieverzoek bedraagt in totaal € 4.000.000,- waarvan € 300.000,- voor 2012, € 1.000.000,- voor 2013 t/m 2015 en € 700.000,- voor 2016, bestemd voor de activiteiten zoals beschreven in uw hierboven genoemde aanvraag. De bedragen zullen worden overgemaakt aan MBO Diensten.

Ik heb mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, besloten het plan goed te keuren en te subsidiëren. U treft bijgaand de subsidiebeschikking aan voor het door u ingediende plan. In deze beschikking zijn de verantwoordelijkheden en de financiële voorwaarden voor de besteding van de betreffende middelen opgenomen.

Met vriendelijke groet,

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart,
namens deze,

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op artikel 2 van de Regeling OCW-subsidies (Staatscourant 2010 nr. 15670, 11 oktober 2010);

BESLUIT:

Artikel 1. Subsidieverlening

1. Aan MBO Diensten wordt subsidie verleend voor uitvoering van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL), toegezonden bij brief van 10 oktober 2012.
2. De subsidie wordt verleend voor de periode 1-10-2012 t/m 31-12-2016.

Artikel 2. Subsidiebedrag

De subsidie bedraagt in totaal € 4.000.000,- waarvan € 300.000,- in 2012, € 1.000.000,- in 2013 t/m 2015 en € 700.000,- in 2016.

Artikel 3. Begrotingsvoorwaarde

Subsidie ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld wordt verleend onder de voorwaarde, bedoeld in artikel 4:34, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 4. Voortgangsverslag

De subsidieontvanger zendt aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED] vóór 1 december van elk jaar een voortgangsrapportage met een beschrijving van de in het voorgaande jaar ontplooidde activiteiten.

Artikel 5. Meldingsplicht

De melding, bedoeld in artikel 9 van de Regeling OCW-subsidies, geschiedt schriftelijk aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED]

Artikel 6. Vaststellen subsidie

De aanvraag tot subsidievaststelling vindt plaats binnen 13 weken na afloop van het boekjaar 2016. Deze aanvraag dient te worden gestuurd naar DUO/OND/ODB, postbus 606, 2700 ML Zoetermeer. De subsidie wordt vastgesteld binnen 22 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling.

Datum

Onze referentie

443575Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Datum

Artikel 7. Verantwoording met activiteitenverslag

1. De subsidieontvanger toont aan de hand van een activiteitenverslag als bedoeld in artikel 19 van de Regeling OCW-subsidies aan dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verstrekt, zijn verricht en dat is voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen.
2. Het activiteitenverslag wordt meegezonden met de in art 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling

Artikel 8. Verantwoording over kosten

1. De subsidieontvanger legt rekening en verantwoording af aan de hand van een financieel verslag als bedoeld in artikel 21 en 22 van de Regeling OCW-subsidies.
2. Het financieel verslag wordt meegezonden met de in art 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling

Artikel 9. Betaling

De betaling van het subsidiebedrag zoals genoemd in artikel 2 vindt als volgt plaats. Het bedrag voor 2012 van € 300.000,- zal binnenkort aan u worden overgemaakt. In 2013 t/m 2015 wordt per kwartaal € 250.000,- , in totaal € 3.000.000,-, overgemaakt en in 2016 €350.000,- in april en € 350.000,- in juli.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de Minister / Staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer.

Onze referentie

443575Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Aan: de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap mevrouw J.M. van
Bijsterveldt-Vliegenthart
de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport mevrouw E.I. Schippers
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Datum: 10 oktober 2012
Betreft: Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl in en rondom de
school
Kenmerk: 12U.194007.HO.BR

Geachte mevrouw Van Bijsterveldt, geachte mevrouw Schippers,

Alstublieft! Dit is de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl (SBGL) in en rondom de school. In de Onderwijsagenda beschrijven we onze ambities die we in de periode 2012 – 2016 willen gaan realiseren voor opgroeiende kinderen en jongeren in het basisonderwijs, voortgezet (speciaal) onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. De Onderwijsagenda SBGL stimuleert onderwijsinstellingen om werk te maken van een 'gezonde leeromgeving' en daarbij nauw samen te werken met landelijke en regionale partners.

Sport en bewegen is voor de meeste kinderen en jongeren leuk om te doen en levert een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling en de gezondheid van kinderen en jongeren. Sport, bewegen en een gezonde leefstijl zijn daarnaast essentieel voor het presteren en voor het welbevinden van kinderen en jongeren. Steeds vaker zien we om ons heen de effecten van te weinig bewegen en een verkeerd voedingspatroon. We delen de zorg over het groeiend aantal leerlingen met gezondheidsproblemen, zoals overgewicht en diabetes.

Als sectorraden onderschrijven wij samen met u het belang van sport, bewegen en gezonde leefstijl in (en rondom) het onderwijs. Het onderwijs kan dat echter niet alleen: juist voor dit thema is er een belangrijke rol en voorbeeldfunctie weggelegd voor de ouders.

De Onderwijsagenda SBGL is nadrukkelijk een sectoroverstijgende agenda met gezamenlijke ambities. Om recht te doen aan de eigenheid van de leeftijdsfase waarin kinderen en jongeren zich bevinden zal de aanvliegroute tussen po, vo en mbo verschillen. De behoeftes en vragen van de scholen staan daarbij centraal: de Onderwijsagenda SBGL is uitdrukkelijk een agenda voor, door en met de scholen!

PORAAD

VO
raad

MBO
Raad

De Onderwijsagenda SBGL was er niet gekomen zonder nauwe samenwerking en afstemming met tal van partijen die dagelijks werk maken van sport, bewegen en een gezonde leefstijl. De Onderwijsagenda SBGL heeft ook pas echt kans van slagen als we de krachten bundelen en de afzonderlijke ambities met elkaar weten te verbinden.

Daar gaan we de komende jaren gezamenlijk ons uiterste best voor doen.

Namens de PO-Raad, VO-raad, en MBO Raad,

De heer
Voorzitter

Bijlage:
Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl
Begroting Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

- Na invulling aanbieden aan DUO
- Voor iedere verplichting een apart formulier invullen
- U dient tevens mee te zenden:
 - o Originele aanvraag
 - o Beslisnota
 - o Eventuele conceptdocumenten

Verplichtingeninformatie

In te vullen door de beleidsdirectie

blad 1/3

1 Gegevens beleidsdirectie

Registratienummer

E-VERPLICHTING FACTUUR REGELING

Bestemd voor unit

CFI/BGS CFI/BPO CFI/BVH CFI/BVO

Naam velddirectie

VO

Org.-
eenheid

61500

Beleids-
eenheid

Bnr

Naam opsteller

Afdeling

Bnr

Datum

15/10

Paraaf

Tekeningsbevoegde

Afdeling

Bnr

Datum

29/10

Paraaf

Financiële afdeling

VO/F

Datum

07/11/12

Paraaf

Naam directeur of
plv. directeur financiële
afdeling

Datum

Paraaf

2 Opmerkingen

Onderwerp

Onderwijsagenda SBGL

Onderwerp op basis van
regeling

Juridische grondslag

Datum verzending
naar CFI

Ga verder met invullen op blad 2 en 3

In te vullen door DUO

3 Registratie CFI

Datum Ingekomen
brief

Kenmerk
verplichtingsbrief

BGS BPO BVH BVO

Onderwerp
Ingekomen brief

Verplichting/wijziging in GEFIS

Ingevoerd door

Datum

Paraaf

Goedgekeurd door

Datum

Paraaf

verplichtingnummer

Opmerkingen
/bijzonderheden

Budgetcontrole

Bewakingsregel

Nee Ja

Zo, ja korte omschrijving **Verantwoording**

Datum

Ruimte bestemd voor registratiestempel AZA/ADM

Ruimte bestemd voor eventuele 2^e registratiestempel

In te vullen door de beleidsdirectie

4 Invoer verplichtingen in GEFIS

a Naam begunstigde

MBO Raad

b Soort verplichting

Aan te gane verplichting

Wijziging op aangegane verplichting

Verplichtingnummer

Datum wijziging

Reden wijziging

Bij een wijziging behoeven alleen de gegevens die gewijzigd zijn te worden ingevuld.

Budgetnaam

Projecten JOZ

c Budgetcode

03.04.68.01

d Type crediteur

GEFIS (B)

Bevoegd gezag (G)

Onderwijsinstelling (O)

Ondersteunende Instelling (S)

Relatienummer

e Type verplichting

Standaard

f Datum aanvang bekostiging

1-10-2012

Datum

einde bekostiging

31-12-2012

g Kostenplaats

h Soort betaling

Voorschot

Bestemmingsbedrag

i Omschrijving verplichting

j Kasgevolgen

Kostensoort	Bedrag verplichting	Kasgevolgen (kasritme)				
		20 12	20 13	20 14	20 15	20 16
			0			
1000** Totaal bedrag verplichting	4.000.000 4.000.000	€ 300.000,-	€ 1.000.000	1.000.000	1.000.000	700.000

k Betaaltermijnen

Automatische betaaltermijnen

Niet-automatische betaaltermijnen

Omschrijving reden

Datum eerste betaling

2.5.11

Aantal betaaltermijnen per jaar

Datum laatste betaling

Volgnummer betaalfrequentie

In te vullen door de beleidsdirectie

5 Specificatie betaalrime

Indien uit de bij vraag 41 niet is af te leiden hoe de betaaldata en/of de te betalen bedragen over de betaalperiode zijn verdeeld, dan dient u deze Specificatie in te vullen.

Maand	Jaar				
	20 12	20 13	20 14	20 15	20 16
Januari		€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	€ 350.000,- (A/1000 ^{**})
Februari					
Maart					
April		€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	
Mei					
Juni					
Juli		€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	€ 350.000,- (A/1000 ^{**})
Augustus					
September					
Oktober	€ 300.000,- ↓ (A/1000 ^{**})	€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	€ 250.000,- (A/1000 ^{**})	
November					
December					
Totaal	€ 300.000 0,00	€ 1.000.000 0,00	€ 1.000.000 0,00	€ 1.000.000 0,00	€ 1.000.000 0,00

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Dep.
8/11

TER GOEDKEURING EN ONDERTEKENING

Aan: M

22 / 10

VO

Van
Yvonne Boersma
T +31-70-412 1122

Datum
16 oktober 2012

Registratienr.
443421

Kopie voor
D. VO
VO/BMR:
VO/F:

Kopie aan en reeds
afgestemd met
BVE, PO

Datum afgedaan

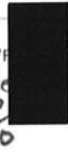
Gekoppeld registratienr.
443560

Deponeren in dossier

nota

Onderwerp: Plan Sport, Bewegen en een Gezonde
Leefstijl in het PO, VO en MBO

Paraaf VO/
Paraaf D. VO
Datum

16/10/12

Paraaf DGPV

Datum

16/10/12

Aanleiding

Hierbij treft u ter goedkeuring het plan met de bijbehorende begroting Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) aan (zie bijlage). Het plan zal tegelijkertijd worden voorgelegd aan M.VWS.

In de brief van 13 april 2012 heeft u mede namens M.VWS de Tweede Kamer (TK) geïnformeerd over de ontwikkelingen van sport en bewegen in en rond het onderwijs (zie bijlage). Hierin heeft u mede namens M.VWS aan de PO-Raad, de VO-raad en de MBO Raad gevraagd om een plan van aanpak voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl te maken.

Op 18 juni 2012 heeft u uw reactie aan de TK gegeven op het schriftelijk verslag van het overleg over toekomstig sportbeleid van de vaste commissie voor OCW (zie bijlage). U heeft hierin ook toegezegd het plan aan de TK te sturen ter informatie.

Goedkeuring

OCW en VWS geven op ambtelijk niveau goedkeuring aan het plan en de begroting. Het plan voldoet aan de in de brief d.d. 13 april 2012 aan de TK door OCW en VWS gestelde eisen van onder andere:

- stimulering van schoolbeleid sport, bewegen en een gezonde leefstijl in het po, vo en mbo;
- afstemming met andere relevante partijen, zoals NOC*NSF, NISB, KVLO, RIVM;
- koppeling aan andere initiatieven, zoals impuls 'Gezonde Leefstijl Jeugd', buurtsportcoaches, Convenant Gezond Gewicht, Olympisch Vuur;
- publiek-private samenwerking;
- gebruikmaking van goede resultaten huidig Platform Sport, Bewegen en Onderwijs, zoals het project "Vmbo in beweging";
- professionalisering van vakleerkrachten en lokale en regionale professionals, zoals buurtsportcoaches.

Besluit

- Bent u akkoord met het plan?

MAA

Toelichting plan SBGL (zie samenvatting plan)

Doel

Doel van de Onderwijsagenda SBGL is scholen in het PO, VO en MBO te stimuleren tot schoolbeleid met betrekking tot sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport en bewegen in en rondom de school.

De gezamenlijke, sectoroverstijgende, doelstellingen richten zich onder andere op een substantiële uitbreiding van het aantal (po-, vo-, en mbo-)scholen dat een gericht Gezonde School-beleid heeft. Dit resulteert in 2016 in het uitreiken van minimaal 850 vignetten Gezonde School.

In het plan zijn de sectoroverstijgende en sectorspecifieke doelstellingen, de activiteiten en de organisatie nader uitgewerkt.

Monitoring, evaluatie en eindrapportage

Onafhankelijke onderzoeksinstituten voeren de monitoring, evaluatie en eindrapportage uit in samenwerking met de diverse partijen die deel uitmaken van de Onderwijsagenda SBGL.

Ieder jaar levert de Onderwijsagenda SBGL op 1 oktober een tussenrapportage op waarbij de Output en Outcome ten opzichte van de geformuleerde ambitie en doelen worden verwoord. Op grond van deze rapportage past de Onderwijsagenda, waar nodig, de doelstellingen en bijbehorende begroting aan. Dit vindt steeds in nauw overleg met OCW en VWS plaats.

Financieel kader

Vanuit OCW en VWS wordt vier miljoen euro beschikbaar gesteld van oktober 2012 t/m december 2016. OCW en VWS delen de kosten. De middelen zullen vanuit het bestedingsplan VO na uw goedkeuring en goedkeuring M.VWS aan MBO Diensten worden toegekend. MBO Diensten verdeelt vervolgens de middelen.

Ter ondertekening

Indien u akkoord gaat met het plan, graag ondertekening van de begeleidende brief bij het plan aan de TK (zie bijlage). Na ontvangst van de goedkeuring van M.VWS, gaat de brief ter informatie naar de TK.

Bijlagen;

1. Brief TK met nr. 443560 betr. aanbieding plan SBGL
2. Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 30234, nr. 65
3. Reactie op het schriftelijk verslag d.d 18 juni 2012
4. Plan 'Onderwijsagenda SBGL'

Datum

24 september 2012

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EX Den Haag

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

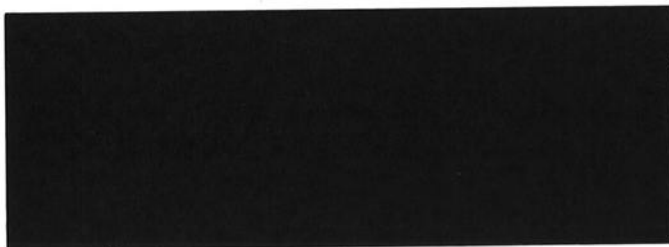
Onze referentie
443560

Bijlagen
1

Datum **30 OKT. 2012**
Betreft Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl in het PO,
VO en MBO

Hierbij stuur ik u ter kennisname de goedgekeurde Onderwijsagenda Sport,
Bewegen en een Gezonde Leefstijl in en rondom de school, zoals u is toegezegd in
reactie op het schriftelijk verslag van het overleg over toekomstig sportbeleid van
vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 18 juni 2012.

Vanuit de ministeries van OCW en VWS is voor de onderwijsagenda in totaal vier
miljoen euro beschikbaar van oktober 2012 t/m december 2016.

n Sport

TER ONDERTEKENING

Aan: DUO

VO

Van

T +31-70-412

Datum

24 mei 2013

Registratienr

529414

Bijlagen

Brief 529406

Beschikking 529402

Kopie voor

VO/F:

VO/BMR:

Kopie aan en reeds

afgesteld met

PO

Datum afgedaan

Gekoppeld registratienr.

Deponeren in dossier

nota

Subsidie 'Gezonde Schoolpleinen'

Pa
Da
VO/F
Datum
4/10/13

Aanleiding

Ontvangst subsidieverzoek d.d. 22 augustus 2013 van de sectorraden voor het plan tweede uitbreiding van de 'Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl' voor 'Gezonde Schoolpleinen' met de bijbehorende begroting.

Samenvatting van de brief

Toekenning aan MBO Diensten van in totaal 6 miljoen euro,-, waarvan 1,8 miljoen euro in 2013, 1,6 miljoen euro in 2014, 1,4 miljoen euro in 2015 en 1,2 miljoen in 2016 bestemd voor de activiteiten zoals beschreven in het plan.

Besluiten door ondertekening

Goedkeuring betaling aan MBO Diensten

Consequenties

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

MBO Diensten
T.a.v. de heer [REDACTED]
Postbus 2051
3440 DB WOERDEN

Voortgezet Onderwijs
IPC 2650

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

T +31-70-412 [REDACTED]

Onze referentie
529406

Uw brief van
22 augustus 2013

Uw referentie
13U.232677.SS.RP

Datum september 2013

Betreft Subsidie tweede uitbreiding Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een
Gezonde Leefstijl voor 'Gezonde Schoolpleinen'

Geachte heer Faber,

Op 22 augustus 2013 is een subsidieverzoek ingediend voor de tweede uitbreiding van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) voor 'Gezonde Schoolpleinen' namens de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad, Jantje Beton en het Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid. Dit plan heeft als doel om 70 Gezonde Schoolpleinen te realiseren.

Het subsidieverzoek bedraagt in totaal 6 miljoen euro, waarvan 1.8 miljoen euro voor 2013, 1,6 miljoen euro voor 2014, 1,4 miljoen euro voor 2015 en 1,2 miljoen euro voor 2016, bestemd voor de activiteiten zoals beschreven in uw hierboven genoemde aanvraag. De bedragen zullen worden overgemaakt aan MBO Diensten.

Ik heb mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, besloten het plan goed te keuren en te subsidiëren. U treft bijgaand de subsidiebeschikking aan voor het door u ingediende plan. In deze beschikking zijn de verantwoordelijkheden en de financiële voorwaarden voor de besteding van de betreffende middelen opgenomen.

Tweemaandelijks zal er inhoudelijke afstemming plaatsvinden met de ministeries van VWS en OCW over de voortgang van de implementatie van de Onderwijsagenda SBGL. Binnenkort zal er een afspraak met u worden gemaakt.

Met vriendelijke groet,

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,

Onze referentie
529406

Verplichtingeninformatie

Na invulling zenden aan DUO
Bestanden dienen te worden gemaaid.
u dient tevens mee te zenden:
. de originele aanvraag

blad 1

Voor iedere verplichting een apart
formulier invullen.

In te vullen door de velddirectie

1 Gegevens velddirectie

Registratienummer _____ **E-VERPLICHTING** **FACTUUR** **REGELING**
 Bestemd voor unit DUO/OND DUO/BEK

Naam velddirectie VO _____ Org. eenheid 61500 _____ Beleidseenheid 03 _____
 Naam opsteller _____ Afdeling BMR _____ Datum 19/9 _____ Paraaf _____
 Tekeningenbevoegde _____ Afdeling BMR _____ Datum 30/8/2013 _____ Paraaf _____
 Financiële afdeling _____ Datum 19/09 _____ Paraaf _____
 Naam directeur of plv. directeur _____ Datum _____ Paraaf _____
 financiële afdeling _____ Datum _____ Paraaf _____

2 Opmerkingen

Onderwerp Gezonde Schoolpleinen

Onderwerp op basis van regeling _____
 Juridische grondslag _____
 Datum verzending naar DUO _____

Ga verder met invullen op blad 2,3 en 4

In te vullen door DUO

3 Registratie DUO

Datum ingekomen brief _____
 Kenmerk verplichtingsbrief _____
 OND BEK

Onderwerp ingekomen brief _____

Verplichting/wijziging in GEFIS

Ingevoerd door _____ Datum _____ Paraaf _____
 Goedgekeurd door _____ Datum _____ Paraaf _____

verplichtingnummer _____
 Opmerkingen _____
 /bijzonderheden _____

Ruimte bestemd voor 1 ^e registratiestempel	Ruimte bestemd voor eventuele 2 ^e registratiestempel
---	---

In te vullen door de velddirectie

Vervolg punt 3 (Registratie DUO)

Budgetcontrole

Bewakingsregel

Nee Ja

Zo, ja korte omschrijving

Datum

4 Invoer verplichtingen in GEFIS

a Naam begunstigde

MBO Diensten

b Soort verplichting

Aan te gane verplichting

Wijziging op aangegane verplichting

Verplichtingnummer

Datum wijziging

Reden wijziging

Bij een wijziging behoeven alleen de gegevens, die gewijzigd zijn te worden ingevuld.

c Budgetcode

03-71-71-01

Budgetnaam

Sport

d Type crediteur

GEFIS(B) Bevoegd gezag(G)

Onderwijsinstelling(O)

Ondersteunende instelling(S)

Relatienummer

e Type verplichting

Standaard

f Datum

aanvang bekostiging

2013

Datum

einde bekostiging

dec 2016

g Kostenplaats

330000xx

h Soort betaling

Voorschot

Bestemmingsbedrag

i Omschrijving
verplichting

j Kasgevolgen

Kostensoort	Bedrag verplichting	Kasgevolgen (kasritme)				
		2013	20 14	20 15	20 16	20
	0,00					
	0,00					
Totaal bedrag verplich- ting	€ 6.000.000,00	1.800.000,00	1.600.000,00	1.400.000,00	1.200.000,00	0,00

k Betaaltermijnen

Automatische betaaltermijnen

Niet-automatische betaaltermijnen

Omschrijving reden

Datum eerste betaling

2013

Aantal betaaltermijnen per jaar

4x (2013: 2x)

Datum laatste betaling

2016

Volgnummer
betaalfrequentie

In te vullen door de velddirectie

**5 Specificatie
betaalritme**

Indien uit de bij vraag 4I niet is af te leiden hoe de betaaldata en/of de te betalen bedragen over de betaalperiode zijn verdeeld, dan dient u deze specificatie in te vullen.

Maand	Dag	Jaar				
		20 13	20 14	20 15	20 16	20
Januari			€ 400.000,-	€ 350.000,-	€ 300.000,-	
Februari						
Maart						
April			€ 400.000,-	€ 350.000,-	€ 300.000,-	
Mei						
Juni						
Juli			€ 400.000,-	€ 350.000,-	€ 300.000,-	
Augustus						
September		€ 900.000,-				
Oktober			€ 400.000,-	€ 350.000,-	€ 300.000,-	
November						
December		€ 900.000,-				
Totaal		€ 1.800.000,00	€ 1.600.000,00	€ 1.400.000,00	€ 1.200.000,00	€ 0,00

Subsidiebeschikking (529402)

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Gelet op artikel 2, eerste lid, en artikel 4, eerste lid, van de Wet overige OCW-subsidies
(Staatscourant 2010 nr. 15670, 11 oktober 2010);

BESLUIT:

Artikel 1. Subsidieverlening

1. Aan MBO Diensten wordt subsidie verleend voor uitvoering van de tweede uitbreiding van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) voor "Gezonde Schoolpleinen", zoals omschreven in uw subsidieaanvraag met kenmerk 13U.232677.SS.RP d.d. 22 augustus 2013.
2. De subsidie wordt verleend voor de periode 1-1-2013 t/m 31-12-2016.

Artikel 2. Subsidiebedrag

De subsidie bedraagt in totaal 6 miljoen euro, waarvan 1,8 miljoen euro in 2013, 1,6 miljoen euro in 2014, 1,4 miljoen euro in 2015 en 1,2 miljoen euro in 2016.

Artikel 3. Begrotingsvoorwaarde

Subsidie ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld wordt verleend onder de voorwaarde, bedoeld in artikel 4:34, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 4. Voortgangsverslag

De subsidieontvanger zendt aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED] vóór 1 december van elk jaar een voortgangsrapportage met een beschrijving van de in het voorgaande jaar ontplooidde activiteiten.

Artikel 5. Meldingsplicht

De melding, bedoeld in artikel 9 van de Regeling OCW-subsidies, geschiedt schriftelijk aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED]

Artikel 6. Vaststellen subsidie

De aanvraag tot subsidievaststelling vindt plaats binnen 13 weken na afloop van het boekjaar 2016.
Deze aanvraag dient te worden gestuurd naar DUO/OND/ODB, postbus 606, 2700 ML Zoetermeer.
De subsidie wordt vastgesteld binnen 22 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling.

Artikel 7. Verantwoording met activiteitenverslag

1. De subsidieontvanger toont aan de hand van een activiteitenverslag als bedoeld in artikel 19 van de Regeling OCW-subsidies aan dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verstrekt, zijn verricht en dat is voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen.
2. Het activiteitenverslag wordt meegezonden met de in artikel 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling.

Artikel 8. Verantwoording over kosten

1. De subsidieontvanger legt rekening en verantwoording af aan de hand van een financieel verslag als bedoeld in artikel 21 en 22 van de Regeling OCW-subsidies.
2. Het financieel verslag wordt meegezonden met de in artikel 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling

Artikel 9. Betaling

De betaling van het subsidiebedrag zoals genoemd in artikel 2 vindt als volgt plaats. In 2013 een bedrag van 1,8 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden september (€900.000,-) en december (€ 900.000,-). In 2014 een bedrag van 1,6 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden januari (€

400.000,-), april (€ 400.000,-), juli (€ 400.000,-) en oktober (€ 400.000,-). In 2015 een bedrag van 1,4 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden januari (€ 350.000,-), april (€ 350.000,-), juli (€ 350.000,-) en oktober (€ 350.000,-). In 2016 een bedrag van 1,2 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden januari (€ 300.000,-), april (€ 300.000,-), juli (€ 300.000,-) en oktober (€ 300.000,-).

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de Minister / Staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer.

Projectvoorstel Gezonde Schoolpleinen

GEZOND SCHOOLPLEIN

● STIMULEERT BEWEGING

● WORDT SAMEN MET KINDEREN INGERICHT, ONDERHOUDEN & BEHEERD

● BEVAT GROENE ELEMENTEN

● SCHOOL HEEFT VIGNET GEZONDE SCHOOL

● WORDT GEBRUIKT ALS BUITENLOKAAL

● SCHOOL INSPIREERT ANDERE SCHOLEN IN DE GEMEENTE

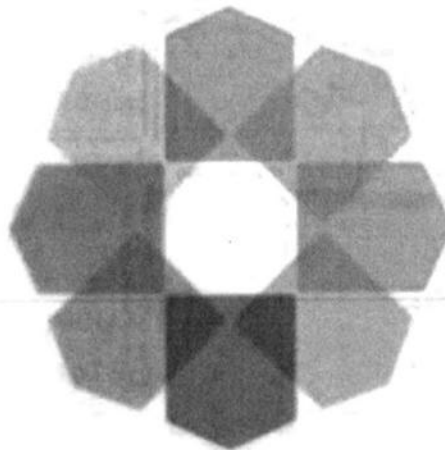

● IS NA SCHOOLTIJD OPEN ALS SPEELPLEK

● SCHOOL IS ROOKVRIJ

GEZONDE SCHOOL

Datum: 22 juli 2013

Status: Definitief

Opdrachtgever: Ministerie van OCW
Ministerie van VWS

Onder redactie van: [redacted] (Jantje Beton)
[redacted] (IVN)
[redacted] (RIVM/CGL)
[redacted] (Onderwijsagenda SBGL)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave..... 3

 Inleiding..... 5

1. Doelstellingen en resultaten Gezonde Schoolpleinen 7

2. Visie en werkwijze..... 9

3. Aanpak: Start, Uitvoer en Borging 10

 3.1 Start: werving en voorlichting..... 10

 3.2 Uitvoering: aanvraag & beoordeling, lokale coalitie, kinderpacticatie & ontwerp, aanleg & oplevering 11

 3.3 Borging: beheer & onderhoud, gebruik & educatie, verankering in schoolbeleid 15

4. Communicatie 17

 4.1 Communicatiedoelstellingen 17

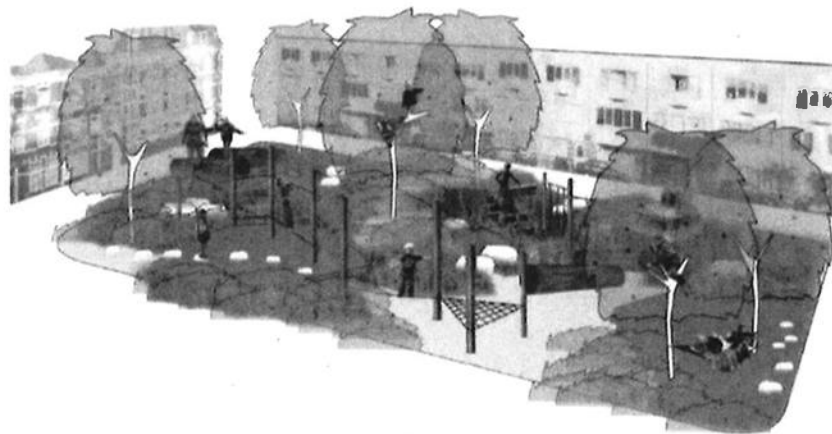
 4.2 Doelgroepen en kernboodschappen 17

 4.3 Communicatiekalender..... 19

5. Organisatie 20

6. Begroting en verantwoording..... 24

7. Verbindingen met andere initiatieven..... 25

Groene bouwstenen op het Kasperplein

Voorbeeldschets van een Gezond Schoolplein

Partners Project Gezonde Schoolpleinen

De Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl (SBGL)

Jantje Beton

Het Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid (IVN)

Het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL)

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Inleiding

Groene, Rookvrije en Bewegvriendelijke schoolpleinen. Hoe gaan we dat bewerkstelligen? In dit projectvoorstel omschrijven we de inrichting, aanleg, het beheer, onderhoud en (educatief) gebruik van dit uitvoerings- en stimuleringsproject. Indiener van het voorstel is de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl (SBGL). De uitvoering vindt plaats door Jantje Beton, het Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid (IVN), Onderwijsagenda SBGL en het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL).

De overige betrokken partijen, zoals het Longfonds, het NISB en Ruimte-OK, zijn vertegenwoordigd in de begeleidingscommissie.

Maatschappelijke context

In Nederland vinden we het van groot belang dat kinderen de kans krijgen om zich op gezonde wijze te ontwikkelen. Een belangrijk aspect van een gezonde ontwikkeling is dat kinderen dagelijks voldoende bewegen. Te veel kinderen voldoen helaas niet aan de beweegnorm¹. Daarom is het van belang dat kinderen meer uitgedaagd worden om meer te bewegen. Uit onderzoek weten we dat beweegvriendelijke, groene publieke ruimtes, waaronder openbaar toegankelijke schoolspeelpleinen, daartoe een belangrijke bijdrage kunnen leveren². In deze ruimtes spelen en bewegen kinderen vaker en gevarieerder, en zullen daardoor eerder voldoen aan de beweegnorm.

Groene, rookvrije en beweegvriendelijke schoolpleinen bieden kinderen en jongeren de gelegenheid om te bewegen en te spelen. Bewegen en spelen hebben niet alleen een positieve invloed op de gezondheid, maar ook op de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen. Dit kan leiden tot betere schoolprestaties en minder uitval³. Kinderen die alleen voorlichting krijgen over gezonde voeding, leren wel dat groente en fruit gezond zijn, maar brengen deze kennis niet in de praktijk. Als ze met de klas werken in een moestuin, gaan schoolkinderen meer groente en fruit eten.⁴ Ook laat onderzoek zien dat regelmatig contact met de natuur een buffer kan opwerpen tegen de negatieve invloed van ingrijpende gebeurtenissen op de psychische gezondheid⁵. Tevens zijn de ontwikkelingen met betrekking tot de verhoging van de leeftijdsgrens voor de verkoop van tabak een goede aanleiding om scholen te stimuleren de pleinen geheel rookvrij te maken (VO en MBO). De ontwikkeling, aanleg en de inrichting van schoolpleinen is in de meeste gevallen een verantwoordelijkheid van gemeenten. Het onderhoud van bestaande schoolpleinen is meestal een verantwoordelijkheid van de scholen of de schoolbesturen. Deze verantwoordelijkheid nemen we met dit voorgestelde programma niet over. Het is uitdrukkelijk de bedoeling scholen én gemeenten

¹ <http://www.nationaalkompas.nl/gezondheidsdeterminanten/leefstijl/lichamelijke-activiteit/hoeveel-mensen-zijn-voldoende-lichamelijk-actief/>

² De Vries, Bakker, Van Overbeek, Boer, Hopman-Rock, 2005. Kinderen in prioriteitswijken: lichamelijke (in)activiteit en overgewicht.

³ Taras H. Physical activity and student performance at school. J Sch Health 2005; 75(6):214-218. En Trudeau F, Shephard RJ. Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. Int J Behav Nutr Phys Act 2008; 5:10.

⁴ Langellotto, G. A., & Gupta, A. (2012). Gardening increases vegetable consumption in school-aged children: A meta-analytical synthesis. HortTechnology, 22(4), 430-445

⁵ Wells & Evans (2003). Nearby nature: a buffer of life stress among rural children.

te stimuleren zelf lokaal de schoolpleinen te verbeteren (beweegvriendelijker, rookvrij, groener, vitaler en gezonder).

1. Doelstellingen en resultaten Gezonde Schoolpleinen

Het ministerie van OCW en VWS stellen € 6 miljoen beschikbaar voor een periode van 3,5 jaar om de aanleg van gezonde schoolpleinen te stimuleren. Het gaat om € 1,8 miljoen in 2013, € 1,6 miljoen in 2014, € 1,4 miljoen in 2015 en € 1,2 miljoen in 2016. Het plan beoogt een zo groot mogelijk deel (85%) van de middelen direct ten gunste van de school terecht te laten komen. De overige middelen (15%) worden gebruikt voor projectleiding en communicatie. In dit hoofdstuk staan de doelstellingen en de beoogde resultaten van het project.

Doelstelling programma gezonde scholen

1. In 2016 zijn 70 scholen de verplichting aangegaan om een gezond schoolplein te realiseren. Deze gezonde schoolpleinen zijn dusdanig inspirerend dat ze een regionale uitstraling hebben.
2. Het streven is dat minimaal 1/3 van de 70 scholen zich bevindt in een JOGG-wijk en/of achterstandswijk.
3. In 2016 hebben deze 70 scholen 350 andere scholen geïnspireerd om ook een gezond schoolplein te realiseren⁶.
4. Eind 2015 is 80% van alle scholen (PO, VO en MBO) in Nederland geïnformeerd over de voordelen van een gezond schoolplein. Goede voorbeelden en werkzame elementen worden verzameld en via betrokken partner- en kennisorganisaties (zie ook begeleidingscommissie) verspreid.
5. In 2016 hebben alle 70 gezonde scholen één of meer themacertificaten van het vignet Gezonde School behaald. Daarnaast is 80% van alle scholen in Nederland op de hoogte van de mogelijkheden van het vignet Gezonde School⁷.

Wat is een gezond schoolplein?

Op de voorpagina van dit projectvoorstel staan de uitgangspunten van een gezond schoolplein visueel uitgewerkt. Hieronder worden deze uitgangspunten kort toegelicht.

- Een Gezond Schoolplein stimuleert beweging.
- Een Gezond Schoolplein bevat groene elementen.
- Een Gezond Schoolplein wordt gebruikt als buitenlokaal. Een gezond schoolplein wordt geïntegreerd in het lesprogramma, bijvoorbeeld door het te benutten als buitenlokaal of integraal en structureel educatie te verbinden aan een van de elementen (groen, sport en bewegen, rookvrij).
- Een Gezond Schoolplein is onderdeel van de openbare ruimte en ook na schooltijd beschikbaar als speelplek (bv. door openstelling of sleutelbeheer).

⁶ Vanaf 2015 hebben scholen overigens meer vrijheid om zelf aanpassingen aan het schoolplein te doen omdat gemeentes de rijksbijdrage voor de inrichting van het schoolplein over dragen aan de scholen (lumpsum).

⁷ Dit project levert een bijdrage aan deze doelstelling, er wordt ook vanuit andere verbanden gewerkt aan deze doelstelling. Daarmee is het niet een resultaatverplichting alleen vanuit dit project.

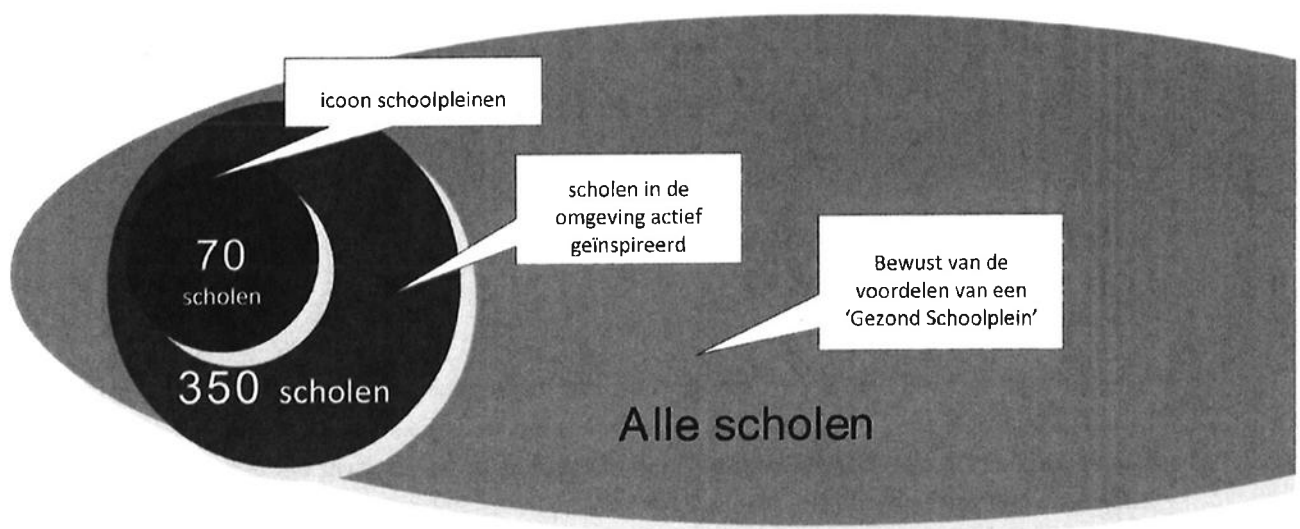
- Een Gezond Schoolplein wordt samen met kinderen ingericht, onderhouden en beheerd. Het plein biedt ruimte voor avontuur en fantasie.
- De school haalt minimaal één themacertificaat van het vignet Gezonde School. De school kiest zelf voor welk themacertificaat het gaat.
- Een school met een Gezond Schoolplein heeft een ambassadeursrol naar scholen in de omgeving.
- Een Gezond Schoolplein is geheel rookvrij. Docenten, leerlingen en omwonenden roken niet op het schoolplein.

2. Visie en werkwijze

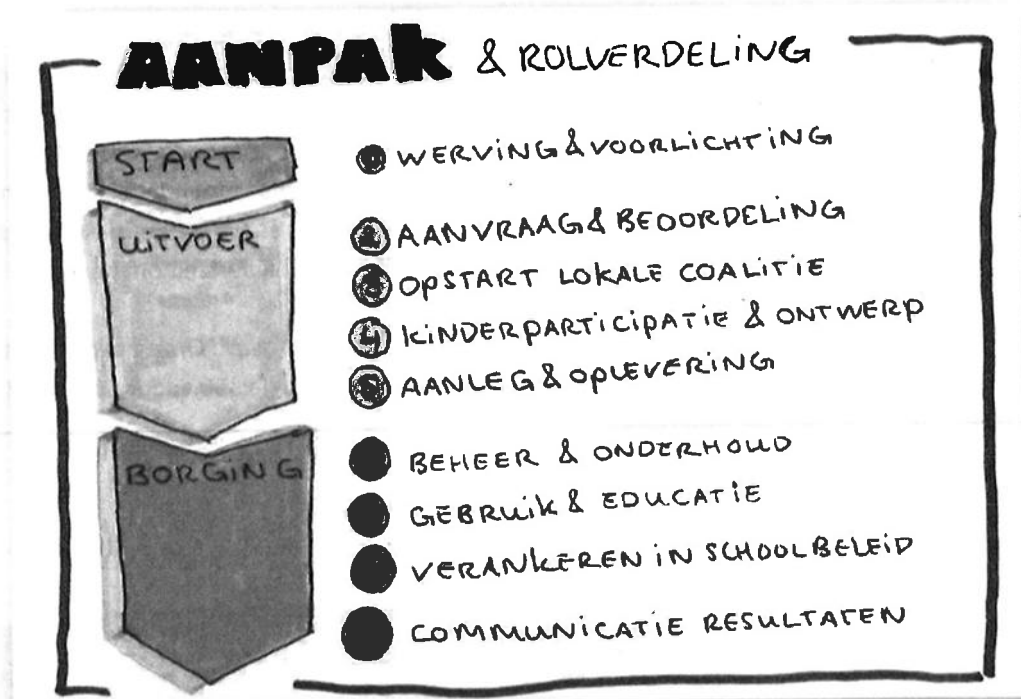
We kiezen voor een strategie met icoonprojecten. Samen met 70 scholen en gemeenten realiseren we zeventig unieke 'Gezonde Schoolpleinen' met een regionale uitstraling. Het accent ligt hierbij op scholen in achterstandswijken. De scholen krijgen intensieve begeleiding en ondersteuning bij het realiseren van de Gezonde Schoolpleinen en bij het behalen van het vignet Gezonde School. Deze schoolpleinen inspireren 350 andere scholen om hun schoolplein ook beweegvriendelijk, groen en rookvrij te maken. Met behulp van de 70 Gezonde Schoolpleinen genereren we enthousiasmerende publiciteit. Daarnaast wordt breed gecommuniceerd naar alle scholen in Nederland om hen te verleiden ook met dit onderwerp aan de slag te gaan.

We kiezen dus voor kwaliteit en focus en zetten in op een serieuze 'make over'. Onze aanpak leidt tot 70 unieke schoolpleinen. Met 70 unieke pleinen is het makkelijker om de 350 andere scholen te inspireren, dan met één standaardoplossing.

Het gehele project kent dus 3 'schillen':

3. Aanpak: Start, Uitvoer en Borging

3.1 Start: werving en voorlichting

1 Werving en voorlichting

Scholen verbinden zich aan een traject van 12 tot 18 maanden en gaan intensief aan de slag met het schoolplein. Het is van groot belang om een goede selectie te maken, want er wordt veel verwacht van de scholen die meedoen. Scholen worden uitgebreid voorgelicht over het project en de voordelen van een Gezond Schoolplein. Voor het slagen van het project is betrokkenheid van de gemeente, lokale partners, de schooldirectie, ouders, docenten en van kinderen essentieel. Om nog in 2013 van start te kunnen gaan met het project, hebben we ervoor gekozen om de eerste tranche van 22 scholen te benaderen via de netwerken van Jantje Beton, IVN, CGL, JOGG en de onderwijsagenda SBGL. Dit levert een 'longlist' van scholen op die worden uitgenodigd een aanvraag in te dienen.

De tweede en derde tranche scholen gaan we breed werven, dit om alle scholen een gelijke kans te geven. Tussen 7 oktober 2013 en 21 juni 2014 start de werving van de tweede tranche. Bij de start van de werving geven we duidelijk aan hoeveel scholen een toekenning krijgen en richten we de aanmeldprocedure zo in, dat we voorkomen dat scholen veel werk voor niks doen. Na 21 juni 2014 selecteren we uit alle aanmeldingen vijftig scholen. Voor de werving, de voorlichting en de aanvraag maken we gebruik van de bestaande site www.gezondeschool.nl. Als er in 2014 er niet genoeg scholen zich aanmelden, gaan we in 2015 ook nog werven.

3.2 Uitvoering: aanvraag & beoordeling, lokale coalitie, kinderp participatie & ontwerp, aanleg & oplevering

Deze paragraaf beschrijft de aanpak van de uitvoering van het project Gezonde Schoolpleinen. De ervaring leert dat de doorlooptijd van het schoolpleinproject tussen de 12 en 18 maanden is, vanaf de toekenning tot en met de officiële opening van het Gezonde Schoolplein. De school krijgt professionele begeleiding van Jantje Beton, IVN en de lokale GGD. De verwachte doorlooptijd is nodig om aan alle gestelde voorwaarden te voldoen.

2 Aanvraag & beoordeling

Jaartal	Aantal toekenningen	Aantal gestarte uitvoeringen
2013	20 scholen	
2014	50 scholen	30 scholen
2015		30 scholen
2016		10 scholen

Tabel 1: geschat aantal toekenningen stimuleringsubsidie gezonde school

Selectiecriteria

De school is 'eigenaar' van het project en vraagt de subsidie aan. Bij de selectie van de scholen wordt gebruik gemaakt van de volgende criteria:

1. Het schoolplein maakt onderdeel uit van de openbare ruimte en is ook na schooltijd beschikbaar als speelplek (bv. door openstelling of sleutelbeheer).
2. De school wil projecteigenaar zijn en verklaart zich bereid om het project Gezond Schoolplein te trekken. (de school wordt daarbij begeleid door Jantje Beton, IVN of GGD).
3. De school onderschrijft de omschrijving van wat een Gezond Schoolplein is (zie pag. 8)
4. De school geeft haar leerlingen een zeer belangrijke rol in het ontwerpen, inrichten en onderhouden van 'hun' Gezonde Schoolplein.
5. De school verklaart zich bereid om gebruik, onderhoud en beheer op te nemen in het Gezonde School beleid van de school (incl. begroting).
6. De school die een Gezond Schoolplein realiseert heeft een ambassadeursrol naar minimaal vijf scholen in de nabije omgeving.
7. De school haalt minimaal één themacertificaat naar keuze van het vignet Gezonde School.
8. Een school met een Gezond Schoolplein is geheel rookvrij.

9. Het is een pré wanneer scholen samenwerken met de gemeente.
10. Het is een pré wanneer scholen cofinanciering kunnen regelen (gemeente, school zelf of anderszins).
11. Scholen uit JOGG gemeenten en achterstandswijken krijgen bij over-inschrijving voorrang.

Bij de aanvraag wordt getoetst of de school binnen 18 maanden een gezond school kan realiseren. Hierbij wordt gevraagd naar:

- motivatie en draagvlak binnen de school en de gemeente om het benodigde proces in gang te zetten en te gaan voldoen aan de criteria;
- de huidige toestand van het schoolplein;
- de financiële middelen die de school en/of de gemeente wil bijdragen;
- de betrokkenheid van ouders, kinderen en lokale partners.

Met deze scholen worden heldere afspraken gemaakt over de start, de voortgang en de afronding van het project. De toekenningen en de verplichtingen die worden aangegaan, vallen allemaal ruim voor het eind van 2016. Mochten er niet voldoende scholen in 2014 in aanmerking komen voor een subsidie, dan herhalen we de aanmeldingsprocedure in het voorjaar van 2015. PO, VO en MBO scholen komen allemaal in aanmerking, de stuurgroep stelt vast hoeveel van de 70 plekken beschikbaar zijn per schooltype (PO, VO en MBO).

3 Opstart lokale coalitie

Het inrichten van een Gezond Schoolplein is meer dan alleen een fysieke interventie. Om ervoor zorgen dat het plein aansluit bij de behoeften en duurzaam gebruikt en onderhouden wordt, is het ook belangrijk dat de leerlingen, de school, de ouders, de buurtbewoners, gezondheids- en groene partners en de gemeenten actief betrokken worden. Als op deze manier een uitdagende speelomgeving in de openbare ruimte wordt gerealiseerd, draagt die daadwerkelijk bij aan het verbeteren van speel- en beweeggedrag van kinderen.

De school is de trekker van het traject om een Gezond Schoolplein te realiseren, maar wordt bijgestaan door de projectbegeleider van Jantje Beton. De GGD en andere gezonde en/of groene lokale partners nemen ook deel aan deze lokale coalitie, en brengen specifieke deskundigheid mee op het gebied van respectievelijk bewegen, gezonde leefstijl en natuureducatie. Ook begeleiden ze de school bij het behalen van het vignet Gezonde School en het voldoen aan de criteria beweegvriendelijk, rookvrij en groen. Daarnaast worden lokale ondernemers door de lokale coalitie verleid om een bijdrage te leveren aan de realisatie van het Gezonde Schoolplein.

4 Kinderparticipatie & ontwerp

Met dit project zorgen we ervoor dat kinderen zich welkom voelen in de openbare ruimte. Zij zijn ten slotte belangrijke gebruikers ervan. Het is daarbij van cruciaal belang dat kinderen betrokken worden bij de inrichting van hun eigen speelbuurt en dus ook de openbaar toegankelijke schoolspeelpleinen. Dit is opgenomen in het kinderrechtenverdrag (art 12 en 31 kinderrechtenverdrag).

Uit tientallen projecten van Jantje Beton blijkt dat kinderen een uitgesproken kijk hebben op de inrichting van de openbare ruimte. Ze voelen feilloos aan hoe zij speelruimte kunnen combineren met behoeftes van andere bewonersgroepen. Kinderen moeten buiten kunnen, mogen en willen spelen, bij voorkeur in een beweegvriendelijke en groene ruimte. Een standaard oplossing schiet dan snel het doel voorbij.

De kinderparticipatie bestaat uit vier belangrijke elementen: denken-dromen-tonen-doen.

Denken:

- Hoe is de buitenruimte nu? Wat bevat wel en wat niet?

Dromen:

- Hoe zou de openbare ruimte er idealiter uit kunnen zien?
- Hoe wil je graag spelen en bewegen?
- Hoe ziet een groen, gezond en beweegvriendelijk schoolplein er uit?

Tonen:

- Een professionele ontwerper vertaalt het droomplein van de kinderen in een ontwerp.
- Er komt een tentoonstelling van de uitkomsten van de kinderparticipatie.

Doen:

- Speel- en beweegactiviteiten.
- Beheer (zwerfvuil rapen, harken en plantjes water geven).

Samen met de kinderen, school, de buurt en andere partijen uit de lokale coalitie bekijken we 'hoe het nu is' op en om het schoolplein. We stellen gezamenlijk randvoorwaarden op en selecteren een ontwerper. Samen met de kinderen brengen we het schoolplein van hun dromen in beeld. De kinderen tonen dit zelf aan de buurt en partijen uit de lokale coalitie.

We gebruiken verschillende methoden om de dromen van kinderen echt boven water te krijgen. Elke methode raakt aan een ander ervaringsniveau (wat kinderen zeggen, wat kinderen doen en wat kinderen voelen). Zo zorgen we dat kinderen geen "gewenste" antwoorden geven maar echt hun eigen wensen presenteren.

5 aanleg en oplevering

Nadat de lokale coalitie is geïnstalleerd en de eerste stappen in het ontwerp zijn gezet, begint de volgende fase: het uiteindelijke ontwerp door een ontwerper, de aanleg en de oplevering van het schoolplein.

Op basis van voorgaande stappen komen we tot een ontwerp voor het schoolplein. Bij de realisatie van het ontwerp en de aanleg van het schoolplein maken we zoveel mogelijk gebruik van de kennis, materialen en vaardigheden van de lokale coalitie. Alle verschillende belangen moeten een plek krijgen, maar het belangrijkste is dat het belang van de kinderen centraal blijven staan. Het is aan de volwassenen om de praktische bezwaren op te lossen die aan de kinderdromen kleven.

Een aannemer/ leverancier wordt in de hand genomen voor de realisatie. Veel materialen hebben een lange levertijd. We begeleiden de school, die opdrachtgever is, bij het werken met de aannemer. Een school heeft daar vaak weinig ervaring mee. We proberen de kinderen ook een kleine actieve rol te geven, bijvoorbeeld bij het weghalen van een oud toestel of het planten van plantjes. Dit vraagt een strakke planning van de verschillende partijen.

Bij oplevering is er een feestelijk moment dat lokaal gecommuniceerd wordt. Hierna begint de fase van beheer en onderhoud. Een jaar na opening wordt de school uitgenodigd om haar ervaringen te delen met ons en andere scholen.

3.3 Borging: beheer & onderhoud, gebruik & educatie, verankering in schoolbeleid

6 Beheer & onderhoud

Voor een duurzaam beheer en onderhoud is het van groot belang om een betrokken groep vrijwilligers te werven, motiveren en op te leiden. Deze groep bestaat hoogstwaarschijnlijk uit ouders, omwonenden, docenten en kinderen. IVN helpt de school vrijwilligers te werven en blijvend te motiveren. Nadat de school deze vrijwilligers heeft gemobiliseerd, leiden we deze op om het Gezonde Schoolplein te onderhouden. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor ouders en docenten tot het volgen van de cursus Scharrelwerk. In deze cursus leren zij hoe ze samen met kinderen het schoolplein kunnen onderhouden en beheren. De eindverantwoordelijkheid voor het onderhoud en beheer ligt bij de school.

7 Gebruik & educatie

Met dit onderdeel van het project zorgen we ervoor dat scholen geïnformeerd worden over de mogelijkheden om het schoolplein te gebruiken als ontmoetingsplek en buitenlokaal, over groen- en gezondheidseducatie en over onderhoud. De school is verantwoordelijk voor het gebruik van het plein en het uitvoeren van de educatie en het onderhoud, de partijen uit de lokale coalitie geven ondersteuning en begeleiding op dit gebied.

Hieronder staan kort een aantal voorbeelden van ondersteuning die de school kan verwachten:

- Scholen hebben via de zoekfunctie op www.gezondeschool.nl de beschikking over een digitale omgeving waar allerlei lesmethoden en spelvormen voor op het schoolplein staan.
- De scholen krijgen via www.gezondeschool.nl hulpmiddelen aangereikt om ouders en leerkrachten te informeren over het project.
- Docenten van alle deelnemende scholen kunnen een training krijgen in het geven van lessen op het schoolplein (voor bijvoorbeeld taal, rekenen, bewegingsonderwijs, voeding, biologie, aardrijkskunde en natuur- en milieuonderwijs).
- Informeren en betrekken van ouders en leerkrachten over het effect van bewegen en groen op de gezondheid en welke rol zij daar in kunnen spelen.
- Mogelijk het organiseren van 'Scharrelkids' cursussen waarin (groot)ouders worden geïnspireerd om hun kinderen aan te zetten tot en te begeleiden bij buiten bewegen, spelen en beleven.

De lokale GGD helpt de school een keuze te maken uit het beschikbare aanbod voor gezondheidseducatie, het behalen van het vignet Gezonde School en het verankeren van gezondheid in het schoolbeleid. Ook zal er lokaal afstemming gezocht worden tussen de (vak)leerkracht bewegingsonderwijs en de combinatiefunctionaris/buurtsportcoach voor de het stimuleren van bewegen in het kader van de plannen met betrekking tot 'Sport in de Buurt'. Het lokale NME centrum en IVN begeleiden de school rond het onderhoud van het plein en groeneducatie.

8 Verankeren in schoolbeleid

Van de deelnemende scholen wordt verwacht dat zij het buitenspelen en bewegen op een rookvrij en groen plein inbedden in hun beleid. Zij krijgen daarbij de nodige begeleiding. Het toepassen van de *Jantje Beton Aanpak* en het vignet *Gezonde School* leidt tot opname in het schoolbeleid.

Vignet Gezonde School

Gedurende de uitvoer van het project werkt de school ook aan het behalen van het vignet *Gezonde School*. De school krijgt hierbij begeleiding van de lokale GGD. De school maakt een gerichte keuze voor één van de thema's binnen het vignet *Gezonde School*. De school realiseert thematische activiteiten op het gebied van omgeving (waaronder het schoolplein), gezondheidseducatie, signaleren en beleid. Met de scholen worden precieze afspraken gemaakt over het proces. Dat kan betekenen dat er scholen zijn die eerst aan de slag gaan met het vignet en pas daarna met het *Gezonde Schoolplein*, of andersom.

Vanuit cofinanciering van CGL zal een handleiding '*Gezonde Schoolpleinen*' worden gemaakt voor scholen die zelf aan de slag willen met het ontwikkelen van een integrale aanpak om te komen tot een *Gezond Schoolplein*. Jantje Beton, IVN en mogelijk nog een gezondheidspartner zullen 'eigenaar' zijn van deze interventie.

4. Communicatie

Hier beschrijven we een opzet van de communicatiestrategie van het project Gezonde Schoolpleinen. Dit wordt later uitgewerkt in een communicatieplan dat door de communicatiemedewerkers van de samenwerkingspartners opgesteld zal worden. Dit plan wordt o.a. met de begeleidingscommissie besproken. Dit zal leiden tot aanpassingen van wat hier staat. Het onderstaande is bedoeld als een eerste opzet.

4.1 Communicatiedoelstellingen

1. De wervingsinspanning leidt tot voldoende kwalitatief hoogwaardige aanmeldingen van scholen, ook vanuit JOGG gemeenten en aandachtswijken. De werving wordt afgestemd met relevante partners, vanuit deze coalitie, maar ook daarbuiten (JOGG, GGD (NL), Onderwijsraden, etc.).
2. In 2016 hebben 70 scholen ondersteuning gekregen in hun ambassadeursrol waardoor ze minimaal 350 andere scholen konden inspireren om ook een Gezond Schoolplein te realiseren;
3. 80% van alle scholen (PO, VO en MBO) in Nederland is aan het einde van de programmaperiode geïnformeerd over de voordelen van een Gezond Schoolplein;
4. Ouders en leerkrachten van de betrokken 70 scholen zijn geïnformeerd en geactiveerd. Dit draagt bij aan een netwerk van actieve ouders / vrijwilligers die een bijdrage leveren aan beheer, onderhoud en educatie;
5. Het project Gezonde Schoolpleinen draagt bij aan bewustwording van het belang van een Gezonde Schoolomgeving in de Nederlandse samenleving, via free publicity gekoppeld aan het project. Dit wordt afgestemd met relevante partners.

4.2 Doelgroepen en kernboodschappen

De onderstaande doelgroepen worden met de volgende boodschappen aangesproken om bovenstaande communicatiedoelstellingen te behalen. Dit wordt nader gespecificeerd in een communicatieplan.

Primair: scholen (directie, docenten en leerlingen)

- Besturen en directie: een Gezond Schoolplein aanleggen is belangrijk voor de gezondheid en ontwikkeling van de leerlingen, het is haalbaar en iets om trots op te zijn, doe mee!
- Docenten: Gezonde Schoolpleinen maken leerlingen gezonder en het onderwijs leuker, doe mee!
- Leerlingen: het Gezonde Schoolplein is ook van jullie, geniet ervan en zorg er goed voor!

Bij het primair onderwijs ligt het accent op spelen en bewegen. Bij het VO en het MBO ligt het accent in grotere mate op rookvrij en beweging.

Secundair: andere betrokkenen

- Gemeente: Gezonde Schoolpleinen maken deel uit van een gezonde speel- en leefomgeving en leveren een impuls voor de gehele wijk. Doe mee en help ook andere scholen met deze vernieuwing.
- Ouders en omwonenden: de kinderen worden blijer en gezonder en de wijk mooier, help mee!
- Lokaal bedrijfsleven, zoals winkeliers, woningbouwcoöperaties en tuincentra.

4.3 Voorbeelden van communicatiemiddelen

Digitaal platform

www.gezondeschool.nl vormt de centrale digitale ontmoetingsplaats voor het stimuleringsprogramma. Op dit platform staan een overzichtskaart met alle icoonprojecten, filmpjes, inspirerende voorbeelden, filmpjes, nieuws, relevant onderzoek en een functie voor kennisuitwisseling tussen ouders en docenten. Aanvragen van scholen voor de stimuleringsregeling Gezond Schoolplein verlopen via www.gezondeschool.nl.

Lokale communicatie vanuit 'icoon scholen'

De uitstraling van de icoonscholen wordt gebruikt om scholen in de gemeente en regio te inspireren. Een succesvolle invulling van de ambassadeursrol is onderdeel van de criteria bij de toekenning van de € 50.000. Het verkrijgen van de support van de gemeente is hierbij van groot belang. Deze icoonscholen laten zien dat andere scholen en gemeenten met een simpel stappenplan en kleine interventies ook een Gezond Schoolplein kunnen realiseren. De scholen werken nauw samen met Jantje Beton, IVN, CGL en GGD in de ondersteuning van de ambassadeursrol van scholen. We denken bijvoorbeeld aan de onderstaande activiteiten:

- Organiseren van feestelijke bijeenkomsten met PR waarde, bijvoorbeeld rondom de kick off van het participatietraject, de openingsbijeenkomst van het schoolplein en het verkrijgen van het vignet Gezonde School.
- Ondersteunen van de ambassadeursrol van scholen met communicatiemiddelen waarin zichtbaar wordt gemaakt 'zo zag het eruit', 'zo willen we het' en 'dit is het geworden'. Filmpje en brochures over het project per school worden waar mogelijk samen met kinderen gemaakt.
- Betrekken van raadsleden, wethouders en relevante ambtenaren bij het project in de fases van planvorming, uitvoering en oplevering. Indien mogelijk wordt met steun van de gemeente een symposium of voorlichtingsbijeenkomst voor andere geïnteresseerde scholen georganiseerd.
- Maken van een ontwerp van een Gezond Schoolplein voor scholen in de buurt van icoonscholen. We maken een simpel stappenplan om tot een Gezond Schoolplein te komen. We betrekken kinderen, docenten en vrijwilligers en laten het ontwerp presenteren aan

schooldirectie, gemeente en eventuele fondsen of andere financiers. We stimuleren initiatieven voor lokale crowdfunding vanuit scholen die ook aan de slag willen met een 'Gezond Schoolplein'. We delen goede voorbeelden via websites van de partners.

- Door het organiseren van een open dag op het schoolplein, maken directies en docenten uit de omgeving op laagdrempelige manier kennis met de mogelijkheden van een gezond schoolplein. Tijdens deze open dag worden bijvoorbeeld buitenlessen gegeven.
- Uitrusten van scholen met een 'toolkit' voor het generen van lokale PR. Per geselecteerde school wordt op lokaal/regionaal niveau minimaal twee keer publiciteit gerealiseerd.
- Beschikbaar stellen van een handleiding voor het realiseren van een Gezond Schoolplein op www.gezondeschool.nl waarin scholen meer informatie vinden over de aanpak om te komen tot een Gezond Schoolplein.

4.4 Communicatiekalender

Landelijk	Jaartal	Lokaal/ Regionaal	Jaartal
Lanceren van het project	2013, 2014	Start, ondertekening	2013, 2014, 2015, 2016
Toekennen subsidies	2013, 2014, Evt. 2015	Voortgang project - Lokale coalitie - Kinderparticipatie - tentoonstelling kinderontwerpen - start uitvoering - ambassadeursfunctie school	2014, 2015, 2016
Stand van zaken project naar doelgroepen	2014, 2015, 2016		
Tonen eindresultaten	2016, 2017	Oplevering schoolplein, uitreiking vignet Gezonde School	2014, 2015, 2016 en 2017
		Gebruik schoolplein	2014, 2015, en 2016 7

Betrokken partijen en scholen communiceren ook na 2016 over de gerealiseerde projecten, dit valt echter buiten de activiteiten van dit plan.

5. Organisatie

Samenwerkingsverband

Dit projectvoorstel is mede opgesteld door de Onderwijsagenda SBGL en wordt uitgevoerd door Jantje Beton, IVN, de Onderwijsagenda SBGL en het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL). Deze partijen zijn verantwoordelijk voor de oplevering van de resultaten in dit project, welke vermeld staan in hoofdstuk 1. De overall projectleiding ligt bij de Onderwijsagenda SBGL, die de dagelijkse leiding van verschillende onderdelen deels delegeert naar betrokken organisaties (IVN, Jantje Beton, RIVM CGL). De projectleider heeft de verantwoordelijkheid over de coördinatie van het geheel. De vier partijen zijn vertegenwoordigd in de stuurgroep van het project Gezonde Schoolpleinen. Deze stuurgroep bewaakt de strategische koers en de voortgang van het gehele project. De stuurgroep wordt geadviseerd door een begeleidingscommissie. In deze commissie heeft de stuurgroep zitting, als ook afgevaardigden van andere belanghebbenden, zoals het ministerie van VWS en OC &W, e.a. (zie hieronder).

Schematische weergave van de projectorganisatie:

1. Begeleidingscommissie

De begeleidingscommissie komt uiterlijk in het vierde kwartaal van 2013 bij elkaar. Voor de begeleidingscommissie worden de volgende organisaties benaderd: NISB, Trimbos-instituut, het Longfonds, GGD Nederland, Convenant Gezond Gewicht, de departementen van VWS, EZ en OCW (evt. BZK), Springzaad, GDO, de onderwijsraden via Ruimte-OK en vertegenwoordiging van NME-platform. Dit overleg vindt twee keer per jaar plaats en wordt voorbereid en voorgezeten door de projectleider. In de begeleidingscommissie wordt afgestemd hoe dit project zich verhoudt tot de schoolontwikkelingen, de gemeente, het vignet Gezonde School, het JOGG, de wijkaanpak en andere relevante programma's, en hoe verbindingen gelegd kunnen worden met de kennis en communicatie die beschikbaar is binnen de organisaties uit de begeleidingscommissie.

2. De stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van CGL, Jantje Beton, IVN, en de Onderwijsagenda SBGL. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de voortgang van het proces. Om dit proces zorgvuldig te monitoren komt de stuurgroep vier keer per jaar bij elkaar voor overleg.

3. Projectteam

Het projectteam is verantwoordelijk voor het blok uitvoering. Deze activiteiten staan beschreven in paragraaf 3.2 en 3.3.

Onderwijsagenda SBGL

- Is verantwoordelijk voor de projectleiding van het gehele project met als taken:
 - de financiële en inhoudelijke verantwoording richting de subsidieverstrekker, het ministerie van OCW;
 - de voorbereiding en organisatie van het stuurgroep overleg;
 - de voorbereiding en organisatie van de begeleidingscommissie;
 - de voorbereiding, organisatie en voorzitterschap van de projectgroep;
- Regelmatig overleg over de voortgang, minimaal twee keer per jaar, met de betreffende departementen van de ministeries OCW en VWS.

Jantje Beton

- Is verantwoordelijk voor de uitvoerend projectleiding van het projectdeel van Jantje Beton met als taken:
 - de financiële en inhoudelijke verantwoording richting Onderwijsagenda SBGL;
 - de aanwezigheid bij het stuurgroep overleg;
 - de aanwezigheid bij de projectgroep;
 - de operationele aansturing van de Jantje Beton onderdelen;

- Draagt bij aan het werven van scholen voor dit project door onder andere scholen aan te leveren voor de longlist en de bestaande kanalen zoals de website te gebruiken voor communicatie.
- Is medeverantwoordelijk voor de selectie van de scholen.
- Is verantwoordelijk voor de volgende taken in de lokale projecten met de school:
 - Begeleiden en initiëren van de lokale coalitie.
 - Organiseren van de samenwerkingsessies met kinderen om te komen tot een ontwerp.
 - Begeleiden van het lokale projectteam op de school bij planvorming, ontwerp en realisatie.
- Is medeverantwoordelijke voor de lokale communicatie vanuit de 'icoon scholen' waaronder:
 - Het organiseren van een feestelijke bijeenkomst rond de start en opening van het schoolplein
 - Het ondersteunen van de ambassadeursrol van de scholen.
 - Het verzorgen van lokale berichtgeving naar lokale pers en andere relevante organisaties.
- Is medeverantwoordelijk voor de landelijke communicatie, in samenspraak met de communicatiemedewerkers van het Centrum Gezond Leven en de Onderwijsagenda SBGL

IVN

- Is verantwoordelijk voor de uitvoerend projectleiding van het projectdeel van IVN met als taken:
 - de financiële en inhoudelijke verantwoording richting Onderwijsagenda SBGL;
 - de aanwezigheid bij het stuurgroep overleg;
 - de aanwezigheid bij de projectgroep;
 - de operationele aansturing van de IVN onderdelen;
- Draagt bij aan het werven van scholen voor dit project door onder andere scholen aan te leveren voor de longlist en de bestaande kanalen zoals de website te gebruiken voor communicatie.
- Is medeverantwoordelijk voor de selectie van de scholen.
- Is verantwoordelijk voor de volgende taken in de lokale projecten met de school:
 - Begeleiden van het beheer en onderhoudsplan van de scholen.
 - Begeleiden van gebruik en educatieve mogelijkheden bij de scholen.
- Is medeverantwoordelijke voor de lokale communicatie vanuit de 'icoon scholen' waaronder:
 - Het mede organiseren van een feestelijke bijeenkomst rond de start en opening van het schoolplein.
 - Het mede ondersteunen van de ambassadeursrol van de scholen.
 - Het mede verzorgen van lokale berichtgeving naar lokale pers en andere relevante organisaties.
- Is medeverantwoordelijk voor de landelijke communicatie, in samenspraak met de communicatiemedewerkers van het Centrum Gezond Leven en de Onderwijsagenda SBGL.

RIVM CGL

Senior medewerker

- Is verantwoordelijk voor de financiële en inhoudelijke verantwoording richting Onderwijsagenda SBGL.
- Is aanwezig bij het stuurgroep overleg.
- Is aanwezig bij de projectgroep
- Bevordert de inhoudelijke aansluiting van Gezonde School en Gezonde schoolpleinen en het vignet Gezonde School.

Medior medewerker

- Draagt bij aan het werven van scholen voor dit project door scholen aan te leveren voor de longlist, draagt bij aan de selectie en communiceert over de aanvraagmogelijkheden via diverse kanalen.
- Onderhoudt de contacten met de GGD'en: draagt zorg voor opdrachtverlening aan de GGD'en voor de ondersteuning van scholen rond het vignet Gezonde School en het adviseren over gezondheidseducatie. Voorziet GGD 'en regelmatig van informatie over het project. Verzorgt minimaal één netwerkbijeenkomst voor GGD'en over Gezonde Schoolpleinen. Via de GGD wordt lokaal het aspect gezondheid (bewegen, rookvrij, gezondheidseducatie, opname in beleid) geborgd.
- Informeert Gezonde School partners (GGD'en, thema-instituten, gezondheidsfondsen ea) regelmatig over dit project en betreft gezondheidspartners waar nodig.

Medewerker communicatie

- Is medeverantwoordelijk voor de landelijke communicatie, in samenspraak met de communicatiemedewerkers van Jantje Beton en de Onderwijsagenda SBGL en IVN.
- Zorgt voor actuele informatie over Gezonde Schoolpleinen op www.gezondeschool.nl en draagt er zorg voor dat scholen daar de benodigde informatie vinden over dit project en een aanvraag kunnen indienen.
- Bevordert de aansluiting in communicatie tussen Gezonde School, het vignet Gezonde School en Gezonde Schoolpleinen en draagt bij aan de communicatie vanuit dit project.
- Draagt zorg voor berichtgeving over Gezonde Schoolpleinen in de nieuwsbrieven Gezondeschool.nl PO, VO en MBO en waar wenselijk/mogelijk nieuwsbrieven van partners van het RIVM.
- Draagt bij aan de lokale communicatie vanuit de 'icoon scholen' waaronder het feestelijk uitreiken van het vignet Gezonde School.
- Twittert over gezondeschoolpleinen via [@gezondeschool.nl](https://twitter.com/gezondeschool.nl).

6. Begroting en verantwoording

De begroting is uitgewerkt in de spreadsheet '20130717 Begroting Gezonde Schoolpleinen' en apart bijgevoegd. Het Excel document bestaat uit 5 pagina's. De eerste bevat de totaalstellingen van het gehele project over vier jaar. De overige vier pagina's elk één van de betreffende jaren. Zichtbaar wordt dat er 70 scholen, verspreid over de vier jaren, geholpen worden. De bedragen zijn per type school, per activiteit en per jaar uitgewerkt. Bij de uitwerking staat via welke partij de middelen ingezet worden met de verwijzing naar de paragraafnummers uit hoofdstuk drie van dit voorstel. We streven naar een verdeling van gelden naar rato van leerlingaantallen over de sectoren PO, VO, MBO. Indien er veel meer aanvragen uit één van deze sectoren komen, kan afgeweken worden van deze verdeling. De genoemde aantallen in de begroting zijn schattingen en kunnen verschuiven naar aanleiding van het aantal aanvragen per sector. Indien nodig differentiëren we de aanpak, de selectiecriteria, de begeleiding en de per school beschikbare budgetten verder naar PO, VO en MBO. Dit is te beoordelen door de stuurgroep.

Verantwoording

Per school is een budget gereserveerd van € 73.000. Het bedrag wordt door de school besteed samen met de partners, in ieder geval binnen de projectperiode (tot en met 2016). De betrokken organisaties nemen het deel van de toekenning dat niet in hetzelfde jaar is besteed op in een 'bestemmingsreserve', ofwel maken een reservering als 'vooruit ontvangen inkomsten' op de balans (met aan de andere kant het 'onderhanden werk'). Deze balansposten worden jaarlijks goedgekeurd door de verantwoordelijke accountant als onderdeel van de reguliere accountantsverklaring van de betreffende organisaties. Aan het eind van het programma (uiterlijk 1 april 2017) worden alle bestedingen in het gehele project verantwoord middels één accountantsverklaring. Het budget voor onder andere projectleiding en communicatie zal worden besteed in het jaar waarin het begroot is. Doorschuiven van dit budget naar een volgend jaar is mogelijk na overleg met de projectleider. Minimaal 2 keer per jaar vindt overleg plaats tussen de projectleider (en/of stuurgroep) en de ministeries VWS en OCW over de voortgang van het programma.

Uiteindelijk komt dus € 5.110.000 (ruim 85%) van de € 6.000.000 rechtstreeks ten goede aan de betreffende scholen. De ondersteuning en begeleiding wordt uitgevoerd door IVN (rond (groen)educatie en onderhoud), Jantje Beton (rond lokale coalitie) en de GGD⁸ (rond het vignet Gezonde School en gezondheidsaspecten waaronder rookvrij en bewegen). Scholen vragen we daarnaast om het Gezonde Schoolplein in hun schoolbeleid op te nemen, dat betekent dat er ook in de begroting geld gereserveerd zal worden voor onderhoud, educatie, beheer en vernieuwing. Dit is een duurzame vorm van cofinanciering.

⁸ In de meeste gevallen betreft dit medewerkers gezondheidsbevordering, die meestal werkzaam zijn bij de GGD. In een enkel geval zijn zij werkzaam bij de gemeente. In een enkel geval kan een medewerker JGZ deze begeleiding op zich nemen. Hiervoor is in de meeste gevallen eerst scholing nodig (maakt geen onderdeel uit van dit project.). Medewerkers JGZ zijn meestal werkzaam bij de GGD, soms bij de thuiszorg.

7. Verbindingen met andere initiatieven

Extra financiering

De uitvoerende partners zullen ook vanuit eigen middelen bijdragen. Jantje Beton investeert minimaal een extra €400.000 euro in het project. Ook IVN zal aanvullende financiering genereren.

Interventiebeschrijving

RIVM CGL biedt ondersteuning aan ter waarde van €20.000,- bij het beschrijven van de interventie Gezonde Schoolpleinen en bij het indienen van deze interventie voor erkenning. Ook neemt CGL Gezonde Schoolpleinen op in de reguliere Gezonde School communicatie die plaats vindt vanuit de programma's Gezonde School, gezondeschool.nl en #Jeugdimpuls.

Tool voor zelfevaluatie scholen

Alterra ontwikkelt vanuit additionele gelden buiten dit project om een tool waarmee scholen zelf kunnen monitoren en evalueren hoe het plein wordt gebruikt, onderhouden en beheerd. Deze vragenlijst wordt uitgezet bij de 70 deelnemende scholen. Deze evaluatie wordt verwerkt in een overzichtelijke rapportage. De resultaten stellen we beschikbaar via gezondeschool.nl.

Onderzoek naar effecten

Bij een steekproef van de schoolpleinen doet Alterra vanuit additionele gelden buiten dit project om diepgaander onderzoek naar de effecten van een gezond schoolplein. Dit door middel van een 0-meting en een 1-meting. Op deze manier kan worden aangetoond welke resultaten de aanleg en het gebruik van een gezond schoolplein oplevert. Deze resultaten worden ook gepubliceerd en beschikbaar gesteld via gezondeschool.nl.

Onderzoek Jantje Beton, GGD-Amsterdam en TNO

Jantje Beton doet samen met GGD-Amsterdam en TNO onderzoek naar de impact van schoolzones (fysieke interventie van openbaar schoolplein en directe omgeving). Een van de geselecteerde scholen van dit project kan daar aan deelnemen. Het onderzoek wordt gefinancierd vanuit ZonMw, en heeft een looptijd van drie jaar. Gemeten wordt het beweeggedrag van kinderen voor de fysieke interventie, en tweemaal erna.

03.71.71.01

12

2013/449504
61500-107782

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

MBO Diensten
T.a.v. de heer [REDACTED]
Postbus 2051
3440 DB WOERDEN

Voortgezet Onderwijs
IPC 2650

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

[REDACTED]

T +31-70-412 [REDACTED]
[REDACTED]

Onze referentie
529406

Uw brief van
22 augustus 2013

Uw referentie
13U.232677.SS.RP

Datum september 2013

Betreft Subsidie tweede uitbreiding Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een
Gezonde Leefstijl voor 'Gezonde Schoolpleinen'

Geachte heer [REDACTED],

Op 22 augustus 2013 is een subsidieverzoek ingediend voor de tweede uitbreiding van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) voor 'Gezonde Schoolpleinen' namens de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad, Jantje Beton en het Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid. Dit plan heeft als doel om 70 Gezonde Schoolpleinen te realiseren.

Het subsidieverzoek bedraagt in totaal 6 miljoen euro, waarvan 1.8 miljoen euro voor 2013, 1,6 miljoen euro voor 2014, 1,4 miljoen euro voor 2015 en 1,2 miljoen euro voor 2016, bestemd voor de activiteiten zoals beschreven in uw hierboven genoemde aanvraag. De bedragen zullen worden overgemaakt aan MBO Diensten.

Ik heb mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, besloten het plan goed te keuren en te subsidiëren. U treft bijgaand de subsidiebeschikking aan voor het door u ingediende plan. In deze beschikking zijn de verantwoordelijkheden en de financiële voorwaarden voor de besteding van de betreffende middelen opgenomen.

Tweemaandelijks zal er inhoudelijke afstemming plaatsvinden met de ministeries van VWS en OCW over de voortgang van de implementatie van de Onderwijsagenda SBGL. Binnenkort zal er een afspraak met u worden gemaakt.

Met vriendelijke groet,

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,

Onze referentie
529406

Subsidiebeschikking (529402)

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Gelet op artikel 2, eerste lid, en artikel 4, eerste lid, van de Wet overige OCW-subsidies
(Staatscourant 2010 nr. 15670, 11 oktober 2010);

BESLUIT:

Artikel 1. Subsidieverlening

1. Aan MBO Diensten wordt subsidie verleend voor uitvoering van de tweede uitbreiding van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) voor "Gezonde Schoolpleinen", zoals omschreven in uw subsidieaanvraag met kenmerk 13U.232677.SS.RP d.d. 22 augustus 2013.
2. De subsidie wordt verleend voor de periode 1-1-2013 t/m 31-12-2016.

Artikel 2. Subsidiebedrag

De subsidie bedraagt in totaal 6 miljoen euro, waarvan 1,8 miljoen euro in 2013, 1,6 miljoen euro in 2014, 1,4 miljoen euro in 2015 en 1,2 miljoen euro in 2016.

Artikel 3. Begrotingsvoorwaarde

Subsidie ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld wordt verleend onder de voorwaarde, bedoeld in artikel 4:34, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 4. Voortgangsverslag

De subsidieontvanger zendt aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED] vóór 1 december van elk jaar een voortgangsrapportage met een beschrijving van de in het voorgaande jaar ontplooidde activiteiten.

Artikel 5. Meldingsplicht

De melding, bedoeld in artikel 9 van de Regeling OCW-subsidies, geschiedt schriftelijk aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED]

Artikel 6. Vaststellen subsidie

De aanvraag tot subsidievaststelling vindt plaats binnen 13 weken na afloop van het boekjaar 2016.

Deze aanvraag dient te worden gestuurd naar DUO/OND/ODB, postbus 606, 2700 ML Zoetermeer. De subsidie wordt vastgesteld binnen 22 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling.

Artikel 7. Verantwoording met activiteitenverslag

1. De subsidieontvanger toont aan de hand van een activiteitenverslag als bedoeld in artikel 19 van de Regeling OCW-subsidies aan dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verstrekt, zijn verricht en dat is voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen.
2. Het activiteitenverslag wordt meegezonden met de in artikel 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling.

Artikel 8. Verantwoording over kosten

1. De subsidieontvanger legt rekening en verantwoording af aan de hand van een financieel verslag als bedoeld in artikel 21 en 22 van de Regeling OCW-subsidies.
2. Het financieel verslag wordt meegezonden met de in artikel 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling

Artikel 9. Betaling

De betaling van het subsidiebedrag zoals genoemd in artikel 2 vindt als volgt plaats. In 2013 een bedrag van 1,8 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden september (€900.000,-) en december (€900.000,-). In 2014 een bedrag van 1,6 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden januari (€

400.000,-), april (€ 400.000,-), juli (€ 400.000,-) en oktober (€ 400.000,-). In 2015 een bedrag van 1,4 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden januari (€ 350.000,-), april (€ 350.000,-), juli (€ 350.000,-) en oktober (€ 350.000,-). In 2016 een bedrag van 1,2 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden januari (€ 300.000,-), april (€ 300.000,-), juli (€ 300.000,-) en oktober (€ 300.000,-).

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de Minister / Staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer.

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

(8) + (11) brief
(5149 03)
beschil

MBO Diensten
De heer [REDACTED]
Postbus 2051
3440 DB WOERDEN

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.duo.nl

Doorkiesnummer

Onze referentie
OND/ODB-13/31880 U

Uw brief van
8 april 2013

Uw referentie

Bijlagen
OND/ODB-13/31882 U

- 2 SEP 2013

Datum
Betreft Subsidie Uitbreiding Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een
Gezonde Leefstijl, **verplichtingnummer 61500-107761**

Geachte heer Faber,

Op 8 april 2013 is een subsidieverzoek ingediend voor de uitbreiding van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) namens de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad. Op 12 juli 2013 heeft u per e-mail een aangepaste begroting ingediend. Uw plan heeft als doel om scholen te stimuleren om te komen tot schoolbeleid met betrekking tot bewegen, sport en een gezonde leefstijl leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport en bewegen in en rondom de school.

Het subsidieverzoek bedraagt in totaal € 2.000.000,00 waarvan € 500.000,00 voor 2013, € 500.000,00 voor 2014, € 500.000,00 voor 2015 en € 500.000,00 voor 2016, bestemd voor de activiteiten zoals beschreven in uw hierboven genoemde aanvraag. De bedragen zullen worden overgemaakt aan MBO Diensten.

Ik heb mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, besloten het plan goed te keuren en te subsidiëren. De wijze waarop, in samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin, het plan voor een gezamenlijk ondersteuningsaanbod tot stand is gekomen en de integrale wijze waarop de activiteiten plaats vinden, dragen bij aan een effectievere, integrale benadering van het onderwijs. Ik wil u complementeren met deze samenwerking in de planvorming.

Ik hecht er veel waarde aan dat een dergelijke samenwerking ook in de uitvoering zal plaatsvinden. Daarnaast verzoek ik u uw informatie en ondersteuning zo veel mogelijk via het servicepunt www.gezondeschool.nl te laten lopen.

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Voor de uitvoering van de opdracht voor een gezamenlijk ondersteuningsaanbod vind ik het waardevol dat u inzet op verbindingen en communicatie afstemt met andere trajecten en vindplekken in en rondom het onderwijs, zoals:

- Jeugdgezondheidszorg;
- Centrum voor Jeugd en Gezin;
- Programma Sport en Bewegen in de Buurt (buurtsportcoaches);
- Convenant Gezond Gewicht.

U treft bijgaand de subsidiebeschikking aan voor het door u ingediende plan. In deze beschikking zijn de verantwoordelijkheden en de financiële voorwaarden voor de besteding van de betreffende middelen opgenomen.

Tweemaandelijks zal er inhoudelijke afstemming plaatsvinden met de ministeries van VWS en OCW over de voortgang van de implementatie van de Onderwijsagenda SBGL.

Heeft u vragen? Op www.duo.nl vindt u onder 'Zakelijk' informatie over actuele ontwikkelingen in uw onderwijssector. Onder 'Instellingsinformatie' vindt u voorlichting over onder meer regelgeving, crebo en bekostigingsinformatie over de onderwijsinstellingen. U kunt natuurlijk ook telefonisch contact opnemen met het Informatiecentrum onderwijs of mailen naar info@duo.nl. Het informatiecentrum is op werkdagen van 08.30 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur te bereiken via de telefoonnummers: 079 - 323 **XXXX** (po), 079 - 323 **XXXX** (vo) of 079 - 323 **XXXX** (bvh).

Hoogachtend,
De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
clustermanager OND/ODB

drs. Marijan van der Zande-van de Blankevoort

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.ocwduo.nl

Onze referentie
OND/ODB-13/31880 U

Uw brief van
8 april 2013

Uw referentie

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

NR =

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.duo.nl

Doorkiesnummer

Onze referentie
OND/ODB-13/31882 U

Uw brief van

Uw referentie

Bijlagen

Datum - 2 SEP 2013
Betreft

Subsidiebeschikking

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op artikel 2, eerste lid, en artikel 4, eerste lid, van de Wet overige
OCW-subsidies;

BESLUIT:

Artikel 1. Subsidieverlening

1. Aan MBO Diensten wordt subsidie verleend voor uitvoering van de uitbreiding van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL), zoals omschreven in uw subsidieaanvraag met kenmerk 13U227768.SS.DA, d.d. 8 april 2013 en uw bijgestelde begroting, d.d. 12-7-2013.
2. De subsidie wordt verleend voor de periode 1-1-2013 t/m 31-12-2016.

Artikel 2. Subsidiebedrag

De subsidie bedraagt in totaal € 2.000.000,00, waarvan € 500.000,00 in 2013, € 500.000,00 in 2014, € 500.000,00 in 2015 en € 500.000,00 in 2016.

Artikel 3. Begrotingsvoorwaarde

Subsidie ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld wordt verleend onder de voorwaarde, bedoeld in artikel 4:34, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 4. Voortgangsverslag

De subsidieontvanger zendt aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED] vóór 1 december van elk jaar een voortgangsrapportage met een beschrijving van de in het voorgaande jaar ontplooidde activiteiten.

Artikel 5. Meldingsplicht

De melding, bedoeld in artikel 9 van de Regeling OCW-subsidies, geschiedt schriftelijk aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED]

Artikel 6. Vaststellen subsidie

De aanvraag tot subsidievaststelling vindt plaats binnen 13 weken na afloop van het boekjaar 2016.

Deze aanvraag dient te worden gestuurd naar DUO/OND/ODB, Postbus 606, 2700 ML Zoetermeer.

De subsidie wordt vastgesteld binnen 22 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling.

Onze referentie
OND/ODB-13/31882 U

Uw brief van

Uw referentie

Artikel 7. Verantwoording met activiteitenverslag

1. De subsidieontvanger toont aan de hand van een activiteitenverslag als bedoeld in artikel 19 van de Regeling OCW-subsidies aan dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verstrekt, zijn verricht en dat is voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen.
2. Het activiteitenverslag wordt meegezonden met de in artikel 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling.

Artikel 8. Verantwoording over kosten

1. De subsidieontvanger legt rekening en verantwoording af aan de hand van een financieel verslag als bedoeld in artikel 21 en 22 van de Regeling OCW-subsidies.
2. Het financieel verslag wordt meegezonden met de in artikel 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling.

Artikel 9. Betaling

De betaling van het subsidiebedrag zoals genoemd in artikel 2 vindt als volgt plaats. Het bedrag voor 2013 van € 500.000,00 zal binnenkort aan u worden overgemaakt op rekeningnummer NL04 RABO 0394 3523 19 onder vermelding van **verplichtingsnummer 61500-107761**. In 2014 t/m 2016 wordt jaarlijks een bedrag van € 500.000,00 overgemaakt, uitgekeerd in de maanden februari (€ 125.000,00), april (€ 125.000,00), juli (€ 125.000,00) en november (€ 125.000,00).

namens deze,
clustermanager OND/ODB

drs. Marijan van der Zande-van de Blankevoort

4

03.71.71.01

10

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

MBO Diensten
De heer [REDACTED]
Postbus 2051
3440 DB WOERDEN

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.duo.nl

Doorkiesnummer

Onze referentie
OND/ODB-2013/44950 U

Uw brief van

Uw referentie

Bijlagen

Datum **04 OKT 2013**
Betreft Subsidie tweede uitbreiding Onderwijsagenda Sport, Bewegen en
een Gezonde Leefstijl voor "Gezonde Schoolpleinen";
verplichtingnummer 61500-107782

Geachte heer Faber,

Op 22 augustus 2013 is een subsidieverzoek ingediend voor de tweede uitbreiding van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) voor 'Gezonde Schoolpleinen' namens de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad, Jantje Beton en het Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid. Dit plan heeft als doel om 70 Gezonde Schoolpleinen te realiseren.

Het subsidieverzoek bedraagt in totaal 6 miljoen euro, waarvan 1.8 miljoen euro voor 2013, 1,6 miljoen euro voor 2014, 1,4 miljoen euro voor 2015 en 1,2 miljoen euro voor 2016, bestemd voor de activiteiten zoals beschreven in uw hierboven genoemde aanvraag. De bedragen zullen worden overgemaakt aan MBO Diensten.

Ik heb mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, besloten het plan goed te keuren en te subsidiëren. U treft bijgaand de subsidiebeschikking met kenmerk OND/ODB-2013/44951 U aan voor het door u ingediende plan. In deze beschikking zijn de verantwoordelijkheden en de financiële voorwaarden voor de besteding van de betreffende middelen opgenomen.

Tweemaandelijks zal er inhoudelijke afstemming plaatsvinden met de ministeries van VWS en OCW over de voortgang van de implementatie van de Onderwijsagenda SBGL. Binnenkort zal er een afspraak met u worden gemaakt.

1 uw IPC 2650

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Heeft u vragen? Op www.duo.nl vindt u onder 'Zakelijk' informatie over actuele ontwikkelingen in uw onderwijssector. Onder 'Instellingsinformatie' vindt u voorlichting over onder meer regelgeving, crebo en bekostigingsinformatie over de onderwijsinstellingen. U kunt natuurlijk ook telefonisch contact opnemen met het Informatiecentrum onderwijs of mailen naar duo@duo.nl. Het informatiecentrum is op werkdagen van 08.30 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur te bereiken via de telefoonnummers:

079 - 323 [redacted] (po), 079 - 323 [redacted] (vo) of 079 - 323 [redacted] (bvh).

Hoogachtend,
De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,

Blankevoort

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.ocwduo.nl

Onze referentie
OND/ODB-2013/44950 U

Uw brief van

Uw referentie

Artikel 5 Meldingsplicht

De melding, bedoeld in artikel 9 van de Regeling OCW-subsidies, geschiedt schriftelijk aan de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap t.a.v. mevrouw [REDACTED].

Artikel 6 Vaststellen subsidie

De aanvraag tot subsidievaststelling vindt plaats binnen 13 weken na afloop van het boekjaar 2016.

Deze aanvraag dient te worden gestuurd naar DUO/OND/ODB, Postbus 606, 2700 ML Zoetermeer.

De subsidie wordt vastgesteld binnen 22 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling.

Onze referentie
OND/ODB-2013/44951 U

Uw brief van

Uw referentie

Artikel 7 Verantwoording met activiteitenverslag

1. De subsidieontvanger toont aan de hand van een activiteitenverslag als bedoeld in artikel 19 van de Regeling OCW-subsidies aan dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verstrekt, zijn verricht en dat is voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen.
2. Het activiteitenverslag wordt meegezonden met de in artikel 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling.

Artikel 8 Verantwoording over kosten

1. De subsidieontvanger legt rekening en verantwoording af aan de hand van een financieel verslag als bedoeld in artikel 21 en 22 van de Regeling OCW-subsidies.
2. Het financieel verslag wordt meegezonden met de in artikel 6 genoemde aanvraag tot subsidievaststelling.

Artikel 9 Betaling

De betaling van het subsidiebedrag zoals genoemd in artikel 2 vindt als volgt plaats. In 2013 een bedrag van 1,8 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden oktober (€ 900.000,00) en december (€ 900.000,00). In 2014 een bedrag van 1,6 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden januari (€ 400.000,00), april (€ 400.000,00), juli (€ 400.000,00) en oktober (€ 400.000,00). In 2015 een bedrag van 1,4 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden januari (€ 350.000,00), april (€ 350.000,00), juli (€ 350.000,00) en oktober (€ 350.000,00). In 2016 een bedrag van 1,2 miljoen euro, uitgekeerd in de maanden januari (€ 300.000,00), april (€ 300.000,00), juli (€ 300.000,00) en oktober (€ 300.000,00).

namens deze

drs. Marijke van der Zande-van de Blankevoort

Ministeries OCW en VWS

T.a.v. de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap mevrouw [REDACTED]
de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport mevrouw [REDACTED]
de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de [REDACTED]
de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de [REDACTED]

Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Utrecht, 18 december 2013

Kenmerk: UB2013/131/RdB/hvp

Betreft: Veel belangstelling voor ondersteuning
gezondheidsbevordering op school

Geachte [REDACTED]

De afgelopen twee maanden hebben scholen uit het primair en voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs aanvragen ingediend voor extra ondersteuning om aan de slag te gaan met gezondheidsbevordering op school. Het aantal ingediende aanvragen is overweldigend. We kunnen concluderen dat het onderwerp leeft in het onderwijs. Helaas kunnen we slechts de helft van de aanvragen toekennen op basis van de huidige financiële middelen. Alleen met extra steun vanuit uw ministeries kunnen wij alle enthousiaste scholen aan de slag laten gaan met de Gezonde School.

Samen werken aan gezondheid

Bij het ondersteuningsaanbod werken de #Jeugdimpuls van het RIVM/Centrum Gezond Leven en de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) van de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad samen. Beide door u gefinancierde en ondersteunde projecten stimuleren en ondersteunen scholen om Gezond School-beleid te formuleren en uit te voeren. De scholen die dit goed doen, kunnen vervolgens een vignet Gezonde School aanvragen. De einddoelstelling van de Onderwijsagenda SBGL in 2016 is 850 vignetten voor po-, vo- en mbo-scholen.

In het document 'Alles is gezondheid' van het Nationaal Programma Preventie is de mogelijk sterke rol van het onderwijs en de doelstelling van de vignetscholen benoemd. Het enthousiasme van scholen biedt een enorme kans om de paragraaf 'Gezonde start: Opvoeding en onderwijs' van het Nationaal Programma Preventie een vliegende start te geven.

Het sluit aan bij de wens vanuit het regeerakkoord 'Bruggen slaan' om mensen te ondersteunen bij een gezonde leefstijl. Een goede gezondheid voor iedereen kan alleen worden bereikt door samenwerking. Naast de afspraken in een convenant over preventie met verzekeraars is het mooi als scholen ook zelf investeren in het stimuleren van een gezonde leefstijl. Prikkel vanuit diverse richtingen versterken elkaar. Door meer aandacht en kennis van scholen voor de gezonde leefstijl van leerlingen/studenten kunnen zij samen met de JGZ, die de komende jaren verder wordt gedecentraliseerd en versterkt, hun leefstijl positief beïnvloeden.

Ook bevat het regeerakkoord de wens om scholen en sportverenigingen meer te laten samenwerken zodat mensen kunnen bewegen en sporten in hun eigen omgeving. Het ondersteuningsaanbod van de Onderwijsagenda SBGL en de #Jeugdimpuls draagt er aan bij dat leerlingen/studenten in de voor hun meest natuurlijke omgeving, in en om school, meer kunnen bewegen en sporten en dat scholen hiervoor beleid maken. Het zou mooi zijn als deze scholen hier direct mee kunnen starten.

Overweldigend aantal aanvragen

Vanwege het beperkte budget van de Onderwijsagenda SBGL is gekozen om zoveel mogelijk scholen te activeren met kleine impulsen, zowel in financiële zin als wat betreft de ondersteuning op de werkvloer. De focus ligt hierbij op het activeren van binnenuit; het versterken van de 'pull' vanuit de scholen. Het passende ondersteuningsaanbod en een sterke communicatie hierover hebben ertoe geleid dat een overweldigend aantal van ongeveer 1200 basisscholen, 300 scholen voor voortgezet onderwijs en 50 mbo-schoollocaties aan de slag wil met de Gezonde School.

Extra steun?

Het huidige aantal aanvragen is het dubbele van het aantal begrote aanvragen binnen het door uw ministeries beschikbaar gestelde budget. Omdat we verwachtten dat er bij aanvang meer enthousiasme is dan in het derde jaar van de Onderwijsagenda SBGL, hebben we het budget voor het eerste jaar al verhoogd ten opzichte van de andere twee jaren. Zelfs met deze verschuiving moeten we helaas nog steeds de helft van de scholen, vooral in het basisonderwijs, teleurstellen. We wijzen ze in de afwijzing uiteraard op de volgende aanvraagronde voor ondersteuning in 2014 en 2015 en andere mogelijkheden om zelf verder aan de slag te gaan. Het zou natuurlijk nog mooier zijn als we de enorme bereidwilligheid, het enthousiasme en de grote inzet van deze scholen kunnen belonen door alle aanvragen toe te kennen. We vragen u om middelen voor deze scholen vrij te maken. Om alle aanvragen te honoreren is bij deze ondersteuningsronde ongeveer € 2 miljoen nodig. Over twee weken maken we een selectie uit de aanvragen en half januari versturen we de afwijzingsbrieven. Graag ontvangen wij vóór 13 januari 2014 een reactie van u.

We horen graag welke ondersteuning uw ministeries nog voor het ondersteuningsaanbod van onze scholen kunnen bieden. Uiteraard zijn wij graag bereid tot een toelichting op deze vraag.

M
M

Raad,

Bestuurlijk verantwoordelijk voor de
Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl

[REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: donderdag 30 januari 2014 16:53

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: FW: bijdrage OCW € 1 mln ""gezondheidsbevordering op school""

Hoi

Bijgaand de nota van [REDACTED] voor M/S die morgen de lijn in zou gaan. Ook hierbij de nota van VWS die € 1 mln. gaan bijdragen als wij dat ook doen. Of de nota doorgaat is afhankelijk van het gesprek tussen [REDACTED] en [REDACTED] morgenochtend. Het lijkt handig als [REDACTED] ook de nota van po/vo kent.

Groet

[REDACTED]

[REDACTED] | Controller DGPV | Ministerie van OCW | directie FEZ | Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag | Tel 070 - 412 [REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: donderdag 30 januari 2014 11:34

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: bijdrage OCW € 1 mln ""gezondheidsbevordering op school""

Beste [REDACTED] ([REDACTED]) en [REDACTED],

Zie bijgaand concept-nota van dir.Sport en VGP aan bewindslieden VWS.

VWS is, nadat ik hierom verzocht heb, bereid € 1 mln bij te dragen aan het programma de "gezondheidsbevordering op school", een gezamenlijk initiatief van PO-VO- MBO-raad, RIVM en Centrum Gezond Leven.

Een gezamenlijk initiatief dat van iedereen is, en als we niet oppassen, niemand aan wil meedoen. Voor het onderwijs een initiatief waar we veel baat van zullen hebben: een gezonde school leidt tot minder verzuim, minder uitval en betere studieprestaties.

Tijdens mijn rondgang langs de voorzitters van de PO- en VO-raad afgelopen week is een extra bijdrage, gelet op de grote belangstelling van scholen om mee te doen, van OCW nadrukkelijk gevraagd.

Zoals afgesproken met jullie krijgen M en S vrijdagmiddag een nota in tas met positief advies dat OCW € 1 mln bijdraagt aan de "Gezondheidsbevordering op School" onder voorwaarde dat VWS ook € 1 mln bijdraagt.

Ik probeer morgen nog even S te spreken over nut en noodzaak van OCW-bijdrage aan de "Gezonde School".

Tijdens het congres Nationaal Preventie Programma Gezondheid op School, woensdag 5 februari a.s., kan gemeld worden dat OCW met VWS dit programma extra ondersteunt. Hierover heb ik inmiddels contact met [REDACTED] (COM).

Met vriendelijke groet,

Directeur Projecten

IPC 2450
Kamer 10.092
Ministerie van OCW
De Hofstoren Rijnstraat 50 / Den Haag
Postbus 16375 / 2500 BJ / Den Haag

T 070 - 412 [redacted]
M [redacted]
E [redacted]@minocw.nl

Projecten:
-Kernteam Organisatie OCW
-Bestuurlijk Overleg Onderwijs en Cultuur
-Bestuurlijk Overleg Onderwijs, Sport, Bewegen en Gezonde Levensstijl (SBGL)

Minister
Staatssecretaris

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Directie Sport
Directie VGP

Ontworpen door

Beleidsmedewerker

T 070-

F 070-3406318

@minvws.nl

nota

(ter beslissing) Extra middelen ondersteuning sport, bewegen en gezonde
leefstijl op po-, vo- en mbo-scholen

Paraaf directeur
DSport

DVGP

Datum

28 januari 2014

Kenmerk

194931-116848-S

Zaaknummer

Bijlage(n)

2

R:\Breedtesport\programma
sport en bewegen in de
buurt\Gezonde School

1 Aanleiding voor deze nota

U heeft samen met uw collega van OCW een verzoek ontvangen van de voorzitter van de PO-Raad mede namens de VO-raad en MBO Raad voor extra middelen (€ 2 miljoen) voor het ondersteuningsaanbod gezondheidsbevordering op po-, vo-, en mbo-scholen. Dit vanwege het grote aantal aanvragen van de scholen. Dit verzoek is ook aan de bewindslieden van OCW gericht. Ambtelijk OCW is positief.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

- Wij adviseren de minister om akkoord te gaan met een eenmalige extra bijdrage van 0,5 miljoen euro voor de ondersteuning van sport, bewegen en gezonde leefstijl op po-, vo- en mbo-scholen in 2014, ten laste van de sportbegroting.
- Wij adviseren de staatssecretaris om akkoord te gaan met een eenmalige bijdrage van 0,5 miljoen euro voor de ondersteuning van sport, bewegen en gezonde leefstijl op po-, vo- en mbo-scholen in 2015, als voortzetting van bestaande middelen via Jeugdimpuls.
- Belangrijke voorwaarde hierbij is dat OCW ook 1 miljoen bijdraagt.
- Indien u beiden akkoord gaat met een extra bijdrage, adviseren wij u om akkoord te gaan met bijgaande brief aan de sectorraden. Deze brief zal door de minister van OCW, mede namens de minister van VWS worden verstuurd.

3 Samenvatting en conclusies

De onderwijsraden zetten, samen met het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL) en diverse sport- en gezondheidspartners, in op stimulering en onder-

steuning van scholen gericht op sport, bewegen en gezonde leefstijl. Dit doen zij vanuit de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl (door VWS & OCW samen belegd bij de onderwijsraden) en de Jeugdimpuls (door VWS belegd bij RIVM). De Jeugdimpuls betreft een programma dat zich richt op het bevorderen van een gezonde leefstijl van de jeugd via scholen en door de inzet van social media. Alle leefstijlthema's komen in dit programma aan de orde. Het programma loopt tot eind van dit jaar en wordt gecoördineerd door het RIVM/CGL. De bijdrage van het CGL aan het ondersteuningsaanbod voor scholen gebeurt vanuit deze Jeugdimpuls (6M voor 2,5 jaar).

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Directie Sport

Kenmerk
194931-116848-5

Tegelijkertijd werken de Onderwijsraden samen met VWS en OCW aan het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn waarin de programma's gericht op gezonde leefstijl, sport en bewegen integraal samen komen in het onderwijsaanbod. De stichting Leerplan Ontwikkeling heeft hiervoor de opdracht gekregen. Eind dit jaar komen zij met hun advies.

Eind 2012 konden scholen (toen enkel PO) voor het eerst intekenen op extra ondersteuning. De inschrijvingen pasten toen goed in het beschikbare budget. Eind 2013 konden naast PO ook scholen voor VO en MBO intekenen. Deze ondersteuning houdt in een bijdrage voor gerichte interventies, voor advisering of voor extra ureninzet onderwijspersoneel gericht op het opstarten van structurele inzet op sport, bewegen en gezonde leefstijl in het onderwijs (niet *meer*, maar *anders* werken).

In alle drie de onderwijslagen is de belangstelling nu boven verwachting groot voor versterking van sport, bewegen en gezonde leefstijl in het onderwijs. Al 1200 (van de 8.000) basisscholen, 300 (van de 750) VO-scholen en 50 MBO-scholen hebben een aanvraag ingediend. Dit is het dubbele van wat door de Onderwijsraden begroot is. Het beschikbaar gestelde bedrag hiervoor schiet te kort.

Mede in het kader van het Nationaal Programma Preventie is dit een sterk signaal vanuit de onderwijssector: de wil om het verschil te gaan maken is er, zowel bij scholen zelf als bij de onderwijsraden waarin schoolbestuurders zijn vertegenwoordigd. OCW en VWS kunnen dit nu samen bekrachtigen. Vanuit (ambtelijk) OCW is het verzoek aan VWS gedaan om hun beoogde bijdrage te matchen om zo ook gezamenlijk deze ontwikkeling te verbreden naar veel meer scholen.

De einddoelstelling van de Onderwijsagenda SBGL in 2016 is 850 vignetten voor po-, vo- en mbo-scholen. Op verzoek van het onderwijs is informatie over sport, bewegen en gezonde leefstijl gebundeld via één website www.gezondeschool.nl (gehost door het RIVM, financiering door VWS).

De coördinatie door de onderwijsraden, de bundeling van informatie en budgetten en de samenwerking met het RIVM en andere sport- & gezondheidspartners biedt een stevige basis voor een duurzame ontwikkeling richting meer en betere inzet op sport, bewegen en gezonde leefstijl in het onderwijs.

4 Draagvlak politiek

In het Nationaal Programma Preventie "Alles is Gezondheid..." dat onlangs mede namens OCW naar de Tweede Kamer is gegaan, is de sterke rol van onderwijs en de doelstelling van de Gezonde School benoemd. Dit alles in het

kader van de Brede School aanpak, minder uitval van leerlingen, het tegen- gaan van obesitas en het bevorderen van meer sport en bewegen en een ge- zonde leefstijl.

Met deze extra bijdrage wordt geen invulling gegeven aan de wens om te komen tot een 3^e gymmuur voor alle basisschoolleerlingen. Dit blijft op de agenda voor OCW en is ook nadrukkelijk zo met hen besproken.

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Directie Sport

Kenmerk
194931-116848-S

5 Draagvlak maatschappelijk

Op 5 februari aanstaande is het startcongres NPP. Doel van de conferentie is om een mooie start van het programma te markeren met aandacht voor een brede range van lopende preventieactiviteiten, waaronder ook de versterking sport, bewegen en gezonde leefstijl in het onderwijs (zie blauwe brief van VWS).

Scholen uit PO, VO en MBO hebben een duidelijk signaal afgegeven dat het hen ernst is om werk te maken van sport, bewegen en gezonde leefstijl door en masse in te tekenen op extra ondersteuning Gezonde School.

6 Financiële en personele gevolgen

Voor de "Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl" krijgen de sectorraden vanuit VWS en OCW van 2012 t/m 2016 in totaal € 4 miljoen. Er is nu om €2 miljoen extra gevraagd om alle aanvragen vanuit het onder- wijs te voldoen. Vanuit VWS kan in totaal 1 miljoen worden bijgedragen. Hierbij kan €500.000 van de directie Sport worden ingezet, uit de verwachte onderbesteding bij het programma Sport en Bewegen inde Buurt in 2014.

De andere €500.000 komt uit de 2015-begroting van directie VGP. Deze gel- den waren reeds bestemd voor dit domein, maar met het aflopen van het tij- delijke programma Jeugdimpuls eind 2014, is er sprake van vrijval van mid- delen. Met inzet van €500.000 via het RIVM kan VWS de koppeling tussen onderwijs en sport, bewegen gezonde leefstijl blijven bekrachtigen.

Belangrijke voorwaarde om op dit moment in te stemmen met een extra bij- drage is dat OCW ook bijdraagt. OCW heeft op ambtelijk niveau aangegeven de intentie te hebben om ook een miljoen bij te dragen, mits matching door VWS.

7 Juridische haalbaarheid

N.v.t.

8 Interne afstemming

Intern afgestemd met VGP.

9 Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

Beleidsmedewerker

TER BESLUITVORMING
Aan: M, S

Voortgezet Onderwijs

Van

T +

Datum

31 januari 2014

Referentie

584832

Bijlagen

Brief met kenmerk
UB2013/131/RdB/hvp

Kopie voor

Reeds afgestemd met

MBO en PO

Aantal pagina's

2

nota

extra middelen ter ondersteuning
gezondheidsbevordering op po-, vo-, en mbo-scholen

Paraaf PO
Datum

Paraaf VO
Datum

Paraaf MBO
Datum

Paraaf DGPV
Datum

Aanleiding

U heeft een verzoek ontvangen van de voorzitter van de PO-Raad mede namens de VO-raad en MBO Raad voor extra middelen (€ 2 miljoen) voor het ondersteuningsaanbod gezondheidsbevordering op po-, vo-, en mbo-scholen. Dit vanwege het grote aantal aanvragen van de scholen. Dit verzoek is ook aan de bewindslieden van VWS gericht.

Kernpunten

Voor de "Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl krijgen de sectorraden vanuit VWS en OCW van 2012 t/m 2016 in totaal € 6 miljoen. Er is nog in totaal €2 miljoen extra nodig voor 2014 en 2015 om aan alle aanvragen van de scholen te voldoen. De helft van de aanvragen kan nu maar worden gehonoreerd.

VWS en OCW zullen nu gezamenlijk € 2 miljoen vrijmaken. OCW zal de € 1 miljoen vrijmaken uit de bestedingsplannen po, vo en mbo in 2014 en 2015¹.

Vraag: Gaat u akkoord met inzet van extra middelen?

¹ De € 1 mln. wordt als volgt verdeeld:

	% aandeel	2014	2015
PO	50%	0,125	0,375
VO	30%	0,075	0,225
MBO	20%	0,050	0,150
Totaal		0,250	0,750

Toelichting

Datum
07 januari 2014

In het Nationaal Programma Preventie "Alles is Gezondheid..." dat onlangs mede namens OCW naar de Tweede Kamer is gegaan, is de sterke rol van onderwijs en de doelstelling van de Gezonde School benoemd.

Op 5 februari aanstaande is het startcongres NPP. Doel van de conferentie is om een mooie start van het programma te markeren met aandacht voor een brede range van lopende preventieactiviteiten, waaronder ook de ondersteuning gezondheidsbevordering op scholen. Dit alles in het kader van de Brede School aanpak, minder uitval van leerlingen en het tegengaan van obesitas en het bevorderen van meer sport en bewegen en een gezonde leefstijl op scholen. Directeur Projecten de heer [REDACTED] zal op de conferentie het beleid van OCW uiteenzetten en vignetten aan scholen uitreiken. Er zal na de conferentie een gezamenlijk persbericht van VWS en OCW uitgaan over de inzet van extra middelen voor de ondersteuning gezondheidsbevordering op scholen.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@minvws.nl]

Verzonden: vrijdag 14 maart 2014 11:49

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: Verzoek begroting extra middelen ondersteuningsaanbod Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

Beste [REDACTED] en [REDACTED]

cc [REDACTED]

Naar aanleiding van de brief van 19 december 2013 van mw. [REDACTED] en de schriftelijke reactie hierop van 6 maart 2014 van de ministeries van OCW en VWS (zie bijlage), en ons telefonisch onderhoud van 11 maart cq 12 maart 2014, stuur ik jullie (de onderwijsraden gebundeld in de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl, en het RIVM Centrum Gezond Leven) deze e-mail. In afstemming met mw. [REDACTED] en dhr. [REDACTED] wil ik jullie beiden vragen om in af- en overeenstemming met elkaar te komen tot twee gedetailleerde en gespecificeerde begrotingen voor de middelen bestemd voor het ondersteuningsaanbod, rekening houdend met onderstaande punten.

- Het gaat hierbij om één document (begroting) vanuit de Onderwijsagenda SBGL voor €500.000,-- in 2014 en €500.000,-- in 2015, te adresseren aan het ministerie van OCW en één document (offerte met daarin een begroting) vanuit het RIVM Centrum Gezond Leven voor dezelfde bedragen en jaren, te adresseren aan het ministerie van VWS;
- Hiervoor kan inhoudelijk verwezen worden naar de reeds bestaande plannen (Onderwijsagenda SBGL en #Jeugdimpuls, onderdeel ondersteuningsaanbod);
- Kom tot een gezamenlijke alinea, terugkerend in beide documenten, waarin aanleiding, doel (gezamenlijk ondersteuningsaanbod) en reden van separate financiering (zoals telefonisch besproken) beschreven staat;
- Het is belangrijk dat alle middelen terecht komen bij (ondersteuning aan) scholen. Ik verzoek u hiermee rekening te houden bij het maken van de begroting;
- Stem de conceptdocumenten af met betrokken beleidsmedewerkers ([REDACTED] en [REDACTED]), alvorens deze via de gebruikelijke kanalen in te dienen. Ik verzoek u dat uiterlijk op 28 maart in concept aan te leveren;

Indien er vragen en/of opmerkingen zijn, verneem ik dat graag van u,

Met vriendelijke groet,

dhr. [REDACTED]

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
Bezoekadres: Rijnstraat 50, 2515 XP te Den Haag

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

PO-Raad
T.a.v. mevrouw [REDACTED]
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Voortgezet Onderwijs
IPC 2650
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
594964

Uw brief van
18 december 2013

Uw referentie
UB2013/131/RdB/hvp

Datum **06 MAART 2014**
Betreft ondersteuning gezondheidsbevordering op scholen

Geachte mevrouw [REDACTED],

Namens de voorzitters van de VO-raad en MBO Raad heeft u op 19 december 2013 een verzoek ingediend voor € 2 miljoen extra voor het ondersteunen van basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs en scholen voor middelbaar beroepsonderwijs bij hun activiteiten gericht op het bevorderen van een gezonde leefstijl. Wij laten u het volgende weten.

Aanleiding voor uw verzoek is de enorme animo van scholen voor het ondersteuningsaanbod voor gezondheidsbevordering. Inmiddels hebben 1.200 basisscholen, 300 scholen voor voortgezet onderwijs en 50 mbo-schoollocaties aangegeven van het aanbod gebruik te willen maken.

Het is een goed initiatief dat u zoveel mogelijk scholen wilt stimuleren om zich in te zetten voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl.

Wij delen u daarom mee dat wij uw verzoek willen honoreren. Om u in staat te stellen de extra ondersteuning te realiseren, wordt u een bedrag van € 2 miljoen beschikbaar gesteld voor de duur van twee jaren, waarin zowel het ministerie van VWS als OCW € 500.000,- bijdraagt per jaar.

Aansluitend brengen wij onder uw aandacht, dat u ook na afloop van de # Jeugdimpuls in 2015 in uw activiteiten zorg dient te dragen voor een nauwe afstemming en overeenstemming met het RIVM Centrum Gezond Leven. In de volgende ondersteuningsrondes moeten weer de drie typen ondersteuning mogelijk worden, inclusief de GGD-ondersteuning als de school dat wenst.

De bijdrage is incidenteel en wordt onderdeel van de reeds lopende ondersteuning vanuit de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl.

Onze referentie
594964

Wij wensen u veel succes bij de uitvoering van uw werkzaamheden.

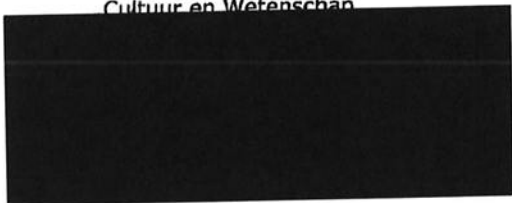
Hoogachtend,
de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

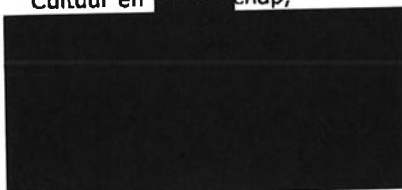
de staatssecretaris van Volksgezondheid
Welzijn en Sport,

de minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

de staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

Van: [redacted]@minvws.nl]

Verzonden: dinsdag 13 mei 2014 9:11

Aan: [redacted]

Onderwerp: RE: opzet brief en begroting

Ha [redacted]

Van: [redacted]@mbodiensten.nl]

Verzonden: woensdag 7 mei 2014 20:31

Aan: [redacted]

CC: [redacted]

Onderwerp: RE: opzet brief en begroting

Hallo [redacted] en [redacted]

Een paar weken geleden stuurde ik jullie deze mail, zoals verzocht door [redacted].
Bedoeld om goedkeuring te krijgen deze definitief te maken en in te laten sturen.
Ondertussen weten we dat er ongeveer 700 aanvragen binnengekomen zijn in deze ronde en dat we de extra middelen optimaal aan de scholen kunnen toekennen.

Is er een akkoord op deze tekst?

Groeten [REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: 14 april 2014 16:32
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: opzet brief en begroting

Hallo [REDACTED] en [REDACTED]

Zoals gevraagd in de mail van [REDACTED] krijgen jullie hierbij de opzet van de brief en begroting voor de aanvullende middelen Onderwijsagenda 2014.
Bij akkoord, ga ik hem officieel maken.

Aan wie moet de brief gericht zijn?

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
projectmanager
Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

MBO
diensten

T: 0348 [REDACTED] • M: [REDACTED]
W: www.platformbewegenensport.nl • I: [REDACTED]@mbodiensten.nl

Bezoekadres: Houttuinlaan 6 • 3447 GM • Woerden
Postadres: Postbus 2051 • 3440 DB • Woerden

De informatie in deze e-mail is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien de lezer van deze mededeling niet de geadresseerde is, wordt u er hierbij op gewezen, dat u geen recht hebt kennis te nemen van de resterende inhoud van deze e-mail, het te kopiëren of te verstrekken aan andere personen dan de geadresseerde. Indien u deze e-mail abusievelijk hebt ontvangen, brengt u dan de afzender op de hoogte waarbij u gevraagd zal worden het originele bericht te vernietigen. MBO Diensten is niet verantwoordelijk en wijst iedere aansprakelijkheid af voor en/of in verband met alle gevolgen en/of schade van een onjuiste en/of onvolledige verzending en ontvangst van deze e-mail.

De medewerkers van het ministerie van VWS, die in Den Haag op locatie Parnassusplein waren gehuisvest, zijn tijdelijk naar De Hoftoren verhuisd. Het bezoekadres is tot begin 2015: Rijnstraat 50, 2515 XP, Den Haag.
Telefoonnummers en postadres zijn ongewijzigd.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@mbodiensten.nl]

Verzonden: woensdag 19 maart 2014 8:29

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: FW: liq begroting

Hallo [REDACTED] en [REDACTED]

Zoals gevraagd hierbij een breder uitgewerkt (totaalplaatje) overzicht van de begroting en realisatie tot nu toe van het project Gezonde Schoolpleinen.

Hopelijk geeft dit de gevraagde duidelijkheid.

En toont dit het liquiditeitsprobleem in 2015 wat zal ontstaan als we de plannen/oplevering van de 70 schoolpleinen willen krijgen voor 31 december 2016.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
projectmanager
Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

MBO
diensten

T: 0348 [REDACTED] • M: [REDACTED]
W: www.platformbewegenensport.nl • I: [REDACTED]@mbodiensten.nl

Bezoekadres: Houttuinlaan 6 • 3447 GM • Woerden

Postadres: Postbus 2051 • 3440 DB • Woerden

De informatie in deze e-mail is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien de lezer van deze mededeling niet de geadresseerde is, wordt u er hierbij op gewezen, dat u geen recht hebt kennis te nemen van de resterende inhoud van deze e-mail, het te kopiëren of te verstrekken aan andere personen dan de geadresseerde. Indien u deze e-mail abusievelijk hebt ontvangen, brengt u dan de afzender op de hoogte waarbij u gevraagd zal worden het originele bericht te vernietigen. MBO Diensten is niet verantwoordelijk en wijst iedere aansprakelijkheid af voor en/of in verband met alle gevolgen en/of schade van een onjuiste en/of onvolledige verzending en ontvangst van deze e-mail.

Causes schoolplannen

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Deelgroep	€ 600.000,00	€ 600.000,00	€ 600.000,00	€ 600.000,00	€ 600.000,00	€ 600.000,00	€ 600.000,00	€ 600.000,00	€ 600.000,00	€ 6.000.000,00
Resultaat	€ 1.442.121,03	€ 472.286,70	€ 424.924,83	€ 424.924,83	€ 424.924,83	€ 424.924,83	€ 424.924,83	€ 424.924,83	€ 424.924,83	€ 1.915.017,70
Nog te realiseren	€ 900.000,00	€ 1.167.713,27	€ 175.075,17	€ 175.075,17	€ 175.075,17	€ 175.075,17	€ 175.075,17	€ 175.075,17	€ 175.075,17	€ 4.084.952,27
Totaal	€ 1.500.000,00	€ 1.167.713,27	€ 1.024.924,83	€ 1.024.924,83	€ 1.024.924,83	€ 1.024.924,83	€ 1.024.924,83	€ 1.024.924,83	€ 1.024.924,83	€ 6.000.000,00
Uitvoering	€ 297.481,97	€ 181.172,67	€ 107.269,00	€ 107.269,00	€ 107.269,00	€ 107.269,00	€ 107.269,00	€ 107.269,00	€ 107.269,00	€ 0,00
Resultaat	€ -	€ 148.650,00	€ 45.000,00	€ 45.000,00	€ 45.000,00	€ 45.000,00	€ 45.000,00	€ 45.000,00	€ 45.000,00	€ 148.650,00
Nog te realiseren	€ -	€ 102.793,00	€ 60.075,00	€ 60.075,00	€ 60.075,00	€ 60.075,00	€ 60.075,00	€ 60.075,00	€ 60.075,00	€ 536.745,00
Resultaat	€ 1.422.000,00	€ 316.000,00	€ 316.000,00	€ 316.000,00	€ 316.000,00	€ 316.000,00	€ 316.000,00	€ 316.000,00	€ 316.000,00	€ 1.738.000,00
Nog te realiseren	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 3.001.700,00
Resultaat	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Nog te realiseren	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Resultaat	€ 20.121,03	€ 9.468,70	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 26.587,75
Nog te realiseren	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 197.018,27
Totaal	€ 20.121,03	€ 9.468,70	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 19.567,83	€ 265.875,02

Totalschikking liquidatiebegroting:

In regel 5 van de plan van de gemeenteraad is de liquidatiebegroting van alle projectwettens
 in 2013 vastgesteld. In 2014 is de liquidatiebegroting van alle projectwettens
 in 2014 vastgesteld. In 2015 is de liquidatiebegroting van alle projectwettens
 in 2015 vastgesteld. In 2016 is de liquidatiebegroting van alle projectwettens
 in 2016 vastgesteld. In 2017 is de liquidatiebegroting van alle projectwettens
 in 2017 vastgesteld. In 2018 is de liquidatiebegroting van alle projectwettens
 in 2018 vastgesteld. In 2019 is de liquidatiebegroting van alle projectwettens
 in 2019 vastgesteld. In 2020 is de liquidatiebegroting van alle projectwettens
 in 2020 vastgesteld. In 2021 is de liquidatiebegroting van alle projectwettens
 in 2021 vastgesteld.

Toelichting liquiditeitsbegroting:

In regel 5 van de sheet staat de ingediende liquiditeitsbegroting van alle projectpartners

In regel 6/7 staat de realisatie en de verwachte realisatie van alle projectpartners.

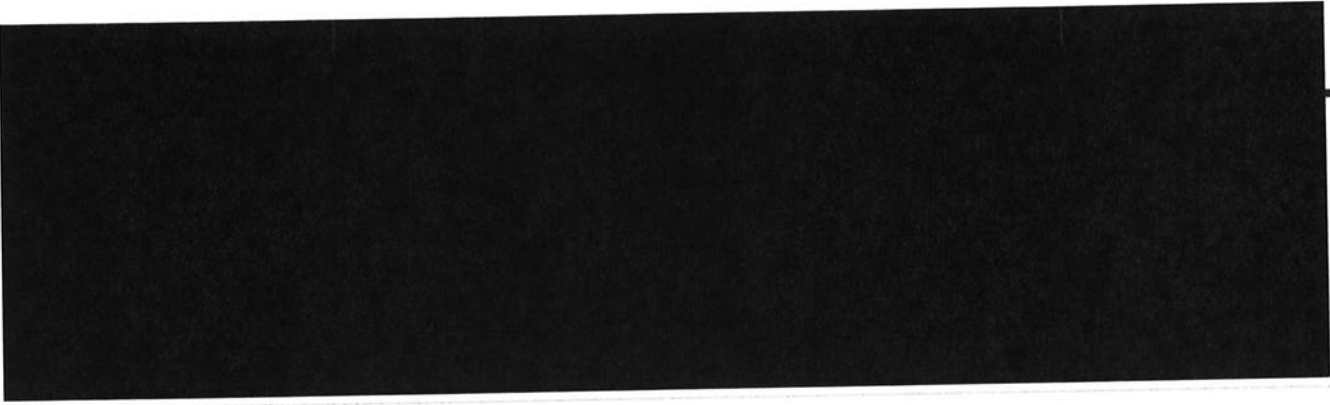
In regel 8 staan de ontvangsten en de nog te verwachten ontvangsten OCW

In regel 9 staat de te verwachten realisatie.

In regel 10 de te verwachten liquiditeitstekorten.

In regel 14 t/m 24 staat de onderverdeling per partner.

Voorstel : graag het betalingschema aanpassen aan de verwachte realisatie zodat het liquiditeitstekort terug gedrongen kan worden.

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 19 mei 2014 9:40
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: FW: FW: BTW

Ha [redacted] en [redacted]

Ik heb eerder hierover al contact gehad met VO/F.
De beschikking is aan MBO-diensten. Zij zijn dus inderdaad overall verantwoordelijk. Bij verdere vragen is het misschien handig als de financiële afdeling van VWS contact opneemt met VO/F?

Groeten van,

[redacted]
beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: [redacted]
E-mail: [redacted]@minocw.nl

Van: [redacted]@mbodiensten.nl]
Verzonden: maandag 19 mei 2014 9:31
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: FW: FW: BTW

Hallo [redacted]

Nee, voor zover ik weet nog steeds niet.

De financiële afdeling van OCW (vo) zal hier een uitspraak over moeten doen, en voor zover ik nu weet zeggen zij dat MBO Diensten overall verantwoordelijk is.
En als dat zo is, zeggen onze accountants; dan willen we van alle onderliggende partijen een verklaring, dus ook het rivm/cgl.

Groeten [redacted]

Van: [redacted]@minvws.nl]
Verzonden: 16 mei 2014 8:56
Aan: [redacted]
CC: [redacted]@minocw.nl'; [redacted]
Onderwerp: RE: FW: FW: BTW

Ha [redacted]

Is onderstaande BTW-kwestie inmiddels opgelost, als er een accountantsverklaring afgegeven wordt voor het gehele RIVM functioneren, waarmee CGL-inzet voldoende gedekt is? Ik hoor het graag als hier nog iets op moet gebeuren, want ik heb er de laatste weken niets meer over gezien.

Met vriendelijke groet

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@rivm.nl]
Verzonden: dinsdag 22 april 2014 8:25
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]@mbodiensten.nl; [REDACTED]@minocw.nl
Onderwerp: Re: FW: FW: BTW

Beste allemaal,

[REDACTED]

RIVM heeft één accountantsverklaring over haar jaarrekening deze komt normaal gesproken zo rond maart, april uit (dit jaar deadline op 15 maart). deze dekt ook CGL en daarmee #JI

voor grote Europese projecten (met Europese subsidies) wordt er soms gewerkt met een accountantsverklaring over dat deelproject, maar voor projecten binnen NL is dat erg ongebruikelijk. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Als CGL kunnen we niet eigenstandig beslissen om dit anders te doen dan gebruikelijk binnen RIVM; daar zijn gewoon regels voor. Als het vanuit OCW nodig is om toch een aparte acc. verklaring af te geven over #JI, dan moeten wij (vanuit CGL) verwijzen naar de echte financiële heren/ dames van het RIVM. Die moeten dan overleg hebben met OA en/of OCW over hoe en wat (en doorberekenen van de kosten van deze accountant). [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Vanuit de SISA (single information single audit) gedachte zou dat OCW aan moeten spreken (voor de liefhebbers; http://nl.wikipedia.org/wiki/Single_information_single_audit).

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Centrum Gezond Leven
www.loketgezondleven.nl

Postbus 1
3720 BA Bilthoven
A. van Leeuwenhoeklaan 9
tel. [REDACTED]
fax. 030 274 4450

From: [REDACTED]@minvws.nl>
To: [REDACTED]@mbodiensten.nl"; [REDACTED]@mbodiensten.nl"; [REDACTED]@minocw.nl"; [REDACTED]@minocw.nl>

Cc: [redacted]@rivm.nl <[redacted]@rivm.nl>
Date: 22-04-2014 07:19
Subject: Re: FW: FW: BTW

Ha [redacted] en [redacted]

Voor zover ik, als financiële leek, begrijp is er wel een brede accountantsverklaring over rivm als geheel, inclusief het deel van #jeugdimpuls. Ik neem aan dat deze verklaring ook voldoende is voor de verantwoording van Onderwijsagenda voor het deel dat CGL heeft gedaan? Of ziet de accountantverklaring niet op dat deel?

Groet

[redacted]
Groet, [redacted]

Van: [redacted]@mbodiensten.nl
Verzonden: Friday, April 18, 2014 05:03 PM
Aan: [redacted]@minocw.nl
Cc: [redacted]@rivm.nl
Onderwerp: FW: FW: FW: BTW

Hallo [redacted]

Op 20-12-2013 hadden we nog contact over de financiële afhandeling van de Onderwijsagenda SBGL. Daarin stond de vraag centraal of het rivm/cgl als onderaannemer ook een accountantsverklaring moet leveren.

Jouw/jullie antwoord was daarop:

Ha [redacted]

Ik heb het bij de financiële afdeling nagevraagd. De verantwoordelijkheid integrale financiële verantwoording ligt bij MBO Diensten. Het is een subsidiebeschikking volgens de Wet overige OCW-subsidies waarin de verantwoording over de kosten in artikel 8 vermeld staat.

Groeten van,
[redacted]

Onze accountant geeft dus aan; er moet aan accountsverklaring komen!

[redacted]

Er zijn twee oplossingen mogelijk:

- a) Ocw gaat in overleg met vws en staat toe dat de aan het cgl overgemaakte middelen buiten de verantwoording van de onderwijsagenda blijven.
- b) Ocw staat toe dat de instellingsverklaring van het rivm toereikend is voor dit deel van de

Onderwijsagenda bestedingen

Andere optie

c) Ocw én het rivm/cgl blijven bij hun standpunt en er ontstaat een conflict.

Van: [redacted]@rivm.nl]

Verzonden: 15 april 2014 14:26

Aan: [redacted]

CC: [redacted]

Onderwerp: Re: FW: FW: BTW

Hoi [redacted]

Nog op onderstaande terugkomende. Ja, die is verstuurd. Niet door mij, maar is aangeboden door [redacted]

Later heb je wel verzocht om op te nemen dat wij accountants verklaringen overleggen. Zoals besproken is dat niet conform onze werkwijze. Vanuit het gehele account RIVM werken wij één accountantsverklaring voor het ministerie van VWS.

Wij hebben inderdaad geen opdrachtbevestiging gekregen en hebben die wel nodig. Kunnen jullie die sturen? Ivm mijn verlof, omdat het 1e verantwoordingsverslag viel in dezelfde maand als we de offerte hebben ingediend, en omdat de 1e factuur niet is betaald verzoek ik hierin de volgende gewijzigde data tav facturen en verantwoordingsverslagen in op te nemen:

Facturering geschiedt een maal per jaar in de volgende maanden en met de volgende bedragen:

Juli 2014: 51.986 incl 21% BTW

Oktober 2015: richtprijs: 43.168 euro incl 21 % BTW.

Oktober 2016: richtprijs 44.342 euro incl 21 % BTW.

In de maand voorafgaand aan de facturering (juni 2014, september 2015, september 2016) overlegt RIVM CGL een schriftelijke verantwoording van de werkzaamheden aan MBO Diensten.

Wat betreft inzet van [redacted] en [redacted] dit heeft geen gevolgen voor de offerte.

Mocht er nog vragen zijn nav bovenstaande, dan hoor ik t graag.

Hartelijke groet,

[redacted]
Coördinator Programma School

RIVM Centrum Gezond Leven
Postbus 1 (Postvak 30)
3720 BA Bilthoven
T: 030 [redacted]
(ma, di, do, vrij)

Ook op de hoogte blijven van Gezonde School nieuwtjes?
Volg [@gezondeschool.nl](https://twitter.com/gezondeschool.nl) op twitter!

Gezondeschool.nl: gezonde scholen presteren beter
Loketgezondleven.nl: ondersteunt bij het bevorderen van gezondheid

De medewerkers van het ministerie van VWS, die in Den Haag op locatie Parnassusplein waren gehuisvest, zijn tijdelijk naar De Hoftoren verhuisd. Het bezoekadres is tot begin 2015: Rijnstraat 50, 2515 XP, Den Haag. Telefoonnummers en postadres zijn ongewijzigd.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

Proclaimer RIVM <http://www.rivm.nl/Proclaimer>

De medewerkers van het ministerie van VWS, die in Den Haag op locatie Parnassusplein waren gehuisvest, zijn tijdelijk naar De Hoftoren verhuisd. Het bezoekadres is tot begin 2015: Rijnstraat 50, 2515 XP, Den Haag. Telefoonnummers en postadres zijn ongewijzigd.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 15 juli 2014 17:34
Aan: [REDACTED]@mbodiensten.nl)
CC: [REDACTED]
Onderwerp: FW: subsidie-aanvraag MBO Raad tbv ondersteuningsaanbod onderwijsagenda

Ha [REDACTED]

Jij bent nog op vakantie.... Ik stuur je wel alvast dit verzoek.

De subsidieaanvraag heb ik langs onze F-afdeling gestuurd met als uitkomst de volgende:

- De brief moet toch per post worden gestuurd.
- Er ontbreekt een "activiteitenplan".
- De begroting is summier. Er is geen relatie activiteiten/begroting (pxQ).
- Rekeningnr. mbo diensten ook in de aanvraag vermelden en dat de middelen aan MBO-diensten moeten worden overgemaakt t.a.v.....

Daarnaast wordt in de aanvraag van RIMV gezegd dat hun aanvraag/begroting (bijlage) ook meegezonden wordt met jouw aanvraag. Graag deze ook bijsluiten. Misschien ook in jullie brief vermelden hoe de verdeling is qua ondersteuning, net zoals dat in de offerte van RIVM staat.

Graag dus een verzoek per post met (nieuwe) begroting.

Groeten van,
[REDACTED]

[REDACTED]
beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Directie Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: [REDACTED]
E-mail: [REDACTED]@minocw.nl

- De brief is digitaal gestuurd; graag de MBO Raad vragen om de brief per post te sturen.
- Er ontbreekt een activiteitenplan voor deze aanvullende subsidie-aanvraag. Graag ook de MBO Raad hierom vragen
- Bij de brief is een begroting meegestuurd; deze is erg summier; ik zie geen relatie activiteiten/begroting (pxQ).
(In de aandachtspuntenlijst verlenen subsidie kun je lezen waaraan een aanvraag moet voldoen edoc 553623 en procesbeschrijving [REDACTED] edoc 591058)

Ministerie van OCW
Mevrouw mr. [REDACTED]
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Houttuinlaan 6
3447 GM Woerden
Postbus 2051
3440 DB Woerden

Woerden, 21 augustus 2014 Ons kenmerk: JDOO/236600/2014 Doorkiesnummer: 0348 - [REDACTED] T: 0348 - 75 35 00

F: 0348 - 75 35 01

Onderwerp: Ondersteuningsaanbod onderwijsagenda

Uw brief van:

E: info@mboraad.nl

www.mboraad.nl

Geachte mevrouw [REDACTED]

Vriendelijk dank voor uw verzoek voor een aanvullende begroting bij lopende ondersteuning dd. 14 maart 2014 met een versterking van de gelden voor de scholen binnen het ondersteuningsaanbod dat vanuit de #Jeugdimpuls en de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl wordt georganiseerd.

Het verzoek voor de aanvullende begroting komt voort uit een verzoek van de Onderwijsraden, in december 2013, aan uw minister voor extra financiële middelen binnen het ondersteuningsaanbod voor de scholen. Veel scholen uit het primair en voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs dienden in de vorige rondes een aanvraag in voor extra ondersteuning om aan de slag te gaan met gezondheidsbevordering op school. Voor de extra versterking van de rondes 2014 en 2015 deden de ministers van OCW en VWS elk een toezegging van €1 miljoen. Met deze extra steun vanuit uw ministeries kunnen wij veel meer enthousiaste scholen aan de slag laten gaan met de Gezonde School. Dit is goed nieuws voor de scholen die wat willen met gezondheid!

Vanuit de gedachte dat de scholen die met de Gezonde School aanpak aan het werk willen zo makkelijk en eenduidig mogelijk geholpen moeten worden, werken het RIVM/Centrum Gezond Leven en de Onderwijsraden nauw samen om alle informatie en aanbod via één kanaal en één boodschap te bundelen.

Daarom wordt er via deze brief de aanvraag gedaan bij het ministerie van OCW voor één deel van de toegezegde twee miljoen. Het andere deel zal door het RIVM/CGL worden aangevraagd bij het ministerie van VWS. Beide organisaties zullen een en ander apart verwerken en verantwoorden volgens de te ontvangen beschikkingsbrief en voorwaarden zoals die gelden bij het betreffende ministerie.

In lijn met de basisvoorwaarden uit uw mail van 14 maart verklaar ik hierbij dat beide organisaties betrokken bij de uitvoering gezamenlijk de begroting hebben opgesteld en hierin optimaal samenwerken.

In deze brief en begroting verduidelijken we de besteding van het toegezegde deel van € 500.000,- voor 2014 en € 500.000,- voor 2015 van het ministerie van OCW.

Inhoudelijk verwijzen we naar de bestaande plannen van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl en de #Jeugdimpuls en bevestigen we dat deze gelden volledig gebruikt worden ter aanvulling op het Ondersteuningsaanbod voor de Gezonde Scholen, zoals vermeld op de website www.gezondeschool.nl.

...ijsagenda SBGL en de #Jeugdimpuls,

Bijlagen:

- Activiteitenplan
- Begroting aanvullende bijdrage Onderwijsagenda 2014 en 2015 (wordt per e-mail verzonden)

Kopie aan: RIVM/CGL

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Aan de Directeur-Generaal van het
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
T.a.v. de heer [REDACTED]
Postbus 1
3720 BA BILTHOVEN

Directoraat-generaal
Volksgezondheid
Directie Sport

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 [REDACTED]
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Senior Beleidsadviseur

T [REDACTED]
M [REDACTED]
[REDACTED]

Datum 4 - NOV. 2015

Betreft Aanvullende opdracht ondersteuningsaanbod scholen

Kenmerk
857364-143178-S

Uw brief
8 oktober 2015

Bijlage(n)
2

Geachte heer [REDACTED],

De door u ingediende offerte d.d. 8 oktober 2015 inzake uitbreiding opdracht
Ondersteuningsaanbod, is door mij beoordeeld.

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Met de in de offerte beschreven werkzaamheden voor de 4^e ondersteuningsronde
Gezonde School en de hiervoor opgenomen vergoedingen ga ik akkoord.
Daarbij betrek ik ook het gespreksverslag van het overleg op 18 september 2015
tussen vertegenwoordigers van de ministeries van OCW, VWS met het RIVM/CGL
en de Onderwijsraden PO-VO-MBO. Doel is om scholen te ondersteunen bij het
behalen van vignetten Gezonde School, zodat in 2016 in totaal 850 vignetten zijn
gerealiseerd.

Als gevolg hiervan verstrek ik u, mede namens mijn collega van het ministerie van
OCW, de opdracht om de werkzaamheden zoals beschreven in uw offerte uit te
voeren. De totale vergoeding die ik u hiervoor in het vooruitzicht stel bedraagt
€ 500.000,- (zegge vijfhonderd duizend euro). Dit bedrag zal aanvullend worden
toegevoegd aan programma 21 van het Centrum Gezond Leven.

Eerder is aan u eenzelfde bedrag beschikbaar gesteld bij brief van 11 september
2014 met kenmerk 648357-124306-VGP. Dit betekent dat in totaal een vergoeding
van € 1.000.000,- voor 2015 en 2016 beschikbaar is voor het 4^e
ondersteuningsaanbod.

Op 1 december 2015 verwacht ik een conceptrapportage en de definitieve versie
dient op 31 december 2015, zijnde einddatum van de opdracht, opgeleverd te
worden.

Ik verzoek u conform de Raamovereenkomst Rijksopdrachtgevers - RIVM over

de vorderingen van deze opdracht te rapporteren in de komende rapportages.
Ook de overige afspraken uit de Raamovereenkomst zijn van toepassing.

**Directoraat-generaal
Volksgezondheid**
Directie Sport

Uw contactpersonen voor deze opdracht zijn, de heer [redacted] en de
heer [redacted].

Kenmerk
857364-143178-S

ndheid,

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

moet
gecorrigeerd
wordt

17
71

MBO Diensten
De heer [REDACTED]
Postbus 20151
3440 DB WOERDEN

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.duo.nl

Doorkiesnummer

Onze referentie
OND/ODB-14/28799 U

Uw brief van
21 augustus 2014

Uw referentie

Bijlagen

Datum **15 OKT 2014**
Betreft **Wijziging subsidieverlening Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een
Gezonde Leefstijl; **verplichtingsnummer 61500-107782****

Geachte heer [REDACTED]

Met mijn brief van 21 november 2012, met kenmerk OND/ODB-12/75465 U, heb ik aan u een subsidie verleend van in totaal € 4.000.000,00 voor de jaren 2012 t/m 2016. Nader te verdelen in € 300.000,00 in 2012, € 1.000.000,00 in 2013 t/m 2015 en € 700.000,00 in 2016.

Met mijn brief van 2 september 2013, met kenmerk OND/ODB-13/31880 U, heb ik aan u een subsidie verleend voor de uitbreiding van het project voor in totaal € 2.000.000,00 voor de jaren 2013 t/m 2016 (per jaar € 500.000,00). Met deze brief informeer ik u over mijn besluit om deze twee subsidiebeschikkingen te wijzigen.

Wijziging verlening

U heeft bij brief van 21 augustus 2014 (uw kenmerk: JDOO/236600/2014) een aanvullende subsidieaanvraag ingediend en mij verzocht om aanvullende activiteiten te honoreren voor het ondersteuningsaanbod Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl.

De aanvullende subsidieaanvraag bedraagt in totaal € 1.000.000,00, nader te verdelen in € 500.000,00 voor 2014 en € 500.000,00 voor 2015.

Besluit

Ik heb besloten uw verzoek te honoreren.

De verleende subsidie voor OCW bedraagt daarmee in totaal € 7.000.000,00. U ontvangt het voorschot van € 500.000,00 voor 2014 in de maanden oktober (€ 250.000,00) en november (€ 250.000,00) en het voorschot van € 500.000,00 voor 2015 kwartaalsgewijs in de maanden januari, april, juli en oktober en in gelijke delen van € 125.000,00.

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Overige voorwaarden

De voorwaarden en verplichtingen in mijn oorspronkelijke beschikking van 21 november 2012, met kenmerk OND/ODB-12/75466 U en de uitbreiding in mijn beschikking van 2 september 2013, met kenmerk OND/ODB-13/31882 blijven onverkort van kracht. U hoeft naar aanleiding van dit besluit geen nieuwe of aanvullende stukken in te dienen.

Toepasselijke regelgeving

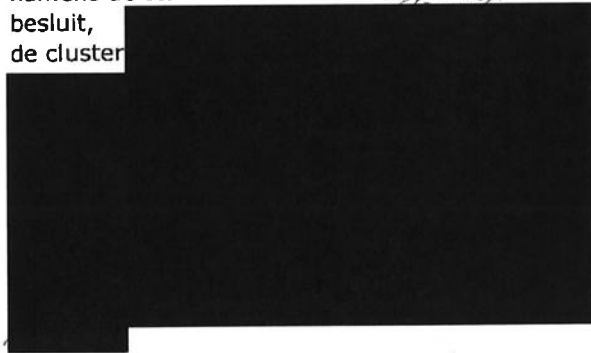
Voor de grondslag van dit besluit en de toepasselijke regelgeving verwijs ik naar de bovengenoemde beschikkingen.

Voor vragen kunt u contact opnemen met de contactpersoon bij het ministerie. De contactgegevens staan in de kantlijn van deze brief vermeld.

Heeft u vragen? Op www.duo.nl vindt u onder 'Zakelijk' informatie over actuele ontwikkelingen in uw onderwijssector. Onder 'Instellingsinformatie' vindt u voorlichting over onder meer regelgeving, crebo en bekostigingsinformatie over de onderwijsinstellingen. U kunt natuurlijk ook telefonisch contact opnemen met het Informatiecentrum onderwijs of mailen naar [redacted]@duo.nl. Het informatiecentrum is op werkdagen van 08.30 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur te bereiken via de telefoonnummers: 079 - 323 [redacted] (po), 079 - 323 [redacted] (vo) of 079 - 323 [redacted] (bvh).

Met vriendelijke groet,

Overeenkomstig het door de directeur voortgezet onderwijs,
namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap genomen
besluit,
de cluster

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.duo.nl

Onze referentie
OND/ODB-14/28799 U

Uw brief van
21 augustus 2014

Uw referentie

29

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

71

MBO Diensten
De heer [REDACTED]
Postbus 20151
3440 DB WOERDEN

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.duo.nl

Doorkiesnummer

Onze referentie
OND/ODB-2014/40757 U

Uw brief van

Uw referentie

Bijlagen

17 DEC 2014

Datum
Betreft Wijziging subsidieverlening Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een
Gezonde Leefstijl; **verplichtingnummer 61500-107761**

Geachte heer [REDACTED]

Met mijn brief van 15 oktober 2014, met kenmerk OND/ODB/14/28799 U heeft u op de subsidiebeschikking voor het ondersteuningsaanbod Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl een ophoging van € 1.000.000,00 gekregen voor aanvullende activiteiten voor het ondersteuningsaanbod Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl.
Met deze brief informeer ik u over mijn besluit deze beschikking te wijzigen.

Wijziging verlening

In mijn brief van 15 oktober 2014, met kenmerk OND/ODB-14/28799 U, is per abuis een verkeerd verplichtingnummer 61500-107782 opgenomen. Dit had verplichtingnummer 61500-107761 moeten zijn.

De betalingen zijn inmiddels gecorrigeerd: de komende vier betaaltermijnen worden bij de subsidie met verplichtingnummer 61500-107782 verlaagd en bij de subsidie met verplichtingnummer 61500-107761 verhoogd.

Overige voorwaarden

De voorwaarden en verplichtingen in mijn oorspronkelijke beschikking van 21 november 2012, met kenmerk OND/ODB-12/75466 U en de uitbreiding in mijn beschikking van 2 september 2013, met kenmerk OND/ODB-13/31882 blijven onverkort van kracht. U hoeft naar aanleiding van dit besluit geen nieuwe of aanvullende stukken in te dienen.

Toepasselijke regelgeving

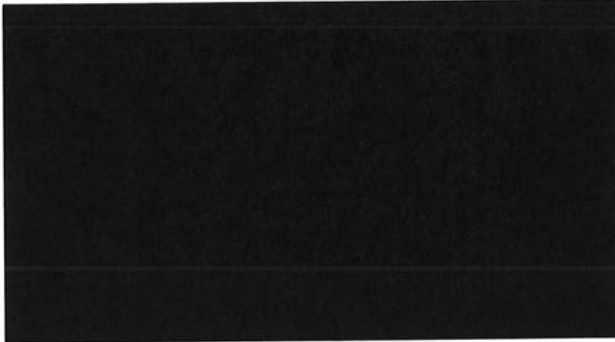
Voor de grondslag van dit besluit en de toepasselijke regelgeving verwijs ik naar de bovengenoemde beschikkingen.

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Heeft u vragen? Op www.duo.nl vindt u onder 'Zakelijk' informatie over actuele ontwikkelingen in uw onderwijssector. Onder 'Instellingsinformatie' vindt u voorlichting over onder meer regelgeving, crebo en bekostigingsinformatie over de onderwijsinstellingen. U kunt natuurlijk ook telefonisch contact opnemen met het Informatiecentrum onderwijs of mailen naar duo@duo.nl. Het informatiecentrum is op werkdagen van 08.30 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur te bereiken via de telefoonnummers: 079 - 323 [XXXX](tel:079-323-XXXX) (po), 079 - 323 [XXXX](tel:079-323-XXXX) (vo) of 079 - 323 [XXXX](tel:079-323-XXXX) (bvh).

Hoogachtend,
De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.duo.nl

Onze referentie
OND/ODB-2014/40757 U

Uw brief van

Uw referentie

Ministerie van OCW
Mevrouw dr. M. Bussemaker
Rijnstraat 50
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

1. m
2. S
3. DGHBWE
4. DG PV
5. VO
i.s.m.
MBO
en
PO

Ministerie van OCW	
E-dec Nr.	
Datum Reg.	25 MAART 2015
Directie	VO
Ter behandeling aan:	
☐ Advies aan/afdoening door bewindspersoon	
☐ Advies aan/afdoening door lid MT-OCW	
☐ Afhandeling op directieniveau	
☐ Ter kennisgeving	
Afschrijving, etc.	

Houttuinlaan 6
3447 GM Woerden
Postbus 2051
3440 DB Woerden

Woerden, 23 maart 2015

Ons kenmerk: JHA/240873/2015

Doorkiesnummer: 0348 - 75 35 96

T: 0348 - [redacted]
F: 0348 - 75 35 01
E: info@mboraad.nl
www.mboraad.nl

Onderwerp: rookvrije schoolpleinen

Geachte mevrouw Bussemaker,

De Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl (SBGL) van de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad stelt een uitbreiding van de activiteiten voor. Samen met het Longfonds en het Trimbos instituut willen we scholen stimuleren om hun schoolterreinen rookvrij in te richten. Op het verzoek van het ministerie van VWS trekken we hier samen bij op. Bijgaand vindt u het plan van aanpak, waarin u leest hoe we meer rookvrije schoolterreinen willen realiseren.

Onderwijsagenda SBGL

Als sectorraden onderschrijven wij samen met u het belang van sport, bewegen en gezonde leefstijl in (en rondom) de school. In de Onderwijsagenda SBGL staan hiervoor de ambities, die we in de periode 2012-2016 willen realiseren, voor opgroeiende kinderen en jongeren in het basisonderwijs, voortgezet (speciaal) onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Wij stimuleren scholen om werk te maken van een 'gezonde leeromgeving' en daarbij nauw samen te werken met landelijke en regionale partners. Hier passen de rookvrije schoolterreinen uitstekend bij.

Samenwerking

De ondersteuning voor de rookvrije schoolterreinen vindt plaats in het kader en de structuur van de Gezonde School samen met het Centrum Gezond Leven binnen het RIVM. Voor het stimuleren van Gezonde Scholen is er een grotere kans van slagen als het Centrum Gezond Leven, de Onderwijsagenda SBGL, het Longfonds en Trimbos instituut de krachten bundelen en de afzonderlijke ambities met elkaar verbinden. Daar doen we de komende jaren gezamenlijk ons uiterste best voor.

Meer informatie

Als u nog vragen heeft over het plan van aanpak voor de rookvrije schoolterreinen neemt u contact op met [redacted] ([\[redacted\]@mbodiensten.nl](mailto:[redacted]@mbodiensten.nl) of [redacted]) of [redacted] ([\[redacted\]@longfonds.nl](mailto:[redacted]@longfonds.nl) of [redacted]).

Met vr[redacted] et, mede namens de PO-Raad en VO-raad

drs. [redacted]
directe[redacted]

Bijlage:

- Plan van aanpak rookvrije schoolterreinen 2015-2018

Kopie:

- de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw drs. E.I. Schippers
- de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de heer drs. S. Dekker
- de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heer drs. M.J. van Rijn

Projectplan Rookvrije schoolterreinen

Rookvrije omgevingen in het PO, VO en MBO

Samenstellers

Inhoudsopgave

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Roken en jeugd.....	3
1.2	Op school steek je niks op	4
1.3	De Gezonde School.....	4
1.4	Motie Dik-Faber.....	6
2	Doelstelling en resultaten	7
2.1	Doelstellingen	7
2.2	Doelgroepen	7
3	Projectaanpak.....	9
3.1	Onderzoeken	9
3.2	Agenderen en stimuleren.....	10
3.3	Ondersteunen en implementeren	122
3.4	Belonen en inspireren	14
3.5	Verbreden en verbinden	15
4	Communicatie	17
4.1	Uitgangspunten van de communicatie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5	Organisatie	18
5.1	Betrokken partijen.....	18
5.2	Rolverdeling en overlegstructuur.....	19
5.3	Relatie met andere projecten	20
6	Begroting, planning en verantwoording	21
6.1	Begroting	21
6.2	Planning.....	22
6.3	Verantwoording.....	22

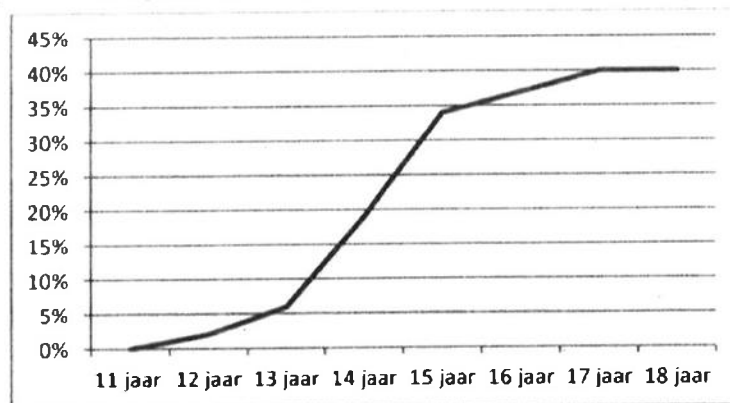
1 Inleiding

1.1 Roken en jeugd

Roken is de belangrijkste vermijdbare veroorzaker van ziekten en vroegtijdige sterfte in Nederland. Jaarlijks sterven er bijna 23.000 mensen aan de gevolgen van (mee)roken. Op dit moment rookt 23% van de Nederlandse bevolking.¹

De eerste jaren van de middelbare school zijn een hoogrisico periode voor het beginnen met roken: jongeren vertonen experimenteergedrag, zijn beïnvloedbaar en hun hersenen zijn zeer gevoelig voor de verslavende eigenschappen van nicotine². Hoe eerder een kind begint met roken hoe waarschijnlijker het is dat hij of zij verslaafd raakt³. Daarnaast correleert vroeg starten met veel roken en moeilijker kunnen stoppen op latere leeftijd⁴.

Jongeren die aangeven recent te hebben gerookt

Er is bewezen dat een beperking van plekken waar gerookt mag worden positieve effecten heeft op de gezondheid, zoals bij de rookvrije werkplek⁵. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat het zien roken van anderen, kinderen aanzet om zelf te gaan roken⁶. De helft van toekomstige rokers rookt zijn eerst sigaret op het schoolterrein⁷.

Een rookvrij schoolterrein versterkt de sociale norm van rookvrije publieke ruimtes. Als kinderen hun ouders, leraren of vrienden zien roken in publieke ruimtes, wordt dit gedrag gezien als acceptabel en zijn ze eerder geneigd dit gedrag te kopiëren. Een rookvrije omgeving helpt kinderen weerbaar te maken tegen het beginnen met roken.

¹ TNS NIPO i.o.v. STIVORO: 'Continu Onderzoek Rookgewoonten' (1979-2012).

² Kota, D., Robinson, S.E., Imad, D.M., 2009. Enhanced nicotine reward in adulthood after exposure to nicotine during early adolescence in mice. *Biochem Pharmacol.* 78, 873-879.

³ Behrendt, S., Wittchen, H.U., Hofer, M., Lieb, R., Beesdo, K., 2009. Transitions from first substance use to substance use disorders in adolescence: is early onset associated with a rapid escalation? *Drug Alcohol Depend.* 99, 68-78.

⁴ Chen, J., Millar, W.J., 1998. Age of smoking initiation: implications for quitting. *Health Rep.* 9, 39-46.

⁵ Nagelhout, G.E., Levy, D.T., Blackman, K., Currie, L., Clancy, L., & Willemsen, M.C. (2012). The effect of tobacco control policies on smoking prevalence and smoking-attributable deaths. *Addiction*, 107, 407-418.

⁶ Harakeh, Z., & Vollebergh, W.A.M. (in press). The impact of active and passive peer influence on young adult smoking: An experimental study. *Drug and Alcohol Dependence*. Published online (2011).

⁷ TNS NIPO i.o.v. STIVORO: 'Continu Onderzoek Rookgewoonten' (1979-2010).

1.2 Op school steek je niks op

Het Longfonds heeft in 2012 het project rookvrije schoolterreinen gelanceerd, om schoolterreinen in het voortgezet onderwijs rookvrij te maken. De campagne 'Op school steek je niks op' gericht op schooldirecties/bestuurders gebruikt ervaringen van voorlopers om anderen scholen te stimuleren en ondersteunen om hun voorbeeld te volgen.

Aan het begin van het project had 26% van alle scholen in het voortgezet onderwijs een rookvrij schoolterrein, in 2013 was dat gestegen tot 34% en in 2014 had 48% van alle schoollocaties in het voortgezet onderwijs een rookvrij schoolterrein.

1.3 De Gezonde School

De afgelopen jaren is er binnen het RIVM/Centrum Gezond Leven (CGL) hard gewerkt aan het bundelen van alle initiatieven van de verschillende partners die bezig zijn Gezonde Scholen te promoten. Van hieruit is zijn onder andere de website www.gezondeschool.nl, de vignetten Gezonde School en de handleidingen Gezonde School voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) ontwikkeld. Eén van de speerpunten binnen het CGL is de samenwerking versterken tussen de verschillende partners zoals; de thema instituten, de gezondheidsfondsen, GGD GHOR en diverse private partijen.

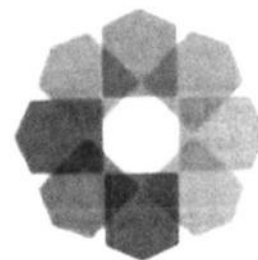
Van 2012-2014 is dit versterkt met de #Jeugdimpuls, hierbinnen is samen met de Onderwijsagenda Sport Beweging en Gezonde Leefstijl (OA SBGL) het ondersteuningsaanbod voor scholen die Gezonde School willen worden ontwikkeld.

De Gezonde School aanpak is gebaseerd op vier pijlers van gezondheidsbevordering, gebruik makend van het thema roken, kunnen deze als volgt worden weergegeven:

- **Signaleren**, bijvoorbeeld studenten en medewerkers die roken signaleren, weten wie betrokken is.
- **(Gezondheids)Educatie**, bijvoorbeeld lessen binnen het vakgebied Biologie (vo) of Vitaal Burgerschap (mbo) met aandacht voor het onderwerp roken en het omgaan met groepsdruk.
- **(School)Omgeving**, bijvoorbeeld het inrichten van rookvrije schoolterreinen.
- **(School)Beleid**, vastleggen en budgetteren van doelen, bijvoorbeeld regelgeving over roken als onderdeel van het instellingsbeleid

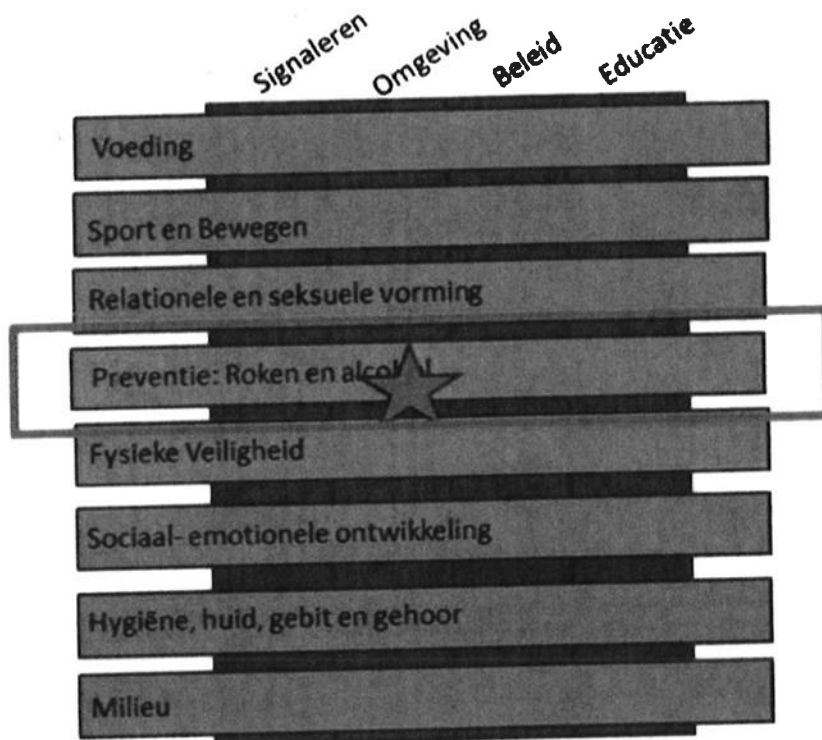
Per onderwijssector zijn er een aantal gezondheidsthema's waar scholen mee aan de slag kunnen. Voor het vo zijn dit bijvoorbeeld:

- voeding
- bewegen en sport
- roken, alcohol en drugspreventie
- welbevinden en sociale veiligheid
- relaties en seksualiteit
- fysieke veiligheid
- binnenmilieu

GEZONDE
SCHOOL

Het onderwerp roken valt in het po onder het gezondheidsthema 'roken en alcohol' en in het mbo onder thema 'roken, alcohol, drugs en gehoorschade'. De Gezonde School aanpak is erop gericht dat scholen, bij de thema's waar ze actief mee zijn, op het gebied van alle vier de pijlers stappen zetten. Het gezonde school model van pijlers en gezondheidsthema's kan als volgt worden weergegeven:

In 2012 is de Onderwijsagenda Sport, Beweging en Gezonde Leefstijl opgesteld door de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad. Het doel van de Onderwijsagenda SBGL is het stimuleren van scholen om beleid te maken dat het aanbod van sport, bewegen en gezonde leefstijl in en rondom school doet toenemen. Dit vertaalt zich o.a. in het uitreiken van ten minste 850 vignetten Gezonde School en het ontwikkelen van de leerlijn Gezonde Leefstijl. Verder zijn er diverse subdoelen gesteld per onderwijssector.

Via de test www.hoegezondisjouwsschool.nl kunnen scholen voor diverse gezondheidsthema's in kaart brengen wat ze al doen op dit vlak en waar hun ambities liggen. Ondersteuning kunnen scholen aanvragen o.a. in de vorm van:

- gratis advies-op-maat van een Gezonde School-adviseur over gezondheidsactiviteiten en passende maatregelen voor de school.
- een bijdrage in de kosten of extra hulp bij het uitvoeren van Gezonde School-activiteiten.
- een vergoeding van taakuren van eigen medewerkers voor het maken of uitvoeren van Gezonde School-beleid.

Inmiddels zijn voor alle onderwijssectoren vignetten ontwikkeld en al 235 vignetten uitgereikt. Tevens is een project Gezond Schoolplein gelanceerd, waarbij 70 geselecteerde scholen een gezond schoolplein realiseren. Eén van de criteria van een Gezond Schoolplein is dat de schoolterreinen geheel rookvrij zijn.

1.4 Motie [REDACTED]

Op 25 juni 2014 heeft [REDACTED] (ChristenUnie) een motie ingediend waarin de regering wordt verzocht 'zich ervoor in te spannen dat alle scholen en schoolpleinen 100% rookvrij worden'. De motie is aangenomen door de Tweede Kamer.

De motie heeft aanleiding gegeven tot een bundeling van krachten van het Longfonds, haar partners uit de Alliantie Nederland Rookvrij en de sectorraden en andere organisaties die vanuit de Onderwijsagenda SBGL werken aan de Gezonde School. Met financiële steun en de verbindende kracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gaan deze partijen de inspanning uit de motie leveren op weg naar 100% rookvrije scholen en schoolpleinen.

2 Doelstelling en resultaten

2.1 Doelstellingen

De definitie van een rookvrij schoolterrein voor dit project is: een schoolterrein waar in het geheel niet gerookt mag worden. Dat betekent dat de omgeving rookvrij is voor alle leerlingen, personeel en bezoekers, zonder een aparte rookzone of andere uitzonderingen.

Veel scholen hebben meerdere locaties en daardoor meerdere schoolterreinen. Wanneer er gesproken wordt over scholen in dit plan wordt bedoeld: een schoollocatie en al het bijbehorende schoolterrein. In januari 2015 was de situatie m.b.t. de onderwijssectoren en rookvrije schoolterreinen als volgt:

	PO	VO	MBO
Aantal scholen	7163	656	69
Aantal schoollocaties	7551	1414	±700
Percentage rookvrij	67%	48%	1%
Toelichting percentage	Gemeten in 2008	Gemeten in 2014	Schatting

Als ook het aantal rookvrije schoolterreinen in het PO en MBO beter in kaart zijn gebracht, wordt op basis daarvan de doelstelling gesteld dat eind 2016:

- PO; 90% van de schoolterreinen is rookvrij; dan wel een stijging van 10% van het aantal schoolterreinen dat rookvrij is (hoogste totaalpercentage geniet voorrang)
- VO; 75% van de schoolterreinen is rookvrij; (een stijging van 382 locaties)
- MBO; 5% van de schoolterreinen in het MBO rookvrij is, dan wel een stijging van 25% van het aantal schoolterreinen dat rookvrij is (hoogste totaalpercentage geniet voorrang); daarnaast geldt het tussendoel 25% van de schoollocaties hebben aandacht voor het rookvrije schoolterrein en perken de ruimte waar gerookt mag worden op het terrein in.
- >90% van alle scholen in het PO, VO en MBO zijn bekend met het project rookvrij schoolterrein

Bij het behalen van deze doelstellingen wordt uitgegaan van een gedeeltelijk kosteloze inzet door betrokken partijen en Gezonde School Adviseurs. In 2015 wordt gekeken of dit inderdaad het geval is en de doelstellingen gehandhaafd kunnen worden.

De stip op de horizon is: 100% middelenvrije scholen, in het PO, VO en MBO.

2.2 Doelgroepen

De doelgroepen van dit project zijn:

Schoolleiders

Schoolleiders (bestuur en directie) spelen een sleutelrol bij de keuze voor een rookvrij schoolterrein. De ervaring van voorgaande projecten leert dat steun van deze doelgroep en hun inzet voor draagvlak bij andere doelgroepen een voorwaarde is voor succes.

Schoolpersoneel

Het betreft hierbij zowel onderwijzend als niet onderwijzend personeel. Zij zijn een voorbeeldfunctie voor leerlingen en dienen het rookvrij schoolterrein mede te implementeren. Weerstanden overkomen bij (rokend) schoolpersoneel is een belangrijke stap richting het rookvrij schoolterrein.

Leerlingen/studenten

Het rookvrij schoolterrein heeft als einddoel dat leerlingen/studenten hun houding en gedrag ten opzichte van roken veranderen. Het signaleren van hun gedrag, aanbieden van ondersteunend (les)materiaal en vooral ook het creëren van draagvlak voor een rookvrij schoolterrein zijn hiervoor nodig.

Ouders

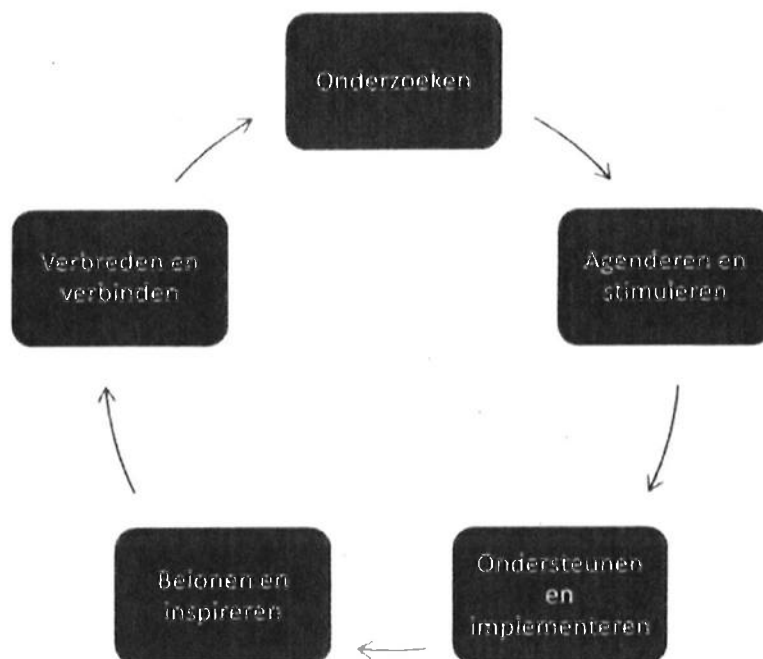
Ouders vormen een belangrijke aandeelhouder in het maken van schoolbeleid. Ze kunnen een actieve rol spelen bij het agenderen van het rookvrij schoolterrein en er dient draagvlak bij hen te worden gecreëerd voor de invoering hiervan.

3 Projectaanpak

De aanpak van het project kent vijf onderdelen, namelijk:

- Het **onderzoeken** van houding en gedrag van scholen t.o.v. het rookvrij schoolterrein
- Het thema rookvrij **agenderen** en scholen **stimuleren** het terrein rookvrij te maken
- Scholen **ondersteunen** bij het **implementeren** van het rookvrij schoolterrein
- Scholen **belonen** voor succes en dit gebruiken om andere scholen te **inspireren**
- De inzet voor een rookvrij schoolterrein **verbreden** en **verbinden** met de Gezonde School

3.1 Onderzoeken

Binnen het VO is gedetailleerd in kaart gebracht welke scholen een rookvrij schoolterrein hebben ingevoerd, waarom ze dit wel of niet hebben gedaan en wat ze nodig hadden om de stap (makkelijker) te zetten. Dit heeft het mogelijk gemaakt een gerichte strategie te ontwikkelen die met beperkt budget en tijd een significante groei in het aantal rookvrije schoolterreinen heeft gerealiseerd.

Om binnen het PO en MBO eenzelfde effectiviteit aan de dag leggen is onderzoek nodig. Het gaat dan om een kortlopende enquête, onder schoolleiders of bevoegd personeel, die inzicht geeft in:

- Het percentage rookvrije schoolterreinen
- De motivatie bij de schoolleiding om het schoolterrein wel of niet rookvrij te maken
- De behoefte wat betreft ondersteuning en materiaal

Op basis van de eerste uitkomst bepalen we de scope van het project voor deze onderwijssectoren en wijzen we kansrijke segmenten aan voor agendering en stimulering. De tweede uitkomst stuurt, samen met de derde uitkomst, de keuze voor materialen, communicatiekanalen en kernboodschappen. We doen ook kleinschalig kwalitatief onderzoek onder de vier doelgroepen en toetsen prototypes van ontwikkelde producten en uitingen vooraf.

Binnen het VO is het laaghangend fruit voor het project geplukt. Scholen die nog geen rookvrij schoolterrein hebben ingevoerd, ervaren meer drempels of hebben andere prioriteiten. Extra inzicht, verkregen door samenwerking met lopende onderzoek vanuit de Academische Werkplaats (uitgevoerd door het Tranzo Instituut), in deze moeilijker te bereiken en te beïnvloeden groep stelt ons in staat het succes door te zetten.

Tevens kunnen we gegevens uit Test je leefstijl en de GGD Jeugd monitor naast de informatie over rookvrije schoolterreinen leggen om kruisverbanden te leggen tussen rookgedrag en beleid op scholen.

3.2 Agenderen en stimuleren

Voor het agenderen van het thema rookvrij en stimuleren van scholen om mee te doen aan het project zijn de schoolleiders de primaire doelgroep. Secundaire routes voor het agenderen en stimuleren via ouders, personeel en leerlingen dienen altijd de schoolleiders te overtuigen.

Agenda setting en stimulans voor het rookvrij schoolterrein rechtstreeks bij schoolleiders bewerkstelligen we door in elk geval vijf activiteiten te ondernemen.

Communicatie via de kanalen van de sectorraden

Het bepleiten van het rookvrij schoolterrein dient te gebeuren via diverse kanalen geformuleerd in een communicatieplan. De belangrijkste communicatielijn is die van een contactpersoon met autoriteit richting de doelgroep. De sectorraden zijn zo'n contact voor scholen en hun uitingen over het rookvrij schoolterrein of aandacht voor goede voorbeelden in het land zullen extra effect sorteren. Ook de Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS) en het bijbehorende netwerk zijn een belangrijk kanaal voor dit project.

Gesprekken met de Gezonde School adviseur

Op dit moment zijn er een groot aantal Gezonde Schooladviseurs (GSA) actief die scholen bezoeken om scholen te ondersteunen in het (uit)voeren van Gezonde School activiteiten en beleid. Bijna alle 28 GGD-en hebben lokaal één of meerdere GSA actief, aangevuld met vier landelijke GSA vanuit de Onderwijsagenda SBGL. Binnen dit project zullen zij een sleutelrol vervullen in zowel het agenderen en stimuleren van rookvrije schoolterreinen als de ondersteuning bij de implementatie hiervan. Wat betreft de agendering zetten we vooral in op de regio's waar het percentage rookvrije schoolterreinen achterblijft. Daar voeren de adviseurs gedurende het project ten minste 300 gesprekken om een school te stimuleren het terrein rookvrij te maken. Om de adviseur hierin te ondersteunen worden zij vooraf apart getraind en ontvangen ze materiaal om de gesprekken vorm te geven.

Inspiratiesessies met voorlopers

Door op geselecteerde bijeenkomsten het onderwerp rookvrij schoolterrein in te laten brengen door

voorlopers en hen ervaringen te laten delen, verlagen we drempels bij achterlopende scholen om hen na te volgen. Het onderwerp heeft niet genoeg gewicht voor aparte bijeenkomsten, maar bedden we in op bijeenkomsten rondom gezondheid en vaste (regionale) overlegstructuren tussen scholen. De inspirators werven we uit scholen die reeds langere tijd een rookvrij schoolterrein hebben en zij ontvangen materiaal en advies bij het organiseren van de inspiratiesessie.

Interventie beschikbaar in CGL database op niveau Goed Onderbouwd (erkenning)

Voor extra zichtbaarheid en soepele verwijzing naar het project, dient de interventie rookvrij schoolterrein beschikbaar te zijn in de database van Centrum Gezond Leven (CGL). Het erkenningsproces hiertoe is reeds gestart door het Longfonds. Als niveau Goed Onderbouwd wordt verleend, kunnen scholen die de interventie gebruiken eventueel in aanmerking komen voor financiële steun, afhankelijk van het doorzetten van het Gezonde School ondersteuningsaanbod.

Quickscan hoegezondisjouwsschool.nl

Op de website www.hoegezondisjouwsschool.nl kunnen scholen een Quickscan invullen die per thema en de vier pijlers aangeeft hoe ze ervoor staan en welke ambitie passend voor hen is. Op deze plek kunnen we scholen verwijzen naar rookvrije schoolterreinen en andersom kan vanuit het project naar de Quickscan worden verwezen om scholen hun inzet te laten verbreden naar andere Gezonde School activiteiten.

Los van deze direct op schoolleiders gerichte activiteiten communiceren we over het rookvrij schoolterrein via algemene kanalen die schoolleiders bereiken, zoals zoekmachines, regionale pers en vakbladen. We zorgen ervoor dat mensen die informatie zoeken, ons ook vinden.

Secundaire agenda setting en stimulans loopt via activiteiten gericht op andere doelgroepen dan de schoolleiders.

Ouders

Ouders vormen na de schoolleiding de belangrijkste route om het rookvrij schoolterrein te agenderen en stimuleren. Er is een vaste vertegenwoordiging van ouders in de Medezeggenschapsraad (MR) die praat met de schoolleiders over beleid. Landelijk treedt de Landelijke Ouderraad (LO) op namens ouders. Bestaand materiaal voor deze doelgroepen uit het project van het Longfonds gebruiken we om hen voor te lichten en te activeren. Initiatieven gericht op ouders, zoals Nix18 en rookvrij opgroeien (Trimbos) nemen verwijzingen op naar het rookvrij schoolterrein.

Schoolpersoneel

Het rookvrij schoolterrein kan op natuurlijke wijze via schoolpersoneel de school binnen komen in een aanbod van educatief materiaal over roken (en andere verslavende middelen). Ook opnemen van het onderwerp binnen leerplankader (vaste lesinhoud) van het thema roken kan stimulerend werken.

Leerlingen/studenten

Voor leerlingen/studenten zijn er mogelijkheden om het rookvrij schoolterrein te bepleiten aan de hand van een profielwerkstuk of spreekbeurten. Ook stopinterventies gericht op jongeren of in het

algemeen (Stoptober) kunnen hen activeren om het rookvrij schoolterrein te agenderen en te stimuleren.

PO en MBO

Voor het PO en zullen niet (exact) dezelfde strategieën worden gebruikt. In het geval van PO zijn de leerlingen bijvoorbeeld geen (of nauwelijks) doelgroep voor agendering. Voor het MBO, gezien het geschatte lage percentage huidige rookvrije schoolterreinen, is het belangrijk te beginnen met een selectie van laaghangend fruit. Starten met de scholen wiens terrein, thema en schoolleiders kansen bieden voor het project. Agenderen en stimuleren zal bij deze groep veel meer door persoonlijke gesprekken tot stand komen.

3.3 Ondersteunen en implementeren

Wanneer scholen besluiten het terrein rookvrij te maken zijn ze zelf sturend in de mate van ondersteuning die ze willen krijgen. De ondersteuningstypes zijn onder te verdelen in drie varianten:

- a. Zelfstandige invoering: geen ondersteuning, wel wordt het materiaal van het project gebruikt
- b. Persoonlijk advies: vraagstukken worden met extern advies opgelost en materiaal van het project wordt gebruikt
- c. Ondersteuning op maat: de school krijgt op locatie ondersteuning van de Gezonde School adviseur voor specifieke problemen, daarnaast is er persoonlijk advies bij vraagstukken en wordt het materiaal van het project gebruikt

De afgelopen twee jaar maakte in het project van het Longfonds ongeveer 10% van de scholen gebruik van ondersteuning en advies, 40% van alleen advies en 50% voerde het zelfstandig uit. In dit project zullen de percentages verschuiven naar meer advies en ondersteuning, vanwege de grotere uitdaging bij de achterlopende scholen.

A. Zelfstandige invoering (30%)

In de digitale omgeving zijn allerlei middelen vrij beschikbaar. Bijvoorbeeld een stappenplan en argumentenkaart om draagvlak te creëren. Er is zichtbaar welke scholen in hun buurt al een rookvrij schoolterrein hebben. Filmpjes van goede voorbeelden gaan in op de belangrijkste uitdagingen bij het succesvol rookvrij maken van het terrein. Deze materialen stellen de school in staat zelfstandig over te gaan tot invoering, ze kunnen zelf kiezen in welke mate ze gebruik maken van het materiaal. En als er toch behoefte is aan advies of ondersteuning kunnen ze via de projectsite deze aanvragen.

B. Persoonlijk advies (50%)

Wordt centraal in voorzien via de projectleider. Vragen over het bouwen aan draagvlak, een goede implementatiestrategie, juridische kaders en nog veel meer kunnen bij de projectorganisatie worden ingediend. Scholen krijgen binnen een week antwoord. De kennis die wordt overgedragen komt zoveel mogelijk uit de praktijk van scholen die hen zijn voorgedaan.

Ook decentraal, door het inzetten van de (geschoolde) Gezonde School adviseurs kan advies worden geboden, met name in combinatie met ondersteuning op maat.

C. Ondersteuning op maat (20%)

Scholen die specifieke uitdagingen hebben, vaak gekoppeld aan de lokale context, kunnen ondersteuning op maat krijgen. Veelal in de vorm van een Gezonde School adviseur die hen ondersteuning geeft. Bijvoorbeeld het organiseren van een ronde tafel gesprek met personeel om draagvlak te creëren, het geven van een presentatie aan ouders over het belang van een rookvrij schoolterrein of het gezamenlijk uitdenken van een goed handavingsplan.

Materialen

Er is een ruime hoeveelheid materialen beschikbaar vanuit zowel het Longfonds als de Gezonde School, die we voor het project inzetten. We sluiten aan bij dit materiaal en passen deze waar nodig aan, gericht op de nieuwe doelstelling, onderwijssectoren en doelgroepen. Zo is er bijvoorbeeld een argumentenoverzicht, maar is deze nog niet gevisualiseerd. De volgende matrix geeft een (niet uitputtend) beeld van beschikbare en te ontwikkelen materialen:

Pijler/Doelgroep	Schooldir.	Ouders	Leerlingen	Schoolpers.	Algemeen
Omgevingen	<u>Filmpjes,</u> <u>stappenplan,</u> <u>argumentenkaart</u> LF (als infographic) Beslisboom RVS	<u>Filmpjes,</u> <u>presentaties,</u> <u>website LF</u> <u>Materiaal</u> <u>Trimbos</u> <u>meeroken</u>	<u>Informatiebord</u> <u>(buiten)</u> Posters binnen	Leerplankader	(interactieve) poster Stoptober op school
Signaleren	<u>Enquête voor</u> <u>vaststellen</u> <u>rookprevalentie</u> en cognities op school	<u>Rookvrij</u> <u>opgroeien</u> (Trimbos)	Materiaal voor organiseren debat <u>Enquête</u> <u>rookgedrag op</u> <u>school</u>	Leerplankader	<u>Cijfers</u> <u>Testjeleefstijl</u> en <u>GGD</u> <u>Jeugd</u> <u>monitor</u>
Educatie	<u>Feiten en cijfers</u> <u>bestaand project</u>	<u>Feiten en</u> <u>cijfers</u> <u>bestaand</u>	<u>Spreekbeurtpakket</u> <u>DGSG (Trimbos)</u> <u>Zitdaterechtin?!</u>	Leerplankader	

		<u>project</u>	Nieuw educatiemateriaal die OA SBGL omvat		
Beleid	<u>Persoonlijk advies en ondersteuning op maat</u> Voorbeeld beleid over roken	Schoolbeleid dat ouders informeert als leerlingen roken	Stopinterventie voor jongeren	Stopinterventie voor personeel beschikbaar stellen	
Algemeen	<u>Landkaart RVS</u>	<u>Landkaart RVS</u>			

Op basis van o.a. het vooronderzoek wordt besloten welk extra materialen nodig zijn en welke wijzigingen in bestaand materiaal worden aangebracht.

PO en MBO

Dit geldt des te meer voor het PO en MBO, die niet VO materiaal één op één kunnen overnemen. Van al het bestaande materiaal wordt bekeken of het toepasselijk is binnen de andere onderwijssectoren en met welke wijzigingen deze wel bruikbaar voor hen zijn.

Verder zal, naar verwachting, in het MBO vaker behoefte zijn aan persoonlijk advies en ondersteuning op maat vanwege de oudere leerlingenpopulatie en de relatieve nieuwigheid van een rookvrij schoolterrein in deze onderwijssector.

3.4 Belonen en inspireren

Eén van de sterkste aanmoedigingen om rookvrij te worden voor een school is het voorbeeld van een andere school. Het is belangrijk de goede voorbeelden maximaal onder het voetlicht te brengen en de inspiratie die daarvan uitgaat in te zetten. De inspiratiesessies uit de agenderingstrategie zijn hier een goed voorbeeld van. Ook genereren we publiciteit in regionale en sociale media, wat gelijk ook een beloning is voor de scholen.

Beloningen werken als een prikkel om door te zetten. Een vaste beloning per school is budgettair niet haalbaar, wel regelen we korting op aanvullende producten voor scholen, zoals een informatiebord. Vanuit het project streven we ernaar ten minste 5 kortingsafspraken te realiseren voor scholen. Ten slotte kunnen we een aantal grotere beloningen beperkt beschikbaar stellen, bijvoorbeeld door middel van loting, die aantrekkelijk zijn en aanleiding zijn voor positieve publiciteit voor zowel de school als het project. Bijvoorbeeld een NIX18 feest of een mooie waterkraan voor op het plein.

Voor het MBO is inspiratie van groot belang omdat hier een beperkt aantal goede voorbeelden is. Het is belangrijk om deze scholen te bezoeken en omschrijven, zodat ze naar voorbeeld van het project Gezond Schoolplein, als icoonschool kunnen functioneren. Een voorbeeld van wat kan, dat op zo'n manier uitstraalt dat het andere scholen aantrekt ook veranderingen door te voeren. Het moet een onderdeel zijn van hoe MBO werkt aan beter onderwijs.

Vanuit de afgelopen twee jaar is met veel scholen contact geweest die inmiddels een rookvrij schoolterrein hebben. Deze scholen kunnen nog steeds bijdragen aan inspiratie, in samenwerking op inspiratiesessies, als bron van oplossing voor specifieke problemen en stem binnen hun onderwijssector. Er liggen ook kansen om deze scholen verder te doen kijken dan het rookvrij schoolterrein. In marketing termen, upsell, ze hebben het terrein rookvrij, maar hoe zit het met signaleren, educatie en beleid? Bij deze scholen en de scholen die we tegenkomen in het project gaan we actief de Gezonde Schoolaanpak onder de aandacht brengen, om hun inzet rondom gezondheid te doen verbreden.

3.5 Verbreden en verbinden

Als scholen omvattend aan de slag willen met gezond schoolbeleid en activiteiten is het belangrijk dat ze op elk van de vier pijlers van de Gezonde School methodiek aan de slag gaan. Ook is roken geen thema in isolatie, maar zijn ook alcohol, drugs (VO en MBO) en gehoorschade (MBO) leefstijl risico's waar interventies voor bestaan. Binnen het project is de aanpak erop gericht om zoveel mogelijk deze breedte weer te geven en doelgroepen te verwijzen naar materiaal dat zich richt op andere pijlers, onderwerpen binnen het thema of zelfs andere thema's .

Deze verbinding en verbreding dient terug te komen in zowel de uitingen als materialen van het project. De primaire focus is verbreding naar de andere pijlers, secundair de andere onderwerpen binnen het thema en het halen van het vignet en ten slotte op overige thema's en de Gezonde School aanpak in het algemeen. Er wordt hierbij optimaal aangesloten bij de inhoud van de themacertificaten van het vignet Gezonde School en de structuur en inhoud van de website Gezondeschool.nl

Verbinding met de andere pijlers

Het rookvrij schoolterrein bevindt zich in de kern op de pijler omgeving. Voor de andere drie pijlers verwijzen we binnen het project op strategische momenten en plekken naar materialen die hierop gericht zijn. Dit kunnen producten zijn die het project zelf ontwikkelt en uitzet, maar ook producten van externe partijen zijn, deze zijn opgenomen in de matrix onder paragraaf 3.3. De middelen en het benadrukken van de pijlers dient ertoe te leiden dat:

- Signaleren van roken is ingebed binnen het schoolbeleid; scholen bekend zijn met de rookprevalentie op hun school
- Educatie over roken wordt aangeboden binnen reguliere vakken of middels voorlichtingsprogramma's; ook schoolleiders, ouders en personeel bekend zijn met de feiten over roken
- Beleid dat roken benoemt, met het doel dit op school te ontmoedigen, bij voorkeur benoemd met doelstelling en middelen

Verbinding met alcohol, drugs en gehoorschade

Het verbinden met de andere onderwerpen binnen het thema biedt scholen de kans om in één stap meerdere verwante gezondheidsonderwerpen aan te pakken. Vanuit de Gezonde School zijn deze onderwerpen samen met roken ondergebracht in een themacertificaat. Binnen het project brengen we het vignet onder de aandacht en verwijzen we scholen naar interventies gericht op de andere onderwerpen. Via de Gezonde School wordt contact gelegd met de thema instituten die verantwoordelijk zijn voor het themacertificaat en afspraken gemaakt over het aanbrengen van onderlinge samenhang in communicatie en producten.

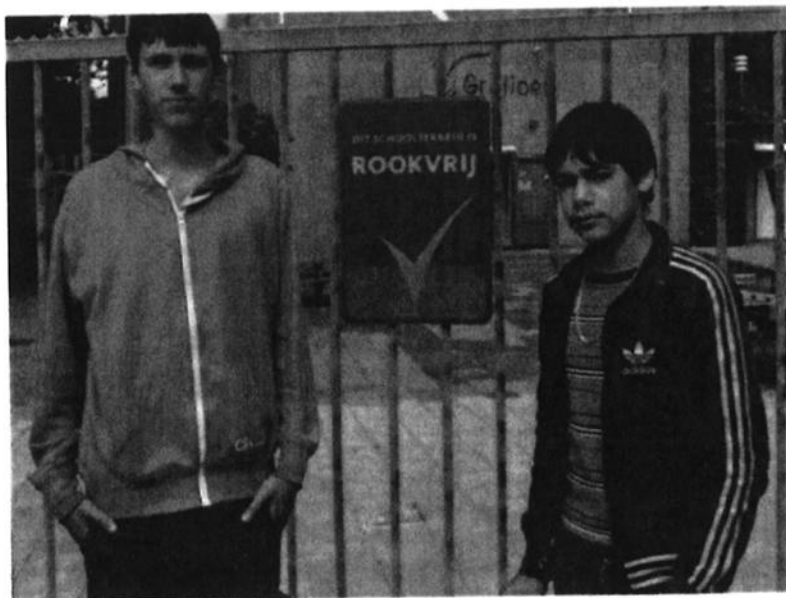
4 Communicatie

4.1 Uitgangspunten communicatie

Uitgangspunten van de communicatie zijn:

- Rookvrij schoolterreinen is het primaire doel, met de verbinding van activiteiten met de andere pijlers van de Gezonde School een expliciet onderdeel van de werkwijze. Er wordt naar de pijlers (en andere thema's) verwezen op logische momenten (in het begin, bij bepaalde implementatiestap, etc.)
- Bestaande interventie van het Longfonds, de Gezonde School en andere partijen behouden hun plek op hun sites en blijven herkenbaar als hun product
- De projectleider coördineert alle communicatiezaken en is eerste aanspreekpunt voor externen. Deze verbindt met de (te werven) regisseur GS waar nodig met andere partijen.
- Stroomlijning van alle berichtgeving richting scholen met sectorraden (niet overvoeren, goede timing)
- Een autoriteit geniet de voorkeur als afzender, bijvoorbeeld de VO-raad richting VO scholen
- de GS adviseur zijn een sleutelcontactpersoon bij één op één contact tussen scholen en het project
- Kernboodschap: maak u schoolterrein rookvrij, want zien roken doet roken
- We ontwikkelen een mediastrategie waarin we middelen selecteren die een hoog bereik hebben onder de doelgroep en communiceren zoveel mogelijk vanuit het perspectief van de doelgroep
- We gebruiken bestaande feiten, kennis en inspirerende voorbeelden om scholen te stimuleren; zowel de schadelijkheid van roken als de positieve boodschap van een rookvrije generatie staan hierbij centraal
- Waar mogelijk gebruik van kanalen van partners, sociale media, free publicity, beperkt gebruik van media inkoop

Een detailbeschrijving van de communicatiestrategie wordt opgenomen in een apart communicatieplan, die wordt geschreven na onderzoeksfase.

5 Organisatie

5.1 Betrokken partijen

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Heeft naar aanleiding van de motie het voortouw genomen om te komen tot een plan richting 100% rookvrij schoolterreinen. Stelt als financier middelen beschikbaar om dit project en het doel van de motie te verwezenlijken.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De Onderwijsagenda SBGL

Gedragen door de sectorraden: de PO-raad, VO-raad en MBO raad, bevordert de Onderwijsagenda SBGL gezond schoolbeleid in alle lagen van het onderwijs. O.a. het project Gezond Schoolplein is al een daadkrachtige aanzet tot meer rookvrije schoolterreinen; wat als thema ook terugkomt in themacertificaten voor alle onderwijsniveaus binnen de Gezonde School.

PO RAAD

VO RAAD

Het Longfonds

Het Longfonds zet zich actief in voor de preventie van roken om gezonde longen gezond te houden. Het Longfonds is drie jaar actief met het rookvrij maken van schoolterreinen en geldt derhalve als expertpartij. De materialen en cijfers van het Longfonds vormen het startpunt voor het uitbouwen en verbreden van het project.

RIVM / Centrum Gezond Leven (CGL)

Onder de vlag 'Gezonde School' werkt het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL) samen met diverse partners aan het versterken van gezondheidsbevordering in het primair-, voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Het CGL is binnen dit verband verantwoordelijk voor de website Gezondschool.nl en de Gezonde School-aanpak. Deze aanpak biedt onderwijsprofessionals praktische ondersteuning bij het werken aan een gezonde leefstijl van hun leerlingen en studenten op school.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Het Trimbos Instituut

Het Trimbos Instituut huist onder meer het Nationaal Expertisecentrum Tabaksontmoediging (NET) en is op diverse wijzen actief in de voorlichting over roken en tabaksontmoediging. Hun lesprogramma De Gezonde School en Genotmiddelen (DGSG) sluit goed aan bij het rookvrij schoolterrein.

Alliantie Nederland Rookvrij!

De Alliantie Nederland Rookvrij! wil een samenleving waarin niemand meer (over)lijdt aan de gevolgen van roken. Veel organisaties werken samen in de Alliantie om dit doel te bereiken, waaronder de sectorraden, het Longfonds en het Trimbos instituut.

5.2 Rolverdeling en overlegstructuur

De projectorganisatie kent een rolverdeling die de verantwoordelijkheden en activiteiten in grote lijnen schetst voor de volgende onderdelen:

Oprichtgever

De Onderwijsagenda SBGL is opdrachtgever van het project én bewaakt zodoende de algehele voortgang van het project in nauw overleg met de projectleider, die zij aanstuurt. Tevens doet zij de financiële administratie en verantwoording naar de financiers.

Projectleider

De projectleider is verantwoordelijk voor de dagelijkse voortgang en coördinatie van het project. Hij traint de Gezonde Schooladviseurs en ondersteunt hen waar nodig. Hij zorgt voor een overzichtelijke projectadministratie en regelt de afstemming van alle communicatie uitingen, als centraal aanspreekpunt van externen. Tevens voorziet hij in de centrale adviesfunctie naar scholen binnen het project.

Communicatie

Communicatie ondersteuning wordt geboden door adviseurs en medewerkers van deelnemende partijen, de projectleider coördineert hierin. Materialen worden zoveel mogelijk met de expertise van betrokken organisaties ontwikkeld.

Gezonde Schooladviseurs

De adviseurs staan centraal bij het agenderen van het rookvrij schoolterrein en de ondersteuning op maat voor scholen die hier behoefte aan hebben. Hun netwerk, training en aansturing (binnen dit project) komt vanuit de projectleider.

Financiers

De belangrijkste financiële ondersteuning komt van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Tevens worden middelen vanuit de Onderwijsagenda SBGL ingezet.

5.3 Relatie met andere projecten

Er zijn enkele aanverwante projecten en campagnes welke zich ook op het terrein van tabaksontmoediging (en jeugd) begeven:

NIX18

NIX18 is de campagne die de leeftijdsverhoging naar 18 jaar voor het kopen (wettelijk) en gebruiken (normatief) onder de 18 jaar van tabak promoot. De primaire doelgroep bestaat grotendeels uit VO en de jongere MBO scholieren en daarnaast de ouders en organisaties om deze jongeren heen. Zowel in thema, tabaksontmoediging, als doelgroep zijn er overeenkomsten en zal de samenwerking worden gezocht met NIX18.

Stoptober

Stoptober is de landelijke stoppen met roken maand, voor het eerst gehouden in oktober 2014 met groot succes. Stoptober biedt een natuurlijk moment waarop er veel aandacht is voor het thema roken. Er liggen kansen om personeel, leerlingen en ouders te prikkelen met Stoptober in combinatie met het rookvrij maken van het schoolterrein. Bijvoorbeeld een schoolterrein dat rookvrij gemaakt wordt en tegelijkertijd met leerlingen en personeel de uitdaging aangaat (minimaal) een maand te stoppen met roken.

6 Begroting, planning en verantwoording

6.1 Begroting

Rookvrij schoolterrein 2015	2015	2016	TOTAAL
Onderzoeken			
Monitor rookvrij schoolterrein PO, VO en MBO	€ 12.500,00	€ 12.500,00	€ 25.000,00
Subtotaal	€ 12.500,00	€ 12.500,00	€ 25.000,00
Agenderen en stimuleren			
Gezonde schooladviseurs	€ 21.926,85	€ 21.926,85	€ 43.853,70
Inspiratiesessies	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00
Communicatie	€ 6.000,00	€ 0,00	€ 6.000,00
Subtotaal	€ 32.926,85	€ 26.926,85	€ 59.853,70
Ondersteunen en implementeren			
Ondersteuning op maat GS adviseurs	€ 31.597,75	€ 31.597,75	€ 63.195,50
Materialen update	€ 10.000,00	€ 2.500,00	€ 12.500,00
Persoonlijk advies door PL	€ 15.844,67	€ 15.844,67	€ 31.689,34
Subtotaal	€ 57.442,42	€ 49.942,42	€ 107.384,84
Belonen en inspireren			
Incentive scholen	€ 4.200,00	€ 4.200,00	€ 8.400,00
Subtotaal	€ 4.200,00	€ 4.200,00	€ 8.400,00
Verbreiden en verbinden			
Aanpassen materialen en uitingen verwijzingen onderling	€ 2.400,00	€ 0,00	€ 2.400,00
Materialen passend bij de andere pijlers over roken	€ 15.000,00	€ 3.000,00	€ 18.000,00
Subtotaal	€ 17.400,00	€ 3.000,00	€ 20.400,00
Projectcoördinatie*			
Projectuitvoerder Longfonds	€ 43.966,00	€ 52.759,20	€ 96.725,20
Projectleider Onderwijsagenda SBGL	€ 3.880,00	€ 5.044,00	€ 8.924,00
Financiële administratie en uren Onderwijsagenda SBGL	€ 14.200,00	€ 18.460,00	€ 32.660,00
Accountant	€ 4.000,00	€ 6.000,00	€ 10.000,00
Subtotaal	€ 66.046,00	€ 82.263,20	€ 148.309,20
TOTAAL	€ 190.515,27	€ 178.832,47	€ 369.347,74

Een gedeelte van de agendering, ondersteuning en advisering wordt verwacht als reguliere activiteit van betrokken partijen en de Gezonde School Adviseurs, daarvoor zijn dus geen kosten opgenomen. Gedurende het project wordt vastgesteld of dit bijstelling nodig heeft.

6.2 Planning

Wanneer	Wie	Wat
1 maart 2015	Allen	Start project
Maart-mei 2015	PL + onderzoeksbureau	Opstellen en houden onderzoek PO en MBO: op basis van uitkomsten verfijnen doelstelling en aanpak
April-Mei	PL	Samenstellen netwerk GS adviseurs, opstellen uitvoeren training RVS
April-Juni	PL + communicatie	Doorlopen en aanpassen bestaande materialen, schets te ontwikkelen materialen (zo nodig PO en MBO) en schrijven communicatieplan
Vanaf mei 2015	GS adviseurs	Werving en agendering VO (PO/MBO)
Vanaf juni 2015	PL + GS adviseurs	Ondersteuning en implementatie VO (PO/MBO)
Juni – Augustus	PL	Organiseren en houden 1 ^e serie inspiratiesessies
Juli – September	PL + extern	Ontwikkeling nieuwe materialen
Vanaf september 2015	PL + communicatie	Inspireren d.m.v. goede voorbeelden en 2 ^e serie inspiratiesessies
Oktober - December	PL + onderzoeksbureau	Monitor VO 2015
Eind december 2015	PL	Halverwege rapportage, vaststellen optimalisaties
Doorlopend	PL + Onderwijsagenda + GSA	Communicatie over het project richting doelgroepen
Doorlopend	Allen	Verbinden RVS met Gezonde School

6.3 Verantwoording

Er wordt per kalenderjaar een financiële en inhoudelijke verantwoording opgeleverd, op basis van dezelfde richtlijnen die gelden voor de Onderwijsagenda SBGL. De verantwoording zal dus ook in samenwerking met het Mulier instituut en Alterra, welke de Onderwijsagenda SBGL, respectievelijk Gezonde Schoolpleinen monitoren, worden uitgevoerd.

Ministerie van OCW
 Mevrouw dr. M. Bussemaker
 Rijnstraat 50
 Postbus 16375
 2500 BJ Den Haag

1. m
 2. S
 3. DGHBE
 4. DG PV
 5. VO
 i.s.m.
 MBO
 en
 PO

Ministerie van OCW	
E-doc Nr.	
Datum Reg.	25 MAART 2015
Directie	VO
Tat. behandeling aan:	
☐ Advies aanpakdoening door bewindsperoon ☐ Advies aanpakdoening door lid MT-OCW ☐ Advies aanpakdoening op directieniveau ☐ Advies aanpakdoening op ministerieel niveau ☐ Advies aanpakdoening op ministerieel niveau	

Houttuinlaan 6
 3447 GM Woerden
 Postbus 2051
 3440 D8 Woerden

Woerden, 23 maart 2015

Ons kenmerk: JHA/240673/2015

Doorkiesnummer: 0348 - 75 35 96

Onderwerp: rookvrije schoolpleinen

T: [REDACTED]

F: 0348 - 75 35 01

E: [REDACTED]@mboraad.nl

www.mboraad.nl

Geachte mevrouw Bussemaker,

De Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl (SBGL) van de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad stelt een uitbreiding van de activiteiten voor. Samen met het Longfonds en het Trimbos instituut willen we scholen stimuleren om hun schoolterreinen rookvrij in te richten. Op het verzoek van het ministerie van VWS trekken we hier samen bij op. Bijgaand vindt u het plan van aanpak, waarin u leest hoe we meer rookvrije schoolterreinen willen realiseren.

Onderwijsagenda SBGL

Als sectorraden onderschrijven wij samen met u het belang van sport, bewegen en gezonde leefstijl in (en rondom) de school. In de Onderwijsagenda SBGL staan hiervoor de ambities, die we in de periode 2012-2016 willen realiseren, voor opgroeiende kinderen en jongeren in het basisonderwijs, voortgezet (speciaal) onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Wij stimuleren scholen om werk te maken van een 'gezonde leeromgeving' en daarbij nauw samen te werken met landelijke en regionale partners. Hier passen de rookvrije schoolterreinen uitstekend bij.

Samenwerking

De ondersteuning voor de rookvrije schoolterreinen vindt plaats in het kader en de structuur van de Gezonde School samen met het Centrum Gezond Leven binnen het RIVM. Voor het stimuleren van Gezonde Scholen is er een grotere kans van slagen als het Centrum Gezond Leven, de Onderwijsagenda SBGL, het Longfonds en Trimbos instituut de krachten bundelen en de afzonderlijke ambities met elkaar verbinden. Daar doen we de komende jaren gezamenlijk ons uiterste best voor.

Meer informatie

Als u nog vragen heeft over het plan van aanpak voor de rookvrije schoolterreinen neemt u contact op met [redacted] ([\[redacted\]@mbodiensten.nl](mailto:[redacted]@mbodiensten.nl) of [redacted] of [redacted] ([\[redacted\]@longfonds.nl](mailto:[redacted]@longfonds.nl) of [redacted])).

Met vriendelijke groet, mede namens de PO-Raad en VO-raad

drs. [redacted]
directe [redacted]

Bijlage:

- Plan van aanpak rookvrije schoolterreinen 2015-2016

Kopie:

- de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw drs. E.I. Schippers
- de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de heer drs. S. Dekker
- de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heer drs. M.J. van Rijn

Projectplan Rookvrije schoolterreinen

Rookvrije omgevingen in het PO, VO en MBO

Samenstellers

Inhoudsopgave

Inhoud

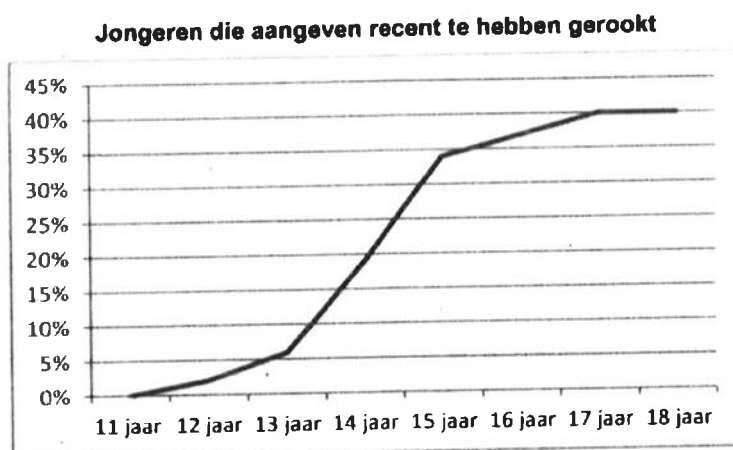
1	Inleiding	3
1.1	Roken en jeugd.....	3
1.2	Op school steek je niks op	4
1.3	De Gezonde School.....	4
1.4	Motie ██████████	6
2	Doelstelling en resultaten	7
2.1	Doelstellingen.....	7
2.2	Doelgroepen	7
3	Projectaanpak	9
3.1	Onderzoeken.....	9
3.2	Agenderen en stimuleren.....	10
3.3	Ondersteunen en implementeren	122
3.4	Belonen en inspireren	14
3.5	Verbreden en verbinden	15
4	Communicatie	17
4.1	Uitgangspunten van de communicatie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5	Organisatie	18
5.1	Betrokken partijen.....	18
5.2	Rolverdeling en overlegstructuur.....	19
5.3	Relatie met andere projecten	20
6	Begroting, planning en verantwoording	21
6.1	Begroting	21
6.2	Planning	22
6.3	Verantwoording.....	22

1 Inleiding

1.1 Roken en jeugd

Roken is de belangrijkste vermijdbare veroorzaker van ziekten en vroegtijdige sterfte in Nederland. Jaarlijks sterven er bijna 23.000 mensen aan de gevolgen van (mee)roken. Op dit moment rookt 23% van de Nederlandse bevolking.¹

De eerste jaren van de middelbare school zijn een hoogrisico periode voor het beginnen met roken: jongeren vertonen experimenteergedrag, zijn beïnvloedbaar en hun hersenen zijn zeer gevoelig voor de verslavende eigenschappen van nicotine². Hoe eerder een kind begint met roken hoe waarschijnlijker het is dat hij of zij verslaafd raakt³. Daarnaast correleert vroeg starten met veel roken en moeilijker kunnen stoppen op latere leeftijd⁴.

Er is bewezen dat een beperking van plekken waar gerookt mag worden positieve effecten heeft op de gezondheid, zoals bij de rookvrije werkplek⁵. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat het zien roken van anderen, kinderen aanzet om zelf te gaan roken⁶. De helft van toekomstige rokers rookt zijn eerst sigaret op het schoolterrein⁷.

Een rookvrij schoolterrein versterkt de sociale norm van rookvrije publieke ruimtes. Als kinderen hun ouders, leraren of vrienden zien roken in publieke ruimtes, wordt dit gedrag gezien als acceptabel en zijn ze eerder geneigd dit gedrag te kopiëren. Een rookvrije omgeving helpt kinderen weerbaar te maken tegen het beginnen met roken.

¹ TNS NIPO i.o.v. STIVORO: 'Continu Onderzoek Rookgewoonten' (1979-2012).

² Kota, D., Robinson, S.E., Imad, D.M., 2009. Enhanced nicotine reward in adulthood after exposure to nicotine during early adolescence in mice. *Biochem Pharmacol.* 78, 873-879.

³ Behrendt, S., Wittchen, H.U., Hofer, M., Lieb, R., Beesdo, K., 2009. Transitions from first substance use to substance use disorders in adolescence: is early onset associated with a rapid escalation? *Drug Alcohol Depend.* 99, 68-78.

⁴ Chen, J., Millar, W.J., 1998. Age of smoking initiation: implications for quitting. *Health Rep.* 9, 39-46.

⁵ Nagelhout, G.E., Levy, D.T., Blackman, K., Currie, L., Clancy, L., & Willemsen, M.C. (2012). The effect of tobacco control policies on smoking prevalence and smoking-attributable deaths. *Addiction*, 107, 407-416.

⁶ Harakeh, Z., & Vollebbergh, W.A.M. (in press). The impact of active and passive peer influence on young adult smoking: An experimental study. *Drug and Alcohol Dependence*. Published online (2011).

⁷ TNS NIPO i.o.v. STIVORO: 'Continu Onderzoek Rookgewoonten' (1979-2010).

1.2 Op school steek je niks op

Het Longfonds heeft in 2012 het project rookvrije schoolterreinen gelanceerd, om schoolterreinen in het voortgezet onderwijs rookvrij te maken. De campagne 'Op school steek je niks op' gericht op schooldirecties/bestuurders gebruikt ervaringen van voorlopers om anderen scholen te stimuleren en ondersteunen om hun voorbeeld te volgen.

Aan het begin van het project had 26% van alle scholen in het voortgezet onderwijs een rookvrij schoolterrein, in 2013 was dat gestegen tot 34% en in 2014 had 48% van alle schoollocaties in het voortgezet onderwijs een rookvrij schoolterrein.

1.3 De Gezonde School

De afgelopen jaren is er binnen het RIVM/Centrum Gezond Leven (CGL) hard gewerkt aan het bundelen van alle initiatieven van de verschillende partners die bezig zijn Gezonde Scholen te promoten. Van hieruit is zijn onder andere de website www.gezondeschool.nl, de vignetten Gezonde School en de handleidingen Gezonde School voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) ontwikkeld. Eén van de speerpunten binnen het CGL is de samenwerking versterken tussen de verschillende partners zoals; de thema instituten, de gezondheidsfondsen, GGD GHOR en diverse private partijen.

Van 2012-2014 is dit versterkt met de #Jeugdimpuls, hierbinnen is samen met de Onderwijsagenda Sport Beweging en Gezonde Leefstijl (OA SBGL) het ondersteuningsaanbod voor scholen die Gezonde School willen worden ontwikkeld.

De Gezonde School aanpak is gebaseerd op vier pijlers van gezondheidsbevordering, gebruik makend van het thema roken, kunnen deze als volgt worden weergegeven:

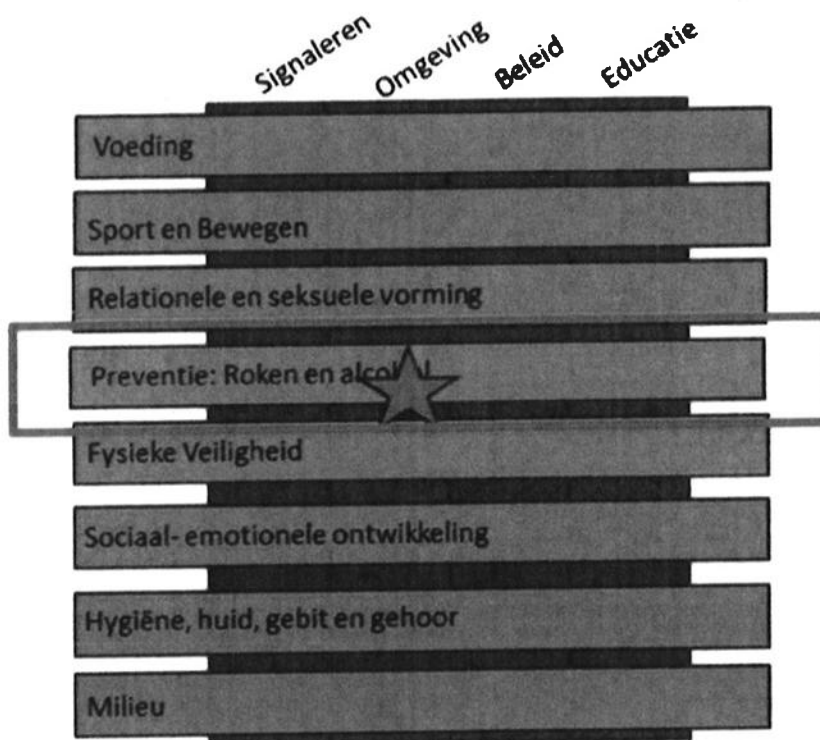
- **Signaleren**, bijvoorbeeld studenten en medewerkers die roken signaleren, weten wie betrokken is.
- **(Gezondheids)Educatie**, bijvoorbeeld lessen binnen het vakgebied Biologie (vo) of Vitaal Burgerschap (mbo) met aandacht voor het onderwerp roken en het omgaan met groepsdruk.
- **(School)Omgeving**, bijvoorbeeld het inrichten van rookvrije schoolterreinen.
- **(School)Beleid**, vastleggen en budgetteren van doelen, bijvoorbeeld regelgeving over roken als onderdeel van het instellingsbeleid

Per onderwijssector zijn er een aantal gezondheidsthema's waar scholen mee aan de slag kunnen. Voor het vo zijn dit bijvoorbeeld:

- voeding
- bewegen en sport
- roken, alcohol en drugspreventie
- welbevinden en sociale veiligheid
- relaties en seksualiteit
- fysieke veiligheid
- binnenmilieu

Het onderwerp roken valt in het po onder het gezondheidsthema 'roken en alcohol' en in het mbo onder thema 'roken, alcohol, drugs en gehoorschade'. De Gezonde School aanpak is erop gericht dat scholen, bij de thema's waar ze actief mee zijn, op het gebied van alle vier de pijlers stappen zetten. Het gezonde school model van pijlers en gezondheidsthema's kan als volgt worden weergegeven:

In 2012 is de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl opgesteld door de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad. Het doel van de Onderwijsagenda SBGL is het stimuleren van scholen om beleid te maken dat het aanbod van sport, bewegen en gezonde leefstijl in en rondom school doet toenemen. Dit vertaalt zich o.a. in het uitreiken van ten minste 850 vignetten Gezonde School en het ontwikkelen van de leerlijn Gezonde Leefstijl. Verder zijn er diverse subdoelen gesteld per onderwijssector.

Via de test www.hoegezondisjouwschool.nl kunnen scholen voor diverse gezondheidsthema's in kaart brengen wat ze al doen op dit vlak en waar hun ambities liggen. Ondersteuning kunnen scholen aanvragen o.a. in de vorm van:

- gratis advies-op-maat van een Gezonde School-adviseur over gezondheidsactiviteiten en passende maatregelen voor de school.
- een bijdrage in de kosten of extra hulp bij het uitvoeren van Gezonde School-activiteiten.
- een vergoeding van taakuren van eigen medewerkers voor het maken of uitvoeren van Gezonde School-beleid.

Inmiddels zijn voor alle onderwijssectoren vignetten ontwikkeld en al 235 vignetten uitgereikt. Tevens is een project Gezond Schoolplein gelanceerd, waarbij 70 geselecteerde scholen een gezond schoolplein realiseren. Eén van de criteria van een Gezond Schoolplein is dat de schoolterreinen geheel rookvrij zijn.

1.4 Motie [REDACTED]

Op 25 juni 2014 heeft [REDACTED] (ChristenUnie) een motie ingediend waarin de regering wordt verzocht 'zich ervoor in te spannen dat alle scholen en schoolpleinen 100% rookvrij worden'. De motie is aangenomen door de Tweede Kamer.

De motie heeft aanleiding gegeven tot een bundeling van krachten van het Longfonds, haar partners uit de Alliantie Nederland Rookvrij en de sectorraden en andere organisaties die vanuit de Onderwijsagenda SBGL werken aan de Gezonde School. Met financiële steun en de verbindende kracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gaan deze partijen de inspanning uit de motie leveren op weg naar 100% rookvrije scholen en schoolpleinen.

2 Doelstelling en resultaten

2.1 Doelstellingen

De definitie van een rookvrij schoolterrein voor dit project is: een schoolterrein waar in het geheel niet gerookt mag worden. Dat betekent dat de omgeving rookvrij is voor alle leerlingen, personeel en bezoekers, zonder een aparte rookzone of andere uitzonderingen.

Veel scholen hebben meerdere locaties en daardoor meerdere schoolterreinen. Wanneer er gesproken wordt over scholen in dit plan wordt bedoeld: een schoollocatie en al het bijbehorende schoolterrein. In januari 2015 was de situatie m.b.t. de onderwijssectoren en rookvrije schoolterreinen als volgt:

	PO	VO	MBO
Aantal scholen	7163	656	69
Aantal schoollocaties	7551	1414	±700
Percentage rookvrij	67%	48%	1%
Toelichting percentage	Gemeten in 2008	Gemeten in 2014	Schatting

Als ook het aantal rookvrije schoolterreinen in het PO en MBO beter in kaart zijn gebracht, wordt op basis daarvan de doelstelling gesteld dat eind 2016:

- PO; 90% van de schoolterreinen is rookvrij; dan wel een stijging van 10% van het aantal schoolterreinen dat rookvrij is (hoogste totaalpercentage geniet voorrang)
- VO; 75% van de schoolterreinen is rookvrij; (een stijging van 382 locaties)
- MBO; 5% van de schoolterreinen in het MBO rookvrij is, dan wel een stijging van 25% van het aantal schoolterreinen dat rookvrij is (hoogste totaalpercentage geniet voorrang); daarnaast geldt het tussendoel 25% van de schoollocaties hebben aandacht voor het rookvrije schoolterrein en perken de ruimte waar gerookt mag worden op het terrein in.
- >90% van alle scholen in het PO, VO en MBO zijn bekend met het project rookvrij schoolterrein

Bij het behalen van deze doelstellingen wordt uitgegaan van een gedeeltelijk kosteloze inzet door betrokken partijen en Gezonde School Adviseurs. In 2015 wordt gekeken of dit inderdaad het geval is en de doelstellingen gehandhaafd kunnen worden.

De stip op de horizon is: 100% middelenvrije scholen, in het PO, VO en MBO.

2.2 Doelgroepen

De doelgroepen van dit project zijn:

Schoolleiders

Schoolleiders (bestuur en directie) spelen een sleutelrol bij de keuze voor een rookvrij schoolterrein. De ervaring van voorgaande projecten leert dat steun van deze doelgroep en hun inzet voor draagvlak bij andere doelgroepen een voorwaarde is voor succes.

Schoolpersoneel

Het betreft hierbij zowel onderwijzend als niet onderwijzend personeel. Zij zijn een voorbeeldfunctie voor leerlingen en dienen het rookvrij schoolterrein mede te implementeren. Weerstanden overkomen bij (rokend) schoolpersoneel is een belangrijke stap richting het rookvrij schoolterrein.

Leerlingen/studenten

Het rookvrij schoolterrein heeft als einddoel dat leerlingen/studenten hun houding en gedrag ten opzichte van roken veranderen. Het signaleren van hun gedrag, aanbieden van ondersteunend (les)materiaal en vooral ook het creëren van draagvlak voor een rookvrij schoolterrein zijn hiervoor nodig.

Ouders

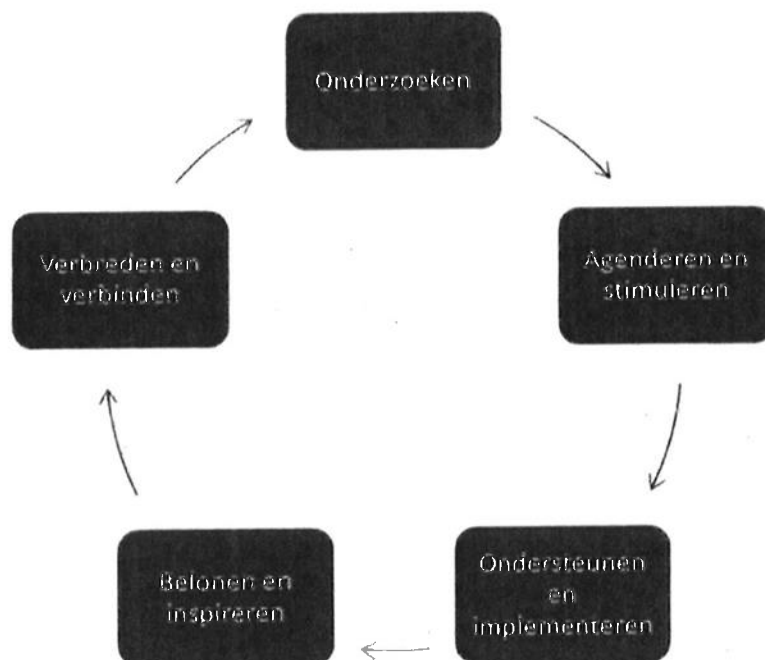
Ouders vormen een belangrijke aandeelhouder in het maken van schoolbeleid. Ze kunnen een actieve rol spelen bij het agenderen van het rookvrij schoolterrein en er dient draagvlak bij hen te worden gecreëerd voor de invoering hiervan.

3 Projectaanpak

De aanpak van het project kent vijf onderdelen, namelijk:

- Het **onderzoeken** van houding en gedrag van scholen t.o.v. het rookvrij schoolterrein
- Het thema rookvrij **agenderen** en scholen **stimuleren** het terrein rookvrij te maken
- Scholen **ondersteunen** bij het **implementeren** van het rookvrij schoolterrein
- Scholen **belonen** voor succes en dit gebruiken om andere scholen te **Inspireren**
- De inzet voor een rookvrij schoolterrein **verbreden** en **verbinden** met de Gezonde School

3.1 Onderzoeken

Binnen het VO is gedetailleerd in kaart gebracht welke scholen een rookvrij schoolterrein hebben ingevoerd, waarom ze dit wel of niet hebben gedaan en wat ze nodig hadden om de stap (makkelijker) te zetten. Dit heeft het mogelijk gemaakt een gerichte strategie te ontwikkelen die met beperkt budget en tijd een significante groei in het aantal rookvrije schoolterreinen heeft gerealiseerd.

Om binnen het PO en MBO eenzelfde effectiviteit aan de dag leggen is onderzoek nodig. Het gaat dan om een kortlopende enquëtering, onder schoolleiders of bevoegd personeel, die inzicht geeft in:

- Het percentage rookvrije schoolterreinen
- De motivatie bij de schoolleiding om het schoolterrein wel of niet rookvrij te maken
- De behoefte wat betreft ondersteuning en materiaal

Op basis van de eerste uitkomst bepalen we de scope van het project voor deze onderwijssectoren en wijzen we kansrijke segmenten aan voor agendering en stimulering. De tweede uitkomst stuurt, samen met de derde uitkomst, de keuze voor materialen, communicatiekanalen en kernboodschappen. We doen ook kleinschalig kwalitatief onderzoek onder de vier doelgroepen en toetsen prototypes van ontwikkelde producten en uitingen vooraf.

Binnen het VO is het laaghangend fruit voor het project geplukt. Scholen die nog geen rookvrij schoolterrein hebben ingevoerd, ervaren meer drempels of hebben andere prioriteiten. Extra inzicht, verkregen door samenwerking met lopende onderzoek vanuit de Academische Werkplaats (uitgevoerd door het Tranzo Instituut), in deze moeilijker te bereiken en te beïnvloeden groep stelt ons in staat het succes door te zetten.

Tevens kunnen we gegevens uit Test je leefstijl en de GGD Jeugd monitor naast de informatie over rookvrije schoolterreinen leggen om kruisverbanden te leggen tussen rookgedrag en beleid op scholen.

3.2 Agenderen en stimuleren

Voor het agenderen van het thema rookvrij en stimuleren van scholen om mee te doen aan het project zijn de schoolleiders de primaire doelgroep. Secundaire routes voor het agenderen en stimuleren via ouders, personeel en leerlingen dienen altijd de schoolleiders te overtuigen.

Agenda setting en stimulans voor het rookvrij schoolterrein rechtstreeks bij schoolleiders bewerkstelligen we door in elk geval vijf activiteiten te ondernemen.

Communicatie via de kanalen van de sectorraden

Het bepleiten van het rookvrij schoolterrein dient te gebeuren via diverse kanalen geformuleerd in een communicatieplan. De belangrijkste communicatielijn is die van een contactpersoon met autoriteit richting de doelgroep. De sectorraden zijn zo'n contact voor scholen en hun uitingen over het rookvrij schoolterrein of aandacht voor goede voorbeelden in het land zullen extra effect sorteren. Ook de Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS) en het bijbehorende netwerk zijn een belangrijk kanaal voor dit project.

Gesprekken met de Gezonde School adviseur

Op dit moment zijn er een groot aantal Gezonde Schooladviseurs (GSA) actief die scholen bezoeken om scholen te ondersteunen in het (uit)voeren van Gezonde School activiteiten en beleid. Bijna alle 28 GGD-en hebben lokaal één of meerdere GSA actief, aangevuld met vier landelijke GSA vanuit de Onderwijsagenda SBGL. Binnen dit project zullen zij een sleutelrol vervullen in zowel het agenderen en stimuleren van rookvrije schoolterreinen als de ondersteuning bij de implementatie hiervan. Wat betreft de agendering zetten we vooral in op de regio's waar het percentage rookvrije schoolterreinen achterblijft. Daar voeren de adviseurs gedurende het project ten minste 300 gesprekken om een school te stimuleren het terrein rookvrij te maken. Om de adviseur hierin te ondersteunen worden zij vooraf apart getraind en ontvangen ze materiaal om de gesprekken vorm te geven.

Inspiratiesessies met voorlopers

Door op geselecteerde bijeenkomsten het onderwerp rookvrij schoolterrein in te laten brengen door

voorlopers en hen ervaringen te laten delen, verlagen we drempels bij achterlopende scholen om hen na te volgen. Het onderwerp heeft niet genoeg gewicht voor aparte bijeenkomsten, maar bedden we in op bijeenkomsten rondom gezondheid en vaste (regionale) overlegstructuren tussen scholen. De inspirators werven we uit scholen die reeds langere tijd een rookvrij schoolterrein hebben en zij ontvangen materiaal en advies bij het organiseren van de inspiratiesessie.

Interventie beschikbaar in CGL database op niveau Goed Onderbouwd (erkenning)

Voor extra zichtbaarheid en soepele verwijzing naar het project, dient de interventie rookvrij schoolterrein beschikbaar te zijn in de database van Centrum Gezond Leven (CGL). Het erkenningsproces hiertoe is reeds gestart door het Longfonds. Als niveau Goed Onderbouwd wordt verleend, kunnen scholen die de interventie gebruiken eventueel in aanmerking komen voor financiële steun, afhankelijk van het doorzetten van het Gezonde School ondersteuningsaanbod.

Quickscan hoegezondisjouschool.nl

Op de website www.hoegezondisjouschool.nl kunnen scholen een Quickscan invullen die per thema en de vier pijlers aangeeft hoe ze ervoor staan en welke ambitie passend voor hen is. Op deze plek kunnen we scholen verwijzen naar rookvrije schoolterreinen en andersom kan vanuit het project naar de Quickscan worden verwezen om scholen hun inzet te laten verbreden naar andere Gezonde School activiteiten.

Los van deze direct op schoolleiders gerichte activiteiten communiceren we over het rookvrij schoolterrein via algemene kanalen die schoolleiders bereiken, zoals zoekmachines, regionale pers en vakbladen. We zorgen ervoor dat mensen die informatie zoeken, ons ook vinden.

Secundaire agenda setting en stimulans loopt via activiteiten gericht op andere doelgroepen dan de schoolleiders.

Ouders

Ouders vormen na de schoolleiding de belangrijkste route om het rookvrij schoolterrein te agenderen en stimuleren. Er is een vaste vertegenwoordiging van ouders in de Medezeggenschapsraad (MR) die praat met de schoolleiders over beleid. Landelijk treedt de Landelijke Ouderraad (LO) op namens ouders. Bestaand materiaal voor deze doelgroepen uit het project van het Longfonds gebruiken we om hen voor te lichten en te activeren. Initiatieven gericht op ouders, zoals Nix18 en rookvrij opgroeien (Trimbos) nemen verwijzingen op naar het rookvrij schoolterrein.

Schoolpersoneel

Het rookvrij schoolterrein kan op natuurlijke wijze via schoolpersoneel de school binnen komen in een aanbod van educatief materiaal over roken (en andere verslavende middelen). Ook opnemen van het onderwerp binnen leerplankader (vaste lesinhoud) van het thema roken kan stimulerend werken.

Leerlingen/studenten

Voor leerlingen/studenten zijn er mogelijkheden om het rookvrij schoolterrein te bepleiten aan de hand van een profielwerkstuk of spreekbeurten. Ook stopinterventies gericht op jongeren of in het

algemeen (Stoptober) kunnen hen activeren om het rookvrij schoolterrein te agenderen en te stimuleren.

PO en MBO

Voor het PO en zullen niet (exact) dezelfde strategieën worden gebruikt. In het geval van PO zijn de leerlingen bijvoorbeeld geen (of nauwelijks) doelgroep voor agendering. Voor het MBO, gezien het geschatte lage percentage huidige rookvrije schoolterreinen, is het belangrijk te beginnen met een selectie van laaghangend fruit. Starten met de scholen wiens terrein, thema en schoolleiders kansen bieden voor het project. Agenderen en stimuleren zal bij deze groep veel meer door persoonlijke gesprekken tot stand komen.

3.3 Ondersteunen en implementeren

Wanneer scholen besluiten het terrein rookvrij te maken zijn ze zelf sturend in de mate van ondersteuning die ze willen krijgen. De ondersteuningstypes zijn onder te verdelen in drie varianten:

- a. Zelfstandige invoering: geen ondersteuning, wel wordt het materiaal van het project gebruikt
- b. Persoonlijk advies: vraagstukken worden met extern advies opgelost en materiaal van het project wordt gebruikt
- c. Ondersteuning op maat: de school krijgt op locatie ondersteuning van de Gezonde School adviseur voor specifieke problemen, daarnaast is er persoonlijk advies bij vraagstukken en wordt het materiaal van het project gebruikt

De afgelopen twee jaar maakte in het project van het Longfonds ongeveer 10% van de scholen gebruik van ondersteuning en advies, 40% van alleen advies en 50% voerde het zelfstandig uit. In dit project zullen de percentages verschuiven naar meer advies en ondersteuning, vanwege de grotere uitdaging bij de achterlopende scholen.

A. Zelfstandige invoering (30%)

In de digitale omgeving zijn allerlei middelen vrij beschikbaar. Bijvoorbeeld een stappenplan en argumentenkaart om draagvlak te creëren. Er is zichtbaar welke scholen in hun buurt al een rookvrij schoolterrein hebben. Filmpjes van goede voorbeelden gaan in op de belangrijkste uitdagingen bij het succesvol rookvrij maken van het terrein. Deze materialen stellen de school in staat zelfstandig over te gaan tot invoering, ze kunnen zelf kiezen in welke mate ze gebruik maken van het materiaal. En als er toch behoefte is aan advies of ondersteuning kunnen ze via de projectsite deze aanvragen.

B. Persoonlijk advies (50%)

Wordt centraal in voorzien via de projectleider. Vragen over het bouwen aan draagvlak, een goede implementatiestrategie, juridische kaders en nog veel meer kunnen bij de projectorganisatie worden ingediend. Scholen krijgen binnen een week antwoord. De kennis die wordt overgedragen komt zoveel mogelijk uit de praktijk van scholen die hen zijn voorgegaan.

Ook decentraal, door het inzetten van de (geschoolde) Gezonde School adviseurs kan advies worden geboden, met name in combinatie met ondersteuning op maat.

C. Ondersteuning op maat (20%)

Scholen die specifieke uitdagingen hebben, vaak gekoppeld aan de lokale context, kunnen ondersteuning op maat krijgen. Veelal in de vorm van een Gezonde School adviseur die hen ondersteuning geeft. Bijvoorbeeld het organiseren van een ronde tafel gesprek met personeel om draagvlak te creëren, het geven van een presentatie aan ouders over het belang van een rookvrij schoolterrein of het gezamenlijk uitdenken van een goed handavingsplan.

Materialen

Er is een ruime hoeveelheid materialen beschikbaar vanuit zowel het Longfonds als de Gezonde School, die we voor het project inzetten. We sluiten aan bij dit materiaal en passen deze waar nodig aan, gericht op de nieuwe doelstelling, onderwijssectoren en doelgroepen. Zo is er bijvoorbeeld een argumentenoverzicht, maar is deze nog niet gevisualiseerd. De volgende matrix geeft een (niet uitputtend) beeld van beschikbare en te ontwikkelen materialen:

Pijler/Doelgroep	Schooldir.	Ouders	Leerlingen	Schoolpers.	Algemeen
Omgevingen	<u>Filmpjes</u> , <u>stappenplan</u> , <u>argumentenkaart</u> LF (als infographic) Beslisboom RVS	<u>Filmpjes</u> , <u>presentaties</u> , <u>website LF</u> <u>Materiaal</u> <u>Trimbos</u> <u>meeroken</u>	<u>Informatiebord</u> <u>(buiten)</u> Posters binnen	Leerplankader	(interactieve) poster Stoptober op school
Signaleren	<u>Enquête voor</u> <u>vaststellen</u> <u>rookprevalentie</u> en cognities op school	<u>Rookvrij</u> <u>opgroeien</u> (Trimbos)	Materiaal voor organiseren debat <u>Enquête</u> <u>rookgedrag op</u> <u>school</u>	Leerplankader	<u>Cijfers</u> <u>Testjeleefstijl</u> <u>en GGD</u> <u>Jeugd</u> <u>monitor</u>
Educatie	<u>Feiten en cijfers</u> <u>bestaand project</u>	<u>Feiten en</u> <u>cijfers</u> <u>bestaand</u>	<u>Spreekbeurtpakket</u> <u>DGSG (Trimbos)</u> <u>Zitdaterechtn?!</u>	Leerplankader	

		<u>project</u>	Nieuw educatiemateriaal die OA SBGL omvat		
Beleid	<u>Persoonlijk advies en ondersteuning op maat</u> Voorbeeld beleid over roken	Schoolbeleid dat ouders informeert als leerlingen roken	Stopinterventie voor jongeren	Stopinterventie voor personeel beschikbaar stellen	
Algemeen	<u>Landkaart RVS</u>	<u>Landkaart RVS</u>			

Op basis van o.a. het vooronderzoek wordt besloten welk extra materialen nodig zijn en welke wijzigingen in bestaand materiaal worden aangebracht.

PO en MBO

Dit geldt des te meer voor het PO en MBO, die niet VO materiaal één op één kunnen overnemen. Van al het bestaande materiaal wordt bekeken of het toepasselijk is binnen de andere onderwijssectoren en met welke wijzigingen deze wel bruikbaar voor hen zijn.

Verder zal, naar verwachting, in het MBO vaker behoefte zijn aan persoonlijk advies en ondersteuning op maat vanwege de oudere leerlingpopulatie en de relatieve nieuwigheid van een rookvrij schoolterrein in deze onderwijssector.

3.4 Belonen en inspireren

Eén van de sterkste aanmoedigingen om rookvrij te worden voor een school is het voorbeeld van een andere school. Het is belangrijk de goede voorbeelden maximaal onder het voetlicht te brengen en de inspiratie die daarvan uitgaat in te zetten. De inspiratiesessies uit de agenderingstrategie zijn hier een goed voorbeeld van. Ook genereren we publiciteit in regionale en sociale media, wat gelijk ook een beloning is voor de scholen.

Beloningen werken als een prikkel om door te zetten. Een vaste beloning per school is budgettair niet haalbaar, wel regelen we korting op aanvullende producten voor scholen, zoals een informatiebord. Vanuit het project streven we ernaar ten minste 5 kortingsafspraken te realiseren voor scholen. Ten slotte kunnen we een aantal grotere beloningen beperkt beschikbaar stellen, bijvoorbeeld door middel van loting, die aantrekkelijk zijn en aanleiding zijn voor positieve publiciteit voor zowel de school als het project. Bijvoorbeeld een NIX18 feest of een mooie waterkraan voor op het plein.

Voor het MBO is inspiratie van groot belang omdat hier een beperkt aantal goede voorbeelden is. Het is belangrijk om deze scholen te bezoeken en omschrijven, zodat ze naar voorbeeld van het project Gezond Schoolplein, als icoonschool kunnen functioneren. Een voorbeeld van wat kan, dat op zo'n manier uitstraalt dat het andere scholen aantrekt ook veranderingen door te voeren. Het moet een onderdeel zijn van hoe MBO werkt aan beter onderwijs.

Vanuit de afgelopen twee jaar is met veel scholen contact geweest die inmiddels een rookvrij schoolterrein hebben. Deze scholen kunnen nog steeds bijdragen aan inspiratie, in samenwerking op inspiratiesessies, als bron van oplossing voor specifieke problemen en stem binnen hun onderwijssector. Er liggen ook kansen om deze scholen verder te doen kijken dan het rookvrij schoolterrein. In marketing termen, upsell, ze hebben het terrein rookvrij, maar hoe zit het met signaleren, educatie en beleid? Bij deze scholen en de scholen die we tegenkomen in het project gaan we actief de Gezonde Schoolaanpak onder de aandacht brengen, om hun inzet rondom gezondheid te doen verbreden.

3.5 Verbreden en verbinden

Als scholen omvattend aan de slag willen met gezond schoolbeleid en activiteiten is het belangrijk dat ze op elk van de vier pijlers van de Gezonde School methodiek aan de slag gaan. Ook is roken geen thema in isolatie, maar zijn ook alcohol, drugs (VO en MBO) en gehoorschade (MBO) leefstijl risico's waar interventies voor bestaan. Binnen het project is de aanpak erop gericht om zoveel mogelijk deze breedte weer te geven en doelgroepen te verwijzen naar materiaal dat zich richt op andere pijlers, onderwerpen binnen het thema of zelfs andere thema's .

Deze verbinding en verbreding dient terug te komen in zowel de uitingen als materialen van het project. De primaire focus is verbreding naar de andere pijlers, secundair de andere onderwerpen binnen het thema en het halen van het vignet en ten slotte op overige thema's en de Gezonde School aanpak in het algemeen. Er wordt hierbij optimaal aangesloten bij de inhoud van de themacertificaten van het vignet Gezonde School en de structuur en inhoud van de website Gezondeschool.nl

Verbinding met de andere pijlers

Het rookvrij schoolterrein bevindt zich in de kern op de pijler omgeving. Voor de andere drie pijlers verwijzen we binnen het project op strategische momenten en plekken naar materialen die hierop gericht zijn. Dit kunnen producten zijn die het project zelf ontwikkelt en uitzet, maar ook producten van externe partijen zijn, deze zijn opgenomen in de matrix onder paragraaf 3.3. De middelen en het benadrukken van de pijlers dient ertoe te leiden dat:

- Signaleren van roken is ingebed binnen het schoolbeleid; scholen bekend zijn met de rookprevalentie op hun school
- Educatie over roken wordt aangeboden binnen reguliere vakken of middels voorlichtingsprogramma's; ook schoolleiders, ouders en personeel bekend zijn met de feiten over roken
- Beleid dat roken benoemt, met het doel dit op school te ontmoedigen, bij voorkeur benoemd met doelstelling en middelen

Verbinding met alcohol, drugs en gehoorschade

Het verbinden met de andere onderwerpen binnen het thema biedt scholen de kans om in één stap meerdere verwante gezondheidsonderwerpen aan te pakken. Vanuit de Gezonde School zijn deze onderwerpen samen met roken ondergebracht in een themacertificaat. Binnen het project brengen we het vignet onder de aandacht en verwijzen we scholen naar interventies gericht op de andere onderwerpen. Via de Gezonde School wordt contact gelegd met de thema instituten die verantwoordelijk zijn voor het themacertificaat en afspraken gemaakt over het aanbrengen van onderlinge samenhang in communicatie en producten.

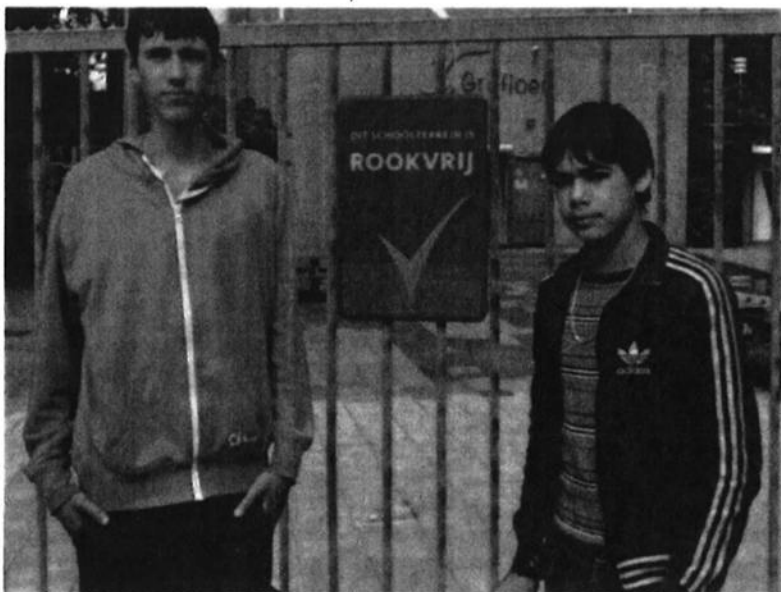
4 Communicatie

4.1 Uitgangspunten communicatie

Uitgangspunten van de communicatie zijn:

- Rookvrij schoolterreinen is het primaire doel, met de verbinding van activiteiten met de andere pijlers van de Gezonde School een expliciet onderdeel van de werkwijze. Er wordt naar de pijlers (en andere thema's) verwezen op logische momenten (in het begin, bij bepaalde implementatiestap, etc.)
- Bestaande interventie van het Longfonds, de Gezonde School en andere partijen behouden hun plek op hun sites en blijven herkenbaar als hun product
- De projectleider coördineert alle communicatiezaken en is eerste aanspreekpunt voor externen. Deze verbindt met de (te werven) regisseur GS waar nodig met andere partijen.
- Stroomlijning van alle berichtgeving richting scholen met sectorraden (niet overvoeren, goede timing)
- Een autoriteit geniet de voorkeur als afzender, bijvoorbeeld de VO-raad richting VO scholen
- de GS adviseur zijn een sleutelcontactpersoon bij één op één contact tussen scholen en het project
- Kernboodschap: maak u schoolterrein rookvrij, want zien roken doet roken
- We ontwikkelen een mediastrategie waarin we middelen selecteren die een hoog bereik hebben onder de doelgroep en communiceren zoveel mogelijk vanuit het perspectief van de doelgroep
- We gebruiken bestaande feiten, kennis en inspirerende voorbeelden om scholen te stimuleren; zowel de schadelijkheid van roken als de positieve boodschap van een rookvrije generatie staan hierbij centraal
- Waar mogelijk gebruik van kanalen van partners, sociale media, free publicity, beperkt gebruik van media inkoop

Een detailbeschrijving van de communicatiestrategie wordt opgenomen in een apart communicatieplan, die wordt geschreven na onderzoeksfase.

5 Organisatie

5.1 Betrokken partijen

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Heeft naar aanleiding van de motie het voortouw genomen om te komen tot een plan richting 100% rookvrij schoolterreinen. Stelt als financier middelen beschikbaar om dit project en het doel van de motie te verwezenlijken.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De Onderwijsagenda SBGL

GEDRAGEN DOOR DE SECTORRADEN: DE PO-RAAD, VO-RAAD EN MBO RAAD, BEVordert de Onderwijsagenda SBGL gezond schoolbeleid in alle lagen van het onderwijs. O.a. het project Gezond Schoolplein is al een daadkrachtige aanzet tot meer rookvrije schoolterreinen; wat als thema ook terugkomt in themacertificaten voor alle onderwijsniveaus binnen de Gezonde School.

Het Longfonds

Het Longfonds zet zich actief in voor de preventie van roken om gezonde longen gezond te houden. Het Longfonds is drie jaar actief met het rookvrij maken van schoolterreinen en geldt derhalve als expertpartij. De materialen en cijfers van het Longfonds vormen het startpunt voor het uitbouwen en verbreden van het project.

RIVM / Centrum Gezond Leven (CGL)

Onder de vlag 'Gezonde School' werkt het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL) samen met diverse partners aan het versterken van gezondheidsbevordering in het primair-, voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Het CGL is binnen dit verband verantwoordelijk voor de website Gezondschool.nl en de Gezonde School-aanpak. Deze aanpak biedt onderwijsprofessionals praktische ondersteuning bij het werken aan een gezonde leefstijl van hun leerlingen en studenten op school.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Het Trimbos Instituut

Het Trimbos Instituut huist onder meer het Nationaal Expertisecentrum Tabaksontmoediging (NET) en is op diverse wijzen actief in de voorlichting over roken en tabaksontmoediging. Hun lesprogramma De Gezonde School en Genotmiddelen (DGSG) sluit goed aan bij het rookvrij schoolterrein.

Alliantie Nederland Rookvrij!

De Alliantie Nederland Rookvrij! wil een samenleving waarin niemand meer (over)lijdt aan de gevolgen van roken. Veel organisaties werken samen in de Alliantie om dit doel te bereiken, waaronder de sectorraden, het Longfonds en het Trimbos instituut.

5.2 Rolverdeling en overlegstructuur

De projectorganisatie kent een rolverdeling die de verantwoordelijkheden en activiteiten in grote lijnen schetst voor de volgende onderdelen:

Opdrachtgever

De Onderwijsagenda SBGL is opdrachtgever van het project en bewaakt zodoende de algehele voortgang van het project in nauw overleg met de projectleider, die zij aanstuurt. Tevens doet zij de financiële administratie en verantwoording naar de financiers.

Projectleider

De projectleider is verantwoordelijk voor de dagelijkse voortgang en coördinatie van het project. Hij traint de Gezonde Schooladviseurs en ondersteunt hen waar nodig. Hij zorgt voor een overzichtelijke projectadministratie en regelt de afstemming van alle communicatie uitingen, als centraal aanspreekpunt van externen. Tevens voorziet hij in de centrale adviesfunctie naar scholen binnen het project.

Communicatie

Communicatie ondersteuning wordt geboden door adviseurs en medewerkers van deelnemende partijen, de projectleider coördineert hierin. Materialen worden zoveel mogelijk met de expertise van betrokken organisaties ontwikkeld.

Gezonde Schooladviseurs

De adviseurs staan centraal bij het agenderen van het rookvrij schoolterrein en de ondersteuning op maat voor scholen die hier behoefte aan hebben. Hun netwerk, training en aansturing (binnen dit project) komt vanuit de projectleider.

Financiers

De belangrijkste financiële ondersteuning komt van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Tevens worden middelen vanuit de Onderwijsagenda SBGL ingezet.

5.3 Relatie met andere projecten

Er zijn enkele aanverwante projecten en campagnes welke zich ook op het terrein van tabaksontmoediging (en jeugd) begeven:

NIX18

NIX18 is de campagne die de leeftijdsverhoging naar 18 jaar voor het kopen (wettelijk) en gebruiken (normatief) onder de 18 jaar van tabak promoot. De primaire doelgroep bestaat grotendeels uit VO en de jongere MBO scholieren en daarnaast de ouders en organisaties om deze jongeren heen. Zowel in thema, tabaksontmoediging, als doelgroep zijn er overeenkomsten en zal de samenwerking worden gezocht met NIX18.

Stoptober

Stoptober is de landelijke stoppen met roken maand, voor het eerst gehouden in oktober 2014 met groot succes. Stoptober biedt een natuurlijk moment waarop er veel aandacht is voor het thema roken. Er liggen kansen om personeel, leerlingen en ouders te prikkelen met Stoptober in combinatie met het rookvrij maken van het schoolterrein. Bijvoorbeeld een schoolterrein dat rookvrij gemaakt wordt en tegelijkertijd met leerlingen en personeel de uitdaging aangaat (minimaal) een maand te stoppen met roken.

6 Begroting, planning en verantwoording

6.1 Begroting

Rookvrij schoolterrein 2015	2015	2016	TOTAAL
Onderzoeken			
Monitor rookvrij schoolterrein PO, VO en MBO	€ 12.500,00	€ 12.500,00	€ 25.000,00
Subtotaal	€ 12.500,00	€ 12.500,00	€ 25.000,00
Agenderen en stimuleren			
Gezonde schooladviseurs	€ 21.926,85	€ 21.926,85	€ 43.853,70
Inspiratiesessies	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00
Communicatie	€ 6.000,00	€ 0,00	€ 6.000,00
Subtotaal	€ 32.926,85	€ 26.926,85	€ 59.853,70
Ondersteunen en implementeren			
Ondersteuning op maat GS adviseurs	€ 31.597,75	€ 31.597,75	€ 63.195,50
Materialen update	€ 10.000,00	€ 2.500,00	€ 12.500,00
Persoonlijk advies door PL	€ 15.844,67	€ 15.844,67	€ 31.689,34
Subtotaal	€ 57.442,42	€ 49.942,42	€ 107.384,84
Belonen en inspireren			
Incentive scholen	€ 4.200,00	€ 4.200,00	€ 8.400,00
Subtotaal	€ 4.200,00	€ 4.200,00	€ 8.400,00
Verbreiden en verbinden			
Aanpassen materialen en uitingen verwijzingen onderling	€ 2.400,00	€ 0,00	€ 2.400,00
Materialen passend bij de andere pijlers over roken	€ 15.000,00	€ 3.000,00	€ 18.000,00
Subtotaal	€ 17.400,00	€ 3.000,00	€ 20.400,00
Projectcoördinatie*			
Projectuitvoerder Longfonds	€ 43.966,00	€ 52.759,20	€ 96.725,20
Projectleider Onderwijsagenda SBGL	€ 3.880,00	€ 5.044,00	€ 8.924,00
Financiële administratie en uren Onderwijsagenda SBGL	€ 14.200,00	€ 18.460,00	€ 32.660,00
Accountant	€ 4.000,00	€ 6.000,00	€ 10.000,00
Subtotaal	€ 66.046,00	€ 82.263,20	€ 148.309,20
TOTAAL	€ 190.515,27	€ 178.832,47	€ 369.347,74

Een gedeelte van de agendering, ondersteuning en advisering wordt verwacht als reguliere activiteit van betrokken partijen en de Gezonde School Adviseurs, daarvoor zijn dus geen kosten opgenomen. Gedurende het project wordt vastgesteld of dit bijstelling nodig heeft.

6.2 Planning

Wanneer	Wie	Wat
1 maart 2015	Allen	Start project
Maart-mei 2015	PL + onderzoeksbureau	Opstellen en houden onderzoek PO en MBO: op basis van uitkomsten verfijnen doelstelling en aanpak
April-Mei	PL	Samenstellen netwerk GS adviseurs, opstellen uitvoeren training RVS
April-Juni	PL + communicatie	Doorlopen en aanpassen bestaande materialen, schets te ontwikkelen materialen (zo nodig PO en MBO) en schrijven communicatieplan
Vanaf mei 2015	GS adviseurs	Werving en agendering VO (PO/MBO)
Vanaf juni 2015	PL + GS adviseurs	Ondersteuning en implementatie VO (PO/MBO)
Juni – Augustus	PL	Organiseren en houden 1 ^e serie inspiratiesessies
Juli – September	PL + extern	Ontwikkeling nieuwe materialen
Vanaf september 2015	PL + communicatie	Inspireren d.m.v. goede voorbeelden en 2 ^e serie inspiratiesessies
Oktober - December	PL + onderzoeksbureau	Monitor VO 2015
Eind december 2015	PL	Halverwege rapportage, vaststellen optimalisaties
Doorlopend	PL + Onderwijsagenda + GSA	Communicatie over het project richting doelgroepen
Doorlopend	Allen	Verbinden RVS met Gezonde School

6.3 Verantwoording

Er wordt per kalenderjaar een financiële en inhoudelijke verantwoording opgeleverd, op basis van dezelfde richtlijnen die gelden voor de Onderwijsagenda SBGL. De verantwoording zal dus ook in samenwerking met het Mulier instituut en Alterra, welke de Onderwijsagenda SBGL, respectievelijk Gezonde Schoolpleinen monitoren, worden uitgevoerd.

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

21

MBO Diensten
De heer [REDACTED]
Postbus 20151
3440 DB WOERDEN

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20

Doorkiesnummer
079-323 [REDACTED]

Bereikbaar op werkdagen
Van 09:00 - 17:00

Onze referentie
OND/ODB-2015/15015 U

Uw brief van
23 maart 2015

Uw referentie
JHA/240673/2015

Bijlagen

Datum **07 JULI 2015**
Betreft wijziging verlening subsidie Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl/Rookvrije schoolterreinen; **verpl.nrs. 61500-103235, 61500-103236, 61500-107761, 61500-107782**

Geachte heer [REDACTED],

Voor het project Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl is aan u subsidie verleend. Het verleende bedrag is met onderstaande beschikkingen tot stand gekomen:

Beschikking	Datum	Bedrag	Verplichting-nummer(s)
OND/ODB-12/75466U	21 november 2012	€ 4.000.000,00	61500-103235 61500-103236
OND/ODB-13/31882 U	2 september 2013	€ 2.000.000,00	61500-107761
OND/ODB-14/28799 U	15 oktober 2014	€ 1.000.000,00	61500-107761
OND/ODB-2013/44951 U	17 december 2014	€ 6.000.000,00	61500-107782

In totaal is voor het project Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl een bedrag van € 13.000.000,00 aan u verleend.

Met uw brief van 23 maart 2015, met kenmerk JHA/240673/2015, hebt u mij verzocht om wijziging van de subsidie.

Met deze brief informeer ik u over mijn besluit.

U vraagt om:
het verleende subsidiebedrag op te hogen met € 362.358,80, nader te verdelen in € 187.019,76 voor 2015 en € 175.339,04 voor 2016.

Besluit

Ik ga akkoord met uw verzoek. Hiermee wijzig ik de volgende punten van mijn beschikking: ik verhoog de subsidie met € 362.358,80.

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

U ontvangt het voorschot van € 187.019,76 voor 2015 in de maanden:

- juli € 100.000,00;
- november € 87.019,76.

U ontvangt het voorschot van € 175.339,04 voor 2016 per kwartaal in de maanden:

- januari € 40.000,00;
- april € 40.000,00;
- juli € 40.000,00;
- oktober € 55.339,04.

De voorschotten worden aan u overgemaakt op rekeningnummer [REDACTED] onder vermelding van verplichtingnummer 61500-107761.

De verleende subsidie bedraagt in totaal € 13.362.358,80.

Voor de grondslag van deze beschikking en de toepasselijke regelgeving verwijs ik naar mijn beschikking van 21 november 2012, met kenmerk OND/ODB-12/75466 U.

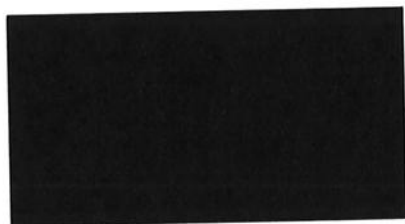
Voor het overige blijven de voorwaarden en verplichtingen in mijn oorspronkelijke beschikking van kracht. U hoeft naar aanleiding hiervan geen nieuwe of aanvullende stukken in te dienen.

Heeft u vragen?

Voor vragen over deze beschikking kunt u contact opnemen met het Informatiecentrum onderwijs via telefoonnummer: 079 - 323 [REDACTED] of e-mailen naar [REDACTED]@duo.nl.

Met vriendelijke groet,

Overeenkomstig het door de directeur Voortgezet Onderwijs,
namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
genomen besluit,
clustermanager OND/ODB,

Europaweg 2
2711 AH Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.duo.nl

Onze referentie
OND/ODB-2015/15015 U

Uw brief van

Uw referentie

CFI

Agentschap van het
Ministerie van Onderwijs
Cultuur en Wetenschap

Verplichtingeninformatie

blad 1

Na invulling zenden aan CFI
Bestanden dienen te worden gemaaid.
u dient tevens mee te zenden:
. de originele aanvraag

Voor iedere verplichting een apart
formulier invullen.

In te vullen door de velddirectie

1 Gegevens velddirectie

Registratienummer

E-VERPLICHTING **FACTUUR** **REGELING**

Bestemd voor unit

CFI/BGS CFI/BPO CFI/BVH CFI/BVO

Naam velddirectie

VO

Org.-
eenheid **61500**

Beleids-
eenheid **03.71.01.01**

Naam opsteller

Afdeling **VO/F**

Datum **20-apr-15**

Paraaf

Tekeningbevoegde

Afdeling **VO/BMR**

Datum **21/4**

Paraaf

Financiële afdeling
Naam directeur of
plv. directeur financiële
afdeling

Datum **18/5**

Paraaf

Datum

Paraaf

2 Opmerkingen

Onderwerp

Rookvrije schoolterreinen

Onderwerp op basis van
regeling

Juridische grondslag

Datum verzending
naar CFI

Ga verder met invullen op blad 2,3 en 4

In te vullen door CFI

3 Registratie CFI

Datum ingekomen
brief

Kenmerk
verplichtingsbrief

Onderwerp
ingekomen brief

BGS BPO BVH BVO

Verplichting/wijziging in GEFIS

Ingevoerd door

Datum

Paraaf

Goedgekeurd door

Datum

Paraaf

verplichtingnummer

Opmerkingen
/bijzonderheden

Budgetcontrole

Bewakingsregel

Nee Ja

Zo, ja korte omschrijving

Datum

Ruimte bestemd voor registratiestempel AZA/ADM

Ruimte bestemd voor eventuele 2^e registratiestempel

In te vullen door de velddirectie

4 Invoer verplichtingen in GEFIS

a Naam begunstigde MBO diensten

b Soort verplichting Aan te gane verplichting Wijziging op aangegane verplichting

Verplichtingsnummer 61500-107761

Datum wijziging _____

Reden wijziging _____

Bij een wijziging behoeven alleen de gegevens die gewijzigd zijn te worden ingevuld.

Budgetnaam _____

c Budgetcode 03.71.01.01

d Type crediteur GEFIS (B) Bevoegd gezag (G) Onderwijsinstelling (O) Ondersteunende Instelling (S)

Relatienummer 37331

e Type verplichting Standaard

f Datum aanvang bekostiging 01-01-2015 Datum einde bekostiging 31 december 2016

g Kostenplaats 61500

h Soort betaling Voorschot Bestemmingsbedrag

i Omschrijving verplichting Rookvrije schoolpleinen

j Kasgevolgen

Kostensoort	Bedrag verplichting	Kasgevolgen (kasritme)				
		2015	2016	20	20	20
1000**	369.347,74	190.515,27	178832,47			
2000**	0,00					
Totaal bedrag verplichting	369.347,74					

k Betaaltermijnen Automatische betaaltermijnen

Niet-automatische betaaltermijnen

Omschrijving reden

Datum eerste betaling mei 2015 Aantal betaaltermijnen per jaar 2 in 2015 en 4 in 2016

Datum laatste betaling oktober 2016 Volgnummer betaalfrequentie _____

In te vullen door de velddirectie

5 Specificatie betaalritme
 Indien uit de bij vraag 41 niet is af te leiden hoe de betaaldata en/of de te betalen bedragen over de betaalperiode zijn verdeeld, dan dient u deze Specificatie in te vullen.

Maand	Dag	Jaar				
		2015	2016	20	20	20
Januari		0,00	40.000,00			
Februari						
Maart						
April			40.000,00			
Mai		100.000,00				
Juni						
Juli			40.000,00			
Augustus						
September						
Oktober			58.832,47			
November		90.515,27				
December						
Totaal		€ 190.515,27	€ 178.832,47	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00

Van: [redacted]

Verzonden: vrijdag 13 november 2015 11:38

Aan: [redacted]

Onderwerp: FW: 20151101 Begroting Ondersteuningsaanbod 2016.xlsx

Ha collega's,

Zie begroting ondersteuningsronde 2016.

Gr. [redacted]

[redacted]
beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Directie Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: [redacted]
E-mail: [redacted]@minocw.nl

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@mboraad.nl]

Verzonden: dinsdag 10 november 2015 16:18

Aan: [redacted]

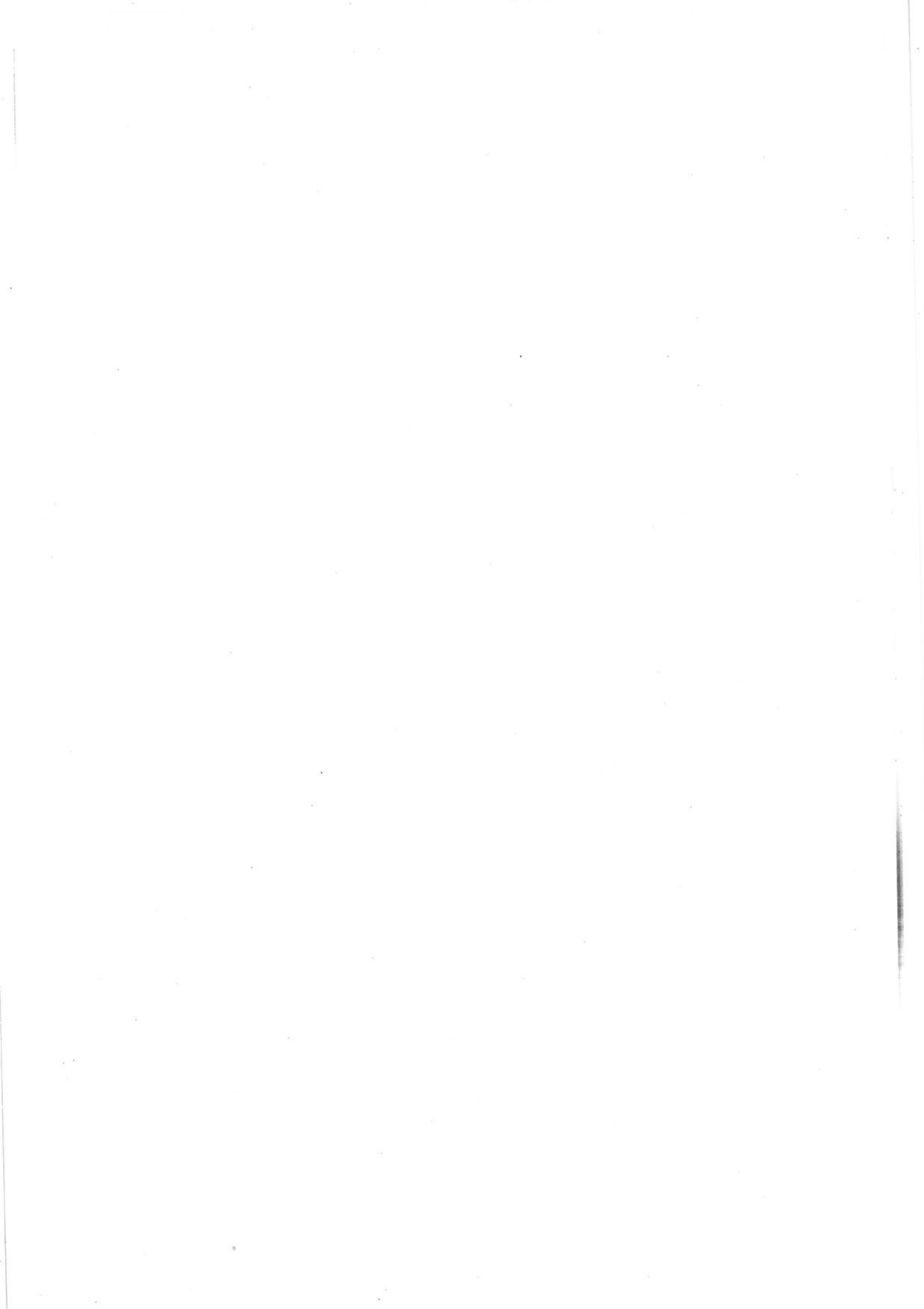
Onderwerp: 20151101 Begroting Ondersteuningsaanbod 2016.xlsx

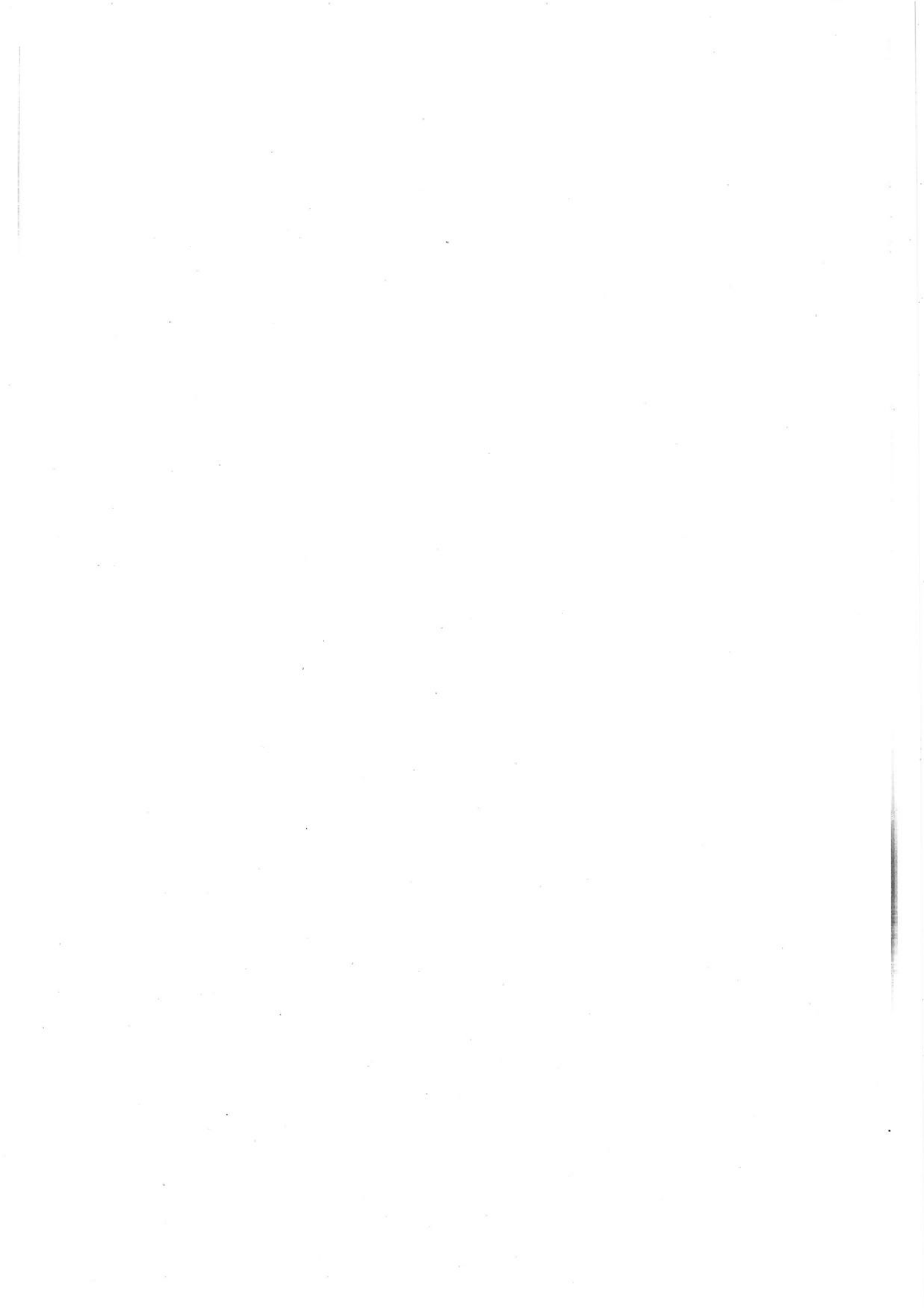
Hallo [redacted]

Bijgevoegd de begroting zoals zal worden toegevoegd bij de formele aanvraag van de Ondersteuningsronde 2016.
Kan je hiermee nu intern verder?

Groeten [redacted].

Dit bericht (inclusief eventuele bijlagen) kan vertrouwelijk zijn en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

MBOD

Benodigde werkplekken:

	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	totaal
	-	-	-	-	-	-

Kosten werkplekken: (in tarief opnemen)

€	-	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---	---

Accountantskosten

€	-	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---	---

MBOR/MBOD

Representatiekosten

jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	totaal
€	€	€	€	€	€

Accountantskosten

€	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---

Automatiseringskosten

€	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---

Kantoorbenodigdheden

€	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---

Telefoonkosten

€	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---

Porti, verzendkosten, etc.

€	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---

Contributies en abonnementen

€	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---

Diverse verzekeringen

€	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---

Onderhoud en kleine aanschaf

€	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---

Drukwerk

€	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---

Overige algemene kosten

€	€	€	€	€	€
---	---	---	---	---	---

Overige kosten

Naam dienstverlener/leverancier
Toekennen subsidie aan scholen

Omschrijving levering	bedrag	aantallen scholen 2016	jaar 1 (2016)	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	totaal
PO: inzet advies op-maat	€ 800	90	€ 72.000					€ 72.000,00
PO: inzet eigen medewerker	€ 2.000	90	€ 180.000					€ 180.000,00
VO: inzet advies op-maat	€ 800	54	€ 43.200					€ 43.200,00
VO: inzet eigen medewerker	€ 2.000	54	€ 108.000					€ 108.000,00
MBO: inzet advies op-maat	€ 800	35	€ 28.000					€ 28.000,00
MBO: eigen medewerker	€ 2.000	35	€ 70.000					€ 70.000,00
			€ 501.200		€ 0	€	€	€ 501.200,00

Afhankelijk van de proportionaliteit van de aanvragen kan hier enige verschuiving in optreden. De hier geschatte verdeling is gemaakt op basis van de aanvragen in de 2012 en 2013 ronde.

Subsidies

naam	jaar 1 (2016)	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	totaal
1 Ministerie van OCW	€ 500.000,00					500.000,00
2	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
3	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
8	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
9	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
10	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
11	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
12	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
13	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
14	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
15	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
16	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
17	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
18	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
19	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
20	€ 500.000,00	€ -	€ -	€ -	€ -	500.000,00

Overige bronnen van financiering

jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	totaal
€	€	€	€	€	€
-	-	-	-	-	-
€	€	€	€	€	€
-	-	-	-	-	-
€	€	€	€	€	€
-	-	-	-	-	-
€	€	€	€	€	€

mulier Instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

**Monitor Onderwijsagenda Sport,
Bewegen en een Gezonde Leefstijl
2015**

Monitor Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl 2015

Voortgangsrapportage 2015

In opdracht van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl

© Mulier Instituut
Utrecht, december 2015

Mulier Instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

*Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
+31 (0)30 721 02 20 | www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl | [@mulierinstituut](https://www.instagram.com/mulierinstituut)*

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	7
1.1	Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl	7
1.2	Opzet en doel van deze monitor	8
1.3	Terugblik op 2013 en 2014	8
1.4	Leeswijzer	10
2.	Activiteiten vanuit de Onderwijsagenda SBGL	11
2.1	Projectorganisatie Onderwijsagenda SBGL	11
2.2	Landelijke samenwerking en afstemming	12
2.3	Lokale samenwerking en afstemming	15
2.4	Vergroten draagvlak Gezonde School in het onderwijs	16
3.	Ontwikkeling Gezonde School-beleid op scholen	19
3.1	Ondersteuning bij ontwikkeling Gezonde School-beleid	19
3.2	Stand van zaken vignetten Gezonde School	23
4.	Schoolomgeving	29
4.1	Gezonde Schoolpleinen	29
4.2	Rookvrije Schoolterreinen	30
5.	Proces op schoolniveau	33
5.1	Wensen en prioriteiten van scholen	33
5.2	Ervaringen van Gezonde School-adviseurs	35
6.	Samenvatting en conclusies	39
6.1	Belangrijkste bevindingen	39
6.2	Conclusies: voortgang in het licht van sectoroverstijgende doelstellingen	41
	Literatuur	43
	Bijlage I Stuurgroep Gezonde School	45
	Bijlage II Statement Gezonde School #2032	47

1. Inleiding

1.1 Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl

De Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) is een project dat is uitgevoerd in samenwerking tussen de drie onderwijsraden (PO-Raad, VO-raad en MBO Raad). De onderwijsraden stimuleren schoolbesturen en directies om werk te maken van een gezonde leeromgeving voor leerlingen en studenten. De Onderwijsagenda SBGL is opgesteld op verzoek van de ministeries van VWS en OCW en draagt bij aan het stimuleren van Gezonde School¹. Het programma heeft een looptijd van 2012 tot en met 2016.

De Onderwijsagenda SBGL streeft naar een bundeling van partijen met initiatieven op het gebied van bewegen en een gezonde leefstijl voor kinderen en jongeren. Belangrijke organisaties waarmee sinds de start wordt samengewerkt in het stimuleren van een gezonde leeromgeving zijn het Centrum Gezond Leven (CGL) van het RIVM en de GGD GHOR Nederland. Gedurende de looptijd zijn twee nieuwe projecten aan de Onderwijsagenda SBGL verbonden, namelijk het project Gezonde Schoolpleinen (in samenwerking met IVN, Jantje Beton en het RIVM/CGL) en het project Rookvrije Schoolpleinen (in samenwerking met het Longfonds, Trimbos Instituut en het RIVM/CGL). Met aanpalende landelijke organisaties en/of programma's waar gezondheid wordt bevorderd, zoals Jongeren Op Gezond Gewicht, het Nationaal Programma Preventie: Alles is Gezondheid en 'Gezond in..', is onderling goed overleg over samenwerking op dit thema.

Sectoroverstijgende doelstellingen

De hoofddoelstelling van de de Onderwijsagenda SBGL is het bereiken van een substantiële uitbreiding van het aantal (po-, vo-, en mbo-)scholen in Nederland dat een gericht Gezonde School-beleid heeft. De Onderwijsagenda SBGL kende ook specifieke ambities per sector (po, vo en mbo), gericht op verbetering van de kwaliteit van het onderwijsaanbod voor bewegen en sport en op een toename van het aantal leerlingen dat daarvan gebruikmaakt. Deze focus op de inzet voor sport en bewegen per sector is inmiddels losgelaten vanwege de bredere insteek van Gezonde School met meerdere gezondheidsthema's.

De Onderwijsagenda SBGL stimuleert het zichtbaar maken van Gezonde School-beleid via certificering met het vignet Gezonde School. Op verschillende gezondheidsthema's kunnen scholen een certificaat aanvragen. Wanneer deze aanvraag wordt goedgekeurd, ontvangen zij het vignet Gezonde School.² De ambitie van de onderwijsraden is om eind 2016 850 Gezonde School-vignetten te hebben uitgereikt. Daarnaast ziet de Onderwijsagenda SBGL het als zijn taak een samenhangend landelijk beleid te stimuleren voor initiatieven gericht op sport, bewegen en een gezonde leefstijl in het onderwijs. Uiteindelijk moet hiermee gezond gedrag van leerlingen worden bevorderd en hun leerprestaties verbeterd. Bij het project Gezonde Schoolpleinen³, is het streven om in 2016 minimaal 70 Gezonde

¹ Zie voor meer informatie www.gezondeschool.nl

² Meer informatie over de gezondheidsthema's in het primair onderwijs zie: <https://www.gezondeschool.nl/primair-onderwijs/werken-aan-gezondheidsthema's>.

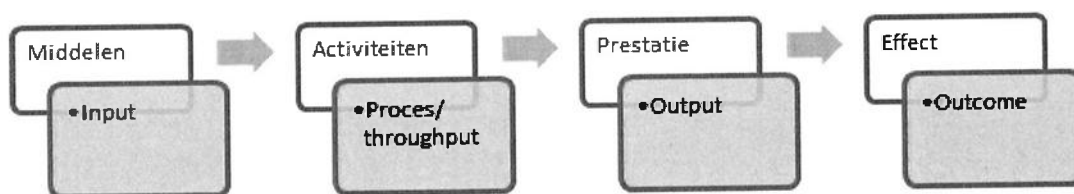
³ Zie <http://www.gezondeschool.nl/advies-en-ondersteuning/gezonde-schoolpleinen/>.

Schoolpleinen met een regionale voorbeeldfunctie te realiseren. Het project Rookvrije Schoolpleinen⁴ streeft naar een toename van het aantal volledig rookvrije schoolterreinen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

1.2 Opzet en doel van deze monitor

De voortgang van het programma van de Onderwijsagenda SBGL wordt gemonitord door het Mulier Instituut. Het voorliggende rapport is de derde jaarlijkse voortgangsrapportage. De monitoring richt zich op het verzamelen van gegevens over de voortgang van het programma in termen van input, activiteiten/proces, output en outcome, zie figuur 1.1.⁵

Figuur 1.1 Schematische weergave van het onderzoeksmodel

De monitor Onderwijsagenda SBGL geeft op hoofdlijnen zicht op de resultaten van binnen de Onderwijsagenda SBGL verrichte werkzaamheden.⁶ Door intensieve samenwerking met andere programma's en projecten zijn behaalde resultaten zeker niet alleen aan de Onderwijsagenda SBGL toe te schrijven. De resultaten van het programma worden mogelijk versterkt door de samenhang met en inspanningen door andere programma's en organisaties die naar gezond gedrag van leerlingen streven. De Onderwijsagenda SBGL is gericht op beleidsvorming en uitvoering van dat beleid bij de scholen (output) en beoogt daarmee uiteindelijk op leerlingniveau resultaten te bereiken (outcome)⁷. De focus van deze monitoring ligt op voortgangsindicatoren rondom de levering door het programma (activiteiten, proces) en de resultaten bij scholen (output).

1.3 Terugblik op 2013 en 2014

In het eerste jaar (2013) richtte de Onderwijsagenda SBGL zich op het opbouwen van relaties met verwante landelijke programma's en het ontwikkelen van een gebundelde ondersteuningsstructuur voor

⁴ <https://www.gezondeschool.nl/advies-en-ondersteuning/aan-de-slag-met-een-rookvrij-schoolterrein>

⁵ Zie VBTB-model, Ministerie van Financiën (1999). Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording.

⁶ Voor een uitgebreidere toelichting op de gehanteerde onderzoeksmethodiek, zie de voortgangsrapportage van 2013 (Reijgersberg et al. 2013).

⁷ Binnen de mogelijkheden van deze monitor (tijd en middelen) is het goed vaststellen van effecten op leerlingniveau (outcome) niet mogelijk. De resultaten van het beleid hebben tijd nodig om te bekijken en daadwerkelijke effecten zijn naar verwachting niet uitsluitend en volledig toe schrijven aan de activiteiten van Onderwijsagenda SBGL, mede vanwege de vele 'spelers' en inspanningen op dit beleidsterrein.

de scholen (Reijgerberg, et al, 2013). In de projectorganisatie zijn landelijk experts van partnerorganisaties opgenomen. Daarnaast zijn vier Gezonde School-adviseurs aangesteld, verspreid over vier regio's in Nederland. De Gezonde School-adviseurs hebben vanuit hun achtergrond een regionaal netwerk dat een schakel vormt tussen bestaande regionale samenwerkingsverbanden en het onderwijs.

Door aan te sluiten bij het reeds bestaande ondersteuningsaanbod van de toen lopende #Jeugdimpuls van het RIVM /CGL, is voorkomen dat scholen meerdere ondersteuningsmogelijkheden tegelijkertijd aangeboden zouden krijgen. Vanaf de tweede ondersteuningsronde in 2013 omvatte de ondersteuning drie hoofdvormen: advies op maat door een Gezonde School-adviseur, inzetten van een Gezonde School-activiteit of verstrekking van een geldbedrag voor de inzet van een eigen medewerker voor Gezonde School. De ondersteuning is erop gericht om bij de interesse voor Gezonde School-beleid vanuit de scholen en leerkrachten aan te sluiten en deze interesse te stimuleren.

Gelet op de grote respons wordt deze praktijkgerichte aanpak door scholen positief gewaardeerd. Het aantal aanvragen vanuit scholen oversteeg in 2013 het budget dat vanuit de Onderwijsagenda SBGL en de #Jeugdimpuls gezamenlijk beschikbaar was. In 2013 en 2014 zijn in totaal 2254 ondersteuningsaanvragen aan scholen toegekend. De meerderheid van deze toegekende ondersteuning is in het primair onderwijs terecht gekomen (65%). Van het totaal aantal toegekende ondersteuningsaanvragen is 28 procent naar het voortgezet onderwijs gegaan en zeven procent naar het middelbaar beroepsonderwijs. Met de toekenning van ondersteuning is een eerste stap gezet naar de betrokken scholen. Scholen kunnen op basis van de toegekende ondersteuning vervolgens aan de slag met het vormgeven van een gezonde(re) leeromgeving.

Met ingang van 2014 is de inzet er ook op gericht geweest om op lokaal niveau met flankerende beleidsinitiatieven krachten te bundelen. Er is ingezet op deskundigheidsbevordering van buurtsportcoaches die werkzaam zijn rond scholen en sportorganisaties. Daarnaast is in afstemming met Jongeren op Gezond Gewicht ingezet op het vergroten van draagvlak voor en kennis over Gezonde School bij lokale professionals die uitvoering geven aan een integrale wijkaanpak (JOGG-aanpak), gericht op het tegengaan van overgewicht bij kinderen en jongeren (Reijgersberg en Lucassen, 2014).

1.4 Leeswijzer

De opbouw van deze rapportage volgt in grote lijnen de fasen van het onderzoeksmodel.

In hoofdstuk 2 gaan we in op de activiteiten die vanuit de Onderwijsagenda SBGL hebben plaatsgevonden (proces in figuur 1.1). We beschrijven de initiatieven voor het versterken van landelijke en lokale samenwerking rondom de Gezonde School en gaan in op de communicatie die is gericht om scholen te informeren en te activeren werk te maken van schoolgezondheidsbeleid.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de ontwikkeling van Gezonde School-beleid bij scholen zelf. Dat doen we aan de hand van de toegekende ondersteuning aan scholen en de stand van zaken rondom het aantal toegekende Gezonde School-vignetten (output).

De voortgang van de twee programma's waar vanuit de Onderwijsagenda SBGL mee wordt samengewerkt (Gezonde Schoolpleinen en Rookvrije Schoolpleinen) beschrijven we in hoofdstuk 4. Dit gebeurt hoofdzakelijk op basis van aanvullend onderzoek door derden.

In het laatste resultatenhoofdstuk (hoofdstuk 5) gaan we in op het ondersteuningsproces op schoolniveau. Daarin komen de ervaringen van Gezonde School-adviseurs met de implementatie van schoolgezondheidsbeleid aan bod. Daarnaast gebruiken we de belangrijkste informatie uit een peiling onder schoolleiders. Deze is dit jaar in het kader van de monitor Onderwijsagenda SBGL gehouden, met als doel meer zicht te krijgen op de wensen en prioriteiten om werk te maken van gezondheidsbevordering op school.

We sluiten deze rapportage af met een weergave van de belangrijkste resultaten in 2015 en we gaan in de voortgang van de Onderwijsagenda SBGL in relatie tot de voor 2016 gestelde doelen.

2. Activiteiten vanuit de Onderwijsagenda SBGL

Dit hoofdstuk beschrijft activiteiten voor de uitvoering van de Onderwijsagenda SBGL en met name de activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van een samenhangend landelijk beleid voor scholen op het gebied van het stimuleren van een gezonde leeromgeving voor leerlingen en studenten. De informatie in dit hoofdstuk komt voort uit registraties, notulen en informatieverzameling bij het projectteam en uit overige onderzoeken. Met de projectleiders van de Onderwijsagenda SBGL en de regisseur marketing en communicatie zijn aanvullende gesprekken gevoerd.

2.1 Projectorganisatie Onderwijsagenda SBGL

In de projectorganisatie van de Onderwijsagenda SBGL is een projectleider van elke sectorraad in de projectgroep vertegenwoordigd. Zij hebben regelmatig overleg en worden door een secretariael medewerker en een communicatiemedewerker ondersteund. Daarnaast is sinds april 2015 een regisseur marketing en communicatie aangesteld. Tevens is voor de uitvoering van het ondersteuningsaanbod een projectmedewerker van de Onderwijsagenda SBGL aangesteld. Deze medewerker is werkzaam op het kantoor van het RIVM /CGL en is daarmee direct verbonden aan de medewerkers van deze organisatie die voor Gezonde School werkzaam zijn.

De Onderwijsagenda SBGL heeft zeven landelijke experts aan zich verbonden van organisaties waarmee wordt samengewerkt. Daarnaast zijn vier regionaal opererende Gezonde School-adviseurs met een netwerk van lokale organisaties en scholen bij de projectorganisatie betrokken. De volledige projectorganisatie (projectleiders, adviseurs en experts) is in 2015 drie keer bij elkaar gekomen voor een breed voortgangsoverleg. De vier Gezonde School-adviseurs hebben ieder kwartaal overleg met elkaar om hun werkzaamheden te bespreken en hun aanpak op elkaar af te stemmen.

Landelijke experts

De landelijke experts vertegenwoordigen de ambities van de Onderwijsagenda SBGL binnen hun organisatie en zetten hun netwerk in ten behoeve van Gezonde School. Verder verzamelen en verspreiden de experts kennis over hun thema en ondersteunen zij de Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda SBGL bij specifieke vragen. De experts zijn de vertegenwoordigers van Gezonde School in de aanpalende netwerken en zijn bij diverse landelijke en lokale bijeenkomsten inzetbaar.

De expert publieke-private samenwerking zet zich in om het bedrijfsleven met onderwijs te verbinden. Zo is er een checklist 'lokale samenwerking met bedrijfsleven' ontworpen en zijn met bedrijven verkennende gesprekken geweest over samenwerking met scholen. De expert bewegingsonderwijs heeft zich ingezet om tijdens diverse bijeenkomsten en workshops naast het ondersteuningsaanbod ook de lerarenbeurs voor de Leergang Bewegingsonderwijs onder de aandacht te brengen. De expert sociale veiligheid tracht te zorgen dat in 2016 door verschillende landelijke instanties die verbonden zijn aan Gezonde school een eenduidig begrippenkader op het gebied van sociale veiligheid en sociaal emotioneel welbevinden wordt gehanteerd.⁸

⁸ Informatie afkomstig uit zeven verantwoordingsverslagen van landelijk experts over de periode oktober 2014 t/m oktober 2015.

Tabel 2.1 Overzicht landelijke experts en bijbehorende organisaties

Expertthema	Organisaties
Publiek Private Samenwerking	Schuttolaar en Partners
Sport	NOC*NSF
Buurtsportcoach	VBS
Bewegingsonderwijs	KVLO
Gezonde scholen en ouderbetrokkenheid	CBO
Welbevinden	Centrum voor Scholen Veiligheid

In 2015 is het CBO opgeheven. De betreffende medewerkers ronden een deel van hun werkzaamheden voor de Onderwijsagenda SBGL af waarna de samenwerking wordt beëindigd. Daarnaast had een expert voortgezet onderwijs dit jaar een specifieke opdracht. Dat heeft voor alle betrokken partners bij de Onderwijsagenda SBGL een overzichtsdokument opgeleverd over de inrichting van het voortgezet onderwijs met daarbij aanknopingspunten over de wijze waarop scholen kunnen worden benaderd.

Activiteiten Gezonde School-adviseurs

De vier Gezonde School-adviseurs die aan de projectorganisatie zijn verbonden, werken verspreid over vier regio's in Nederland en bestrijken 25 GGD-regio's. De Gezonde School-adviseurs hebben vanuit hun achtergrond een regionaal netwerk dat een schakel vormt tussen de projectorganisatie en bestaande regionale samenwerkingsverbanden en tussen de projectorganisatie en het onderwijs. Een voorname taak van de Gezonde School-adviseurs is het ondersteunen van scholen die advies op maat hebben aangevraagd. Dit doen zij in afstemming met regionale GGD-medewerkers die ook advies-op-maat-trajecten uitvoeren (zie ook paragraaf 5.2).

Bijdrage Onderwijsagenda SBGL aan ondersteuningsaanbod

De Onderwijsagenda SBGL biedt sinds 2013 samen met het RIVM /CGL het landelijk ondersteuningsaanbod aan scholen die willen werken aan Gezonde School. Het totaalbudget van het ondersteuningsaanbod was in 2015 1.810.000 euro. Dit budget is verdeeld over de drie ondersteuningsvormen: 15 procent is gereserveerd voor advies-op-maat, 55 procent van het beschikbare budget is bedoeld voor het inzetten van een Gezonde School-activiteit en 30 procent van het totaalbudget is voor het vergoeden van taakuren gereserveerd. De Onderwijsagenda SBGL organiseert en handelt de financiering af van de vergoeding van taakuren voor de inzet van een medewerker op school die bij de ontwikkeling van schoolgezondheidsbeleid een rol heeft. Het RIVM /CGL organiseert en handelt de financiering af van de advies-op-maat trajecten en de Gezonde School-activiteiten.

2.2 Landelijke samenwerking en afstemming

De Onderwijsagenda SBGL heeft zich tot doel gesteld om de samenwerking te bevorderen tussen partijen die zich bezighouden met activiteiten in relatie tot de gezondheidsbevordering op school. Dit met als doel om een integrale benadering te stimuleren en te bereiken dat meer scholen werk maken van een gezonde leeromgeving voor leerlingen en studenten. De onderwijsagenda werkt nauw samen met het RIVM /CGL. Sinds 2008 werkt het RIVM /CGL, in opdracht van het ministerie van VWS, met partners samen aan gezondheidsbevordering en preventie en aan het creëren van samenhang via een integrale aanpak (onder andere) in het onderwijs. De leden van het projectteam van de Onderwijsagenda SBGL hebben daarnaast ook regelmatig overleg met de ministeries van VWS, OCW en SZW, GGD GHOR Nederland, het Landelijk Overleg Thema-instituten (LOT-i), Alles is gezondheid, en

diverse gezondheidsfondsen, verenigd in de SGF. Deze samenwerking is 2015 meer geformaliseerd. Dit heeft geresulteerd in de oprichting van een stuurgroep Gezonde School.

Stuurgroep Gezonde School

De stuurgroep Gezonde School is op initiatief van de Onderwijsagenda SBGL en het RIVM /CGL opgericht om te zorgen dat het draagvlak onder bestuurders van de betrokken organisaties voor Gezonde School wordt vergroot en dat scholen optimaal naar goede en eenduidige informatie over Gezonde School worden doorgeleid. De stuurgroep Gezonde School bestaat uit de voorzitters of directeuren van GGD GHOR Nederland, de onderwijsraden (PO-Raad, VO-raad, MBO Raad), de landelijke thema-instituten (LOT-i), de samenwerkende gezondheidsfondsen (SGF), RIVM /CGL en een vertegenwoordiger van de VNG.⁹ De stuurgroep Gezonde School is in 2015 drie keer bij elkaar gekomen. Onder de Stuurgroep Gezonde School is een werkgroep communicatie opgericht.

Werkgroep communicatie

De werkgroep communicatie wordt door de regisseur Gezonde School geleid die is aangesteld door de Onderwijsagenda SBGL in nauwe samenspraak met het RIVM /CGL. In de werkgroep participeren communicatieadviseurs namens de onderwijsraden, RIVM /CGL, GGD GHOR Nederland, de landelijke thema-instituten en de gezondheidsfondsen die een deel van de uitvoering uit eigen middelen verzorgen. Er zijn het afgelopen jaar zes bijeenkomsten geweest van de werkgroep communicatie. Gezamenlijk is een plan ontwikkeld voor de communicatie en marketing rond Gezonde School. Dit heeft geresulteerd in een eerste opzet van een 'corporate story', waarin het kernverhaal van Gezonde School staat beschreven, en een landelijke communicatieagenda met als doel om minder, maar gericht te communiceren. Een voorbeeld hiervan is het samengaan van het Twitteraccount van het vignet Gezonde School met het account van Gezonde School.

Samenwerking Nationaal Schoolontbijt

Een goed voorbeeld van landelijke afstemming is de samenwerking met het Nationaal Schoolontbijt. Het Nationaal Schoolontbijt is sinds 2015 ambassadeur van Gezonde School. Zo'n 2600 basisscholen hebben zich ingeschreven voor deelname aan de week van het Nationaal Schoolontbijt. Vanuit (samenwerkingsverband) Gezonde School is naar alle deelnemende scholen een brief gestuurd. In deze brief stond informatie over het belang van het structureel werken aan gezondheid, de ondersteuningsmogelijkheden voor het werken aan Gezonde School en het krijgen van erkenning door het aanvragen van het vignet Gezonde School. In de nieuwe ondersteuningsronde voor 2016 is een aanbod gemaakt gericht op scholen die aan het Nationaal Schoolontbijt hebben deelgenomen.

Gezonde School #2032

Een tweede voorbeeld van landelijke afstemming is de ontwikkeling van een statement Gezonde School. Om Gezonde School goed in het onderwijs van de toekomst te verankeren, is vanuit de stuurgroep Gezonde School een statement opgesteld.¹⁰ Het 'statement Gezonde School' is overhandigd aan een van

⁹ Zie bijlage I voor een overzicht van vertegenwoordigde organisaties in de stuurgroep Gezonde School

¹⁰ Zie bijlage II voor het statement Gezonde School #2032

de leden van het 'Platform #Onderwijs2032' met de wens dat het thema Gezonde Leefstijl in het advies van dit platform over het nieuwe curriculum wordt meegenomen. Door verschillende partners van Gezonde School werd geconstateerd dat het thema gezondheid onvoldoende in de hoofdlijnen van het advies is verankerd dat in oktober 2015 werd gepresenteerd. Vanuit GGD GHOR, RIVM /CGL en de samenwerkende organisaties rond Gezonde School is een oproep gedaan om op het eerste advies te reageren onder de titel 'Gezondheid verdient een plek in het onderwijs'. Dit heeft geresulteerd in meer dan 350 reacties. Vervolgens is op uitnodiging van het 'Platform #Onderwijs2032' door een aantal partners (GGD GHOR, Kenniscentrum Seksualiteit Rutgers en RIVM /CGL) een voorstel ingediend waarin staat beschreven op welke wijze gezondheid op hoofdlijnen kan worden verankerd binnen het voorstel van het 'Platform #Onderwijs2032'.

Beter gebruik gegevens Gezonde School

In opdracht van de Onderwijsagenda SBGL is een onderzoek uitgevoerd naar mogelijkheden om op basis van bestaande gegevens de ontwikkeling van Gezonde School beter zichtbaar te maken en na te gaan of, en op welke wijze, de activiteiten van diverse organisaties beter op elkaar kunnen worden afgestemd (Reijgersberg en Slinkman, 2015). Dit is onderzocht via een brede inventarisatie waarin is gesproken met 27 personen van 25 organisaties die bij Gezonde School zijn betrokken. Over het algemeen gaven betrokken organisaties aan dat zij gegevens (zoals informatie over de school, de afname van het aanbod en de contactpersonen op school) bijhouden. Uit de inventarisatie is ook gebleken dat de kwaliteit van de beschikbare gegevens sterk wisselt. Dit stelt grenzen aan de mate waarin gegevens voor andere doeleinden bruikbaar zijn, zoals monitoring of afstemming.

Op basis van de bevindingen en het advies van een klankbordgroep zijn twee voorkeursscenario's uitgewerkt. Het eerste scenario biedt aanknopingspunten om gegevens rond Gezonde School via een interactieve kaart beter zichtbaar te maken. Mogelijk zou dit een bijdrage kunnen leveren aan een betere afstemming rond Gezonde School doordat professionals op lokaal niveau kunnen zien wat op een school en in de omgeving van een school gebeurt. Het tweede scenario sluit vooral aan bij de wens van scholen om beter te kunnen laten zien wat ze doen. Het betreft het toevoegen van een indicator Gezonde School op de website www.scholenopdekaart.nl. Aangezien de twee voorkeursscenario's op uiteenlopende doelen inspelen, sluit de keuze voor het ene scenario het andere scenario niet uit.

Afstemming beroepsopleidingen

Voor de borging van Gezonde School op de langere termijn is het van belang om beroepsopleidingen die voor het onderwijs opleiden in de principes van Gezonde School mee te nemen. Vanuit de Onderwijsagenda SBGL en RIVM /CGL worden activiteiten ondernomen richting de mbo-opleiding Sport en Beweging, de hbo-opleiding tot leerkracht in het basisonderwijs (pabo) en de hbo-opleiding tot leraar lichamelijke opvoeding (ALO). Dit jaar is ook vanuit een van de HBO-instellingen belangstelling getoond voor Gezonde School in het HBO. De Onderwijsagenda SBGL was bij de eerste gesprekken met een HBO-instelling betrokken om te vertellen wat de structuur van Gezonde School is en waar kansen liggen.

De pabo van Hogeschool Leiden heeft een subsidie toegekend gekregen voor de landelijke verspreiding van het opleidingsprofiel Sportieve en Gezonde School coördinator. Dit profiel is gebaseerd op een uitgewerkt curriculum, dat de afgelopen jaren is ontwikkeld, en volgt de richtlijnen van Gezonde

School.¹¹ De Onderwijsagenda SBGL is inhoudelijk en procesmatig betrokken geweest. Daarnaast zijn vanuit de Onderwijsagenda SBGL gesprekken geweest over de mogelijke ontwikkeling van een minor Gezonde School voor ALO-studenten, zodat zij binnen hun toekomstige school een ambassadeursfunctie voor Gezonde School kunnen vervullen. Vooralsnog is het niet gelukt om op een van de zes ALOs een onderwijsaanbod te ontwikkelen dat bij het gedachtegoed van Gezonde School aansluit.

2.3 Lokale samenwerking en afstemming

Niet alleen op landelijk niveau is het de bedoeling dat tussen partijen die zich bezighouden met activiteiten in relatie tot thema's van de Gezonde School betere verbindingen tot stand komen. De afstemming op strategisch niveau moet ook op operationeel niveau (lokaal) zijn uitwerking krijgen.

Onderwijsagenda SBGL en de inzet van buurtsportcoaches

Voor 2015 hebben 371 van de 393 gemeenten ingetekend voor 2897 fte aan buurtsportcoaches (Pulles et al., 2015). Deze beroepsgroep is voor een groot deel werkzaam in de sectoren sport en onderwijs. Buurtsportcoaches kunnen vanuit hun functie een bijdrage leveren aan het stimuleren van een gezonde leeromgeving op scholen en kunnen een rol spelen binnen de Gezonde School-aanpak. Vanuit de onderwijsagenda SBGL worden scholen gestimuleerd om met buurtsportcoaches samen te werken in het kader van de Gezonde School-aanpak. De expert buurtsportcoaches heeft zich vooral beziggehouden om de kennis van buurtsportcoaches over de Gezonde School-aanpak verder te ontwikkelen door het workshops en een masterclass te organiseren. De volgende activiteiten hebben het afgelopen jaar plaatsgevonden om de kennis van buurtsportcoaches over Gezonde School verder te ontwikkelen:

- Workshops geven en materiaal verspreiden over de Gezonde School tijdens lerende netwerken voor buurtsportcoaches.
- Workshop buurtsportcoach en Gezonde School tijdens de Landelijke Kennisdag Sport en Bewegen in de Buurt.
- Masterclass jeugd, onderwijs en gezondheid tijdens de landelijke buurtsportcoachdag
- Kennisverspreiding over Gezonde School via de website www.sportindebuurt.nl en een nieuwsbrief Combinatiefuncties Onderwijs.
- De ontwikkeling van een nascholingsaanbod voor buurtsportcoaches dat in 2016 wordt aangeboden door de vier Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda SBGL.
- De VSG heeft een buurtsportcoach app ontwikkeld waarin relevante informatie over Gezonde School is opgenomen.

Er wordt niet gemonitord in hoeverre buurtsportcoaches bij Gezonde School betrokken zijn. Wel zijn enkele lokale voorbeelden bekend dat buurtsportcoaches bij het Gezonde School-beleid worden ingezet. In de gemeente Hoogeveen bijvoorbeeld helpen buurtsportcoaches actief scholen om het vignet Bewegen en Sport te behalen en in Tilburg is een subsidieaanvraag toegekend met als doel om de buurtsportcoach en de GGD-basisscholen te helpen bij de implementatie van de Gezonde School-aanpak (zie Algera, et al., 2015).

¹¹ <https://www.hsleiden.nl/actueel/nieuws/pabo/groot-project-voor-pabo-hogeschool-leiden.html>

Afstemming met JOGG-aanpak

Op verschillende manieren is er tussen Gezonde School en de JOGG-aanpak samenwerking en afstemming. Zo kregen scholen in JOGG-gemeenten de afgelopen jaren voorrang in de toekenning van ondersteuning bij het werken aan de Gezonde School (zie ook paragraaf 3.1). De JOGG-aanpak is een lokale integrale aanpak ter preventie van overgewicht onder kinderen en jongeren en richt zich op wijken waar het percentage overgewicht onder jongeren (0-19 jaar) het hoogst is. Per 1 december zijn in Nederland 91 JOGG-gemeenten met de JOGG-aanpak aan de slag gegaan.¹²

Naar aanleiding van het algemeen overleg preventiebeleid in februari 2015 is een motie aangenomen die verzoekt om de basisschool een vast onderdeel te maken van de JOGG-aanpak.¹³ De motie was aanleiding om de samenwerking beter te verankeren. JOGG-gemeenten zijn vrij in hun keuze via welke sectoren (onderwijs, sport, welzijn, etc.) zij hun doelgroep willen bereiken. De communicatie vanuit JOGG die op scholen is gericht wordt beter met Gezonde School afgestemd en de lokale JOGG-medewerkers gaan scholen stimuleren een Gezonde School te worden (met name op het certificaat 'Voeding' of 'Bewegen en sport'). Er zijn geen gegevens beschikbaar over de mate waarin binnen de JOGG-aanpak op Gezonde School wordt ingezet. Wel zijn lokale voorbeelden bekend waarin basisscholen in JOGG-gemeenten worden gemotiveerd om aan de Gezonde School-aanpak te werken en waarin dit leidt tot enthousiasme bij scholen voor Gezonde School (zie Doesborgh, 2015).

Pilot Hartstichting en Voedingscentrum

De samenwerking met het Voedingscentrum en de Hartstichting werd in 2014 geïntensiveerd door de ontwikkeling van een pilot gericht op scholen die hebben gewerkt met het programma 'Ik Lekker Fit!'. Het uiteindelijke doel hiervan is om meer scholen te leiden naar het vignet Gezonde School en bij voorkeur het themacertificaat Voeding. In het najaar van 2014 is de pilot in Noord-Holland en de regio Haaglanden gestart en de werkzaamheden zijn in april 2015 afgerond. De pilot in de regio Haaglanden werd uitgevoerd door de GGD en de pilot in de regio Noord-Holland door de Gezonde School-adviseur van de Onderwijsagenda SBGL. In deze periode hebben de twee Gezonde School-adviseurs 41 scholen benaderd voor deelname aan een ondersteuningstraject. 32 scholen zijn vervolgens persoonlijk bezocht, waarna 14 scholen zijn afgehaakt en uiteindelijk 18 scholen (43%) in het begeleidingstraject zijn ingestapt (Rosekrans-Navon, 2015). Het is de bedoeling dat deze scholen binnen een jaar na aanvang van het begeleidingstraject aan alle voorwaarden voldoen en het themacertificaat Voeding ook werkelijk aanvragen. Sinds 1 december 2015 hebben vijf scholen uit deze pilot een vignet toegekend gekregen.

2.4 Vergroten draagvlak Gezonde School in het onderwijs

De onderwijsraden werken in de Onderwijsagenda SBGL samen om scholen te stimuleren werk te maken van een gezonde leeromgeving voor leerlingen en studenten. De samenwerking tussen de sectorraden zorgt voor een groot bereik onder schoolbestuurders en kan daardoor het draagvlak voor Gezonde School en de kennis over dit thema bij hun achterban vergroten. Zo zijn de doelen van de Onderwijsagenda SBGL verankerd in het bestuursakkoord voor de sector primair onderwijs en zijn twee onderwerpen die

¹² <https://jongerenopgezondgewicht.nl/wat-we-doen/jogg-aanpak>

¹³ Motie Dik-Faber TK 32 793, nr. 175

aan Gezonde School zijn gerelateerd op de ledenvergadering van de MBO Raad geagendeerd, namelijk rookvrije schoolterreinen en gezonde schoolkantines.

Communicatie naar het onderwijs

De onderwijsagenda SBGL communiceert over Gezonde School via de gebruikelijke kanalen van de onderwijsraden: o.a. de websites van de raden, nieuwsbrieven en sociale media. Daarnaast wordt ook gebruik gemaakt van de verspreidingskanalen van de organisaties waarmee binnen de opgerichte werkgroep communicatie wordt samengewerkt.

De website www.gezondeschool.nl is de plaats waar alle informatie over Gezonde School te vinden is. Deze website wordt beheerd door het RIVM/CGL. Uit webstatistieken die beschikbaar zijn gesteld voor deze rapportage blijkt dat in de eerste zes maanden van dit jaar gemiddeld zo'n 10.000 unieke bezoekers per maand de website Gezonde School bezochten. In dezelfde periode is ruim 2.900 keer een pdf-bestand met kennis over Gezonde School gedownload. De Argumentenkaart voor primair- en voortgezet onderwijs en de 'checklijst voor Gezonde School primair- en voortgezet onderwijs' zijn het meest gedownload.

Kennis- en netwerkbijeenkomsten Gezonde School

Het afgelopen jaar zijn twee bijeenkomsten georganiseerd, waarbij een succesvol voorbeeld uit het buitenland werd besproken. De eerste bijeenkomst ging over het Vlaamse Gezonde School-programma en trok ongeveer 27 deelnemers¹⁴. De tweede bijeenkomst was gekoppeld aan het congres van de PO-Raad en ging over de invoering van het nieuwe curriculum 'Health & Wellbeing' in Schotland. In totaal waren tijdens deze sessie zo'n 50 personen aanwezig.

Studiereis Schotland

Vanuit de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl is in september 2015 een studiereis naar Schotland georganiseerd. In Schotland heeft herijking van het curriculum plaatsgevonden en heeft gezondheidsbevordering binnen het curriculum een vaste plek gekregen onder de noemer 'Health & Wellbeing'. Doel van de studiereis was om onderwijsbestuurders en medewerkers van landelijke en regionale organisaties te inspireren en motiveren om werk te maken van een gezonde leeromgeving voor leerlingen en studenten. Daarnaast diende de studiereis de kennis van de aanwezigen over de implementatie van schoolgezondheidsbeleid te vergroten aan de hand van het bespreken van succesfactoren en valkuilen van de aanpak in Schotland.

Aan de studiereis namen 49 personen deel waarvan 34 binnen het onderwijs werkzaam zijn. 15 deelnemers zijn werkzaam voor landelijke organisaties die betrokken zijn bij Gezonde School. Uit de evaluatie na afloop blijkt dat nagenoeg alle deelnemers de inhoud van de studiereis als goed tot zeer goed hebben beoordeeld.¹⁵

¹⁴ Voor het verslag van deze bijeenkomst zie: http://www.platformbewegenensport.nl/data/uploads/document/gezonde%20school/Verslag_bijeenkomst_Gezonde_School_in_Vlaanderen_21_april_2015.pdf

¹⁵ Voor het verslag van de studiereis zie: www.studiereisgezondeschool.nl.

Quickscan: hoe gezond is jouw school?

In aanvulling op het ondersteuningsaanbod is een online quickscan ontwikkeld die kan helpen om aandachtspunten voor Gezonde School-beleid te identificeren.¹⁶ Webstatistieken in tabel 2.2 geven zicht op het gebruik van de quickscan naar onderwijssector. Het aantal weergaven van de uitslagpagina komt niet overeen met het aantal unieke scholen dat de quickscan heeft ingevuld. Meerdere doelgroepen (docenten, ouders, leerlingen) kunnen de vragenlijst invullen.

Tabel 2.2 Overzicht unieke paginaweergaven van de quickscan naar onderwijstype in de periode van 1 november 2014 - 28 oktober 2015, in aantallen

	primair onderwijs	voortgezet onderwijs	middelbaar beroepsonderwijs
Startpaginatest	3.494	1560	472
Uitslagpagina	1836	765	269
Printweergave	737	284	105

Bron: Onderwijsagenda SBGL per 28 oktober 2015

¹⁶ www.hoegezondisjouwsschool.nl

3. Ontwikkeling Gezonde School-beleid op scholen

In dit hoofdstuk beschrijven we de vorderingen ten aanzien van de ontwikkeling van Gezonde School-beleid op scholen. De gezamenlijke sectoroverstijgende doelstelling van de Onderwijsagenda SBGL richt zich namelijk op een substantiële uitbreiding van het aantal scholen met Gezonde School-beleid binnen alle onderwijstypen. Dit zou in 2016 moeten leiden tot minimaal 850 uitgereikte Gezonde School-vignetten. De mate waarin op schoolniveau Gezond School-beleid wordt gevoerd, brengen we aan de hand van registraties in beeld.

3.1 Ondersteuning bij ontwikkeling Gezonde School-beleid

RIVM/CGL heeft in samenwerking met de Onderwijsagenda SBGL in 2015 de vierde ronde van het ondersteuningsaanbod bij Gezonde School gerealiseerd.

Soorten ondersteuning

Scholen konden in 2015 kiezen uit drie vormen van ondersteuning bij de ontwikkeling van Gezonde School-beleid¹⁷:

1. Advies-op-maat

De ondersteuningsvorm advies-op-maat wordt in eerste instantie vanuit de regionale GGD'en uitgevoerd. Indien een GGD over onvoldoende capaciteit beschikt om alle advies-op-maat trajecten te ondersteunen, worden deze trajecten in overleg overgedragen aan de vier Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda SBGL. Zij waren verantwoordelijk voor 14 procent van de aanvragen voor advies-op-maat. Het advies-op-maat traject is onderzocht in een groepsinterview met de vier Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda SBGL en op basis van de kwartaalrapportages van de Gezonde School-adviseurs. In paragraaf 5.2 worden de bevindingen besproken. Voor deze rapportage is geen informatie gebruikt over de inzet van Gezonde School-adviseurs van de lokale GGD'en over het werken met advies-op-maat. Deze verantwoording ligt bij RIVM/CGL.

2. Het inzetten van een Gezonde School-activiteit

Voor deze monitor is geen informatie beschikbaar van ervaringen van interventie eigenaren en scholen over het uitvoeren van Gezonde School-activiteiten. Deze verantwoording ligt bij het RIVM/CGL. Alle scholen konden in 2013 en 2015 kiezen voor het inzetten van een Gezonde School-activiteit. Alleen in 2014 was deze keuze er niet voor scholen in het primair onderwijs. In totaal zijn in 2015 1381 Gezonde School-activiteiten aangevraagd, waarvan 85 activiteiten binnen het thema Sport en bewegen. Van alle aanvragen voor Gezonde School-activiteiten valt ruim 6 procent binnen het thema Sport en bewegen¹⁸.

¹⁷ Meer informatie over het ondersteuningsaanbod is te vinden op www.gezondeschool.nl

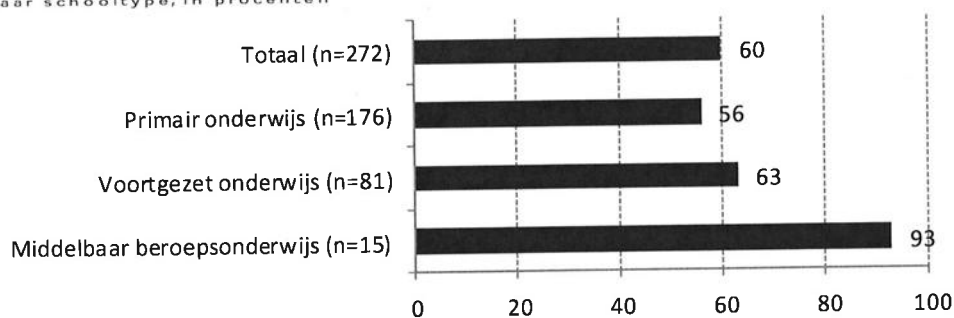
¹⁸ zie: <https://www.gezondeschool.nl/advies-en-ondersteuning/ondersteuningsaanbod/ronde-2015/resultaten-ondersteuningsaanbod-2015>

3. Vergoeding van taakuren van een medewerker van de school

Scholen kunnen een vergoeding voor taakuren aanvragen voor een eigen medewerker die een rol krijgt bij de voorbereiding, ontwikkeling of uitvoering van schoolgezondheidsbeleid. Scholen die deze vergoeding toegekend hebben gekregen, dienen na afloop van dit traject een verantwoordingsformulier in. Op basis van deze verantwoordingsformulieren over de ondersteuningsrondes 2013 en 2014 is een rapportage samengesteld (zie Reijgersberg en Albers, 2015).

Uit deze rapportage blijkt dat in de meeste gevallen de docent de persoon is die de taakuren gebruikt om te werken aan schoolgezondheidsbeleid. In het voortgezet onderwijs is dit vaak de docent lichamelijke opvoeding of biologie. In het primair onderwijs is de (adjunct-)directeur ook vaak betrokken bij de inzet van taakuren. Verder valt op dat meer dan de helft van de scholen de taakuren met eigen middelen uitbreiden. In 2014 was dat van toepassing op 60 procent van de scholen, zie figuur 3.1.

Figuur 3.1 Het uitbreiden van de vergoeding van taakuren in 2014 met eigen middelen, naar schooltype, in procenten

De inzet van de extra taakuren kan bijdragen dat scholen hun activiteiten en beleid op het gebied van Gezonde School borgen. Een manier waarop dat zichtbaar kan worden, is het aanvragen van een vignet Gezonde School. Een kwart van de scholen zegt dat de taakuren ook zijn ingezet voor de aanvraag van een vignet Gezonde School. Het opzetten van werkgroepen of het aanwijzen van een Gezonde School-coördinator was ook regelmatig in de verantwoordingsformulieren terug te zien. Dit is ook een aanwijzing naar hoe de aandacht voor gezondheid binnen school beter wordt verankerd. Verder zeggen bijna alle scholen dat na afloop van de ondersteuning een medewerker is aangesteld die zich blijvend bezighoudt met de coördinatie en/of uitvoering van Gezonde School. Hoewel de ontwikkeling van Gezonde School-beleid op een deel van de deelnemende scholen nog in een beginnende fase verkeert, lijkt de vergoeding van taakuren voor een *spin-off* te kunnen zorgen in het werken naar een structurele Gezonde School-aanpak.

Aanvragen voor ondersteuning

Scholen konden van 12 februari 2015 tot 16 maart 2015 een aanvraag indienen voor één of meer vormen van ondersteuning. In mei 2015 hoorde de school of de aanvraag was toegekend. In totaal hebben 1775 schoollocaties een aanvraag gedaan voor één of meerdere vormen van ondersteuning bij het werken aan gezondheidsbevordering van leerlingen op hun school. Dit aantal was groter dan het beschikbare budget, waardoor niet alle aanvragen konden worden gehonoreerd.

In het primair onderwijs deden 1398 schoollocaties een aanvraag voor in totaal 2067 vormen van ondersteuning. Dit houdt in dat per schoollocatie voor gemiddeld 1,5 vormen van ondersteuning een aanvraag is gedaan. In het voortgezet onderwijs hebben 324 schoollocaties een aanvraag voor in totaal

591 vormen van ondersteuning gedaan. Dit komt neer op een gemiddelde van 1,8 aangevraagde vormen van ondersteuning per schoollocatie. In het middelbaar beroepsonderwijs hebben 53 onderwijslocaties een aanvraag voor in totaal 118 ondersteuningsvormen gedaan: dit komt neer op ruim 2,2 vormen van ondersteuning per aanvraag. Ondersteuning in de vorm van advies-op-maat wordt over het algemeen het minst vaak aangevraagd. In het primair onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs is het inzetten van een Gezonde School-activiteit de meest aangevraagde vorm van ondersteuning. In het voortgezet onderwijs wordt het vaakst vergoeding van taakuren aangevraagd als vorm van ondersteuning bij het opzetten van Gezonde School-beleid.

Selectiecriteria voor toekenning van ondersteuning

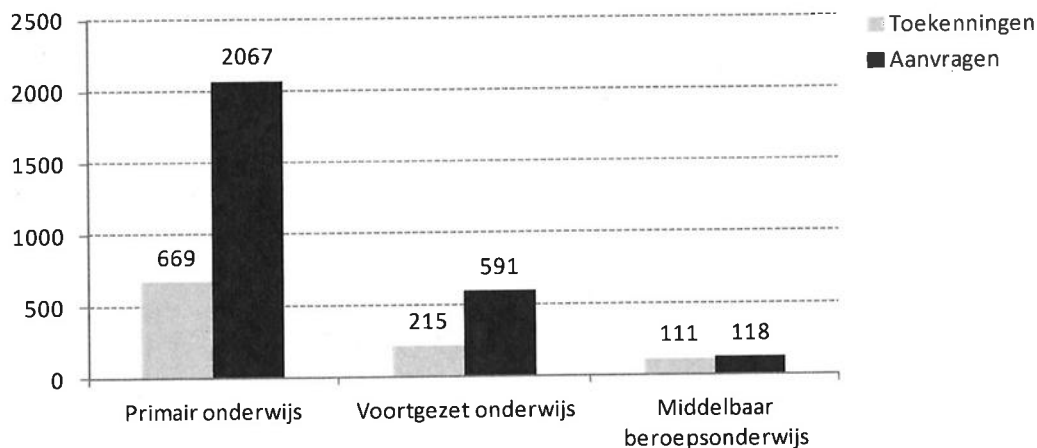
Bij het toekennen van de ondersteuning is een aantal algemene selectiecriteria gehanteerd, alsmede een richtlijn over de verdeling van het budget naar onderwijstype en vorm van ondersteuning. Onderstaande selectiecriteria zijn bij de toekenning van de ondersteuningsaanvragen gehanteerd:

1. Aanvragen van scholen binnen het project Gezonde Schoolpleinen worden uitgesloten.
2. Alle dubbele aanvragen voor advies-op-maat en/of taakuren zonder extra verzoek voor meerdere aanvragen per locatie zijn slechts één keer in de selectie meegenomen. Dit geldt voor het primair en voortgezet onderwijs. Er wordt één aanvraag per schoollocatie toegekend.
3. Bij het toekennen van ondersteuning in het primair en voortgezet onderwijs wordt geselecteerd op scholen die in aandachtswijken liggen.
4. Daarnaast worden criteria gehanteerd die niet uniform gelden, maar afhankelijk zijn van het schooltype en de ondersteuningsvorm, zoals:
 - Bij aanvraag voor 'Gezonde School-activiteit' of 'Vergoeding taakuren' in het primair onderwijs, en bij een aanvraag voor 'Advies-op-maat' of 'Gezonde School-activiteit' in het voortgezet onderwijs wordt geselecteerd op scholen die in aandachtswijken liggen met classificering 3 en die in een JOGG-gemeente liggen.
 - Bij de aanvraag voor hulp bij Gezonde School-activiteiten in het primair en voortgezet onderwijs wordt maar één activiteit gehonoreerd (de voorkeursactiviteit).
 - De aanvraag voor vergoeding van taakuren in het primair- en voortgezet onderwijs wordt alleen toegekend als de school geen Gezonde School-activiteiten toegekend heeft gekregen.
 - Een aanvraag voor vergoeding van taakuren in het primair en voortgezet onderwijs wordt alleen toegekend als de school de intentie heeft om het vignet Gezonde School te behalen of als de school dit vignet al heeft behaald.

Toekenning van ondersteuning

In figuur 3.2 wordt het aantal toekenningen per onderwijstype naast het aantal aanvragen weergegeven. In 2015 zijn 995 van de in totaal 2776 ondersteuningsaanvragen toegekend. Dit houdt in dat in 2015 ruim een derde van alle ondersteuningsaanvragen kan worden toegekend. Binnen het primair onderwijs is de kans op toekenning van een ondersteuningsaanvraag procentueel het kleinst: 32 procent. In het voortgezet onderwijs zijn van de 591 ondersteuningsaanvragen 215 aanvragen toegekend (40%). Binnen het middelbaar beroepsonderwijs is de kans op toekenning het grootst: 111 van de 118 aanvragen zijn toegekend. Dit komt neer op 94 procent en op gemiddeld meer dan twee toegekende ondersteuningsaanvragen per schoollocatie.

Figuur 3.2 Het aantal toekenningen van ondersteuning tegenover het aantal aanvragen van ondersteuningsvormen in 2015, naar onderwijstype

Bron: RIVM, bewerking Mulier Instituut

In tabel 3.1 is het percentage weergegeven van toegekende aanvragen van scholen binnen elke onderwijssector en per ondersteuningsvorm. Ondersteuning bij het inzetten van een Gezonde School-activiteit is binnen elk onderwijstype de ondersteuningsvorm die over het algemeen het vaakst wordt aangevraagd en toegekend. De aanvraag voor vergoeding van taakuren had in het primair- en voortgezet onderwijs de minste kans van slagen: ongeveer 20 procent is toegekend.

Tabel 3.1 Overzicht van aanvragen en toekenningen, naar ondersteuningsvorm en schooltype (in aantallen en procenten)

	Primair onderwijs			Voortgezet onderwijs			Middelbaar beroepsonderwijs		
	Aantal aanvragen	Aantal toekenningen	%	Aantal aanvragen	Aantal toekenningen	%	Aantal aanvragen	Aantal toekenningen	%
Advies-op-maat	323	96	30	129	61	47	26	25	96
Gezonde School-activiteit	1105	439	40	224	87	39	52	48	92
Taakuren	639	134	21	238	67	28	40	38	95
Totaal	2067	669	32	591	215	36	118	111	94

Bron: RIVM, bewerking Mulier Instituut

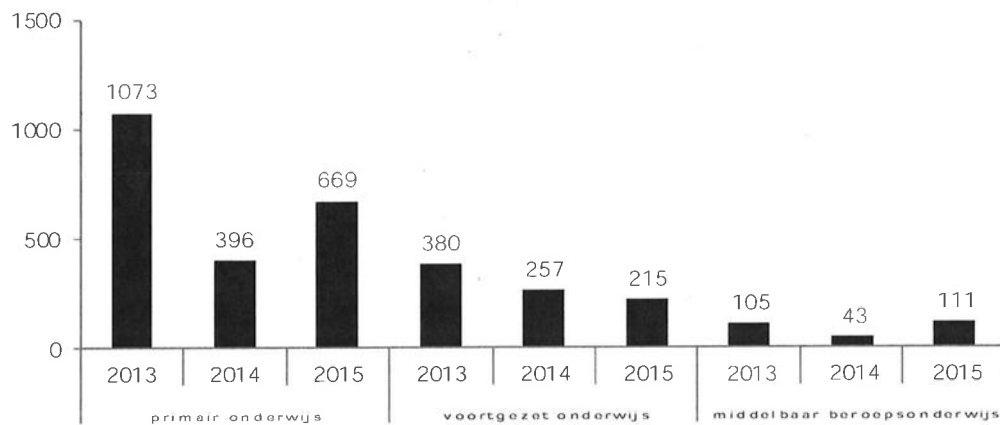
Richtlijn verdeling middelen naar schooltype

Op basis van ervaringen uit voorgaande jaren is een richtlijn van de verdeling van middelen over de drie onderwijstypen en ondersteuningsvormen opgesteld. Het beschikbare budget voor de ondersteuningsronde in 2015 was vooraf in grote lijnen als volgt over de onderwijstypen verdeeld: 55 procent voor het primair onderwijs, 27 procent voor het voortgezet onderwijs en 18 procent voor het middelbaar beroepsonderwijs. Het aantal ondersteuningsaanvragen vanuit het middelbaar beroepsonderwijs was te laag om een aandeel van 18 procent van het totaal aantal toekenningen te vormen. Twee derde van de toegekende aanvragen valt binnen het primair onderwijs, ruim twintig procent binnen het voortgezet onderwijs en ongeveer tien procent in het middelbaar beroepsonderwijs.

Toegekende ondersteuning over periode 2013 -2015

In figuur 3.3 wordt een overzicht gegeven van het totaal aantal toegekende ondersteuningsaanvragen per onderwijstype in 2013, 2014 en 2015. Over de jaren 2013 tot en met 2015 zijn in totaal 3249 ondersteuningsaanvragen toegekend. Als we een onderscheid maken naar onderwijstype blijkt bijna twee derde van de toegekende aanvragen binnen het primair onderwijs te vallen, ruim een kwart is naar het voortgezet onderwijs gegaan en acht procent is in het middelbaar beroepsonderwijs toegekend.

Figuur 3.3 Overzicht van het aantal toegekende ondersteuningsaanvragen per onderwijssector in 2013 en 2014 en 2015

Bron: RIVM, bewerking Mulier Instituut

Extra ondersteuningsronde voor 2016

De uitvoering van de Onderwijsagenda SBGL loopt tot eind 2016. Bij het opstellen van het programma was voor 2016 geen ondersteuningsaanbod voorzien. De ministeries van OCW en VWS en de Hartstichting hebben extra financiering vrijgemaakt voor een nieuwe ronde van het ondersteuningsaanbod van de Gezonde School. Scholen kunnen tot eind 2015 een aanvraag doen voor ondersteuning in 2016.

Selectiecriteria zijn:

- scholen in het primair onderwijs die in 2015 aan het Nationaal Schoolontbijt hebben deelgenomen,
- schoollocaties in het primair en voortgezet onderwijs waarvan de aanvraag voor ondersteuning in 2015 niet of deels is toegekend,
- alle schoollocaties in het middelbaar beroepsonderwijs mogen een aanvraag indienen.

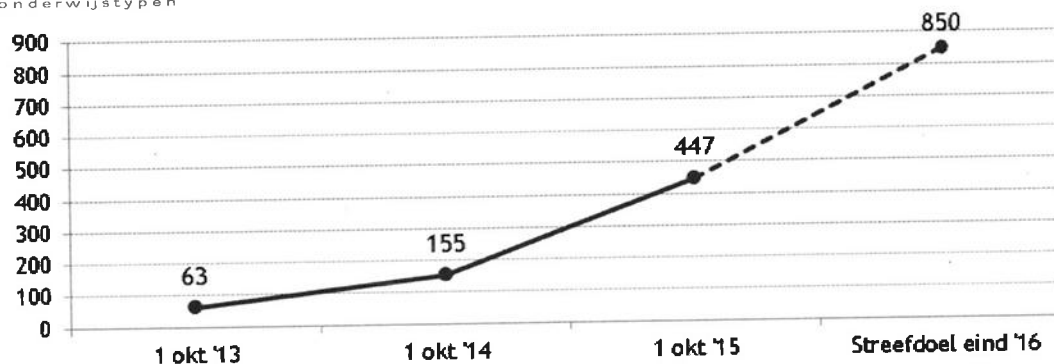
Voorwaarde voor het ontvangen van de ondersteuning is dat de schoollocatie de intentie heeft voor oktober 2016 te voldoen aan de voorwaarden voor een themacertificaat van het vignet Gezonde School.

3.2 Stand van zaken vignetten Gezonde School

Het doel is om eind 2016 een aantal van 850 Gezonde Scholen te realiseren: 450 locaties in het primair onderwijs, 200 vignetscholen in het voortgezet onderwijs en 200 Gezonde Scholen in het middelbaar beroepsonderwijs. GGD GHOR Nederland is verantwoordelijk voor de uitvoering van de vignetten Gezonde School. Voor de verschillende themacertificaten van het vignet Gezonde School zijn door partners criteria opgesteld. Deze partners zijn ook verantwoordelijk voor de beoordeling van een aanvraag van een school. GGD GHOR Nederland controleert de beoordelingsprocedure en stelt vast of het vignet wordt toegekend of afgewezen.

GGD GHOR Nederland heeft voor deze rapportage de tussentijdse cijfers beschikbaar gesteld over het aantal behaalde themacertificaten en het aantal scholen met een vignet Gezonde School in de verschillende onderwijstypen. In figuur 3.4 wordt de trend in het totaal aantal behaalde vignetten vanaf oktober 2013 en het streefdoel eind 2016 weergegeven.

Figuur 3.4 Streefdoel aantal scholen met een vignet Gezonde School eind 2016 over alle onderwijstypen

Bron: GGD GHOR Nederland, per 1 oktober 2015, bewerking Mulier Instituut

Aantal registraties voor het vignet Gezonde School

Om een vignet Gezonde School aan te kunnen vragen, moet een school zich registreren bij GGD GHOR Nederland. Een dergelijke registratie betekent niet dat alle scholen daadwerkelijk een vignet indienen of deze uiteindelijk ook krijgen toegekend. De registratiecijfers zijn mogelijk wel een indicatie voor het aantal scholen dat een vignet Gezonde School zou willen behalen. Om in aanmerking te komen voor een vignet Gezonde School, moeten scholen voldoen aan de basisvoorwaarden (dit zijn de wettelijke eisen ten aanzien van de gezondheidsthema's) en de criteria van een of meer thema's.

In het kader van de aanvraag voor een vignet Gezonde School zijn per 1 oktober 2015 1060 scholen bij GGD GHOR Nederland geregistreerd. Een jaar geleden, op 20 november 2014, lag dit aantal op 640. Tabel 3.1 laat het aantal geregistreerde scholen per 1 oktober 2015 per onderwijstype zien.

Tabel 3.1 Aantal geregistreerde scholen bij GGD GHOR Nederland in het kader van de aanvraag voor een vignet Gezonde School

	primair onderwijs	voortgezet onderwijs	middelbaar beroeps­onderwijs	Totaal
Aantal geregistreerde scholen	812	214	34	1060

Bron: GGD GHOR Nederland, per 1 oktober 2015

Aantal vignetten Gezonde School

Uit een tussenpeiling op 1 april 2015 kwam naar voren dat 317 Gezonde Scholen bij elkaar 391 themacertificaten hebben behaald. Op 1 oktober 2015 zijn er 447 schoollocaties met een vignet Gezonde School, met in totaal 561 themacertificaten. In tabel 3.2 wordt het aantal vignetscholen en het aantal themacertificaten per onderwijstype weergegeven. Een vignet Gezonde School is voor drie jaar geldig. Na drie jaar moeten scholen opnieuw een vignet aanvragen. In 2015 waren 48 themacertificaten in het primair onderwijs verlopen. Hiervan zijn 27 themacertificaten verlengd, 21 themacertificaten van

15 scholen zijn niet verlengd. Deze scholen mogen zich op het betreffende thema niet meer als Gezonde School profileren.

Tabel 3.2 Aantal Gezonde Scholen en behaalde themacertificaten per onderwijstype

	primair	voortgezet	middelbaar	Totaal
	onderwijs	onderwijs	beroepsonderwijs	
Aantal Gezonde Scholen	351	59	37	447
Aantal themacertificaten	446	72	43	561

Bron: GGD GHOR Nederland, per 1 oktober 2015

Themacertificaten in het primair onderwijs

In het primair onderwijs kunnen scholen op zeven thema's een certificaat behalen. Op het thema 'Bewegen en sport' en 'Welbevinden en sociale veiligheid' zijn in het primair onderwijs de meeste themacertificaten behaald. In tabel 3.3 wordt het aantal behaalde certificaten per thema weergegeven, evenals het percentage van het totaal aantal vignetten.

Tabel 3.3 Aantal behaalde themacertificaten per thema in het primair onderwijs

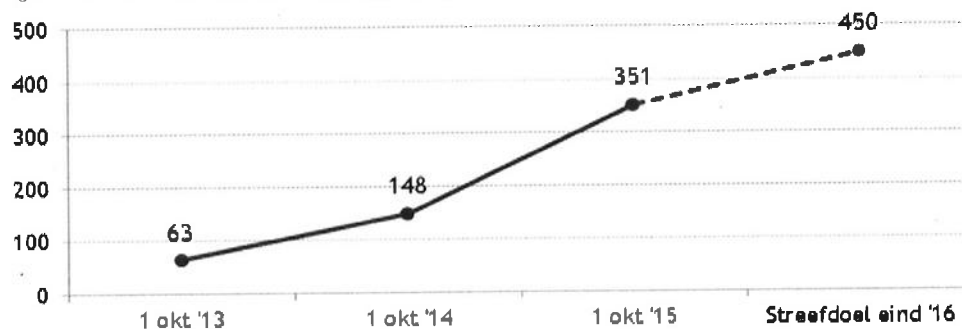
Themacertificaten in het primair onderwijs	Aantal	Percentage
Bewegen en sport	196	44
Welbevinden en sociale veiligheid	150	34
Voeding	55	12
Fysieke veiligheid	11	3
Relaties en seksualiteit	11	3
Milieu en natuur	8	2
Roken en alcohol	8	2
Hygiëne, huid en gebit*	7	2
Totaal	446	100

Bron: GGD GHOR Nederland, per 1 oktober 2015

*= Het themacertificaat Hygiëne, huid en gebit is per oktober 2015 komen te vervallen

In figuur 3.5 wordt het aantal schoollocaties met een vignet Gezonde School vanaf oktober 2013 in het primair onderwijs weergegeven en vergeleken met het streefdoel voor het aantal vignetscholen eind 2016.

Figuur 3.5 Aantal scholen met een vignet Gezonde School in het primair onderwijs

Bron: GGD GHOR Nederland, per 1 oktober 2015, bewerking Mulier Instituut

Themacertificaten in het voortgezet onderwijs

Binnen het voortgezet onderwijs zijn er vijf thema's waarop scholen een certificaat kunnen behalen. In het voortgezet onderwijs wordt op het thema Bewegen en sport het vaakst een themacertificaat behaald. In tabel 3.4 staan de behaalde certificaten per thema weergegeven.

Tabel 3.4 Aantal behaalde themacertificaten per thema in het voortgezet onderwijs

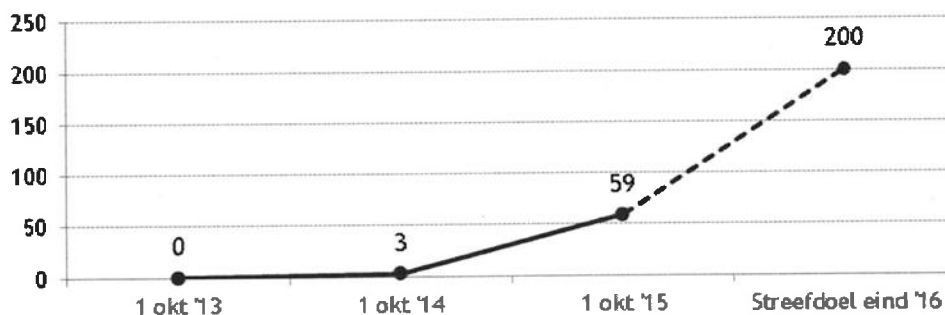
Themacertificaten in het voortgezet onderwijs	Aantal	Percentage
Bewegen en sport	44	61
Voeding	15	21
Welbevinden en sociale veiligheid*	8	11
Roken, alcohol- en drugspreventie	4	6
Relaties en seksualiteit	1	1
Totaal	72	100

Bron: GGD GHORN Nederland, per 1 oktober 2015

* = Het themacertificaat Welbevinden en sociale veiligheid is per 15 november 2014 opgeleverd

In figuur 3.6 wordt het aantal schoollocaties in het voortgezet onderwijs met een vignet Gezonde School vanaf 2013 weergegeven, samen met het streefdoel voor het aantal vignetscholen eind 2016. De latere start (in september 2014) van de vignetten in het voortgezet onderwijs maakt dat het aantal vignetscholen nog relatief laag is.

Figuur 3.6 Aantal scholen met een vignet Gezonde School in het voortgezet onderwijs

Bron: GGD GHORN Nederland, per 1 oktober 2015, bewerking Mulier Instituut

Themacertificaten in het middelbaar beroepsonderwijs

In het middelbaar beroepsonderwijs kunnen scholen kiezen uit vijf thema's voor het behalen van een themacertificaat. Op het thema Bewegen en sport is het vaakst een certificaat behaald. In tabel 3.5 wordt het aantal behaalde themacertificaten in het middelbaar beroepsonderwijs per thema weergegeven.

Tabel 3.5 Aantal behaalde themacertificaten per thema in het middelbaar beroepsonderwijs

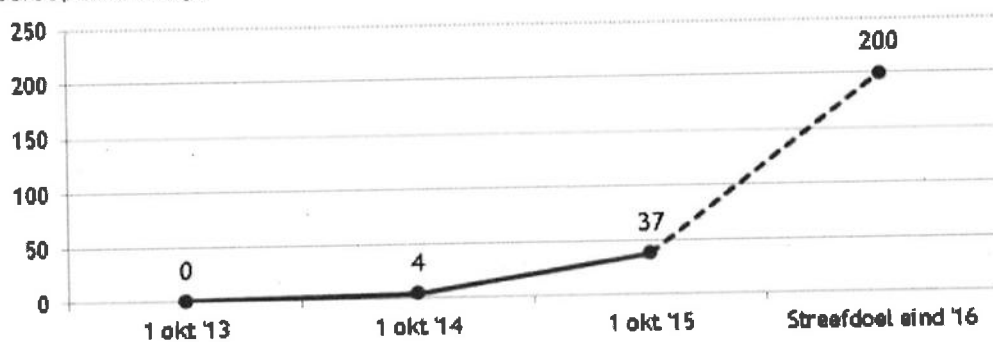
Themacertificaten in het middelbaar beroepsonderwijs	Aantal	Percentage
Bewegen en sport	33	79
Voeding	8	19
Psychosociaal welbevinden*	1	2
Relaties en seksualiteit	0	0
Roken, alcohol, drugs en gehoorschade	0	0
Subtotaal	42	100

Bron: GGD GHOR Nederland, per 1 oktober 2015

* = Het themacertificaat Psychosociaal welbevinden is per 24 april 2014 opgeleverd

In figuur 3.7 wordt het aantal schoollocaties in het middelbaar beroepsonderwijs met een themacertificaat van een vignet Gezonde School vanaf oktober 2013 weergegeven en vergeleken met het streefdoel voor het aantal vignetscholen eind 2016.

Figuur 3.7 Aantal scholen met een vignet Gezonde School in het middelbaar beroepsonderwijs

Bron: GGD GHOR Nederland, per 1 oktober 2015, bewerking Mulier Instituut

4. Schoolomgeving

Gedurende de looptijd van de Onderwijsagenda SBGL zijn twee additionele projecten opgestart die zijn gericht op de schoolomgeving. Dat is het project Gezonde Schoolpleinen (in samenwerking met IVN, Jantje Beton en RIVM/CGL) en het project Rookvrije Schoolterreinen, in samenwerking met het Longfonds, Trimbos en RIVM/CGL. Het verbinden met deze projecten sluit aan bij de doelstelling van de Onderwijsagenda SBGL om beter samen te werken en eenduidiger naar scholen te communiceren. In dit hoofdstuk gaan we kort in op de voortgang van beide projecten. De informatie in dit hoofdstuk komt voort uit extern onderzoek en aanvullende gesprekken met de projectleiders van beide projecten.

4.1 Gezonde Schoolpleinen

In totaal zijn aan scholen 70 toekenningen gedaan voor een Gezonde Schoolpleinproject. Twee toekenningen zijn naar één locatie gegaan waar drie scholen zijn gehuisvest. Zodoende zijn 69 projecten gestart, waarvan één van de projecten twee toekenningen heeft gekregen. 42 scholen zijn in 2014 gestart en 27 scholen in 2015. Er zijn 18 scholen waar in 2015 een Gezond Schoolplein is aangelegd, zie kaart 4.1.

Figuur 4.1 Kaart met geselecteerde scholen voor het project Gezonde Schoolpleinen, naar onderwijstype en al dan niet gerealiseerd schoolplein (september 2015).

Het project Gezonde Schoolpleinen wordt gemonitord door het Wageningen University & Research Centrum. Jaarlijks krijgen scholen via een online enquête vragen over de voortgang van het project. Van de 69 scholen hebben 58 scholen (84%) in 2015 aan de enquête meegedaan.¹⁹ Van de scholen waar inmiddels een Gezond Schoolplein is aangelegd geeft het merendeel aan dat het schoolplein vooral door leerlingen en buurtkinderen wordt gebruikt. Bijna alle scholen met een Gezond Schoolplein geven aan dat het schoolplein ook als buitenlokaal wordt gebruikt. De ambassadeursrol van deze scholen wordt vooral ingevuld door aan docententeams van andere scholen of aan ambtenaren van gemeenten rondleidingen te geven. Ook geven veel scholen aan dat andere scholen in de omgeving bij de opening van het Gezonde Schoolplein zijn uitgenodigd.

Van de respondenten geeft 72 procent aan een vignet te hebben aangevraagd. De andere respondenten geven aan nog niet zo ver te zijn. Het themacertificaat 'Bewegen en sport' wordt het meest aangevraagd (78%), gevolgd door het themacertificaat 'Welbevinden en sociale veiligheid / sociaal-emotionele ontwikkeling' (50%) en het themacertificaat 'Voeding' (44%). Een klein deel van de respondenten van scholen in het primair onderwijs antwoorden dat het schoolplein nog niet volledig rookvrij is. Dat geldt voor een groter deel van de van de ondervraagde scholen in het voortgezet onderwijs en de in dit project participerende mbo-scholen. Deze scholen zitten allen in het proces om een volledig rookvrij schoolplein te krijgen. Voor meer informatie over de voortgang van het project Gezonde Schoolpleinen, zie Goossen et al. (2015).

4.2 Rookvrije Schoolterreinen

Op 25 juni 2014 is de kamermotie Dik-Faber ingediend en door de Tweede Kamer aangenomen. De motie verzoekt de regering zich in te spannen dat alle scholen en schoolpleinen binnen het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs 100 procent rookvrij worden. Met financiering van de ministeries van OCW en VWS zetten de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad in samenwerking met het Longfonds, Trimbos en RIVM /CGL zich sinds dit jaar actief in voor rookvrije schoolterreinen. Het project rookvrije schoolterreinen, als onderdeel van de Gezonde school, is formeel in juli 2015 gestart.

Doelstellingen van het project

Voor elk onderwijstype is een doelstelling geformuleerd met betrekking tot het aandeel rookvrije schoolterreinen eind 2016:

- primair onderwijs: 90 procent van de schoolterreinen rookvrij
- voortgezet onderwijs: 75 procent van de schoolterreinen rookvrij.
- middelbaar beroepsonderwijs: 7,5 procent van de schoolterreinen rookvrij en 25 procent is gedeeltelijk rookvrij.

Afgaand op de huidige stand van zaken omtrent rookvrije schoolpleinen is een stevige inspanning nodig om de doelstelling van het project voor eind 2016 te behalen. In het primair- en voortgezet onderwijs zal de aandacht er vooral op gericht moeten zijn om scholen te bewegen van gedeeltelijk naar volledig rookvrije schoolterreinen. Hoewel de doelstelling in het middelbaar beroepsonderwijs al gedeeltelijk is behaald, is daar veel ruimte om meer volledige rookvrije schoolpleinen te bewerkstelligen.

¹⁹ Ervaringen van scholen zijn ook te vinden op: <https://www.gezondeschool.nl/advies-en-ondersteuning/gezonde-schoolpleinen/de-school-aan-het-woord>

Activiteiten ten behoeve van rookvrije schoolterreinen

Op 6 november 2015 is het project rookvrije schoolterreinen officieel gestart met de opening van een van de eerste volledig rookvrije schoolterreinen in het middelbaar beroepsonderwijs. Om de doelstellingen te bereiken zijn in 2015 verschillende materialen over rookvrije schoolterreinen voor de diverse onderwijstypen opgeleverd.²⁰ Daarnaast zijn ruim 40 Gezonde School-adviseurs, van regionale organisaties (met name GGD), getraind en voorgelicht over rookvrije schoolterreinen. De training richt zich op vier onderdelen, namelijk:

- creëren van draagvlak voor een rookvrij schoolterrein;
- handhaving;
- voorkomen van overlast in de buurt;
- educatie en voorlichting.

Het doel van deze training is om de aandacht voor rookvrije schoolterreinen beter te verankeren in de activiteiten van de Gezonde School-adviseurs. Wanneer deze adviseurs binnen hun reguliere taken te weinig ruimte hebben omeen school goed bij de implementatie of handhaving van een rookvrij schoolterrein te ondersteunen, kunnen zij zeven uur extra ondersteuning aanvragen dat is gericht op de vier onderdelen van rookvrije schoolterreinen. Het streven is tot eind 2016 circa 200 ondersteuningstrajecten te realiseren. Sinds september 2015 zijn inmiddels 30 trajecten toegekend, voornamelijk in het voortgezet onderwijs.

Stand van zaken rookvrije schoolterreinen 2015

In het voorjaar 2015 is de stand van zaken omtrent rookvrije schoolterreinen in het primair onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs gemeten en in het najaar 2015 in het voortgezet onderwijs (Verhoofstad et al. 2015). Uit een peiling in 2008, uitgevoerd door TNS NIPO, bleek het percentage rookvrije schoolterreinen 67 procent. Uit het onderzoek dat in 2015 onder schoolleiders is uitgevoerd, blijkt het aandeel rookvrije schoolterrein in het primair onderwijs 79 procent, zie tabel 4.1. De meting in het voortgezet onderwijs laat met een percentage van 53 procent rookvrije schoolterreinen een toename van vijf procent zien ten opzichte van de vorige meting in 2014. Het percentage volledig rookvrije schoolterreinen in het middelbaar beroepsonderwijs is in 2015 op zes procent vastgesteld.

Tabel 4.1 Overzicht rookvrije schoolterreinen in 2015, naar onderwijstype (in procenten)

	Primair (n=397)	Voortgezet (n=200)	Middelbaar (n=208)
Geheel rookvrij	79	53	6
Gedeeltelijk rookvrij	17	46	77
Niet rookvrij	4	1	17

Bron: Verhoofstad en Reijgersberg, (2015a).

Uit het onderzoek blijkt verder dat scholen zich verantwoordelijk voelen voor een gezonde leeromgeving en een schoolbeleid willen voeren dat binnen het landelijk beleid past. Verder geven

²⁰ <https://www.gezondeschool.nl/advies-en-ondersteuning/aan-de-slag-met-een-rookvrij-schoolterrein>

scholen aan dat ze een goed voorbeeld willen geven aan hun leerlingen, en leerlingen en medewerkers willen beschermen tegen de gevolgen van (mee)roken. Over het algemeen houden leerlingen en medewerkers zich aan het rookverbod op het schoolterrein.

Redenen voor niet geheel rookvrije schoolterreinen zijn dat leerlingen uit het zicht verdwijnen en overlast in de buurt kunnen veroorzaken omdat ze daar gaan roken. Daarnaast zijn problemen in de handhaving een reden om niet over te gaan op een geheel rookvrij schoolterrein. Scholen kunnen hulp vragen om het schoolterrein rookvrij te maken en gebruik maken van materialen als een stappenplan, gesprekstips en voorbeeldteksten voor het informeren van ouders.

5. Proces op schoolniveau

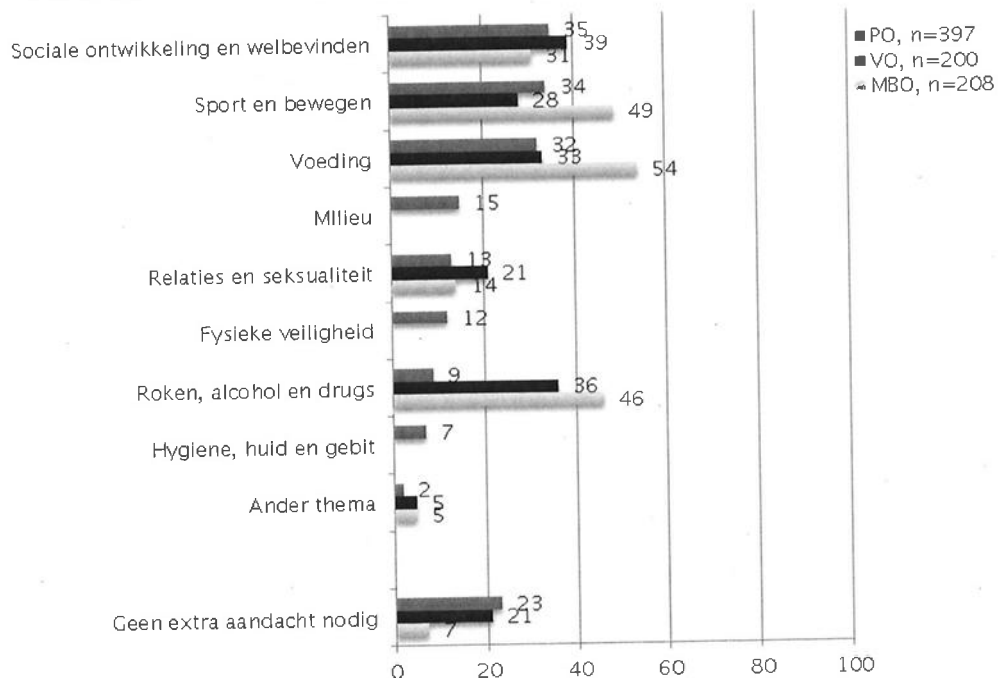
In dit hoofdstuk gaan we in op het proces op schoolniveau met betrekking tot het vormgeven van een gezonde leeromgeving. Om hier meer over te kunnen zeggen, maken we gebruik van enkele resultaten uit een onderzoek naar gezondheidsbevordering op school en worden de ervaringen van de Gezonde School-adviseurs van Onderwijsagenda SBGL besproken.

5.1 Wensen en prioriteiten van scholen

Om meer zicht te krijgen op wensen en prioriteiten op schoolniveau met betrekking tot gezondheidsbevordering van leerlingen, is in het kader van deze monitor in 2015 een onderzoek onder scholen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs uitgevoerd (Verhoofstad en Reijgersberg, 2015b).

In het primair onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs draagt bij ongeveer de helft van de locaties een medewerker de verantwoordelijkheid voor gezondheidsbeleid. In het voortgezet onderwijs is dat ruim twee derde. Zo'n vier vijfde van alle scholen heeft volgens de ondervraagde schoolleiders in enige mate een beschreven beleid op één of meer gezondheidsthema's, het vaakst op de thema's sociaal-emotionele ontwikkeling, bewegen en sport, voeding en roken, alcohol, drugs en gehoorschade. Deze thema's krijgen van schoolleiders ook de grootste prioriteit als het gaat om het werken aan gezondheidsbeleid en worden als de thema's genoemd waar meer aandacht voor is gewenst (zie figuur 5.1).

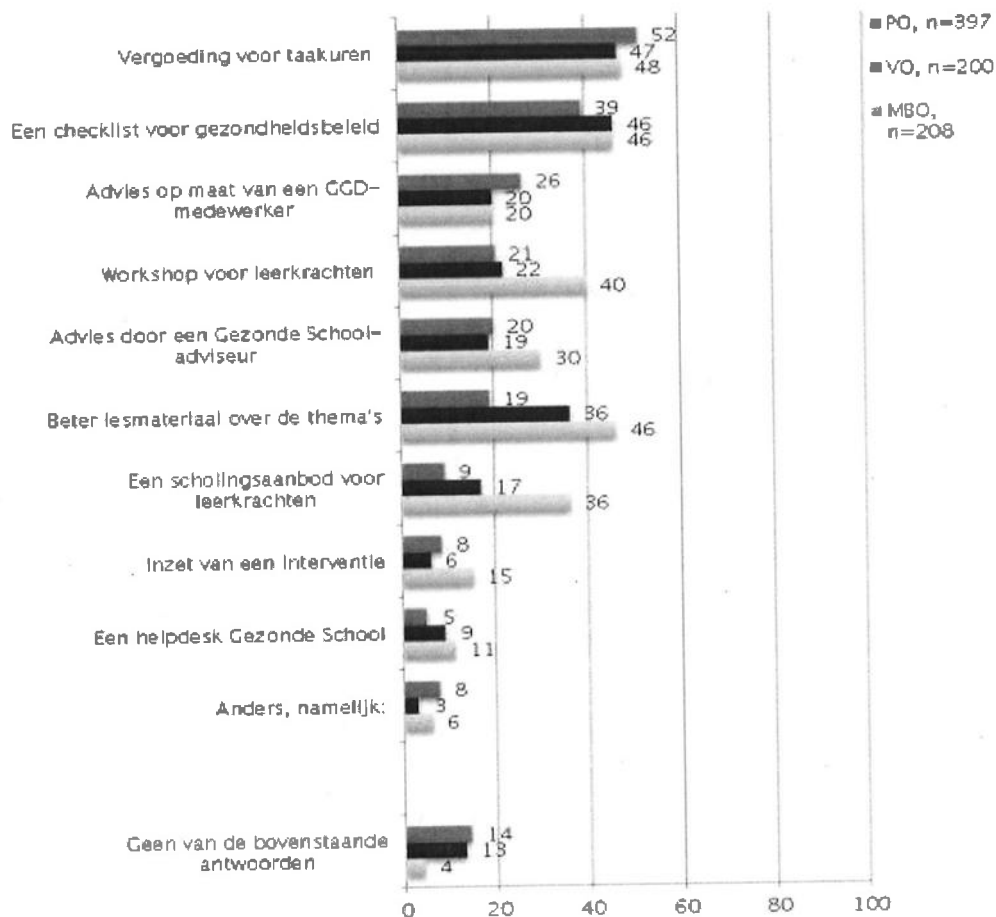
Figuur 5.1 **Gezondheidsthema's waar schoolleiders meer aandacht vanuit school voor wensen, maximaal drie antwoorden mogelijk (in procenten)**

Binnen alle schooltypen hebben schoolleiders een overwegend positieve houding ten aanzien van gezondheidsbevordering voor leerlingen op hun schoollocatie. Ten aanzien van gezondheidsbevordering van leerlingen op school beoordelen schoolleiders het draagvlak bij docenten en ouders minder goed dan het draagvlak bij bestuur of directie (met name in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs). De betrokkenheid van deze actoren is van belang om uiteindelijk resultaten te behalen.

Ondersteuning door een vergoeding van taakuren en een checklist voor gezondheidsbeleid zouden scholen helpen om (meer) werk te maken van gezondheidsbevordering, zie figuur 5.2. De inzet van een interventie wordt door schoolleiders minder vaak als mogelijkheid gekozen, terwijl vanuit het landelijk ondersteuningsaanbod de Gezonde School-activiteiten het meest worden aangevraagd en toegekend. Schoolleiders geven aan dat het hen zou motiveren om (meer) werk te maken van gezondheidsbevordering van leerlingen wanneer zij beter zichtbaar kunnen maken wat op school gebeurt (niet in figuur). De meest aangegeven landelijke beleidsmaatregelen om de aandacht voor gezondheidsbevordering te vergroten zijn financiële ondersteuning en een betere verankering van sport, bewegen en een gezonde leefstijl in de kwalificatiestructuur/kerndoelen (niet in figuur).

Figuur 5.2 Wat hebben scholen nodig om (meer) werk te maken van gezondheidsbevordering bij leerlingen, meer antwoorden mogelijk (in procenten)

5.2 Ervaringen van Gezonde School-adviseurs

De vier Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda SBGL ondersteunen, in afstemming met regionale GGD'en, scholen waarvan de aanvraag voor advies-op-maat is toegekend. Alle 182 scholen die in de ondersteuningsronde van 2015 advies-op-maat toegekend hebben gekregen, moesten voor 1 november 2015 afspraken met de adviseurs over de uitvoering in een verantwoordingsformulier vastleggen. Uit deze opgave blijkt dat de Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda met 21 scholen afspraken hebben gemaakt dat de overige 161 trajecten worden uitgevoerd door de Gezonde School-adviseurs van regionale GGD'en. Daarnaast vertelden de adviseurs ook nog contact te hebben met enkele scholen uit eerdere ondersteuningsronden.

Samenwerking GGD

De Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda SBGL hebben regelmatig afstemming met de Gezonde School-adviseurs van regionale GGD'en. Deze afstemming heeft vooral betrekking op de verdeling van scholen die ondersteuning in de vorm van advies op maat toegekend hebben gekregen. De Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda SBGL begeleiden met name scholen in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Daarnaast is er op onregelmatige basis afstemming met regionale GGD'en over de voortgang in de regio over wat beter kan en hoe scholen kunnen worden benaderd. Om van elkaar te leren, wordt in enkele gevallen een school begeleid door een adviseur vanuit de Onderwijsagenda SBGL en een adviseur van de GGD.

De Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda SBGL hebben het vermoeden dat de regionale GGD'en onderling verschillen in de mate waarin de Gezonde School aandacht krijgt. Deze verschillen zijn afhankelijk van financiële middelen en uren die een regionale GGD tot zijn beschikking heeft. De Gezonde School-adviseurs denken dat een enthousiasmerende en informerende rol ook van belang is om gezondheidsbevordering onder de aandacht te brengen/houden van scholen.

Adviseurs tevreden over advies-op-maat trajecten

De ondersteuningsvorm advies-op-maat houdt in dat een school extra begeleiding krijgt bij het opzetten van gezondheidsbeleid. De adviseur helpt bij het opstellen van een plan dat als doel heeft om de gezondheid van leerlingen te bevorderen. Hierbij wordt gekeken welk gezondheidsthema voor de school prioriteit heeft om mee aan de slag te gaan. De Gezonde School-adviseurs vinden het belangrijk om vanuit de vraag van een school te werken en vinden dat zij daar aardig in slagen. De Gezonde School-adviseurs geven aan dat scholen over het algemeen tevreden zijn over het advies-op-maat traject. De Gezonde School-adviseurs zijn zelf ook tevreden met wat zij met een ondersteuningstraject van 20 uur op een school kunnen bereiken. Gezonde School-adviseurs geven aan dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid en actiebereidheid bij de school ligt, en dat de rol van de adviseur is om hen daarin te sturen en te adviseren.

“Die 20 uur, op zich wel goed, want de verantwoordelijkheid ligt wel echt bij de school. Wij zijn er om ze te sturen, ze aan de hand te nemen. En die 20 uur is ook wel voldoende om die scholen een stuk verder te helpen.”

Gezonde School-adviseurs ondersteunen scholen ook buiten de toegekende advies-op-maat trajecten. De adviseurs geven aan dat zij op verschillende andere wijzen met scholen contact hebben en hen ondersteunen. Zij komen op uitnodiging en gaan niet zomaar bij een school op bezoek.

Adviseurs positief over draagvlak voor Gezonde School

Adviseurs beoordelen het draagvlak vanuit scholen voor het werken aan Gezonde School over het algemeen positief. Zij hebben het vermoeden dat scholen steeds meer aandacht krijgen voor activiteiten gericht op gezondheidsbevordering van leerlingen. Op de vraag in hoeverre de adviseurs verschillen ervaren in het draagvlak tussen de onderwijstypen, wordt aangegeven dat het draagvlak binnen het primair onderwijs het meest positief lijkt te zijn. Over het algemeen lijken verschillen in het draagvlak afhankelijk te zijn van de betrokkenheid van docenten en medewerkers die affiniteit hebben met het onderwerp. Adviseurs geven aan dat scholen vaak vast lopen op praktische zaken, zoals tijd, organisatie, verantwoordelijkheid en kosten.

“Tussen het voortgezet en primair onderwijs is een groot verschil in draagvlak. En bij middelbaar beroepsonderwijs is dat nog groter. Op het voortgezet onderwijs zijn ze vaak al eigenwijs en dat is op het middelbaar beroepsonderwijs nog veel erger. En op het primair onderwijs heb ik het gevoel dat de docenten het allemaal wel heel belangrijk vinden, alleen zitten zij met zaken als tijd en verantwoordelijkheid.”

“Scholen die iemand vrij kunnen maken om aan Gezonde School te werken bereiken altijd het meeste resultaat. Daar moeten uren voor worden vrijgemaakt bij iemand binnen school.”

Deze bevindingen moeten ook gezien worden vanuit het perspectief van de werkzaamheden van de Gezonde School-adviseurs. Zij komen hoofdzakelijk op verzoek van scholen binnen. Dit zijn in ieder geval de scholen waar schoolgezondheidsbeleid bij een of meerdere medewerkers aandacht heeft.

Combineren van ondersteuningsvormen

Op de vraag wat beter zou kunnen in de ondersteuning van scholen, geven Gezonde School-adviseurs aan dat de ondersteuningsvorm ‘vergoeding van taakuren’ weinig effectief lijkt als de school hier geen advies-op-maat bij krijgt. Als een school vergoeding van taakuren als ondersteuningsvorm krijgt toegewezen, ontvangt de school een financiële bijdrage om een medewerker vanuit school aan te stellen die taakuren krijgt voor het werken aan Gezonde School-beleid. De adviseurs hebben het vermoeden dat dit niet zal leiden tot een succesvol en structureel gezondheidsbeleid.

“Geef een school nooit taakuren zonder advies-op-maat. Dan krijgt je vaak de melding van: geen idee waar ik moet beginnen. En dan wordt vaak alsnog aan de adviseur gevraagd om hen even op gang te komen helpen.”

Continu ondersteuningsaanbod

Adviseurs is gevraagd wat beter kan om het draagvlak bij scholen te behouden in het werken aan Gezonde School-beleid. Ze geven aan dat het ondersteuningstraject vanuit ‘beheersmatig’ oogpunt is opgezet. Er is een bepaalde periode waarin scholen zich kunnen aanmelden. Daarna worden scholen geselecteerd die de ondersteuning krijgen toegekend. Deze goedkeuring neemt veel tijd in beslag en veel aanvragen worden afgewezen. Hiermee kan het draagvlak voor het opnieuw indienen van een aanvraag en het werken aan Gezonde School in het geding komen.

“Je krijgt ineens een bulk van allemaal scholen die we niet tegelijk kunnen helpen. Daarnaast worden ontzettend veel aanvragen afgewezen. Je zou als school op ieder moment een aanvraag mogen doen en dat je binnen drie weken hoort: wel of niet akkoord. Nu zitten er maanden tussen voordat je weet of je aanvraag goedgekeurd is, wie je dan komt helpen, en

wanneer. Je bent zo een jaar verder. Dit is wel gevaarlijk voor het behoud van hun draagvlak. Ook het afwijzen van aanvragen is in die zin wel gevaarlijk. Hoeveel daarvan gaan nog een aanvraag indienen?"

In het benaderen van scholen en het creëren van draagvlak om te werken aan Gezonde School-beleid, kan de Gezonde School-adviseur binnen het lokale netwerk een belangrijke rol spelen.

"Onze rol spitst zich niet alleen toe op scholen maar ook op die bijeenkomsten, zoals die van JOGG en lokale bijeenkomsten. Dat je voorlichting geeft aan scholen binnen een bepaalde gemeente om daar wat zaadjes te planten. Onze rol spitst zich steeds meer toe op het maken van een lokale voedingsbodem en verbindingen leggen met andere lokale organisaties."

Vignet niet het doel

Het doel van het ondersteuningsaanbod, zoals advies-op-maat, is het bewegen van scholen richting een Gezonde School. Het behalen van een vignet Gezonde School is voor adviseurs niet de norm voor een succesvol ondersteuningstraject. Hiermee worstelen zij wel eens, omdat de Onderwijsagenda SBGL het aantal vignetten als doel heeft gesteld als indicator voor het succes van het programma.

"Scholen die ik tot nu toe heb geholpen zijn allemaal tevreden met het resultaat. Voor de ene is dat een vignetaanvraag, voor de ander is dat ze een overzicht hebben van wat ze al doen, en bij de andere school zijn ze nog steeds aan het stoeien met het creëren van draagvlak en zijn daarmee door ons geholpen."

"Ik vind goed en duidelijk gezondheidsbeleid op school veel belangrijker dan een plaatje op de deur. Het ligt aan allerlei factoren of je een gezondheidsbeleid kunt laten vormen in een vignet. Dat is ook onze spanning, zijn scholen tevreden en wat is het resultaat. Er wordt naar de vignetten gekeken. En dat matcht niet altijd met wat wij daadwerkelijk hebben gedaan. De meeste scholen die ik begeleid gaan wel voor een vignet. Ik benoem het altijd wel. Maar er zijn scholen, die hoeven dat niet."

"Er zijn scholen die goed met duurzaam Gezonde School-beleid bezig zijn en ook echt een mooi gezondheidsbeleid hebben, maar die gewoon geen vignet willen hebben omdat ze de meerwaarde daar niet van inzien en ze besteden die 150 euro liever aan het organiseren van een sportdag."

De school zelf heeft het behalen van een vignet vaak ook niet als doel voor ogen. De adviseurs geven aan dat scholen bezig zijn met Gezonde School-beleid, maar dat het niet haalbaar of wenselijk is om deze inspanningen altijd met een vignet te willen certificeren.

6. Samenvatting en conclusies

In deze voortgangsrapportage zijn de activiteiten en resultaten van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl over 2015 beschreven en geanalyseerd. Als basis daarvoor is een monitoringsmodel gebruikt waarbij systematisch wordt gekeken naar de inzet van middelen, de daarmee gerealiseerde activiteiten en de bereikte prestaties. Vanwege de intensieve samenwerking met andere programma's en projecten zijn behaalde resultaten zeker niet rechtstreeks en uitsluitend aan de Onderwijsagenda SBGL toe te schrijven. De resultaten van de Onderwijsagenda SBGL worden versterkt door deze samenwerking en de samenwerking vanuit projecten en organisaties die eveneens naar gezond gedrag van leerlingen streven.

6.1 Belangrijkste bevindingen

In deze paragraaf blikken we terug op de belangrijkste bevindingen uit deze monitor.

Middelen

In 2013 en 2014 is de onderwijsagenda SBGL, samen met het RIVM/CGL en de GGD GHOR Nederland, er in geslaagd de inspanningen en middelen van een groot aantal organisaties te bundelen die zich richten op het onder de aandacht brengen van gezondheidsthema's bij het onderwijs (zie ook Reijgersberg et al., 2013 en 2014).

- Deze krachtenbundeling is in 2015 opnieuw verbreed door de verbinding met het project rookvrije schoolterreinen, een samenwerking met het Nationaal Schoolontbijt, en samenwerking met Hartstichting voor een nieuwe ondersteuningsronde voor scholen in 2016. De aanstelling van een regisseur communicatie en marketing is een versterking van deze bundeling van middelen en inspanningen en heeft onder andere in de oprichting van een werkgroep communicatie geresulteerd. Communicatiemedewerkers van de belangrijkste samenwerkingspartners zijn in deze werkgroep vertegenwoordigd.
- Binnen de projectorganisatie van de Onderwijsagenda SBGL is vanuit de drie onderwijsraden een medewerker vertegenwoordigd. Daarnaast zijn zeven landelijk experts en vier regionale Gezonde School-adviseurs aan de projectorganisatie verbonden. Verder is voor de uitvoering van het ondersteuningsaanbod een projectmedewerker vanuit de Onderwijsagenda SBGL aangesteld.
- Voor de ondersteuning van scholen was in 2015 een budget beschikbaar van €1.810.000,-. Dit budget is verdeeld over drie ondersteuningsvormen: 15 procent voor advies-op-maat, 55 procent voor het inzetten van een Gezonde School-activiteit en 30 procent van het totaalbudget is voor de vergoeding van taakuren gereserveerd.
- De samenwerking tussen verschillende organisaties bij het verzorgen van een eenduidige ondersteuningstructuur is verder geformaliseerd met de start in 2015 van een gezamenlijke stuurgroep Gezonde School. Van daaruit is onder meer in de discussie rond #Onderwijs2032 het belang van de Gezonde School benadrukt.

Activiteiten en proces

In overeenkomst met aanbevelingen uit de voortgangsrapportage in 2014 (zie Reijgersberg & Lucassen, 2014) hebben verbindingen van de Onderwijsagenda SBGL met partners op lokaal niveau en met de beroepsopleidingen in 2015 nieuwe impulsen gekregen. Daarnaast zijn verschillende initiatieven genomen om tussen betrokken partners tot structurele kennisontwikkeling en -uitwisseling te komen.

Met ingang van 2014 is de inzet van de Onderwijsagenda SBGL gericht geweest om met flankerende beleidsinitiatieven op lokaal niveau de krachten te bundelen. Dit betreft vooral de inzet van buurtsportcoaches werkzaam rond scholen en sportorganisaties vanuit de Brede Impuls Combinatiefuncties en Jongeren op Gezond Gewicht, die een integrale wijkaanpak inzetten dat is gericht op het tegengaan van overgewicht bij kinderen en jongeren. De samenwerking met Jongeren Op Gezond Gewicht is mede vanwege een aangenomen motie in de Tweede Kamer verder geïntensiveerd. Er zijn geen cijfers beschikbaar over de mate waarin deze samenwerking tot stand komt, maar lokaal zijn goede voorbeelden beschikbaar over de manier waarop verschillende aanpakken samenkomen.

Ondersteuningsproces

Voor de feitelijke afstemming van activiteiten is een gezamenlijke ondersteuningsstructuur voor de scholen ingericht, die de expertise van de betrokken organisaties op een efficiënte manier beschikbaar stelt. De ondersteuning vanuit de Onderwijsagenda SBGL en het RIVM/CGI sluit nauw aan bij de interesse voor Gezonde School-beleid vanuit de scholen en leerkrachten zelf en stimuleert die interesse verder. In 2013 en 2014 zijn in totaal 2254 ondersteuningstrajecten aan scholen toegekend.

- Deze praktijkgerichte aanpak leidde ook in 2015 tot een grote respons bij de scholen. Het aantal aanvragen vanuit scholen (1775 locaties die een aanvraag deden) oversteeg opnieuw het beschikbare budget.
- Over het algemeen wordt ondersteuning in de vorm van advies-op-maat het minst aangevraagd (478 keer) en de inzet van Gezonde School-activiteiten het meest (1381). De aanvraag van ondersteuningsvormen wisselt per onderwijssector. In het primair onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs is het inzetten van een Gezonde School-activiteit de meest aangevraagde vorm van ondersteuning. In het voortgezet onderwijs wordt het vaakst vergoeding van taakuren aangevraagd.
- In 2015 zijn 995 ondersteuningsaanvragen toegekend waarvan 182 advies-op-maat-trajecten, 574 Gezonde School-activiteiten en 239 keer vergoeding van taakuren. Van het ondersteuningsbudget is twee derde in het primair onderwijs toegewezen, in het voortgezet onderwijs is ruim 20 procent toegekend en binnen het middelbaar beroepsonderwijs was dat tien procent.

In lijn met bevindingen uit de eerdere jaarlijkse Monitor Onderwijsagenda SBGL (zie Reijgersberg et al., 2013 en 2014) blijkt ook uit andere reacties bij de scholen een groeiend enthousiasme voor gezondheidsbevordering:

- Uit een peiling onder schoolleiders binnen alle schooltypen blijkt een overwegend positieve houding ten aanzien van gezondheidsbevordering voor leerlingen op hun schoollocatie.
- De vier Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda SBGL zijn positief over het draagvlak bij scholen voor Gezonde School en zij hebben het vermoeden dat scholen geleidelijk meer aandacht krijgen voor activiteiten gericht op gezondheidsbevordering van leerlingen.
- Om een herkenbaar en doorlopend ondersteuningsaanbod aan scholen te kunnen bieden zijn door de ministeries van OCW en VWS en de Hartstichting voor 2016 extra middelen voor ondersteuning beschikbaar gesteld.

Ten aanzien van het ondersteuningsproces worden door de vier Gezonde School-adviseurs van de Onderwijsagenda SBGL enkele aandachtspunten genoemd:

- Het vermoeden is dat het verlenen van advies-op-maat tot meer concrete voortuitgang bij scholen leidt dan een losse vergoeding van taakuren. Een combinatie van beiden zou in sommige gevallen volgens hen beter zijn.

- De Gezonde School-adviseurs vinden de gehanteerde aanmeldingsprocedure voor ondersteuning rond een vastgestelde indieningsdatum voor geïnteresseerde scholen niet optimaal en zij zouden prefereren dat scholen doorlopend een aanvraag kunnen doen.

Prestaties

Voor een deel van de betrokken scholen vormt de toegekende ondersteuning de eerste stap op weg naar duurzaam Gezonde School-beleid, voor andere niet. Scholen worden gestimuleerd het Gezonde School-beleid (verder te) ontwikkelen, een Gezonde(re) School in te richten en de aanpak te borgen. Een manier waarop dat zichtbaar kan worden, is het aanvragen van een vignet Gezonde School.

- Per 1 oktober 2015 waren 447 Gezonde Scholen voor het vignet Gezonde School geregistreerd en 561 themacertificaten Gezonde School uitgegeven.
- Vanwege de geldigheidsduur (drie jaar) van de certificaten ontstaat voor een aantal gecertificeerde scholen de noodzaak tot hercertificatie.
- Het aantal vignetscholen in het primair onderwijs verdubbelde tot ruim 351 tussen 1 oktober 2014 en 1 oktober 2015; bij het voortgezet onderwijs groeide dit tot 59 en in het middelbaar beroepsonderwijs tot 37. De vignetten in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs zijn sinds het najaar van 2014 beschikbaar.
- Bij scholen is een zeer duidelijke voorkeur zichtbaar voor bepaalde thema's en certificaten, in het bijzonder voor die voor 'Bewegen en sport', 'Voeding' en 'Sociale veiligheid en welbevinden'. Mogelijk speelt bij het laatste thema een rol dat alle scholen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs sinds augustus 2015 verplicht zijn om een protocol tegen pesten te hebben.
- Deze voorkeur sluit aan bij de bevindingen uit de peiling onder schoolleiders. Zo'n vier vijfde van alle scholen heeft naar eigen zeggen in enige mate een beschreven beleid op één of meer gezondheidsthema's: het vaakst op de thema's sociaal-emotionele ontwikkeling, bewegen en sport, voeding en roken, alcohol, drugs en gehoorschade.
- Scholen die vergoeding van taakuren toegekend hebben gekregen, geven aan dat na afloop van de ondersteuningsperiode een medewerker is aangesteld die zich blijvend bezighoudt met de coördinatie en/of uitvoering van Gezonde School. Het opzetten van werkgroepen of het aanwijzen van een Gezonde School-coördinator was regelmatig terug te zien bij scholen die vergoeding van taakuren toegekend hebben gekregen. Dit is ook een aanwijziging waarmee de aandacht voor gezondheid beter binnen school wordt verankerd.

6.2 Conclusies: voortgang in het licht van sectoroverstijgende doelstellingen

De onderwijsagenda SBGL weet in samenwerking met partners veel scholen te bereiken en heeft tot op heden een grote respons opgeleverd. In de periode 2013 tot en met 2015 zijn in totaal 3249 aanvragen voor ondersteuning toegekend waarmee de aandacht voor een gezonde leeromgeving van leerlingen en studenten in enige mate wordt gestimuleerd.

Certificering met vignet Gezonde School

Sinds 1 oktober 2015 hebben 447 scholen een vignet Gezonde School. Wanneer de groeibeweging van 2015 wordt voortgezet, is de verwachting dat eind 2016 het streefaantal van 850 vignetscholen kan worden bereikt. Daarbij dient wel te worden aangetekend dat de beoogde verdeling over schooltypen zich in het voordeel van het primair onderwijs ontwikkelt. De voorkeur van de scholen voor een deel van de themacertificaten is in 2015 bestendig en eerder verdiept. In dat licht valt een verdere concentratie op deze thema's te overwegen.

Los van de stimulering van de onderwijsagenda SBGL, het RIVM /CGL en de regionale GGD, werkt een deel van de scholen ook aan gezondheidsbevordering van leerlingen. Een deel van de scholen heeft redenen om ondanks duidelijke inspanningen op dit terrein geen vignet aan te vragen, hoewel een deel van schoolleiders aangeeft dat het motiverend kan werken wanneer zij beter zichtbaar kunnen maken wat op school aan gezondheidsbevordering gebeurt.

Eenduidige informatievoorziening en ondersteuningsstructuur

De onderwijsagenda SBGL lijkt er in samenwerking met haar partners steeds beter in te slagen een overzichtelijk en gecoördineerd aanbod naar scholen tot stand te brengen voor gezondheidsbevordering via het onderwijs. De bundeling van krachten door het RIVM /CGL met een website Gezonde School als een informatiepunt en loket voor ondersteuning.

Het duidelijk gestructureerde ondersteuningsaanbod voor gezondheidsbevordering op school wordt gezien het grote aantal aanvragen door de scholen gewaardeerd. In een flexibelere aanvraag- en toekenningsystematiek, evenals een gerichtere combinatie van ondersteuningvormen, valt mogelijk nog winst te boeken. Evenals het goed in kaart brengen van de ervaringen van scholen die met een of meerdere ondersteuningsvormen hebben gewerkt om de ondersteuning op de onderwijspraktijk nog beter af te kunnen stemmen.

Literatuur

Algera, S., Peters, E. & Beurden, F. van. (2015). *Plan van aanpak Gezonde School Tilburg PO 2015-2017*. Tilburg: GGD/Sportbedrijf.

Doesborgh, K. (2015). *Tussentijdse procesevaluatie. Actieve en gezonde leefstijl jongeren*. Noord Veluwe. Harderwijk: JOGG.

Goossen, M., Pleijte, M., Donders, J. & Vries, S. de. (2015). *Voortgangsrapportage Gezonde Schoolpleinen 2015. Monitor van 70 lcoon-scholen*. Wageningen: Alterra Wageningen UR. (in preparatie)

Ministerie van Financiën. (1997). *Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording*. Den Haag: Ministerie van Financiën.

Pulles, I., Van Lindert, C. & Van der Poel, H. (2015) *Monitor Sport en Bewegen in de Buurt*. Mulier instituut: Utrecht.

Reijgersberg, N., Lucassen, J. & Pulles, I. (2013). *Monitor Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl 2013*. Mulier instituut: Utrecht.

Reijgersberg, N. & Lucassen, J. (2014). *Monitor Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl. voortgangsrapportage 2014*. Mulier instituut: Utrecht.

Reijgersberg, N. & Slinkman, E. (2015). *Beter gebruik gegevens Gezonde School*. Utrecht: Mulier Instituut/Rondom Organisatieadvies

Reijgersberg, N. & Albers, L. (2015) *Vergoeding van taakuren bij de ontwikkeling van Gezonde School-beleid: Opbrengsten van de vergoeding van taakuren*. Utrecht: Mulier Instituut.

Rosekrans-Navon, N. (2015) *Samenvatting van de resultaten van de pilot "Stimuleren vignet Gezonde School voor het thema Voeding"*. Den Haag: Hartstichting (intern document).

TNS-NIPO (2008) *Rookvrije school. De ontwikkeling in rookbeleid sinds 1999*. Amsterdam: TNS-NIPO

Velden, N. van der., Timmers, M. & Zeinstra, G. (2013). *Online doelgroepenanalyse van onderwijsprofessionals*. Berg en Dal: iResearch.

Verhoofstad, A. & Reijgersberg, N. (2015a) *Rookvrije Schoolterreinen in het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs*. Utrecht: Mulier Instituut.

Verhoofstad, A. & Reijgersberg, N. (2015b). *Gezondheidsbevordering op school. Wensen en behoeften van scholen bij gezondheidsbevordering van leerlingen*. Utrecht: Mulier Instituut.

Bijlage I Stuurgroep Gezonde School

Stuurgroep Gezonde School

- RIVM, Centrum Gezond Leven
- Onderwijsraden
- GGD GHOR Nederland
- Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF)
- Landelijk Overleg Thema-instituten (LOT-i)
- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

LOT-i

De onderstaande zeven gezondheidsbevorderende thema-instituten werken samen in het Landelijk Overleg Thema-instituten (LOT-i):

- Voedingscentrum
- Soa Aids Nederland
- Pharos
- Trimbos-instituut
- VeiligheidNL
- RutgersWPF
- NISB

Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF)

In de Samenwerkende GezondheidsFondsen (SGF) bundelen 19 gezondheidsfondsen hun krachten. Dit zijn:

- Aids Fonds
- Alzheimer Nederland
- Diabetes Fonds
- Epilepsiefonds
- Fonds Psychische Gezondheid
- Fonds verstandelijk gehandicapten
- Hartstichting
- Hersenstichting Nederland
- Johanna Kinderfonds
- KWF Kankerbestrijding
- Longfonds
- Maag Lever Darm Stichting
- Nederlandse Brandwonden Stichting
- Nederlandse Cystic Fibrosis Stichting
- Nierstichting
- Prinses Beatrix Spierfonds
- Reumafonds
- Revalidatiefonds
- Stichting MS Research

Bijlage II Statement Gezonde School #2032

Gezond #Onderwijs2032, een advies!

Kinderen en jongeren vaardigheden aanleren om gezond te leven en een gezonde schoolomgeving bieden zijn belangrijke opdrachten voor het onderwijs. Gezond zijn en blijven als basis voor een lang en gezond fysiek, mentaal en sociaal leven. De kennis, houding en vaardigheden die daarbij horen, kunnen kinderen en jongeren goed op school leren. Zo worden alle leerlingen bereikt, ook de meer kwetsbare. Kinderen brengen bovendien veel tijd door op school en worden beïnvloed door de fysieke en sociale schoolomgeving. De school is ervoor verantwoordelijk dat die omgeving het gezonde gedrag uitlokt. Gezondheid moet daarom een kern domein van het onderwijs zijn. Dat vindt de stuurgroep Gezonde School essentieel voor #Onderwijs2032.

Veel schoolleiders (80%) zijn overtuigd van het belang hiervan en hebben hier de afgelopen jaren al veel inzet op gepleegd. De grote (over)inschrijving in de afgelopen jaren voor het ondersteuningsaanbod Gezonde School, dat scholen helpt om structureel met gezondheidsbevordering aan de slag te gaan, toont aan dat er voor gezondheid binnen de scholen al veel aandacht is.

Weerbaarheid en persoonsvorming

Gezondheidsvaardigheden vergroten het totale welbevinden van kinderen en jongeren en hun regie daarover. De weerbaarheid van leerlingen neemt toe en het versterkt hun persoonsvorming. Een beter welbevinden is gerelateerd aan hogere schoolprestaties. De jongeren, de werknemers van de toekomst, zijn daarmee goed toegerust voor een gezond volwassen (werkend) leven.

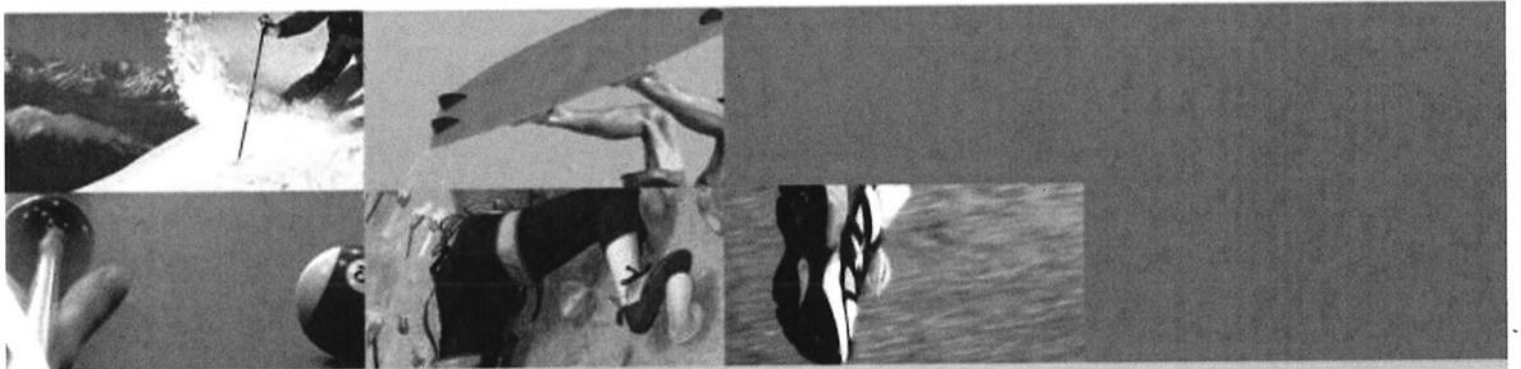
Het curriculum

Bij een veelomvattend onderwerp als gezondheid op school past een brede benadering. Gezondheid moet daarom in een zo ruim mogelijke context in de school terugkomen; in de signaleringsfunctie, in de fysieke en sociale omgeving, in de leerinhouden én in het schoolbeleid. Iedereen, elke leraar, conciërge, directeur, begeleider, heeft daarin een verantwoordelijkheid. Bij die brede benadering past ook dat leren over gezondheid in alle vakken verweven zit. Gezondheid wordt zo een integraal thema en geen extra vak. Zo doen kinderen en jongeren buiten de minimaal benodigde kennis en houding vooral vaardigheden op en zij kunnen die vaardigheden ook kritisch en met zelfkennis gebruiken.

Gezonde School

De stuurgroep Gezonde School wil met dit advies benadrukken dat de integrale aanpak van gezondheid op scholen meer is dan goed bewegingsonderwijs, een kantine zonder ongezonde producten en een schoolterrein zonder rook. Een uitgewerkt Gezonde School-beleid en het aanleren van gezondheidsvaardigheden in een gezonde omgeving geven de beste basis voor gezonde kinderen en jongeren binnen de school en de maatschappij en draagt dus bij aan een vitaler Nederland. Dit hoort daarom thuis in #Onderwijs2032.

Gezonde leerlingen presteren beter!

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mullerinstituut.nl | www.mullerinstituut.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
mevrouw [redacted]
Rijnstraat 50
2515 XP Den HAAG

Houttuinlaan 6
3447 GM Woerden
Postbus 2051
3440 DB Woerden

Woerden, 17 december 2015 Ons kenmerk: JHA/246498/2015 Doorkiesnummer: 0348 - 75 35 96

T: [redacted]
F: 0348 - 75 35 01
E: [redacted]@mboraad.nl
www.mboraad.nl

Onderwerp: Gezonde School Ondersteuningsaanbod 2016 (aangepaste versie van brief d.d. 9-11-2015)

Geachte mevrouw [redacted]

Naar aanleiding van het offerteverzoek van 18 september 2015 van de heer [redacted] (directie VGP) en mevrouw [redacted] (projectdirectie OCW) bied ik u hierbij een offerte aan voor het financieren van een bedrag van € 500.000. Dit betreft een uitbreiding van de opdracht 'Ondersteuningsaanbod sport, bewegen en een gezonde leefstijl (SBGL)', die wordt uitgevoerd binnen de Onderwijsagenda SBGL van de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad.

Het gaat om het financieren van verplichtingen die de Onderwijsagenda SBGL - in overleg met het RIVM/Centrum Gezond Leven (CGL) - is aangegaan in het kader van een vijfde ronde van het ondersteuningsaanbod voor het schooljaar 2016. Dit bedrag komt bovenop de al eerder toegekende bedragen binnen de Onderwijsagenda SBGL en valt onder het bestaande betalingsregime en verantwoordingsystematiek.

Afstemming

Deze offerte is afgestemd met mevrouw [redacted] (RIVM/CGL), de heer [redacted] (ministerie van VWS), mevrouw [redacted] en mevrouw [redacted] (ministerie van OCW).

Activiteiten

Door de Onderwijsagenda SBGL uit te voeren activiteiten, verwijs ik u graag naar de inhoud van de bijgaande aanvraag.

Vervolg

Als u akkoord gaat met deze uitbreiding, ontvangen wij graag spoedig een beschikkingsbrief. Mocht u inhoudelijke vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de schrijver van de aanvraag, de heer [REDACTED] projectleider van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl.

Met vriendelijke groet

[REDACTED] O-raad en MBO Raad
[REDACTED] agenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

voorzitter MBO Raad

Bijlage:

- vijfde ondersteuningsronde Gezonde School in 2016

Aanvraag vijfde ondersteuningsronde Gezonde School in 2016

1. Algemene gegevens

Titel: Ondersteuningsaanbod 2016
 Startdatum opdracht: 1 januari 2016
 Einddatum opdracht: 31 december 2016
 Toelichting opdrachtkosten: € 500.000,-

Het betreft de uitbreiding voor het vijfde ondersteuningsaanbod in schooljaar 2016 met deze additionele opdracht van € 500.000,-
 N.B. De organisatiekosten voor het ondersteuningsaanbod 2016 vallen binnen het huidige budget van de Onderwijsagenda SBGL.

2. Opdrachtgever

Ministerie / Directie Ministerie van OCW; Projectdirectie
 Programmahouder: [REDACTED]
 Contactpersonen: [REDACTED]

3. Opdrachtnemer

MBO Diensten (projectafdeling van de MBO Raad)
 Directeur: [REDACTED]
 Programmahouder/relatiebeheerder: [REDACTED]

4. Beleidscontext

De verlenging van het ondersteuningsaanbod sluit aan bij de vraag van de scholen. Het draagt bij aan de versterking van Gezonde School. De communicatie over het ondersteuningsaanbod vindt dan ook plaats onder de vlag van Gezonde School. De Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL) werkt bij de uitvoering van deze ondersteuningsronde nauw samen met het RIVM/Centrum Gezond Leven (CGL).

Een deel van de capaciteit levert de Onderwijsagenda SBGL. Verder worden partijen als GGD GHOR Nederland (voor het vignet en de inzet van Gezonde School-adviseurs), de verschillende thema-instituten en scholen blijvend door de Onderwijsagenda SBGL en het CGL betrokken bij de uitvoering van het ondersteuningsaanbod.

Deze offerte betreft de activiteiten in 2016.

Deze aanvraag is afgestemd met mevrouw [REDACTED] (RIVM/CGL), de heer [REDACTED] (ministerie van VWS), mevrouw [REDACTED] en mevrouw [REDACTED] (ministerie van OCW).

5. Plan van aanpak organisatie ondersteuningsaanbod in 2016

De Onderwijsagenda SBGL en het RIVM/CGL werken samen aan gezondheidsbevordering op scholen via het ondersteuningsaanbod. Voor de vijfde ronde van het ondersteuningsaanbod is in totaal 1 miljoen euro beschikbaar. Dit bedrag bestaat uit een toezegging van € 500.000 van het ministerie van VWS aan het RIVM CGL en de hierbij aangevraagde €500.000 voor de Onderwijsagenda SBGL.

De organisatiekosten voor het ondersteuningsaanbod worden in 2016 betaald vanuit de Onderwijsagenda SBGL.

Dit plan van aanpak geeft inzicht in de organisatie van het ondersteuningsaanbod in 2016.

In deze aanpak wordt getracht de kosten te beperken, onder andere door uit te gaan van:

1. aansluiten bij de rapportage/monitoring van Onderwijsagenda SBGL 2012-2016
2. aansluiten bij het financiële regime van de Onderwijsagenda SBGL 2012-2016

Vanuit de gedachte dat scholen eenduidig geïnformeerd moeten worden rondom de Gezonde School-aanpak werken de Onderwijsagenda SBGL, het RIVM-CGL en GGD GHOR NL nauw samen.

Alle informatie over het ondersteuningsaanbod wordt aangeboden via één kanaal:

www.gezondeschool.nl.

De scholen die in eerste instantie kunnen aanmelden worden geselecteerd uit de scholen die in de Ondersteuningsronde 2015 geen aanbod toegewezen hebben gekregen. Schoollocaties kunnen via een keuzemenu hun aanvraag indienen. De basis van de aanvragen is dat scholen aangeven, voor 1 september 2016, een vignet aan willen vragen en daar bij geholpen willen worden. Zij kiezen via het aanvraagmenu dus maar één optie: advies-op-maat van een Gezonde School Adviseur over gezondheid bevordering op school (maximaal 10 uur / €800) en een uitbreiding van taakuren van een eigen medewerker (maximaal 20 uur / €2.000) met de mogelijkheid om een deel van de vergoeding in te zetten voor een erkende Gezonde School-activiteit. De deelnemende scholen worden zo begeleidt en voorbereid op het aanvragen van een vignet. In totaal kunnen met dit bedrag 360 schoollocaties gestimuleerd worden om een vignet Gezonde School te halen.

Na sluiting van het keuzemenu verwerkt RIVM/CGL de aanvragen van de scholen en kent, in overleg met de Onderwijsagenda SBGL, het budget toe. Daarbij zorgt de Onderwijsagenda SBGL voor de afhandeling van het menu. De verdere de organisatie richt zich op:

- scholen: servicedesk (vragen beantwoorden), aanvragen controleren en indien nodig met de scholen afstemmen, toekenningen versturen.
- GGD'en: servicedesk voor GGD-contactpersonen, afstemmen begeleiding op scholen (offerte/opdracht traject), monitoring uitvoering, facturatie.

- Keuzemenu: teksten opstellen, keuzemenu laten bouwen (afdeling RIVM/RIO)
- Toekenningen: aan de hand van opgestelde criteria alle gecontroleerde aanvragen beoordelen en prioriteren, de gelden verdelen over schooltypes, advies-op-maat en taakuren.

Globale planning organisatie ondersteuningsaanbod in 2016

Bouwen en testen keuzemenu ronde 2016	november/december 2015
Ondersteuningsaanbod ronde 2016 open (verwachting is dat veel scholen bellen voor informatie in deze periode)	medio december 2015
Verwerking gegevens / opschonen bestanden met aanvragen ronde 2016	vanaf 1 januari 2016
Verwerking van de gegevens uit de opgeschoonde bestanden, maken berekeningen, toekenningen ronde 2016	vanaf medio januari 2016
Scholen officieel aangeven of hun aanvraag wordt gehonoreerd ronde 2016	medio januari 2016
Offerteverzoeken naar GGD'en ronde 2016	medio februari 2016
Beoordelen offertes GGD'en ronde 2016	eind februari
GGD – ronde 2016 – Deadline formulier 3	15 oktober 2016
Scholen hebben hun vignetaanvraag ingediend	Uiterlijk 1 september 2016
Scholen verantwoorden hun inzet	Uiterlijk 1 november 2016

Vergaderkosten

	aantal					2018 totaal	kosten					
	2014	2015	2016	2017	2018		jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	totaal
0						0	€	€	€	€	€	€

Externe advies / onderzoekskosten / Projectkosten

Naam dienstverlener/leverancier
Omschrijving levering
De personele kosten worden toegevoegd in de openic

	aantal					2018 totaal	kosten					
	2014	2015	2016	2017	2018		jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	totaal
Advis-ondersaak						0	€	€	€	€	€	€

PR kosten (reclame - drukwerk - advertenties - etc.)

Naam dienstverlener/leverancier
Omschrijving levering

	aantal					2018 totaal	kosten					
	2014	2015	2016	2017	2018		jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	totaal
Projectkosten						0	€	€	€	€	€	€

Overige kosten

Naam dienstverlener/leverancier
Omschrijving levering

	aantal		2018	kosten	
	2014	2015		2018	2018
PO inzet advies-op-maat	50	50	€ 600	€ 72.000	
PO inzet samen medewerker	54	54	€ 2.000	€ 180.000	
VO inzet advies-op-maat	54	54	€ 43.200	€ 43.200	
VO inzet samen medewerker	35	35	€ 2.000	€ 106.000	
MBO inzet advies-op-maat	35	35	€ 500	€ 23.000	
MBO inzet medewerker	35	35	€ 2.000	€ 70.000	

Afhankelijk van de prioriteit kan hier enige verschuiving in optreden. De hier gebaseerde verdeling is gebaseerd op basis van de aanvragen in de 2019 en 2018 raadv.

	aantal					2018 totaal	kosten					
	2014	2015	2016	2017	2018		jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	totaal
Overige kosten						0	€	€	€	€	€	€
Totaal						0	€	€	€	€	€	€

De begroting is gebaseerd op een schatting, de realisatie mag hierdoor afwijken, mits budgetneutraal wordt verschoven.

Subsidies

naam	jaar 1 (2016)	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	totaal
1 Ministerie van OCW	€ 500.000,00					€ 500.000,00
2	€	€				€
3	€	€				€
4	€	€				€
5	€	€				€
6	€	€				€
7	€	€				€
8	€	€				€
9	€	€				€
10	€	€				€
11	€	€				€
12	€	€				€
13	€	€				€
14	€	€				€
15	€	€				€
16	€	€				€
17	€	€				€
18	€	€				€
19	€	€				€
20	€	€				€
	€ 500.000,00					€ 500.000,00

De begroting is gebaseerd op een schatting, de realisatie mag hierdoor afwijken, mits budgetneutraal wordt verschoven.

24 + 25

>Retouradres Postbus 606 2700 ML Zoetermeer

MBO Diensten
De heer [redacted]
Postbus 20151
3440 DB WOERDEN

Europaweg 2
Zoetermeer
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer
T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.duo.nl

Contactgegevens
[redacted]@duo.nl

T 079 - 323 [redacted]

*Bereikbaarheid op werkdagen
van 09.00 - 17.00 uur*

Onze referentie
873055

Uw brief van
17 december 2015

Uw referentie
JHA/246498/2015

Datum

Betreft Wijziging verlening subsidie Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl/Ondersteuningsaanbod 2016; verpl.nrs 61500-103235, 61500-103236, 61500-107761, 61500-107782, 61500-107761

F. Model subsidiebeschikking wijzigen verlening

- Subsidie is verleend
- Verlening wordt gewijzigd

DIT TEKSTBLOK LATEN STAAN, WORDT DOOR DUO VERWIJDERD

Geachte heer [redacted],

Voor het project Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl is aan u subsidie verleend. Het verleende bedrag is met onderstaande beschikkingen tot stand gekomen.

Beschikking	Datum	Bedrag	Verplichtingnummers
OND/ODB-12/75466U	21-11-2012	€ 4.000.000,00	61500-103235 61500-103236
OND/ODB-13/31882U	02-09-2013	€ 2.000.000,00	61500-107761
OND/ODB-14/28799U	15-10-2014	€ 1.000.000,00	61500-107761
OND/ODB-2013/ 44951U	17-12-2014	€ 6.000.000,00	61500-107782
OND/ODB -2015/ 15015U	23-03-2015	€ 362.358,80,	61500- 107761

In totaal is voor het project Onderwijs Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl een bedrag van € 13.362.358,80 aan u verleend.

Met uw brief van 17 december 2015, met kenmerk JHA/246498/2015, hebt u mij verzocht om wijziging van de subsidie.

Met deze brief informeer ik u over mijn besluit.

U vraagt om:

Het verleende subsidiebedrag op te hogen met € 500.000,00, voor 2016.

Besluit

Ik ga akkoord met uw verzoek. Hiermee wijzig ik de volgende punten van mijn beschikking: ik verhoog de subsidie met € 500.000,00.

U ontvangt het voorschot van € 500.000,00 voor 2016 per kwartaal in de maanden:

- januari € 125.000,00
- april € 125.000,00
- juli € 125.000,00
- oktober € 125.000,00

de voorschotten worden aan u overgemaakt op rekeningnummer NL04 RABO 0394 352 319 onder vermelding van verplichtingnummer 61500-.....

De verleende subsidie bedraagt in totaal € 13.862.358,80.

Voor de grondslag van deze beschikking en de toepasselijke regelgeving verwijst ik naar mijn beschikking van 21 november 2012, met kenmerk OND/ODB-12/75466 U.

Voor het overige blijven de voorwaarden en verplichtingen in mijn beschikking van kracht. U hoeft naar aanleiding hiervan geen nieuwe of aanvullende stukken in te dienen.

Heeft u vragen?

Voor vragen over deze beschikking kunt u contact opnemen met het Informatiecentrum onderwijs via telefoonnummer: 079 - 323 [redacted] of e-mailen naar [redacted]@duo.nl.

Met vriendelijke groet,

Overeenkomstig het door de directeur Voortgezet Onderwijs, namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap genomen besluit,

de clustermanager OND/ODB,
mw. [redacted]

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende

Onze referentie
776909

dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW,
onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in
Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op
www.bezwaarschriftenocw.nl.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@mboraad.nl
Verzonden: maandag 4 januari 2016 17:31
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: begroting Gezonde School

Hallo [REDACTED]

Je reactie klopt.

Het is een aanvulling op de lopende beschikkingen die lopen tot 31-12-2016.

We leveren op 1-12-2016 een inhoudelijk eindverslag op en voor 31-3-2017 de accountantsverklaring van de gezamenlijke onderdelen binnen de Onderwijsagenda SBGL.

Eventueel ter ondersteuning voor nu kan je de weblink voor de tussenrapportages van 2013, 2014 meesturen:
<http://www.mulierinstituut.nl/projecten/onderwijs/monitor-onderwijsagenda-sbgl/>
Die van 2015 heb jij in je bezit en zal binnenkort ook op deze website te vinden zijn.

Groeten en tot morgen.

Van: [REDACTED]@minocw.nl
Verzonden: 4 januari 2016 16:55
Aan: [REDACTED]@mboraad.nl
Onderwerp: FW: begroting Gezonde School

Ha [REDACTED]

Zie mijn reactie aan mijn collega. Klopt toch... Ik ga het morgen nog bij de collega na die tot nu toe de begrotingen heeft goedgekeurd.
Ik zie je morgen in Woerden.

Groeten van,

[REDACTED]
beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: [REDACTED]
E-mail: [REDACTED]@minocw.nl

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 4 januari 2016 16:53
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: begroting Gezonde School

Ha [REDACTED]

De subsidiebeschikking loopt toch tot **31-12-2016**. Dan moet er toch daarna een activiteitenverslag en financieel verslag worden gezonden. Toch niet bij wijziging van beschikking nu....

Groeten van,

beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Directie Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: [redacted]
E-mail: [redacted]@minocw.nl

Van: [redacted]

Verzonden: maandag 4 januari 2016 16:01

Aan: [redacted]

Onderwerp: RE: begroting Gezonde School

Hoi [redacted]

In de subsidiebeschikking staat expliciet (art. 7) dat er een activiteitenverslag moet worden meegezonden met de aanvraag. In dit activiteitenverslag moet worden aangetoond dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verstrekt zijn verricht. Tevens moet er (art. 8) een financieel verslag worden meegezonden. Misschien dat deze naar DUO zijn gezonden, maar ik moet ze wel eerst hebben voor er tot subsidieverlening kan worden overgegaan.

Groetjes

[redacted]
VO/F
Kamer 09.086- IPC 2650

Ministerie van OCW
Rijnstraat 50
2500BJ Den Haag

Van: [redacted]

Verzonden: maandag 4 januari 2016 14:28

Aan: [redacted]

Onderwerp: RE: begroting Gezonde School

Helemaal mooi!!!!

beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Directie Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: [redacted]
E-mail: [redacted]@minocw.nl

Van: [redacted]

Verzonden: maandag 4 januari 2016 14:17

Aan: [redacted]

Onderwerp: RE: begroting Gezonde School

Doe maar vrijdagochtend want ik moet er nog naar kijken!

Groetjes

VOIF
Kamer 09.086- IPC 2650

Ministerie van OCW
Rijnstraat 50
2500BJ Den Haag

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 4 januari 2016 14:01
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: begroting Gezonde School

Ha [REDACTED]

Kunnen we morgenochtend of vrijdagochtend samen naar de begroting kijken van subsidie Gezonde School?

Gr. [REDACTED]

[REDACTED]
beleidsmedewerker Bestuurlijke en maatschappelijke relaties
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Directie Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50, Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Telefoon: [REDACTED]
E-mail: [REDACTED]@minocw.nl

Dit bericht (inclusief eventuele bijlagen) kan vertrouwelijk zijn en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@mboraad.nl]
Verzonden: dinsdag 9 februari 2016 13:21
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: Taak 'Accorderen' voor zaak 849462 niet akkoord/ spoed

Net [REDACTED] gesproken.
Alles is nu akkoord, geen aanvullende informatie nodig.

Beschikking wordt in werking gezet!

Groeten [REDACTED].

Van: [REDACTED]@minocw.nl]
Verzonden: 9 februari 2016 13:13
Aan: [REDACTED]@mboraad.nl>
Onderwerp: Re: Taak 'Accorderen' voor zaak 849462 niet akkoord/ spoed

Ha [REDACTED],
Is voor nu het snelste als jij dat doet voor de aanvullende info.

[REDACTED]

Vriendelijke groet,
[REDACTED]

Op 9 feb. 2016 om 12:53 heeft [REDACTED]@mboraad.nl> het volgende geschreven:

En met 'zelf' bedoel je mij?
Zo ja, heb je dan een nummer voor me?

Groeten [REDACTED]

Van: [REDACTED]@minocw.nl]
Verzonden: 9 februari 2016 12:51
Aan: [REDACTED]@mboraad.nl>
Onderwerp: Re: Taak 'Accorderen' voor zaak 849462 niet akkoord/ spoed

Nee, niet via [REDACTED].... Toch misschien zelf telefonisch contact opnemen met [REDACTED]...

Vriendelijke groet,
[REDACTED]

Op 9 feb. 2016 om 12:37 heeft [REDACTED]@mboraad.nl> het volgende geschreven:

Vervelend voor je!
Beterschap in ieder geval.

Nee, op mij mail met vraag voor contact heb ik geen enkele reactie gehad!

Wie kan dit wel versnellen dan?

Via [redacted] spelen?

Groeten [redacted]

Van: [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: 9 februari 2016 12:34

Aan: [redacted]@mboraad.nl>

Onderwerp: Re: Taak 'Accorderen' voor zaak 849462 niet akkoord/ spoed

Ha [redacted]

Ik ben nog ziek thuis. Heb jij nog contact gehad met de F-afdeling?

Vriendelijke groet,
[redacted]

Op 2 feb. 2016 om 17:11 heeft '[redacted]@mboraad.nl' het volgende geschreven:

Geachte mevrouw [redacted] en mevrouw [redacted]

Ik begrijp dat er nog onduidelijkheden zijn bij de ingediende aanvraag.

Graag hoor ik wat dat is om, waar nodig, aanvullende informatie te verstrekken.

Misschien het handigste om telefonisch te horen wat er nodig is, kunnen we bellen?

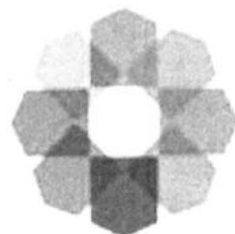
Met vriendelijke groet,

[redacted]
projectleider
onderwijsagenda SBGL
platform Bewegen en Sport mbo

0348 - [redacted]
[redacted]@mboraad.nl

www.mboraad.nl
www.platformbewegenensport.nl

GEZONDE
SCHOOL

"Sterk onderwijs vandaag voor de beroepen van morgen"

Van: [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: 2 februari 2016 16:36

Aan: [redacted]@mboraad.nl>

CC: [redacted]@minocw.nl>; [redacted]

[redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: Fwd: Taak 'Accorderen' voor zaak 849462 niet akkoord/ spoed

Ha [redacted]

Ik ben ziek thuis en ben er deze week niet. Gezien de spoed richting scholen, doe ik het nu zo:

Het lijkt mij handig als jij rechtstreeks mailt of contact zoekt met [redacted] over wat er nu nog precies bij de begroting moet... Anders gaat er weer een week overheen. Je had namelijk al een bijgestelde begroting opgestuurd met mail over het vaste bedrag aan scholen... Dat is dus niet voldoende, zoals de vorige keer.

Alvast hartelijk dank, dan kan het nog misschien deze week weg...

Vriendelijke groet,

[redacted]

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "DigiS@m" [redacted]@minocw.nl>

Datum: 1 februari 2016 16:55:02 CET

Aan: [redacted]

<[redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: Taak 'Accorderen' voor zaak 849462 niet akkoord

[redacted]

Dit bericht (inclusief eventuele bijlagen) kan vertrouwelijk zijn en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

Dit bericht (inclusief eventuele bijlagen) kan vertrouwelijk zijn en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

Dit bericht (inclusief eventuele bijlagen) kan vertrouwelijk zijn en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.

Dit bericht (inclusief eventuele bijlagen) kan vertrouwelijk zijn en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Als u dit bericht onterecht ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender te informeren door het bericht te retourneren. Hoewel de informatie met zorg is samengesteld, kan de MBO Raad niet garanderen dat dit bericht correct, volledig en tijdig overkomt.